

* günlük olayları bir deftere yazıp toplamak.

ruzuşeb

* Gece gündüz, sürekli.

rübap

* Bkz. rebap.

rücu

* Geri dönme, sözünü geri alma, cayma, tersinme.

* Kayıtım.

rücu etmek

* geri dönmek.

rücu hakkı

* Bir ödemede bulunmuş olan kimsenin bu ödeme için bundan yararlananlara geri dönüp başvurabilmesi.

rüçhan

* Üstünlük, yeğlik.

rüçhan hakkı

* Bir hakkın sıra bakımından kendinden sonra gelen hakka öncelik tanınması.

rüesa

* Başkanlar.

rüfeka

* Arkadaşlar.

rükû

* Öne doğru eğilme.

* Namazda elleri dizlere dayayıp öne doğru eğilme.

rükün

* Bir şeyin en güçlü ve sağlam yönü.

* Bir kurulun, bir topluluğun en önemli üyelerinden her biri.

rüküş

* Gülünç bir biçimde giyinip süslenen (kadın).

rüküşlük

* Rüküş olma durumu.

rün

* Rünik yazıdaki harflerin her biri.

rünik

* Rün yazılardaki biçimleri andıran yazı stili.

rüping sistemi

* Kapalı kazanlarda önce basıncı artırıp sonra düşürerek uygulanan ağaca koruyucu sıvı emdirme yöntemi.

rüstik

* Köy evi veya köy görünüşü veren, kırsal.

* Pencere üstlerine takılan ahşap korniş.

rüsüm

* Vergiler.

rüsumat

* Bazı mallardan devletçe alınan vergiler.

- rüşup
* Tortu, çökel, çökelti.
- rüşva
* Ayıplanacak hâlde olan, rezil.
- rüşvalık
* Rüşva olma durumu.
- rüşdünü isbat etmek
* kanunlara göre ergin sayılacak yaşa gelmiş olmak.
- rüşeym
* Oğulcuk, embriyon.
- rüşt
* Erginlik.
- rüştiye
* Ortaokul derecesinde olan eğitim kurumu.
- rüşvet
* Yaptırılmak istenen bir işte yasa dışı kolaylık veya çabukluk sağlanması için bir kimseye mal veya para olarak sağlanan çıkar.
- rüşvet almak
* rüşvet olarak verilen parayı veya malı kabul etmek.
- rüşvet vermek
* bir görevliye bir işi yaptırmak için para veya mal vermek.
- rüşvet yemek
* bir işi yapmak için birinden rüşvet almak.
- rüşvetçi
* Rüşvet alarak iş gören kimse.
- rüşvetçilik
* İş görmek için rüşvet alma tutumu.
- rütbe
* Mertebe, derece, paye.
* Subay, astsubay ve polislerin sahip olduğu derece, mevki.
- rütbeli
* Rütbesi olan.
- rütbesiz
* Rütbesi olmayan, kıdemsiz.
- rüya
* Düş.
* Gerçekleşmesi imkânsız durum, hayal.
* Gerçekleşmesi beklenen ve istenen şey, umut.
- rüya gibi
* olağan dışı, çok güzel.
- rüyalarına girmek
* rüyasında görmek.
* bir şeyden çok etkilenmek, çok korkmak.

rüyası çıkmak

* (görülen rüya) gerçekleşmek.

rüyasında görememek

* olacağını, gerçekle seçeceğini hiç düşünmemek.

rüyasında görse hayra yormamak

* hatır ve hayalinden geçirmemek, olacağına inanmamak.

rüyet

* Görme.

rüzgâr

* Havanın yer değiştirmesinden oluşan esinti, yel.

rüzgâr almak

* yel esen bir yerde bulunmak.

rüzgâr altı

* Poca.

rüzgâr ekip fırtına biçmek

* yaptığı bir kötülüğün çok daha kötüsü ile karşılaşmak.

rüzgâr gelecek delikleri tıkamak

* istenmeyen bir durum veya gelişmeye karşı her türlü önlemi almak.

rüzgâr gibi

* çabucak, çok hızlı.

rüzgâr gülü

* Pusula kadrânına yapıştıran, rüzgârların yönünü ve adını gösteren levha.

rüzgâr tutmak (veya tutmamak)

* rüzgâra açık ve kapalı bulunmak.

rüzgâr üstü

* Bkz. orsa.

rüzgârlama

* Rüzgârlamak işi.

rüzgârlamak

* Estirmek, savurmak.

rüzgârlanma

* Rüzgârlanmak işi.

rüzgârlanmak

* Yel esmeye başlamak.

* Yele karşı durmak.

rüzgârlı

* Yel esen, yelin estiği, yelli.

rüzgârlı havanın kuytusı, yağmurlu havanın uykusu

* rüzgârlı havada kuytu bir yer, yağmurlu bir havada da uyku tercih edilir.

rüzgârlık

* Kapı üstlerine konulan eğik saçak biçimindeki örtme.

* Rüzgârdan korunmak için giysilerin üstüne giyilen bir tür üstlük.

rüzgârsız

* Rüzgârı olmayan, rüzgâr tutmayan, yel esmeyen.

S

* Kükürt'ün kısaltması.

s, S

* Türk alfabesinin yirmi ikinci harfi. Se adı verilen bu harf ses bilimi bakımından ötümsüz sızıcı diş eti ünsüzünü gösterir.

-sa / -se

* Dilek eki: (param) ol-sa, (bahar) gel-se vb.

-sa / -se

* Şart eki: (ise'den kılalma, vurgusuz) çalışır-sa (kazanır), okur-sa (adam olur) vb.

-sa / -se

* İsimden fiil türeten ek: umur-sa-mak, mühim-se-mek, önem-se-mek vb.

saadet

* Mutluluk, ongunluk, mut, kut.

saadet asrı

* Hz. Muhammed'in yaşadığı dönem.

* Devrisaadet.

saadet zinciri

* Bir dizi mutluluk.

saadethane

* Yüksek rütbeli kimselerin evi.

* Mutlu ve huzur içinde yaşanan yer.

saadetle

* güle güle yerine kullanılan bir uğurlama sözü.

saadetle

* "Güle güle" anlamında esenleme sözü.

saadetlu

* Osmanlı döneminde korgeneral ile albay arasındaki rütbeli subaylara ve bu derecedeki vezirlere verilen unvan.

saat

* Bir günlük sürenin yirmi dörtte birine eşit, altmış dakikalık zaman dilimi, zaman parçası.

* Vakit, zaman.

* Bir işin yapıldığı belli bir zaman.

* Yürüyerek bir saatte alınan yol.

* Günün hangi saati olduğunu gösteren alet.

* Sayaç.

saat camı

* Saat kadranı ve rakamlarını dış etkilere koruyan özel yapılmış cam.

saat açısı

* Konum üçgeninin içinde bulunulan yerin saatini veren açısı.

saat ayarı

* Vaktin ve saatin düzenli akışını sağlamak amacıyla yapılan ayar.

saat başı

* Her saatin ilk dakikaları, tam saat.

saat başı galiba!

* bir toplantıda, herkesin dalıp sustuğunda, bu durumu fark eden bir kimsenin söylediği şaka sözü.

saat bu saat

* ele geçen fırsattan yararlanmanın tam zamanı.

saat cebi

* Saat konulmak üzere pantolonlara özellikle yeleklere yapılan cep.

saat çiçeği

* Bir tür çiçek.

saat dairesi

* Bir yıldızdan ve göğün kutuplarından geçen büyük daire.

saat dilimi

* Greenwich başlangıç boylamından itibaren yer yüzünü 24 parçaya ayıran, 15' lık bölümlerden her biri.

saat farkı

* Dünyanın dönüşünden ve meridyen farklılığından oluşan zaman aralığı.

saat gibi

* tam bir düzgünlükte, dakik.

saat gibi işlemek

* hiç aksamadan, ara vermeden çalışmak.

saat kulesi

* Bkz. kule.

saat on bir buçuğu çalmak

* yaşı çok ilerlemiş bulunmak.

saatçi

* Saat yapan, onaran veya satan kimse.

saatçilik

* Saat yapma, onarma veya satma işi.

saati çalmak

* bir şeyin vakti gelmek.

saati saatine

* Tam vaktinde.

saati saatine (veya dakikası dakikasına) uymamak

* sık sık durumu, huyu değişmek.

saati tutmak

* saate bakarak bir işin ne kadar sürdüğünü hesaplamak.

saatlerce

* Uzun süre, uzun uzadıya.

saatli

* Saati olan, saati bulunan.

saatli bomba

* İstenilen saatte patlaması önceden ayarlanmış bomba.

saatlik

* Herhangi bir saat süresince yapılan veya olan.

saba

* Klâsik Türk müziğinde bir birleşik makam.

saba

* Bkz. kaba saba.

saba

* Sabahleyin gün doğusundan esen hafif ve yumuşak rüzgâr.

saba rüzgârı

* Sabah vakti gün doğusundan esen yumuşak ve hafif rüzgâr, sabah yeli, saba.

sababuselik

* Klâsik Türk müziğinde bir birleşik makam.

sabah

* Gündüzün, günün başlangıcı.

* Güneşin doğduğu andan öğleye kadar geçen zaman, sabahleyin, sabah vakti.

sabah akşam

* Her vakit, daima, sürekli, devamlı.

sabah ezanı

* Sabah namazı vaktini duyuran ezan.

sabah kahvaltısı

* Sabah vakti yenilen yemek.

sabah keyfi

* Sabahleyin geç kalkma, yatak keyfi yapma.

sabah koşusu

* Sabahleyin spor amacıyla yapılan koşu.

sabah namazı

* Günde beş vakit kılınan namazdan ilki olan ve sabahleyin eda edilen namaz.

sabah ola, hayır ola

* "Sabah olsun, o vakte kadar iş belki düzelir" anlamında kullanılır.

sabah sabah

* Sabahleyin, erkenden.

sabah yeli

* Sabahleyin gün doğusundan esen hafif ve yumuşak yel, saba rüzgârı.

sabaha çıkmamak

* sabaha kadar yaşayamamak, sabahtan önce ölmek.

sabaha doğru

* Gecenin sabaha yakın bir zamanında.

sabahçı

* Nöbeti sabaha doğru olan veya sabaha rastlayan kimse.

* Uyumadan sabahı bulan kimse.

* Okula öğleden önce giden öğrenci.

sabahçı kahvesi

* Sabaha kadar açık kalan veya sabaha karşı açılan kahve.

sabahı bulmak (veya etmek)

* sabaha kadar uyumamak, sabahlamak.

sabahın köründe

* sabahın en erken saatinde, erkenden, ortalık iyice aydınlanmadan.

sabahki

* Sabah olan, sabah yapılan.

sabahlama

* Sabahlamak işi.

sabahlamak

* Bir yerde sabaha kadar kalmak.

* Herhangi bir sebeple bütün geceyi uyumadan geçirmek.

sabahlar hayrolsun!

* günaydın!.

sabahları

* Sabah vaktinde.

* Her sabah.

sabahlatma

* Sabahlatmak işi.

sabahlatmak

* Sabahlamak işini yaptırmak.

sabahleyin

* Sabah vaktinde, sabahın ilk saatlerinde.

sabahlı

* Bkz. akşamı sabahlı.

sabahlık

* Sabahları yataktan kalkınca geçici olarak giyilen üstlük.

* Sabahla ilgili, sabaha özgü; sabaha yetecek kadar.

* Sabaha özgü olmak üzere.

sabahtan

* Sabahleyin, sabah sabah.

sabahtan akşama

* bütün gün.

sabahyıldızı

* Afrika'da yetişen sert ve kaba dokulu, turuncu sarı renkli ağaç (Nauclea didemichii).

saban

* Tarlayı ekilir duruma getirmek için çift süren hayvanların koşulduğu demir uçlu tanım aracı.

saban balığı

* Dev köpek balığıgillerden, boyu 5 m kadar olabilen, kuyruğu sabana benzer bir köpek balığı, deniztilkisi (Alopias vulpes).

saban demiri

* Sabanın toprağı yarmaya yarayan taban kısmına takılan demir.

saban kemiği

* Burun boşluklarını birbirinden ayıran çeperi arkasında bulunan ince uzun kemik.

saban kulağı

* Sabanın, toprağın altını üstüne getiren bölümü.

saban sürmek

* toprağı sabanla kazıp alt üst etmek.

* güreşte, yüzükoyun hasmı ayaklarından tutup yerde sürümek.

sabanın tutağına yapışan el aç kalmaz

* çiftçilik yapan veya çalışan aç kalmaz.

sabankıran

* Kayışkıran.

sabık

* Geçen, önceki, eski.

sabıka

* Geçmiş bulunan şey, geçmiş bulunan olay.

* Geçmişte işlenmiş, mahkemece ispatlanıp cezalandırılmış olan suç.

sabıka kaydı

* Adli sicilden verilen bilgiye göre bir kimsenin sabıka durumunu gösteren yazı.

sabıkalı

* Sabıkası olan.

sabıkasız

* Sabıkası olmayan.

sabır

Acı, yoksulluk, haksızlık gibi üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.

* Olacak veya gelecek bir şeyi telâş göstermeden bekleme.

sabır acıdır, meyvesi tatlıdır

* sabretmenin zor bir iş olduğunu ancak güzel sonuç verdiğini anlatır.

sabır etmek

* Bkz. sabretmek.

sabır taşı

* Çok sabırlı kimse.

sabırla

* Sabır göstererek, sabırlı davranarak.

sabırlı

* Sabır gösteren, katlanan, sabreden.

sabırsız

* Sabır göstermeyen, sabırsız olmayan.

sabırsızlanış

* Sabırsızlanmak işi veya biçimi.

sabırsızlanma

* Sabırsızlanmak işi.

sabırsızlanmak

* Sabırlı davranmamak, sabırsızlık göstermek.

sabırsızlık

* Sabır göstermeme, sabırlı davranmama durumu, sabırsız olma durumu.

sabırsızlıkla

* sabır göstermeyerek; merakla.

sabi

* Küçük çocuk.

sabit

* Yerinden oynamayan, yer değiştirmeyen, durağan.

* Gerçekliği tespit edilmiş, kanıtlanmış olan.

* Değişmeyen, hep aynı kalan, önceden ayarlanmış.

sabit fikir

* Saplantı.

sabit kalem

* Kopya kalemi.

sabit olmak

* bir şeyin varlığı, gerçekliği kesin olarak belli olmak.

* durağan durumda bulunmak.

sabite

* Bir formülde geçen ve önceden belirlenmiş bulunan değişmez nicelik.

* Durağan yıldız.

sabitkadem

* Süreklilik gösteren.

* Sözüne sadık, sözünü tutan ve yerine getiren.

sabitleşme

* Sabitleşmek işi.

sabitleşmek

* Sabit duruma gelmek.

sabitleştirme

* Sabitleştirmek işi.

sabitleştirmek

* Sabit duruma getirmek.

sabitlik

* Sabit olma durumu.

sabo

* Genellikle birçok Avrupa ülkesinde giyilen tahta ayakkabı.

* Üzerinde deri vb. bir bant bulunan bir tür sandal.

sabotaj

* Baltalama.

sabotaj yapmak

* yıkmak, tahrip etmek, kullanılır durumdan çıkarmak.

* bir işi kısıtlı olarak bozmak, baltalamak.

sabotajcı

* Sabotaj yapan kimse, baltahıyıcı.

sabotajcılık

* Sabotaj yapma.

sabote

* Baltalama.

sabote etmek

* baltalamak.

sabreden derviş muradına ermiş

* beklemesini bilen kimse sonunda amacına ulaşır.

sabretme

* Sabretmek işi.

sabretmek

* Sabır göstermek, sabırlı davranmak.

sabreyleme

* Sabreylemek işi veya durumu.

sabreylemek

* Sabır göstermek durumu.

sabrı taşmak (veya tükenmek)

* artık katlanmaz, dayanmaz duruma gelmek, sabrı kalmamak.

sabuh

* Sabah vakti içilen içki.

sabuk

* Bkz. abuk subuk.

sabuklanma

* Bazı hastalıklarda görülen abuk sabuk konuşma, anlamsız davranışlarda bulunma gibi belirtiler gösteren ruh bozukluğu, hezeyan.

sabuklanmak

* Abuk sabuk konuşma, anlamsız davranışlar gösterme biçiminde belirtileri olan ruhsal bozukluğa yakalanmak.

sabun

* Kirlı ve yağlı şeyleri temizlemekte kullanılan, türlü yağlarla alkaliler birleştirilerek yapılan madde.

* Bu maddenin kalıp durumunda olan biçimi.

sabun ağacı

* Öz suyu köpüren ağaçlara verilen ad (Sapindaceae).

sabun balığı

* Atlas okyanusu kıyılarında yaşayan ve bol miktarda mukus salgılayan küçük bedenli balık (Rypticus saponacens).

sabun köpüğü gibi sönmek

* gösterişli olmakla birlikte en hafif bir etki ile yok olmak.

sabun otu

* Çöven.

sabun taşı

* Terzilerin kumaşı işaretlemek için kullandıkları, yeşilimsi veya beyaz renkli, sertliği 1 olan magnezyum silikat.

sabun tozu

* Toz durumunda olan sabun.

sabuncu

* Sabun yapan veya satan kimse.

sabunculuk

* Sabun yapma veya satma işi.

sabunhane

* Sabun yapılan yer.

sabuniye

* Bir tür nişasta helvası.

sabunlama

* Sabunlamak işi.

sabunlamak

* Herhangi bir şeyi sabun sürerek yıkamak.

sabunlanış

* Sabunlamak işi veya biçimi.

sabunlanma

* Sabunlanmak işi.

sabunlanmak

* Sabunla yıkanmak.

sabunlaşma

* Bitkisel veya hayvansal yağların sabun durumuna dönüşmesi.

sabunlaşmak

* Sabun durumuna gelmek.

sabunlaştırma

* Sabunlaştırmak işi.

sabunlaştırmak

* Bir maddeyi sabun durumuna dönüştürmek.

sabunlayış

* Sabunlamak işi veya biçimi.

sabunlu

* İçinde sabun eritilmiş.

* Sabun sürülmüş fakat durulanmamış.

sabunluk

* İçine sabun konulan küçük kap.

* Sabun yapımına elverişli olan.

sabunsuz

* İçinde sabun bulunmayan.

* Sabun sürülmeden.

sabur

* Çok sabırlı.

sabura

* Gemi safrası.

sac

- * Yassı demir çelik ürünü.
- * Bu nesneden yapılmış dışbükey pişirme aracı.
- * Sactan yapılmış olan.

sac böreği

* Mayalanmış hamurun yufka hâlinde açılıp içine kıyma, ıspanak, kavrulmuş soğan gibi malzeme konulmasıyla yapılan ve sacda pişirilen bir tür börek.

sac ekmeği

- * Mayalanmış hamurun oklava ile daire şeklinde açılıp sac üzerinde pişirilmesiyle elde edilen ekmek.

sac kavurması

* Orta yağlı ve fındık büyüklüğünde doğranmış koyun etinin ağır ateşte pişirilmesi ve sonra soğan, domates, yeşil biber, dereotu eklenmesiyle hazırlanan karışımın tekrar kısık ateşte pişirilmesiyle yapılan bir yemek türü.

sac kebabı

- * Sac üzerinde ateşte pişirilen kebab.

sacayağı

* Üzerine tencere, tava gibi şeyler koymaya yarayan, ateş üzerine oturtulan, üç ayaklı çember veya üçgen biçiminde demir destek.

sacayak

- * Bkz. sacayağı.

saç

- * Baş derisini kaplayan kıllar.

saç

- * Kuyruklu yıldız çekirdeğini saran ışıklı gaz yuvarı.

saç ağartmak

- * Bkz. saç sakal ağartmak.

saç baş

- * Saçların tümü.

saç örgüsü

- * Nakış işlerinde bir tür motif adı.

saç saça

- * Saçlarından tutarak.

saç saça baş başa (saç saça baş başa gelmek veya dövüşmek)

- * (daha çok kadınlar için) kıyasıyla hırpalayarak kapışmak.

saç sakal ağartmak

- * O işte uzun zaman çalışmış, emek vermiş olmak.

saç sakala karışmış

- * saç ve tıraşı uzamış, özensiz bir durumda.

saçak

- * Bazı giyim eşyalarında veya döşemeliklerde kumaş kenarlarına dikilen süslü iplikten püskül.
- * (havlu, halı vb. için) Kenarlardaki iplik püskülü.
- * Bir yapının herhangi bir bölümünü güneş ve yağmurdan koruması için, o bölümden dışa taşkın ve altı boşta olarak yapılan örtü.
- * Bir gaz ortama yerleştirilen ve yüksek bir potansiyel verilen ve nesnenin yüzeyinde oluşan ışık olayı.
- * Görünüşü saçağı andran, püskül.

saçak bulut

* İnce, tüy gibi saçaklı g r n     olan buz paralanndan olu  mu   beyaz bulut, sirrus.

saçak kök

* Buğdayda olduğu gibi asıl kökün evrisindeki ek köklerin gelişmesiyle oluşan kök topluluğu.

* Kök boğazının hemen alt kısmından ba layıp çok dallanmış olarak toprakta yüzeyssel şekilde gelişen kök.

saçak öpmek

* sarayda bayramla ma törenine katılan büyükler, padişahın tahtından sarkıtılmı  hal  saçaklarını öpmek.

saçaklanma

* Saaklanmak i i.

saaklanmak

* Kenarları saçak gibi olmak.

saçaklı

* Saağı olan.

saalama

* Saalamak i i.

saalamak

* Samak, serpmek.

saalanma

* Saalanmak i i.

saalanmak

* Saılmak, dökülmek.

saçı

* Gelinin ba ından aşağı saılan  ek,  eker, arpa, para gibi şeyler.

* Düğün armağanı.

saçı ba ı ağarmak

* ya lanmak.

saçı bitmedik (yetim)

* doğalı çok olmamış (yetim).

saçı kılmak (veya saçı atmak)

* gelinin ba ından  ek,  eker, arpa, para saçmak.

saçı sakalı akar gibi

*  st  ba ı perişan bir hâlde.

saçı topuklarını dövmek

* saçı çok uzun olmak.

saçı uzun aklı kısa

* eskiden kadınları a ağılamak için kullanılan bir söz.

saçık

* Saılmı , serpilmiş.

* Açık saçık.

saılıp dökülmek

* gereğinden veya kaldırılabileceğinden çok harcamak.

* içindekini söylemek.

saılı 

* Saılmak i i veya biçimi.

saçılma

* Saçılmak işi.

saçılmak

* Saçmak işi yapılmak.
* Dağılmak, yayılmak.
* Açılıp saçılmak.

saçın ak mı kara mı, önüne düşünce görürsün

* acele etme, sonucun ne olduğunu biraz sonra anlarsın.

saçına (sakalına) kar yağmak

* saç (sakalı) aklaşmaya başlamak.

saçına ak düşmek

* saç ağarmaya başlamak, yaşlanmak.

saçına başına bakmadan

* ilerlemiş yaşına yakışmayacak biçimde.

saçını başını yolmak

* çok üzölmek, üzüntüsünden dövünmek.

saçını süpürge etmek

* (kadın) özveri ile çalışıp hizmet etmek.

saçıntı

* Saçılıp dağılan şey döküntü.

saçıp savurmak

* parasını düşüncesizce, boşuna harcamak.

saçış

* Saçmak işi veya biçimi.

saçıştırma

* Azar azar saçmak, dağıtmak, serpmek.
* Rastgele saçmak.

saçıştırmak

* Dağıtmak.
* Rastgele geçmek.

saçkıran

* Bir mantarın oluşturduğu, kılları döken bir deri hastalığı, kılkıran.

saçları iki türlü olmak

* yaş ilerlemiş bulunmak.

saçlı

* Saçı olan.

saçlı meşe

* Bir tür meşe (Quercus cerris).

saçlı sakallı

* Yaşlanmış (kimse), aklı başında olması gereken.

saçma

* Saçmak işi.
* Yersiz, akla aykırı, tutarsız söz.

- * Bir tür balık ağı, serpmeye ağı.
- * Avda kullanılan fişeklerin içine konulan, türlü boylardaki küçük ve yuvarlak kurşun tanesi.
- * Akla uygun olmayan, yersiz bulunan, pestenkerani.
- * Böyle söz söyleyen veya iş yapan.

saçma sapan

- * Çok tutarsız, çok saçma.

saçma sapan konuşmak

- * ne söylediğini bilmeden düşüncesiz, tutarsız konuşmak.

saçmacı

- * Saçma sapan söz söyleyen kimse.

saçmak

- * Bir şeyi ortalığa dağıtmak, dökmek.
- * (ışık ve ısı için) Yayımak.
- * Belli bir görüşü, düşünceyi yaymak.

saçmalama

- * Saçmalamak işi.

saçmalamak

- * Anlamsız, gereksiz, tutarsız, saçma sapan sözler söylemek.

saçmalaşma

- * Saçmalaşmak durumu veya işi.

saçmalaşmak

- * Saçma davranışlarda bulunmak.

saçmalık

- * Saçma konulan yer.
- * Yeri ve değeri olmayan söz, davranış.

saçsız

- * Saçı olmayan.

saçula

- * Dökümcülerin kullandığı ağaçtan yapılmış kalıp.

sada

- * Bkz. seda.

sadak

- * İçine ok konulan torba veya kutu biçiminde kılıf.

sadaka

- * Dilenciye verilen para.
- * Yoksullara yardım olarak karşılıksız verilen şey.

sadakat

- * İçten bağlılık, sağlam, güçlü dostluk.

sadakatli

- * İçten bağlı, sadık.

sadakatlilik

- * Sadakatli olma durumu.

sadakatsiz

- * Sadık olmayan.

sadakatsizlik

* Sadakatsiz olma durumu.

sadakatsizlik göstermek

* sadakatsiz olduğunu ortaya koymak, açıklamak.

sadaklı

* Sadağı olan.

sadakor

* Düz dokunmuş, açık saman renginde bir tür ipek kumaş.

* Bu kumaştan yapılmış olan.

sadalı

* Bkz. sedalı.

sadaret

* Osmanlı İmparatorluğunda başvezirliğe, sadrazamlığa verilen ad.

sadasız

* Bkz. sedasız.

sade

* Süsü, gösterişi olmayan; yalın, gösterişsiz.

* (kahve için) Şekersiz.

* (sa:'de) Yalnızca, yalnız, ancak, sadece.

* (üslup için) Yalın, süssüz, anlaşılır olan.

sade birimler bölüğü

* Birden dokuza kadar olan sayılar bölüğü.

sade kahve

* İçine şeker konulmadan pişirilen Türk kahvesi.

sade kek

* İçine katkı ve süs maddesi katılmadan yapılan kek.

sade suya

* yağsız.

sadece

* Başka bir şey bulunmaksızın, yalnızca, ancak, sade.

sadede gelmek

* konuyla ilgisiz sözleri bırakarak asıl konuya dönmek.

sadeleşme

* Sadeleşmek işi, yalınlaşma.

sadeleşmek

* Yalın bir durum almak, yalınlaşmak.

sadeleştirme

* Sadeleştirmek işi.

sadeleştirmek

* Yalın bir duruma getirmek, yalınlaştırmak.

sadelik

* Yalın olma durumu.

* Yalınlık.

sadet

* Konuşulan asıl konu, asıl madde.

sadeyağ

* Sütten çıkarılan yemeklik yağ.

sadık

* Doğru, gerçek.

* Dostluğu ve bağlılığı içten olan, sadakatli.

sadık kalmak

* (birine, bir şeye) bağlılığını sürdürmek, bağlı kalmak.

sadıkane

* Sadıkça.

sadır

* Göğüs, sine.

* Yürek, kalp.

* Kazaskerlere verilen unvan.

* Sadrazam sözünün kısa söylenişi.

sâdır

* Çıkan, görünen.

sadır olmak

* ortaya çıkmak.

sadik

* Sadistlik özelliği olan.

* Sadist.

sadiklik

* Sadik olma durumu.

sadist

* Başkalarına acı çektirerek cinsel doyum sağlayan kimse.

* Başkalarına acı çektirmekten zevk duyan kimse.

* Sadistlik niteliğinde olan.

sadistçe

* Sadiste yakışır bir biçimde.

sadistlik

* Sadist olma durumu.

* Sadistçe davranma, sadizm.

sadizm

* Başkalarına acı çektirme yoluyla cinsî doyum sağlama biçiminde kendini gösteren bir tür sapıklık, sadistlik.

sadme

* Çarpışma, tokuşma, vurma.

* Sarsıntı.

sadra şifa vermek

* gönlü, yüreği rahatlatmak, ferahlatmak.

sadrazam

* Osmanlı İmparatorluğunda başbakan.

sadrazamlık

- * Sadrazam olma durumu.
- * Sadrazamın makamı veya görevi.

saf

- * Dizi, sıra.

saf

- * Katıksız, arı, katışksız, halis, has.
- * Kurnazlığa aklı ermeyen, kolaylıkla aldatılabilen.
- * İyi niyetli, art niyetsiz.

saf bağlamak

- * sıralanmak, sıraya girmek.

saf dışı

- * Dizi dışı.
- * İlgisiz, bağlantısız, işlemez.

saf dışı etmek

- * dizinin dışına çıkarmak.
- * ilgisini kesmek, işin gereğinden alakoymak, işlemez duruma getirmek.

saf kan

- * Irkının katışksız özelliklerini taşıyan (at).

saf saf

- * Dizilmiş olarak, dizi dizi.

saf saf

- * Safça, kolayca aldatılarak.

safa

- * Bkz. sefa.

safahat

- * Evreler, safhalar.

safalı

- * Şenlikli, eğlenceli.

safari

- * Afrikanın doğusunda toplu olarak yapılan vahşi hayvan avı.
- * Toplu olarak ava çıkma.
- * Genellikle ketenden yapılan kısa pantolon, büyük cepli uzun ceket ve geniş kenarlı mantar şapkadan oluşan av kılığı.

safça

- * Biraz saf.
- * (sa'fça) Saf bir biçimde, saf olarak.

safderun

- * Kolayca aldatılan, saf.

safdil

- * Kolayca aldatılan, saf.

safer

- * Ay takviminin ikinci ayı, sefer ayı.

saffet

- * Temizlik, ahlık.

safha

- * Evre.
- * Faz.

safı

- * Katıksız, duru, temiz.
- * Net.
- * (sa:'fı) Yalnız olarak, yalnız, sadece.

safıha

- * İnce, yassı ve geniş metal nesne, levha.

safir

- * Mavi renkli, değerli bir korindon türü, gök yakut.

safir mavisi

- * Koyu mavi renk.

safiyet

- * Saflık, temizlik.

saflaşma

- * Saflaşmak işi.

saflaşmak

- * Saf (I,II) durumuna gelmek.

saflaştırma

- * Saflaştırmak işi veya durumu.

saflaştırmak

- * Saf durumuna getirmek.

saflık

- * Saf olma durumu; temizlik, arılık.
- * Kolayca aldatılabilme durumu.

safra

- * Gemileri ve her boyda deniz aracını dengede tutmak, istenilen su düzeyine kadar batırabilmek için, dip bölümlerine konulan ağırlık.
- * Bazı balık ağlarının alt tarafına takılan, ağır su içinde kalmasını sağlayan ağırlık.
- * Balonlarda bulunan pilotların, yükselmek veya inişi yavaşlatmak istediklerinde attıkları ağırlık.
- * Sıkıntı, tedirginlik, rahatsızlık veren kimse.

safra

- * Öd.

safra atmak

- * sıkıntı veren bir kimseden veya bir şeyden kurtulmak.

safra bastırmak

- * açlığını yatıştıracak kadar az bir şey yemek.

safra kesesi

- * Öd kesesi.

safra yeşili

- * Siyaha çalan yeşil renk.

safralı

- * Safrası olan.

safran

- * Süsengillerden, baharda çiçek açan, 20-30 cm boyunda, soğanlı bir kültür bitkisi (Crocus sativus).
- * Bu bitkinin tepciklerinin kurutulmasıyla elde edilen, bazı yiyecek ve içeceklere tat, koku ve san renk vermekte kullanılan toz.

safran gibi

- * çok sarı.

safrası kabarmak

- * açlıktan midesi bulanmak.

safsata

- * Boş, temelsiz, asılsız söz.
- * Sofizm.

safsatacı

- * Boş, temelsiz, asılsız konuşan (kimse).

safsatacılık

- * Bilgicilik.

sagar

- * İçki bardağı.

sagu

- * Bazı hurma ağaçlarının özünden çıkarılan ve pirinç gibi kullanılan nişastalı bir madde, Hint irmiği.

sağ

- * Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan, sol karşıtı.
- * Bu taraftaki yön.
- * Ekonomi ve siyasette eskiden yana olan, gelenekçi (kimse, görüş).

sağ

- * Sağlam, esen.
- * Katkısız.
- * Yaşamakta olan.

sağ açık

- * Futbolda forvettekiler arasında yer alan, sağ başta bulunan oyuncu.

sağ akçe

- * Ayarı tam olan para, çürük akçe karşıtı.

sağ bek

- * Bir takımın, kalecinin önündeki iki savunucusundan sağ yönde yer alan oyuncusu.

sağ çıkarma

- * Boksta sağ yumruk vurma.

sağ çıkarmak

- * boksta sağ elle rakibine yumruk atmak.

sağ eğilimli

- * Dünya görüşü sağcılığa, muhafazakârlığa yatkın olan.

sağ elinin verdiğini sol elin görmesin

- * birine yaptığın iyiliği gizli tut.

sağ eliyle sol kulağını göstermek

- * kısa yoldan yapılacak bir işi dolambaçlı yollardan geçerek yapmaya çalışmak.

sağ esen

* Sağlıkla, esenlikle.

sağ gözünü sol gözünden sakınmak

* çok kıskanç olmak.

sağ haf

* Futbolda oyun kurucuların sağ ucunda yer alan oyuncu.

sağ iç

* Futbolda, forvet arasında yer alan beş oyuncudan, sağdan ikinci yerde bulunan oyuncu.

sağ kalmak

* Ömrünü devam ettirmek, yaşamasını sürdürmek.

sağ kanat

* Futbol ve hentbolda hücum alanının sağ tarafı.

sağ kolu

* çok güvendiği kimse.

sağ ol

* Hoşa giden bir davranış için "çok yaşa, teşekkür ederim" anlamında söylenir.

sağ olsun

* biri için sitem yollu bir şey söyleneceği zaman söyleyenin iyi niyetini belirtmek amacıyla sözün başına getirilir.

* para, çalışma gücü vb. ye güven duymayı belirtir.

sağ para

* Eskiden mecidiyenin on dokuz kuruş hesabıyla ödendiği zaman sağlam para yerine kullanılmış bir deyim, çürük para karşısı.

* Sağlam para.

sağ salim

* Hiçbir zarar görmeden.

sağ şerit

* Trafikte sağ tarafta yer alan yol çizgilerinin oluşturduğu bölüm.

sağ yap!

* direksiyonu sağa çevirerek sağ yöne git!

sağa kaymak

* siyasette ve ekonomide sağ eğilimli olmak.

sağa sola

* rastgele yerlere.

sağa sola bakmadan

* ortalığı kollamadan, saygısızca.

sağalma

* Sağalmak işi.

sağalmak

* Sağlığa kavuşmak, iyileşmek.

sağaltıcı

* Sağaltma işini yapan.

* Asalağı, doğrudan doğruya konakçı üzerinde ortadan kaldıran (ilâç veya işlem).

sağaltım

* Sağaltma işi, tedavi.
* Bir hastalığı yenecek etkenleri ve bu etkenlerin kullanılma yöntemlerini bularak hastanın sıkıntılarını giderme, iyi etme işi, terapi.

sağaltma

* Sağaltmak işi, tedavi.

sağaltmak

* Sağlığa kavuşturmak, iyileştirmek, iyi etmek, tedavi etmek.

sağanak

* Birdenbire başlayan, genellikle kısa süren şiddetli yağmur.

sağanlar

* Omurgalı hayvanlardan kuşlar sınıfının, gök kuzgunumsular takımının bir alt takımı.

sağbeğeni

* Güzel çirkinden ayırt edebilme yetkisinin en yükseği.

sağcı

* Parlâmentolarda başkanın sağında oturan, gelenek ve göreneklere, mevcut düzene bağlı kalan siyasî görüşü temsil eden kişi veya parti.

sağcılık

* Sağcı olma durumu.

sağdan geri dönmek (veya sağdan geri etmek)

* geri dönmek, geri dönüp gitmek.

sağdıç

* Düğünde gelin veya güveye kılavuzluk eden kimse.

sağdıç emeği

* Karşılığı alınmayan, boşa giden emek, çaba.

sağdıçlık

* Sağdıç olma durumu.

sağdırma

* Sağdırma işi.

sağdırmak

* Sağmak işini yaptırmak.

* Sağmasına sebep olmak.

sağduyu

* Doğru, akla uygun yargılar verme yeteneği, akliselim, hissiselim.

* Doğru ile yanlış birbirinden ayırma ve doğru yargılama gücü.

sağduyulu

* Sağduyusu olan.

sağgörü

* Gerçekleri yanılmadan görebilme yeteneği, basiret.

sağgörülü

* Sağgörüsü olan, basiretli.

sağgörüsüz

* Sağgörüsü olmayan, basiretsiz.

sağgörüsüzlük

* Sağgörsüz olma durumu, basiretsizlik.

sağı

* Kuş tersi, kuş gübresi.

sağı solu olmamak

* nasıl davranacağı kestirilmez olmak.

sağı solu olmamak

* olumlu mu olumsuz mu davranacağı bilinmeyen bir kişi olmak.

sağıcı

* Sağım yapan kimse.

sağılış

* Sağılmak işi veya biçimi.

sağılma

* Sağılmak işi.

sağılmak

* Sağmak işine konu olmak.

* (kumaşın) Bir yerinden iplik çıkıp sökülme.

* Akmak, kaymak, aşağıya doğru hızla inmek.

sağım

* Sağmak işi.

* Süt veren hayvan.

sağım makinesi

* Sağmal hayvanların sütünü sağımaya yarayan ve emme sistemi ile çalışan alet.

sağımlı

* Süt veren, sağmal.

sağımlık

* Sağılmak için beslenen (hayvan).

sağın

* Doğruluk kuralına uygun olan.

* Sözün anlatılmak istenene tam karşılık olması, tam uygun düşmesi niteliği, sahih.

sağın bilimler

* Denetlenebilir ölçü ve hesaplara dayanan bilimler; dar anlamda matematik.

sağını solunu bilmemek

* düşüncesiz, dikkatsiz olmak.

sağır

* İşitme duyusundan yoksun, işitmeyen (kimse).

* Ses geçirmeyen, yankı yapmayan.

* Isıyı az veren, geç ısınan.

* Vurulduğu zaman ses vermeyen.

sağır dilsiz

* Duymaz ve konuşamaz özürlü (kimse).

sağır duvar

* Ses geçirimsiz duvar.

sağır etmek

* sağırlaşmasına sebep olmak, işitemez duruma getirmek.

sağır kapı

* Ses geçirmez özellikte yalıtılmış ve yapılmış kapı.

sağır kef

* Türkçedeki nazal "n" sesini karşılayan "kef" harfi.

sağır nun

* Türkçede genizden gelen "n" sesini veren "nun" harfi.

sağır olmak

* sağır duruma gelmek, sağırlaşmak.

sağır pencere

* Ses geçirmez özellikte yalıtılmış ve yapılmış pencere.

sağır renk

* Değişik renklerin veya boyaların karışmasından ortaya çıkan ve kesin bir adı olmayan renk.

sağır yılan

* Engerekgillerden, daha çok dağlık yerlerde yaşayan, 65-75 cm uzunlukta, çok zehirli bir tür yılan (Vipera aspis).

sağırlaşma

* Sağırlaşmak işi.

sağırlaşmak

* İşitemez duruma gelmek, sağır olmak.

* (tencere, soba vb. için) Güç ısınarak geç pişirmek.

sağırılık

* Sağır olma durumu.

sağistem

* İyi niyet, hüsnüniyet.

sağlam

* Dayanıklı, kolay bozulmaz, yıkılmaz.

* Zarar görmemiş, bozulmamış.

* Sakatlık veya hastalığı bulunmayan, sağlıklı, sıhhatli.

* Güvenilir.

* Gerçek, inanılır bir temeli olan.

* (sağlam) Her hâlde, muhakkak.

sağlam ayakkabı değil

* bir kimsenin güvenilirmez olduğunu belirtir.

sağlam durmak

* gücünü, yeteneğini ve cesaretini toplamak.

sağlam kazığa (veya sağlama) bağlamak

* işin sonuçlanmasına engel olacak şeyleri ortadan kaldırmak, işin aksamadan yürümesini sağlayacak önlemleri almak.

sağlam para

* Uluslar arası para piyasasında kolaylıkla değiştirilebilen ve kuru devamlı koruyan veya yükselen para.

sağlama

* Sağlamak işi.

* Bir problemin çözümü veya bir hesabın doğruluğunu denetlemek için yapılan işlem, mizan.

sağlamak

- * Bir işin olması için gerekli durumu, şartları hazırlamak, temin etmek.
- * Elde etmek, sahip olmak.
- * Bir işlemin doğruluğunu ortaya koymak.

sağlamak

- * (taşıt araçları için) Yolun sağ yanına geçmek, sağlam bir biçimde.

sağlamca

- * Oldukça sağlam, sağlamca yakın.
- * (sağla'mca) Sağlam olarak.

sağlamcı

- * İşini sağlama bağlayan kimse.

sağlamlama

- * Sağlamlamak işi.

sağlamlamak

- * Sağlam bir duruma getirmek.
- * Bir durumun, bir sözün doğru, gerçek olduğunu kanıtlamak.

sağlamlaşma

- * Sağlamlaşmak işi.

sağlamlaşmak

- * Sağlam duruma gelmek.

sağlamlaştırma

- * Sağlamlaştırmak işi.

sağlamlaştırmak

- * Sağlam bir duruma getirmek, pekiştirmek.

sağlamlık

- * Sağlam olma durumu.

sağlanış

- * Sağlanmak işi veya biçimi.

sağlanma

- * Sağlanmak işi.

sağlanmak

- * Sağlanmak işine konu olmak.

sağlayıcı

- * Sağlam niteliği olan, sağlayan.

sağlı sollu

- * her iki yanda olan.
- * her iki yandan.

sağlı sollu

- * Sağda ve solda olan.
- * Sağda ve solda olarak, hem sağna hem soluna.

sağlıcakla

- * Sağlıkla, esenlikle, rahatlık içinde.

sağlıcakla kal

- * ayrılırken kalanlara söylenen bir esenlik sözü, hoşça kal.

sağlığında

- * yaşamakta iken, yaşarken.

sağlığınıza

- * içki içerken "sağlıklı olmanız dileğiyle içiyorum" anlamında söylenen söz.

sağlık

- * Vücudun hasta olmaması durumu, vücut esenliği, esenlik, sıhhat.
- * Vücudun iyi veya kötü olması durumu.
- * Sağ, canlı, diri olma durumu.

sağlık

- * Salık.

sağlık bilgisi

- * Sağlığın, hastalanmadan önce korunması ile ilgili bilimsel incelemelerle uğraşan tıp dalı, hijyen.

sağlık bilimi

- * Sağlık konularını içine alan tıp dalı.

sağlık evi

- * Sağlık ocağı.

sağlık görevlisi

- * Sağlıkla ilgili kurum ve kuruluşlarda görev yapan veya çalışan kimse.

sağlık hizmeti

- * Sağlık konularını içeren çalışma alanı.

sağlık karnesi

- * Sigortalının geçindirmekle yükümlü bulunduğu kimselerin hastalıklarında, sağlık yoklama ve bakımlarıyla ilaçları için kullanılan defter.

sağlık kurulu

- * Kişi sağlığını inceleyen ve denetleyen hekimler kurulu.

sağlık memuru

- * Sağlık işleriyle görevli kimse, sağlık teknisyeni.

sağlık merkezi

- * Sağlık işlerinin topluca görüldüğü yer.

sağlık muayenesi

- * Sağlık kontrolü.

sağlık ocağı

- * Kasaba ve köylerde hastalara bakmak için açılan kuruluş.

sağlık olsun!

- * üzücü bir durum veya bir zarar karşısında avunma sözü olarak söylenir.

sağlık sigortası

- * Hastalık veya ölüm durumunda sigorta şirketinin yardımını sağlayan sigorta anlaşması.

sağlık taraması

- * Halk sağlığının düzenli bir biçimde gözden geçirilmesi.

sağlık yurdu

- * Şehirlerde veya büyük merkezlerde hastalara bakmak için açılan kuruluş, darüşşifa.

sağlıklı

- * Sağlık durumu iyi olan, sağlam; esen, sıhhatli.

* Sağlam, doğru, güvenilir, gerçek.

sağlıklı yaşam

* Sağlık konuları ve kurallarına uygun olarak yaşama.

sağlıksal

* Sağlıkla ilgili, hijyenik.

sağlıksız

* Sağlık durumu iyi olmayan, sağlığı bozuk, sıhatsız.
* Sağlam, doğru, güvenilir olmayan.

sağlıksızlık

* Sağlıksız olma durumu.

sağma

* Sağmak işi.

sağmak

* Memeyi parmaklar arasında sıkarak sütünü akıtmak.
* (balı) Kovandaki peteklerden almak.
* Yumak durumundaki bir şeyi çözüp açmak.
* Aldatarak parasını çekmek.

sağmal

* Süt veren, sağılan, sağımli.
* Bol süt veren inek, sağılan.
* Sömürülen, kendisinden çıkar sağılan (kimse, ülke vb.).

sağmal inek

* Aptal yerine konularak, kendisinden sürekli çıkar sağlanan kimse.

sağrı

* Memeli hayvanlarda bel ile kuyruk arasındaki dolgun ve yuvarlakça bölüm.

sağrı kemiği

* Bel kemiği ile kuyruk sokumu kemiği arasındaki kemik.

sağı

* Ağıt.

sağı sağmak

* Ölünün arkasından parayla tutulan kadın yüksek sesle ağlamak, ağıt söylemek.

sağıucu

* Ağıtçı.

sağıuculuk

* Sağı söyleme işiyle uğraşan kimse.

sağyağ

* Bkz. sadeyağ.

sah

* Bir şeyin doğru olduğunu belirtmek için yapılan işaret.

sah çekmek

* bir yazının doğru olduğunu bu işaretle belirtmek.

saha

* Alan.

saha avantajı

* Bir spor karşılaşmasında yarışmanın yapıldığı alanı tanıma ve seyirci desteğine sahip olma imkânı.

sahabe

* Hz. Muhammed'in meclislerinde ve konuşmalarında bulunan kimseler.

* Sahipler, sahip çıkanlar.

sahabet

* Koruma, kayırma.

sahabet etmek

* korumak, kayırmak.

sahabetçi

* Korumayıcı, kayırmacı (kimse).

Sahaca

* Bkz. Yakutça.

sahaf

* Genellikle eski kitap alıp satan kitapçı.

sahafılık

* Sahafın yaptığı iş, eski kitapları toplayıp satma işi.

sahan

* İçinde yemek ısıtılan veya yumurta gibi şeyler pişirilen, derinliği az metal kap.

sahanlık

* Yapılarda ve bazı taşıklarda kapı önünde, merdiven başlarında veya ortasında bulunan geniş yer.

* Sahanın aldığı miktar kadar olan.

sahavet

* El açıklığı, akıllık, seleklik, cömertlik.

sahi

* Gerçekten, gerçek olarak.

sahibe

* Herhangi bir şey üzerinde mülkiyeti olan kadın.

sahici

* Sahte olmayan, gerçek, yapma karşıtı.

sahiden

* Gerçek olarak, gerçekten.

sahife

* Sayfa.

sahih

* Gerçek, doğru, sağın, hakikî.

sahil

* Kıyı, yaka, yalı.

sahil boyu

* Deniz kıyısı.

sahil çizgisi

* Kıyısal bölgede denizin sakin olduğu devrede suyun kara ile birleştiği hat.

sahil kordonu

* Kıyı dili.

sahil şeridi

* Deniz kıyısı boyunca uzanan düzenli alan.

sahileşme

* Sahileşmek işi.

sahileşmek

* Gerçek bir durum almak, gerçekleşmek.

sahileştirme

* Sahileştirmek işi.

sahileştirmek

* Gerçek bir durum almasını sağlamak, gerçekleştirmek.

sahip

malik.

* Herhangi bir şey üstünde mülkiyeti olan, onu yasaya uygun bir biçimde dilediği gibi kullanabilen kimse, iye,

* Herhangi bir niteliği olan kimse, ehil.

* Bir iş yapmış, üstlenmiş veya bir eser ortaya koymuş kimse.

* Koruyan, arka çıkan, gözetken kimse.

sahip çıkmak

* kendinin olduğunu ileri sürmek.

* korumak, koruyucu olmak, ilgilenip gözetmek.

sahip kılmak

* sahip olmasını sağlamak.

sahip olmak

* mülkiyetinde olmak, elinde bulundurmak.

sahipkıran

* Güçlü ve üstün hükümdar.

sahiplik

* Sahip olma durumu, iyelik.

sahipsiz

* Kimsenin malı olmayan, iyesiz.

* Koruyucusu, gözeteni bulunmayan, kimsenin sahip çıkmadığı.

sahipsizlik

* Sahipsiz olma durumu.

sahlep

* Salep.

sahn

* Avlu.

* Cami ve medreselerde umumun toplanmasına mahsus üstü kubbeli, örtülü yer.

sahne

her tür gösteri yapmaya uygun yer.

* Bir oyun veya filmin başlıca bölümlerinden her biri.

* Görünüm, görüntü.

* Tanık olunan, gözlenen olay.

* Gösteri sergilenen eğlence yeri veya tiyatro.

* Bir konu veya çalışma çevresi, çalışma dalı.

sahne almak

- * şarkı söylemek ve gösteri yapmak amacıyla gerekli düzenlemeleri yapmak.
- * sırası gelip sahneye çıkmak.

sahne olmak

- * bir yerde bir olay geçmek.

sahneleme

- * Sahnelemek işi.

sahnelemek

- * (oyun) Sahneye koymak.

sahnelenme

- * Sahnelenmek işi.

sahnelenmek

- * (oyun) Sahneye konulmak.
- * Bir durum, bir olay ortaya çıkmak, görünür olmak.

sahneleyiş

- * Sahnelemek işi veya biçimi.

sahneye çıkmak

- * (tiyatro, müzik vb. sanatçılar için) sanatını izleyici önünde uygulamak, göstermek.
- * kullanılmak, görünmek, ortaya çıkmak.

sahneye koymak

- * tiyatro eserini veya müzikal bir oyunu, metin, oyun, yorum, dekor, müzik vb. öğeleri birbiriyle uyumlu duruma getirerek sahne için uygulamak, sahnelemek.

sahra

- * Kır.
- * Çöl.

sahra topu

- * Dağ topu gibi katır sırtında taşınmayıp atlarla çekilen top.

sahre

- * Külte.

sahte

- * Bir şeyin aslına benzetilerek yapılan, düzme, düzmece.
- * İçten olmayan, yapmacık.

sahteci

- * Düzmece, sahtekâr.

sahtecilik

- * Sahte işler yapma, düzmecilik, sahtekârlık.

sahtekâr

- * Sahte işler yapan, düzmece, sahteci.

sahtekârlık

- * Sahtekâr olma durumu veya sahtekârın yaptığı iş, düzmecilik.

sahtelik

- * Sahte olma durumu.

sahtiyan

* Tabaklanarak boyanmış ve cilâlanmış deri.

sahtiyancı

* Sahtiyan üreten, alan veya satan kimse.

sahtiyancılık

* Sahtiyancının işi veya mesleği.

sahur

* Ramazan ayında oruç tutanların gün doğmadan önce belirli saatte yedikleri yemek.

* Bu yemeğin yendiği vakit.

sahur yemeği

* Sahur zamanı yenen yemek.

sahura kalkmak

* (oruç tutan kimse) gün doğmadan, yemek yemek için yataktan kalkmak.

sahurluk

* Sahurda yenecek şeyler.

* Sahurda yenmeğe elverişli.

saik

* Sebep.

* Günü.

saika

* Yıldırım.

saika

* Sebep.

sair

* Başka, öteki, diğer.

sairfilmenam

* Uyurgezer.

sak

* Uyanık, gözü açık, müteyakkız.

* Uykusu hafif.

sak

* Sap.

sak durmak

* dikkatli, uyanık durumda bulunmak.

sak yatmak

* derin uykuya dalmadan uyumak.

saka

* Evlere, çeşmeden su taşımaya iş edinmiş olan kimse.

saka

* Serçeğillerden, başında ve boynunda kırmızı, sarı tüyler bulunan, güzel öttüğü için kafeste beslenen küçük bir kuş (Carduelis cardelis).

saka

* Baygınlık, kendinden geçme durumlarına yol açan bir hastalık.

saka beygiri gibi

- * bir iş uğruna birçok yere uğrayarak dolaşan kimseler için kullanılır.
- * yalnız vakit geçirmek için amaçsız dolaşanlara söylenir.

saka kuşu

- * Bkz. saka.

sakaf

- * Çatı, dam.

sakağı

- * Özellikle atlarda görülen ve insanlara da bulaşan ölümcül bir hayvan hastalığı, ruam.

sakak

- * Çene altı.

sakal

- * Yetişkin erkeklerde yanak ve çenede çıkan kılların tümü.
- * Bazı hayvanlarda çene altında bulunan kılların tümü.

sakal bırakmak (koyuvermek, salıvermek veya uzatmak)

- * sakalını tıraş etmeyip büyütme.

sakal oynatmaz

- * ağızda eriyecek kadar olgunlaşmış (yemiş, yiyecek).

sakalı

- * Saka hastalığına tutulmuş.

sakalı bitmek

- * bir iş sürüncemede kalmak.

sakalı değirmende ağartmak

- * yaşlandığı hâlde bir şey öğrenmemiş olmak.

sakalı ele vermek (veya sakalı kaptırmak)

- * başkasının sözünden çıkmayacak bir duruma düşmek.

sakalı saydırmak

- * saygılıktan düşmek.

sakalık

- * Sakanın işi.

sakalım yok ki sözüm dinlensin

- * "ancak yaşlı kimselerin söz ve öğütleri dinlenir" anlamında kullanılır.

sakalina göre tarak vurmak

- * birinin hoşlanacağı biçimde konuşmak veya davranmak.

sakalina gülmek

- * ciddi gibi görünen sözlerle alay etmek.

sakalının altına girmek

- * yakınlık kurarak ona düşüncesini aşlamak.

sakallanma

- * Sakallanmak işi.

sakallanmak

- * Sakallı duruma gelmek; sakalı çıkmak.

sakallı

- * Sakalı olan.
- * Sakalını tıraş etmemiş, tıraşı gelmiş, tıraşsız.
- * Savaş tutsaklarının yaşı geçkin olanları.

sakallı kartal

- * İri vücutlu, güçlü ve gagası çengelli yırtıcı kuş (*Gypaetus barbatus*).

sakalsız

- * Sakalı olmayan.
- * Tıraşı gelmemiş, tıraşsız.

sakamet

- * Bozukluk, yanlışlık, eksiklik.

sakametli

- * Kötü, bozuk.

sakandınk

- * Baş giysilerinde çene bağı.

sakar

- * Bazı hayvanların, özellikle atların alınlarında bulunan beyaz leke, küçük akıtma.
- * Sık sık küçük, önemsiz kazalar yapan (kimse).

sakar meke

- * Yaban kazı.

sakar otu

- * Yuvarlak başlı, pembe veya beyaz çiçekli çalı tipi bir bitki (*Dorycnium*).

sakarca

- * Sakar gibi, sakara benzer.

sakarimetre

- * Bir sıvıda çözelti durumunda bulunan şeker miktarını belirlemeye yarayan alet.

sakarimetri

- * Şekerli çözeltilerin dozunu belirleme yöntemi.

sakarin

- * Genellikle şeker hastalarının şeker yerine kullandığı, maden kömürü katranından elde edilen beyaz bir toz.

sakarlaşma

- * Sakarlaşma işi.

sakarlaşmak

- * Sakar durumuna gelmek.

sakarlık

- * Sakar olma durumu veya sakarın yaptığı iş.
- * Sık sık küçük kazalar yapma, çarpıp kırıp dökme işi.

sakarometre

- * Sakarozölçer.

sakarov

- * Şeker kamışı veya şeker pancarından elde edilen bir tür şeker ($C_{12}H_{22}O_{11}$).

sakarozölçer

- * Sakarova göre derecelenen ve bir sıvının kuruluğunu tespit eden yoğunlukölçer.

sakat

- * Vücudunda hasta veya eksik bir yanı olan (canlı).
- * Bozuk veya eksik (şey).

sakat olmak

- * sakatlanmak.

sakatat

- * Kesilmiş hayvanın ciğer, işkembe gibi iç organlarıyla baş ve ayakları, hayvanların, etin dışında kalan kısımları, iç organları (yürek, karaciğer, böbrek, işkembe, beyin, dil, baş ve paça).

sakatatçı

- * Sakatat satan kimse.

sakatatçılık

- * Sakatat satma işi.

sakatçı

- * Sakatatçı.

sakatlama

- * Sakatlamak işi.

sakatlamak

- * Sakat bir duruma getirmek, sakat etmek.
- * Bozmak.

sakatlanış

- * Sakatlanmak işi veya biçimi.

sakatlanma

- * Sakatlanmak işi.

sakatlanmak

- * Sakat duruma gelmek.

sakatlık

- * Sakat olma durumu, malûliyet.
- * Kaza, terslik.
- * Yanlış, kusur, hata.

sakın

- * Yapmaktan çekin, çekinin, zinhar.
- * Korkulacak bir durum olmasın.

sakın ha!

- * "yapma! yapmaktan çekin! " anlamında yapılması istenmeyen bir davranışa engel olmak için söylenir.

sakınca

- * Çekinilmesi, dikkatli olunması gereken, sakınmayı gerektiren durum, mahzur.

sakıncalı

- * Sakınmayı, çekinmeyi gerektiren mahzurlu.

sakıncasız

- * Sakınmayı gerektirmeyen, mahzursuz.

sakıngan

- * Sakınarak davranan, ihtiyatlı, ihtiyatkâr.

sakınganlık

- * Sakıngan olma durumu.

sakınılan göze çöp batar

* üzerine çok düşülen şeylerin daha çok kazaya veya zarara uğradığını belirtir.

sakınım

* Herhangi bir tehlikeye karşı alınan önlem, ihtiyat, tedbir.

sakınımlı

* İhtiyatlı, tedbirli.

sakınış

* Sakınmak işi veya biçimi.

sakınma

* Sakınmak işi, içtinap.

* Olabileceği düşünülen kötü durumlara karşı önlem alma, ihtiyat.

* Boksörün korunmak için, ayaklarını oynatmadan eliyle, gövdesiyle sağa sola, öne arkaya yaptığı hareket.

sakınmak

* Herhangi bir korku veya düşünce ile bir şeyi yapmaktan uzak durmak, içtinap etmek.

* Olabileceği düşünülen kötülöklere karşı önlemler almak.

* Korumak, esirgemek, gözetmek.

sakınması olmamak

* korkusu, çekinmesi olmamak.

* incelik kurallarına, saygıya aldırmadan davranmak.

sakıntı

* Sıkıntıya yol açabilecek durumlara karşı alınan önlem, ihtiyat.

sakıntılı

* Sakıntısı olan.

sakıntısız

* Sakıntısı olmayan.

sakır sakır

* Aralıksız titremeyi anlatır.

sakırdama

* Sakırdamak işi veya durumu.

sakırdamak

* Korkudan veya soğuktan titremek.

sakırğa

* Kene.

sakırtı

* Korkudan veya soğuktan titreme.

Sakıt

* Merih, Mars.

sakıt

* Düşen, düşmüş.

* Hükümü kalmamış, eski önemini yitirmiş.

* Düşük.

sakıt olmak

* hükümü kalmamak.

sakız

* Bazı ağaçların ve özellikle sakız ağacının kabuğundan sızan, çiğnendiğinde yumuşayan, hoş kokulu, beyaz renkli reçine.

* Vücudu beyaz olup başta ve ayaklarda belirgin siyah işaretler bulunan, ince kemik yapılı ve yüksek ayaklı, ince yağsız uzun kuyruklu bir koyun türü.

* Sakız ağacı.

sakız ağacı

* Antep fıstığıgillerden, kışın yaprak dökmeyen, meyvesi üzüksü ve yağlı, bodur bir ağaç (Pistacia lentiscus).

sakız bademi

* Bkz. dış bademi.

sakız baklası

* Uzun ve ince, çok lezzetli turfanda bakla çeşidi.

sakız diken

* Sakız çıkarılan bir tür diken.

sakız enginar

* Yaprakları sivri, kenarları düzgün, lezzetli bir enginar türü.

sakız gibi

* çok temiz, çok beyaz.

* ayrılmak bilmez, yapışkan.

sakız kabağı

* Sebze olarak kullanılan kabak (Cucurbita pepo).

sakız leblebisi

* Bir tür kabuklu beyaz leblebi.

sakız rakısı

* İçinde sakız bulunan rakı, mastika.

sakız tatlısı

* İçine sakız karıştırılarak hazırlanan bir tür tatlı.

sakızlaşma

* Sakızlaşmak işi veya durumu.

sakızlaşmak

* Sakız durumuna gelmek.

sakızlaştırma

* Sakızlaştırmak işi veya durumu.

sakızlaştırmak

* Sakız durumuna getirmek.

sakızlı

* Sakızı olan, içinde sakız bulunan.

saki

* İçki toplantılarında içki dağıtan kimse.

sakil

* Ağır.

* Sıkıntı veren, sıkıntılı.

* Çirkin, kaba, uyumsuz.

* Türk müziğinde bir usul.

sakim

- * Bozuk, yanlış, eksik.

sakin

- * Durgun, hareket etmeyen, kıvıldamayan, dingin.
- * Sessiz.
- * Kimseyi rahatsız etmeyen, kızgınlık göstermeyen.
- * Huysuzluğu, rahatsızlığı azalmış veya geçmiş.
- * Bir yerde oturan, sekene.

sakin olmak

- * bir yerde yerleşmek, oturmak.
- * sakin duruma gelmek.

sakin sakin

- * Durgun, dingin olarak.
- * Heyecan, telâş, kızgınlık göstermeyen.
- * uslu uslu.

sakince

- * Sakin (bir biçimde).

sakinleme

- * Sakinlemek işi.

sakinlemek

- * Sakinleşmek.

sakinleşme

- * Sakinleşmek işi.

sakinleşmek

- * Yatışmak, durgun duruma gelmek, durgunlaşmak.
- * Sıkıntısı veya heyecanı geçmek.

sakinleştirmek

- * Sakinleştirmek işi.

sakinleştirmek

- * Sakinleşmesini sağlamak, sessiz, dingin bir duruma getirmek.

sakinlik

- * Sakin olma durumu, durgunluk, sesizlik, dinginlik, sükunet.

sakit

- * Susmuş, sessiz.

sakit kalmak

- * söz söylemesi gerekirken susmak.

sakla zamanı, gelir zamanı

- * gereksiz görülen şey ileride gerekli olabilir.

saklama

- * Saklamak işi.

saklamak

- * Elinde bulundurmak, tutmak.
- * Kaybolmaması için gizli bir yere koymak.
- * Görünmesine engel olmak, ortalıkta bulundurmamak.
- * Bozulmadan doğal durumları ile durmasını sağlamak, korumak, muhafaza etmek.
- * Gizli tutmak, duyurmamak.

- * Birine vermek için ayırmak.
- * Korumak, esirgemek.

saklambaç

- * Oyunculardan birinin ebe olması ve saklanan arkadaşlarını bulması temeline dayanan bir çocuk oyunu.

saklanılma

- * Saklanılmak işi.

saklanılmak

- * Saklanmak işi yapılmak.
- * Gizli tutulmak.
- * Herhangi biri saklanmak.

saklanış

- * Saklanmak işi veya biçimi.

saklanma

- * Saklanmak işi.

saklanmak

- * Kendini saklamak.
- * Saklanmak işi yapılmak.

saklantı

- * Saklanan şey.

saklatma

- * Saklatmak işi.

saklatmak

- * Saklamak işini yaptırmak.

saklayış

- * Saklamak işi veya biçimi.

saklı

- * Saklanmış olan.
- * Elde tutulan, mahfuz.
- * Gizli bir yere konarak kaybolması veya çalınması önlenen.
- * Başkalarından gizlenen, gizli tutulan, hafı.

saklık

- * Uyanıklık, teyakkuz.

sako

- * Paltoya benzer bir tür üstlük.

saksağan

- * Kargagillerden, karnı beyaz, kanatları ve kuyruğu kül rengi diğer yerleri parlak, kara uzun kuyruklu kuş (Pica pica).

saksı

- * Pişmiş topraktan yapılan, içine toprak konularak çiçek yetiştirmekte yararlanılan kap.
- * Baş, kafa.

saksı toprağı

- * Çiçek yetiştirmek için hazırlanmış özel bir tür toprak.

saksıgüzeli

- * Dam koruğugillerden, yaprakları etli, çiçekleri başak biçiminde bir süs bitkisi (Cotyledon umbilicus).

saksılık

- * Saksı koymaya yarar raf.
- * İçine saksı oturtulan süslü kap.
- * Kışın saksı çiçeklerinin saklandığı yer.

saksofon

- * Bandolarda ve caz topluluklarında kullanılan bir tür üflemeli çalgı.

saksofoncu

- * Saksofon çalan kimse.

saksofonculuk

- * Saksofoncunun işi.

saksonya

- * Almanya'da Saksonya bölgesinde yapılan, iyi nitelikli porselen tabak vb. türden (kap).

sakuleta

- * Silindir biçiminde bir demirin içine çivi, ıvata gibi maddelerin doldurulması ile yapılan bir tür mermi.

sal

- * Birçok kalın direk yan yana bağlanarak yapılan, düz ve korkuluksuz deniz veya ırmağ taşıtı.

-sal

- * Fiilden sıfat türetme eki.

-sal / -sel

- * isimden sıfat türetme eki: duygu-sal, kır-sal, bilim-sel, bölge-sel vb.

sal yarışı

- * Genellikle nehirlerde sal ile yapılan bir tür yarış.

salâ

- * Cemaati bayram veya cuma namazına çağırarak veya bazı yerlerde de cenaze için kılınacak namazı haber vermek amacıyla minarelerde okunan salât.

salâ vermek (veya okumak)

- * minarelerde, salât okuyarak namazı haber vermek.

salâbet

- * Katılık, sağlamlık.

salacak

- * Üstünde ölü yıkanılan kerevet, tenişir.

salâh

- * Düzelme, iyileşme, iyilik.

salâh bulmak

- * düzelmek, iyileşmek, onmak.

salâhiyet

- * Yetki.

salâhiyetli

- * Yetkili.

salâhiyetsiz

- * Yetkisiz.

salâhiyetsizlik

- * Yetkisiz olma durumu, yetkisizlik.

salâhiyettar

* Yetkili.

salak

* Giyinişinden, konuşma ve davranışlarından seviyesiz, dengesiz ve saf olduğu anlaşılan kimse.

salakça

* Salağa yakışır (bir biçimde).

salaklaşma

* Salaklaşmak işi.

salaklaşmak

* Salakça davranışlarda bulunmak.

salaklık

* Salak olma durumu veya salakça davranış.

salam

* İri kıyılmış domuz veya sığır etinden yapılan, genellikle soğuk yenen bir yiyecek.

salamandra

* Semender.

* Odalar arasında gezdirilebilen bir tür kömür sobası.

salamanje

* Yemek odası.

salamura

* Peynir, et, balık, turşu, asma yaprağı gibi yiyeceklerin, bozulmaması için içinde tutuldukları tuzlu su.

* Bu suyun içinde tutulmuş yiyecek.

* Bu suyun içinde tutulmuş olan.

salamuracı

* Salamura yapan.

salamuracılık

* Salamuracının yaptığı iş.

salamuralık

* Salamura yapmaya elverişli.

* Salamura yapmaya ayrılmış.

salangan

* Hint ve Çin denizleri kıyılarında yaşayan, uzun kanatlı, dört köşe kısa kuyruklu, esmer küçük kuş (Collocalia).

salapurya

* Ticaret eşyası taşımakta kullanılan, 10-15 tonluk, üçgen biçiminde yelkeni olan ticaret gemisi.

salapurya gibi

* çok büyük olan veya ayağa büyük gelen (ayakkabı).

salaş

* Sebze, meyve vb. satmak için kurulmuş, eğreti, derme çatma dükkân.

* Tahtadan yapılmış (baraka).

salaşpur

* Seyrek dokunmuş, astarlık ince bez.

salât

- * Namaz.
- * Hz. Muhammed'in adı anıldığında saygı göstermek için okunan dua.

salata

* Genellikle bazı çiğ ot ve sebzelerle yapılan, yağ, limon gibi maddeler konulan, yemeklerle birlikte yenen yiyecek.

salatalık

- * Hıyar.
- * Salata yapmak için kullanılan.

salâvat

- * Namazlar.
- * Hz. Muhammed'e ve onun soyundan gelenlere saygı bildirmek için okunan dua.
- * Yağlı güreşte, yarışmalardan önce cazgırın okuduğu dua.

salâvat getirmek

- * tehlikeli bir durumda salavat okumak.

salâvat parmağı

- * İşaret parmağı.

salcı

- * Sal ile yolcu ve yük taşıyan kimse.

salcılık

- * Sal ile yolcu ve yük taşıma işi.

salça

- * Yemeklere konulmak için yapılan domates veya biber ezmesi.
- * Bazı yemeklere ve en çoğu et yemeklerine katılan domates, bahar gibi şeylerle yapılan sos.

salçalama

- * Salçalamak işi veya durumu.

salçalamak

- * Yemeklere salça katmak.

salçalanma

- * Salçalanmak işi veya durumu.

salçalanmak

- * Salça durumuna gelmek.

salçalı

- * Salça konmuş, içinde salça olan.

salçalı makarna

* Makarnanın pişmesinden sonra servis öncesinde, üzerine yağla hafifçe kavrulmuş salçanın dökülmesiyle hazırlanan makarna yemeği.

salçalık

- * Salça yapmaya elverişli.
- * Salça yapmak için ayrılmış.

saldırgan

- * Kışkırtan olmadan başkasına saldıran, yapısında saldırma özelliği olan (devlet, kimse, hayvan) mütecaviz.

saldırganlaşma

- * Saldırganlaşmak işi veya durumu.

saldırganlaşmak

* Saldırgan duruma gelmek.

saldırganlık

* Saldırgan olma durumu.

* Saldırgan bir biçimde davranma.

* Bireyin kendi düşünce ve davranışlarını dıştaki direnmelere karşı, zorla karşısındakine benimsetme çabası.

saldırı

* Kötülük veya yıpratma amacıyla, bir kimseye karşı doğrudan doğruya silâhlı veya silâhsız bir eylemde bulunma, hücum, taarruz, tecavüz.

saldırıncı

* Saldırgan, birinin üzerine atılan, mütecaviz.

saldırıncılık

* Saldırıncının işi.

saldırınsız

* Saldırısı olmayan, saldırı yapmadan.

saldırış

* Saldırmak işi veya biçimi.

saldırıya uğramak

* saldırı karşısında kalmak, tecavüze uğramak.

saldırma

* Saldırmak işi.

* Bir tür büyük bıçak.

saldırmak

* Bir kimseye veya bir şeye karşı saldırı yönetmek, zarar verici bir davranışta bulunmak, hücum etmek.

* Yıkıcı ve sert eleştiriler yapmak.

* Bir şey veya kimse üzerine saldırı yapılmasına sebep olmak.

* Gemi, kalkmak için yelken açıp başını gideceği yola çevirmek.

* Etkisiyle eritmek.

saldırmazlık

* Birbirine saldırmama durumu.

saldırmazlık antlaşması

* Saldırmazlık paktı.

saldırmazlık paktı

* Devletlerin birbirlerine saldırmamaları ilkesine dayanan antlaşma.

salep

* Salepgillerin örnek bitkisi (Orchis).

* Bu bitkinin yumru durumundaki köklerinden dövülerek hazırlanan beyaz toz.

* Bu tozun, şekerli süt veya su ile kaynatılmasıyla yapılan sıcak içecek.

salepçi

* Salep yapıp satan kimse.

salepçilik

* Salepçinin işi.

salepgiller

* Güzel çiçekli, vanilya, orkide, venüsçarğı, salep gibi bitkileri kapsayan, tek çenelilerden bir familya.

salgı

* Hücrelerin veya vücuttaki bezlerin kandan ayırıp oluşturdıkları ve yeniden kana, başka organa veya dışarıya saldıkları sıvı madde, ifraz.

* Güneş'ten dışarı doğru madde fırlaması.

salgılama

* Salgılamak işi.

salgılamak

* Salgı oluşturmak, bu salgıyı kana veya diğer organlara bırakmak.

salgılayıcı

* Salgı üreten organ veya doku.

salgılayış

* Salgılamak işi veya biçimi.

salgılı

* Salgı çıkaran veya üreten.

salgın

* Kısa zamanda çevredeki insan, hayvan veya bitkilerin büyük bir bölümüne bulaşan, müstevli.

* Bir hastalığın veya başka bir durumun yaygınlaşması veya bir çok kimselere birden bulaşması.

* Gereğinde herkesten para veya mal olarak toplanan geçici vergi.

* Bir şeyin bir yere girip her yanı kaplaması, istilâ.

* Belli bir hareketin, davranışın, sözün toplumda yaygınlaşması.

salgıncı

* Salgın toplayan kimse.

salgınlaşma

* Salgınlaşmak işi veya durumu.

salgınlaşmak

* Salgın durumuna gelmek.

salhane

* Kesim evi, kanara, mezbaha.

salı

* Haftanın üçüncü günü, pazartesi ile çarşamba arası olan gün.

salık

* Olmuş veya olacak bir olay, bir olgu ile ilgili verilen bilgi, haber.

salık vermek

* haber vermek.

* iyi, uygun olduğunu söylemek, tavsiye etmek.

salına salına

* Yürürken bir sağa bir sola hafifçe eğilerek; salınarak.

salıncak

* İki ucundan iki iple yüksek bir yere asılan ve üzerine oturulup sallanılan eğlence aracı.

* Küçük çocukları uyutmak için beşik yerine kullanılan ve karşılıklı iki yere iple bağlı bulunan asılı yatak.

salıncakçı

* Bayram yeri gibi bazı eğlence yerlerinde salıncak çalıştıran kimse.

salıncaklı

* Salıncak gibi sallanmaya yarar biçimde olan, salıncağı olan.

salıncaksız

* Salıncağı olmayan.

salınım

- * Salınmak işi.
- * Düzenli olarak hep aynı konumlardan aynı hızla geçen bin nesnenin hareketi.
- * Ay'ın yarım yüzeyinden biraz fazlasının yerden görülebilmesini sağlayan olay.

salınış

- * Salınmak işi veya biçimi.

salınma

- * Salınmak işi.

salınmak

- * Yürürken uyumlu hareketlerle hafifçe bir yandan bir yana eğilmek.
- * Salmak işine konu olmak.

salıntı

- * Salınmak işi.

salıntılı

- * Herhangi bir etkiyle sarsılabilen, sallanabilen.
- * (yürüyüş için) İki yana salınan.

salıverilme

- * Salıverilmek işi.

salıverilmek

- * Salıvermek işine konu olmak.

salıverme

- * Salıvermek işi.

salıvermek

- * Bırakmak, koyuvermek, serbest bırakmak.

salik

- * Bir yola giren, bir yolda giden.
- * Bir tarıkata bağlanan.

salik olmak

- * yola girmek.

salim

- * Esen, sağlam.
- * Sakin, huzur içinde.

salimen

- * Sağ ve esen olarak, hiçbir kötü durumla karşılaşmadan.

salip

- * Haç.

salipli

- * Salibi olan.

salipsiz

- * Salibi olmayan.

salise

- * Saniyenin altmışta biri.

salisen

- * Üçüncü olarak.

salisilât

- * Salisilik asidin tuzu.
- * Salisilik asidin türlü alkollerle ve fenollerle yaptığı ester.

salisilik

- * Söğüt kabuğundan çıkarılan antiseptiklerle ilgili olan.

salisilik asit

* Aldehidin yükseltgenmesiyle elde edilen, türlü uçucu yağlarda ester biçiminde bulunan, ekşi veya tatlı olabilen, 155° C de eriyen bir asit.

salkım

- * Üzüm gibi, birçoğu bir sap üzerinde bir arada bulunan yemiş.
- * Ana saptan çıkan yan çiçekleri sapları hep aynı uzunlukta olan çiçek durumu.
- * Baklagillerden, salkım durumunda mor çiçekler açan ve çoğu asma gibi çardağa sarılan ağaç türü ve çiçeği (Wistaria sinensis).
- * topla atılan demir parçaları.

salkım ağacı

- * Akasya.

salkım başak

- * Tek veya birleşik başakların salkım şeklinde oluşturduğu bitki.

salkım küpe

- * Değerli taşlardan yapılmış salkım biçiminde küpe.

salkım saçak

- * Dağınık, düzensiz bir durumda.
- * Parçaları ayrılmış.

salkım salkım

- * Salkım gibi, salkım olarak, salkım biçiminde.
- * Öbek öbek, küme küme.

salkım söğüt

- * Dalları ve yaprakları yere sarkan bir çeşit söğüt (Salix babylonica).

salkım topu

- * Çevreye dağılan mermi parçaları atan top.

salkıma

- * Salkımak durumu.

salkımak

- * Gevşeyip sarmak, pörsümek.

salkımsı

- * Salkımı andıran.

sallabaş

- * Başı sürekli sallanan.
- * Her sözü düşünmeden onaylayan.

sallama

- * Sallamak işi.

sallamak

- * Düzenli bir biçimde ve hep aynı doğrultuda hareket ettirmek.

- * Bir işi sürekli olarak başka bir zamana ertelemek, savsaklamak.
- * Vurmak, tokat atmak.

sallamamak

- * önem vermemek.

sallana sallana

- * Sallanarak.

sallandırma

- * Sallandırmak işi.

sallandırmak

- * Sallanmak işini yaptırmak.
- * Asmak, idam etmek.

sallanış

- * Sallanmak işi veya biçimi.

sallanma

- * Sallanmak işi.

sallanmak

- * Bağlı bulunduğu yerde gevşek duruma gelip yerinden oynamak, kımıldamak.
- * (bir şey için) Belli noktasından bir yere bağlı kalmak şartıyla, o noktanın iki tarafına aynı doğrultuda ve sürekli olarak gidip gelmek.
- * Salıncak, hamak vb. de kendini sallamak.
- * Vaktini boş ve yararsız işlerle uğraşarak geçirmek, oyalanmak, savsaklanmak.
- * Güçlü bir biçimde sarsılmak, titremek.
- * Makamından veya bulunduğu durumdan uzaklaşmak, yerini bir başkasına bırakmak tehlikesiyle karşılaşmak.

sallantı

- * Sallanmak işi.
- * Sürüncemede bırakma, savsaklama.

sallantıda bırakmak

- * (bir şeyi) sonuca bağlamamak, savsaklamak.

sallantıda kalmak

- * bir çözüme bağlanmamak.

sallapati

- * Düşünmeden ve saygısızca davranan.
- * Düşüncesizce, saygısızca ve patavatsız bir biçimde.
- * Özensiz, dikkatsiz ve kaba saba yapılmış (nesne).

sallapatilik

- * Sallapati olma durumu.
- * Ciddiyetsizlik.

sallasırt

- * "Sırtına almak", "yüklenmek" anlamıyla sallasırt etmek deyiminde kullanılır.

sallasırt etmek

- * yüklenmek, omuzda taşımak.

sallı

- * Büyük ve geniş, sal gibi yayvan.

salma

- * Salmak işi.

- * Pirinçle pişirilen bir tür yemek.
- * Toplanacak para tutarını sağlamak için herkese biçilen pay.
- * Bazı köylü giysilerinde kolun yeninden sarkan kumaş parçası.
- * Kuşların üretilmesine ayrılan oda.
- * Başboş gezen (hayvan).
- * Sürekli akan (su).
- * Osmanlı devletinde kol gezen kolluk eri.

salma gezmek

- * başboş hayvan gibi dolaşmak.

salma tomruk

- * Salma erlerin gece yakaladıkları suçluları kapadıkları yer.

salmak

* Bağımlılığına, tutukluluğuna veya baskı altındaki durumuna son vererek serbest kılmak, bırakmak, koyuvermek.

- * İvedilikle yollamak, hemen göndermek.
- * Koymak, katmak.
- * Sürmek.
- * Uğratmak.
- * (vergi) Yükleme.
- * Üzerine yürütmek.
- * Saldırmak.
- * Sarkıtmak.
- * (gemi) Demir üzerinde dört yana dönmek.
- * Bakmamak, ilgilenmemek, özen göstermemek.

salmalık

- * Otlak.

salmastra

* Halat tellerinden saç gibi örülmüş olan ip.
* Özellikle makinelerde birbirine sıkıca değen iki yüzey arasına yerleştirilerek, bu yüzeyler arasına su, buhar veya yağların sızmasını önleyen organ.

salname

- * Yıllık.

salon

- * Bir evin en geniş bölümü.
- * Bir evde konukları ağırlamakta kullanılan oda.
- * Toplantıların, kutlamaların, gösterilerin yapılabileceği geniş yer.
- * Bazı dükkân ve mağazalara verilen ad.

salon adamı

* Kadınla erkekli özel toplantılara katılan, bu gibi yerlerde nasıl davranılacağını iyi bilen ve durumuyla dikkati çeken adam.

salon çamı

- * Küçük çam şeklinde, dalları üzerinde diken bulunan bir süs bitkisi (Ara ucaria).

salon çiçeği

- * Salonları süsleyen gösterişli ve bakımlı ev çiçeği.

saloz

- * Salak.

salozlaşma

- * Salozlaşmak işi veya durumu.

salozlaşmak

* Saloz durumuna düşmek.

salozluk

* Saloz olma durumu, salaklık.

salpa

* Gevşek, iş bilmez, tembel.

salpak

* Salpa.

salt

* Yalnız, sadece, tek, sırf.

* İçinde yabancı bir öğe bulunmayan, mutlak.

* İçine, kendisine yabancı hiçbir şey karışmamış, arı.

salt çoğunluk

* Oylamada, yarıdan bir fazla üye sayısının oyuyla sağlanan çoğunluk.

salt değer

* Bir cebirsel sayının, işareti göz önüne alınmaksızın değeri, mutlak değer.

salt nem

* Bir metreküp hava içinde bulunan su buğusu niceliği, mutlak nem.

salt sıcaklık

* -273°C yi sıfır olarak alan sıcaklık, mutlak sıcaklık.

salt sıfır

* Salt sıcaklık ölçeğinde sıfır noktası: -273° mutlak sıfır.

salta

* Köpeğin arka ayakları üzerine ayağa kalkması.

salta

* Gergin duran bir halatı biraz koyuverme işi.

salta

* Yakasız, iliksiz, kolları bolca bir tür kısa ceket.

salta durmak

* (köpek) arka ayakları üzerine kalkmak.

saltanat

* Bir ülkede hükümdarın, padişahın, sultanın egemen olması.

* Bolluk ve zenginlik, gösterişli yaşayış.

* Birinin bir işte, bir yerde bulunan kimseler üzerindeki egemenliği.

saltanat sürmek

* hükümdarlık etmek.

* bolluk içinde yaşamak.

saltanatçı

* Saltanat yanlısı olan kimse.

saltanatlı

* Gösterişli, görkemli.

saltanatsız

* Gösterişsiz, görkemsiz.

saltçılık

* Hükümdarın bütün siyasal kudreti elinde bulundurduğu yönetim biçimi, mutlakiyet, mutlakçılık.

saltık

- * Kendi başına var olan, hiçbir şeye bağlı olmayan, bağımsız, mutlak.
- * Bağımsız, görelî olmayan ve kendi başına tam sayılan (bir olgunun niteliği).

salto

* Rakibin bedenini kollarıyla birlikte kavrayarak yana veya arkaya savurma, devirerek bastırma biçiminde uygulanan bir güreş oyunu.

salto atmak

- * rakibe salto oyunu uygulamak.

Salur

- * Oğuz Türklerinin 24 boyundan biri.

salvo

- * Genellikle topla yapılan yaylın ateş.

salya

- * Ağzıdan sızan tükürük.

salyamsı

- * Salyaya benzeyen.

salyangoz

- * Yumuşakçalardan, bahçelerde yaşayan, sarmal kabuklu küçük hayvan (Helix).

sam

- * Çölde esen rüzgâr, sam yeli.

sam

- * Rus yapısı karadan havaya güdümlü, sol-air Missile teriminin kısaltması ile anılan silâh.

sam yeli

- * Çölden esen sıcak rüzgâr, sam.

saman

- * Türlü ekinlerin taneleri ayrıldıktan sonra, harmanda kalan parçalanmış sapları.

saman alevi

- * Gelip geçici, basit, üstünkörü.

saman alevi gibi

- * birden parlayıp, arkasından hemen yatışan şeyler için söylenir.

saman altından su yürütmek

- * hiç belli etmeden iş çevirmek, ortalığı karıştırmak.

saman gibi

- * tatsız, yavan.

saman kâğıdı

- * Daha çok kurşun kalemle yazı yazmaya elverişli olan veya ambalâj için kullanılan kaba kâğıt.

saman nezlesi

- * Daha çok bahar aylarında görülen, çiçek tozlarına karşı alerjiden ileri gelen nezle, bahar nezlesi.

saman rengi

- * Açık, soluk sarı renk.
- * Bu renkte olan.

saman sarısı

* Saman rengi.

samanî

* Saman rengi, açık sarı.

samankapan

* Kehribar.

samanlı

* Samanı olan.

samanlı gübre

* Samanı gerektiği kadar yanmamış gübre.

samanlı kerpiç

* İçine saman karıştırılarak dökülen kerpiç.

samanlık

* Saman saklanan yer.

Samanuğrusu

* Samanyolu.

Samanyolu

* Açık gecelerde gök yüzünde boydan boya görülen uzun yıldız kümesi, Kehkeşan.

samaryum

* Atom sayısı 62, atom ağırlığı 150,4 ve yoğunluğu 7,75 olan seyrek bulunur element. Kısaltması Sm.

samba

* Bir çeşit Brezilya dansı.

* Bu dansın müziği.

Samî

* Hz. Nuh'un oğlu Sam'dan türediklerine inanılan beyaz ırkın Arapça, Asurca, İbranca ve Habeşçe konuşan çeşitli kavimlerinin toplandığı kol.

* Bu kola özgü olan.

samimî

* İçten, içtenlikle.

* Candan, açık yüreklilikle davranan.

* İçli dışlı, senli benli olarak.

samimî olmak

* içten, açık yüreklilikle davranmak.

* içli dışlı olmak.

samimîleşme

* Samimîleşmek işi.

samimîleşmek

* İçten olmak, candan davranmak.

samimîlik

* İçten olma durumu, içtenlik, samimiyet.

samimiyet

* İçtenlik.

* Senli benli olma durumu, samimîlik.

samimiyetle

* İçtenlikle.

samimiyetsiz

* Samimî davranmayan, içtenliksiz, içtensiz.

samimiyetsizlik

* Samimî olmama durumu, içtenliksizlik, içtensizlik.

samsa

* Baklavaya benzeyen bir tür hamur tatlısı.

samsun

* Savaşta kullanılan köpeklere verilen ad.

samur

* Kuzey Avrupa'da yaşayan, çok yumuşak ve ince tüyleri olan, postu için avlanan küçük hayvan (Martes zibelilina).

* Samur postundan yapılan.

samur kaşlı

* Kaşları kumral, yumuşak ve gür.

samur kürk

* Sansar veya sincap derisinden yapılan kürk.

samuray

* Bir derebeyinin hizmetindeki savaşçı.

samut

* Susan, suskun.

san

* Ün, şan, şöhret.

* Saygı veya belirtme sözü, unvan.

* Herhangi bir şeyi, neyse o yapan nitelik, kip karşıtı.

sana

* Sen zamirinin yönelme durumu.

sana taşla vurana sen aşla var (veya dokun)

* sana sert davranana sen yumuşak davran.

sana vereyim bir öğüt: kendi ununu kendin öğüt

* kişi kendi işini kendisi yapmalıdır.

sana yalan, bana gerçek

* söyledığım şeyi sen bilmiyorsun, ama doğrudur, ben biliyorum.

sanal

* Gerçekte yeri olmayıp, zihinde tasarlanan, mevhum, farazî, tahminî.

* Negatif bir sayı üzerinde alınan ve ikinci kuvvetten bir kök taşıyan cebirsel anlatım.

sanal sayı

* Karmaşık sayı.

sanat

* Bir duygunun, tasarımın veya güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık.

* Belli bir uygarlığın veya topluluğun anlayış ve zevk ölçülerine uygun olarak yaratılmış anlatım.

* Bir şey yapmadan gösterilen ustalık.

* Bir meslekte uyulması gereken kuralların tümü.

* Zanaat.

sanat adamı

* Bkz. sanatçı.

sanat dünyası

* Sanat çevresinin oluşturduğu atmosfer.

sanat enstitüsü

* Endüstrinin türlü dallarına ve küçük sanatlar alanına bilgili usta işçi ve teknisyen yetiştirmek amacını güden öğretim kurumu.

sanat eri

* Bkz. sanat adamı.

sanat eseri

* Yaratıcılık ve ustalık sonucu ortaya çıkan üstün ve değerli eser.

sanat evi

* Sanat eserlerinin üretildiği veya sergilendiği yer.

sanat filmi

* (kazanç düşünülmeden) Salt sanat kaygısıyla yapılan film.

sanat okulu

* Ağırlıklı olarak sanat dallarında eğitim veren okul.

sanatçı

* Güzel sanatların herhangi bir dalında yaratıcılığı olan, eser veren (kimse), sanatkâr.

* Sinema, tiyatro, müzik gibi sanat eserlerini oynayan, yorumlayan, uygulayan (kimse).

sanatçılık

* Sanatçı olma durumu.

sanatkâr

* Sanatçı.

* El ile yaptığı işi kendisine meslek edinen (işçi veya usta).

* Bir işi ustalıkla yapan, usta, mahir.

sanatkârane

* Sanatçıya yakışır biçimde.

sanatkârlık

* Sanatçılık.

sanatlı

* Sanat gösterilmiş, ustaca yapılmış olan, musanna.

sanatoryum

* Özellikle veremli hastaların iyileştirilmesi için kurulmuş sağlık kuruluşu.

sanatsal

* Sanata ilişkin, sanatla ilgili.

sanatsever

* Sanatı tutan, sanatı koruyan ve yaşatan (kimse).

sanayi

* Ham maddeler işlemek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin ve araçların bütünü, endüstri.

sanayi bölgesi

* Sanayinin yoğun olarak yer aldığı bölge.

sanayi kuruluğu

* Sanayi ham maddesini işleyen ve üretim sağlayan kuruluş.

sanayi odası

* Sanayiciler arasında dayanışmayı sağlamak, ortak sorunlarla uğraşmak, yabancı sanayicilerle ilişki kurmak, ortak çıkarları korumak için yasa ile kurulan, tüzel kişiliğe sahip kurum.

sanayi sitesi

* Pek çok sanayi kuruluşunun bir arada bulunduğu semt veya bölge.

sanayi ülkesi

* Ekonominin ağırlığının sanayi ürünleri oluşturan ülke.

sanayi yatırımı

* Sermayesini sanayi alanında değerlendiren iş kolu.

sanayici

* Herhangi bir sanayi dalına yatırım yapmış olan ve o alanda iş gören kimse.
* Sanayie önem veren.

sanayicilik

* İnsanın sanayii tek amaç olarak benimsediğı sistem, endüstriyalizm.

sanayiinefise

* Güzel sanatlar.

sanayileşme

* Sanayileşmek işi, endüstrileşme.

sanayileşmek

* Üretimde makine, tezgâh gibi maddî üretim araçlarına giderek daha çok yer vermek, endüstrileşmek.

sanayileştirme

* Sanayileştirmek işi.

sanayileştirmek

* Sanayileşmesini sağlamak.

sancak

* Bayrak, liva.
* Çoğunlukla askerî birliklere verilen yazı işlemeli, kenarları saçaklı ve gönderli bayrak.
* Osmanlı yönetim teşkilâtında illerle ilçeler arasında yer alan yönetim bölümü, mutasarrıflık.
* Gemilerin sağ yanı.

sancak beyi

* Sancağın asker ve askerin dışındaki yönetiminden sorumlu olan görevli.

sancaktar

* Sancağı taşıyan kimse.

sancı

* İç organlarda batar veya saplanır gibi duyulan, nöbetlerle azalıp çoğalan ağrı.

sancı otu

* Tüylü dalak otu.

sancılanma

* Sancılanmak işi.

sancılanmak

* Sancıya tutulmak.

sancılı

* Sancıya tutulan veya sancı veren.

sancıma

* Sancımak işi.

sancımak

* Sancı vermek, ağrımak.

sancısı tutmak

* birdenbire ve şiddetli bir ağrı gelmek.

sançma

* Sançmak işi.

sançmak

* Saplanmak, batmak.

sandal

* Sandalgillerden, kerestesi sert ve kokulu bir ağaç (Santalum album).

sandal

* İnsan taşıyacak biçimde yapılmış, kürekle yürütülen deniz teknesi.

sandal

* Yalnız tabanı bulunan, ayağa kordon ve kayışla bağlanan açık ayakkabı.

sandalcı

* Sandal (II) işleten kimse.

sandalcılık

* Sandalcının yaptığı iş.

sandalet

* Sandal (III).

sandalgiller

* Tropikal ve ılıman bölgelerde yaşayan, iki yüzden çok türü olan taçsız iki çenekli bitkiler familyesi.

sandalye

* Arkalıklı, kol koyacak yerleri olmayan, bir kişilik oturma eşyası.

* Makam, koltuk, mevki.

sandalye kavgası

* Makam kapmak veya makamını yitirmemek için gösterilen çaba.

sandalyeci

* Sandalye yapan ve satan kimse.

sandalyecilik

* Sandalye yapma veya satma işi.

sandalyeli

* Sandalyesi olan.

sandalyelik

* Sandalye yapmaya elverişli olan ağaç.

* Sandalyeden zedelenmemesi için duvara çakılan ince uzun tahta kaplama.

sandalyesiz

* Sandalyesi olmayan.

* Koltuktan inmiş, koltuğunu kaybetmiş.

sandık

- * İçine çeşitli şeyler konulan, tahtadan, dört köşe, kapaklı ev eşyası.
- * Bir kurumda para alınıp verilen yer.
- * Kamu kesiminde çalışan personelin sosyal güvenlik işlerini yürüten kuruluş.
- * Yapılarda kum, çakıl gibi şeyleri ölçmek için kullanılan, üstü ve altı açık, dört köşeli tahtadan ölçü.
- * Mahalle tulumbacılarının omuzda taşıdıkları sandık biçimi tulumba.
- * Kamu kesiminde çalışan personelin kendi durumunda düşük faiz ve taksitler hâlinde geri ödemek üzere borç para aldığı birim.

sandık balığı

* Sandık balığıgillerden, tropikal denizlerde yaşayan, vücudu çok kenarlı sert kemik plâkalardan oluşan zırh ile kaplı, boyu yarım metre kadar olabilen bir balık (Lactophrys triqueter).

sandık balığıgiller

- * Sandık biçimi vücutları kemik plâkalarla kaplı omurgalı hayvanlar sınıfı.

sandık başkanı

- * Seçimlerde sandık kurulunun başkanlığına getirilen kimse.

sandık düzmek

- * çeyiz hazırlamak.

sandık emini

- * Hükümet veznedarlığı.

sandık eşyası

- * Çeyiz için toplanan çamaşır, havlu, örtü gibi şeyler.

sandık kurulu

- * Seçimlerde bir sandık çevresinde oy verme işleminin düzenli yapılması işiyle görevli kimseler.

sandık lekesi

- * Sandıkta havalandırmadan uzun süre saklanan eşyada oluşan pas renginde leke.

sandık odası

- * Sandık, sepet gibi çeşitli ev eşyasının konulduğu küçük oda.

sandık sepet

- * (eşya için) Ortada ne varsa.

sandıkçı

- * Sandık yapan veya satan kimse.

sandıkçılık

- * Sandık yapma veya alıp satma işi.

sandıklama

- * Sandıklama işi.

sandıklamak

- * Sandık içine koymak, yerleştirmek, ambalâjlamak.

sandıklanma

- * Sandıklanmak işi.

sandıklanmak

- * Sandığa konulmak, sandığa yerleştirilmek.

sandıklı

- * Duvar kaplamalarında kullanılan bir tür ince tahta.

* Süs olarak kullanılan bir tür altın para.

sandıktaki sırtında, ambardaki karnında
* nesi varsa giyer, nesi varsa yer.

sandıktan çıkmak
* seçimle iş başına gelmek.

sandırma
* Sandırmak işi.

sandırmak
* Sanmasına sebep olmak, zannettirmek.

sanduka
* Mezarın üzerine yerleştirilmiş, tabut büyüklüğünde tahta veya mermer sandık.

sandviç
* İki ince ekmek dilimi arasına tereyağı, peynir veya sucuk gibi şeyler konularak hazırlanan yiyecek.

sandviççi
* Sandviç yapan ve satan kimse.

sanem
* Put.
* Çok güzel kadın.

sangı
* Sersemleşmiş, şaşkınlamış olan, sözü kolayca anlamayan.

sangılama
* Sangılamak işi veya durumu.

sangılamak
* Sangı olmak, sersemleşmek, şaşkınlamak.

sangılık
* Sersemlik, şaşkınlık.

sanı
* Sanmak durumu veya sonucu, zan, zehap.

sanık
* Suçlu olduğu sanılan (kimse) maznun.

sanıklık
* Sanık olma durumu.

sanılma
* Sanılmak işi.

sanılmak
* Düşünölmek, olabileceğine inanılmak, zannedilmek.

sanısına kapılmak
* sanmak, zannetmek.

sanidin
* Volkanik kayalalarda bulunan ortoş feldspat türü.

saniye
* Bir dakikanın veya bir derecenin altmışta biri.

* Fizik ve mekanikte zaman birimi.

saniyelik

* Bir saniye süresinde olan, bir saniye kadar süren.

sanki

* Soru cümlelerinde belirtilen konuya ilgiyi çekmek veya uyandı bulunmak için kullanılır.

sözde.

* Sorulu olmayan cümlelerde anlatılan düşüncenin gerçekte var olmayıp öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona,

* Bu ikinci kullanışta cümlelerin sonuna "gibi" edatı da katılabilir.

sanlı

* Sanı olan, ünlü.

sanma

* Sanmak işi.

sanmak

* Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek.

* Gibi gelmek, farz etmek.

* Bir şey veya kimsenin... olduğunu düşünmek.

sanrı

* Uyanık bir kişinin, kendi dışında var sandığı ama gerçekte yok olan olguları algılaması, birsam.

sanrılama

* Sanrılamak işi.

sanrılama

* Gerçekte olmayan bir şeyin var olduğunu, görüldüğünü, duyulduğunu sanmak.

sanrısai

* Sanrıya ilişkin.

sansar

* Türlü etçil hayvanların ortak adı (Martes martes).

sansargiller

* Küçük, uzun yapılı, kürkleri beğenilen, sanar, porusk, gelincik, vizon gibi hayvanları içine alan yırtıcı etçiller sınıfı.

sansasyon

* Pek çok kimsede yaratılan güçlü heyecan.

sansasyon yaratmak

* büyük bir ilgi ve heyecan yaratmak.

sansasyonel

* Güçlü heyecan yaratan.

Sanskritçe

* Sanskrit dili.

Sanskrit

* Hint-Avrupa dilleri grubundan olan, klâsik Hint din ve edebiyat dili.

* Bu dille yazılmış olan.

sansüalizm

* Duyumculuk.

sansür

* Her türlü yayının, sinema ve tiyatro eserlerinin hükûmetçe önceden denetlenmesi işi; yayın ve gösterilmesinin izne bağlı olması, sıkı denetim.

* Denetleme işini yapan kurul.

sansür etmek (veya sansürden geçirmek)

* bir sanat eserine veya herhangi bir yayına sansür işlemini uygulamak.

sansürcü

* Sansür yapan.

* Sanat eserlerini denetlemekle görevlendirilmiş (kimse).

sansürcülük

* Sansürcünün yaptığı iş.

sansürleme

* Sansürlemek işi.

sansürlemek

* Sansürden geçirmek.

sansürlenme

* Sansürlenmek işi.

sansürlenmek

* Sansürden geçirilmek.

sansürlü

* Sansür edilmiş.

santiar

* Bir ar'ın yüzde biri, bir metre kare (ca).

santigram

* Bir gramın yüzde biri, bir desigramın onda biri (cgr).

santigrat

* Suyun buz olma noktasını sıfır, buharlaşma noktasını 100 sayarak, arasını derece olarak adlandıran yüz eşit kısma bölme yoluyla bulunan ısı ölçüğü.

santilitre

* Bir litrenin yüzde biri (cl).

santim

* Herhangi bir birimin yüzde biri.

santim kaçırmamak

* çok dikkatli ve hesaplı olmak.

santimantal

* Duygulu, içli, hassas.

santimantalite

* Hassaslık, duygululuk, içtenlik.

santimantalizm

* Aşırı duygululuk, davranışlarına duygularıyla yön veren kimsenin durumu.

santimetre

* Bir metrenin yüzde biri (cm).

santimetrelilik

* Santimetre ölçüsünde olan.

* Dalga boyu bir ile on santimetre arasında değişen radyo dalgaları arasında değişen radyo dalgaları gölgesi.

santra

* Orta, orta alan, merkez.

santra çizgisi

* Orta çizgi.

santra noktası

* Orta nokta.

santra yuvarlağı

* Orta yuvarlak.

santral

* Doğadaki başka enerji türlerini elektrik enerjisine çeviren kuruluş.

* Telefonların bağı olduğu merkez.

* Telefon santralinde çalışan görevli, santralci.

santralci

* Santral memuru.

santrfor

* Futbolda gol atmakla görevli, ileri uçta, ortada oynayan oyuncu.

santrhaf

* Futbolda üç kişilik haf hattının ortasında yer alan oyuncu.

santrifüj

* Merkezkaç.

* Santrifüjör.

santrifüjör

* Merkezkaç kuvvetten yararlanarak bir karışımın taşıdığı çökebilir öğeleri ayırıp çöktürmekte kullanılan lâboratuar aleti.

santrozom

* Hücre sitoplazması içinde çekirdeğin yakınında bulunan, açık renkli ve genellikle homojen plâzma kütlesi.

santur

* Kanuna benzeyen, tokmaklarla çalınan bir tür telli çalgı.

santurcu

* Santur çalan kimse.

santurî

* Santur çalan kimse.

sap

* Bitkinin dal, yaprak, çiçek gibi bölümlerini taşıyan, ağaçlarda odunlaşarak gövde durumunu alan bölüm.

* Çiçek veya meyveyi dala bağlayan ince bölüm, sak.

* Bir aracı tutmaya yarayan bölüm.

* İplik, tire, ibrişim gibi şeylerde iğneye geçirilen bir dikişlik iplik.

* Demet durumundaki ekinler.

sap çekmek

* biçilmiş ekini tarladan harmana kaldırmak.

sap derken saman demek

* belirli ve doyurucu bir düşünce ortaya koyamamak.

sap döner, keser döner, gün gelir hesap döner

* her şeyin zaman içinde plânlandığı gibi gerçekleşmeyebileceğini anlatır.

sap gibi

* çok ince.

sap yiyip saman sıçmak

* bir olaya kızıp ateş püskürmek.

sapa

* Gidilen yol üzerinde olmayan, sapılarak varılan.

sapak

* Sapaklığı olan.

* Bir ana yoldan ayrılan yolun başlangıç noktası.

* Akarsuyun kollara ayrıldığı yer.

sapaklık

* Belli bir ölçüye, belli kurala uymama durumu.

* Hastalık niteliğinde olmamakla birlikte, normalden belirgin durumda sapma gösterme durumu, anomali.

sapan

* İki ucu ip, ortası örme veya meşin olan bir taş atma aracı.

* Genellikle çocukların kuş vurmak için kullandıkları, iki ucuna lâstik ve lâstiklerin arasına da geniş bir meşin

parçası bağlı bulunan çatal.

* Kaldırılacak bir şeyin üzerine geçirmek için halattan yapılan çember.

* Makarayı bir yere bağlamak için tablaların çevresine geçirilen halat veya demir kuşaklar.

saparna

* Eskiden kökü hekimlikte kullanılmış olan, zambakgillerden, yeşilimsi çiçekli, dikenli ve tırmanıcı, çok yıllık bir bitki (Smilax).

saparta

* Gemi bordasındaki top çıkarılan dört köşe boşluk ve açıklık.

* Bir batarya topun birden ateş etmesi, alabanda ateşi.

* Azar, tersleme.

sapartayı vermek

* azarlamak, terslemek.

sapartayı yemek

* azarlanmak, terslenmek.

sapasağlam

* Çok sağlam, her yanı sağlam.

sapçık

* Küçük sap.

* Bir organı, organizmanın öteki bölümlerine bağlayan, içinde damarlar, sinirler ve görev kanalları bulunan öğelerin tümü.

* Ucunda çiçek bulunan dalcık.

sapı silik

* Kışılıksız, başıboş, serseri, baldın çıplak.

sapık

* Tavrı ve davranışları doğanın gösterdiği yoldan veya geleneklerden, törelerden ayrılan (kimse), gayritabiî, anormal.

* Delice davranışları olan, meczup.

sapıkça

* Sapık (bir biçimde).

sapıklaşma

* Sapıklaşma işi.

sapıklaşmak

* Sapık duruma gelmek.

sapıklık

* Sapık olma durumu veya sapıkça davranış.

sapılma

* Sapılmak işi.

sapılmak

* Sapmak işi yapılmak.

sapına kadar

* (iyi bir nicelikte eksiksizlik veya aşırılık bildirmek için) pek çok; tam anlamıyla, bütünüyle.

sapınç

* Özel bir görevin normal sonucuna ulaşmasına engel olan sapıklık, dalâlet, aberasyon.

* Bir gök cisminin, görüngen hızının ışık hızı ile birleşmesinden ileri gelen, görünen yer değişimi, aberasyon.

sapır sapır

* Çok sayıda ve kendiliğinden.

sapış

* Sapmak işi veya biçimi.

sapıtış

* Sapıtmak işi veya biçimi.

sapıtma

* Sapıtmak işi.

sapıtmak

* Ruhî bir düzensizlik içine düşmek.

* Saçmalamaya başlamak.

* Şaşırmaq.

* Aklını bozmak.

sapkı

* Bir görevin ve özellikle bir fizyoloji görevinin ters bir yön alması.

sapkın

* Doğru yoldan ayrılmış olan.

* Sapkıya uğramış olan.

sapkın kaya

* Buzlanın etkisiyle yerinden oynayıp uzaklara sürüklenmiş olan kaya.

sapkınlık

* Sapkın olma durumu.

sapla samanı karıştırmak

* İyi ile kötüyü ayıramamak.

saplama

* Saplamak işi.

* İç içe geçen veya başka bir parça üzerine eklenen parçaların bağlantısı için kullanılan, türlü kalınlık ve uzunlukta, bir yanı yivli, yuvarlak metal kama.

* Bir menteşenin iki oyanak parçasını birleştirmeye yarayan küçük, ince metal mil.

saplamak

* Hızla batırmak.

saplanış

* Saplanmak işi veya durumu.

saplanma

* Saplanmak işi.

saplanmak

* Hızla batmak.

* Batma sonucu hareket edemez olmak, batıp kalmak.

* Bir şeyle ilgisini kesmemek, takılıp kalmak.

saplantı

* Kişinin, etkisinden kendini kurtaramadığı yersiz saçma düşünce, sabit fikir, fikrisabit, idefiks.

saplantılı

* Saplantısı olan.

saplayış

* Saplamak işi veya biçimi.

saplı

* Sapı olan.

* Saplanmış.

* Uzunca bir sapı olan kap.

* Büyük kepçe.

saplı meşe

* Yurdumuzda yetişen bir meşe türü (Quercus robur).

sapma

* Sapmak işi.

* Serbest bir mıknatıslı iğnenin denge konumunda iken gösterdiği doğrultudan geçen düşey düzlemlerle, bulunulan noktasının meridyen düzlemi arasındaki açı.

* Bir ışının saydam bir biçmeden geçtikten sonraki doğrultusu arasında oluşan açı.

* Bazı kelimelerin kurallara göre almaları gereken biçimlerden uzaklaşması durumu: Ben-ge > bene yerine bana, sen-ge > sene yerine sana olması gibi.

sapmak

* Yön değiştirmek.

* Önceden belirlenmiş, tespit edilmiş görüş, düşünüş, amaç veya davranıştan ayrılmak.

* Doğruluktan ayrılmak.

sapot ağacı

* Sapotgillerin örnek bitkisi olan, lezzetli meyvesi ve çiklet yapımında kullanılan sütü salgısı için sıcak ülkelerde yetiştirilen bir ağaç (Achras sapota).

sapotgiller

* İki çeneklilerden, örnek bitkisi sapot ağacı olan, sıcak ülkelerde, genellikle Orta Amerika'da yetişen, bazı cinslerinden güta-perka çıkarılan bir bitki familyası.

saprofit

* Çürükçül.

sapsarı

* Çok sarı veya her yanı sarı.

sapsarı kesilmek (veya olmak)

* çok sararmak.

sapsız

* Sapı olmayan.

sapsız balta

* Koruyucusu, dayanağı olmayan kimse.

saptama

* Saptamak işi, tespit.

* Yıkanmış gümüş bromürlü batakanın, gümüş bromür kalıntılarını eritmek için filmin kimyasal bir eriyikten geçirilmesi.

saptamak

* Bir şeyi belirgin kılmak, tespit etmek.

saptanım

* Saptanmak işi.

saptanımcılık

* Hayvan türlerinin hiç değişmeyip hep aynı durumda kaldığını ileri süren öğreti, türlerin saptanımı öğretisi.

saptanış

* Saptanmak işi veya biçimi.

saptanma

* Saptanmak işi.

saptanmak

* Saptanmak işi yapılmak, tespit edilmek.

saptayıcı

* Saptayan, sabit kılan, sürekli kılan.

* Tebeşir, boya, sulu boya, kurşun kalem, çizim ve resimlerin bozulmalarını önlemek için bütün kâğıt yüzeyine püskürtücü ile sıkılan sakız ve alkol karışımı resim verniği.

saptayış

* Saptamak işi veya biçimi.

saptırıcı

* Sapmaya yol açan, sapmaya sebep olan.

saptırılma

* Saptırılmak işi.

saptırılmak

* Saptmak işi yaptırılmak.

saptırma

* Saptırmak işi.

* Süs olarak yapılan kırıncı çizgili silme.

saptırmak

* Saptmak işini yaptırmak.

sara

* Zaman zaman kendini kaybederek olduğu yere düşme, vücutta şiddetli çarpınmalar ve ağız köpürmesi ile ortaya çıkan bir sinir hastalığı, tutarak, tutarga, yilbik.

saraç

* Koşum ve eyer takımları yapan veya satan kimse.

* Koşum ve eyer takımlarını işleyen ve süsleyen kimse.

* Deri, muşamba gibi gereçlerden bavul, çanta yapan kimse.

saraçhane

* At takımları, araba koşumları, meşinden eşya yapılan ve satılan yer.

saraçlık

* Saracın işi veya mesleği.

sarahat

* Açık, belli, anlaşılır olma durumu.

sarahaten

* Açıkça, apaçık, açıktan açığa.

sarahatle

* Açıklıkla.

sarak

* Yapı yüzeylerinde yatay, enli, az çıkıntılı, süslü veya düz silme.

saraka

* Alay, istihza.

saraka etmek

* biriyle alay etmek, eğlenmek.

sarakacı

* Alaycı, müstehzi.

sarakaya almak

* alay etmek, alaya almak.

saralı

* Sara hastalığı olan kimse.

sararıp solmak

* giderek daha çok solmak.

* sağlığı bozulmak.

sararış

* Sararmak işi veya biçimi.

sararma

* Sararmak işi.

sararmak

* Sarı olmak, rengi sarıya dönmek.

* Korku, üzüntü, coşku gibi sebeplerle yüzün rengi solmak.

sarartı

* Sararmış, sanya benzer bir renge dönüşmüş.

sarartma

* Sarartmak işi.

* Cılız ve soluk renkli kimse.

sarartmak

* Rengini sarıya çevirmek, sararmasına yol açmak.

sarat

* Büyük delikli kalbur.

saray

* Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük yapı.

- * Kamu işlerinin yürütüldüğü büyük yapı.
- * Devlet başkanı ve çevresi.
- * Görkemli, iyi zevkle döşenmiş yapı.

saray çiçeği

- * Hezaren.

saray lokması

- * Bir çeşit yumurtalı lokma tatlısı.

saray menekşesi

- * Gösterişli ve bol çiçekli bir tür menekşe.

saraylı

- * Osmanlı İmparatorluğunda padişah sarayında bulunmuş olan (kadın).

saraypatı

- * Güzel çiçekleri için yetiştirilen bir süs bitkisi (*Callistephus sinensis*).

sarban

- * Deve sürücüsü, deveci.

sarbanbaşı

- * Padişahların develerine bakan devecilerin başı.

sarbanlık

- * Deve sürücülüğü yapan kimse, devecilik.

sardalye

* Hamsigillerden, konservesi ve tuzlaması yapılan, gümüş renginde, pullu ve 10-15 cm boyunda, küçük bir balık, ateş balığı (*Clupea pilchardus*).

sardalye gibi istif olmak

- * bir yerde çok kalabalık ve sıkışık bulunmak.

sardırma

- * Sardırmak işi.

sardırmak

- * Sarmak işini yaptırmak.
- * Sürekli olarak bir konuyu düşünmek.

sardoğan

- * Sarı renkli bir tür doğan.

sardun

- * Balıkçıların kullandığı bir tür halat.

sardunya

- * Çoğunlukla pembe çiçekler açan, sardunyagillerden bir bitki (*Geranium*).

sardunyagiller

- * İki çeneklilerden, sardunya, ıtır, turna gagası gibi bitkileri içine alan bir familya.

sarf

- * Harcama, tüketme, kullanma, masraf etme.
- * Dil bilgisi, yapı bilgisi.

sarf etmek

- * tüketmek, harcamak.
- * kullanmak.

sarfınazar

* Sayılmama, vazgeçme, dikkate almama.

sarfınazar etmek

* hesaba katmamak, saymamak, vazgeçmek.

sarfıyat

* Harcanan şeylerin tümü, harcamalar, masraflar.

sargı

* Esnek bir maddeden yapılmış uzun, dar ve ince şerit.

* Bir elektrik makinesinde veya aracında aynı devreyi oluşturan iletkenlerin tümü.

* Vücudun bir bölümünü yerinde veya baskı altında tutmak amacıyla uygun biçimde sarılmış şerit.

sargılama

* Sargılamak işi.

sargılamak

* Sargı ile sarmak.

sargılı

* Sargı sarılmış, sargısı olan.

sargın

* İçten, yükekten.

sargısız

* Sargısı olmayan.

sarhoş

* Alkollü içki veya keyif verici bir madde sebebiyle kendini bilmeyecek durumda olan kimse, esrik, esri, mest, sermest.

* Hoşa giden bir etki ile kendinden geçmiş olan.

* Bir şeyden çok fazla mutluluk duyan.

sarhoş etmek

* (alkol veya keyif verici madde) sarhoş olmasına yol açmak.

sarhoş olmak

* sarhoş bir duruma gelmek, esrimek.

sarhoşlaşma

* Sarhoşlaşmak durumu.

sarhoşlaşmak

* Sarhoş duruma gelmek, sarhoş olmak.

sarhoşluğa vurmak

* kendini sarhoş gibi göstermek, sarhoş olmuşçasına davranmak.

sarhoşluk

* Sarhoş olma durumu, esrliklik.

* Dalgınlık, şaşkınlık.

sarı

* Güneş ışığının ayrışma tayfında yeşil ile portakal rengi arasında olan renk, altının rengi.

* Bu renkte olan.

* Soluk, solgun.

sarı benek

* Gözde, ağ tabakının ortasında bulunan ve cismin en net olarak oluştuğu sarı renkli duygun nokta.

sarı bez

* Görmeyenlerin tanınmak için kollarına taktıkları üzerinde üç siyah noktanın bulunduğu sarı renkli bant.

sarı çizmeli mehmet ağa

* kim olduğu, nerede oturduğu bilinmeyen kimse.

sarı humma

* Bkz. sarı humma.

sarı humma

* Çoğunlukla sıcak ülkelerde görülen, bir cins sivrisinek aracılığı ile bulaşan, tene sarı bir renk veren, ateşli bir hastalık.

sarı ırk

* Tenleri sarı renge yakın olan bir tür ırk.

sarı kart

* Kurallara devamlı olarak uymayan, aşırı, sert veya kasıtlı faul yapan, centilmence davranışlardan uzak kalan oyuncuya hakemin ikazını gösteren kart.

sarı kart görmek

* futbol veya hentbolda oyun kurallarına aykırı hareket yapan oyuncu kart cezası almak.

sarı lira

* Osmanlılar döneminde kullanılmış, altın karışımı para.

sarı sendika

* İşçi sendikalarına karşı mücadele eden sendikal örgüt.

sarı sendikacılık

* Sarı sendika örgütü adına çalışma.

sarı sıcak

* Türkiye'nin güney illerindeki yakıcı güneşe ve sığa verilen ad.

sarı yağ

* Tereyağı.

sarı yağız

* Kula cinsi at.

sarıağı

* Kışın yapraklarını döken, sarı çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitki, sifin, zifin.

sarıağz

* Gölge balığıgillerden, ağzının içi sarı, büyük pullarla örtülü bir balık türü (Sciaena aquilla).

sarıasma

* Ötücü kuşlar takımının, sarıasmağiller familyasından, paralak sarı tüylü, kara kuyruklu bir kuş türü (Oriolus oriolus).

sarıasmağiller

* Örnek hayvanı sarıasma olan bir kuş familyası.

sarıbalık

* Sazangillerden, büyük pullu, iri bir balık (Idus jesses).

sarıca

* Sarıyı andıran, sarıya yakın.

* Yaban arısı.

* Eyalet valileri buyruğundaki başıbozuk asker.

sarıcalık

* Kloroz.

sarıcı

* Sarmak işini yapan kimse, saran.

sarıcık

* Sarı asma.

sarıcılık

* Sarıcı olma durumu.

* İlgiyi üzerinde toplayıcı olma durumu.

sarıçalı

* Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, çiçekleri sarı, meyvesi ekşi ve kırmızı renkte, kabuğu ve kökü solucan düşürücü ilaç olarak kullanılan bir bitki, kadıntuluğu, amberbaris (Berberis vulgaris).

sarıçıyan

* Sinsi, hain sanşın (kimse).

sarıçiçek

* Ölmez çiçek.

sarıçığdem

* Çiçekleri sarı renkli çiğdem.

sarıdiken

* Dikenli, tüylü, iki veya çok yıllık otsu bir bitki (Scolymus hispanicus).

sarıerik

* Kayısı.

sarıfig

* Sarı renkli fig.

sarıgöz

* İzmaritgillerden, rengi altın sarısı olan, Atlantik Okyanusu'nda ve Akdeniz'de yaşayan bir balık (Sargus salvieri).

sarığburma

* Burma sarkı biçimi verilmiş bir çeşit hamur tatlısı.

sarıhalile

* Doğu Hindistan'da yetişen bir tür bitkinin olgunlaşmadan önce toplanan, kurutulan 3-5 cm uzunluğunda, erik biçiminde, sarımtırak esmer renkli sert kokusuz taneleri (Terminalia citrina).

sarıhani

* Hanigillerden, uzunluğu 25 cm kadar olan bir Akdeniz salığı (Epinepheles gigas).

sarık

* Kavuk, fes gibi bazı başlıkların üzerine sarılan tülbent, abanî veya şala verilen ad.

sarıkanat

* Çinakoptan biraz büyük lüfer.

sarıkçı

* Sarkı için gerekli tülbent, abani gibi kumaşları satan veya çeşitli biçimde sarkı saran kimse.

sarıkız

* Esrar.

* İnek.

sarıklı

- * Başına sanki sarmış olan, sarı olan.
- * Müslüman din adamı, hoca.

sarıkuyruk

- * Sıcak ve ılık denizlerin kıyı bölgelerinde yaşayan kemikli bir balık türü.

sarılaşma

- * Sarılaşmak işi.

sarılaşmak

- * Sarı bir renk almak, sararmak.

sarılgan

- * Sapı yakınındaki başka bitkilere veya başka şeylere sarılıp yükselen, otsu veya odunsu (sap, bitki).

sarılgan gövde

- * Tutunup sarılmaya yarayan uzun sürgün.

sarılı

- * Üstünde sarı renk bulunan.

sarılı

- * Sarılmış olan.

sarılık

- * Sarı olma durumu.
- * Sarı renk.
- * Derin, dokuların ve organizmadaki sıvıların sarı bir renk almasıyla beliren hastalık.

sarılıklı

- * Sarılık olan (kimse).

sarılış

- * Sarılmak işi veya biçimi.

sarılışma

- * Sarılışmak işi.

sarılışmak

- * Birbirlerine sarılmak.

sarıлма

- * Sarılmak işi.

sarılmak

- * Sarmak işi yapılmak.
- * Bir şeyin üzerine bir veya birkaç kez dolanmak.
- * Kollarını dolamak, kucaklamak.
- * Bütün gücü ile ele almak.
- * Büyük bir istekle kendini vermek, benimsemek.
- * Hemen yapmaya koyulmak, girişmek.

sarım

- * Sarmak işi.
- * Bir şeyi bir kez saracak miktar.
- * Elektromıknatıslarda makara biçiminde sarılan iletken telin her bir halkası.

sarımercimek

- * Sarı renkli bir tür mercimek.

sarımlı

* Otomatik olarak kendi kendine saran.

sarımsağı gelin etmişler de kırk gün kokusu çıkmamış

* insanlar kötü yanlarını kolay kolay belli etmezler, haklarında yargıda bulunmakta acele edilmemelidir.

sarımsak

* Zambakgillerden, 25-100 cm yükseklikte, yapraklarında, saplarında ve toprak altındaki soğan biçimli sürgünlerinde kokulu yağ bulunan bir kültür bitkisi (Allium sativum).

* Bu bitkinin baharat olarak kullanılan dişli bölümü.

sarımsak hardalı

* Bkz. sarımsak otu.

sarımsak otu

* Turpgillerden, beyaz, küçük çiçekli, ovulduğunda sarımsak, kokusu veren bir bitki, sarımsak hardalı, kuş ekmeği (Alliaria petiolata).

sarımsak yemedim ki ağzım koksun

* kötü bir iş yapmadım ki sonucundan korkayım, sorumlu olayım.

sarımsaklama

* Sarımsaklamak işi.

sarımsaklamak

* İçine sarımsak katmak.

sarımsaklı

* İçinde sarımsak bulunan.

sarımsı

* Sarıya çalan, sarıya benzeyen.

sarımtırak

* Sarıyı andıran, sarıya benzeyen.

sarınma

* Sarınmak işi.

sarınmak

* Kendi üstüne sarmak.

sarıp sarmalamak

* sıkıca sarmak.

sarıpapatya

* Çiçekleri sarı renkli papatya.

sarısabır

* Zambakgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, yaprakları oldukça yüksek bir sapın tepesinde rozet biçiminde toplanmış bulunan bir süs bitkisi (Aloe vera).

* Bu bitkinin etli ve kalın yapraklarından çıkarılan, kırmızımtırak esmer renkli, hekimlikte ve boyacılıkta kullanılan bir madde.

sarısalkım

* Baklagillerden, salkım durumunda sarı çiçekleri bulunan, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen bir ağaç (Laburnum anagyroides).

sarış

* Sarmak işi veya biçimi.

sarışın

* Sarı saçlı ve ak tenli kimse.

* Sarıya yakın renkli.

sarışınca

* Sarışına yakın.

sarışnlık

* Sarışın olma durumu.

sarıyonca

* Sarı yapraklı yonca türü.

sarızambak

* Sarı çiçekli zambak.

sari

* Hint kadınlarına özgü giysi ve bu giysinin yapıldığı kumaş.

sâri

* Başkasına geçen, geçici.

* Bulaşıcı, bulaşık (hastalık).

sarig

* Amerika'da yaşayan, genellikle yavrularını sırtında taşıyan keseli hayvanlardan bir tür sıçan (Didelphys dorsigera).

sarih

* Açık kolay anlaşılır, belli belirgin, belgin.

sarih meful

* Bkz. belirtili nesne.

sarkaç

* Durağan bir nokta çevresinde ağırlığının etkisiyle salınım yapan hareketli katı cisim, rakkas, pandül.

sarkaçlama

* Sarkaçlamak işi.

sarkaçlamak

* Türlü tutuş ve duruşlar gergin durumda bulunan vücut bölümlerini kendi ağırlıklarıyla düşmeye ve sallanmaya bırakmak.

sarkık

* Aşağı doğru uzanmış, sarkmış, sölpük, salpa, gevşek.

sarkıklık

* Sarkık olma durumu.

sarkıl

* Sarkaçla ilgili, hareketi sarkaç hareketine benzeyen.

sarkıntı

* Aşağı doğru uzanan, sarkan şey.

sarkıntı olmak

* sataşmak, takılmak, musallat olmak.

sarkıntılık

* Sataşma ve daha çok kadınlara sataşma, lâf atma, rahatsız etme, huzur bozma, tasallut.

sarkıntılık etmek (veya yapmak)

* sataşmak, lâf atmak.

sarkış

* Sarkmak işi veya biçimi.

sarkıt

* Mağaraların tavanında oluşan, genel olarak koni biçiminde kalker birikintisi, damlataş, istalâktit.

sarkıtma

* Sarkıtmak işi.

* Sarkıt biçimi süs.

sarkıtmak

* Bir şeyin sarkmasını sağlamak.

* Asmak, dar ağacına çekmek.

sarkma

* Sarkmak işi.

sarkmak

* Aşağıya doğru uzanmak.

* Yolunu uzatmak, uğramak.

sarkom

* Kötücül bağ dokusu uru.

sarma

* Sarmak işi.

* Saran, içine alan şey, zarf.

* Kuşatma, çevirme, ihata.

* Lâhana, pazı ve asma yaprağından iç hazırlanarak sarılıp yapılan etli veya zeytinyağlı yemek.

* Bir ayakta alınan paralel veya dik olarak dikmelerin üzerine yerleştirilen direk.

* Sarılarak yapılan.

sarma kafiye

* Bir dördlüğün birinci ve dördüncü, ikinci ile üçüncü dizelerinin kafiyeli olması a b b a.

sarmak

* Çevresini çevirmek, çepeçevre dolanmak.

* Çevrelemek, dolayında yer almak, kuşatmak, çevirmek, ihata etmek.

* Yayılıp etkisi altına almak, kaplamak.

* Örtmek.

* Kucaklamak.

* Yumak yapmak.

* Kâğıt veya bir bitki yaprağıyla dürmek.

* Hoşuna gitmek, zevkini okşamak.

* Sarılıp tırmanmak.

* Bir şeyi başka bir şeyin içine koyup onunla kaplamak.

* Sözle saldırmak, tedirgin etmek.

* (taşıt için) Tırmanmak, yükseğe doğru çıkmak.

* Saldırmak, hücum etmek.

sarmal

* Helis biçiminde olan, helisel, helezoni.

sarmalama

* Sarmalamak işi.

sarmalamak

* Sıkı sıkı sarmak.

sarmalanma

* Sarmalanmak işi.

sarmalanmak

- * Sarmalanmak işine konu olmak veya sarmalamak işi yapmak.

sarman

- * Azman, iri.
- * Sarı tüylü kedi.

sarmaş dolaş

- * Birbirine sarılıp kucaklaşmış bir durumda.

sarmaş dolaş olmak

- * birbirine sarılıp kucaklaşmak.
- * iç içe girmek, karman çorman olmak.

sarmaşan

- * Sarılğan.

sarmaşık

- * Sarmaşıkgillerden, koyu yeşil, renkli, değişik biçimli yaprakları olan, sap ve dallarından çıkan küçük ek köklerle dik, düz yerlere yapışarak tırmanan bitki (Hedera helix).

sarmaşıkgiller

- * Örnek bitkisi sarmaşık olan, iki çeneklilerden bir bitki familyası.

sarmaşma

- * Sarmaşmak işi.

sarmaşmak

- * Birbirine sarılmak, kucaklaşmak.

sarnıç

- * Yağmur suyu biriktirmeye yarayan yer altı su deposu.
- * Gemilerde bulunan saçtan yapılmış tatlı su deposu.

sarnıç gemisi

- * Petrol, benzin gibi akar yakıtları taşımaya yarayan gemi.

sarnıç vagonu

- * Akaryakıt taşımaya yarayan deposu olan vagon.

sarnıçlı

- * Sarnıcı olan.

sarp

- * Dik, çıkması ve geçilmesi güç, yalman.
- * Güç, güçlük.

sarpa

- * İzmiritlerden, boyu 35 cm kadar olan bir Akdeniz balığı (Boops salpa).

sarpa sarmak

- * güçlükler ortaya çıkmak, çözülmesi çok güç bir duruma gelmek.

sarpın

- * Tahıl kuyusu, zahire ambarı, silo.
- * Ekmegi koymaya yarayan dört gözlü sandık.

sarpi

- * Altı düz, üçgen biçiminde tek direkli, iki yelkenli, iki kişilik tekne.

sarplaşma

- * Sarplaşmak işi.

sarplaşmak

* Sarp bir duruma girmek.

sarplık

* Sarp olma durumu.

sarraf

* Mesleği, değerli kâğıt ve metal paraları birbiriyle değiştirmek, tahvil alış verişi yapmak olan kimse.

sarrafiye

* Sarrafın altın bozmak, değiştirmek gibi işler için üstelik olarak aldığı para, sarraflık hakkı.

sarraflık

* Sarrafın işi.

sarsak

* Yaşlılık, hastalık gibi sebeplerle güçsüz kalarak vücudu titrer gibi sarsılan.

sarsak sarsak

* Sarsak bir biçimde, sarsak olarak.

sarsak sursak

* Sarsakça, sarsılarak.

sarsakça

* Sarsak (bir biçimde), titrer gibi, titreyerek.

sarsaklık

* Sarsak olma durumu.

sarsalama

* Sarsalamak işi.

sarsalamak

* Sarsmak.

sarsıcı

* Sarsma niteliği olan, sarsan.

sarsık

* Sarsılmış.

sarsıla sarsıla

* Sarsılarak.

sarsılış

* Sarsılmak işi veya biçimi.

sarsılma

* Sarsılmak işi.

* Etkilenme.

sarsılmak

* Sarsmak işine konu olmak.

* Güçsüz durumda kalmak.

* Beklenmedik bir olaydan çok etkilenmek.

sarsım

* Sarsmak işi.

* Gök cisimlerinin, genel çekim yasasına uygun olarak birbirine çekmesi sebebiyle herhangi bir gezegenin hareketinde görülen karışıklık.

sarsıntı

- * Sarsılmak işi, birden sallanma.
- * Titreme.
- * Deprem.
- * Deprem sırasındaki yer hareketlerinin her biri.
- * Bir kurum veya kuruluşun dengesini etkileyen bozukluk.
- * Kaza, ilâç ve uyuşturucuların yarattığı, birdenbire gelişen karmaşık belirtilerin tümü.

sarsıntılı

- * Sarsılan, sallanma.
- * Güven verici olmayan, düzenli olmayan.

sarsıntısız

- * Sarsıntısı olmayan, sarsılmayan.
- * Güven içinde olan, belli bir düzeni olan.

sarsış

- * Sarsmak işi veya biçimi.

sarsma

- * Sarsmak işi.

sarsmak

- * Birdenbire ve güçle kımıldatmak, sallamak, oynatmak, titretmek.
- * Zarar verecek yolda etkilemek, aksatmak.

sası

- * Küf ve çürük gibi kokan.
- * Kokuşmuş.

sası kokmak

- * (çoğunlukla yiyecek için) bozulmuş, çürümüş.

sası sası

- * Sası gibi, sasiya benzeyen.

sasıma

- * Sasımak işi, tefessüh.

sasımak

- * Kokuşmak, tefessüh etmek.

sataşılma

- * Sataşılmak işi.

sataşılmak

- * Sataşmak işine konu olmak.

sataşkan

- * Sataşan, saldırgan, mütecaviz.

sataşma

- * Sataşmak işi.

sataşmak

- * Bir kimseyi rahatsız edecek davranışta bulunmak, musallat olmak.
- * Sarkıntılık etmek.

saten

- * Atlas.
- * Atlas gibi parlak, pamuklu kumaş.

sathî

* Yüzeysel, üstünkörü.

sathîleşme

* Sathîleşmek işi.

sathîleşmek

* Yüzeysel duruma gelmek.

sathileştirme

* Sathileştirmek işi.

sathileştirmek

* Yüzeysel duruma getirmek.

sathîlik

* Yüzeysel olma durumu.

satı

* Satmak işi, satış.

satıcı

* Alıcıya bir şey satan kimse.

satıcılık

* Satıcı olma durumu veya satıcının işi.

* Küçük ölçüde ticaret yapma işi.

satıh

* Yüz, yüzey.

satılığa çıkarmak

* satmak, satışa çıkarmak.

satılık

* Satışa çıkarılmış olan.

satılık ziftin olsun, Selânik'ten kel gelir

* işe yaramaz sandığın bir malı satılığa çıkarırsan görürsün ki akla gelmeyen yerlerden onu arayanlar gelir.

satılış

* Satılmak işi.

satılma

* Satılmak işi.

satılmak

* Satmak işi yapılmak.

* Para veya çıkar karşılığı, gizlice karşı tarafa hizmet etmek.

satım

* Satmak işi, satış.

satımcı

* Satım işini yapan (kimse).

satımlık

* Satıcının, mal sahibi adına sattığı şeyden aldığı yüzdelik, beyiye.

satın

* "Fiyatını vererek bir şey almak" anlamında kullanılan satın almak deyiminde geçer.

satın alma

* Satın almak işi.

satın almacı

* Satın alma işlerini yürüten kimse, mübayaacı.

satıp savmak

* gereken parayı sağlamak için elindeki malı ucuza satıp tüketmek, yok pahasına elden çıkarmak.

satır

* Bir sayfa üzerinde yan yana dizilmiş kelimeler.

satır

* Et kesmeye, kemik kırmaya yarayan ağır ve enli bir tür bıçak.

satır atmak

* herkesi öldürmek, kırıp geçirmek.

satır başı

* Yazıda her paragrafın, öteki satırlara göre biraz içerden alınarak belirtildiği yer.

satır satır

* Bütün satırların hepsini, her satırla ilgilenerek.

satır sonu

* Satırın son kısmı.

satış

* Satıcı ile alıcı arasında yapılan ve bir malın alıcıya verilmesi ve bunun karşılığında bir fiyat, bir değer alınması yoluyla yapılan işlem, satım.

satış bedeli

* Satılan malın ücreti.

satış değeri

* Bir malın satılabileceği fiyat.

satış fiyatı

* Bir malın satış bedeli.

satış merkezi

* Bir malın satıldığı ana merkez.

satış mukavelesi

* Alım satım sırasında malın cinsi, miktarı ve ödeme şartlarını belirten yazılı anlaşma metni.

satış ruhsatı

* Bir malın satılmasına ilişkin izin belgesi.

satış sarayı

* Satış merkezi.

satış sözleşmesi

* Satıcının ürettiği malın mülkiyetini belli şartlar altında alıcıya vermesi.

satış şartnamesi

* Satış mukavelesi.

satış yapmak

* satmak.

satış yeri

* Bir malın satıldığı yer.

satışa çıkarmak

* satmak için ortaya koymak.

satıya çıkarmak

* satmaya karar verip bu kararını ilgililere bildirmek.

satır

* Yergi.

satirik

* Yergi ile ilgili, yergi niteliğinde olan.

satılcı

* Göğüs sancısı, ateş, titreme, öksürük gibi belirtilerle ortaya çıkan akciğer zan iltihabı, zatülcenp.

satma

* Satmak işi.

satmak

* Bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek.

* Kendinde olmayan bir şeyi var gibi göstermek, taslamak.

* Bir yolunu bularak birinden ayrılmak.

* Bir kimse, kendini veya başkasını olduğundan daha önemli, yetkili ve değerli göstermek.

* Bir çıkar karşılığında bir şeyi gözden çıkarmak feda etmek.

satranç

* İki kişi arasında altmış dört kareli bir tahta üzerinde değerleri ve adları değişik olan on altışar siyah ve beyaz taşlarla oynanan bir oyun.

satranç tahtası

* Üzerinde satranç oynanan altmış dört kareli tahta vb. yüzey.

satranç takımı

* Satranç oyununda gerekli olan altmış dört kareli tahta, siyah ve beyaz on altışardan otuz iki taşın oluşturduğu takım.

satranç taşı

* Satrançta kullanılan taşlardan her biri.

satranç vezni

* Halk şairinde aruzun "Müfteilün müfteilün müfteilün müfteilün" kalıbına verilen ad.

satranççı

* Satranç oynayan kimse.

satranççılık

* Satranççı olma durumu.

satrançlı

* Satranç tahtası gibi karelere ayrılmış bir biçimde çizilmiş veya basılmış olan, kareli.

satrap

* Perslerde il yöneticisi, vali.

satsuma

* Bir mandalina türü.

sattırma

* Sattırma işi.

satttırmak

* Satmak işini yaptırmak veya satmak zorunda bırakmak.

Satürn

* Güneş'e yakınlık bakımından altıncı olan gezegen, Sekendiz, Zühal.

satvet

* Zorlu, sindirici güç.

sauna

* Fin hamamı.

* Bu hamamın ve diğer bölümlerinin bulunduğu yer.

sav

* İddia, tez.

* Haber, söz.

* Atasözü.

* Tanıtlanması gereken önerme, tez.

sava

* Haber.

* Muştu, müjde.

savacı

* Haberci.

* Muştucu.

* Peygamber, nebi.

savak

* Değirmen suyunu başka yöne akıtmak için yapılan düzen.

* Değirmen arkındaki fazla suyun akması için açılan ikinci su yolu.

* Bir barajın fazla suyunu akıtmak için yapılan düzen.

savaklama

* Savaklamak işi.

savaklamak

* Suyu arklara salmak.

savan

* Pamuk ipliğinden yapılan kalınca kilim.

* Yaygı, örtü.

savana

* Ekvator kuşağındaki otsu bitkilerle kaplı çayırlara verilen ad.

savaş

* Devletlerin diplomatik ilişkilerini keserek giriştikleri silâhlı mücadele, harp.

* Uğraşma, kavga, mücadele.

* Hayvanların birbirleriyle yaptığı mücadele.

* Bir şeyi ortadan kaldırmak, yok etmek amacıyla girişilen mücadele.

savaş açmak (veya ilân etmek)

* bir veya daha fazla devlete karşı savaş durumuna geçmek.

* ortadan kaldırmak için uğraşmak.

savaşçı

* Savaşan, savaş durumunda bulunan, muharip.

* İyi veya çok savaşan, savaşkan, cengâver.

* Savaşa katılan kimse.

savaşçılık

* Savaşçı olma durumu.

savaşım

* Herhangi bir amaca erişmek bir güce karşı koyabilmek amacıyla bir kişi veya grubun sürekli çabası, mücadele.

savaşım vermek

* bir amaca erişmek, bir güce karşı koyabilmek için uğraşmak, çaba göstermek, mücadele etmek.

savaşımıcı

* Savaşım veren kimse, mücadelecî.

savaşkan

* İyi savaşan, çok savaşan, savaşçı, cengâver.

savaşma

* Savaşmak işi, muharebe.

savaşmak

* Ordu ölçüsünde iki silâhlî kuvvet karşı karşıya gelip çarpışmak, muharebe etmek.

* Uğraşmak, mücadele etmek.

savat

* Gümüş üstüne özel bir biçimde kurşunla işlenen kara nakış.

savatlama

* Savatlamak işi.

savatlamak

* Gümüş üstüne kurşunla kara nakışlar işlemek.

savatlı

* Savatı olan, savatlanmış.

savca

* İddianame.

savcı

* Devlet adına ve yararına davalar açan, kamu haklarını ve hukuku yerine getirmek üzere yargıç katında sanıkları kovuşturan görevli, müddeiumumî.

savcılık

* Savcı olma durumu; savcının görevi veya müddeiumumîlik.

savdırma

* Savdırmak işi.

savdırmak

* Savmak işini yaptırmak.

savı kanıtsama

* Bir şeyi gene kendisine dayanarak, kendisini kanıt göstererek tanıtlamaya çalışma.

savılma

* Savılmak işi veya durumu.

savılmak

* Savmak işine konu olmak.

savla

* Gemilerde bayrakları direğe çekmekte kullanılan ince ip.

savlama

* Savlamak işi veya durumu.

savlamak

* İddia etmek.

savlayıcı

* Bir savı ileri süren (kimse), davacı, müddei.

savlet

* Hamle.

savma

* Savmak işi.

savmak

* İstenmeyen birini yanından uzaklaştırmak.

* Sıkıcı bir durumu geçirmek, atlatmak.

* Geçirmek.

* Geçmek.

savruk

* Aklını işine vermeyen, dikkatsiz.

* Düzensiz, dağınık.

savrukluk

* Savruk olma durumu.

savrulma

* Savrulmak işi.

savrulmak

* Dağılmak, saçılmak.

* Savurmak işi yapılmak.

savruluş

* Savrulmak işi veya biçimi.

savruntu

* Savrulurken dökülen kııntı.

savsak

* İşlerine önem vermeyip onları gelişigüzel yapıveren veya daha sonraya bırakan, ihmalki, ihmalkâr.

savsaklama

* Savsaklamak işi, umursama, baştan savma, işi geciktirme, ihmal, ihmalkârlık.

savsaklamak

* Belirli bir sebebi olmaksızın bir işi isteyerek geri bırakmak, geciktirmek, umursamamak, ertelemek, ihmal etmek.

savsaklanma

* Savsaklanmak işi.

savsaklanmak

* Savsaklanmak işine konu olmak, ihtimal edilmek.

savsaklayış

* Savsaklamak işi veya biçimi.

savsama

* Savsaklama, ihmal.

savsamak

* Savsaklamak, ihmal etmek.

savul, savulun!

* yol yer(in), çekil(in), dokunma(yın)!

savulma

* Savulmak işi veya durumu.

savulmak

* Bir şeyden çekinerek bulunduğu yerden uzaklaşmak.

savunma

* Saldırıya karşı koyma, müdafaa.

* Bir kişi veya düşünceyi doğru, haklı göstermeyi amaçlayan yazı veya konuşma, savunu, müdafaaname.

* (futbolda) Kaleyi korumak için oyun süresince bir takımın gösterdiği çaba, defans.

savunma yapmak

* haklı olduğunu ortaya koymaya çalışmak.

* oyunda rakip tarafın hücumlarına karşı koymak.

savunmak

* Herhangi bir saldırıya karşı koymak, saldırıya karşı korumak, müdafaa etmek.

* (söz veya yazı ile) Bir kimseye hareket veya düşünceyi doğru, haklı göstermeye çalışmak, onun yanında olmak.

savunmalık

* Savunmaya yarar, tedafî.

savunmasız

* Savunma gücü olmayan.

savunu

* Savunma.

savunucu

* Bir şeyi savunan kimse, müdafî.

* Kalecinin önünde yer alan, kaleyi savunan oyunculardan her biri, bek.

savunuculuk

* Savunu yapma işi.

savunulma

* Savunulmak işi.

savunulmak

* Savunmak işi yapılmak.

savunuş

* Savunmak işi veya biçimi.

savurgan

* Çok ve boşuna para harcayan, tutumsuz, müsrif.

savurganca

* Savurgan (bir biçimde).

savurganlık

* Savurgan olma durumu veya savurganca davranış, tutumsuzluk, müsriflik, israf.

savurma

- * Savurmak işi.
- * Kol, bacak gibi vücut bölümlerinin ağırlıklarından yararlanarak omuz ve uyluk eklemleri çevresinde türlü yönlerle doğru hızla çevirme.

savurmak

- * Havaya atıp dağıtmak, saçmak.
- * (rüzgâr) Bir yeri, bir şeyi şiddetle eserek alt üst etmek, havaya kaldırmak, dağıtmak.
- * Kaldırıp atmak, fırlatmak.
- * Şiddetle döndürerek sallamak, kaldırarak vurmak.
- * Bir sıvının havalanmasını veya kaynayan sıvının taşmasını önlemek, soğutmak amacıyla alıp yine kendi kabına dökmek.
- * Sallamak, uçurmak, dalgalandırmak.
- * (yalan, küfür vb. için) Söylemek.
- * Boşuna ve çok miktarda harcamak, israf etmek.

savurtma

- * Savurtmak işi.

savurtmak

- * Savrulmasına sebep olmak, savrulmasını sağlamak.

savurtuş

- * Savurtmak işi veya durumu.

savuşma

- * Savuşmak işi.

savuşmak

- * Bulunduğu yerden aceleyle, gizlice veya dikkati çekmeden ayrılmak.
- * (hastalık veya başka kötü bir durum) Geçmek, iyileşmek.

savuşturma

- * Savuşturmak işi.

savuşturmak

- * Geçıştirmek, atlatmak.

savuşup gitmek

- * ilgi çekmeden, gizlice aceleyle ayrılmak.

say

- * Çalışma, emek.
- * Düz, ince, yassı taş.

say beni, sayayım seni

- * Bkz. sev beni, seveyim seni.

saya

- * Ayakkabının yumuşak olan üst bölümü.
- * İş önlüğü.

sayacı

- * Ayakkabıların sayalarını hazırlayan kimse.

sayacılık

- * Sayacının işi.

sayaç

- * Hava gazı, elektrik, su gibi şeylerin kullanılan miktarını veya mekanik etkilenmeleri ölçen alet.

sayaç takımı

* Sayaç giriş tarafını gaz servis hattına çıkış tarafının tüketici yakıt hattına bağlanması amacıyla kurulan boru donanımı ve boru bağlantı parçaları.

saydam

- * İçinden ışığın geçmesine ve arkasındaki şeylerin görülmesine engel olmayan (cisim), şeffaf.
- * Üzerindeki resim ve şekilleri beyaz bir zemin üzerine yansıtmak amacıyla tepegöz ve projeksiyona konan şeffaf, ışığı geçiren madde, slayt.
- * Açık seçik, belirgin.

saydam resim

- * Kolay anlaşılabilen resim.

saydam tabaka

- * Gözün ön bölümünde bulunan, ışığı geçiren küresel zar, kornea.

saydamlaşma

- * Saydamlaşmak işi, şeffaflaşma.

saydamlaşmak

- * Saydam bir duruma gelmek, şeffaflaşmak.
- * Belirgin, açık bir duruma gelmek.

saydamlaştırma

- * Saydamlaştırmak işi.

saydamlaştırmak

- * Saydam duruma getirmek, şeffaflaştırmak.

saydamlık

- * Saydam olma durumu, şeffaflık.

saydamsız

- * Saydam olmayan, ışığı geçirmeyen.

saydamsızlık

- * Saydam olmama durumu, ışığı geçirmeme özelliği.

saydırma

- * Saydırmak işi.

saydırmak

- * Saymak işini yaptırmak, sayısını buldurmak, sayı belirterek sonuç almak.
- * Sözünü dinletmek, saygı gösterilmesini sağlamak.

saye

- * Gölge.
- * Koruma, yardım.

sayeban

- * Gölgecik.

sayesinde

- * Bir şeyden dolayı, sebebiyle, yardımıyla.

sayesinde sayeban olmak

- * istenilen bir şeyi başkasının aracılığıyla elde etmek.

sayfa

- * Üzerine yazı yazılan veya basılan bir kâğıt yaprağın iki yüzünden her biri, sahife.
- * Gazete, dergi gibi yayınlarda özel bir alan için ayrılmış bölüm.
- * Konu.

sayfa bağlamak

* basım evinde dizilen yazıları sayfa durumuna getirmek.

sayfa ekran

* Bilişim sisteminde kullanıcıyı bilgilendirmek amacıyla görüntü ekranının bütününe kaplayan bilgi.

sayfalama

* Sayfalamak işi.

sayfa lamak

* Bilgisayarda sayfalara ayrılmış bir bellek kullanma düzenine dayalı sistemi uygulamak.

sayfalandırma

* Sayfalandırmak işi veya biçimi.

sayfalandırmak

* Gazetecilikte, basım evinde dizilen yazıları sayfa durumuna getirmek.

sayfalanmış

* Sayfa durumuna getirilmiş.

sayfalanmış program

* Sayfalar hâlinde düzenlenmiş program.

sayfalık

* Herhangi bir sayıda sayfası olan.

* Herhangi bir sayıda sayfaya sığabilen.

sayfiye

* Yazlık, yazlık ev.

saygı

* Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram.

* Başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu.

saygı duruşu

* Saygı belirtmek için alınan hazır ol durumu.

saygı duymak (veya beslemek)

* birine, bir şeye karşı saygı hissetmek.

saygı göstermek

* saymak, değer vermek.

saygıdeğer

* Kendisine saygı gösterilmeye değer, sayın, muhterem.

saygılı

* Saygısı olan, saygı gösteren, hürmetli.

saygın

* Saygı gören, sayılan, hatırlı, itibarlı, muteber.

* Hatırlı, itibarlı, muteber.

* Değerli, değeri anlaşılmış, en üst düzeye ulaşmış.

saygınlık

* Saygı görme, güvenilir olma durumu, itibar, prestij.

saygısız

* Gereken saygıyı göstermeyen, saygısı olmayan, hürmetsiz.

saygısızca

* Saygısız (bir biçimde), saygısız olarak.

saygısızlık

* Saygısız olma durumu veya saygısızca davranış, hürmetsizlik, münasebetsizlik.

saygısızlık etmek

* saygısızca davranışta bulunmak veya söz sarfetmek.

sayha

* Bağırış, çığlık.

sayı

* Sayma, ölçme, tartma gibi işlerin sonunda bulunan birimlerin kaç olduğunu anlatan söz.

* Gazete ve dergi gibi sürekli yayınların bir bütün oluşturan, değişik tarih, numara taşıyan baskılarından her biri, nüsha.

* Bir spor karşılaşmasında karşılaşanlardan her birinin başarı derecesini tespit eden nicelik.

sayı boncuğu

* Genellikle çocuklara hesap öğretmekte kullanılan, her teline onar boncuk geçirilmiş hesap aracı, çörkü, abaküs.

sayı farkı

* Futbol gibi bazı karşılaşmalarda bir takımın elde ettiği sayıların, karşı takımın elde ettiklerine bölünmesiyle bulunan sayı, averaj.

sayı göstergesi

* Sayıları veya sayı durumunu gösteren levha, skorbort.

sayı hesabıyla

* bir spor yarışmasında bir sporcu veya takımın kazandığı sayı bakımından.

sayı levhası

* Sayı.

* Sayı göstergesi, skorbort.

sayı sıfatı

* İsim, sayı kavramı bakımından belirten sıfat.

sayıca

* Sayı bakımından, adetçe.

sayıcı

* Vergi almak için hayvan sayımı yapan kimse.

sayıklama

* Sayıklamak işi.

sayıklamak

* Uykuda veya bir hastalığın verdiği dalgınlık sırasında anlamsız, tutarsız sözler söylemek.

* İsteddiği, özlediği bir şeyden sürekli söz etmek.

sayılama

* Sayılmak işi.

* Sayımlama.

sayılamak

* Nesnelerin veya olayların niceliğini rakamlarla belirtmek.

sayılı

* Herhangi bir sayısı olan.

* Sayısı belli olan, sayılmış olan.

- * Sayısı birkaçı geçmeyen, az olan, mahdut.
- * Az görülen, önemli, mahdut.

sayılı fırtına

- * Kabadayı.

sayılma

- * Sayılmak işi.

sayılmak

- * Saymak işine konu olmak, addedilmek, addolunmak.

sayım

- * Saymak işi, tadat.

sayım bilimi

- * Bir dizi olayın veya sayı ile gösterilen olguların yöntemli öbekleştirilmesine dayanan ve ilkelerini olasılık kuramlarından alan, matematiğin uygulamalı dalı, istatistik.

sayım suyum yok

- * (çocuk oyunlarında) "kısa bir süre için oyun dışıyım" anlamında kullanılır.
- * (çocuklar arasında) bir işte şakaya yer verilmeyeceğini anlatır.

sayım vergisi

- * Her yıl tespit edilen hayvan sayısı üzerinden alınan vergi.

sayımlama

- * Bir sonuç çıkarmak için olguları yöntemli bir biçimde toplayıp sayı olarak belirtme, istatistik.

sayımlama

- * Sayımlamak işi veya durumu.

sayımlamacı

- * Sayımlama uzmanı, istatikçi.

sayımlamak

- * Sayım yapmak.

sayımlı

- * Sayısı bulunan.

sayımsal

- * Sayımlama veya sayım bilimi ile ilgili olan.

sayımsız

- * Sayısı bulunmayan, sayısız.

sayın

- * Saygı belirtisi olarak konuşma ve yazışmalarda kişi adlarının önüne getirilen unvan, saygıdeğer, muhterem.

sayıp dökmek

- * ne var ne yok, hepsini söylemek.

sayısal

- * Sayı ile ilgili, sayıya dayanan.

sayısal lotto

- * Dönen bir küre içinden çekilecek toplar üzerine işaretlenmiş birden kırk dokuza kadar olan sayılardan altı tanesinin önceden tahmin edilmesine ve para yatırılmasına dayanan bir talih oyunu.

sayısını Allah bilir

- * o kadar çok ki, saymakla bitmez.

sayısız

* Sayılmayacak kadar çok, pek çok.

sayısızlık

* Sayısız olma durumu.

sayış

* Saymak işi veya biçimi.

sayışma

* Sayışmak işi, takas.

* (çocuk oyunlarında) Sayı sayarak ebeyi belirleme.

sayışmak

* Ödeşmek, hesaplaşmak, hesabına saymak, takas etmek.

* (çocuk oyunlarında) Sayı sayarak ebeyi belirlemek.

Sayıştay

* Devletçe harcanan paraların hesaplarını denetleyen yüksek kurul, Divanımuhasibat.

saykal

* Maden, ayna gibi nesneleri parlatmak için kullanılan cilâ.

* Cilâlamakta kullanılan araç.

* Bu cilâyı yapan kimse.

saykallama

* Saykallamak işi.

saykallamak

* Saykal kullanarak parlatmak, cilâlamak.

saylama

* Saylamak işi.

saylamak

* Seçmek.

saylav

* (dil inkılâbının ilk yıllarında) Milletvekili, mebus.

sayma

* Saymak işi, tatat.

saymaca

* Gerçekte öyle olmadığı hâlde önce sayılan, itibarî.

* Sayarak.

saymak

* Bir cinsten kaç parça bulunduğunu anlamak için, bunları birer birer gözden veya elden geçirirken, her defasında bir sayı yükselterek bir sonuca varmak, sayısını bulmak.

* Sayıları arka arkaya söylemek.

* Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı dolayısıyla bir kimseye veya bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmak, saygı göstermek, sözünü dinlemek, hürmet etmek.

* Hesaba katmak, dikkate almak.

* Geçer tutmak.

* Önem vermek, önemsemek, mühimsemek.

* Herhangi bir sıraya koymak, herhangi bir sırada yer aldığını kabul etmek.

* Herhangi bir şey, yerine koymak veya herhangi bir şey gözüyle bakmak, addetmek.

* Var saymak, tutmak, farz etmek.

* Arka arkaya söylemek, sıralamak.

* Gibi görmek, kabul etmek.

* Ödemek, peşin vermek.

saymakla bitmemek (veya tükenmemek)

* pek çok olmak.

saymamazlık

* Saymazlık.

sayman

* Hesap uzmanı, muhasip, muhasebeci.

saymanlık

* Hesap işlerinin görüldüğü yer, muhasebe, muhasiplik.

saymazlık

* Saygı göstermeme durumu.

sayrı

* Hasta.

sayrıl

* Hastalıkla ilgili, marazî.

sayrılar evi

* Hastahane.

sayrılık

* Hastalık, maraz, esenlik karşıtı.

* Aşırı düşkünlük, tutku.

sayrımsak

* Gerçekte hasta olmadığı hâlde kendi hasta gösteren.

sayrımsama

* Sayrımsamak işi.

sayrımsamak

* (dil inkılabının ilk yıllarında) Gerçekte hasta olmadığı hâlde kendini hasta göstermek, temaruz etmek.

sayvan

* Güneşten, yağmurdan korunmak için veya süs olarak bir şeyin üzerine çekilen dam saçağı gibi düz veya eğilimli örtü.

* Evlere bitişik, önü açık, direkler üzerine oturtulmuş, üzeri örtülü yer.

* Kulak kepçesi.

saz

* İnce kamış, hasır otu, kiliz, kofa.

* Sazdan yapılmış.

saz

* Her tür müzik aracı, çalgı.

* Türk halk müziğinde bağlama, cura, tar vb. mızraplı çalgıların genel adı.

* Türk halk müziğinde kullanılan, gövdesi oyularak yapılmış, telli, uzun saplı çalgı, bağlama.

* Çalgı takımı.

saz benizli

* Solgun, sarı renkli.

saz eseri

* Klâsik Türk müziğinde yalnızca saz takımının çalışması için bestelenen eser.

saz evi

* Sazdan yapılmış basit barınak.

saz evi

* Her türlü müzik aleti yapılan ve satılan yer.
* Sazlı sözlü eğlence yeri.

saz rengi

* Soluk, uçuk sarı.

saz semaîsi

* Klâsik Türk müziğinde faslın en son çalınan sözsüz parçası.

saz şairi

* Saz çalarak şiirler, deyişler ve destanlar söyleyen halk sanatçısı, ozanı.

saz şiiri

* Halk edebiyatında genellikle saz eşliğinde söylenen şiir.

saz takımı

* Ut, keman, kanun, bağlama vb. müzik araçlarını çalanların oluşturduğu çalgı takımı.

saz tavuğu

* Bir tür tavuk.

sazak

* Kuvvetli esen rüzgâr.
* Bataklık, sazlık.

sazan

* Sazangillerden, Avrupa, Asya ve Amerika'nın tatlı sularında yaşayan, eti beğenilen kılçıklı bir balık (Cyprinus carpio).

sazangiller

* Tatlı sularda yaşayan kılçıklı balıkların geniş bir familyası.

sazcı

* Saz çalan kimse.
* Saz yapan veya satan kimse.

sazcılık

* Saz çalmak veya yapıp satmak işi.

sazende

* Sazcı.

sazendelik

* Çalgıcılık, saz sanatçılığı.

sazkâr

* Klâsik Türk müziğinde bir birleşik makam.

sazkayası

* Kayalık bölgelerde yaşayan bir tür balık.

sazlı

* Saz çalınarak yapılan.

sazlı sözlü

* Saz çalınarak yapılan (eğlence).

sazlık

* Sazları (I) çok olan yer.

sazsız

* Sazı olmayan.

Sb

* Antimon'un kısaltması.

Sc

* Skandiyum'un kısaltması.

score board

* Bkz. skorbord.

Se

* Selenyum'un kısaltması.

-se

* Bkz. -sa / -se (I).

-se

* Bkz. -sa- / -se (II).

-se

* Bkz. -sa / -se (III).

seans

* Mesleğini veya sanatını yapan bir kimsenin yanında, o kimsenin mesleğiyle ilgili bir iş için harcanan süre.
* Sinema, tiyatro, konser gibi sanat dallarında yapılan gösterilerden her biri.
* Aralıksız bir iş için harcanan süre.

sebat

* Sözünden veya kararlarından dönmeme, bir işi sonuna değin sürdürme, direşme.

sebat etmek (veya göstermek)

* sözünden veya kararından dönmemek, bir işi sonuna kadar götürmek, direşmek.

sebatkâr

* Direşken, sebatlı.

sebatlı

* Sebat eden, direşken, sebatkâr.

sebatsız

* Sebat etmeyen.

sebatsızlık

* Sebatsız olma durumu.

sebayüdü

* Tavla oyununda zarlardan birinin üçlü, öbürünün ikili gelmesi.

sebebiyet

* Bir şeye, bir olaya sebep olma, yol açma.

sebebiyet vermek

* (bir şeye bir olaya) Sebep olmak, yol açmak.

sebebiyle

* nedeniyle, dolayısıyla, yüzünden.

sebep

* Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey.

sebep bilimi

* Neden bilimi, etioloji.

sebeplenen sebeplessiz kalsın

* herhangi bir kötü duruma yol açanlar için kullanılan bir ilenme.

sebepl olmak

* neden olmak, yol açmak.

sebeplenme

* Sebeplenmek işi.

sebeplenmek

* Dolayısıyla yararlanmak.

sebepli

* Sebebi olan.

sebepli sebepllessiz

* Hiçbir dayanağı yokken, sebebi olsun veya olmasın.

sebepllessiz

* Sebebi olmayan, nedensiz.

* Bir sebebi olmadan.

sebepllessiz kalmak

* yoksul bir duruma düşmek.

sebepllessizce

* Bir sebebi olmaksızın.

sebil

* Kutsal günlerde karşılık beklemeden, hayır için dağıtılan içme suyu.

* Genellikle camilere bitişik özel bir biçimde yapılmış, karşılık beklemeden, hayır için içme suyu dağıtılan taş yapı, sebilhane.

* Meyan kökü şerbetini bir hayır için dağıtma.

sebil etmek

* bol bol vermek, dağıtmak.

sebilci

* Sokaklarda dolaşarak sebil dağıtan kimse.

* Sebilde su dağıtmakla görevli kimse.

sebilhane

* Sebil.

sebilhane bardağı gibi

* hoş gitmeyen kalabalık insan dizileri için kullanılır.

sebkihindi

* XVII. yüzyılda divan şiirinde başlayan, karmaşık mazmunlara, hayal oyunlarına, güç anlaşılır, alışılmadık benzetmelere dayanan süslü bir anlatım biçimi.

sebze

* Genellikle pişirilerek yenen bitkiler veya bunların taneleri, göveri, zerzevat.

sebze çorbası

* İnce doğranmış soğanın yağda kavrulmasından sonra havuç, patates, maydanoz, pazı yaprağı, kereviz yaprağı ve pirinç karışımıyla pişirilmesi ve süzgeçten geçirilmesiyle hazırlanan karışımın süt ve yumurtayla çırpılması ve kısık ateşte kaynatılmasıyla yapılan bir çorba türü.

sebzeci

* Sebze satan kimse, zerzevatçı.

sebzecilik

* Sebzecinin yaptığı iş, zerzevatçılık.

sebzelik

* Sebze bahçesi.

* Buz dolaplarında sebze konulan yer.

sebzevat

* Sebzeler, zerzevat.

seccade

* Bir kişinin üzerinde namaz kılabilceği büyüklükte, halı veya kumaştan yaygı, namazlık.

seccadeci

* Seccade dokuyan veya satan kimse.

secde

* Namaz kılarken alnı, el ayaklarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere getirerek alınan durum.

secde etmek (secdeye varmak veya kapanmak)

* namaz kılarken alnı, el ayaklarını, dizlerini, ayak parmaklarını yere getirmek.

seci

* Nesirde yapılan kafiye veya uyak.

seciye

* Yaradılış, huy, karakter.

seciyeli

* Sağlam karakterli, kendisene güvenilir (kimse).

seciyesiz

* Karakteri bakımından güvenilirmez (kimse).

seciyesizlik

* Seciyesiz olma durumu.

seçal

* Selfservis.

seçenek

* Seçme durumunda, birinin yerine seçebilecek bir başka yol, yöntem, tutum, alternatif.

seçi

* Seçmek işi.

seçici

* Seçmek işini yapan (kimse, kurul vb.).

seçici kurul

* Bkz. seçiciler kurulu.

seçiciler kurulu

* Yanışma, sınav gibi etkinliklerde başkanlı, üstün olanları seçmek amacıyla oluşturulmuş geçici kurul, jüri.

seçicilik

* Seçici durumunda olma.

seçik

* Bkz. açık seçik.

seiliş

* Seçilmek durumu veya biçimi.

seçilme

* Seçilmek durumu.

seçilmek

* Seçmek işine konu olmak.

seçilmiş

* Seçerek ayrılmış.

* Aynı cinsten olan nesneler arasından iyi ve seçkin olanlar çıktıktan sonra geride kalanlar.

seçim

* Seçmek işi.

* Kanunlar, yönetmelikler uyarınca kanun koymak ve yönetmek için bir veya daha çok aday arasından belli bir veya birkaçını seçme, intihap.

seçim bölgesi

* Seçimlerde her muhtarlıa bağlı bölge.

seçim evresi

* Bir milletvekilinin seçilmiş olduğu bölge.

seçim sandığı

* Seçim bölgelerinde oyların kullanılacağı sandık.

seçim tutanağı

* Özellikle milletvekili seçiminde, yetkili kurulca seçim sonuçlarının tespit edildiği resmi belge.

seçim yapmak

* seçmek.

seçim yasağı

* Seçim günü Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilân edilen yasaklar.

seçimlik

* Seçme işine konu olma.

seçimlik ders

* Seçmeli olarak alınabilecek ders, seçmeli ders.

seiş

* Seçmek işi veya durumu.

seçki

* şairlerin, yazarların, bestecilerin eserlerinden alınmış, seçme parçalardan oluşan eser, gldeste, antoloji.

seçkin

* Benzerleri arasında niteliklerinin yksekliliğiyle göze çarpan, üstün, mümtaz, güzide, mutena, elit.

seçkincilik

* Seçkin kimselerden yana olma durumu.

seçkinler

* Bir toplumda gücü ve saygınlığı olan küçük toplumsal küme, elit.

sekinleşme

* Sekinleşmek durumu.

seçkinleşmek

* Seçkin duruma gelmek.

seçkinlik

* Seçkin olma durumu.

seçme

* Seçmek işi.

* Seçkin, seçilmiş.

seçme hakkı

* Bir sözleşme ile belirlenen ödeme biçimi yerine bir diğerini koyabilme yetkisi, muhayyerlik, hakkıhıyar.

seçme süresi

* Seçme işinin yapılması için ayrılan süre.

seçme yetkisi

* Seçme işin verilmesi.

seçmece

* Seçmek şartı ile, seçerek.

* Seçerek alınan veya satılan.

seçmeci

* Seçmeciliği ilişkin, eklektik.

* Seçmecilik yanlısı olan (filozof, görüş).

seçmecilik

* Kurulmuş olan dizgelerden değişik düşünceleri seçip alma ve kendi öğretisinde birleştirme yöntemi ve bu yöntemle çalışan filozofların öğretisi, eklektizm.

seçmek

* Benzerleri arasında hoş a gideni almak veya yararlanmak için ayırmak.

* Birine oy vererek bir göreve getirmek.

* Üstün, iyi, uygun bularak yeğlemek.

* Ne olduğunu anlamak, fark etmek.

* Farklı görmek, üstün görmek.

seçmeler

* Seçme yazılar veya eserler, müntahabat.

seçmeli

* İstedğini seçmekte veya yapıp yapmamakta serbest olan, muhayyer.

* Mecburî olmayan.

seçmeli ders

* Seçimlik ders.

seçmeli yemek

* Görerek ve beğenerek seçilen yemek.

seçmen

* Seçimde oy verme hakkı olan kimse, müntahip.

seçmen kütüğü

* Seçmen adlarının yazılı olduğu liste, defter.

seçmenlik

* Seçmen olma durumu.

seçmesiz yemek

* Seçme olanağı olmayan yemek, tabldot.

seçtirme

* Seçtirmek işi.

seçtirmek

* Seçmek işini yaptırmak.

seda

* Ses, sada.

sedalı

* Sesli, ünlü.

sedalılık

* Sedalı olma durumu.

sedasız

* Sessiz, ünsüz.

sedasızlık

* Sedasız olma durumu.

sedef

* Midye ve istiridye gibi deniz hayvanlarının kabuğunda bulunan sedefçilikte kullanılan, pırıltılı, beyaz, sert bir madde.

* Bu maddeden yapılmış veya bu madde ile süslenmiş.

* Sedef hastalığı.

sedef hastalığı

* Sedefi andıran pulcukların belirmesiyle ortaya çıkan bir deri hastalığı.

sedef kakma

* Abanoz, maun, ceviz gibi değerli ahşapların üzerine değişik motiflerin gömme yöntemiyle yapılan süsleme.

sedef otu

* Sedef otugillerden, 50 cm kadar yükselebilen, özel kokulu, sarı çiçekli ve hekimlikte kullanılan, çok yıllık bir ağaçcık (Ruta graveolens).

sedef otugiller

* Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, örnek bitkisi sedef otu ve alt familyası turunçgiller olan geniş bir bitki familyası.

sedefçi

* Sedef üzerinde çalışan, sedef kullanarak eşya yapan kimse.

sedefçilik

* Sedefçinin işi.

sedefkâr

* Sedefçi, sedef işleyen usta.

sedefli

* Sedefle işlenmiş.

sedefli kalker

* Süsleme işlerinde kullanılan, yumuşakçalanın kavkılanının birbirleriyle kaynaşmasından oluşan bir mermer türü.

sedefsi

* Sedefe benzeyen, sedefi andıran.

sedefsi bulut

- * Zaman zaman atmosferin yüksek tabakalarında görülen stratosfer bulutu.

sedimentasyon

- * Tortu oluşması, çökelme.
- * Pıhtılaşması önlenmiş kanda, al yuvarlarının dibe çökme hızının ölçülmesiyle yapılan bir tür kan muayenesi.
- * Tortulaşma.

sedir

- * Kol koyacak yeri olmayan, arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen kerevet, divan.

sedir

- * Kozalaklılardan, boyu 40 m kadar olabilen ve kerestesi yapı işlerinde kullanılan bir orman ağacı, dağ servisi (Cerrust).

sedye

- * Hasta veya yaralı taşımaya yarayan katlanabilir hasta yatağı, teskere.

sedyeci

- * Sedyeye taşıyan kimse.

sedyelik

- * Sedyeye ile götürülebilecek durumda olan.

sedyelik olmak

- * ayakta duramayacak duruma gelmek.

sefa

- * Gönül rahatlığı, rahatlık, kaygısız ve sakin olma, safa.
- * Eğlence, zevk, neşe.

sefa (veya sefalar) bulduk

- * "sefa geldin" veya "sefa geldiniz" sözüne "teşekkür ederim" anlamında karşılık olarak kullanılır.

sefa geldin (veya geldiniz)

- * hoş geldin (veya hoş geldiniz) anlamında kullanılan ağırlama, karşılama sözü.

sefa geldine gitmek

- * bir kente, bir mahalleye yeni gelen veya geziden dönen birine ziyarete gitmek.

sefa pezevengi

- * zevk ve eğlenceye düşkün (kimse).

sefa sürmek

- * rahat, sakin ve eğlenceli yaşamak.

sefahat

- * Zevk ve eğlenceye düşkünlük, uçarılık.
- * Eğlence.

sefalet

- * Yoksulluk, yoksulluk sıkıntısı.

sefalet çekmek

- * yoksul ve perişan yaşamak.

sefaret

- * Elçilik, sefarethane.

sefarethane

- * Elçilik.

sefasını sürmek

- * bir durumun getirdiği, sağladığı olanaklardan yararlanmak.

sefer

- * Yolculuk.
- * Genellikle yurt dışına yapılan askerî harekât, sevaşa gitme, savaş.
- * Kez, yol, defa.

sefer

- * \343 safer.

sefer tası

- * Yemek taşımakta kullanılan ve birbiri üzerine konulup bir sapa geçirilen kaplar takım veya bunlardan her biri.

sefer tası gibi

- * her katında birer odası olan (yüksek ev).

seferber

- * Savaşa hazırlanmış veya girmiş (askerî birlik).

seferber etmek

- * bir iş, bir amaç için bütün olanakları kullanmak.

seferber olmak

- * bir iş, bir amaç için, birçok kimse bütün olanaklarıyla girişmek.

seferberlik

- * Bir ülkenin silâhlı kuvvetlerini savaşa hazır duruma getiren, ülkenin ekonomisini, yönetimini savaş gereklerine uyacak duruma sokan hazırlık ve önlemlerin tümü.
- * Bu durumun ilân edildiği veya savaşın sürdürdüğü dönem.

seferberlik ilân etmek

- * bir ülkenin silâhlı kuvvetlerini savaşa hazır duruma getirmek için gerekli duyuruyu yapmak.

seferî

- * Yolculukla ilgili olan.
- * Savaşla ilgili olan.
- * Yolcu olduğundan, oruç tutmak ve namaz kılmak zorunda olmayan kimse.

seferî durum

- * Savaş ortamı.
- * Yolculuk dolayısıyla namaz ve oruç ibadetinden izinli olma.

seferî hâl

- * \343 seferî durum.

seferli

- * Sefere giden veya sefere çıkan.

seferlik

- * Herhangi bir defaya yetecek miktarda.

sefiş

- * Zevk ve eğlenceye düşkün, uçar.

sefihane

- * Alçakçasına.

sefil

- * Sefalet çeken, yoksul.
- * Alçak.

sefilâne

* Sefilce, sefil gibi.

sefillik

* Yoksulluk.

* Alçaklık.

sefine

* Gemi.

sefir

* Elçi.

sefire

* Bayan elçi.

* Elçi kansı.

sefirikebir

* Büyük elçi.

sefirlik

* Elçilik.

segâh

* Klâsik Türk müziğinde si perdesi ve bu perdedeki makam.

segâh perdesi

* Klâsik Türk müziğinde orta sekizlinin 22. perdesi.

segman

* Bir motorun alt bölümü ile üst bölümü arasındaki gaz geçişini önlemek amacıyla kullanılan esnek metal parça.

seğirdim

* Yaya koşusu.

* Top atıldığında kundağın geri tepmesi.

* Değirmene su veren oluğun eğimi.

* Yeniçeri mutfakları için kullanılan etleri taşıyan hayvanların ön ve arkalarında yürüyen yeniçeri.

seğirdim yolu

* Kale bedenlerinde korunmalı yol.

* Han odaları önünde dar yol.

seğirme

* Seçirmek işi.

seğirmek

* Hafif kımıldamak ve daha çok, vücudun bir yerinde deri ile birlikte dirinin hemen altındaki kaslar hafifçe oynamak.

seğirtme

* Seçirtmek işi.

* (balıkçılıkta) Yemsiz kullanılan olta.

seğirtmek

* Çabuk adımlarla veya sıçrayarak yakın bir yere doğru yürümek.

seğmen

* Bayram günlerinde, düğünlerde törene yerli giysilerle, atlı ve silâhlı olarak katılan yiğit, seymen.

seğreme

* Seğirme.

seğremek

* Seğirmek.

seher

* Sabahın gün doğmadan önceki zamanı, tan ağartısı.

seher yeli

* Seherde esen yel.

sehim

* Hisse bedeli.

* Pay, hisse.

sehiv

* Sonucu bakımından çok önemli olmayan yanlışlık, yanıltı.

sehpa

* Üstüne bir şey koymaya yarayan ayaklı destek, çatki.

* Küçük masa.

* Dar ağacı.

* Ressamın üzerinde çalıştığı tablosunu yerleştirdiği genellikle tahtadan yapılmış destek.

sehpaya çekmek

* asarak öldürmek, dar ağacına çekmek, asmak.

sehven

* Yanlışlıkla.

sek

* İçine su, başka bir içki veya bir sıvı karıştırılmamış (içki).

* (içki için) İçine su veya bir başka içki karıştırmadan.

sekant

* Kesen.

* (trigonometride bir açının sekantı) Bu açının kosinüsünün tersi.

sekban

* Osmanlılarda, sınır boylarında görev yapan bir sınıf asker.

* Eyalet paşaları ve sancak beylerine bağlı olarak görev yapan bir sınıf asker.

sekbanbaşı

* Osmanlı ordusunda sekbanların komutanı.

sekel

* Bir hastalıktan sonra yerleşip kalan işlev veya doku bozukluğu.

Sekendiz

* Satürn, Zühal.

sekene

* Bir yerde oturanlar, sakinler.

seki

* Evlerin önüne oturmak için taş ve çamurdan yapılan set.

* Oturulacak sedir biçiminde taş veya set.

* Toprak üstündeki yükseklik, doğal set.

* Akarsuların iki yakasındaki yamaçlarda, bazı deniz ve göl kıyılarında görülen basamak biçiminde yer yüzü

şekli, set taça, teras.

seki

* At, eşek ve sığırların ayaklarında bileğe veya dize kadar çıkan beyazlık.

sekileme

* Sekilemek işi, teraslama.

sekilemek

* Bir yamacı ağaçlandırmak için sekiler (I) yapmak, teraslamak.

sekili

* Sekisi olan.

sekincilik

* Bkz. dingincilik.

sekiş

* Sekmek işi veya biçimi.

sekiz

* Yediden sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam, 8 VII.

* Yediden bir artık.

sekiz tek

* Kürek yarışlarında sancak ve iskelesinde dörder küreği olan tekne.

sekiz yüzlü

* Sekiz düzlem parçasıyla çevrelenmiş cisim.

sekizer

* Sekiz sayısının üleştirme sıfatı, her birine sekiz, her defasında sekizi bir arada olan.

sekizgen

* Sekiz kenarlı çokgen.

sekizinci

* Sekiz sayısının sıra sıfatı, sırada yedinciden sonra gelen.

sekizli

* Kendinde sekiz sayısı bulunan.

* İskambil kâğıdında sekiz işareti bulunan kâğıt.

* Sekizlik.

sekizlik

* Sekizi bir arada, sekiz tane alabilen.

* Birlik notanın sekizde biri.

seklem

* Kıldan, yünden dokunmuş çuval.

* On batman (un, vb).

sekme

* Sekmek işi.

* Bir merminin bir yere veya bir cisme vurduktan sonra sıçraması.

sekmek

* Tek veya iki ayak üzerinde sıçramak veya sıçrayarak ilerlemek.

* Atılan bir nesne bir yere dokunduktan sonra sıçrayarak gitmek.

* Bir yere bir cisme çarparak yön değiştirmek.

* (olumsuz biçimiyle) Aralık vermeden sürüp gitmek.

sekmen

* Aralıksız iskemle.

* Basamak.

sekoya

* Kozalaklıların porsukgiller familyasından, Kaliforniya'da yetişen, 100-130 m boyunda, büyük bir orman ağacı (Sequoia).

sekretarya

* Sekreterlik işlerinin yapıldığı yer.

sekreter

* Özel veya kamu kuruluşlarında haberleşmeyi sağlayan, yazışma yapabilen görevli, yazman, kâtip.

* Özel veya kamu kuruluşlarında yönetim ve yazışmalardan sorumlu kimse, yazman.

* (basında) Sayfa düzenlemesini yapan gazeteci.

sekreterlik

* Sekreterin görevi, yazmanlık, kâtiplik.

* Bir veya daha çok sekreterin çalıştığı yer veya büro.

seks

* Cinsellik, cinslik, cinsiyet.

seksapel

* Cinsel cazibe, cinsel çekicilik.

seksek

* Sekerek oynanan bir çocuk oyunu.

seksen

* Yetmiş dokuzdan sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam, 80, LXXX.

* Sekiz kere on, yetmiş dokuzdan bir artık.

seksen kapının ipini çekmek

* içinde bulunduğu sorunu çözmek için kapı kapı dolaşmak, birçok yere uğramak.

seksener

* Seksen sayısının üleştirme sıfatı, her birine seksen, her defasında sekseni bir arada olan.

sekseninci

* Seksen sayısının sıra sıfatı, sırada yetmiş dokuzuncudan sonra gelen.

seksenlik

* İçinde seksen sayı bulunan.

* Seksen yaşında olan.

seksi

* Cinsel çekiciliği olan.

seksiyon

* Bölüm.

seksolog

* Seksoloji uzmanı, cinsellik bilimci.

seksoloji

* Cinsellikle ilgili sorunların incelendiği bilim, cinsellik bilimi.

sestant

* Güneşin, yıldızların açısal yüksekliğini ölçmeye yarayan bir alet.

seksüel

* Cinsel cinsellikle ilgili, cinsî.

sekte

- * Durma, kesintiye uğrama, kesilme, durgu.
- * Bozukluk.
- * İnme, felç.

sekte vermek

- * kesintiye uğramak.

sekte vurmak

- * kesilmesine sebep olmak, kesintiye uğratmak.

sekteikalp

- * Kalbin durması ve kalp sektesi.

sekte

- * Başkalarının siyasî, dinî vb. düşüncelerine, inançlarına karşı çıkan, katı ve hoşgörüsüz davranan kimse.
- * Katı, hoşgörüsüz (düşünce, tutum).

sekteye uğratmak

- * kesilmek, kesintiye uğramak.

sektirme

- * Sektirmek işi.

sektirme pas

- * Basketbolda topu sektirerek verilen pas.

sektirmek

- * Sekmesine sebep olmak.

sektirmemek

- * Aksatmamak, aralık vermeden sürekli yapmak.
- * Büyük bir dikkat içinde bulunmak.

sektör

- * Bölüm, kol, dal, kesim.
- * Manyetik tamburun, manyetik diskin veya bir disk paketinin üzerindeki, veri ortamının önceden belirlenmiş açılı yer değiştirmesi sırasında manyetik kafaların erişebildiği, bir iz veya bant parçası.

sel

- * Sürekli yağmurlardan veya eriyen karlardan oluşan, geçtiği yerlere zarar veren taşkın su.
- * Hareket hâlindeki büyük kalabalık, yığın.
- * Etki ve iz bırakan güçlü durum veya davranış.

-sel

- * Bkz. -sal / -sel.

sel gibi (akmak)

- * (sıvılar için) bol ve gür (akmak).
- * (zaman için) çabuk ve hızla geçmek.
- * (insanlar için) kalabalık bir yığın hâlinde gitmek, yürümek.

sel gider, kum kalır

- * geçici durumlara güvenmek doğru değildir.

sel götürmek

- * çok yağmur yağmak.
- * çok yağmurdan dolayı bir bölgede, yollar zor geçilir duruma gelmek.

sel ile gelen yel ile gider

- * emek vermeden ele geçen para çarçur olur gider.

sel seli götürmek

* çok fazla sel olmak.

selâm

* Bir kimseyle karşılaşıldığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında kendisine sözle veya işaretle bir nezaket gösterisi yapma, esenleme.

selâm almak

* birinin selâmlamasına karşılık vermek.

selâm çakmak

* selâm vermek.

selâm durmak (veya selâma durmak)

* bir büyüğe, bir üste veya saygı duyulan bir şeye ayakta selâm vermek.

selâm etmek

* uzakta olan birine bir kimse veya mektup aracılığıyla esenlik dilemek.

selâm olsun

* "saygım, esenlik dileklerim ona ulaşsın" anlamında bir iyi dilek sözü.

selâm otu

* Maydanozgillerden, 1-2 m boyunda, pis kokulu, hekimlikte kullanılan bir bitki (Levisticum).

selâm para, kelâm para

* her davranış para harcamaya bağlıdır.

selâm sabah

* Selâmlaşp hatır sorma.

selâm söylemek

* selâmını birine götürmesini söylemek.

* birinin gönderdiği selâmı başkasına iletme.

selâm söylemek (veya yollamak)

* birine esenleme haberi göndermek.

selâm verdik, borçlu çıktık

* küçük bir ilgi gösterdik, üzerimize büyük bir iş yüklendik.

selâm vermek

* selâmlamak.

* başını sağ ve sol omuzlarına çevirerek namazı bitirmek.

selâmet

* Esen olma durumu, esenlik.

* Her türlü korku, tasa ve tehlikeden uzak güvenlik içinde olma.

* Anlatıma temel olan düşüncenin her bakımdan doğru ve sağlam olması.

selâmete çıkmak

* esenliğe kavuşmak, kurtulmak.

selâmetleme

* Selâmetlemek işi veya durumu.

selâmetlemek

* Yolcuyu, konuğu uğurlamak, geçirmek.

selâmı sabahı kesmek

* her türlü ilişkisine son vermek.

selâmlama

* Selâmlamak işi, selâm verme.

selâmlamak

* Bir kimseyle karşılaşıldığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında selâm vermek, esenlemek.

selâmlanma

* Selâmlanmak işi.

selâmlanmak

* Selâmlamak işi yapılmak.

selâmlaşma

* Selâmlaşmak işi, esenleşme.

selâmlaşmak

* Birbirine selâm vermek, esenleşmek.

* Çok az tanışmak.

selâmlayış

* Selâmlamak işi veya biçimi.

selâmlık

* Saray, köşk veya konaklarda erkeklerin bulunduğu ve erkek konukların alındığı bölüm, haremlik karşıtı.

* Osmanlı padişahları cuma namazını kılmak için camiye giderken yapılan tören.

selâmsız

* "Saygısız bir biçimde, selâm vermeksizin, saygı göstermeksizin" anlamlarında kullanılan selâmsız sabahsız sözünde geçer.

selâmsız sabahsız

* Saygısız bir biçimde, selâm vermeksizin, saygı göstermeksizin.

selâmünaleyküm

* "Selâmet sizin üzerinizde olsun" anlamında bir esenleme sözü.

selâmünaleyküm kör kadı

* aşırı tok sözlü kişiler için uyarma yollu söylenir.

selâmünkavlen

* Sağlık dileme sözü.

* İnme, felç.

selâset

* Akıcılık.

selâtin

* Sultanlar.

selâtin camii

* Osmanlı padişahlarının veya eşlerinin yaptırdıkları cami.

selâtin meyhanesi

* Büyük meyhane.

selcik

* Küçük sel.

Selçukî

* Selçuklu.

Selçuklu

* XI. yüzyılda Anadolu, Orta bölümünde devlet ve imparatorluk kuran, çoğunluğunu Oğuzların oluşturduğu bir soy.

* Bu soyun kurduğu ve XIII. yüzyılda sona eren Türk devleti.

sele

* Yayvan sepet.

sele

* Bisikletin oturulacak yeri.

sele

* Bkz. sere.

sele gitmek

* gereksiz yere telef olmak.

sele zeytini

* Az tuzla hazırlanan bir çeşit zeytin.

selef

* Bir görevde, bir makamda kendinden önce bulunmuş olan kimse, öncel, ardıl karşıtı.

selek

* Cömert, eli açık.

seleksiyon

* Seçme.

selektör

* Tahıl yabancı maddelerden ayırmak için kullanılan aygıt.

* Otomobilde farların uzun ve kısa uzaklıkta yanmasını sağlayan araç.

selen

* Ses, haber, bilgi.

selentereler

* Bitkimsi hayvanlardan deniz analarının, sifonluları ve mercanları içine alan önemli bir bölüm.

selenyum

* Atom numarası 34, yoğunluğu 4,8 olan, 217° C de eriyen, ısı ve elektriği ileten, daha çok telsiz telefon, televizyon yapımında kullanılan bir element. Kısaltması Se.

selfdeterminasyon

* Kendini yönetme hakkını belirleme.

selfservis

* Kafeterya, lokanta, mağaza gibi yerlerde alıcının, görevli bir satıcının aracılığı olmaksızın kendine hizmet ettiği satış yöntemi, seçal.

seli suyu kalmamış

* (yemek veya meyva için) suyu kalmamış.

selika

* Güzel söyleme ve yazma yeteneği.

selim

* Doğru, dürüst, kusursuz.

* (ur veya bazı hastalıklar için) Sonu iyi, tehlikesiz, kötücül olmayan, iyicil.

selinti

* Yağış sebebiyle oluşan ufak sel.

* Sel sularının bıraktığı çer çöp.

selis

* Akıcı (söz).

sellemehüsselâm

* Ulu orta, çekinmeden, destursuz.

selofan

* Selülozdan yapılmış, ince, saydam, ambalâj yapımında kullanılan tabaka.

seloteyp

* Yapıştırma işlerinde kullanılan, ince, saydam, bir yüzü yapışkan şerit.

selp

* Zorla alma, kapma.

* Kaldırma, kaçırma, yok etme.

selp etmek

* zorla almak, kapmak.

* kaldırmak, kaçırmak, yok etmek.

selüloit

* Nitroselüloz ile kâfurdan oluşan, fotoğraf kâğıdı, sinema filmi, bilârdoyuvarlağı, tarak gibi şeylerin yapımında kullanılan plâstik madde.

selüloz

* Bitkilerde hücre yapısının büyük bir bölümünü oluşturan kâğıt, yapay ipek ve patlayıcı maddelerin yapımında kullanılan bir karbonhidrat (C₆H₁₀O₅).

selülozik

* İçinde selüloz bulunan.

selva

* Amerika'da Amazon, Afrika'da Nijer ırmakları gibi Ekvator bölgesindeki büyük suların geçtiği havzalarda bulunan geniş ve balta girmemiş ormanlara verilen ad.

selvi

* \343 servi.

selviçe

* Gemi armasında bulunan oynak halat.

selzede

* Sel felâketine uğramış, selden zarar görmüş (kimse).

sem

* Zehir, ağ.

sema

* Gök, gökyüzü.

sema

* İşitme, duyma.

* Mevlevî dervişlerinin ney, nısfıye gibi çalgılar eşliğinde, kollarını iki yana açıp dönerek yaptıkları âyin.

semafor

* Demir yollarında gündüz mekanik olarak kırmızı bir kolla gece kırmızı ışıkla işaret veren âlet.

* İki gemi veya gemi ile kıyı istasyonu arasında haberleşmede kullanılan üç kollu işaret sütunu.

semah

* Orta Anadolu bölgesinde yaygın olan ve müzik eşliğinde oynanan, tören niteliği taşıyan oyun.

semahane

- * Mevlevî tekkelerinde dervişlerin sema âyini yaptıkları özel bölüm.

semahat

- * Cömertlik, iyilikseverlik.

semaî

- * Bir kurala bağlı olmayıp ancak işitmekle öğrenilen (söz).
- * Klâsik Türk müziğinde iki basit usulden biri.
- * Sekizer hece ölçüsüyle yazılmış olan halk şiri türü.

semaî

- * Semavî.

semaî kahvesi

- * Halk şairlerinin toplandıkları, sazlı sözlü eğlencelerin yapıldığı, semaî, mani ve türkülerin okunduğu kahve.

seman

- * Bir metalle temas durumunda ısıtılan ve yüksek sıcaklıkta ayrışarak taşıdığı elementlerden bir veya birçoğunu o metalin yüzeyine yayan madde.
- * Dış köklerini kaplayan sert madde.

semantik

- * Anlam bilimi.

semaver

- * Özellikle çay demlemekte kullanılan kömür ve yakacak ocağı kendi içinde bulunan, elektrikle de çalışabilen bakır, pirinç gibi metallere yapılmış musluklu kap.

semavî

- * Gök ile ilgili, göğe ilişkin.

semazen

- * Sema eden, dönen derviş.

semazen başı

- * Mevlevîlikte sema ayinini yöneten dede.

sembol

- * Duyularla ifade edilemeyen bir şeyi belirten somut nesne veya işaret, remiz, rumuz, timsal, simge.

sembolik

- * Sembolle ilgili, sembol niteliğinde olan, simgesel.

sembolist

- * Sembolizmle ilgili.
- * Sembolizm yanlısı olan kimse, simgeci.

sembolizm

- * Olayları yorumlamaya veya inançları anlatmaya yarayan semboller sistemi, simgecilik.
- * Sanat eserinin değerini, gerçeğin olduğu gibi aktırılmasında değil, duygu ve düşüncelerin, işaret ve biçimlerin uygunluk içinde düzenlenişinde gören, ayrıca kelimelerin müzik ve sembol değerine dayanılarak en anlatılmaz duygu inceliklerinin bile sezdirilebileceğini savunan edebiyat ve sanat akımı, simgecilik.

sembolleşme

- * Sembolleşmek işi veya durumu.

sembolleşmek

- * Sembol durumuna girmek, sembol olarak kabul edilmek.

sembolleştirme

- * Sembolleştirmek işi.

sembolleştirmek

* Bir olayı, bir insan veya bir duyguyu sembollere başvurarak anlatmak, simgeleştirmek.

seme

* Sersem, ahmak, alık.

seme tavuk

* Ahmaklığı anlatmak için kullanılan bir söz.

semeleşme

* Semeleşmek durumu.

semeleşmek

* Seme duruma gelmek.

semen

* Semizlik.

semen peyda etmek

* şişmanlamak.

semender

* Semendergilerden, uzun gövdeli, dört bacaklı, kuyruklu, kertenkeleye benzeyen, birçok türü bulunan bir hayvan (Salamandra).

* Ateşte yanmadığına, hatta ateşi söndürdüğüne inanılan efsanevi hayvan.

semendergiller

* Omurgalı hayvanlardan amfibyumlar sınıfının, kuyruklu hayvanları içine alan bir familyası.

semer

* Beygir, katır gibi hayvanların sırtına yerleştirilen, üzerine yük bağlanan veya binilen, iskeleti ağaçtan yastık.

* Hamalların yük taşırken kullandığı deriden sırt yastığı, arkalık.

* Yukaç.

semer vurmak

* semeri, yük hayvanının sırtına koyup bağlamak, semerlemek.

semerci

* Semer yapan veya satan kimse.

semercilik

* Semercinin işi.

semere

* Yemiş, meyve, ürün.

* İstenilen sonuç, verim.

semereli

* Verimli.

semeresini vermek

* bir şey istenilen verimi, sonucu vermek.

semeri devirmek

* eşek gibi kabaca yatmak.

semerleme

* Semerlemek işi.

semerlemek

* Semer vurmak.

semerlenme

* Semerlenmek işi veya durumu.

semerlenmek

* Semerlemek işi yapılmak, semer vurulmak.

semerli

* (yük hayvanı için) Semeri olan.

semersiz

* (yük hayvanı için) Semeri olmayan.

semi

* İşitme.

semih

* Cömert, eli açık.

seminer

* Bir konu ile ilgili bilgi vermek ve bu bilgiler üzerinde tartışmak amacıyla birkaç yetkilinin yönetimi altında düzenlenen toplantı.

* Üniversitelerde ve yüksek okullarda öğretim üyesinin yönetimi altında öğrencilerin yaptıkları araştırmalarla ilgili rapor hazırlama, tartışma biçiminde yürütülen grup çalışması, toplu çalışma.

semirgin

* Tembellikten yağ bağlayan, semiren (kimse).

* Semirmekten dolayı hareketleri ağırlaşmış (kimse).

semirme

* Semiz duruma gelme.

semirmek

* Besili, yağlı bir duruma gelmek, semizlemek, şişmanlamak.

semirtme

* Semirtmek işi.

semirtmek

* Besili, yağlı bir duruma getirmek, semizletmek.

semyoloji

* Hastalıkların belirti ve işaretleriyle ilgilenen hekimlik dalı.

* Gösterge bilimi.

semyotik

* Gösterge bilimi.

* Gösterge bilimi ile ilgili olan.

semiz

* Şişman.

* Eti, yağı çok olan, tavlı.

semiz otu

* Semiz otugillerden, etli ve mayhoş yaprakları sebze olarak yenilen otsu bir bitki (Portulaca oleracea).

semiz otugiller

* Ayri taç yapraklı iki çeneklilerden, semiz otu, ipek çiçeği gibi bitkileri içine alan familya.

semizce

* Semiz gibi, semize yakın, semizi andıran.

semizleme

* Semizlemek durumu.

semizlemek

* Semiz duruma gelmek, semirmek.

semizlenme

* Semizlenmek işi veya durumu.

semizlenmek

* Semiz duruma gelmek, semiz olmak.

semizleşme

* Semizleşmek durumu.

semizleşmek

* Semiz duruma gelmek.

semizlik

* Semiz olma durumu, tav, semen.

sempati

* Bir insanın bir başkasına karşı doğal ve içgüdüsel olarak bir eğilim, sevgi ve yakınlık duyması, cana yakınlık, sıcak kanlılık.

sempati duymak (veya beslemek)

* birini sevimli, cana yakın bulmak.

sempatik

* Cana yakın, sıcak kanlı, sevimli.

* Çok hoş, hoşça giden.

sempatik sinir sistemi

* Yaşatkan sinir sistemini oluşturan iki sinir sisteminden biri.

sempatisini kazanmak

* sevgi, ilgi ve yakınlığını kazanmak.

sempatizan

* Üyesi olmadığı hâlde bir partinin, bir topluluğun görüşlerini benimseyen veya bir görüş, bir öğretiyi, bir akımı tutan kimse, duygudaş.

sempozyum

* Belli bir konuda düzenlenen oturum veya seminer, bilgi şöleni.

septom

* Bulgu, araz.

semt

* Yan, taraf, cihet.

* Yerleşim bölgesi.

semtine uğramamak

* bir yere özellikle gitmemek.

* (birini) hiç aramamak, onunla ilgisini kesmek.

semtürreis

* Başucu noktası.

sen

* Teklik ikinci kişiyi gösteren zamir.

sen ağa ben ağa, koyunları (veya inekleri) kim sağa?

* işten kaçınanlara şaka yollu söylenen bir uyarma sözü.

sen ben davası (veya kavgası)

* bir konuda anlaşmazlığa düştüğünü anlatır.

sen bilirsin (veya siz bilirsiniz)

* nasıl uygun bulursan(ız), öyle yap(ınız).

sen giderken ben geliyordum

* ben bu oyunları senden iyi bilirim.

sen sağ, ben selâmet

* iyi veya kötü bir sonuçla biten bir iş karşısında artık yapacak bir şey kalmadığını anlatır.

sena

* Övme.

senarist

* Senaryo yazarı, senaryocu.

senaryo

* Bir tiyatro, sinema, televizyon veya radyo eserinin sahnelerini ve akışını gösteren yazılı metin.

* Bir olayı başka bir yöne, bir amaca ulaştırmak için uydurulan yalan.

senaryocu

* Senaryo yazarı kimse, senarist.

senaryoculuk

* Senaryo yazarlığı.

senato

* Eski Roma'da özellikle soylulardan oluşan yöneticiler meclisi.

* (bazı ülkelerde) Yaş ve eğitimlerine göre seçilmiş parlamento üyelerinden oluşan meclis.

* Üniversite yasasına göre seçilen ve rektör başkanlığında toplanan yüksek karar organı.

* Senatörlerin toplandıkları yer.

senatör

* Senato üyesi.

senatörlük

* Senatör olma durumu.

* Senatörün görevi veya makamı.

sendeleme

* Sendelemek durumu.

sendelemek

* Dengesi bozularak düşecek gibi olmak, adımlarını şaşırarak.

* Herhangi bir olay karşısında ne yapacağını şaşırarak kadar sarsılmak.

sendik

* Bir birliğin, ortaklığın veya alacaklılar grubunun haklarını korumakla görevli kimse.

sendika

* İşçilerin veya iş verenlerin iş, kazanç, toplumsal ve kültürel konular bakımından çıkarlarını korumak ve daha da geliştirmek için aralarında kurdukları birlik.

sendikacı

* Sendikacılık yapan kimse.

* Sendikada çalışan kimse.

sendikacılık

* Aynı meslekte çalışan kimselerin iş, kazanç, toplumsal ve kültürel konular bakımından çıkarlarını korumak, daha da geliştirmek amacıyla birlik olmayı amaçlayan akım, sendikalizm.

* Sendikaların etkinliği, sendikalizm.

* Toplum yaşamında sendikalara önemli bir görev yüklemek amacını güden öğreti, sendikalizm.

sendikal

* Sendika ile ilgili.

sendikalaşma

* Sendikalaşmak işi veya durumu.

sendikalaşmak

* Sendikalı duruma gelmek.

sendikalaştırma

* Sendikalaştırmak işi.

sendikalaştırmak

* Sendika hâlinde teşkilâtlandırmak.

sendikalı

* Sendikası olan veya sendika üyesi olan (işçi, iş yeri).

sendikalılık

* Sendikalı olma durumu.

sendikalist

* Sendikacı.

sendikalizm

* Sendikacılık.

sendikasız

* Sendikası olmayan veya sendika üyesi olmayan (işçi, iş yeri).

sendikasızlık

* Sendikasız olma durumu.

sendrom

* Özel bir bozukluğu belirleyen, bir arada görülen, teşhisi kolaylaştıran bulgu ve belirtilerin tümü.

sene

* Yıl.

Senegalli

* Senegal halkından olan (kimse).

seneidevriye

* Yıl dönümü.

seneikebise

* Artık yıl.

senek

* Çam ağacından yapılmış su testisi.

senelik

* Yıllık.

senet

* Bir kimsenin yapmaya veya ödemeye borçlu olduğu şeyi göstermek için imzaladığı resmi kâğıt, belgit.

* Dayanılan veya dayanılacak olan şey.

senet sepet

* "Senet yerine geçebilecek şey, sözleşme" anlamında kullanılır.

senet vermek

* yazılı belge vermek.

* "bir işin böyle olduğunu sana senet veririm" biçiminde bir inandırma sözü olarak kullanılır.

senetleşmek

* Birbirine senet vermek.

senetli

* Senedi olan, senetle sağlamlaştırılmış olan.

senetli sepetli

* (bir işin) Yazılı bir belgeye dayanılarak yapıldığını anlatır.

senetsiz

* Senedi olmayan, senede dayanmayan.

senetsiz sepetli

* (bir işin) Yazılı bir belgeye dayanılmadan, gelişigüzel yapıldığını anlatır.

senevî

* Yıllık.

senfoni

* Sonat biçiminde orkestra eseri.

senfoni orkestrası

* Senfonileri çalacak biçimde düzenlenmiş, üflemeli, telli, yaylı ve vurma çalgılardan oluşan büyük orkestra.

senfonik

* Senfoni ile ilgili; senfoniye dayanan.

sengin semaî

* Yürük semaî.

seni gidi seni (veya seni seni)

* "yaramaz, haylaz, çapkın" anlamlarında kullanılır.

seninki can da benimki patlıcan mı?

* "senin canının değeri var da benimkinin değeri yok mu" anlamında kullanılır.

senir

* İki dağ arasındaki sırt.

senit

* Hamur tahtası.

senkretizm

* Birbirinden ayrı düşünce, inanış veya öğretileri kaynaştırmaya çalışan felsefe sistemi.

senkron

* Eş zaman.

senkroni

* Eş zamanlılık.

senkronik

* Eş zamanlı.

senkronizasyon

* Eşleme.

senli benli

* Aşırı ölçüde samimî olarak, teklifsiz bir biçimde.

senli benli olmak

* iç içe olmak, bütünleşmek.

* aşırı ölçüde içten, teklifsiz olmak.

senozoik

* Üçüncü çağ.

sensen

* Ağızdaki kokuları gidermek için çiğnenen baharlı bir madde.

sentagma

* Dizim.

sentaks

* Cümle bilgisi, söz dizimi.

sentaktik

* Cümle ile ilgili.

sentetik

* Birleşim yolu ile elde edilen, birleşimli.

sentez

* Birleşim.

senyör

* Orta Çağ'da Avrupa'da toprağı olan derebeyi.

* Fransa'da bir soyluluk unvanı.

senyörlük

* Senyör olma durumu.

* Senyörün toprağı.

sepek

* Değirmen taşının eksenı.

sepelek

* Bkz. sersem sepelek.

sepeleme

* Sepelemek işi.

sepelemek

* Kısa süreler içinde ve serpinti hâlinde yağmak, dökülmek, serpelemek.

sepet

* Saz, kamış veya ince dallardan örülerek yapılan, genellikle sapı olan, yiyecek ve eşya taşımak için kullanılan

kap.

* Sepet gibi örülerek yapılmış.

* Bir sepetin aldığı ölçüde.

* Sazdan örülmüş balık kapağı.

* Basketbolda sayı kazanmak için, içine top atılmaya çalışılan demir çembere geçirilmiş altı açık ağ.

* Bkz. senet sepet.

sepet havası çalmak

- * işinden çıkarmak, sepetlemek.
- * yanından uzaklaştırmak, gitmesini sağlamak.

sepet kafalı

- * Bilgisiz ve akılsız.

sepet sandık

- * Sepet gibi, ince dallardan örülmüş ve çoğu meşin ile kaplanmış sandık.

sepet topu

- * Basketbol.

sepetçi

- * Sepet yapan veya satan kimse.
- * Çingene.

sepetçi söğüdü

- * Söğütgillerden, yaprakları uzun, dalları sepet örmeye elverişli bir söğüt türü, sokrun (Salix viminalis).

sepetçilik

- * Sepet yapma veya satma işi.

sepetkulpu

- * Basık kemer veya tonoz.

sepetleme

- * Sepetlemek işi.

sepetlemek

- * (meyva, sebze vb. şeyleri) Sepete koymak, sepete yerleştirmek.
- * Yanından kovarcasına uzaklaştırmak.

sepetlenme

- * Sepetlenmek işi.

sepetlenmek

- * Sepetlemek işi yapılmak.
- * Bir yerden uzaklaştırılmak, kovulmak.

sepetli

- * Sepeti olan.
- * Bkz. senetli sepetli.

sepetli motosiklet

- * Yan tarafında tek tekerlekli sepet biçiminde eşya ve yolcu taşımaya elverişli motosiklet.

sepetlik

- * Sepet yapmaya elverişli olan.
- * Yapılarda çıkıntı.
- * Göbek çevresindeki karnın bölgesi.

sepetsiz

- * Sepeti olmayan.

sepette pamuğu olmamak

- * bilgisiz, boş kafalı olmak.

sepi

- * Deri, post vb.yi kullanabilecek duruma getirmek için uygulanan işlemlerin tümü, tabaklık.

sepici

- * Sepi işini yapan kimse, tabak (II).

sepçilik

* Sepicinin işi, tabaklık, debagat.

sepil

* "Sepil sepil" ikilemesinde kullanılır ve "hafifçe yağın yağmur"u anlatır.

sepil sepil

* Yağmur çiseleyerek veya hafif yağarak.

sepileme

* Sepilemek işi, tabaklama.

sepilemek

* Deri, post vb. yi kullanabilecek bir duruma getirmek için değişik, çeşitli işlemlerden geçirmek, uygulamak, sepi yapmak, tabaklamak.

sepilenme

* Sepilenmek işi.

sepilenmek

* Sepilemek işi yapılmak, tabaklanmak.

sepili

* Sepilenmiş, tabaklanmış (deri, post).

sepken

* Bkz. sulu sepken.

septik

* Kuşkucu, şüpheli.

septisemi

* Kanda hastalık yapan bir bakteri bulunmasından ileri gelen her türlü hastalık.

septisizm

* Kuşkuculuk, şüphelilik.

sepya

* Mürekkep balığından alınan koyu siyah boya.
* Bu boya ile yapılan (resim).

ser

* Baş, kafa (bazı birleşik kelimelerde) Başkan, reis.
* Başkan, reis (bazı birleşik kelimelerde).

ser

* Limonluk.

ser verip sır vermemek

* sır vermeyen, dürüst ve güvenilir bir kimse olmak.

sera

* Sebze ve meyvelerin yetiştirildiği ve hava şartlarına karşı korunduğu cam ve naylonla kaplı yer, ser.

seracı

* Sera yapan kişi.
* Serada turfanda sebze yetiştiren kimse.

seracılık

* Sera yapma işi.
* Serada sebze yetiştirme işi.

serak

* Dik yerlerden inen buzullarda, derin yarılmalar sebebiyle buz parçalarının koparak aşağıya düşmesi.

seramik

* Yüksek ısıda pişirilmiş toprak, fayans, porselen yapımıyla ilgili olan.
* Yüksek ısıda pişirilmiş topraktan yapılan vazo, çanak, çömlek gibi nesne.

seramikçi

* Seramikle uğraşan kimse.

seramikçilik

* Seramik yapma sanatı.
* Çömlekçilik.

serap

* Atmosferde ışık ışınlarının kırılmasından doğan ve çöllerde kolaylıkla gözlemi yapılabilen optik yarıma, uzaktaki bir cisme bakarken sanki bir su yüzeyinden yansıyormuş gibi, cisimle birlikte ters görüntünün oluşumu, ılgın, yalgın, pusank.

serapa

* Baştan başa, bütün olarak.

serasker

* Sadrazamlık göreviyle yükümlü olmayan ve Osmanlı ordusunun komutanlığını yapan vezirin unvanı.

serasker kapısı

* Seraskerin resmî görev yeri.

seraskerlik

* Seraskerin görevi veya makamı.

serazat

* Serbest ve özgür.

serbaz

* Yürekli, yiğit, korkusuz olan (kimse).

serbest

* Hiçbir şarta bağlı olmayan, istediği gibi davranabilen, erkin.
* Tutuklu veya bağımlı olmayan, özgür, hür.
* Zamanını istediği gibi kullanabilen, yapacak bir işi olmayan.
* Bazı kurallara bağlı olmayan.
* Sıkılmadan, şaşırmadan konuşan ve davranan.
* (kadın için) Ağırbaşlı olmayan, hoppa.
* Hareketi herhangi bir biçimde engellenmeyen.
* Rahat, özgür, bağımsız bir biçimde.

serbest bırakmak

* (tutuklu veya göz altında bulunan birini) serbest, özgür duruma getirmek, tahliye etmek.

serbest bölge

* Bir ülkenin gümrük sınırları dışında konuşlandırılan ve ticaret rejimi açısından kısmen veya tamamen gümrük mevzuatı dışındaki düzenlemelere tabi olan, uluslararası liman veya hava alanına yakın yerlerde kurulan, açık bölge.

serbest çalışma

* Belli bir iş yerine bağlı kalmaksızın yapılan iş.

serbest elektron

* Doğal elektrik yükünün oluşturduğu demetler.

serbest enerji

* Kullanımı belli kurallara bağı olmayan enerji.

serbest güreş

* Tehlikeli olabilecek bazı oyunların dışında vücudun her yanına oyun uygulanabilen bir güreş türü.

serbest kart

* Giriş kartı.

serbest meslek

* Resmî veya yanı resmî meslekler dışında kalan meslek veya iş.

serbest mıntika

* Açık bölge.

serbest nazım

* Vezin ve kafiye gibi klâsik ve bağlayıcı kuralları bir kenara iten şiir tarzı.

serbest su

* Ağacın göze boşluğunda toplanan su.

serbest vuruş

* Kale önündeki ceza alanı dışındaki bir noktada, bir oyuncunun kural dışı davranışta bulunması üzerine, bu noktadan karşı takım oyuncularının yaptığı vuruş, frikik.

serbest yük

* Belli sınırlamalara bağı kalmayan yük.

serbestçe

* Serbest (bir biçimde).

serbestî

* Erkinlik, serbestlik.

serbestleme

* Serbestlemek durumu.

serbestlemek

* Sıkıcı bir durumdan veya kalabalıktan kurtulmak.

serbestlik

* Serbest olma durumu.

serçe

* Serçegillerden, insanlara yakın yerlerde yaşayan, kışın göçmeyen, koyu boz renkli, küçük ötücü bir kuş (Passer domesticus).

serçe parmak

* Beş parmağın en küçüğü.

serçeden korkan darı ekmez

* tehlikeleri gözde büyüterek işe girişmekte çekingen davrananlar amaçlarına ulaşamazlar.

serçegiller

* Gagalan koni biçiminde, böcek, meyve vb. ile beslenen, örnek hayvanı serçe olan kuşlar sınıfı.

serçin

* Mekik dili.

* Seçme, seçkin olan.

serdar

* (Osmanlı İmparatorluğunda) Başkomutan.

serde ... var

* sözü edilen kimsedeki bir niteliği biraz alay ederek anlatır.

serdengeçti

* Fedâî.

serdengeçtilik

* Fedâîlik.

serdetme

* Serdetmek işi.

serdetmek

* İleri sürmek.

serdirme

* Serdirmek işi.

serdirmek

* Sermek işini yaptırmak.

serdümen

* Dümen kullanmakla görevli bilgili ve tecrübeli tayfa.

* Savaş gemilerinde çavuştan yüksek bir aşamada bulunan er.

sere

* Açık duran baş parmağın ucundan işaret parmağının ucuna kadar olan uzaklık, sele.

sere serpe

* Bkz. sermek.

seremoni

* Tören.

* Genellikle resmî yerlerde, resmî işlerde uyulması gereken kural, yol ve yöntemlerin tümü.

seren

* Yelkenli gemilerde üzerine dört köşe yelken açmak ve işaret kaldırmak için direğe yatay olarak bağlanan

gönder.

* Konut kapılarında menteşe ve kilidin takıldığı düşey konumdaki kalın parça.

serenat

* Sesli olarak söylenen veya müzik aracılığıyla çalınan serbest biçimli müzik parçası.

* Geceleyin, açık havada sevgi duyulan biri için bir müzik aracıyla verilen küçük konser.

serencam

* Bir işin, bir olayın sonu, akıbet.

* Başa gelen bir durum veya olay.

serendi

* Dört, altı veya sekiz direk üstüne yapılmış tahıl, meyve ve sebze kurusunu saklamak için kullanılan kiler.

seretan

* Yengeç.

* Yengeç burcu.

serf

* Derebeylik toplum düzeninde toprakla birlikte alınıp satılan köle.

sergen

* Raf.

* Göstermelik olarak veya satılan nesnelerin sergilendiği camlı bölme veya yer, camekân, vitrin.

sergerde

* (kötü, olumsuz işlerde) Elebaşı.

sergerdelik

* Elebaşılık.

sergi

* Alıcının görmesi, seçmesi için dizilmiş şeylerin tümü ve bu nesnelerin serildiği yer.

* Halkın gezip görmesi, tanınması için uygun biçimde yerleştirilmiş ürünlerin, sanat eserlerinin tümü.

* Bir yerin, bir ülkenin veya çeşitli ülkelerin kendine özgü, tarım sanayi vb. ürünlerini tanıtmak için bunların uygun bir biçimde gösterildiği yer, meşher.

* Yayı, kilim.

sergi açmak

* sergilemek.

sergi evi

* Sanat eserlerinin sergilenmesi için hazırlanmış yer.

sergi sermek

* kurutmak veya göstermek için bir şeyi düz bir yere yaymak.

sergici

* Mallarını sergileyerek satan kimse.

sergileme

* Sergilemek işi, teşhir.

sergilemek

* Bazı şeyleri göstermek, tanıtmak veya satmak amacıyla herhangi bir biçimde, herkesin görebileceği bir yere yerleştirmek, teşhir etmek.

* Vermek veya sunmak.

sergileniş

* Sergilenmek işi veya biçimi.

sergilenme

* Sergilenmek işi.

sergilenmek

* Sergilemek işi yapılmak.

* Verilmek veya sunulmak.

sergileyiş

* Sergilemek işi veya biçimi.

sergilik

* Sergi yeri.

* Sergilenenlerin bulunduğu yer, stand.

sergin

* Serilmiş olan.

* Yatan (hasta).

sergin vermek

* hastalanıp yatağa yatmak.

sergüzeşt

* Serüven, macera.

sergüzeştçi

* Macerayı seven, maceraya atılan kimse.

serhat

* Sınır boyu.

seri

* Herhangi bir bakımdan bir bütün oluşturan şeylerin tümü, dizi.
* Bir fabrika veya atölyenin uzun bir süre aynı iş üzerinde çalıştığı üretim tipi.

seri

* Hızlı.

serian

* Çabuk, çarçabuk.

serigrafi

* Bir lâstik silindir ile uygun bir malzemenin şablon maskeye bastırılarak görüntünün bir yüzey üzerine geçirilmesi işlemi.

serili

* Serilmiş, yayılmış.

serilip serpmek

* rahat bir biçimde yatmak.
* gelişmek.

serilip yatmak

* rahat bir biçimde yatmak.

seriliş

* Serilmek işi veya biçimi.

serilme

* Serilmek işi.

serilmek

* Sermek işi yapılmak.
* Uzanmak.

serim

* Genellikle tiyatro eserlerinde giriş bölümü.

serin

* (hava için) Az soğuk, ılık ile soğuk arası.
* Hoşa giden, hafif bir soğukluk veren (şey).

serin kanlı

* Kolayca öfke, telâş ve heyecana kapılmayan, soğuk kanlı.

serin kanlılık

* Serin kanlı olma durumu, soğuk kanlılık.

serin tutmak

* sıcaktan etkilenmeden daha soğuk bir durumda bulundurmak.

serince

* Az serin, serine yakın.

serinleme

* Serinlemek işi.

serinlemek

- * (hava) Serin bir duruma gelmek, hafifçe soğumak, serinleşmek.
- * Hoşa giden hafif soğukluğu duymak.
- * Biraz avunarak ferahlamak.

serinlenme

- * Serinlenmek işi veya durumu.

serinlenmek

- * Serinlik duymak.

serinleşme

- * Serinleşmek durumu.

serinleşmek

- * Serin duruma gelmek, serinlemek, serinlik vermek.

serinletme

- * Serinletmek işi veya durumu.

serinletmek

- * Serin duruma getirmek, serinlik vermek.

serinlik

- * Serin olma durumu.
- * Serin hava.

serinlik vermek

- * serin duruma getirmek.
- * acısını, sıkıntısını azaltmak, avundurma.
- * rahatlatmak, huzura kavuşturmak.

seriş

- * Sermek işi veya biçimi.

serkeş

- * Kafa tutan, baş kaldıran.

serkeşlik

- * Kafa tutma, baş kaldırma.

serlevha

- * (yazılarda) Başlık.

sermaye

mal, kapital.

- * Varlık, servet.
- * Konu.
- * Genel ev kadını.

sermaye piyasası

- * Kanunla düzenlenmiş hisse ve tahvil alım satımının yapıldığı ticaret merkezi.

sermaye yapmak

- * İş yeri açmak için gereken parayı biriktirmek, vermek.

sermayeci

- * Bir işe sermaye koyan kimse, ana malcı, kapitalist.

sermayecilik

- * Sermayeci olma durumu.

sermayedar

- * Sermayesi olan.
- * Sermayeci, ana malcı, kapitalist.

sermayeli

- * Sermayesi olan.

sermayesiz

- * Sermayesi olmayan.

sermayesizlik

- * Sermayesiz olma durumu.

sermayeyi doğrultmak

- * ticaret için ortaya konan ana parayı batırmadan işletmek ve para kazanmak.

sermayeyi kediye yüklemek

- * parasını yiyip bitirmek.

serme

- * Sermek işi.
- * Sac ekmeği.

sermek

- * Asmak.
- * Göstermek amacıyla asmak veya yaymak.
- * Kurutmak için düz bir yere yaymak.
- * Açarak yaymak veya döşemek.
- * Boylu boyunca yere yatırmak, düşürmek veya hırpalamak.
- * Boşlamak, savsamak.

sermest

- * Esrik, sarhoş.

sermest olmak

- * çok hoşlanmak.

sermestane

- * Sarhoşça, sarhoş olarak.

sermestî

- * Sarhoşluk.

sermestlik

- * Sarhoş olma durumu.

sermuharrir

- * Başyazar.

sermürettip

- * (basım evinde) Başdizgici, başmürettip.

serpantin

- * Eğlencelerde kullanmak için kendi üzerine sarılarak hazırlanan, savrulduğunda çözülen, renkli kâğıttan yapılmış ince ve uzun şerit.
- * Kalorifer tesisatında bükülmüş borularla yapılmış ısıtıcı.
- * Yılan taşı.

serpe serpe

- * Serbest, rahat bir biçimde, çekinmeden.

serpeleme

* Serpelemek işi.

serpelemek

- * Seyrek damlalar durumunda yağmak.
- * Sürekli olarak ve az serpmek.

serpici

- * Su serpen veya su saçan alet.

serpilme

- * Serpilmek işi.

serpilmek

- * Serpmek işine konu olmak.
- * Gelişmek, büyümek.

serpinti

- * Dökülen veya akan bir şeyden sıçrayıp serpilten bölüm.
- * Azar azar, küçük damlalar veya tanecikler durumunda yağan yağmur veya kar.
- * Bir durumun etkisinin azalmış olduğu bölüm.

serpiş

- * Serpmek işi veya biçimi.

serpiştirme

- * Serpiştirme işi.

serpiştirmek

- * Azar azar, ince ince yağmak (yağmur veya kar için).
- * Gelişigüzel serpmek.

serpme

- * Serpmek işi.
- * Koni biçiminde, ucuna bir sıra kurşun dizilmiş balık ağı.
- * Serpilmiş durumda olan.

serpmek

- * Bir şeyi dağılacak biçimde dökmek, saçmak.
- * Belli bir yere dağılacak biçimde dökmek.
- * Vermek, saçmak.
- * Azar azar, ince ince yağmak.

serptirme

- * Serpiştirmek işi veya durumu.

serptirmek

- * Serpmek işini yaptırmak.

serpuş

- * Başlık.

sersefil

- * Çok sefil olan, yoksul.

sersem

- * Herhangi bir sebeple bilinci ve duyguları zayıflamış olan.
- * Düşünmeden hareket eden, ne yaptığına farkında olmayan.

sersem etmek (veya serseme çevirmek)

- * sersemletmek.

sersem gibi

* serseme yakıştır biçimde.

sersem sepelek

* Sersem bir biçimde, sersemliği geçmeden.

sersemce

* Sersem (bir biçimde).

sersemleme

* Sersemlemek, sersemleşmek durumu.

sersemlemek

* Sersem duruma gelmek.

sersemletme

* Sersemletmek işi.

sersemletmek

* Sersemlemesine sebep olmak.

sersemlik

* Sersem olma durumu veya sersemce iş.

serseri

- * Belli bir işi ve yeri olmayan başıboş kimse, kabadayı, hayta, holigan.
- * Tutarasız, beğenilmeyen davranışları olan.
- * Belli bir hedefi olmayan, belli bir hedefe atılmamış olan, rastlantıyla gelen.

serseri mayın

* Belli bir hedefi olmayan, rastgele yerleştirilen mayın.

serseri serseri

* Başboş, avare, amaçsızca.

serserice

* Serseri (bir biçimde), serseri gibi.

serserileşme

* Serserileşmek durumu.

serserileşmek

* Serseri duruma gelmek, serseri olmak.

serserilik

* Serseri olma durumu veya serserice davranış.

serserilik etmek

* serserice davranmak.

serserilik yapmak

* serseri tavrında davranmak, çevreye rahatsızlık vermek.

sert

- * Çizilmesi, kırılması, kesilmesi veya çığnenmesi güç olan, pek, katı, yumuşak karşıtı.
- * Esnekliği az olan, kolayca eğilip bükülmeyen.
- * Kolay dayanılmayan, zor katlanılan, etkili, yumuşak karşıtı.
- * Hırçın, öfkeli, hiddetli.
- * Titizlikle uygulanan, sıkı.
- * Güçlü kuvvetli.
- * Sarsıcı niteliği olan, çarpıcı, keskin, hafif karşıtı.
- * Bağışlaması, hoşgörüsü olmayan.
- * Gönül kırıcı, katı, ters.

* Minerallerin çizilmeye karşı gösterdikleri direnç.

sert buğday

* Kırma ve öğütmeye karşı daha dirençli olan yoğunluğu diğer buğdaylara göre daha yüksek bulunan ve tane kesiti camı görünen buğday.

sert damak

* Damağın ön bölümü.

sert doku

* Gergin görünümlü esnek doku.

sert sert

* Sert olarak, sert bir biçimde.

sert su

* Kireç derecesi yüksek su.

sert tabaka

* Göz yuvarlağının dışını örten sağlam zar; ön bölümüne göz akı denir.

sert ünsüz

* Sert damakta oluşan ç, h, f, k, p, s, ş, t ünsüzleri, ötümsüz, tonsuz ünsüzler.

sert zar

* Beyni saran zarların en dışta ve en sert olanı.

sertabip

* Başhekim.

sertelme

* Sertlemek durumu.

sertlemek

* Direnci artmak.

* Sert, öfkeli bir durum almak, sertleşmek.

sertifika

* Öğrenim belgesi.

sertifikalı

* Sertifikası olan.

sertifikasyon

* Tasdik etme, tasdik.

sertifikasız

* Sertifikası olmayan.

sertlenme

* Sertlenmek durumu.

sertlenmek

* Sert bir tavır almak.

sertleşme

* Sertleşmek işi.

sertleşmek

* Sert bir durum almak, katılaşmak.

* Gücü artmak, zorlu bir durum almak.

* Sert, kırıcı olmak.

sertleştirici

* Kimyasal tepkimeli yapay reçine tutkalı ve verniklerinde, kuruma ve sertleşmeyi sağlamak için kullanılan, sıvı veya toz hâlinde olan kimyasal yardımcı madde.

sertleştirme

* Sertleştirmek işi.

sertleştirmek

* Sert bir duruma getirmek, sertleşmesine sebep olmak.

sertlik

* Sert, katı olma durumu.

* Sert, kırıcı, katı davranış, şiddet, husumet.

serum

* Pıhtılaşma sonunda kandan ayrılan sıvı bölüm.

* Mikrop lu bir hastalığa veya zehirli bir maddeye karşı aşıl anmış bir hayvanın özellikle atın kanından elde edilen sıvı madde.

* Hücre yenilenmesini hızlandıran, deriyi besleyen, su kaybını, cildin solunumunu ve doğal savunmasını kuvvetlendiren sıvı.

serüven

* Bir kimsenin başından geçen veya içine atılmış olduğu heyecanlı olay, macera, sergüzeşt, avantür.

serüvenci

* Serüven geçirmeye, serüvenlere atılmaya meraklı, maceracı, maceraperest.

serüvencilik

* Serüvenci olma durumu, maceracılık.

serüvenli

* Serüveni olan, maceralı.

serüvensiz

* Serüveni olmayan, macerasız.

servet

* Varlık, zenginlik, mal mülk.

servet sahibi

* Malı mülkü çok olan kimse, varlıklı, zengin.

servi

* Servigillerden, Akdeniz bölgesinde çok yetişen, kışın yapraklarını dökmeyen, ince uzun bir ağaç (Cupressus sempervirens).

servi boylu

* İnce ve uzun boylu (kimse).

servigiller

* Kozalaklılardan, servi, ardıç, mazı gibi ağaçları içine alan, çiçekleri bir veya iki evcikli bir bitki familyası.

servilik

* Servisi çok olan yer.

servis

* Sofrada hizmet etmekle görevli kimsenin yaptığı iş ve bu işin yapılma biçimi, sofr a hizmeti.

* Yemekte gerekli olan tabak, çatal, bıçak, kaşık, peçete gibi şeylerin tümü.

* Bir yönetimde, bir kurum veya kuruluşta, bütünün bir parçasını oluşturan iş, hizmet; bu işin yapıldığı yer ve burada görevli kimselerin tümü.

* Herhangi bir kuruluşun ulaşım işlerinde kullanılan taşıma aracı.

* Voleybol, pingpong gibi oyunlarda oyuna başlama vuruşu.

servis arabası

- * Bir kurum veya kuruluşun görevlilerin, öğrencilerin taşınması için hizmet veren araç.
- * Lokantalarda müşteriye hizmet vermek üzere kullanılan tekerlekli araba.

servis aracı

- * Servis arabası.

servis asansörü

- * Bir kurum ve kuruluştaki hizmet için kullanılan asansör.

servis atmak

- * voleybol, pingpong gibi oyunlarda oyuna başlama vuruşunu yapmak.

servis istasyonu

- * Motorlu taşıtların benzin aldığı, bakımlarının yapıldığı yer.

servis kapısı

- * Otel, büyük ev veya apartmanlarda hizmetlilerin ve satıcıların kullandığı ayrı kapı.

servis merdiveni

- * Bir kurum veya kuruluştaki yalnızca hizmet için kullanılan merdiven.

servis otobüsü

- * Bir kurum veya kuruluşun çalışanlarını taşımak için kullanılan otobüs.

servis tabağı

- * Sofraya yemeğin getirildiği büyük tabak.

servis takımı

- * Yemek takımı.

servis yapmak

- * (sofrada) hizmet etmek ve yemeği dağıtmak.

servisçi

- * Yetkili serviste çalışan kimse, servis yapan kimse.

servise çıkmak

- * ulaşım aracı ile öğrencileri veya numaraları gidecekleri yere taşımak.

seryaver

- * Başyaver.

seryum

* Atom numarası 58, atom ağırlığı 140,1 olan, 6,7 yoğunluğunda, 8100 C de eriyen, birleşme değeri bazı birleşiklerde 3, bazılarında 4 olan, gümüş parlaklığında, akkor temeline dayanan lâmbaların yapımında kullanılan bir element. Kısaltması Ce.

seryumlu

- * Birleşiminde seryum bulunan.

serzeniş

- * (bir şeyi) Başa kakma, sitem etme, takaza.

serzenişte bulunmak

- * (bir şeyi) başa kakmak, sitem etmek, takaza etmek.

ses

- * Kulağın duyabildiği titreşim.
- * Cığerlerden gelen havanın ses yolunda yaptığı titreşim.

- * Güzel ve etkileyici ses.
- * Duygu ve düşünce.
- * Herhangi bir davranış, tutum karşısında uyanan ruhî tepki.
- * Aralarında uyum bulunan titreşimler.

ses aleti

- * Ses aygıtı.

ses aygıtı

- * Sesin meydana gelmesi için gerekli olan aletler bütünü.

ses bilgisi

- * Bir dilin seslerini boğumlanma noktalarını, boğumlanma özellikleri vb. bakımından inceleyen dil bilimi kolu, fonetik.

ses bilimi

- * Sözlü dilde, anlam ayrımı oluşturan yakın ses birimlerini, dil yapısı bakımından inceleyen dil bilimi kolu, fonoloji.

ses birimi

- * Dildeki başka seslerle kurduğu ilişki yönünden belirlenen ayırıcı özelliği bulunan ses ögesi, fonem.

ses çıkarmamak (veya etmemek)

- * bir şeyi hoş görerek karşı çıkmamak, itiraz etmemek.

ses çıkmamak

- * haber gelmemek.

ses dalgaları

- * Titreşim etkisiyle cisimlerde oluşan dalgalar.

ses değişmesi

- * Dilde kendiliğinden veya bir etkenle oluşan ses başkalaşması: hizmet > hizmet, kaçtı > kaştı, Necdet > Nejdet gibi.

ses duvarı

- * Havada ses hızına yakın bir hızla hareket eden bir cismin oluşturduğu aerodinamik olayların tümü.

ses düşmesi

- * Kelimedede bir sesin kaybolması: ısıcak > sıcak, ısıtma > sıtma gibi.

ses etmek

- * seslenmek.

ses ikizlenmesi

- * Bazı sözlerde türlü sebeplerle aynı ünlünün veya aynı ünsüzün yan yana bulunması: yaşa > yaşsa, sekiz > sekkiz, aşşğılık > aşşğılık gibi.

ses ikizleşmesi

- * Bazı kelimelerde iki ünlü veya iki ünsüzün yan yana gelerek tek sese dönüşmesi.

ses kakışımı

- * Kulağa hoş gelmeyen hece veya sözlerin bir araya gelmesi.

ses karşılanması

- * Bir dilde bulunmayan bir sesi benzeri bir sese çevirme: Arapça Fadıl > Türkçe Fazıl, Arapça hizmet > Türkçe hizmet gibi.

ses kesilmek

- * ses, artık duyulmamak.

ses kışı

* Gırtlakın içinde ikisi sağda, ikisi solda bulunan ve havanın titreşmesiyle ses çıkarmayı sağlayan kıvrım.

ses kırışları

* Gırtlakın içinde ikisi sağda, ikisi solda bulunan ve havanın geçmesiyle titreşerek ses çıkaran dört kıvrım.

ses kuşakı

* Üzerinde bir veya birkaç ses yolu bulunan kuşak.

ses organları

* Ses çıkarmaya yarayan organların her biri.

ses perdesi

* Sesin alçak veya yüksek olması durumu.

ses seda

* Haber, iz, alâmet, belirti.

ses seda çıkmamak

* haber çıkmamak veya hiçbir tepki görülmemek.

ses seda kesilmek (veya kalmamak)

* hiçbir ses duyulmamak.

ses seda yok

* "hiç haber gelmedi" anlamında kullanılır.

ses soluk

* Patırtı, gürültü.

* Haber.

ses telleri

* Gırtlakın içinde havanın titreşmesi ile sesin oluşmasını sağlayan organlar.

ses türemesi

* Bir sözün aslında bulunmayan bir ünlü veya ünsüzün sonradan türemesi: urmak > vurmak, hüküm > hüküm gibi.

ses uyumu

* Ünlü ve ünsüz uyumu.

ses vermek (veya vermemek)

* herhangi bir sesi çıkarmak (veya çıkarmamak).

* bir çağrıya karşılık vermek (veya vermemek).

ses yitimi

* Ses kırışlarının çeşitli sebeplerle işleyememesi yüzünden sesin kısılıp yok olması, afoni.

ses yolu

* Sesin oluşması için ak ciğerlerden gelen havanın gırtlak, burun veya ağızda izlediğı yol.

* Bir ses kuşakında yer alan, ses titreşimlerinin görüntülerini taşıyan bir veya birkaç dar yol.

ses yönetmeni

* Radyo ve televizyonda ses düzenini sağlamakla görevli kimse.

sesçi

* Radyoda, televizyonda ses kaydı yapan ve yayın sırasında ses düzenini ayarlayan teknik görevli, tonmayster.

sesçil

* Sesleri bütün özellikleri ve ayrıntılarıyla gösteren, fonetik.

sesçil alfabe

* Bir konuşmanın ses özelliklerini ayrıntılı olarak gösteren alfabe.

sesçil yazım

* Kelimelerin seslendirilişteki değerlerini olduğu gibi yansıtan yazı.

seselim

* Rezonans, tannanlık.

sesi (veya sesi soluğu) çıkmamak

* bir şey söylemeyerek susmak.

sesi ayyuka çıkmak

* çok yüksek sesle bağırarak.

sesini çıkarmamak

* bir şey üzerindeki düşüncesini söylememek.

sesini kesmek

* söylemekte iken susmak.

sesini kısmak

* sesini alçaltmak.

sesini yükseltmek

* yüksek, öfkeli bir sesle söylemek.

seslem

* Hece.

sesleme

* Seslemek işi veya durumu.

seslemek

* Dinlemek, kulak vermek.

* Çağırarak.

seslendiriş

* Seslendirmek işi veya biçimi.

* Seslendirme.

seslendirme

* Seslendirmek işi.

* Sesin, çekimden sonra film üzerine geçirilmesi, kaydedilmesi.

seslendirmek

* Sesli duruma getirmek, sesli olmasını sağlamak.

* (bir notayı) Perdeli okumak.

sesleniş

* Seslenmek işi veya biçimi.

seslenme

* Seslenmek işi.

* Sözü birine veya birilerine yöneltme, hitap.

seslenmek

* Uzaktan bağırarak, çağırarak, ünlemek.

* Bir şey söylemek için sesini çıkarmak veya cevap vermek.

* Sözü birine veya birilerine yöneltmek, birine karşı söylemek, hitap etmek.

sesli

* Sesi olan, ses çıkaran.

* Ses çıkararak.

* Bkz. Ünlü.

sesli film

* Görüntülere ilişkin sesi de veren film.

sesli harf

* Ünlü.

sesli okuma

* Yüksek sesle okuma işi veya biçimi.

sesli taş

* Vurulduğunda cınlama sesi veren, gri veya yeşil renkli, ortoklazlı yanardağ kayası, fonolit.

sesli uyumu

* Ünlü uyumu.

seslik

* Her tür sesli belgelerin saklandığı yer.

seslikçi

* Arşivlenmiş ses belgelerini koruyan, gözetken görevli.

sessiz

* Sesi olmayan, sesi çıkmayan.

* Ses, gürültü çıkarmadan yapılan.

* Az konuşan, suskun, sükûâtî.

* Yumuşak huylu, kendi hâlinde ve sakin (kimse).

* Ses ve gürültü çıkarmadan.

* Bkz. Ünsüz.

sessiz film

* Görüntülerin yanı sıra bu görüntülere ilişkin sesi vermeyen film.

sessiz harf

* Ünsüz.

sessiz okuma

* Yüksek sesle değil, içinden okuma.

sessiz sedasız

* Sakin, kendi hâlinde (kimse).

* Kimse duymadan, görmeden, sessiz ve gürültüsüz bir biçimde.

sessiz sessiz

* Sessiz olarak, sessiz bir biçimde.

sessiz uyumu

* Ünsüz uyumu.

sessiz yürüyüş

* Bir düşünce, davranış veya uygulamayı, yersiz bularak karşı çıkmak amacıyla sessiz olarak yapılan toplu yürüyüş.

sessizce

* Sessiz bir biçimde, sessiz olarak.

sessizleşme

* Sessizleşmek işi.

sessizleşmek

* Sessiz duruma gelmek, sessiz olmak.

sessizliğe gömülmek

* hiç söz etmemek, sesi çıkmamak, susmak.

sessizlik

* Sessiz olma durumu.

* Ortalıkta gürültü olmama durumu, sükût.

sestaş

* Eş sesli, eş adlı, homonim.

sesteş

* Bkz. sestaş.

sesyayar

* Sesleri radyo dalgaları marifetiyle yayma aleti.

sesyazar

* Önceden özel bir madde üzerine tespit edilmiş sesleri, istenildiğinde tekrar eden alet, fonograf, gramofon.

set

* Toprağın kayıp akmasını veya suyun yayılmasını önlemek için yapılan kalın duvar.

* Bulunulan yerden daha yüksekte kalan düzlük.

* Seki.

* Ateşli silâhlarda namlunun içindeki helisin çıkıntı bölümü.

set

* Pingpong, voleybol gibi oyunlarda maçın her bir bölümü.

set çekmek

* suyun akmasını, toprağın kaymasını önlemek için duvar yapmak.

* bir işi, bir davranışı, bir isteği önlemek, engellemek.

seter

* Uzun tüylü İngiliz köpeği.

setir

* Bir şeyi örtme, gizleme.

setliç

* İç sürdürücü bir maden suyu.

* Karbonat katılarak köpürtülmüş limonata.

setre

* Düz yakalı, önü ilikli bir tür ceket.

setretme

* Setretmek işi.

setretmek

* Bir şeyi örtmek, gizlemek.

setriavret

* Ayıp yerlerini örtme.

sevap

* Hayırlı bir davranış karşısında Tanrı tarafından verileceğine inanılan ödül.

* Tanrı tarafından ödüllendirileceğine inanılan davranış.

sevap kazanmak (veya işlemek)

* hayırlı bir davranışta bulunmak.

sevda

- * Güçlü sevgi, aşk.
- * Aşırı ve güçlü tutku; istek.

sevda çekmek

- * birine tutkun olmak, aşk tutkusu içinde olmak.

sevdalanış

- * Sevdalanmak işi veya biçimi.

sevdalanma

- * Sevdalanmak işi.

sevdalanmak

- * Sevdaya tutulmak.

sevdalı

- * Sevdaya tutulmuş olan, tutkun, vurgun, aşık.
- * Bir şeye gereğinden çok düşkünlük gösteren, eğilim duyan.

sevdasına düşmek

- * bir şeyi amaçlamak, başarmaya çalışmak.

sevdiceğim

- * Sevgilim.

sevdirme

- * Sevdirmek işi.

sevdirmek

- * Sevmesini sağlamak.

sevecen

- * Acıyarak ve koruyarak seven, şefkatli, müşfik.

sevecenlik

- * Acıyarak ve koruyarak sevme, şefkat.

sevgi

- * İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu.

sevgi beslemek

- * sevgi duymak, sevmek.

sevgi seli

- * Sevginin yoğun olarak sergilenmesi.

sevgili

- * Sevgi ve bağlılık duyulan.
- * Sevilen, âşık olunan kimse, dost, yar.

sevgisiz

- * Sevgisi olmayan.

sevi

- * Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, aşk.

sevici

- * Eş cinsel kadın.

seviliş

- * Sevilme işi veya biçimi.

sevilme

* Sevilme durumu.

sevim

* Sevgi duyulmak, sevgi beslenilmek, beğenilmek.

sevimli

* Sevmek işi, sevgi.

* Bir kimse veya bir şeyde bulunan ve o kimse veya şeyi başkalarına sevdiren özellik.

sevimlilik

* Hoş gitme özelliği olan, hoş giden, şirin (canlılar için).

sevimlilik

* Sevimlilik işi.

sevimlilik

* Sevimli duruma gelmek.

sevimlilik

* Sevimlilik işi.

sevimlilik

* Sevimli duruma getirmek, sevimli olmasını sağlamak.

sevimlilik

* Sevimli olma durumu.

sevimsiz

* Hoş gitmeyen (canlılar için).

* Hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik yaratan (şey).

sevimsizleşme

* Sevimsizleşme işi.

sevimsizleşme

* Sevimsiz duruma gelmek.

sevimsizlik

* Sevimsiz olma durumu.

sevinci kursağında kalmak

* bir engel sebebiyle sevinemez duruma gelmek.

sevincinden ağız kulaklarına varmak

* çok sevinmek.

sevinç

* İstenen veya hoş giden bir şeyin olmasıyla duyulan coşku.

sevinç göz yaşları (veya sevinç yaşları) dökmek

* sevinçten ağlamak.

sevinçli

* Sevinci olan ve sevinç veren.

sevinçsiz

* Sevinci olmayan, sevinç vermeyen.

sevinçten uçmak

* çok sevinmek.

sevindirici

* Sevinç uyandıran, sevinilmesine yol açan, sevinç uyandıran.

sevindirme

* Sevindirmek işi.

sevindirmek

* Sevinmesine yol açmak, sevinmesini sağlamak.

seviniş

* Sevinmek işi veya biçimi.

sevinme

* Sevinmek işi.

sevinmek

* Sevinç duymak.

Sevir

* Boğa burcu.

seviş

* Sevmek işi veya biçimi.

sevişme

* Sevişmek işi.

sevişmek

* Birbirini sevmek.

* Cinsel ilişkide bulunmak, aşk yapmak.

seviye

* Düzey.

seviyeli

* Düzeyi, değeri yüksek olan.

seviyesiz

* Düzeyi, değeri düşük, bayağı olan.

seviyesizlik

* Seviyesiz olma durumu.

sevk

* Gönderme, götürme.

* Sürükleme, itme.

sevk etmek

* göndermek, götürmek.

* sürüklemek, itmek.

sevk olmak

* gönderilmek.

sevk pusulası

* Askerlik karan alınarak birliğine gönderilecek askerin durumunu bildiren ve askerlik şubelerince verilen belge.

sevkıtabii

* İçgüdü, insiyak.

sevkiyat

* Silâhlı Kuvvetlerde, personel, silâh, araç, yiyecek gibi ikmal maddelerinin, stratejik ve taktik amaçlarla bir yerden başka bir yere gönderilmesi.

sevkulceyş

* Strateji.

sevme

* Sevmek işi.

sevmek

- * Sevgi ve bağlılık duymak.
- * Birine sevgiyle bağlanmak, gönül vermek.
- * Çok hoşlanmak.
- * Okşamak.
- * Yerini, şartlarını uygun bulmak.

sevsinler!

* sevilmeyen, hoş gitmeyen bir davranışta bulunan bir kimse için alay yollu söylenir.

seyahat

* Gezi, yolculuk.

seyahat acentesi

* Gezi sırasında yolcuların çeşitli ihtiyaçlarını karşılayan ticarî kuruluş.

seyahat etmek

* uzak yerleri gezerek görmek, yolculuk etmek.

seyahatname

* Bir yazarın gezip gördüğü yerlerden edindiği bilgi ve izlenimlerini anlattığı eser.

seyek

* Tavla oyununda zarlardan birinin üçlü, öbürünün birli gelmesi, üç bir.

seyelân

- * Akma, akıntı.
- * Akı.

seyfiye

* Osmanlı Devletinde Yeniçeri Ocağı kaldırıldıktan sonra, yerine kurulan yeni ordu örgütünde görev yapan subayların oluşturduğu askerî sınıf.

seyir

- * Gidiş, yürüyüş, ilerleyiş.
- * Bir yerden başka bir yere gitmek için yola çıkma.
- * Eğlenmek için bakma, hoşlanarak bakma.
- * Bakıp eğlenecek şey, eğlendirici durum.

seyir etmek

* Bkz. seyretmek.

seyirci

- * Bir olayı gören, izleyen kimse, izleyici.
- * İzlemek, eğlenmek için bakan kimse, izleyici.

seyirci kalmak

* bir olay karşısında hiçbir tepki göstermeyerek işe karışmak.

seyirlik

* Seyir için olan.

seyirlik oyun

* Seyirci önünde gösterilen, genellikle beceriye dayanan, eğlendirici nitelikteki oyun.

seyirtme

* Seyirtmek işi.

seyirtmek

* Koşmak.

seyis

* Ata bakan, tımar eden kimse, at bakıcısı.

seyislik

* Ata bakma işi, at bakıcılığı.

seyit

* Bir topluluğun ileri gelen kişisi.

* Hz. Muhammed'in soyundan olan kimse.

Seylân taşı

* Yapısında alüminyum ve demir bulunan bir granat türü, seylanî.

seylânî

* Seylân taşı.

seylâp

* Su baskını, taşma, taşkın, feyezan.

seymen

* Bkz. Seçmen.

seyran

* Gezme, gezinme.

seyran etmek (veya eylemek)

* gezmek, gezinmek, dolaşmak.

seyrana çıkmak

* gezmeye, gezintiye çıkmak.

seyranlık

* Gezinti yeri.

seyre dalmak

* bir şeye kendini vererek bakmak.

seyredilme

* Seyredilmek işi veya durumu.

seyredilmek

* Seyretmek işine konu olmak.

seyrek

* Benzerleri veya parçaları arasında çok aralık bulunan, aralıklı, sık karşıtı.

* Çok bulunmayan, az rastlanan.

* Uzun zaman aralıklarıyla, arada sırada.

* Aralıklı olarak, aralıklı bir biçimde.

seyrek otlatma

* Otlayan hayvanların, genellikle koyun ve keçilerin, mera üzerine seyrek bir şekilde dağıtılarak, birbirini rahatsız etmeden, çobanlar tarafından otlatılması.

seyrekçe

* Biraz seyrek, seyrek (bir biçimde).

seyrekleşme

* Seyrekleşmek durumu.

seyrekleşmek

* Seyrek duruma gelmek, seyrelmek.

seyrekleştirir

* Seyrekleştirmek işi veya biçimi.

seyrekleştirme

* Seyrekleştirmek işi, seyreltme.

seyrekleştirmek

* Seyrek duruma getirmek, seyreltmek.

seyreklik

* Seyrek olma durumu.

seyrelme

* Seyrelme işi.

seyrelmek

* Seyrekleşmek.

seyreltik

* Seyreltilmiş olan, derişik karşıtı.

seyreltiklik

* Seyreltik olma durumu.

seyreltilme

* Seyreltilmek durumu.

seyreltilmek

* (bir sıvı) Bir miktar su veya sıvı katılarak az yoğun duruma getirilmek.

seyreltme

* Seyreltmek işi, seyrekleştirme.

seyreltmek

* Seyrekleştirmek.

* (sıvıyı) Bir miktar su veya sıvı katarak az yoğun duruma getirmek.

seyret!

* Beklenmedik bir şey olacağını anlatır.

seyretme

* Seyretmek işi.

seyretmek

* Bir şeyin durumunu, oluşumunu gözlemek, bakmak.

* Bir olaya karışmadan bakmak.

* Eğlenmek, görmek, öğrenmek vb.için bakmak, izlemek.

* (gemi için) İlerlemek, yol almak.

* (hastalık için) Sürmek, devam etmek.

seyreyle gümbürtüyü

* çıkacak olayları gör, ibretle seyret.

seyreyleme

* Seyreylemek işi veya durumu.

seyreylemek

* (bir şeyi) Seyretmek, geriden gözlemek.

seyrüsefer

* Gidiş geliş, trafik.

seyyah

* Gezgin, turist.

seyyal

* Akışkan.

seyyanen

* Eşit olarak.

seyyar

* Belli bir yeri olmayan, gezici, gezgin.

* Kolay taşınabilen, katlanarak taşınabilir duruma getirilebilen, portatif.

seyyar hastahane

* Harekâta veya acil durumlarda kullanılmak üzere motorize, gezgin hastahane.

* İlk yardım çantası niteliğinde sağlık malzemesinin bulunduğu dolap veya çanta.

seyyar satıcı

* Belli bir satış yerinde çalışmayan, tüketicinin bulunduğu yere giderek malını satışa sunan kimse.

seyyare

* Gezegen.

seyyiat

* Din bakımından yapılan kötülükler, günahlar.

seyyibe

* Dul (kadın).

seyyie

* Kötülük.

* Yanlış veya kötü bir davranış sonucu karşılaşılan kötü durum.

seza

* Uygun, yaraşır, bir şeye değer.

sezaryen

* Doğumun doğal olmadığı durumlarda karn ve döl yatağının kesilerek bebeğin alınması.

sezaryenli

* Sezaryen ameliyatı olmuş (kadın veya doğum).

sezaryensiz

* Sezaryen ameliyatı olmamış (kadın veya doğum).

sezdiriş

* Sezdirmek işi veya biçimi.

sezdirme

* Sezdirmek işi.

sezdirmek

* Sezmesine yol açmak, belli etmek, hissettirmek.

sezgi

- * Sezme yeteneği, feraset.
- * Sezme gücü yerinde olan kimse.
- * Gerçeğin deneye veya akla vurmadan, doğrudan doğruya kavranması.

sezgicilik

- * Bilginin sezgiyle elde edilebileceğini savunan öğretilerin genel adı.

sezgili

- * Sezgi ile edinilen, sezgiye dayanan.

sezgisel

- * Sezgili.

sezi

- * Sezgi.

sezilme

- * Sezilmek durumu.

sezilmek

- * Bir şey, bir durum anlaşılmak, hissedilmek.

sezindirme

- * Sezindirmek işi.

sezindirmek

- * Sezinlemesini sağlamak, sezdirmek.

sezinleme

- * Sezinlemek işi, sezme.

sezinlemek

- * Sezer gibi olmak, sezmek.

sezinleyiş

- * Sezinlemek işi veya biçimi.

sezinme

- * Sezinmek işi veya durumu.

sezinmek

- * Bkz. Sezinlemek.

seziş

- * Sezmek işi veya biçimi.

sezme

- * Sezmek işi.

sezmek

- * Açık bir kanıt olmaksızın, olmuş veya olacak bir şeyi anlamak, kestirmek, hissetmek.
- * Anlamak, fark etmek.

sezon

- * Mevsim.

sezü

- * Bkz. Mantar meşesi.

sezyum

* Atom numarası 55, atom ağırlığı 133 olan, 1,90 yoğunluğunda, 28°C de eriyen ve doğada ender rastlanan bir element. Kısaltması Cs.

sfagnum

* Bataklıklarda, nemli yerlerde kümeler durumunda yetişen, küçük yapraklı bir tür yosun (Sphagnum).

sfenks

* Yunan mitolojisinde, geçen yolculara bir takım bilmeceler sorarak bilmeyenleri yuttuğuna inanılan efsanevî yaratık.

* Mısır'da eski Mısırlılar çağından kalma kadın başlı aslan vücutlu heykel.

-sı / -si / -su / -sü

* Teklik üçüncü kişi iyelik ekinin ünlü ile biten kelimelere eklenen biçimi: kapı-sı, köşe-si, ordu-su, ütü-sü vb.

-sı / si / -su / -sü

* İsimlerden "...gibi" anlamına sıfat türeten ek: buğday-sı, kadın-sı, erkek-si, çocuk-su, çöl-sü vb.

sıcacık

* Yeter derecede ve hoş a giden bir sıcaklığı olan.

* İçten, samimî, hoş, sevimli, güzel.

sıcığı sığına

* Vakit geçirmeden, vakit geçip unutulmadan, hemen.

sıcak

* Yakmayacak derecede ısısı olan, yakmayacak kadar ısı veren, soğuk karşıtı.

* Isısı yüksek olan, çok ısınmış.

* Dostça olan, sevgi dolu.

* Havadaki yüksek ısı.

* Sıcak yer.

* Hamam.

sıcak bakmak

* anlayışla karşılamak, olumlu değerlendirmek, ilgi duymak.

sıcak basmak (veya bastırmak)

* hava çok ısınmak.

sıcak dalgası

* Atmosferde sıcaklığın yoğun olarak oluşması ve bir bölgeyi etkisi altına alması.

sıcak harp

* \343 sıcak savaş.

sıcak kuşak

* Oğlak ve Yengeç dönenceleri arasında kalan geniş bölge.

sıcak olmak

* sıcak artmak.

sıcak para

* Tedavülde olan para.

sıcak renkler

* Sarı, kırmızı ve turuncu renk ve bu renklerin tonlarına verilen ad.

sıcak savaş

* Silâha başvuru olarak yapılan savaş.

sıcak sıcak

* Sıcacık, çok sıcak.

* Soğutmadan, lezzeti tadı kaybolmadan.

sıcak yüz göstermek

* yakınlık göstererek karşılamak.

sıcakça

* Biraz sıcak, sığağa yakın.

sıcakkanlı

* Normal vücut sıcaklığı, içinde bulundukları ortamın sıcaklığından bağımsız olan (hayvan).

* Sevimli, cana yakın, sempatik.

sıcakkanlılık

* Sıcak kanlı olma durumu.

sıcaklaşma

* Sıcaklaşmak işi.

sıcaklaşmak

* Sıcak duruma gelmek.

sıcaklaştırma

* Sıcaklaştırmak işi.

sıcaklaştırmak

* Sıcak duruma getirmek.

sıcaklık

* Sıcak olan şeyin durumu, etkisi veya sıcak olan şeyin niteliği, hararet.

* Bir araçla veya cihazla ölçülebilen ısı derecesi, suhuret.

* Isı.

* Hamamlarda yıkanılan sıcak yer.

* Sevgi, içtenlik ve sevimlilik.

sıcaklık seviyesi

* Bir noktadan başka bir noktaya ısı enerjisi gitmesine yol açan sıcaklık derecesi.

sıcaklıkölçer

* Havanın sıcaklığını veya vücudun ısını ölçmeye, göstermeye yarayan araç, derece, termometre.

sıcaklıkuyar

* Termograf.

sıçan

* Sıçangillerden, fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan (Rattus).

* Fare.

sıçan deliğe sığmamış, bir de kuyruğuna kabak bağlamış

* kendisi sığıntı durumunda iken yanına bir kişi daha almış.

* bir işi başaramayacak durumda iken bir iş daha yükleniyor.

sıçan deliği bin akçe

* kaçıp saklanacak yer yok.

sıçan deliğine paha biçilmez olmak

* güç bir durumda sığınacak bir yer bulmakta güçlük çekmek.

sıçan dişi

* Giysi veya başka bir şey kenarını kıvrıp yapılan dikiş, antika.

sıçan düşse başı yarılr

* (evde) yiyecek, kullanacak bir şey yok.

sıçan kırı

* Sıçanın tüyü renginde olan.

sıçan otu

* Arsenik.

sıçan yolu

* Lâğım yolu veya buna benzer yer altı yolu.

sıçana dönmek

* üstü başı çok ıslanmak.

sıçangiller

* Omurgalı hayvanlardan, sıçanları ve sıçanımsıları içine alan geniş bir familya.

sıçanımsılar

* Bazı sınıflandırmalara göre, omurgalı hayvanlardan memeliler sınıfının, kemiriciler takımının bir alt takımı.

sıçankulağı

* Bkz. farekulağı.

sıçankuyruğu

* Delikleri genişletmek için kullanılan konik ve uzun bir tür törpü.

sıçıp sıvamak

* Öfkelenip kaba küfürlerle dolu sözler söylemek.

sıçırgan

* Sürgüne tutulup her yanı pisleten.

sıçırganlık

* Sıçırgan olma durumu.

sıçma

* Sıçmak işi.

sıçmak

* Dışkıyı doğal yolla dışarı atmak.

* Bozmak, berbat etmek.

sıçrama

* Sıçramak işi.

* Ayaklarla, birdenbire yeri teperek kısa süre havada kalma.

sıçrama tahtası

* Araçtan atlamalarda, üzerine hızla basarak yükselme hızı kazanılan yaylı veya esnek tahtadan eğik yüzeyli araç.

sıçramak

* Ayaklarla, birdenbire ve kuvvetle yeri teperek hızla yukarıya veya ileriye atılmak.

* Bir uyan veya heyecan sebebiyle ürkeren birdenbire olduğu yerde doğrulur gibi sarsılmak.

* Yerinden koparak hızla, parçalar durumunda savrulmak.

* Yayılmak, bir yerden başka bir yere geçmek.

sıçraşmak

* (sular için) Sıçramak, dalgalanmak.

sıçratma

* Sıçratmak işi.

sıçratmak

* Sıçramak işini yaptırmak.

sıçrayıcı

* Sıçrayarak ilerleyen.

sıçrayış

* Sıçramak işi veya biçimi.

sıçtı cafer, bez getir

* birinin berbat bir iş gördüğünü anlatır.

sıdk

* Doğruluk, gerçeklik.

* İçten bağlılık.

sıdkı sıynılmak

* birine karşı duyulan güven ve inancı yitirmek.

sıfat

* Bir kimsenin görev, ödev, toplumsal veya hukukî bakımından yeri ve özelliği.

* Yüz, kılık ve dış görünüş.

* Bir ismi, nitelik, nicelik, yer, sıra vb.bakımından niteleyen, belirten kelime.

sıfat takımı

* Bir cümlede sıfatların oluşturduğu ayrı ayrı unsurlar.

sıfat tamlaması

* Sıfatların kendilerinden sonra gelen bir adı niteleyerek veya belirterek kurduğu tamlama.

sıfat- fiil

* Fiilden -an (-en), -r (-ır, -ir, -ur, -ür), -acak (-ecek) gibi eklerle türetilmiş isim ve sıfat görevinde kullanılan kelimeler, ortaç, partisip.

sıfat- fiil grubu

* Sıfat-fiillerin cümlede birlikte kullanıldıkları kelimelerle oluşturduğu grup.

sıfatlandırma

* Sıfatlandırmak işi.

sıfatlandırmak

* Herhangi bir kimseye bir sıfat veya unvan vermek.

sıfatlaştırma

* Sıfatlaştırmak işi.

sıfatlaştırmak

* Bir sözü sıfat durumuna getirmek, sıfat olarak kullanmak.

sıfır

* Kendi başına değeri olmayan, ondalık sayı sisteminde sağna geldiği rakamı on kere büyüten işaret (0).

* Hiç yok.

* Kötü, başarısız, verimsiz.

sıfıra inmek

* bitmek, tükenmek, yok olmak.

* futbol, hentbol gibi oyunlarda hücum oyuncusu rakip alanda bitiş çizgisine kadar gitmek.

sıfıra sıfır, elde var sıfır

* bütün çalışmaların boşa gittiğini, istenilen sonucun alınamadığını anlatır.

sıfırca

* Derslerde, öğrencilere çok sıfır veren (öğretmen).

sıfırdan başlamak

* en baştan, hiçbir şeye sahip olmadan bir işe girişmek.

sıfırı tüketmek

* gücü kalmamak.

* yoksul duruma gelmek, yoksullaşmak.

* ölmek.

sıfırlama

* Sıfırlamak işi.

sıfırlamak

* Bir denklemdeki bütün terimleri yalnız bir yanda toplayarak denklemin öbür yanını eşit duruma getirmek.

* Sayma işlemi yapan bir göstergeyi sıfır sayısına getirmek.

sığ

* (göl, deniz, akarsu vb. için) Derinliği az, dibi yüzeyine yakın olan.

* Ayrıntıya inmeyen, yeterli olmayan, yüzeyde kalan.

sığa

* Bir kondansatörün elektrik yığma sınırı, kapasite.

sığamak

* Bkz. sıvamak.

sığamsal

* Besin maddelerinin sindirim kanalı içinde ilerlemesini sağlayan (hareket).

sığdırılma

* Sığdırılmak işi.

sığdırılmak

* Sığdırmak işi yapılmak.

sığdırış

* Sığdırmak işi veya biçimi.

sığdırma

* Sığdırmak işi.

sığdırmak

* (bir kabın veya bir yerin) İçine aldirmek.

sığın

* Ala geyik.

sığınak

* Yağmur, güneş veya çeşitli tehlikelerden korunmak için sığınılacak yer, melce.

* Özellikle düşman atışlarından, hava bombardımanlarından korunmak için yapılmış yer.

* Kötülüklerden koruyan, sığınılan kimse veya şey.

sığınık

* Başka bir ülkeye veya yere sığınmış olan kimse, mülteci, sığınmacı.

sığınılma

* Sığınılmak işi.

sığınılmak

* Sığınmak işi yapılmak.

sığınış

* Sığınmak işi veya biçimi.

sığınma

* Sığınmak işi, iltica.

* Yanış sırasında, rüzgarın etkisinden korunmak için baska bir yarışının arkasına sinme.

sığınma cebi

* Kara yollarında araçların durmasına, beklemesine ayrılmış, sağ tarafta yer alan bölüm, alan.

sığınma hakkı

* Genellikle bir cezaî kovuşturma ve mahkûmiyetten kurtulmak amacıyla yabancı bir ülkeye kaçma veya yabancı ülkedeyken geri verilmemeyi isteme, iltica hakkı.

sığınmacı

* Başka bir ülkeye veya yere sığınmış olan kişi, sığınık, mülteci.

* Yabancı bir ülkede iltica etmeden önce belirli bir süre kalan kimse.

sığınmacılık

* Sığınmacı olma durumu.

sığınmak

* Tehlikelerden kaçarak güvenilir bir yere çekilmek.

* Korunmak amacıyla bir yere veya birine başvurmak, başkalarının yardım ve korunmasına ihtiyaç duymak.

* Genellikle siyasî sebeplerle kendi ülkesinden kaçıp başka ülkeye gitmek, iltica etmek.

* Güvenmek, yardım istemek veya ummak.

sığıntı

* Bulunduğu yerde kalması istenmeyen, varlığı gereksiz görülen kimse.

sığır

* Geviş getirenlerden, boynuzlu büyük baş evcil hayvanların genel adı.

* Anlayışsız, kaba saba kimse.

sığır eti

* Sığırdan elde edilen, besleyici bir kırmızı et türü.

sığır mantarı

* Sığır türünde görülen bir tür mantar.

sığır sineği

* Yumurtalarını sığırın teni altına bırakan sinek (Tabanus bovinus).

sığır şeridi

* Sığır tenyası.

sığır tenyası

* Şerit, aptesbozan.

sığır vebası

* Sığırlarda yaygın olarak görülen veba türü.

sığırıcı

* Sığır besleyen veya satan kimse.

sığırıcık

* Serçegillerden, siyah renkli, uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir kuş, çekirge kuşu (Sturnus vulgaris).

sığırıcılık

* Sığırıcının işi veya mesleği.

sığırdili

* Sığır diligillerden, 30-60 cm yükseklikte, tüylü, çok yıllık ve otsu bir bitki, öküz dili (Anchusa officinalis).

* Cönk.

sığır diligiller

* İki çeneklilerden, sığır dili ve havacıva bitkilerini içine alan familya.

sığır gözü

* Öküz gözü, mastı çiçeği, arnika.

sığır kuyruğu

* Sıracagillerden, ülkemizde yabancı olarak birçok türleri yetişen, tüylü yapraklı, sarı çiçekli bir kır bitkisi (Verbascum).

sığır ödü

* Kırlarda görülen bir tür çalı cinsi bitki.

sığır tmaç

* Sığır güden kimse, sığır çobanı.

sığışma

* Sığışmak işi.

sığışmak

* Ancak sığmak, güçlkle sığmak.

sığıştırma

* Sığıştırmak işi.

sığıştırmak

* Güçlkle sığdırmak.

sığla

* Ülkemizde Muğla ilinde yetişen, 20 m yüksekliğe erişebilen, çınar görünüşünde bir ağaç, sigala, günlük ağacı (Liquidambar orientalis).

sığla yağı

* Sığla ağacının gövdesinden elde edilen bir yağ.

sığlaşma

* Sığlaşmak işi.

sığlaşmak

* Sığ duruma gelmek.

sığlık

* Sığ olma durumu.

* Sığ (yer).

* Yüzeyde kalma durumu, derine inmeme durumu.

sığma

* Sığmak işi veya durumu.

sığmak

* Bir kaba, bir yere bütünüyle girebilmek veya içinden geçebilmek.

* Uygun olmak.

sıhhat

* Sağlık, esenlik.

* Doğruluk.

sıhhatler olsun

* hamamdan çıkanlara veya tıraş olanlara söylenen bir nezaket sözü.

sıhhatli

* Sağlıklı.

sıhhî

* Sağlıkla ilgili, sağlığa yarar.

sıhhî imdat

* İlk yardım, acil yardım.

sıhhî tesisat

* Yapılarda temiz ve atık su ile ilgili donanım.

sıhhî tesisatçı

* Yapılarda temiz ve atık su ile ilgili işleri yapan donanımcı.

sıhhî tesisatçılık

* Sıhhî tesisatçının işi veya mesleği.

sıhhiye

* Sağlık işlerinin tümü.

sıhhiyeci

* Sağlık memuru, sağlık görevlisi.

* Orduda basit sağlık işleri görebilecek kadar bilgi ve tecrübesi olan er, çavuş veya başçavuş.

sıhrî

* Akrabalık, hısımlık.

sıhriyet

* Evlenme sonucu oluşan yakınlık, akrabalık, dünürlük, hısımlık.

sıhriyet peyda etmek

* akrabalık oluşturmak.

sık

* Benzerleri veya parçaları arasında çok az aralık bulunan, seyrek karşıtı.

* Çok bulunan, çok rastlanan.

* Kısa zaman aralıklarıyla, az aralıklarla.

* Aralıksız olarak, aralarında az aralık bırakarak.

sık boğaz

* Bir şey yaptırmak için "birini zorlamak, baskı yapmak" anlamına gelen sık boğaz etmek deyiminde geçer.

sık otlatma

* Otlayan hayvanların, genellikle koyun ve keçilerin, mera üzerinde çok sık bir sürü hâlinde, birbirlerine yakın bir şekilde çobanlar tarafından otlatılması.

sık sık

* Az aralıklarla.

* (zaman için) Arası çok geçmeden, az aralıkla, sık olarak, sıkça.

sıkacak

* Bir nesneyi, iki ağırlık arasında mekanik olarak sıkıştırmaya yarayan araç.

* Genellikle meyve sıkmak için kullanılan her tür araç.

sıkça

* Oldukça sık.

sıkı

* Dar.

* İyice sıkıştırılmış, doldurulmuş, tıkHz; gevşek olmayan.

* Zorlu, güçlü ve etkili.

* Dikkatli, titiz ve göz yummadan uygulanan.
* İlkelerine çok bağı, hoşgörüsü olmayan, katı.
* Yoğun ve acele.
* Cimri.
* Sıkıca, iyice, disiplin.
* Zorlayıcı durum.
* Ağızdan dolma ateşli silâhlarda, barut ve kurşunun üstünden namluya sokulup bastırılan bez ve kağıt parçaları gibi şeylerin tümü.
* Güçlü ve çabuk, hızlı.

sıkı ağızlı

* Gizli kalması gerken şeyleri başkasına söylemeyen, sır tutabilen ketum.

sıkı basmak

* güçlü davranmak, direnmek.

sıkı denetim

* Sansür.

sıkı doku

* Gözenekleri ve öz ısınları açıkça görünmeyen, yıl halkaları biçimde birbirinden ayırlamayan ağaçların dokusu.

sıkı durmak

* güçlü, dayanıklı olmak, dikkatli bulunmak.

sıkı düzen

* Bir topluluğun yasa ve tüzüklere bağlı olması, disiplin, zapturapt.

sıkı fıkı

* Birbirine bağlı ve teklifsiz.

sıkı sıkı

* İyice.

sıkı sıkıya

* Çok sıkı olarak, sımsıkı.

* İyice.

sıkı tutmak

* önem vermek.

sıkıca

* Sıkı bir biçimde, iyice.

sıkıcı

* İç sıkı, can sıkı, tedirgin eden.

sıkılama

* Sıkılamak işi.

sıkılamak

* Sıkı duruma getirmek.

* Dolma tüfek, tabanca gibi ateşli silâhları ağızdan doldurup sıkıştırma.

* Sıkıştırmak.

* Sıkıştırmak, bunaltmak veya zorlamak.

sıkılanma

* Sıkılanmak durumu.

sıkılanmak

* Sıkılamak işi yapılmak.

sıkılğan

* Kendinde gereken güven ve cesareti bulamayan, utangaç.

sıkılğanlık

* Sıkılğan olma durumu.

sıkılık

* Sıkı olma durumu.

* Cimrilik, pintilik.

sıkılış

* Sıkılmak durumu veya biçimi.

sıkılma

* Sıkılma işi.

* Utanma ve çekinme duygusu, hicap.

sıkılmak

* Sıkmak işi yapılmak.

* Can sıkıntısı duymak.

* Utanıp çekinmek.

* Sıkıntıya düşmek.

sıkılmaz

* Sıkılması olmayan, utanmaz, yüzsüz.

sıkılmazlık

* Sıkılmaz olma durumu.

sıkım

* Sıkma işi.

* Kapalı elin alabildiği miktar.

* Bir defada sıkılan miktar.

* (ateşli silâhlarda) Bir atış için yeterli olan miktar.

sıkınma

* Sıkınmak işi.

sıkınmak

* Kendini sıkmak, zorlamak.

sıkıntı

* İşsizlik, tekdüzelik, bezginlik gibi sebeplerden doğan ruhî yorgunluk.

* Bir bozukluğun, karışıklığın sebep olduğu etkili ve sürekli yorgunluk, meşakkat, mihnet.

* Yolluk ve parasızlığın yol açtığı geçim darlığı.

* Sorun, problem, mesele.

* Darlık, yokluk.

sıkıntı basmak

* çok sıkılmak, can sıkıntısı duymak.

sıkıntı çekmek

* zorluk veya yoksulluk içinde yaşamak.

sıkıntı vermek

* tedirgin etmek, bunaltmak.

sıkıntıda olmak

* geçim darlığı çekmek.

sıkıntılı

- * Sıkıntısı olan.
- * Sıkıntı veren, kasvetli, meşakkatli, mukassî.

sıkıntısı olmak

- * tedirgin, rahatsız eden bir durumda bulunmak.
- * abdesti gelmek, sıkışmak.

sıkıntısız

- * Sıkıntısı olmayan.
- * Sıkıntı vermeyen, meşakkatsiz.

sıkıntıya düşmek

- * darlık, yokluk içinde olmak.

sıkıntıya gelememek

- * güç işlere dayanamamak.

sıkışık

- * Sıkışmış bir durumda olan.

sıkışıklık

- * Sıkışık olma durumu.

sıkışma

- * Sıkışmak durumu.

sıkışmak

- * Birbirine basınç yapacak kadar yaklaşmak.
- * Basınçla iki şey arasında kalmak.
- * Dar bir yere zorla sığmak veya sığdırılmak.
- * Zor bir durumda kalmak.
- * Sıkıntı ve darlık vermek, çarpıntı duymak.
- * Abdesti gelmek.

sıkıştırıcı

- * Sıkıştırma işini yapan âlet.

sıkıştırılma

- * Sıkıştırılmak işi.

sıkıştırılmak

- * Sıkıştırılmak işi yapılmak.

sıkıştırış

- * Sıkıştırmak işi veya biçimi.

sıkıştırma

- * Sıkıştırmak işi.

sıkıştırmak

- * Bir şeyi dar bir yere zorla sığdırmak, tıkmak.
- * Bir nesneyi sıkıca duracak biçimde bir yere koymak, yerleştirmek veya orada tutmak.
- * Gevşek veya seyrek olan şeyleri birbirine yaklaştırarak sıkı duruma getirmek.
- * Bir şeyin sıkışmasına, kısılmasına, ezilmesine sebep olmak.
- * Ansızın, gizlice ve karşısındakinin isteyip istemediğine bakmadan bir şeyi vermek, tutuşturmak.
- * Kaçmayacak biçimde çembere almak, kısırmak.
- * Zorlamak.
- * Elle sarkıntılık etmek.

sıkıt

- * Komprime.

sıkıt

* Düşük.

sıkıya almak

* hareketlerini sınırlamak veya önlemler almak.
* disiplin altına almak.

sıkıya gelmek

* güç bir durumla karşılaşmak.

sıkıyönetim

* Olağanüstü zamanlarda ve durumlarda ülkede güvenliğin sağlanması ve korunması için ordunun gerçekleştirdiği yönetim biçimi, örfi idare.

sıkıysa!

* kendine güveniyorsa.

sıkkın

* Çok sıkılmış.

sıkkınlık

* Sıkkın olma durumu.

sıklamak

* Bkz. ıklaya sıklaya.

sıklaşma

* Sıklaşmak işi.

sıklaşmak

* Sık duruma gelmek veya sıkça ortaya çıkmak, sık görülmek.

sıklaştırılma

* Sıklaştırılmak işi.

sıklaştırılmak

* Sıklaştırmak işi yapılmak.

sıklaştırma

* Sıklaştırmak işi.

sıklaştırmak

* Sık duruma getirmek veya sıkça yapmak, sayısını artırmak.

sıklet

* Ağırılık, yük.
* Sıkıntı.

sıklık

* Sık olma durumu.
* Frekans.
* Sıkça geçen, kullanımı sık olma.

sıkma

* Sıkmak işi.
* Bir tür pantolon veya şalvar.
* Dar bir tür kadın yelegi.
* Sıkılmaya, suyu alınmaya elverişli.
* Bayat ekmeğin su ile ıslatılıp sıkılmasıyla elde edilen malzemeyi un, tuz ve suyla yoğurup hamur hâline getirdikten sonra pişirilmesi ve arasına kavrulmuş soğan, peynir konularak yapılan bir yemek.

sıkma baş

- * Kadınların ince bir kumaşla saçlarını sararak yaptıkları bir saç bağlama biçimi.
- * Bu şekilde taranan saçın bir örtüyle tamamen kapatılmış hâli.
- * Bu şekilde giyinen kimse.

sıkmaç

- * Kompresör.

sıkamak

- * Çevresine sarılarak veya bir şey sararak çevre basınç altına almak.
- * Basınçla suyunu, yağın, sıvı kısmını çıkarıp akıtmak.
- * Dar gelmek.
- * Basınçlı bir araçla fışkırtmak, püskürtmek.
- * Tetiği çekip boşaltmak (ateşli silâhlar için).
- * Baskı altına almak, üzmek, bunaltmak, zorlamak.
- * Sıkıntı vermek.

sıkmalık

- * Sıklmaya elverişli.

sıktırma

- * Tahkimat birimlerinin oynamasını veya kaymasını önlemek amacıyla birim ile arazi arasında kalan boşluklara sıkıştırılan bir tür takoz.

-sıl / -sil, -sul / -sül

- * İsimden "...ile ilgili" anlamına sıfat türeten ek: dudak-sıl, damak-sıl, diş-sil, yok-sul vb.

sıla

- * Bir süre ayrı kaldığı bir yere veya yakınlarına kavuşmak.
- * (gurbetteki bir kimse için) Doğup büyüdüğü ve özlediği yer.

sıla özlemi

- * Yurtsama, yurt özlemi.

sıla sıygası

- * Zarf-fil.

sılacı

- * Memleketine, doğup büyüdüğü yere dönerek yakınlarına kavuşan kimse.

sılaya gitmek

- * bir süre ayrı kaldığı evini, yurdunu görmeye gitmek.

sıma

- * Sımak durumu veya biçimi.

sımak

- * Kırmak, bozmak.
- * Yenmek, mağlup etmek.

sımsıcak

- * Çok sıcak (olarak), sıcak (bir biçimde), pek sıcak, sıpsıcak.
- * Çok samimî, çok duygulu.

sımsıkı

- * Çok sıkı (olarak), sıkı (bir biçimde).

-sın / -sin / -sun / -sün

- * İsim ve fil türünden yüklemlemlere eklenen teklik 2. kişi eki: akıllı-sın, genç-sin, çocuk-sun, kötü-sün, gelirsın, gelecek-sin, okuyor-sun, ölmüş-sün vb.

-sın / -sin / -sun / -sün

- * Teklik 3. kişi emir eki: sin/-sun/-sün: al-sın, gel-sin, otur-sun, gül-sün vb.

sınaat

* Zanaat.

sınâî

* Sanayi ile ilgili.

sınama

* Sınamak işi, deneme, tecrübe.

sınamak

* Değerini anlamak, gerekli niteliği taşıyıp taşımadığını bulmak için birini, bir nesneyi veya bir düşüncüyü yoklamak, denemek, tecrübe etmek.

* Bilgisini, yeteneğini, yeterliliğini veya niteliğini yoklamak, imtihan etmek.

sınanma

* Sınanmak işi.

sınanmak

* Sınamak işine konu olmak.

sınatma

* Sınatmak işi.

sınatmak

* Sınamak işini yaptırmak.

sınav

* Öğrencilerin veya bir işe girmek isteyenlerin bilgi derecesini anlamak için yapılan yoklama, imtihan, test.

* Direnme, dayanışma, güç gerektiren, sonuçta bir tecrübe kazandıran zor durum.

sınav vermek

* sınavdan geçmek.

sınava çekilmek

* (birinin) bilgisi ölçülmek.

sınava girmek

* bir kimse, bir konu üzerindeki bilgisinin ölçülmesini sağlamak için yapılan yoklamada hazır bulunmak.

sınayış

* Sınamak işi veya biçimi.

sıncan

* Sakızlı bir tür dikenli çalı (Astragalus).

sındı

* Makas.

sındırılma

* Sındırılmak işi veya durumu.

sındırılmak

* Sındırmak işine konu olmak.

sındırma

* Sındırmak işi veya durumu.

sındırmak

* Kırmak, parçalamak.

* Yenerek bozmak, mağlûp etmek.

* Sindirmek.

sıngın

- * Gözü korkmuş, sinmiş (kimse).
- * Çekingen, ürkek.
- * Üzgün, düşünceli.

sınıf

- * Öğrencilerin yıllık öğrenime göre ayrıldıkları bölümlerden her biri.
- * Ders okutulan yer, dersane, derslik.
- * Bir toplumda, aynı görevi yapan, aynı menfaati sağlayan, aynı şartlarda yaşayan büyük insan grubu, klâs.
- * Takımlardan oluşan birlik, dalların alt bölümü.
- * Önemlerine, niteliklerine göre kişi veya nesnelerin yerleştirildiği kategorilerden her biri.
- * Belli ortak belirtileri olan tek tek nesneler öbeği.

sınıflama

- * Bölümleme, tasnif.

sınıflamak

- * Bölümlemek, tasnif etmek.

sınıflandırma

- * Bölümlendirme.
- * Karşılaştırma esasına bağlı olarak tasnif yapma.

sınıflandırmak

- * Bölümlendirmek.
- * Karşılaştırma esasına bağlı olarak tasnif yapmak.

sınıflanış

- * Sınıflanmak durumu veya biçimi.

sınıflanma

- * Bölülenme.

sınıflanmak

- * Bölülenmek.

sınıflaşma

- * Sınıflaşmak işi.

sınıflaşmak

- * Toplumda sınıf farkları oluşmak.

sınıflı

- * Sınıfı olan.

sınıfsal

- * Sınıfla ilgili.

sınıfsız

- * Sınıfı olmayan.

sınıfta çıkmak

- * sınıfta kalmak.

sınıfta çaktırmak

- * sınıfta bırakmak.

sınıfta kalmak

- * başarılı olamayan öğrenci, bir üst sınıfa geçemeyerek aynı sınıfta yeniden okumak.

sınık

- * Kırık, çıkık.
- * Yenilmiş, bozguna uğramış.

sınıkçı

- * Kırık, çıkık bağlayan kimse, çıkıkçı.

sınıkçılık

- * Sınıkçının yaptığı iş.

sınır

- * İki komşu devletin topraklarını birbirinden ayıran çizgi, hudut.
- * Komşu il, ilçe, köy veya kişilerin topraklarını birbirinden ayıran çizgi.
- * Bir şeyin yayılabileceği veya genişleyebileceği son çizgi, uç.
- * Uç, son.

sınır aç

- * Bir ortamda gelip daha kırıncı başka bir ortama geçerken kırılan ışının oluşturabileceği en büyük aç.

sınır boyu

- * Ülke sınırları.

sınır çekmek (veya çizmek)

- * sınırını belirtmek.
- * son vermek.

sınır dışı

- * Ülke sınırlarının ötesi.

sınır dışı etmek

- * bir kimseye kendi ülkesinde veya yaşadığı başka bir ülkede bulunma, yaşama hakkını tanımamak, başka ülkeye göndermek.

sınır karakolu

- * Sınır bölgesinde görev yapan kolluk gücü.

sınır ötesi

- * Ülke sınırlarının dışı.

sınır taşı

- * Sınırı belirlemek için koyulan taş veya benzeri madde.

sınırdış

- * Ortak sınırları olan, hemhudut.

sınırdışlık

- * Sınırdış olma durumu.

sınırlama

- * Sınırlamak işi.

sınırlamak

- * Sınırı çizmek, sınırı belirtmek veya belirlemek.
- * Belli bir sınır içinde bırakmak, belirlemek.

sınırlandırma

- * Sınırlandırmak işi.

sınırlandırmak

- * Sınırlamak, hudutlandırmak.

sınırlanış

- * Sınırlanmak durumu veya biçimi.

sınırlanma

- * Sınırlanmak durumu.

sınırlanmak

- * Sınır çekilmek.
- * Belli bir sınır içinde bırakılmak, belirlenmek.

sınırlayış

- * Sınırlamak işi veya biçimi.

sınırlı

- * Sınırı olan, bir sınırla ayrılmış olan, hudutlu.
- * Sınırlanmış, belirlenmiş, belirli.
- * Miktarca sınırlı.

sınırlı doğru

- * Başı ve sonu belli olan doğru.

sınırlı ortaklık

- * Belirli bir sermaye ile kurulan ortaklık.

sınırlı sayı

- * Sonsuz değerli olmayan sayı.

sınırlı sorumluluk

* Borçlunun borcunu ödememesi durumunda, bütün mal varlığıyla değil de mal varlığının bir bölümüyle sorumlu olması durumu.

sınırsız

- * Sınırı olmayan, bir sınırla ayrılmamış olan, hudutsuz.
- * Pek çok, sonsuz.

sınırsız doğru

- * Başı ve sonu olmayan doğru.

sınırsız sayı

- * Sonsuz değerli sayı.

sınırsız sorumluluk

- * Borçlunun borcunu ödememesi durumunda alacaklıya karşı bütün mal varlığıyla sorumlu olması durumu.

sınırsız yetki

- * Yetkilerin alabildiğine genişletilmesi.

sınma

- * Sınmak işi veya durumu.

sınmak

- * Kınılmak, parçalanmak, bozulmak.
- * Yenilmek, bozguna uğramak.

sıpa

- * Eşek yavrusu.

sıpsıcak

- * Pek sıcak, cana yakın, sımsıcak.

sır

* Bazı nesnelere parlaklık vermek, dış etkilere korumak, sızmalarını önlemek gibi amaçlarla sürülen, saydam veya donuk vernik.
* Aynaların arkasına ve kaplama metal eşyanın yüzüne sürülen ince metal tabaka.

sır

- * Varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey, giz.
- * İnsan aklının yeterince açıklık getiremediği şey.
- * Bir işin, bir şeyin dikkat, yetenek, tecrübe ve sezgi yardımıyla kavranabilen en zor, en ince yanı.
- * Bir amaca ulaşmak için kullanılan, başvuru özel ve gizli yöntem.

sır kâtibi

- * Kendisine gizli yazılar yazdırılan kimse.

sır küpü

- * Birçok sırları bildiği hâlde hiçbirini açığa vurmeyen kimse.

sır olmak

- * Bkz. sırrolmak.

sır tutmak (veya saklamak)

- * bir sırı açığa vurmamak, başkasına söylememek.

sır vermek (veya sızdırmak)

- * bir sırı açığa vurmamak, başkasına söylemek.

sıra

- * Bir çizgi üzerinde yan yana veya art arda olan şey veya kimselerin tümü, dizi.
- * Bu biçimdeki topluluğun durumu.
- * Belirli bir düzene ve niteliğe göre dizilme durumu.
- * Bir şeye ayrılan, uygun görülen veya rastlayan zaman.
- * Üzerinde birkaç kişinin yer almasına yarar tahtadan oturacak yer.
- * Dershane, meclis gibi yerlerde kullanılan ve oturup yazı yazacak biçimde yapılmış olan mobilya.
- * Düzen.
- * Sıra durumunda olan, sıra oluşturan.
- * Sıra kelimesi ardı, arkası, önü ve yanı kelimelerinden sonra gelerek tamlamalar kurar ve ardından, arkasından, önünden, yanından, beraberinde, anlamlarında kullanılır.

sıra dayığı

- * Ayrım gözetmeksizin sıradan başlayarak kişileri tek tek dövmek.

sıra dayığı çekmek

- * birden çok kişiyi teker teker ve birbirinin ardı sıra dövmek.

sıra dışı

- * Olağan dışı.

sıra malı

- * Değeri ve özelliği olmayan mal.

sıra olmak

- * düzenli bir biçimde sıra oluşturmak, dizilmek.

sıra savmak (veya sırasını savmak)

- * görevini yerine getirmek.

sıra sayı sıfatı

- * Bir şeyin diziliş veya aşamadaki sırasını bildiren sıfat.

sıra sıra

- * Bir sıra hâlinde, sıralanmış bir biçimde.

sıraca

- * Deride ve daha çok boyunda görülen değişiklik; lenf düğümlenmelerinin şişkinliğiyle beliren tüberküloz türü.

sıraca otu

* Sıracagillerden, birçok türünün kökleri hekimlikte kullanılmış olan bir bitki (Scrophularia).

sıracagiller

* Sıraca otu, bit otu gibi bitkileri içine alan, iki çeneklilerden bir bitki familyası.

sıracalı

* Sıracası olan.

sıracı

* Esas çalgı takımı gelmediğinde onların yerine saz çalan ve türkü okuyan kimse.

sıradağ

* Ortak özellikler gösteren, aralarında uzunlamasına vadilerin bulunduğu dağlar dizisi.

sıradan

* Herhangi bir, bayağı, alelade.

sıradanlık

* Sıradan olma durumu.

sıralaç

* İçinde belli bir sıraya göre kâğıtlar konacak bölmeleri olan dosya veya dolap, musannif, cilbent, klâsör.

sıralama

* Sıralamak işi.

sıralamak

- * Birbiri ardı sıra veya yan yana koyarak sıra durumuna getirmek.
- * Belirli bir düzene göre yerleştirmek veya düzenlemek, sıraya koymak.
- * Söylenecek, yazılacak, yapılacak şeylere zihinde gerekli düzeni vermek.
- * Aynı davranışı birbiri ardınca birçok kez yapmak.
- * Aynı davranışı birçok şey üstünde tekrarlamak.
- * (küçük çocuk) Tutunarak yürümeye başlamak, tutunarak yürümek.

sıralanış

* Sıralanmak durumu veya biçimi.

sıralanma

* Sıralanmak işi.

sıralanmak

- * Sıra oluşturacak biçimde yer almak.
- * Sıraya, düzene konulmak.

sıralatma

* Sıralatmak işi veya durumu.

sıralatmak

* Sıralamak işini yaptırmak.

sıralayıcı

* Sıralayan, sıraya koyan (kimse).

sıralayıcı harf

* Bir tam çok terimlinin çeşitli terimlerinde, artan veya eksilen kuvvetlerine göre bu terimlerin dizildiği sırayı gösteren harf.

sıralayış

* Sıralamak işi veya biçimi.

sıralı

- * Sıralanmış, düzenlenmiş, dizili.
- * Yere, zamana, konuya, yönteme uygun olan.

sıralı cümle

* Anlam yakınlığıyla bağlanmış cümlelerin oluşturduğu cümle: Sazının üstüne saz yok, sözünün üstüne söz yok. Anası gözyaşı dökmüş, babası boynuna sarılmış, yarenleri yolunu kesmiş, onu döndürememişler. cümlelerinde olduğu gibi.

sıralı oluş

- * Birbirini takip etmek.

sıralı sırasız

- * Yer veya zaman uygunluğu gözetmeksizin.

sıram sıram

- * Sıra durumunda veya sıralanmış olan.

sıram sıram dizilmek

- * sıra veya sıralar oluşturacak biçimde yan yana, arka arkaya gelmek.

sırası düşmek

- * uygun zamanı gelmek.

sırası gelmek

- * bir başkasından sonra sıra birinin veya bir şeyin olmak.
- * sırası düşmek.

sırası gelmişken

- * "fırsat düşmüşken, söz bu konudayken" anlamlarında kullanılır.

sırasına geçmek

- * adam, insan denecek bir değeri yokken nasılsa öyle sayılmak.

sırasına getirmek (veya sırasını getirmek)

- * uygun zamanını, fırsatını bulmak.

sırasına göre

- * durumun gerektirdiği gibi.

sırasında

- * gerekince, yerinde ve zamanında.

sırasını kaybetmek

- * hastalık veya başka bir sebep dolayısıyla uyku ve meme zamanını şaşırmak.

sırasıyla

- * Sırası gelince, sırasına dikkat ederek.

sırasız

- * Sırada olmayan, sırası olmayan, düzensiz.
- * Yere, zamana, konuya, yönteme uygun olmayan.

sırat

- * Yol.

sırat köprüsü

- * (İslâmî inanışa göre) Mahşer günü, üstünden geçileceğine inanılan köprü.

sırat köprüsünden geçmek

- * sıkıntılı, eziyetli durumlardan zarar görmeden kurtulmak.

sıraya koymak

* düzenlemek, sıralamak.

sır a

* Cam.

* Camdan yapılmış.

sır a köşkte oturan komşusuna taş atmamalı

* kendinde herhangi bir kusur varken başkalarını aynı kusurla su lamamalı.

sırdaş

* Birinin sırlarını bilen kimse, mahrem.

sırdaş a

* Sırdaşlı a yakışır (bir biçimde).

sırdaşlık

* Sırdaş olma durumu.

sırf

* Salt, ancak, sadece, yalnız.

* Tümüyle, bütün olarak, büsbütün.

sırık

* De nekten uzun ve kalınca ağaç.

sırık domatesi

* Dalları sılıkla desteklenerek yetiştirilen, iri, düzgün ve etli meyve veren bir tür domates.

sırık fasulyesi

* Dalları sılıkla desteklenerek yetiştirilen, ince, uzun, kıl ksız bir tür fasulye.

sırık gibi

* "uzun boylu" anlamında alaylı kullanılır.

sırık hamalı

* Taşınacak yükleri sı a geçirerek omuzlarında taşıyan hamal.

sırık ı

* Atletizmde sılıkla atlayan sporcu.

sılıkla atlama

* Atletizmde, eldeki sırıktan g   kazanarak belirli yükseklikteki çıtayı aşmak için yapılan bir yarışma türü.

sırıklama

* Sırıklamak işi.

sırıklamak

* Fasulye, domates gibi bitkilerin tutunması, dallarının desteklenmesi için yanlarına sırık dikmek,

hereklemek.

* Açıp götürmek, çalmak.

sırılıklam

* Büsbütün ıslak, çok ıslak, sırılıklam.

sırılıklam  şık

* Bkz. sırılıklam  şık.

* delicesine sevdalı, kara sevdalı, tutkun.

sırılıklam olmak

* Çok ıslanmak.

sırım

* Bazı işlerde sicim yerine kullanılmak için, sicim kalınlığında, ince ve uzun, esnek deri parçası.

sırım gibi

* ince yapılı ve güçlü (kimse).

sırma

* Sırmak işi.

sırmak

* Yorgan, şilte gibi şeyleri iri ve aralıklı dikişmek.
* Sağlam ve sıkıca dikişmek.

sırtık

* Sürekli olarak sırtan.

sırtış

* Sırtmak işi veya biçimi.

sırtkan

* Sürekli sırtan, sırtma huyu olan.

sırtkanlık

* Sırtkan olma durumu.

sırtma

* Sırtmak işi.

sırtmak

* Dişlerini göstererek aptallık, şaşkınlık, kurnazlık veya alay belirtir biçimde gülmek.
* Bütün çirkinliği ve kusuru ortaya çıkarmak.

sırlama

* Sırlamak işi.

sırlamak

* Bazı nesnelere, toprak kaplara sır (I) sürmek.

sırlanma

* Sırlanmak durumu.

sırlanmak

* Sırlamak işi yapılmak.

sırlı

* Sır sürülmüş, sırlı olan.

sırma

* Altın yaldızlı veya yaldızsız ince gümüş tel.
* Rütbe gösteren şerit.
* Sırmadan yapılmış veya sırma gibi olan.

sırma saç

* Altın sarısı rengine saç.

sırmakeş

* Gümüş veya başka madenleri haddeden çekip sırma yapan kimse.

sırmakeşhane

* Sırma yapılan yer.

sırmalı

* Sırma ile işlenmiş veya süslenmiş.

sırnaşık

* Can sıkıldığına, rahatsız ettiğine aldırmadan, bir kimseden sürekli, yalvarırcasına istekte bulunan ve bu isteğinde direnen kimse.

* Sıkıntı veren, rahatsız eden, tedirgin eden, musallat olan.

sırnaşıkça

* Sırnaşığa yakışır (bir biçimde).

sırnaşıklık

* Sırnaşık olma durumu veya sırnaşıkça davranış.

sırnaşış

* Sırnaşmak işi veya biçimi.

sırnaşma

* Sırnaşmak işi.

sırnaşmak

* Sırnaşıkça davranmak.

sırnaştırma

* Sırnaştırmak işi.

sırnaştırmak

* Sırnaşıklık yapmasına sebep olmak.

Sırp

* Yugoslavya'nın Sırbistan bölgesinde yaşayan Slavların güney kolundan bir halk ve bu halkın soyundan olan kimse.

Sırpça

* Sırpların kullandığı bir güney Slav dili, Sırp dili.

Sırpılık

* Sırp olma durumu.

sırra ermek

* gizli tutulan veya sır durumunda olan bir şeyi anlamak, kavramak.

sırra kadem basmak

* bir kimse ortalıktan yok olmak, ortalıkta görünmemek.

sırretme

* Sırretmek işi.

sırretmek

* Bir şey veya kimseyi akıl almaz bir biçimde ortadan yok etmek, görünmez kılmak.

sırrolma

* Sırrolmak işi.

sırrolmak

* Bir şey veya kimse akıl almaz bir biçimde ortadan yok olmak.

sırsıklam

* Büsbütün ıslak, çok ıslak, sırsıklam.

sırsıklam âşık

* Delicesine âşık.

sırsıklam olmak

* çok ıslanmak.

sırsız

- * Sır sürülmemiş; sırsız olmayan.
- * Sırsız olmayan, açık, gizliliği bulunmayan.

sırt

- * Omurgalı veya omurgasız hayvanlarda boyundan kuyruk sokumuna kadar uzanan üst bölüm.
- * İnsanlarda boyundan bele kadar uzanan üst bölüm.
- * Kesici araçların kesmeyen kenarı.
- * Dağların veya tepelerin üst bölümü.
- * (insan için) Üst, arka.
- * Bir şeyin üstü, üst bölümü.
- * Dikilmiş veya ciltlenmiş kitaplarda dikişin bulunduğu bölüm.

sırt çevirmek (çevirmemek)

- * (birine) önem vermemek, iyi davranmamak.
- * (bir şeye) önem vermemek, onu kabul etmemek, yapmamak veya sürdürmemek.

sırt sırta

- * Arka arkaya, sırtları birbirine değecek biçimde.

sırt sırta vermek

- * iş birliği yapmak.

sırtar

- * Bir keler türü.

sırtar balığı

- * Göl izmariti.

sırtarma

- * Sırtarmak işi.

sırtarmak

- * Sırtlamak.
- * Karşı koymaya hazırlanmak.
- * Açıkta kalarak görünmek.

sırtçı

- * Hamal.

sırtçılık

- * Hammallık.

sırtı kaşınıyor

- * dayak yemeyi hak edecek davranışta bulunanlar için kullanılır.

sırtı pek

- * Kalın giyinmiş.

sırtı sıra

- * Birinin arkasından, izinden.

sırtı yere gelmek

- * yenilmek, alt olmak.

sırtı yufka

- * İnce giyinmiş.
- * Etkili, güçlü veya makam sahibi bir dayanağı, arkası veya yakını olmayan (kimse).

sırtıkara

* Lüferin bir türü.

sırtına almak

- * yüklenmek, çuvalı sırtına aldı.
- * bir giyeceği giymek veya sırtına örtmek.

sırtına geçirmek

- * bir şeyi giymek.

sırtında (veya arkasında) yumurta küfesi yok ya! (veya olmamak)

* eski düşünce ve yönünü kolayca değiştiren veya sözünden caymakta sakınca görmeyen kimseler için kullanılır.

sırtından (para) kazanmak

- * bir kimseden yararlanarak para sağlamak.

sırtından atmak

- * başından savmak veya birinin, bir şeyin sorumluluğunu, yükünü üzerine almamak.

sırtından çıkarmak

- * o kimseye ödetmek.

sırtından geçinmek

- * geçimini o kimseden sağlamak.

sırtını dayamak (veya vermek)

- * bir yere dayanmak, yaslanmak.
- * güçlü birine, bir yere güvenmek.

sırtını yere getirmek

- * güreşte hasmı sırtüstü yere yatırarak yenmek.
- * üstün gelmek.

sırtlama

- * Sırtlamak işi.

sırtlamak

- * Sırtına alıp yüklenmek.
- * Birinin, bir şeyin sorumluluğunu, yükünü veya geçimini üzerine almak.

sırtlan

- * Sırtlangillerden, daha çok leşle beslenen, etçil, postu benekli bir hayvan (Hyaena).

sırtlangiller

- * Omurgalı hayvanlardan memeliler sınıfına giren birçok türü içine alan etçil hayvanlar familyası.

sırtlık

- * Sırt dayayacak yeri olan.

sırtüstü

- * Bkz. sırtüstü.

sırtüstü

- * Sırtı yerde olmak üzere.

sırtüstü yatmak

- * sırtı yere gelmek üzere yatmak.
- * çalışmadan rahat bir yaşam sürmek.

sıska

- * Çok zayıf ve kuru, kaknem, anık.
- * Karın boşluğuna su dolmuş olan.

sıska olmak

- * karın boşluğuna su dolarak karnı şişmek.
- * aşırı zayıf olmak.

sıskalaşma

- * Sıskalaşmak işi.

sıskalaşmak

- * Sıska duruma gelmek.

sıskalık

- * Sıska olma durumu.

sıskası çıkmak

- * çok zayıflamak, sıskalaşmak.

sıtma

- * Anofel türü sivrisineğin sokmasıyla insandan insana bulaşan, titreme, ateş ve ter nöbetleriyle kendini gösteren bir hastalık, malarya.

sıtma bilimi

- * Sıtma asalaklarını, sıtma sivrisineklerini, sıtma türlerini ve sıtmayla savaşı inceleyen asalak bilimi dalı.

sıtma görmemiş (ses)

- * gür ve kalın (ses).

sıtma nöbeti

- * Sıtma hastalığında karşılaşılan ateş ve titreme durumu.

sıtma tutmak

- * ateş ve ter nöbetleriyle titremeye başlamak.

sıtmalanma

- * Sıtmalanmak işi.

sıtmalanmak

- * Sıtmaya tutulmak.

sıtmalı

- * Sıtmaya tutulmuş (kimse).
- * Sıtmanın salgın denecek kadar çok görüldüğü (yer).

sıtmalık

- * Sıtmaya çok yakalanılan yer.

sıva

- * Herhangi bir yapıdaki yüzeyleri düzgünleştirmek için kullanılan, yarı akışkan, kum, kireç, çimento karışımı veya toprak harç.
- * Bir yapının duvarlarına sürülen ince harç tabakası.

sıva vurmak

- * bir duvarı sıva kullanarak düzgünleştirmek, sıvamak.

sıvacı

- * Duvarları sıvayan kimse.

sıvacı kuşu

- * Sıvacı kuşugillerden, Avrupa ve Asya ormanlarında yaşayan, 15 cm uzunluğunda ötücü bir kuş (Sitta europea).

sıvacı kuşugiller

* Omurgalı hayvanlardan, birçok türü bulunan ötücü kuşları içine alan bir familya.

sıvacılık

* Sıvacının işi.

sıvalama

* Sıvalamak işi.

sıvalamak

* Sıva vurmak, sıvamak.

sıvalı

* Sıva vurulmuş, sıva sürülmüş.

* Sıvar gibi bulaşmış, sıvanmış.

sıvalı

* (parça, kol için) Sıvanmış, kıvrılmış.

sıvama

* Sıvamak işi.

* Sıvanır gibi üstüne kaplanmış, örtülmüş veya çok sık takılmış.

* Zemini hemen hiç görülmeyecek kadar kaplanmış, örtülmüş veya takılmış olarak.

* Ağzına kadar (dolu), silme.

sıvamak

* Sıva ile kaplamak, sıva vurmak.

* Harcı bir yere vurmak.

* Sıvar gibi bulaştırmak.

* Okşamak, sıvazlamak.

sıvamak

* (kol veya parça için) Yukarıya çekip toplamak veya kıvrımak.

sıvanma

* Sıvanmak işi.

sıvanmak

* Sıvamak işi yapılmak.

sıvanmak

* Sıvamak (II) işi yapılmak.

* Bir işe girişmek.

* İştahla yemek.

sıvaşma

* Sıvaşmak durumu.

sıvaşmak

* Bulaşmak, üstüne sürülmek.

* Sıvık veya sıvışık bir duruma gelmek.

sıvaştırma

* Sıvaştırmak işi.

sıvaştırmak

* Bulaştırmak, üstüne sürmek.

* Sıvık veya sıvışık duruma getirmek.

sıvatma

* Sıvatmak işi.

sıvatmak

* Sıvamak işini yaptırmak.

sıvazlama

* Sıvazlamak işi.

sıvazlamak

* Bir şeyin üstünde yavaş yavaş, hafifçe el gezdirmek.
* Okşamak.

sıvazlatma

* Sıvazlatma işi.

sıvazlatmak

* Sıvazlamak işini yaptırmak.

sıvı

* Bulunduğu kabın biçimini alabilen ve üstü yatay bir düzlem durumuna gelebilen (cisim) , mayı.

sıvı yağ

* Havanın normal sıcaklığında sıvı durumunda bulunan her türlü yağ.

sıvık

* Yumuşak kıvamlı, suyu fazla.

sıvıklaştırma

* Sıvıklaştırmak işi.

sıvıklaştırmak

* Sıvık duruma getirmek.

sıvılaştırma

* Bir gazı sıvı durumuna dönüştürme.

sıvılaştırmak

* Sıvı duruma dönüştürmek.

sıvındırma

* Sıvındırmak işi.

sıvındırmak

* Bir gazın veya buharın sıcaklık derecesini düşürmek veya basıncını artırmak yoluyla onu sıvı durumuna getirmek.

sıvınma

* Sıvınmak işi.

sıvınmak

* Gaz veya buhar durumundan sıvı durumuna geçmek.

sıvıölçer

* Bir sıvının özgül ağırlığını ölçmeye yarayan alet, areometre.

sıvıya

* (ticaret yaşamı için) Alabildiğine.
* Sürekli olarak.
* Birbiri ardı sıra.

sıvışık

* Yapışıp bulaşan.
* Bir kimsenin yanından ayrılmayarak insanı tedirgin eden (kimse).

sıvışma

* Sıvışmak işi.

sıvışmak

- * Bulaşmak, yayılmak, svaşmak.
- * Haber vermeden, sessizce gidivermek, kaçmak.

sıyanet

- * Koruma.

sıyanet etmek

- * korumak.

sıyga

- * Kıp.

sıygaya çekmek

- * birine sorular sorup cevaplarını istemek, sorguya çekmek.

sıyğı

- * Hacim.

sıyırğa

- * Harmanda sap toplamaya veya damlardan karı küremeye yarayan araç.
- * Kar küremekte kullanılan büyük kürek.

sıyrık

- * Yüzeyinden bir parça sıyrılmış olan.
- * Utanması olmayan.
- * Sıyrılmış yer.

sıyrış

- * Sıyırmak işi veya biçimi.

sıyırma

- * Sıyırmak işi.

sıyırmak

- * Hızla sürtünerek bir şeyin yüzünden bir parça soymak, koparmak veya üzerini hafifçe yırtmak.
- * Sürtünerek veya çekerek bir şeyi yerinden almak, kaldırmak veya düşürmek.
- * Bir şeyin üstündeki örtüyü çekerek almak veya açmak.
- * Çekerek çıkarmak.
- * Kazıyarak, silerek üzerinde veya içinde hiçbir şey bırakmamak.
- * Çekip kurtarmak.

sıyırtma

- * Sıyırtmak işi.

sıyırtmak

- * Sıyırmak işini yaptırmak.

sıyrık

- * Çarpma veya vurma sonucunda vücutta hafifçe kazınmış, zedelenmiş, soyulmuş, kanamış olan yer.

sıyrılış

- * Sıyrılmak işi veya biçimi.

sıyrılma

- * Sıyrılmak işi.

sıyrılmak

- * Sıyırmak işine konu olmak.
- * Bir yerden veya bir durumdan çıkmak, kurtulmak.

sıyrıntı

- * Kapta kalan yemek, yemek artığı.
- * Bir bezden el ile kopanlan uzunca parça.
- * Sıynk.

-sız / -siz, -suz / -süz

- * İsimden olumsuz sıfat türeten ek: tat-sız, bilgi-siz, su-suz, tuzsuz, ölüm-süz, ök-süz vb.

sızak

- * Dağ sırtlarında, taş aralarından sızan su, küçük pınar.

sızdınlma

- * Sızdırılmak işi.

sızdırılmak

- * Sızdırmak işi yapılmak.

sızdırma

- * Sızdırmak işi.

sızdırmak

- * Sızmasına yol açmak.
- * (haber, sır vb.) Duyurmak, yaymak.
- * Eritip süzerek temiz bir duruma getirmek.
- * Baskı veya türlü bahanelerle birinden para çekmek.

sızgıt

- * Kavrulmuş et, kavurma.

sızı

- * Hafif ve ince ağrı.
- * Ruhî acı, ıstırap.

sızıcı

- * Sızma niteliği olan.

sızıcı ünsüz

- * Cığırlerden gelen havanın, ağız boşluğundaki hafif kapalı bir engele çarpıp sızması ile oluşan ünsüz.

sızıldanma

- * Sızıldanmak işi.

sızıldanmak

- * Sızlanmak, yakınmak.

sızılı

- * Sızısı olan.

sızıltı

- * Sızlanma, yakınma, şekva, şikâyet.
- * Hoşnutsuzluk.

sızıltısız

- * Sızlanmasız, yakınmadan.

sızım sızım

- * Sızlamak, sızlanmak gibi fiillerin anlamını pekiştirir.

sızım sızım sızlanmak

-sızım / -sizin

* İsimlerden ve mastarlardan zarf türeten vurgusuz ek: an-sızın, durmak-sızın, dinlenmek-sizin vb.

sızıntı

- * Sızan şey.
- * Genellikle iltihaplanma sebebiyle deri veya mukozada beliren sıvı, akıntı.

sızıntılı

- * (hastalık için) Sızıntı yapan.

sızırma

- * Sızdırmak işi.

sızdırmak

- * Sızdırmak, süzmek.

sızış

- * Sızmak işi veya biçimi.

sızlama

- * Sızlamak işi.

sızlamak

- * Sızısı ortaya çıkmak, sızısı olmak.
- * Sızlanmak.

sızlanış

- * Sızlanmak işi veya biçimi.

sızlanma

- * Sızlanmak işi; yakınmak, şikâyet, şekva, tazallum.

sızlanmak

* Kendine yapılan bir haksızlığı, kendisini tedirgin eden bir durumu, çare bulması veya sadece sıkıntısına ortak olması için karşısındakine anlatmak, yakınmak, şikâyet etmek, şekva etmek, tazallum etmek.

sızlatma

- * Sızlatmak işi.

sızlatmak

- * Sızlamasına sebep olmak.

sızlayış

- * Sızlamak işi veya biçimi.

sızma

- * Sızmak işi.
- * Kapı, pencere aralıklarından oda havasının değişmesi.

sızmak

- * İnce aralıklardan veya gözeneklerden az miktarda ve belli olmadan yavaş yavaş akmak, çıkmak.
- * Gizli tutulan haber, sır gibi şeyler duyulmak, yayılmak.
- * Düşman mevzileri arasına gizlice girmek ve ilerlemek.
- * Herhangi bir topluluğu, bir örgütü yolundan saptırmak için gizlice arasına girmek.
- * Gizlice, haber vermeden gitmek, sıvışmak.
- * İçki veya yorgunluk gibi sebeplerle kendinden geçerek uyuyakalmak.

Si

- * Silisyum'un kısaltması.

si

- * Gam dizisinde la ile do arasındaki ses.
- * Bu sesi gösteren nota işareti.

-si

* Bkz. -sı / -si, -su / -sü (I).

-si

* Bkz. -sı / -si, -su / -sü (II).

sıbak

* Bir şeyin geçmişî.

sıbakusiyak

* Bkz. siyakusıbak.

sıbernasyon

* Güdüm biliminden yararlanarak özellikle fabrikalardaki üretimin, bilgisayarlar yardımıyla denetimi.

sıbernetik

* Güdüm bilimi, kibernetik.

sicil

* Resmî belgelerin kaydedildiği kütük.

* Görevlilerin her türlü durumlarının işlendiği dosya.

sicil vermek

* sorumlu bir görevli, yanında çalışan birinin bir aşamaya gelmesinde yeterli olup olmadığını gereken makama bildirmek.

sicilli

* Sicile geçmiş, sicili defterine işlenmiş, müseccel.

* Suçu sicile geçmiş, sabıkalı, museccel.

Sicilyalı

* Sicilya halkından olan.

sicim

* Keten, kenevir gibi bitkilerin liflerinden yapılan ince ip, kınnap.

sicim gibi

* damlaları arka arkaya gelip sicim gibi akan (yağmur, gözyaşı).

siderit

* İçinde yalnız demir ve nikel bulunan gök taşı.

* Sideroz.

sideroz

* Çoğunlukla kahverengi demir karbonat birleşimli demir cevheri.

sidik

* Böbreklerde kandan süzülerek idrar yollarıyla dışarıya atılan sıvı, idrar.

sidik borusu

* Sidiki böbreklerin her birinden sidik torbasına akıtan bir çift kanal.

sidik kavuğu

* Sidik torbası.

sidik söktürücü

* Sidiki artıran ilaç.

sidik torbası

* Sidiki biriktiği, yapısı zar ve kastan oluşmuş hazne, mesane.

sidik yarışı

* Önemssiz ve değersiz konularda inatlaşarak birbirinden üstün gelmeye çalışanların durumunu anlatmak için kullanılır.

sidik yolu

* Sidik torbalan ve siyeğin ortak adı.

sidik zoru

* Sidiğin yeterince kolaylıkla dışarı atılmaması durumu, idrar tutukluğu.

sidikli

* Üstüne sidik bulaşmış bulunan.

* Sidiğini tutamayan, üstüne işeyen.

sidikli meşe

* Yanarken su çıkaran bir meşe türü.

sidiklik

* Canlılarda sidiğin atıldığı organ.

* Tutuk evlerinde ağır suç işleyen kimselerin cezalandırılmak üzere kapatıldıkları hücre.

sif

* İthalâtta bir malın bedeli, sigortası ve navlunu giderleriyle birlikte olmak üzere maliyeti.

sifilis

* Bkz. frengi.

sifon

* Bir sıvıyı bir kaptan başka bir kaba aktarmaya yarayan, değişik uzunlukta iki kolu olan bükülmüş boru.

* Şose, demir yolu gibi yapıların altından bir akar suyu geçirmek için yapılan boru biçiminde kanal.

* Pis su tesisatındaki kokuların yapıya yayılmasını önleyen araç.

* Hızla fışkırtılan su yardımıyla pis su ile dışkıları atık su tesisatına akıtan düzenek.

sifonlama

* Sifonlamak işi.

sifonlamak

* Sifonu çekmek.

sifonlular

* Yassı solungaçlılardan bir sınıf.

sifonu çekmek (veya sifon çekilmek)

* sifondaki suyu boşaltmak veya su boşaltılmak.

siftah

* (bir şey satıp veya satın alıp) Alış verişe başlama.

* İlk kez olarak.

siftah etmek

* (esnaf için) sabahleyin ilk alış verişi yapmak.

siftahlama

* Siftahlamak işi.

siftahlamak

* Bir şeyi ilk kez satmak, siftah etmek.

* Turfanda bir şeyi ilk kez yemek.

siftinlik

* Adî, bayağı, berbat.

siftinme

* Siftinmek işi.

siftinmek

* Oyalanmak, vakit geçirmek.
* Bir yere sürtünerek kaşınmak.

sigala

* Bkz. sığla.

sigar

* Puro.

sigara

* İnce kâğıda, kıyılmış tütün sarılarak hazırlanan, silindir biçiminde, ağızdan dumanı çekilen nesne.

sigara böceği

* Kın kanatlılardan, tütünden başka, kiler ve mutfaklarda saklı birçok yiyecek maddelerine düşkünlüğü ile tanınan böcek (Lasioderma serricorne).

sigara böreği

* Yufka arasına peynir veya kıyma koyduktan sonra sigara gibi sarılıp tavada kızartılan börek.

sigara içmek

* sigarayı bir ucundan yakıp öbür ucundan dumanını emerek içine çekmek.

sigara kâğıdı

* Sigara sarmaya yarar çok ince kâğıt.

sigara kâğıdı gibi

* çok ince.

sigara sarmak

* sigara kâğıdına tütün koyarak sigara yapmak.

sigara tabakası

* İçine sigara yerleştirilen, kapaklı, metal kutu.

sigara tablası

* Sigara külü silkelenen ve sigara söndürülen kap, küllük.

sigara tiryakisi

* Sigaraya aşırı düşkün olan kimse.

sigaracı

* Sigara satan kimse.

sigaralı

* Sigarası olan.

sigaralık

* Sigara konulan kap.
* Sigara ağızlığı.

sigarasız

* Sigarası olmayan, sigara içmeyen.

sigarayı tellendirmek

* keyifle sigara içmek.

sigorta

* Bir şeyin veya bir kimsenin herhangi bir yönden ileride karşılaşabileceği zararı gidermek için, önceden ödenen prim karşılığında bu işle uğraşan kuruluşla yapılan iki taraflı bağlantı sözleşmesi.

* Bu tür sözleşmeleri yapan şirket.

* Özellikle elektrik devresinde, akım çok güçlü olduğunda eriyerek güvenliğini sağlayan, kazayı önleyen nesne veya düzen.

sigorta atmak

* bir arıza sonucu sigortada elektrik akımı kesilmek.

sigorta etmek

* bir şeyi, bir kimseyi ileride olabileceği düşünülen kazanın zararını gidermek için sigortaya bağlamak.

sigorta olmak

* bir kimse veya bir şey ileride olabileceği düşünülen kazanın zararını gidermek için sigortaya bağlanmak.

sigortacı

* Belirli bir prim karşılığında, sigortalıya veya bir tazminattan yararlanacağı belirtilmiş olan kimseye, bir zarara uğraması durumunda bir para veya gelir ödemeyi üstlenen kimse.

sigortacılık

* Sigortacının işi.

sigortalama

* Sigortalamak işi.

sigortalamak

* Sigorta etmek.

* (bir şeyi) Güven altına almak.

sigortalanma

* Sigortalanmak işi veya durumu.

sigortalanmak

* Sigorta bağlanılmış olmak.

sigortalı

* Sigorta edilmiş.

* Güven altına alınmış, sağlama bağlanmış.

* Sosyal sigorta kapsamına alınmış işçi.

sigortalılık

* Sigorta olma durumu.

sigortası atmak

* çığırtından çıkmak, kötüleştirmek.

sigortasız

* Sigorta edilmemiş.

* Güvence altına alınmamış, sağlama bağlanmamış.

* Sosyal sigorta kapsamına alınmamış işçi.

sigortasızlık

* Sigortasız olma durumu.

siğil

* Deride, özellikle ellerde oluşan zararsız, pürüklü küçük ur.

siğil

* Odun yarmakta kullanılan ağaç veya demir kama.

siğil otu

* Kalınca yaprakları, çıban ve yarayı işletip iyileştirmekte kullanılan, lâbadaya benzer bir çeşit ot.

sihir

* Büyü, bağı.

sihirbaz

* Büyücü.

sihirbazlık

* Büyücülük.

sihirlenme

* Sihirlenmek işi veya durumu.

sihirlenmek

* Büyülenmek.

sihirli

* Büyülü, afsunlu, füsunkâr.

sık

* Erkeklik organı.

sikalar

* Açık tohumlardan, parklarda süs bitkisi olarak yetiştirilen, yurdu Güney Asya olan, palmiyelere benzer ağaç ve ağaççıkları içine alan bir familya.

sikatif

* Yükseltgenerek polimerleşmeye uygun olan.

* Özellikle maden birleşiklerinden oluşan, katalitik özellikler taşıyan ve çabuk kurumasını sağlamak amacıyla boya, vernik ve yağlı boyalara az miktarda katılan madde.

sikke

* Madenî para.

* Madenî paralara vurulan damga.

sikke

* Hayvanları bağlamak için yere çakılan demir veya ağaç kazık.

sikke

* Mevlevî dervişlerinin giydikleri yüksek ve tepesi düz keçe külâh.

sikkeleme

* Sikkelemek işi veya durumu.

sikkelemek

* Hayvanları sikkeye bağlamak.

* Damgalatmak, mühürletmek.

siklâmen

* Tavşankulağı, buhurumeryem (Cyclamen coum).

* Kırmızıya çalar eflâtun renk.

* Bu renkte olan.

siklememek

* Değer ve önem vermemek, aldınış etmemek.

siklon

* Atmosferde bir alçak basınç alanı çevresinde hızla dönen rüzgârların oluşturduğu şiddetli fırtına, kiklon.

sikmek

* (erkek için) Cinsel ilişkide bulunmak.

siktir et!

- * aldırma, önem verme!.
- * kov, defet!.

siktir!

- * defoll.

siktirici

- * Bayağı, aşağılık, adı.

siktirip gitmek

- * başını alıp gitmek.

siktirmek

- * Defolup gitmek.

-sil

- * -sıl / -sil, -sul / -sül.

sil baştan

- * "olmadı, yeniden yapalım" anlamında kullanılır.

silâh

- * Savunmak veya saldırmak amacıyla kullanılan araç.
- * Savunmak veya saldırmak için kullanılan, başvuru her şey.

silâh başı etmek

- * askerlikte, verilen komut üzerine herkes görevi başına geçmek.

silâh başına

- * silâh başı etmek için verilen komut.

silâh çatmak

- * silâhları uç uca çapraz bir biçimde dayayarak durdurmak.

silâh çekmek

- * silâhla vurmaya davranmak veya silâhla vurmak.

silâh patlamak

- * (silâh) ateş almak.
- * savaş başlamak.

silâh silâha girmek

- * karşılıklı olarak ateş etmek.

silâha davranmak

- * kullanmak için silâhına el atmak.

silâhaltı

- * Askerlik görevi.

silâhaltına almak

- * askerlik görevine başlatmak.

silâhaltında bulunmak

- * silâhaltında olmak.

silâhçı

- * Silâh yapan veya satan kimse.

silâhendaz

- * Gereğinde karaya çıkarılan, özellikle tüfeklerle donatılmış deniz eri.

silâhhane

* Silâhların saklandığı, korunduğu yer.

silâhlama

* Silâhlamak işi.

silâhlamak

* Silâhlandırmak.

silâhlandırma

* Silâhlandırmak işi.

silâhlandırmak

* Silâhlı duruma getirmek.

silâhlanma

* Silâhlanmak işi.

* Silâhını veya silâhlı kuvvetlerini çoğaltma ve güçlendirme.

silâhlanmak

* Silâhlı duruma gelmek.

silâhlı

* Silâhı olan.

silâhlı kuvvetler

* Kara kuvvetleri, deniz kuvvetleri, hava kuvvetleri ve jandarma kuvvetlerinden oluşan kuruluş.

silâhlık

* Tabanca, bıçak gibi silâhları yerleştirmek için kullanılmış olan, kat kat, enli, meşin kemer.

* Kışlada erlerin silâhlarını yerleştirip bıraktıkları yer.

silâhsız

* Silâhı olmayan.

silâhsızlandırma

* Silâhsızlandırmak işi.

silâhsızlandırmak

* Silâhsızlanmasına sebep olmak, silâhsızlanmasını sağlamak, silâhlarını bıraktırmak.

silâhsızlanma

* Genel barış ve güvenlik için silâh gücünü, silâh kuvvetlerini azaltma veya büsbütün ortadan kaldırma.

silâhsızlanmak

* Silâhlanmaktan vazgeçmek.

silâhşor

* Kullanan kimse, savaşçı.

silâhşorluk

* Silâhşor olma durumu.

silâhtar

* Osmanlılar döneminde padişah, sadrazam, vezir gibi devlet büyüklerinin silâhlarına bakan ve koruyan kimse.

silâhtar ağa

* Osmanlı döneminde görevi sarayda padişahı korumak, törende padişahın kılıcını taşımak olan kimse.

silâj

* Taze bitkilerin kıyılmış biçiminin bir siloda sıkıştırılarak korumaya ve saklamaya alınması yöntemi.

sildirilme

* Sildirilmek işi.

sildirilmek

* Silmek işi yapılmak.

sildirme

* Sildirmek işi.

sildirmek

* Silmek işini yaptırmak.

sildirtme

* Sildirtmek işi.

sildirtmek

* Sildirmek işini yaptırmak.

silecek

* Yıkandıktan sonra kurulanmak için kullanılır büyük havlu, hamam havlusu.

* Motorlu taşıtlarda ön camı silmeye, temizlemeye yarayan alet.

* Evlerde ayakkabılarını temizlemek için kapı önlerine konulan bez, keçe gibi şey, paspas.

silgi

* Kalem veya daktiloyle yazılmış veya çizilmiş şeyleri silmeye yarayan, birleşiminde kauçuk olan madde.

* Tebeşirle yazılmış şeyleri silmeye yarayan keçe, sünger veya kumaş parçaları.

* Hamam takımı, havlu.

silgiç

* Silmeye yarayan alet, silecek.

sili

* Kilim, yünden dokunmuş yaygı.

sili

* Arı, temiz.

* İffetli.

silici

* Silip temizleme, düzeltme, parlatma gibi işleri yapan kimse.

silik

* Üstündeki yazı veya çizgiler silinmiş, bozulmuş, aşınmış olan.

* Kendini gösteremeyen, dikkati çekmeyen veya önemli ve belirli olmayan.

silikat

* Silisik asidin bazlarla birleşerek oluşturduğu tuz; yapı malzemesi olarak kullanılan cam, çimento, tuğla gibi maddelerin birleşiminde bulunur.

silikatlama

* Silikatlamak işi.

silikatlamak

* Kireç, taş, tahta gibi maddeleri sertleştirmek üzere silikata batırmak.

silikatlaşma

* Bir maden oksidin silisle birleşerek silikat durumunu alması.

silikatlaşmış

* Silisle birleşerek silikat durumu almış.

silikleşme

* Silikleşmek işi.

silikleşmek

* Silik duruma gelmek.

silikleştirme

* Silikleştirmek işi.

silikleştirmek

* Silik duruma getirmek.

siliklik

* Silik olma durumu.

silikon

* Karbon yerine silisyumun geçtiği organik cisimlere benzer maddelerin genel adı; ısı ve suya karşı dayanıklı olduğu için yağ, plastik, merhem gibi maddelerin yapımında kullanılır.

silikoz

* Silis tozu içinde çalışan işçilerin yakalandıkları hastalık.

sililik

* Sili olma durumu, arılık, temizlik.

* İffet, namus.

silindir

* Alt ve üst tabanları birbirine eşit dairelerden oluşan bir nesnenin eksenini dikey olarak kesen, birbirine paralel iki yüzeyin sınırladığı cisim, üstüvane.

* Metalleri inceltmek, kumaşları parlatmak, kâğıt üzerine baskı yapmak gibi işler için sanayide kullanılan merdane.

* Motorlu taşıtların motorunda pistonu güçlü bir itiş sağlamak için gaz karışımının yandığı veya patladığı yer.

* Özellikle yol yapımında toprağı sıkıştırarak düzleştirmek için kullanılan genellikle motorlu araç.

silindir gibi ezmek

* bir kimseyi her yönüyle güçsüz duruma getirmek.

silindir kalıplama

* Plâka ve naylon benzeri ince levhaların silindir arasından geçirilerek üretilmeleri yöntemi.

silindir şapka

* Resmî törenlerde sivillerin giydiği, silindir biçiminde siyah şapka.

silindir yağı

* Yüksek viskoziteli ve parlama noktası yüksek olan; buhar makinelerinin valf ve silindirlerini yağlamak amacıyla kullanılan bir yağlama yağı.

silindiraj

* Bir şeyin üzerinden silindir geçirme.

silindirlik

* Silindirle ilgili, silindir biçiminde.

silindirli

* Herhangi bir sayıda silindiri olan.

silindirsel

* Silindirle ilgili.

* Silindir biçiminde olan, silindirlik.

silindirsel yüzey

* Doğrultman adı verilen düzlem bir eğriye dayanarak ve durağan bir doğruya paralel olarak yer değiştiren bir ana doğrunun çizdiği yüzey.

silinip gitmek

* bir şey birdenbire yok olmak veya unutulmak.

siliniş

* Silinmek işi veya biçimi.

silinme

* Silinmek işi.

silinmek

* Silmek işine konu olmak.

* Kendini silmek.

* Birden yok olmak, gözden kaybolmak.

silinti

* Bir yazının silinmiş olduğunu gösteren iz.

silip süpürmek

* evi, ortalığı temizlemek.

* ne var ne yoksa hepsini yemek.

* ne var ne yok hepsini alıp götürmek veya yok etmek.

silis

* Kum, çakmak taşı, kuvars gibi silisyumun oksijenli birleşimlerine verilen ad.

silisçil

* Silisli yerde yetişen (bitki).

silisik asit

* Silikatların asitlerle birleşmesiyle elde edilen zayıf bir asit.

silisiz

* Silisi olmayan, iffetsiz.

silisizlik

* Silisiz olma durumu, iffetsizlik.

silisli

* Yapısında veya birleşiminde silis bulunan.

silisseven

* Silisli toprakları seven bitki.

silisyum

* Atom sayısı 14, atom ağırlığı 28,09, yoğunluğu 2,34 olan, 1420 C de eriyen, endüstride geniş ölçüde kullanılan ve doğada oksijenden sonra en bol bulunan element. Kısaltması Si.

siliş

* Silmek işi veya biçimi.

silkeleme

* Silkelemek işi.

silkelemek

* Üstündeki şeyleri düşürmek, kaydırmak için bir şeyi üst üste, birden silkmek.

* Kuvvetle sarırmak.

* Sarırmak, etkilemek.

* Yük olan, yük sayılan birinin geçim ve sorumluluğunu üstünden atmak.

silkelenme

* Silkelenmek işi.

silkelenmek

* Silkelemek işine konu olmak.

* Anı bir hareket yaparak vücudu sarsılmak, silkinmek.

silkeleyiş

* Silkelemek işi veya biçimi.

silki

* Uykuda sıçrama.

silkindirme

* Silkindirmek işi veya durumu.

silkindirmek

* Silkinmesini sağlamak.

silkinip sıyrılmak

* kendine gelip kurtulmak.

silkiniş

* Silkinmek işi veya biçimi.

silkinme

* Silkinmek işi.

silkinmek

* Üstünü silkmek.

* Anı bir hareketle, korkuyla vücudu sarsılmak, silkelenmek.

* Bir şeyi üstünden atmak, ondan kurtulmak.

silkinti

* Ürkerek sıçramak.

* Bitkilerde çiçek düşürme durumu.

silkip atmak

* her türlü ilgisini kesmek.

silkme

* Silkmek işi.

* İri doğranmış kabak, patlıcan gibi sebzelerle yapılan et yemeği.

* (halterde) Ayakları açarak, halteri baş üstüne kaldırma biçimi.

silkmek

* Üstündeki şeyleri düşürmek veya temizlemek için bir şeyi kuvvetle sallamak veya sarsmak.

* Anı bir hareketle sarsmak.

silktirme

* Silktirmek işi veya durumu.

silktirmek

* Silkmek işini yaptırmak.

sille

* Açık elin iç yüzüyle vurulan tokat.

sille tokat

* Döve döve.

silme

- * Silmek işi.
- * Duvar veya tavan gibi yerlerde yapılan kabartma kenar.
- * Ağzına kadar dolu, sıvama, lebalep.
- * Baştan aşağı, tam (olarak), tamamen.

silme kalıbı

- * İnce madenî plâka üzerine oyulan ve taş yüzeyinde silme işlemini ayarlamaya yarayan alet.

silme makinesi

- * Profil, kaval çubuk gibi maddelerin silme işleminde kullanılan makine.

silme tahtası

- * Ölçeğe tepeleme doldurulan tahılın doruğunu almakta kullanılan tahta.

silmece

- * Ağzına kadar dolacak biçimde.

silmecisi

- * Silme işini yapan usta.

silmek

- * Bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek.
- * Üzerine genellikle bir bez sürterek tozlarını, kirlerini almak veya parlatmak.
- * (bir yazıyı veya çizgiyi) Kazıyarak veya sürterek yok etmek.
- * Tahta malzemeyi makineyle düzgün ve pürüzsüz hâle getirmek.
- * Üzerini çizerek atmak, yok etmek.
- * Üstünlük göstererek, o alanda üstün olanları ikinci plana atmak.
- * Ortadan kaldırmak, yok etmek veya gidermek.

silo

- * Tahıl, yumru, kök gibi ürünlerin korunduğu, saklandığı veya depolandığı, genellikle silindir biçiminde

ambar.

silolama

- * Silolamak işi.

silolamak

- * Tarım ürünlerini siloya koyup yığmak veya saklamak.

silsile

- * Birbirine bağlı, birbiriyle ilgili şeylerin oluşturduğu dizi, sıra.
- * Bilinen en eski atalardan yaşayan torunlara kadar aile sırası.

silsilename

- * Bir kimsenin silsilesini gösteren çizelge.

siluet

- * Bir şeyin yalnız kenar çizgileriyle tek renk olarak beliren görüntüsü, gölge.

silüryen

- * Birinci çağın ikinci dönemi ve bu dönemde oluşan (yer katmanları).

sim

- * Gümüş.
- * Genellikle işlemlerde kullanılan, gümüş görünüşünde ve parlaklığında olan iplik vb.
- * Gümüş gibi parlayan.

sim

- * İşaret.

sima

- * Yüz, çehre.

* Kimse, insan, tip.

simetri

* İki veya daha çok şey arasında konum, biçim ve belirli bir eksene göre ölçü uygunluğu, bakışım.
* Eksen olarak alınan bir doğrudan, benzer noktaları karşılıklı olarak aynı uzaklıkta bulunan iki benzer parçanın birbirine göre olan durumu, bakışım, tenazur.

simetrik

* Simetrisi olan, bakışımlı simetrik, mütenazır.

simetrili

* Simetrisi olan, bakışımlı, simetrik.

simetrisiz

* Simetrisi olmayan, bakışımsız, asimetrik.

simetrisizlik

* Bakışsız olma durumu, bakışsızlık.

simge

* Sembol.

simgeci

* Sembolist.

simgecilik

* Sembolizm.

simgeleme

* Simgelemek durumu.

simgelemek

* Sembol durumuna getirmek.

simgeleşme

* Simgeleşmek işi veya durumu.

simgeleşmek

* Simge durumuna gelmek.

simgesel

* Sembolik.

simgesel mantık

* Sembolik kalıplara verdiği önemli yerden dolayı çağdaş mantığa verilen ad.

simit

* Halka biçiminde, genellikle üzerine susam konmuş çörek.
* Denizde kullanılan halka biçiminde cankurtaran.
* İnce bulgur, düğürcük.

simitçi

* Simit yapan veya satan kimse.

simitçilik

* Simit yapma veya satma işi.

simpozyum

* Bkz. Sempozyum.

simsar

* Komisyoncu.

simsariye

* Komisyon.

simsarlık

* Komisyonculuk.

simsiyah

* Çok kara, her yanı kara, kapkara.

simültane

* Aynı anda olan, eş zamanlı.

simya

* Aşimi.

simyacı

* Aşimist.

sin

* Ölü gömülen yer, gömüt, mezar, kabir, metfen, makber.

sin

* Yaşanılmış olan süre, yaş.

sinagog

* Yahudi tapınağı, havra.

sinagrit

* Bkz. sinarit.

sinameki

* Baklagillerden, sıcak bölgelerde yetişen, birçok türü bulunan bir bitki (Cassia).
* Bu bitkinin meyvesi.
* Bu bitkinin bazı türlerinden elde edilen, hekimlikte iç sürdürücü olarak kullanılan madde.
* Mızımız, sevimsiz, başkalarıyla ilişki kurmayan kimse.

sinameki gibi

* mızımız, sevimsiz, kimseyle ilişki kurmayan (kimse).

sinara

* Büyük zoka.

sinarit

* İzmaritgillerden, Akdeniz'de yaşayan, pullu, eti beğenilen bir balık (Dentex vulgaris).

sincabî

* Kahverengi ile kurşun rengi arasında olan (renk).

sincap

* Sincapgillerden, ağaçlarda yaşayan, daha çok yemişle beslenen, çok tüylü, uzun kuyruklu, ince gövdeli bir hayvan, değin (Sciurus vulgaris).

sincapgiller

* Kemirgen memeli hayvanları içine alan, geniş bir familya.

sindirilme

* Sindirilmek işi.

sindirilmek

* Sindirmek işine konu olmak.

sindirim

* Besinlerin çeşitli enzimlerle eritilerek, parçalanarak ince bağırsakta emilebilir, kana karışabilir duruma gelmesi için uğradıkları fiziksel ve kimyasal değişikliklerin bütünü, hazım.

sindirim aygıtı

* Organizmada besin maddelerinin sindirilip emilmelerini ve geri kalan yararsız maddelerin dışarı atılmalarını sağlayan organların bütünü.

sindirim bilimci

* Sindirim sistemi hastalıkları hekimi, gastroenterolog.

sindirim bilimi

* Tıbbın sindirim organları hastalıklarını inceleyen dalı, gastroenteroloji.

sindirim organları

* Sindirim aygıtı içinde yer alan organların bütünü.

sindirim sistemi

* Bkz. sindirim aygıtı.

sindirir

* Sindirmek işi veya biçimi.

sindirme

* Sindirmek işi.

sindirmek

* Sinmesini sağlamak veya sinmesine sebep olmak.

* (yenilen besin maddesini) Sindirim sisteminde gereken değişikliklere uğratarak kana karışabilir bir duruma getirmek, hazmetmek.

* Kendine mal etmek.

sine

* Göğüs.

* Gönül, yürek.

* Bağır, iç.

sinek

* Çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin genel adı.

* İskambil kâğıtlarının siyah renkte yoncaı andıranı, ispatı.

sinek ağırlık

* Boksta 48 kg dan 51 kg a kadar olan ağırlık, sinek sıklet.

sinek avlamak

* işi veya müşterisi olmayıp boş oturanlar için şaka yollu söylenir.

sinek bar

* Atıştırma yeri, atıştırmak.

sinek kuşu

* Serçeğillerden, küçük, güzel bir kuş türü (Trochilus).

sinek mantarı

* Bir mantar türü.

sinek sıklet

* Bkz. Sinek ağırlık.

sinek ufak (veya küçük), ama mide bulandırır

* önemsiz, küçük gibi görünen bir şeyin kötü ve olumsuz bir izlenim yarattığını anlatır.

sinekçil

- * Serçegillerden, sinekle beslenen, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan bir kuş (Muscicapa).

sinekkapan

* Droseragillerden, Kuzey Karolina bataklıklarında yetişen, yapraklarına konan sinekleri, böcekleri sıkıpmen bir bitki (Dionaea muscipala).

- * Böcekleri, özellikle sinekleri yakalayarak beslenen küçük ötücü kuşlara verilen ad.

sinekkapangiller

- * Sıcak ve ılıman bölgelerde, özellikle bataklıklarda böceklerle beslenen bitkileri içine alan bir bitki familyası.
- * Omurgalı hayvanlardan çeşitli ötücü kuşları içine alan bir kuş familyası.

sinekkaydı

- * (tırış için) Özenle yapılmış.

sineklenme

- * Sineklenmek işi.

sineklenmek

- * Sineği çoğaltmak, sinekli duruma gelmek.
- * Sineklerini kovmak.

sinekler

- * Birçok sinek türünü içine alan çift kanatlılar familyası.

sineklik

- * Sinekleri kovmaya yarayan ucu püsküllü değnek.
- * Sineklerin yapışması için üzerine yapışkan madde sürülmüş kâğıt.
- * Ucu yassı ve geniş plâstik, tel vb. den sinek öldürmek için kullanılan saplı araç.
- * Özellikle kara sineklerin girmesini önlemek için dükkân kapısına takılan şerit, boncuk dizisi gibi şeylerden yapılmış eğreti perde.
- * Sinekleri çok olan yer.

sinekoloji

- * Hayvan ve bitki topluluklarının ekolojisi.

sinekromi

- * Filmlerin renklendirilmesi ile ilgili sinema kolu.

sineksavar

- * Sinekleri savıp öldürmekte kullanılan ve ilâç püskürten sprey.

sinekten yağ çıkarmak

- * olmayacak şeylerden yararlanmaya çalışmak.

sinekyutan

- * Sinekçil.

sinema

- * Herhangi bir hareketi düzenli aralıklarla parçalara bölerek bunların resimlerini belirleme ve sonra bunları gösterici yardımıyla karanlık bir yerde, bir ekran üzerinde yansıtarak hareketi yeniden oluşturma işi.
- * Film göstermeye yarayan özel bir makineyle görüntülerin beyaz perdeye yansıtıldığı salon veya yapı.
- * Güzel sanatların dalı olarak, yansıtılmaya uygun olan filmleri gerçekleştirme ve yaratma sanatı.

sinema endüstrisi

- * Film yapımını, dağıtımını gerçekleştiren, sinema araçlarını üreten endüstri.

sinema perdesi

- * Film görüntüsünün yansıtıldığı bez veya plâstik maddeden yapılmış beyaz satır.

sinema salonu

- * Film gösterimi için seyircilere ayrılan geniş salon.

sinema sanatçısı

* Sinema yapımında emeği geçen sanatçı.

sinema sanayii

* Bkz. sinema endüstrisi.

sinema tekniği

* Bir sinema filmini yaratmada kullanılan teknik araçlarla ilgili yöntem.

sinemacı

* Sinemanın çeşitli kollarından birinde çalışan kimse filmci.
* Film yapımcısı veya yönetmeni, filmci.
* Sinema işleten kimse.

sinemacılık

* Sinema filmlerinin gerçekleştirilmesi için gerekli araç ve gereçleri yapmak, film çevirmek, bunların sürüm ve dağıtımını sağlamak amacıyla yapılan çalışmaların tümü, filmcilik.
* Bu çalışmaları yapanların işi.
* Sinema çalışmalarıyla ilgili konular.

sinemalaştırmak

* Sinema durumuna getirmek.

sinemasever

* Sinemayı seven, sinema sanatı, kültürü ve çalışmalarıyla ilgilenen kimse.

sinemaskop

* Geniş bir sahnenin 55 mm'lik film üzerindeki görüntüye sığdırılmasından sonra göstericiye takılan, ikinci bir merceğe sıkıştırılmış görüntüyü, asıl büyüklüğüne çevirmesi temeline dayanan geniş perde ve üç boyutlu sinema tekniği.

sinematek

* Sinema filmlerinin sanat, eğitim ve genellikle kültür amaçları göz önünde tutularak toplandığı, korunduğu yer veya kurum.

sinematograf

* Görüntüleri film üzerine kaydetmeye yarayan araç.

sinerama

* Mercekleri 27 mm aralıklı üç ayrı alıcının yan yana birleştirilip eşlemeli olarak çalıştırılmasıyla ortaya çıkan bir geniş perde ve üç boyutlu sinema tekniği.

sinerji

* Görevdeşlik.

sineroman

* Sinema için kaleme alınan roman.

sinestezi

* Duyum ikiliği.

sineye çekmek

* kötü bir davranış, söz veya olaya ister istemez katlanmak.

singin

* Utangaç, sıkılğan.

sini

* Üzerinde yemek de yenilebilen yuvarlak, bakır veya pirinçten büyük tepsi.

sinik

* Sinmiş, yılmış, pusmuş.

sinik

* Bkz. kinik.

sinir

* Duyu ve hareket uyanlarını beyinden organlara, organlardan beyne ileten beyazımsı teller ve bu tellerin oluşturduğu demet.

* Kas kirişi ve zarı.

* Rahatsız edici, hastalık derecesine varan özellik.

* Herhangi bir şey, bir olay karşısında tepki gösterme duyarlılığı ve kişinin ruhî niteliği.

* Hoşa gitmeyen, can sıkıcı.

sinir argınlığı

* Beden ve ruhî görevlerde gevşeme ve bitkinlik biçiminde beliren bir sinirce, nevrasteni.

sinir bilimi

* Sinir sistemini inceleyen tıp dalı, nöroloji.

sinir buhranı

* Sinir sisteminde görülen bozukluğun yarattığı sıkıntı veya hastalık.

sinir doku

* Beyni ve sinirleri oluşturan ve nöron denilen hücrelerle örülmüş bulunan doku.

sinir harbi

* Söz veya davranışlarla birbirini sinirlendirme.

sinir hastalığı

* Sinir sistemiyle ilgili hastalıkların genel adı.

sinir hastası

* Sinir hastalığına tutulmuş olan, nevropat.

sinir ilâcı

* Sinir sistemiyle ilgili bir hastalığı tedavi etmek için kullanılan yatıştırıcı ilâç.

sinir kanatlılar

* Saydam olan kanatları ağ biçiminde damarlarla örülü, dört kanatlı böcekler takımı.

sinir kesilmek

* çok sinirlenmek. olmak sinirlenmek, öfkelenmek.

sinir küpü

* Çok sinirli olma durumu.

sinir otları

* İki çenekli, çiçekli bitkiler takımı.

sinir otu

* Sinir otugillerden, çiçekleri tek bir sapın ucunda başak durumunda, birçok yabanî türü bulunan ve hekimlikte kullanılan bir bitki (Plantago).

sinir otugiller

* Sinir otlarından, iki çenekli, bitişik taç yapraklı bitkiler familyası.

sinir savaşı

* Sinir sisteminde oluşan zayıflık ve buhran.

sinir sistemi

* Yüksek yapıli organizmalarda, organizmanın yaşadığı ortama uymasını, çeşitli organların iş birliği durumunda çalışmasını sağlayan, sinir hücreleri, sinirler ve sinir merkezinden oluşan sistem.

sinir törpüsü

* Sinirleri, ruhî durumu zayıflatan, yıpratıcı şey.

sinirce

* Genellikle bunalım ve beden görevleri üzerinde yakınmalarla beliren, kişiliğin ve uyumun bütününe etkilemeyen, ruhî kaynaklı sinir hastalığı, nevroz.

siniri oynamak

* Öfkelenmek, sinirlenmek.

siniri tutmak

* birdenbire sinirlenmek veya davranışlarını denetleyememek.

sinirine dokunmak)

* hoşuna gitmemek, sinirlendirmek.

sinirleme

* Sinirlenmek işi.

sinirlemek

* Etin içindeki kas kirşlerini ve kalın zarları ayıklamak.
* Savaşlarda, hasmın altındaki Atın art ayak kirşlerini kılıçla kesmek.
* Sindirmek, hazmetmek.

sinirlendirici

* Sinirlenmeye yol açıcı.

sinirlendirme

* Sinirlendirmek işi.

sinirlendirmek

* Sinirlenmesine sebep olmak.

sinirleniş

* Sinirlenmek işi veya biçimi.

sinirlenme

* Sinirlenmek işi.

sinirlenmek

* Duygu ve davranışlarını denetleyemeyecek duruma gelmek, öfkelenmek, köpürmek, fevran etmek.

sinirleri alt üst olmak

* sinirleri bozulmak, sinirlenip ne yapacağını şaşırarak.

sinirleri ayakta olmak

* çok sinirlenmiş veya öfkelenmiş bulunmak.

sinirleri boşanmak

* sinirlenip kendini tutamayıp gülmek, ağlamak veya bağırarak.

sinirleri bozulmak

* çok sinirlenmek, ne yapıp edeceğini bilmeden şaşkın, karmaşık bir duruma düşmek.

sinirleri gergin olmak

* sinirlendirici yeni bir olay çıkarsa hemen tepki gösterecek durumda olmak.

sinirleri gerilmek

* sinirlenmeye hazır bir durumda bulunmak.

sinirleri gevşemek (veya yatışmak)

* sinirliiyken ferahlamak, sakinleşmek.

sinirleri kuvvetli

* Kolayca, çabuk heyecanlanmayan veya sinirlenmeyen.

sinirleri zayıf

* Kolayca, çabuk heyecanlanan veya sinirlenen.

sinirlerine hâkim olmak

* davranışlarını ve kendini denetleyebilmek, soğukkanlı olmak.

sinirlerini bozmak

* kızdırmak, sinirlendirmek.

sinirli

* İçinde sinir bulunan.

* Kolayca ve çabuk sinirlenen, asabi.

sinirlilik

* Sinirli olma durumu veya sinirli bir biçimde davranma, asabiyet.

sinirsel

* Sinirle ilgili, sinir bakımından, asabi.

sinirsiz

* Siniri olmayan.

* Kolayca sinirlenmeyen, sakin, sinirli karşıtı.

sinirsizlik

* Sinirsiz olma durumu.

siniş

* Sinmek işi veya biçimi.

sinizm

* Bkz. Kinizm.

sinle

* Mezarlık.

sinlik

* Mezarlık, kabristan, gömütlük.

sinme

* Sinmek işi.

sinmek

* Kendini göstermemek için büzülmek, saklanmak, pusmak.

* Korku, yılgınlık gibi sebeplerle konuşmamak, hareket etmemek veya tepki göstermemek.

* Hiç çıkmayacak veya güç çıkacak biçimde işlemek, nüfuz etmek.

* Huy, alışkanlık vb. iyice yerleşmek.

Sinolog

* Sinoloji bilgini.

Sinoloji

* Konu olarak Çin ile ilgili bilgileri (dil, uygarlık, tarih) ele alan filoloji.

sinonim

* Eş anlamlı, anlamdaş, müteradif.

sinsi

- * Kötülük yaparken gizli ve kurnaz olan.
- * Gizlilik ve kurnazlık belirten.
- * Gizlice başlayan, yavaş gelişen ve ağır sonuçlar doğurabilen (hastalık vb.).

sinsice

- * Gizlice, belli etmeden, el altından yapılan.

sinsileşme

- * Sinsileşmek işi.

sinsileşmek

- * Sinsi duruma gelmek.

sinsilik

- * Sinsi olma durumu veya sinsice davranış.

sinsin

- * Geceleyin, ateş çevresinde, genç erkeklerin davul, zurna eşliğinde oynadıkları bir halk oyunu.

sintigrafi

- * Gama ışınları yayan radyoaktif bir izotopun organizma içindeki yolunu izlemek temeline dayanan teşhis yöntemi.

sintine

- * Geminin içinde en alt bölüm.

sinüs

- * Organların veya dokuların arasında bulunan boşluklar.
- * Trigonometrik bir çember üzerine taşınmış bir yayın ucunun ve bu yaya karşılık olan merkez açısının ordinatı. Kısaltması sin.

sinüzit

- * Ateş, baş ağrısı, burun tıkanıklığı ve akıntısı ile beliren yüz sinüslerinin iltihaplanması.

sinüzoidal

- * Sinüzit ile ilgili olan.

sinüzit

- * Bir çemberin, sıfır dereceden 360 dereceye kadar olan yaylarının sinüslerinin değişmelerini grafik ile gösteren devirli düzlem eğri.

sinyal

- * Bir şey bildirmek için verilen işaret.
- * Telefonda, hat bağlantısının olduğunu, numaraları çevirmeye başlanabileceğini haber veren ses.

sinyal lâmbası

- * Genellikle motorlu taşıtlarda, taşıtın hangi yöne döneceğini gösteren lâmba.

sinyal müziği

- * Radyo ve televizyonda aynı programın başında çalınan müzik.

sinyal vermek

- * bir şeyi işaretle bildirmek.

sinyalizasyon

- * (demir yolu, kara yolu ve limanlarda) Trafiği düzenleyen ışıklı sistem.

sinyor

- * İtalyanca "bay" karşılığında kullanılan bir unvan.

sipahi

- * Osmanlılarda tımar sahibi bir sınıf atlı asker.

sipahilik

* Sipahi olma durumu veya sipahinin görevi.

sipariş

* Bir şeyin yapılmasını, gönderilmesini, getirilmesini isteme, ısmarlama.
* Yapılması ısmarlanan şey.
* Birinin kendi maaşından kesilerek başkasına gönderdiği, ödediği aylık para.

sipariş almak

* bir şeyin yapılması veya gönderilmesi kendisine ısmarlanmak.

sipariş etmek

* bir şeyin yapılmasını veya bir şeyin gönderilmesini istemek, ısmarlamak.

sipariş vermek

* bir şeyin yapılmasını, getirilmesini veya gönderilmesini birine ısmarlamak.

siparişçi

* Sipariş veren (kimse).

sipastik

* Özürlü.
* Özürlü veya sakat kimse.

siper

* Korunulacak, arkasına, altına veya içine girerek saklanılacak yer.
* Yağmur, güneş ve rüzgârın etkilemediği gizli, kuytu yer, dulda.
* Güneş ve yağmurun etkisinden korunmak amacıyla şapka ve kasket gibi şeylerin önüne yapılan çıkıntı,

siperlik.

* Askerlerin gidiş gelişinde veya savaşta karşı tarafa hedef olmadan ateş edebilmesi için kazılmış üstü açık

hendek.

* Kuytu, korunabilen.

siper almak

* bir şeyi siper olarak kullanarak gizlenmek.

siper etmek

* kendini veya bir şeyi korumak amacıyla bir başka şeyi siper olarak kullanmak.
* bir şey veya bir kimse için kendini tehlikeye atmak.

sipere yatmak

* siper içine saklanmak, gizlenmek.

siperisaika

* Yıldırımsavar, yıldırımkıran, yıldırımlık, paratoner.

siperlenme

* Siperlenmek işi.

siperlenmek

* Korunmak, saklanmak amacıyla bir yeri, bir şeyi kendine siper etmek veya siper altına, arkasına veya içine girmek.

siperli

* Siperi olan.

siperlik

* Güneş ve yağmurun etkisinden korumak amacıyla şapka, kapı, lâmba gibi şeylere yapılan koruyucu engel,
siper, güneşlik.

* Siper olma özelliği bulunan yer.

sipolin

* Katmanlarında iç içe daireler bulunan billurlu bir kalker türü.

sipsi

* Ağaç dallarından yapılan düdük.
* Gemici düdüğü.
* Zurnanın dudaklara gelen kamış bölümü.

sipsipullah

* Yüzü uzun, kafası sivrice kimse.

sipsivri

* Çok sivri.

sipsivri kalmak

* herkesin çekilmesiyle yalnız kalmak veya ortada kalmak.

sirayet

* (hastalık) Geçme, bulaşma.
* Yayılma, dağılma.

sirayet etmek

* (hastalık) geçmek, bulaşmak.
* yayılmak, dağılmak.

siren

* Taşıtlarda bulunan, tiz ses çıkaran alet, canavar düdüğü.

sirer

* Deniz kızı; üst tarafı kız, alt tarafı balık olduğuna inanılan deniz kızı.

sirk

* Eğitilmiş hayvanların ve cambazların akrobasi hareketleri yaptıkları genellikle kapalı yer.

sirkat

* Çalma, hırsızlık.

sirke

* Bit, tahta kurusu gibi asalak böceklerin yumurtası.

sirke

* Salatalara, yemeklere ekşilik vermek için kullanılan ekşimiş üzüm suyu.
* Birtakım kimyasal yöntemlerle hazırlanmış birleşiklerin ortak adı.

sirke ruhu

* Asetik aside verilen ad.

sirke sineği

* Eklem bacaklılardan, kısa duyargalı bir sinek (Drosophila).

sirkeci

* Sirke yapan veya satan kimse.

sirkecilik

* Sirke yapma veya satma işi.

sirkelenme

* Sirkelenmek işi.

sirkelenmek

* Birçok sirke türemek.
* İçine sirke konmak.

sirkeleşme

* Sirkeleşmek işi.

sirkeleşmek

* Sirke durumuna gelmek, ekşimək.

sirkeli

* Üzerinde veya içinde sirke oluşmuş olan.

* İçinde sirke bulunan, içine sirke konmuş olan.

sirkelik

* Sirke yapmaya yarar.

* Sirke kabı.

sirken

* Yabanî ıspanak (*Chenopodium album*).

sirkegebin

* Sirkeli bal şerbeti.

sirkülasyon

* Dolanım, dolanış, tedavül.

sirküler

* Genelge, tamim.

* Özel olarak toplantılar için yapılan yazılı çağrılara duyurum.

sirmo

* Doğu Anadolu'da yetişen bir yabanî soğan türü (*Allium atrovilaceum*, *Allium vineale*).

siroko

* Akdeniz havzasında görülen çok sıcak bir rüzgâr.

siroz

* Karaciğerin irileşmesi veya körelmesi ile belirlenen bir hastalık.

sirozlu

* Siroza tutulmuş olan.

sirrus

* Saçak bulut.

sirtaki

* Bir çeşit dans.

sirto

* Türk müziğinde bir oyun havası.

* Bir tür halk oyunu.

sis

* Atmosferin alt tabakalarındaki küçük su veya buhar tanelerinden oluşan bulutların çok alçalarak yeryüzüne kadar inmesiyle oluşan duman.

sis bombası

* Sis oluşturmak için kullanılan bomba.

sis farı

* Otomobillerde sisli havalarda görüş mesafesini açan lâmba.

sis lâmbası

* Sisli havalarda trafiği kolaylaştırmak için kullanılan, sarı ışık veren bir lâmba.

sis perdesi

- * Ordunun hareketlerini düşmandan saklamak için istenilen bir yerde oluşturulan perde görünümünde sis.
- * Herhangi bir olayın gizli ve karanlık olduğunu belirtmek için kullanılır.

sislendirme

- * Sislendirmek işi.

sislendirmek

- * Sislenmesine sebep olmak, sisli duruma getirmek.

sislenme

- * Sislenmek işi.

sislenmek

- * Sisle kaplanmak, sise bürünmek, bulanmak.

sisli

- * Üzerine sis inmiş olan, sislenmiş, bulanık.

sismik

- * Depremle ilgili.

sismograf

- * Depremyazar.
- * En ince ayrıntıları bilen, her hareketi gözleyip değerlendiren (kimse).

sismolog

- * Deprem bilimi uzmanı.

sismoloji

- * Deprem bilimi.

sistem

- * Bkz. Dizge.
- * Düzen.
- * Bir sonuç elde etmeye yarayan yöntemler düzeni.
- * Yol, yöntem.
- * Bir aracı oluşturan düzen, düzenek, tertibat.
- * Model, tip.

sistematik

- * Dizgeli, sistemli.

sistemcilik

- * Toplum biliminde etkileşim alanlarını çeşitli sistemlere ayıran bilim yöntemi.

sistemik

- * Sayısal ve ekonomik konulara belli sistemler çerçevesinde bakan.

sistemleşme

- * Sistemleşmek işi.

sistemleşmek

- * Sistemli duruma gelmek.
- * Sistem durumuna gelmek.

sistemleştirme

- * Sistemleştirmek işi.

sistemleştirmek

- * Sistemli duruma getirmek.

* Sistem durumuna getirmek.

sistemli

- * Düzenli.
- * Belli ilkelere, kurallara uyan, dizgeli, sistematik.

sistemsiz

- * Düzensiz.
- * Belirli kural ve ilkelere uymayan, dizgesiz.

sistemsizlik

- * Sistemsiz olma durumu.

sistire

- * Bir tahtanın üzerindeki ufak pürüzleri giderip onu dümdüz bir duruma getirmeye yarayan ince çelik lâma.

sistireci

- * Sistire yapan kimse.

sistireleme

- * Sistirelemek işi.

sistirelemek

- * Düzgün bir yüzey elde etmek için ağaç vb.şeyleri sistireden geçirmek.

sistit

- * Genellikle bakterilerin sebep olduğu sidik torbası iltihabı.

sistol

- * Kalp kasının kasılma devresi.

sit

- * Tarih öncesinden günümüze kadar değişik çağların ve uygarlıkların kültür değerlerini temsil eden eser veya kalıntı.

sit alanı

- * Sit bütünlüğünü veya onun bir parçasını üzerinde bulunduran yer.

sitayış

- * Övme veya övgü.

sitayışkâr

- * Övücü, öven.

site

- * Daha çok belli meslek adamları için yapılmış veya belli amaçlarla kurulmuş konutlar topluluğu.
- * İlk Çağda kendi yasalarıyla yönetilen bir veya birkaç kentten oluşan devlet.
- * Kent, şehir.

sitem

- * Bir kimseye, yaptığı bir hareketin veya söylediği sözün üzüntü, alınganlık, kırgınlık gibi duygular uyandırdığını öfkelenmeden belirtme.

sitem etmek

- * bir kimseye üzüldüğünü, kırdığını öfkelenmeden belirtmek.

sitemkâr

- * Sitem edici, sitem eden.

sitemli

- * Sitem taşıyan.

sitil

* Büyük bakraç, su kovası.

sitoloji

* Genel biyolojinin hücre bölümü, hücre bilimi.

sitoplâzma

* Çekirdek dışta kalmak üzere protoplâzma yığını.

sitrik asit

* Birçok meyve ve sebze de serbest durumda veya potasyum, kalsiyum tuzu olarak bulunan, hafifçe mayalanmış limon suyunun kaynar durumdaki kalsiyum karbonatla işlenmesinden elde edilen asit, limon asidi.

sitteisevir

* Nisan ayında çıkan ve ortalama altı gün süren fırtına.

sitteisevir her saati bir devir

* bu fırtına günlerinde hava her saat değişikliğe uğrar.

sitteisevir kapıyı çevirir

* bu fırtına günlerinde dışarı çıkmamayı öğütölünen bir söz.

sittinsene

* Altmış yıl, sonu gelmeyecek kadar uzun zaman ömür boyu.

sivil

* Askerî olmayan.
* Asker sınıfından olmayan (kimse).
* Özel bir biçimde olmayan, üniforma olmayan (giysi).
* Üniforma veya özel giysi giymemiş olan (kimse).
* Sivil polis.
* Çıplak, çırpıplak.

sivil idare

* Bkz. sivil yönetim.

sivil polis

* Özellikle üniformasız güvenlik görevlisi, sivil.

sivil savunma

* Barışta doğal afetlere karşı, savaşta sıcak çatışma içinde sivil halkı korumaya yönelik önlemler bütünü.

sivil yönetim

* Askerî açıdan bağımlı olmayan yönetim biçimi.

sivilce

* İçinde irin bulunan küçük deri kabarcığı, en küçük çıban.

sivilceli

* Sivilceleri olan (kimse).

sivilleşme

* Sivilleşmek işi veya durumu.

sivilleşmek

* Sivil duruma gelmek.

sivilleştirme

* Sivilleştirmek işi veya durumu.

sivilleştirmek

* Sivil duruma getirmek.

sivillik

* Sivil olma durumu.

sivişmek

* Bkz. Sıvışmak.

sivri

* Ucu keskin ve batıcı olan.

* Ucuna doğru gittikçe incelen.

* Genel tutumun veya geleneklerin dışında kalan, göze batıcı özelliği olan, aşırı.

* Bkz. palamut.

sivri akıllı

* Acayip düşünceleri olan ve kimsenin aklını beğenmeyen (kimse).

sivri biber

* Uzunca ve ince yeşil biber.

sivri fare

* Kurt, fare gibi hayvanları yiyen ve bu bakımdan tanıma yarırlı sayılan küçük bir memeli (Sorex araneus).

sivriç

* Kaya çatlakları arasına sokulup üzerine balyozla vurulan, ucu sivri, yaklaşık bir metre boyunda çelik çubuk.

sivrikuyruk

* 3-12 mm uzunluğunda, insanların, özellikle çocukların bağırsaklarında yaşayan küçük bir solucan, oksiyür.

sivrileşme

* Sivrileşmek işi.

sivrileşmek

* Sivri duruma gelmek.

sivrileştirme

* Sivrileştirmek işi.

sivrileştirmek

* Sivri duruma getirmek.

sivrilik

* Sivri olma durumu.

sivrilış

* Sivrilmek işi veya biçimi.

sivrilme

* Sivrilmek işi.

sivrilmek

* Sivri duruma gelmek, sivrileşmek.

* Başkalarını geride bırakıp yükselmek veya ün kazanmak.

sivriltme

* Sivriltmek işi.

sivriltmek

* Sivri duruma getirmek.

sivrisinek

* Çift kanatlılardan, insan ve memeli hayvanların kanıyla beslenen, birçok türü bulunan ve bir türü sıtma mikrobi aşılayan, sulak, bataklık yerlerde çok üreyen ve bulaşıcı hastalıkları yayan uçucu böcek (Culex pipiens).

siya

* K reklere tersine kullanarak sandalı geriye yürütme.

siya siya

* Geri geri.

* Yavaş yavaş.

siya siya gitmek

* geri geri gitmek.

siyah

* Kara (II).

* Koyu renkte olan.

* (baskıda) Başka harflerden daha koyu görünen harf türü.

siyah beyaz

* Yalnız siyah çizgilerle k ğ d n beyazlığ ndan oluşan resim veya bu iki rengi verecek gibi hazırlanmış kliőe tekniğ .

* Tek renk temeline dayanan, siyahtan beyaza kadar çeşitli yoğ nluk derecelerini gösteren film.

siyah gemre

* Siyah gübre.

siyah ırk

* Orta Asya, Afrika'da yaşayan, teninin rengi siyah olan insan ırk .

siyah kalem

* Kurşun kalem ile yapılmış resim sanat .

siyah ms 

* Siyaha yakın.

siyah mt rak

* Siyaha  alar, siyah gibi, siyaha yakın.

siyah 

* Zenci, fellah.

siyahlanma

* Siyahlanmak işi veya durumu.

siyahlanmak

* Siyahlaşmak.

siyahlaşma

* Siyahlaşmak işi.

siyahlaşmak

* Rengi karaya dönmek, kararmak.

siyahlatma

* Siyahlatmak işi.

siyahlatmak

* Rengini karaya çevirmek, karartmak.

siyahlık

* Siyah olma durumu, kara renk.

* Karanlık veya koyuluk.

siyak

* Sözü'n geliş'i, anlatım biçimi.

siyakat

* Genellikle devlet dairelerinde kullanılmış bir yazı türü.

siyakat yazısı

* Siyakat tarzı ile kaleme alınmış yazı.

siyakusibak

* Sözdeki uygunluk ve tutarlılık.

siyanojen

* Oksalik asidin azot ve karbon birleşimi (C2N2).

siyanür

* Hidrosiyanik asidin tuzu veya esteri olan çok güçlü bir zehir.

siyanürik

* İçinde siyanür bulunan asit.

siyanürleme

* Siyanürlemek işi.

siyanürlemek

* Siyanürden geçirmek.

siyasa

* Politika, siyaset.

siyasal

* Politika ile ilgili, siyasî, politik.

siyasal parti

* Bkz. siyasî parti.

siyaset

* Politika, siyasa.

* Devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili özel görüş veya anlayış.

siyaset bilimi

* Siyasî kurum, kuruluş ve oluşumlarının çalışma işleyişlerini inceleyen ve irdeleyen bilim dalı.

siyaset meydanı

* Ölüm cezalarının uygulandığı yer.

* Siyasî konularda çeşitli kesimlerden görüşlerin ortaya konduğu ve tartışıldığı yer veya ortam.

siyasetçi

* Politikacı.

siyasetçilik

* Siyasetçinin işi.

siyaseten

* Siyaset bakımından, siyaset açısından.

siyasetname

* Siyaset bilimini anlatan ve bu konuda öğüt veren eser.

siyasî

* Siyasetle ilgili, siyasal, politik.

* Siyasetçi, politikacı.

siyasî ambargo

* Bir ülkeyi cezalandırmak amacıyla siyasî alanda yaptırım uygulama.

siyasî coğrafya

* Devlet ile ülke arasındaki ilgiyi kuran ve inceleyen beşerî coğrafyanın bir kolu.

siyasî harita

* Devlet ve ülke sınırlarını gösteren harita.

siyasî parti

* Politik hayatın en önemli unsuru olan ve belli bir siyasî görüşü temsil eden parti.

siyasiyat

* Politika işleri.

siyatik

* Bacaktaki iki sinir ve bu sinirlerin ağrılı hastalığı.

siyek

* Sidik torbasından başlayarak dışarıya kadar uzanan sidik yolunun son bölümü.

siyenit

* Birleşiminde bol miktarda alkali feldspat bulunan bir granit.

siyer

* Hz. Muhammed'in hayatını anlatan kitap.

siyim siyim

* İnce ince, yavaş yavaş.

siyme

* Siymek işi.

siymek

* Kedi, köpek İşemek.

siyonist

* Siyonizmle ilgili.

* Siyonizm yanlısı.

siyonizm

* XIX. yüzyıl sonlarında çeşitli ülkelerde Yahudilerce ortaya atılan, Filistin'de bağımsız bir Yahudi devleti kurmayı amaçlayan akım.

siz

* Çokluk ikinci kişi zamiri.

* Saygı ve incelik belirtisi olarak tek kişi için kullanılan seslenme sözü.

-siz

* Bkz. -sız / -siz, -suz / -süz.

siz bilirsiniz

* nasıl istersiniz öyle olsun.

siz sağ olun

* ne yapalım, ziyanı yok.

sizden iyi olmasın

* birinin, orada bulunmayan bir kimseyi överken karşısındakine söylediği bir nezaket sözü.

size (veya sizlere) ömür

* bir kimsenin öldüğünü bildirmek için kullanılır.

size doyum olmaz

* bir yerden ayrılırken söylenen bir nezaket sözü.

-sizin

* Bkz. -sızın / -sizin.

skandal

* Büyük yankı uyandıran, utanç verici veya küçük düşürücü olay.

Skandinav

* Bkz. İskandinav.

skandiyum

* Atom numarası 21, atom ağırlığı 44,96 olan, az rastlanan bir element. Kısaltması Sc.

skavut

* Çok hızlı gidebilen bir tür keşif gemisi.

skeç

* Daha çok radyo ile yayımlanmak için hazırlanmış, genellikle güldürü niteliğinde kısa oyun.

ski

* Kayak.

skif

* İçine yalnız kürek çekenin girebildiği çok uzun ve çok dar yarış kayığı.

skink

* Skinkgillerden, çöl bölgelerinde, kurak bölgelerde yaşayan bir sürüngen türü (Scincus).

skinkgiller

* Omurgalı hayvanların sürüngenler sınıfından, üzerleri pullarla örtülü, küçük vücutlu hayvanları içine alan bir familya.

skleroz

* İçindeki katılgan dokunun artmasından dolayı bir organ veya dokunun patolojik sertleşmesi.

Skoç

* Bkz. İskoç.

skolâstik

* İnanç ve bilgiyi kiliseyle, özellikle Aristoteles'in bilimsel sistemini uyumlu bir biçimde birleştirmeye çalışan

Orta Çağ felsefesi.

* Bu felsefe ile ilgili olan.

* Orta Çağ yöntemlerine uygun, eski.

skor

* Durum veya sonuç.

skorbort

* Sayı göstergesi.

slâlom

* Kayak sporunda bayraklarla işaretlenmiş birtakım dönemeçlerden oluşan pist üzerinde yapılan bir yarış türü.

slâlomcu

* Slâlom yapan erkek veya kadın yarışçı.

Slav

* Rus, Beyaz Rus, Ukraynalı, Leh, Sırp, Hırvat, Sloven, Bulgar, Slovak ve Çek halklarına dillerindeki yakınlık dolayısıyla verilen ortak ad.

* Slav halklarına özgü olan.

Slavca

* Slav dili.

Slavist

* Slavistik alanında çalışan bilgin.

Slavistik

* Slavlarla uğraşan bilim dalı.

slavlar

* Slav dilleri alanında yaşayan etnik grup.

slavlaşma

* Slavlaşmak işi veya durumu.

slavlaşmak

* Slav gibi davranmak.

slavlık

* Slav olma durumu.

slâyt

* Saydam bir yüzey üzerine alınmış, projeksiyonda kullanılmaya özgü pozitif görüntü, diyapozitif.

slip

* Kısa kesilmiş, kısa biçilmiş, küçük deniz donu.

* Paçasız, kasıklara oturacak biçimde dikilmiş kilot.

* Kredi kartlı alışverişlerde ödemenin daha sonra denetlenmesi için verilen fiş.

slogan

* Kısa ve çarpıcı propaganda sözü.

slogan atmak

* sloganı bağırarak söylemek.

slogancı

* Slogan hazırlayan veya atan kimse.

slogancılık

* Slogancının işi.

sloganlaşma

* Sloganlaşmak işi veya durumu.

sloganlaşmak

* Slogan durumuna gelmek.

sloganlaştırma

* Sloganlaştırmak işi.

sloganlaştırmak

* Slogan durumuna getirmek.

Slovak

* Slovakya'da oturan Slav halkı ve bu halkın soyundan olan kimse.

* Slovak ulusuyla ilgili, Slovak ulusuna özgü olan.

Slovakça

* Slovakların kullandığı Slav dili.

Slovakyalı

* Slovakya halkından olan kimse.

Sloven

* Slavların güney kolundan bir ulus veya bu ulustan olan kimse.

Slovençe

* Slovenlerin kullandığı dil.

Slovenyalı

* Slovenya halkından olan kimse.

Sm

* Samaryum'un kısaltması.

smaç

* Voleybolde yukarıdan aşağıya topu sertçe yere vurmak.

smaçör

* Voleybolda file üzerinde karşı alana doğru yukarıdan aşağıya topu sertçe yere vuran, oyuncu.

smokin

* Gece ziyafetlerinde, galalarda ve gece eğlencelerinde erkeklerin giydikleri, önü açık, ceketi daha çok atlas yakalı takım giysisi.

Sn

* Kalay'ın kısaltması.

snack-bar

* Bkz. sinek bar.

snobizm

* Snop gibi davranmayı benimseme yanlısı olan.

snop

* Seçkin görünmek için, bazı çevrelerdeki düşünceleri benimseyen, hayranlık duyan ve onlar gibi davranmaya özenen (kimse), züppe.

snopluk

* Snop olma durumu, züppelik.

soba

* Bir yeri ısıtmak için içinde kömür, odun veya gaz yakılarak kullanılan bir araç.

sobacı

* Soba yapan, satan, onaran veya kuran kimse.

sobacılık

* Sobacının işi veya mesleği.

sobalık

* Sobaya girebilecek büyüklükte olan.

* Soba yapmaya elverişli olan.

* Sobanın alabileceği miktarda olan.

sobe

* Genel olarak koşmaca, saklambaç vb. çocuk oyunlarında, ebeden önce davranıp daha önce kararlaştırılmış yere ulaşıldığında söylenen söz.

sobeleme

* Sobelemek işi.

sobelemek

* Sobe diyerek ebeden önce kararlaştırılmış yere ulaşıldığını bildirmek.

soda

* Sindirimi kolaylaştırmak; susuzluğu gidermek, içkileri sulandırmak için kullanılan, içinde sodyum karbonat bulunan, köpüren su.

* Billûrlaşmış sodyum karbonatın piyasadaki adı.

sodyum

* Atom numarası 11, atom ağırlığı 22,990 olan, 0,971 yoğunluğunda, 97,5 C'de eriyen, deniz ve kaya tuzlarında, doğada birleşik olarak çok yaygın bulunan, beyaz, parlak, mum gibi yumuşak bir element. Kısaltması Na.

sodyum bikarbonat

* Özellikle kabartma tozu olarak kullanılan madde (NaHCO_3).

sodyum flüorit

* Metalurjide, eczacılıkta kullanılan kristal madde (NaF).

sodyum fosfat

* Eczacılıkta, hekimlikte kullanılan fosforik asidin sodyumlu tuzu ($\text{NaH}_2\text{P}_2\text{O}_4$, NaHPO_4 , Na_3PO_4).

sodyum hidroksit

* Sabun yapımında kullanılan, 320 C de eriyen kuvvetli bir baz, sut kostik (NaOH).

sodyum hiposülfid

* Fotoğrafçılıkta, eczacılıkta kullanılan, suda eriyebilen kristal madde ($\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_4$).

sodyum karbonat

* Sabun yapımında, temizlik işlerinde kullanılan, güçlü bir alkali tuz (Na_2CO_3).

sodyum klorür

* Tuz.

sodyum nitrat

* Gübre yapımında, eti korumada kullanılan madde (NaNO_3).

sodyum sülfat

* Tekstil, kâğıt, cam sanayiinde kullanılan madde (Na_2SO_4).

sodyumlu

* Birleşiminde sodyum bulunan.

sof

* Bir çeşit sertçe, ince yünlü kumaş.

* Ham ipekten yapılmış astarlık kumaş.

sofa

* Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer, hol.

sofî

* Tasavvuf felsefesine bağlı olan (kimse), mutasavvıf.

sofilik

* Sofî olma durumu.

sofist

* Sofizmden yana olan (kimse, düşünce vb.).

sofistik

* Safsatakl, yanıltmalı.

sofistike

- * Aşırı ölçüde yapmacıklı davranan (kimse).
- * Aşırı karmaşık olan (durum).

sofistlik

- * Sofist olma durumu.

sofiyan

- * Sofiler.

sofiyane

- * Tasavvufî ilgili veya mutasavvıflara yakışır biçimde olan.

sofizm

- * Bilgicilik.

sofra

- * Masa, sini gibi şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu.
- * Yemek (yedirme ve yeme).
- * Birlikte yemek yiyenlerin tümü.
- * Genellikle tekerlek biçiminde, üzerinde yemek de yenebilen ayaklı hamur tahtası.
- * Anüs.
- * Halı göbeğinde daire biçimindeki çiçekli bölüm.

sofra (veya sofrayı) kaldırmak (veya toplamak)

- * yemek yendikten sonra masa, sini vb. yi temizlemek.

sofra (veya sofrayı) kurmak

- * yemek yemek için sofa takımını dizmek ve yiyecekleri hazırlamak.

sofra başı

- * Sofranın etrafı, yemek yeme yeri.

sofra bezi

- * Sofranın altına serilen yaygı.

sofra donatmak

- * sofraya bol ve türlü yiyecekler koymak.

sofra duası

- * Yemek sonunda yapılan yemek duası.

sofra örtüsü

- * Sofra kurulurken masanın üzerine serilen örtü.

sofra tahtası

- * Yerde yemek yeneceği zaman üzerine sofa takımı konan alçak masa.

sofra takımı

- * Yemek yerken kullanılan çatal, bıçak, tabak, örtü, peçete gibi şeylerin tümü.

sofracı

- * Saraylarda sofrayı kurmak, kaldırmak, yemeği dağıtmak gibi işlerle görevlendirilmiş kimse.

sofralık

- * Sofrada yemeye yarayan.

sofrası açık

- * Konuklarını yemeğe alıkoymayı seven, sofrasında konuk eksik olmayan.

softa

- * Medrese öğrencisi.
- * İlmîyeden olanlara aşâğılama amacıyla verilen ad.
- * Bir görüşe, bir inanışa körü körüne bağlanan kimse.
- * Yaşadığı çağın gerisinde kalmış, geri kafalı kimse.

softaca

- * Softaya yaraşır (bir biçimde).

softalaşma

- * Softalaşmak işi.

softalaşmak

- * Bir görüşe, bir inanışa körü körüne bağlanmak, softa durumuna gelmek.

softalık

- * Softa olma durumu.

sofu

- * Dinin buyruk ve yasaklarına bütünüyle uyan (kimse).

sofuca

- * Sofuya yaraşır (biçimde).

sofuluk

- * Sofu olma durumu.
- * Sofuca davranma.

soğan

- * Zambakgillerden, yemeklere tat vermek için yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan ıtırılı bitki (Allium cepa).
- * Çiğdem, lâle, zambak, sarımsak gibi bitkilerin toprak altındaki yumru kökü.

soğan çiçeği

- * Fulya.

soğancı

- * Soğan satan kimse.

soğancık

- * Yalın kat yaprakla sarılı, besin bakımından zengin küçük soğan.
- * Sarımsak dişi.
- * Beyinle omurilik arasında kalan beynin son bölgesi.

soğanlama

- * Soğanlamak işi veya durumu.

soğanlamak

- * Soğan katmak.

soğanlı

- * İçinde soğan bulunan, içine soğan doğranmış olan, soğanla pişirilmiş olan.

soğansı

- * Soğana benzer, soğana yakın.

Soğdakça

- * Soğdca.

Soğdca

- * Orta Asya'da Soğdların kullandıkları İran kökenli ölü dil.

soğrulma

- * Soğrulmak işi.

soğrulmak

* Soğurmak işine konu olmak.

soğrumsama

* Bkz. yüze soğurma.

soğuk

* Isısı düşük olan, sıcak karşıtı.

* Üşütecek derecede ısı olan.

* Duygudan, sevgiden yoksun olan, sokulgan olmayan.

* Yakın ve içten olmayan, ilgisiz.

* Sevimsiz veya yersiz.

* (kadın için) Cinsel istek duymayan.

* İlgisiz, sevimsiz bir biçimde veya memnuniyetsizliğini belli ederek.

* Isının üşütecek kadar az veya düşük olması durumu.

soğuk algınlığı

* Nezle, anjin, bronşit gibi üşütmeden ileri gelen rahatsızlık.

soğuk almak

* üşüyerek hastalanmak, üşütmek.

soğuk bez

* Keten ipliğinden yapılmış, tülbende benzeyen bir tür ince, seyrek bez.

soğuk büfe

* Bazı toplantılarda, ayakta yenilmek için soğuk yiyecek ve içeceklerle hazırlanmış masa.

soğuk çalmak

* (bitki için) soğuk zarar vermek.

soğuk çıkmak

* hava soğumak.

soğuk dalgası

* Yoğun olarak soğuk havanın art arda gelmesi.

soğuk damga

* Mürekkep kullanılmadan, baskı ile yapılan kabartma damga.

soğuk durmak

* ilgisiz, sevimsiz davranmak.

soğuk duş etkisi yapmak

* (ansızın bildirilen tatsız bir haber için) olumsuz bir tepki yaratmak.

soğuk düşmek (veya kaçmak)

* (söz, davranış vb. için) yersiz ve sevimsiz olmak.

soğuk harp

* Soğuk savaş.

soğuk hava deposu

* Bozulabilen yiyeceklerin konulduğu, sürekli olarak soğutulan depo.

soğuk ısırması

* Soğğun etkisiyle parmaklarda, kulak kenarlarında oluşan kırmızı, kaşıntıdırıcı şiş.

soğuk neva

* Bkz. soğuk nevale.

soğuk nevale

* İnsanlara yaklaşmayan, söz veya davranışları soğuk olan sevimsiz kimse.

soğuk renkler

* Mavi, lâcivert ve mor renk ve bu renklerin tonlarına verilen ad.

soğuk savaş

* II. Dünya Savaşı'ndan sonra doğu ve batı bloklarının zaman zaman savaş çıkarma tehditlerinin bütün dünyada yarattığı gerginlik.

soğuk şaka

* Hoş karşılanmayan, yersiz nükte veya sözle yapılan şaka.

soğuk ter dökmek (veya soğuk ter basmak)

* korku, heyecan anlarında birden terlemek.

soğuk vurmak (veya yakmak)

* (bitki için) çok soğuğun etkisiyle kurumak.

soğukça

* Soğuk gibi, soğuğa benzer.

* Soğuğa yakın.

soğukkan

* Kolayca öfke, telâş heyecana kapılmayan, serin kanlı.

soğukkanlı

* Olaylara ve gelişmelere sakin, ılımlı ve temkinli yaklaşan (kimse).

soğukkanlı hayvanlar

* Vücut ısıları yaşadıkları ortamın ısısına göre değişen hayvanlar.

soğukkanlı olmak

* kolayca, öfke, telâş ve heyecana kapılmamak.

soğukkanlılık

* Soğukkanlı olma durumu, serin kanlılık.

soğuklama

* Üşüterek hastalanma, soğuk algınlığı.

soğuklamak

* Üşüterek hastalanmak, soğuk almak.

soğuklaşma

* Soğuklaşmak işi.

soğuklaşmak

* Soğumak.

* İlgisiz, isteksiz, sevimsiz bir durum almak, soğuk davranmak.

soğuklaştırma

* Soğuklaştırmak işi.

soğuklaştırmak

* Soğuk duruma getirmek.

soğukluk

* Soğuk olma durumu, soğuk bir etki yapan şeyin özelliği.

* Yemeğin sonunda yenen meyve, hoşaf, komposto gibi şeyler.

* Hamamlarda yıkanılan yerle giyinilen yer arasındaki az ısıtılan yer.

* Soğuk, sevimsiz ve ilgisiz davranış, ilgisizlik.

- * Kırgınlığa, dargınlığa yol açabilen sevgi azalması.
- * Cinsel istek duymama durumu.

soğulma

- * Soğulmak işi.

soğulmak

- * Suyu veya sütü çekilerek pörsümek.
- * Irmak, kuyu, pınar gibi yerlerde su çekilip yok olmak.

soğuma

- * Soğumak işi.

soğumak

- * Isısını hızla veya yavaş yavaş yitirerek soğuk duruma gelmek.
- * Birine karşı olan sevgi veya bir şey için duyulan istek kalmamak.

soğumölçer

- * Soğuma durumunu ölçmeye yarayan alet.

soğurgan

- * Emen, soğuran.

soğurganlık

- * Bir madde veya enerjiyi soğurma gücü, yeteneği.

soğurma

- * Soğurmak işi, emme, massetme.
- * Katı veya sıvı bir maddenin bir gazı, ışığı içine alması, emmesi.
- * Bir ortamın ışık enerjisini belli nicelikte emmesi olayı.

soğurmak

- * (bir madde bir sıvıyı) İçine çekmek.
- * Katı veya sıvı bir madde soğurma yoluyla bir gazı içine almak, emmek, massetmek.

soğurmalı

- * Soğurma yoluyla çalışan.

soğurucu

- * Soğurma özelliği gösteren madde.

soğuruş

- * Soğurmak işi veya biçimi.

soğuşma

- * Soğuşmak işi.

soğuşmak

- * (toprak için) Su soğurup tavlınmak.

soğutkan

- * Sıcaklığı azaltan, soğutma özelliği olan.
- * Soğutmaç, soğutucu.

soğutma

- * Soğutmak işi.

soğutmaç

- * Soğutucu.

soğutmak

- * Soğumasını sağlamak, soğumasına sebep olmak.

* (herhangi bir durum, kişi veya olay) Birine, bir yere veya bir şeye karşı duyulan sevgi ve ilginin yok olmasına yol açmak.

soğutucu

* Soğutma özelliğı olan, frigorifik.

* Yiyeceklerin sıcaktan bozulmasını önleyen, içecekleri soğutan, motorla çalışan dolap biçiminde araç, buz dolabı, frijider.

* Bir makine veya yapıda, aşırı ısınmayı önlemek için yer alan düzen.

soğutulma

* Soğutulmak işi.

soğutulmak

* Soğutmak işine konu olmak.

soğutuş

* Soğutmak işi veya biçimi.

soğuyuş

* Soğumak işi veya biçimi.

sohbet

* Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi, yarenlik, hasbıhâl.

* Söyleşi.

sohbet etmek

* dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirmek, söyleşide bulunmak, yarenlik etmek, hasbıhâl etmek.

sohbet ustası

* Konuşması zevkle dinlenen ve doyurucu olan, dinleyicileri âdeta büyüleyen kimse.

sokağa (veya sokaklara) düşmek

* (kadın) kötü yola saparak orta malı olmak.

* (bir şey) çoğalıp değerini yitirmek.

* sükûneti, huzuru evin dışında aramak.

sokağa atmak

* birini düşkün, yoksul kalacak biçimde evden, iş yerinden uzaklaştırmak veya kovmak.

* (para, eşya vb.yi) boş yere harcamak.

sokağa atsan

* en aşağı fiyatla satılsa bile.

sokağa çıkmak

* gezmek veya bir iş görmek için evden çıkmak.

sokağa dökölmek

* herhangi bir sebeple dışarı çıkmak.

sokak

* İl, ilçe gibi yerleşim bölgelerinde, iki yanında evler olan, caddeye oranla daha dar veya kısa olabilen yol.

sokak çocuğu

* Genellikle vaktini sokaklarda geçirip eğitimden yoksun kalmış çocuk.

sokak kadını

* Kötü yola düşmüş kadın (veya kız).

sokak kapısı

* Evin sokağa açılan kapısı.

sokak kızı

* Bkz. sokak kadını.

sokak süpürgesi

* Evinde oturmayıp çok gezen kadın, sürtük kadın.

sokakta bulmamak

* (herhangi bir şeyi) değerli ve önemli bulmak.

sokakta kalmak

* sığınacak yeri olmamak, bakacak kimsesi bulunmamak.

sokaktaki adam

* genel olarak kamuoyunun görüşünü dile getirdiğine inanılan herhangi bir kişi.

* vatandaş, belirgin bir özelliği olmayan, sıradan adam.

sokaktan toplamak

* kolayca sağlamak, masrafsız ve zahmetsiz elde etmek.

soket

* Kısa çorap.

sokma

* Sokmak işi.

sokmak

* İçine veya arasına girmesini sağlamak.

* Bir yere girmesini sağlamak, içeri almak.

* Batırmak, saplamak (bıçak, çakı, iğne vb. için).

* (böcek, zehirli hayvan için) İğnesini batırmak veya ısırarak; zehirlemek.

* Yasak bir malı gizlice getirmek veya götürmek.

* Belli etmeden kötü bir malı vermek.

* Konuşma sırasında bir sözü, soruyu veya düşüncüyü söyleyivermek.

* Dokunaklı, kınacı veya acı söz söylemek.

sokman

* Bir çeşit uzun konçlu çizme.

sokra

* (güverte döşemeleri vb.) İki ağacın uç uca gelmesiyle oluşan aralık.

sokranma

* Sokranmak işi veya durumu.

sokranmak

* Söylenmek, homurdanmak, isteksiz iş görmek.

sokturma

* Sektirmek işi veya durumu.

sokturmak

* Sokmak işini yaptırmak.

soku

* Taş dibek.

* Dibekte, havanda tahıl dövmeye yarayan tokmak.

sokucu

* Soka, sokmak işini yapan.

sokulgan

* Kısa sürede insanlarla kaynaşıp dost olabilen, kendini çabucak sevdiren.

sokulganlık

- * Sokulgan olma durumu.

sokulma

- * Sokulmak işi.

sokulmak

- * Sokmak işine konu olmak.
- * Girmek.
- * Yanaşmak, yaklaşmak.

sokulu

- * Sokulmuş olan.
- * Sokulmuş olarak.

sokuluş

- * Sokulmak işi veya biçimi.

sokum

- * Lokma.
- * Yufka ekmeginden yapılan dürüm.
- * Bkz. kuyruk sokumu.

sokur

- * Köstebek.
- * Sönmüş, içeriye batmış.
- * Bir gözü kor.

sokuş

- * Sokmak işi veya biçimi.

sokuşma

- * Sokuşmak işi veya durumu.

sokuşmak

- * Dar bir yere sokulmak.
- * Usulcacık araya girmek.

sokuşturma

- * Sokuşturmak işi.

sokuşturmak

- * Dar bir yere zorla veya iterek sokmak.
- * Belli etmeden kötü bir malı vermek.
- * Dokunaklı, kırıncı veya acı söz söylemek.

sol

- * Kalbin bulunduğu tarafta olan, sağ karşıtı.
- * Bu taraftaki yön.
- * (parlâmentoda oturuş düzenine göre) Solcu grupların tümü.
- * Bir parti içerisinde, sosyalizme yakın görüşte olan grup.
- * (boksta) Sol yumrukla vuruş.

sol

- * Gam dizisinde fa ile la arasındaki ses.
- * Bu sesi gösteren nota işareti.

sol açık

- * Futbolda forvette yer alan, sol başta bulunan oyuncu.

sol anahtarı

- * Portedeki notaların fa yüksekliğinde olacağını gösteren işaret.

sol bek

* Futbolda kalecinin önünde yer alan savunma oyuncularının solda bulunanı.

sol eğilimli

* Dünya görüşü solculuğa yatkın olan.

sol eli beklemek

* yemeğe beklenen birine, yemeğe başlandığını şaka yollu anlatmak için kullanılır.

sol haf

* Futbolda oyun kurucularının sol ucunda yer alan oyuncu.

sol iç

* Futbolda forvette bulunan beş oyuncudan, soldan ikinci yerde bulunanı.

sol şerit

* Trafikte yolun veya caddenin sol tarafında yer alan yol çizgilerinin oluşturduğu bölüm.

sol tarafından kalkmak

* aksilik, huysuzluk, terslik edenler için kullanılır.

* işleri ters gitmek, iyi gününde olmamak.

sol yapmak

* direksiyonu sola doğru çevirerek sola yönetmek.

sola kaymak

* siyasette ve ekonomide sol eğilimli olmak.

solak

* Eller kullanılarak yapılan işlerde daha çok sol elini kullanan.

* Yeniçeri ocağının, padişahın gözeticiliğini yapan asker sınıfı.

solaklık

* Solak olma durumu.

solaryum

* Hastalıkları güneş ışınları ile tedavi etmeyi amaçlayan kuruluş.

solcu

* Parlâmentolarda başkanın solunda oturan, sosyal ve ekonomik konularda sosyalizme yakın kabul edilen birtakım siyasî değişiklikler yapma görüşünü temsil eden (kişi veya parti).

solculuk

* Solcu olma durumu.

solda sıfır

* hiçbir değeri ve önemi olmayan, benzerleriyle karşılaştırılınca değersizliği daha iyi anlaşılan.

soldat

* Asker.

soldurma

* Soldurmak işi.

soldurmak

* Solmasına sebep olmak.

solfej

* Müzik ezgilerinin uygulanışı.

* Notaları değerlerine göre seslendirmeyi amaçlayan müzik çalışması.

solgun
* Rengini, tazeliğini, canlılığını veya parlaklığını yitirmiş olan, solmuş.

solgunlaşma
* Solgunlaşmak işi.

solgunlaşmak
* Solgun duruma gelmek.

solgunluk
* Solgun olma durumu.

solidarist
* Dayanışmacı.

solidarizm
* Dayanışmacılık.

solipsizm
* Tek bencilik.

solist
* Solocu.

solistlik
* Solistin görevi.

sollama
* Sollamak işi.

sollama yapmak
* sollamak.

sollamak
* Bir taşıt başka bir taşıtı geçmek için solundan ilerlemek.

sollayış
* Sollamak işi veya biçimi.

sollu
* Bkz. Sağlı sollu.

solluk
* Sol olma durumu.

solma
* Solmak işi.

solmak
* Rengini yitirmek, rengi uçmak.
* Tazeliğini, diriliğini veya parlaklığını yitirmek.

solmaz
* Solmayan, rengini yitirmeyen.

solo
* Bir kişi tarafından söylenen veya çalınan müzik parçası.

solo yapmak
* müzik parçası bir kişi tarafından söylenmek veya çalınmak.

solocu

* Sesiyle veya bir çalgıyla solo yapan kimse, solist.

solucan

* Yuvarlak veya yassı, uzun kurtlara verilen genel ad.

solucan düşürücü

* Bağırsak kurtlarını öldürmeye veya organizmadan dışarı atmaya yarayan ilâç.

solucan gibi

* solgun ve zayıf kimseler için kullanılır.

solucan otu

* Birleşikgillerden, Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde yetişen, 15-35 cm yükseklikte, yuvarlak yapraklı çiçekleri solucan düşürücü olarak kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki (Pelargonium endlicherianum).

solucanlar

* Halkahlardan, yer solucanı, tenya, askarit gibi, vücutları uzun, yumuşak ve ayaksız hayvanları içine alan takım.

soluğan

* Nefes darlığına tutulmuş.

* Sık soluyan (hayvan).

* Uzaklarda esen rüzgârdan sonra başlayan dalga hareketi.

soluğan etmek

* soluk soluğa bırakmak.

soluğu (bir yerde) almak

* bir yere hemen gitmek veya sığınmak.

soluğu kesilmek (veya tutulmak)

* soluk almaz duruma gelmek.

soluğu kesmek

* (bir şey) çok heyecan veya korku vermek.

soluk

* Akciğerlere çekilen, akciğerlerden atılan hava veya ciğerlere hava alıp verme, nefes.

* Dikkat çekici, çarpıcı yanları olan kimse veya şey.

soluk

* (cilt için) Donuk bir beyazlığı olan, rengi atmış olan, solmuş.

* (ışık için) Parlaklığını, gücünü yitirmiş olan.

* (nesneler için) Rengi atmış olan.

soluk aldırmmamak

* ara vermeden çalıştırmak, vakit bırakmamak.

soluk almadan (dinlemek, izlemek veya bakmak)

* bir davranışın dikkatle ve heyecanla yapıldığını anlatır.

soluk almak

* havayı ciğerlere çekmek, nefes almak.

* dinlenmek.

soluk borusu

* Gırtlakla bronşlar arasında bulunan, yaklaşık 12 cm uzunluğunda, havanın akciğerlere girip çıkmasını sağlayan boru.

soluk darlığı

* Soluk alamaz duruma gelmek.

soluk kesici

* Çok heyecan veya korku veren.

soluk soluğa

* Koşmaktan güçlükle soluk alarak, sık sık soluyarak, yorgun, bitkin veya telâşla.

soluk soluğa kalmak

* nefes alamayacak duruma gelmek, çok yorulmak.

soluklama

* Soluklamak işi veya durumu.

soluklamak

* Soluk duruma gelmek.

soluklanma

* Soluklanmak işi.

soluklanmak

* Geniş ve rahat soluk almak, dinlenmek, teneffüs edilmek.

soluklaşma

* Soluklaşmak işi veya durumu.

soluklaşmak

* Gerçek rengini yitirmek, rengi solmak.

solukluk

* Soluk olma durumu.

soluksuz

* Soluk alamayacak biçimde.

soluksuzluk

* Soluksuz olma durumu.

* Kolay, sürekli ve verimli yazamama.

soluma

* Solumak işi.

solumak

* Nefes alıp vermek.

* Sık ve kesik soluklar alıp vermek.

* Zorlanmak, gücünün hepsini harcamak.

solungaç

* Suda yaşayan hayvanların solunum organı, galsame.

solunma

* Solunmak işi.

solunmak

* Soluk alıp vermek, teneffüs etmek.

solunum

* Bütün canlılarda, oksijen alıp karbondioksit verme biçiminde görülen hareket, teneffüs.

solunum aygıtı

* Organizmada solunumu sağlayan organların tümü.

solunum sistemi

* Bkz. solunum aygıtı.

solusyon

* Özellikle lâstikleri yapıştırmakta kullanılan koyu, yapışkan madde.

soluş

* Solmak işi veya biçimi.

solutma

* Solutmak işi.

solutmak

* Solumasına sebep olmak.

soluyuş

* Solumak işi ve biçimi.

solüsyon

* Çözelti.

som

* İçi dolu olan ve dışı kaplama olmayan.

* Katışksız.

som

* Rıhtımın su üstünde olan bölümü.

som

* Kemikli balıklardan, hem denizde hem tatlı sularda yaşayan, eti beğenilen, irice bir balık (Salmo salar).

som

* Kırgısıztan para birimi.

soma

* İlk damıtılan ve içinde anason bulunmayan rakı.

soma

* Cinsiyet hücreleri dışında, vücut hücrelerinin tümü.

somak

* Bkz. sumak.

somak

* Hayvanlarda yüzün çıkıntılı ve az çok sivri olan ön bölümü.

somaki

* Kıızıl veya yeşil renkte, damarlı ve çok sert bir porfir türü mermer.

* Bu mermerden yapılmış.

Somalili

* Somali halkından olan.

soman

* Bir tür balık.

soman balığı

* Bkz. som (III).

somata

* Bademden yapılan bir şerbet, badem subyesi.

somon

* Bkz. som (III).

somun

* Yuvarlak ve şişkin ekmek.

somun

* Cıvatanın ucuna geçirilen, içi yivli demir başlık.

somurdanma

* Somurdanmak işi.

somurdanmak

* Homurdanmak, somurtarak söylenmek.

somurma

* Somurmak işi veya durumu.

somurmak

* Dudakları yapıştırıp kuvvetlice içine çekmek, emmek.

somurtkan

* Sürekli somurtan, asık suratlı.

somurtkanlık

* Somurtkan olma durumu.

somurtma

* Somurtmak işi.

somurtmak

* Küskünlüğünü, bir şeye sıkıldığını, keyifsizliğini anlatacak biçimde yüzünü buruşturmak, surat asmak.

somurtuk

* Asık suratlı, yüzü gülmez, sıkıntılı, çekilmez.

somurtuş

* Somurtmak işi veya biçimi.

somurulma

* Somurulmak işi veya durumu.

somurulmak

* Somurmak işi yapılmak veya somurmak işine konu olmak.

somut

* Gerçekliği algılanabilen, muşahhas, konkre, soyut karşıtı.

* Somut olan şey.

somut isim

* Beş duyudan biriyle veya birkaçı ile belirlenen varlık.

somutlanma

* Somutlanmak işi veya durumu.

somutlanmak

* Somut duruma gelmek.

somutlaşma

* Somutlaşmak işi.

somutlaşmak

* Somut duruma gelmek.

somutlaştırma

* Somutlaştırmak işi.

somutlaştırmak

* Somut duruma getirmek.

somutluk

* Somut olma durumu.

somya

* Şilteyi taşımaya ve ona esneklik vermeye yarayan, yaylarla donatılmış kerevet.

son

* Şimdiki zamana en yakın zamandan beri olan veya bu zamanda yapılmış, olmuş olan, ilk karşıtı.

* En arkada bulunan.

* Artık ondan ötesi veya başkası olmayan.

* Bir şeyin en arkadan gelen bölümü, bitimi, nihayet.

* Etene, eş, döl eşi, meşime, plâsenta.

* Olum.

* Olanca.

son adam

* Futbolda en geride bulunan savunma oyuncusu.

son birim

* En sonda yer alan yer.

son bulmak (veya sona ermek)

* bitmek, tükenmek.

son derece

* Pek çok, çok fazla.

son deyiş

* Bazı edebî eserlerde yer alan son söz niteliğindeki bölüm, hatime.

son dört

* Son dörtlük.

son ek

* Kelimelerin kök veya gövdesine gelen ek.

son görev

* Bir akraba veya dostun ölümünde gerekli olan saygıyı göstermek, töreleri yerine getirmek.

son gürlüğü

* Bir kimsenin yaşlılığında kavuştuğu rahat, bolluk ve huzur.

son kânun

* Ocak, kânunusani.

son kozunu oynamak

* elinde bulunan son imkanı kullanmak.

son nefes

* ölümden önce yaşamın son dakikaları.

son nefes

* Ölümden önceki son anda alınan nefes.

* Hayatın sonu.

son nefesini vermek

* ölmek.

son pişmanlık fayda vermez (veya etmez)

* iş işten geçtikten sonra pişman olmanın yaranı yoktur.

son ses

* Bir kelimenin veya hecenin sonundaki ses.

son ses düşmesi

* Söz sonundaki bir sesin yok olması.

son turfanda

* Bir meyve veya sebzenin mevsiminin sonunda alınan en son ürünü.

son vazife

* Bkz. son görev.

son vermek

* bitirmek, sona erdirmek.

sona kalan dona kalır

* bir işte geç kalan istediği şeyi elde edemez.

sonar

* Batmış olan nesnenin yerini ve durumunu akustik dalgalarla belirleyen sistem.

* Bu sistemden yararlanılarak yapılmış, denizaltılarda kullanılan cihaz.

sonat

* Bir veya iki çalgı için yazılmış, üç veya dört bölümden oluşan müzik eseri.

sonbahar

* Güz.

soncul

* Son bulma özelliği olan.

sonda

* Suyun herhangi bir noktadaki derinliğini ölçmek, dip tabakaların yapısını incelemek için kullanılan araç.

* Bir boşluğun içeriğini yoklamaya yarayan uzunca ve ucu küt demir araç.

* Vücut içinde herhangi bir boşluk veya mesafeye sokulan, teşhis, inceleme, tedavi ve dışarı sıvı atmada kullanılan araç.

sondaj

* Sonda ile yoklama, sondalama.

* Bir durum, bir düşünce ile ilgili olarak yapılan yoklama, araştırma.

sondaj kuyusu

* Sondaj çalışmalarının yapıldığı kuyu.

sondaj yapmak

* sonda ile yoklamak, sondalamak.

* bir durum, bir düşünceyle ilgili olarak yoklama yapmak, araştırmak.

sondajcı

* Sondalamacı.

sondalama

* Sondalamak işi, sondaj.

* Dip tabakaların yapısını sonda kullanarak inceleme ve araştırma.

sondalamacı

* Sondalama yapan kimse, sondajcı.

sondalamacılık

- * Sondalamacının işi.

sondalamak

- * Suyun derinliğini sonda ile ölçmek.
- * Dip katmanların yapısını sonda kullanarak incelemek ve araştırmak.
- * Su, maden, petrol vb. araştırmaları için toprağın derinliklerine sonda sokmak.

sondurmak

- * Bkz. Sundurmak.

sone

- * İki dörtlü ve iki üçlünden oluşan, on dört dizeli bir batı şiir türü.

sonlama

- * Sonlamak işi veya durumu.

sonlamak

- * Bitirmek, sonuçlandırmak, sona erdirmek, noktalamak.

sonlu

- * Sonu olan, bitimli.
- * Sonu olan, sonsuz olmayan.

sonlu büyüklük

- * Ölçüsü sonlu bir sayıyla ifade edilen büyüklük.

sonra

- * Daha ileri bir zamanda, müteakiben.
- * Daha uzak ve ileri bir yerde.
- * Makam, sıra, değer ve önemde arkada oluşu bildirir.
- * Yoksa, aksi hâlde.
- * Arkadan gelen bölüm veya zaman.

sonradan

- * Konuşulan zamanın ardından gelen zamanda.

sonradan gelen devlet devlet değildir

- * kişi yaşlandıktan sonra gelen zenginlik işe yaramaz.

sonradan görme

- * Sonradan zenginleşerek gösteriş, övünme gibi yersiz davranışlarda bulunan kimse.

sonradan görme, gâvurdan dönme

- * sonradan görme olan bir kimsenin makbul bir adam olmadığını anlatan bir deyim.

sonradan görmelik

- * Sonradan görme özelliği veya durumu.

sonradan görmüş

- * Sonradan zenginleşmiş kimse.

sonradan görmüşlük

- * Sonradan zenginleşerek gösteriş, övünme gibi yersiz davranışlarda bulunma.

sonradan olma

- * başkasına kıyasla yeni olan, yeni ortaya çıkan.

sonraki

- * Sonra olan.

sonraları

* Sonraki zamanlarda.

sonrasız

* Bkz. sonsuz.

sonrasızlık

* Bkz. sonsuzluk.

sonsal

* Deneyden çıkan ve deneye bağlı olan (bilgi), aposteriori.

sonsuz

- * Sonu olmayan, hiç bitmeyen, ebedi.
- * Ölçülemeyecek kadar çok veya büyük olan.
- * Sonu, sınırı olmayan, çok.
- * Sonu olmayan, her niceliği aşabilen değişken (nicelik).
- * Sonu ve sınırı olmayan şey.

sonsuz küçük

* Sıfıra eşit olmamak şartıyla, herhangi bir sayıdan daha çok sıfıra yakın olabilen değişken.

sonsuzlaşma

* Sonsuzlaşmak işi.

sonsuzlaşmak

* Sonsuz duruma gelmek, sonu olmamak.

sonsuzluk

- * Sonsuz olma durumu.
- * Sonu olmayan gelecek zaman, ebediyet.
- * Sonu ve sınırı olmayan uzay.

sonteşrin

* Kasım, teşrinisani.

sonu gelmek

* bitmek, tükenmek, yok olmak, ölmek.

sonuç

- * Bir olayın doğurduğu başka bir olay veya durum, netice.
- * Bir gelişim veya girişimden elde edilen şey.
- * Öz, özet.
- * Yazının veya sözün bitim bölümü.

sonuç almak

- * bir işi bitirmek, sonuçlandırmak.
- * istenilen sonuca ulaşmak, verim almak.

sonuç karşılaşması

* Bkz. sonuç yarışması.

sonuç oyuncusu

* Maçın skorunda etkili olan oyuncu.

sonuç takımı

* Maçlarda sonuç almasını bilen takım.

sonuç vermek

* bir durumun sağlanmasına imkân sağlamak.

sonuç yarışması

* Sonucu almak için yapılan yarış.

sonuçlama

* Sonuçlamak işi.

sonuçlamak

* Sonuca ulaştırmak, sonuçlandırmak, bitirmek.

* Sonuç vermek; yol açmak.

sonuçlandırma

* Sonuçlandırmak işi.

sonuçlandırmak

* Sonuca ulaştırmak, bitirmek, neticelendirmek, intaç etmek.

sonuçlanış

* Sonuçlanmak işi veya biçimi.

sonuçlanma

* Sonuçlanmak işi.

sonuçlanmak

* Sonuca ulaştırılmak, sonuca bağlanmak, bitirilmek, neticelenmek, intaç edilmek.

sonuçsuz

* Sonuca ulaşamayan, sonuç vermeyen, neticesiz.

sonunda

* (bir şeyin) Sırada sonda olan, en sona kalanı, nihayetinde.

sonunu almak

* bir işi bitirmek veya bir işin bittiğini görmek.

sonunu getirememek

* iyi başladığı bir işi başarıyla bitirememek.

sonunu getirmek

* o işi başarıp bitirmek.

sonurgu

* Bir başlangıcın, bir olgunun, bir ilginin renkli ve zorunlu görülen sonucu, vargısı.

sonurtu

* Birbirine bağlı iki önermeden sonraki sözünde "ateş vardır" önermesi bir sonurtudur.

sonuşmaz

* Sonsuza giden bir eğrinin çeşitli noktalarının gittikçe yaklaştığı başka bir eğri veya doğru, asimptot.

sop

* Bkz. soy sop.

sopa

* Kalın değnek.

* Sopayla yapılan vuruş.

* Dayak, kötek.

sopa atmak (veya çekmek)

* dövme.

sopa yemek

* dövülmek, dayak yemek.

sopalama

* Sopalamak işi.

sopalamak

* Sopa ile vurmak, dövmek, sopalanmak.

sopalanma

* Sopalanmak işi veya durumu.

sopalanmak

* Sopa ile vurulmak, sövülmek.

sopalı

* Elinde sopası olan.

soplu

* Bkz. soylu soplu.

soprano

* Kadın veya genç erkek çocuklarda en ince ses.
* Sesi böyle olan sanatçı.
* Bir çalgı topluluğunda en ince sesleri veren müzik araçları.

sopsoğuk

* Çok soğuk.

sora sora

* Sorarak.

sora sora Bağdad (veya Kâbe) bulunur

* insan sora sora çok uzak yerleri bile bulur.

sordurma

* Sordurmak işi.

sordurmak

* Sormak işini yaptırmak.

sorgu

* Sormak işi.
* Ceza muhakemeleri usul kanununa göre, sanığın araştırma konusu olayla ilgili olarak yargıç karşısındaki beyanı, istintak.

sorgu hakimi

* Bkz. sorgu yargıcı.

sorgu sual

* Soruşturma.

sorgu suale çekmek

* sorguya çekmek.

sorgu yargıcı

* Sanıkları sorguya çeken yargıç, sorgu hakimi, müstantik.

sorguç

* Bazı kuşların tepelerinde bulunan uzunca tüy.
* Serpuşların ön tarafına takılan tüy veya püskül biçimindeki süs.

sorguçlanmak

* Sorguç biçimiyle şekillenmiş gibi görünmek.

sorguçlu

* Sorgucu olan.

sorgusuz

* Sorgucu olmayan.

sorgulama

* Sorgulamak işi.

sorgulamak

* Suç niteliğinde bulunan bir sorun üzerine ilgili bulunanlara sorular sormak.

sorgulanış

* Sorgulanmak işi veya biçimi.

sorgulanma

* Sorgulanmak işi.

sorgulanmak

* Sorgulamak işine konu olmak veya sorgulamak işi yapılmak.

sorgun

* Bkz. Sorkun.

sorgusuz

* Sormadan, hiç soruşturmadan anlamında sorgusuz sualsiz ikilemesinde geçer.

sorgusuz sualsiz

* Hiç soruşturmadan, sormadan.

sorguya çekmek

* bir suçla ilgili olarak soru sorup cevap istemek.

sorit

* ncul sayısı ikiden çok olan tasımsal çıkarım.

sorkun

* Sepetçi söğüdü.

sorma

* Sormak işi.

sorma kişinin aslını, sohbetinden bellidir

* bir kişinin nasıl bir insan olduğu konuşmasından belli olur, soyunu sopunu öğrenmeye gerek yoktur.

sormal (sormayın! veya sorma ğitsin!)

* okluk, aşınılık ve kötü bir durum anlatır.

sormaca

* Soruşturma, anket.

sormak

* Birine soru yönelterek herhangi bir konuda ondan bilgi istemek, sual etmek.

* Bir işin sorumluluğu kendisinde olmak, bir işten sorumlu bulunmak.

sormak

* Sorumak , emmek.

sormak (veya sorması) ayıp olmasın

* sorulması teklifsizlik sayılan bir şeyi sormadan önce özür dilemek için kullanılır.

sormuk

- * Çocuk emziği.
- * Tülbent içine lokum, şeker konularak küçük çocuklara verilen emzik.

sorti

- * Elektrik tesisatında lâmba veya fiş konacak kolların her biri.
- * Çıkış.

sorti yapmak

- * uçaklar havalanıp çıkış yapmak.

soru

- * Bir şey öğrenmek için birine yöneltilen ve karşılık gerektiren söz veya yazı, sual.
- * Bir öğrenciye sınavda yöneltilen söz veya yazı, sual.

soru cümlesi

- * Herhangi bir ögesinde soru kavramı bulunan cümle.

soru eki

- * Soru kavramı veren mi eki.

soru işareti

- * Soru cümlelerinin sonuna konan işaret.

soru sıfatı

- * İsmi soru yoluyla belirten sıfat.

soru sormak

- * bir konu hakkında bilgi edinmek üzere soru yöneltmek.

soru zamiri

- * İsimlerin yerini soru yoluyla tutan zamir.

soru zarfı

- * Bir fiilin anlamını soru yoluyla açıklayan zarf.

sorulma

- * Sorulmak işi.

sorulmak

- * Sormak işine konu olmak.

sorulu görünüm

- * Soru biçimindeki bir fiilin bir başka fiilden önce gelerek zaman zarfı görevinde kullanılması.

sorum

- * Sorumluluk, mesuliyet.

soruma

- * Sorumak işi.

sorumak

- * Emmek.

sorumlu

- * Üstüne aldığı veya yaptığı işlerden dolayı hesap vermek zorunda olan, sorumluluk taşıyan kimse, mesul.

sorumlu tutmak

- * sorumlu saymak, mesul olarak görmek.

sorumluluk

- * Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, mesuliyet.

sorumluluk düşmek

* sorumlu sayılmak, sorumlu olarak görölmek.

sorumsuz

* Sorumlu olmayan, sorumluluk taşımayan, mesuliyetsiz, gayrimesul.

sorumsuzca

* Sorumsuz (bir biçimde).

sorumsuzlaşma

* Sorumsuzlaşmak işi veya durumu.

sorumsuzlaşmak

* Sorumsuzca davranmak.

sorumsuzluk

* Sorumsuz olma durumu veya sorumsuzca davranış, mesuliyetsizlik.

sorun

* Araştırılıp öğrenilmesi, düşünölüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele, problem.

* Sıkıntı veren durum, dert.

sorunlu

* Sorunu olan, problemlî.

sorunsal

* Çözümü belli olmayan.

* Doğru olma ihtimali bulunmakla birlikte, şüphe uyandıran, kesin olmayan, problematik.

sorunsuz

* Sorunu olmayan, problemsiz.

soruşma

* Soruşmak işi.

soruşmak

* Birine sormak.

soruşmak

* Emilip yok olmak.

* (çamaşır) Kurumaya başlamak.

soruşturma

* Soruşturmak işi.

* Herhangi bir konuda ilgili kişilere soru yönelterek bilgi toplama işi, sormaca, tetkik, tahkik, anket.

* Bir idarî veya adlî makamın yönelttiği inceleme, tahkikat.

* Herhangi bir konuyla ilgili durum veya tutumu belirlemek için düzenlenmiş ayrıntılı ve kapsamlı soru

dizisi.

soruşturma açmak

* soruşturma yapmak.

soruşturma kurulu

* Herhangi bir konuda soruşturma yapmak üzere oluşturulmuş kurul, tahkikat komisyonu.

soruşturma raporu

* Soruşturma kurulunun hazırlamış olduğu yazılı belge.

soruşturmacı

* Soruşturma yapan, anketçi.

soruşturmacılık

* Soruşturma yapma işi, anketçilik.

soruşturmak

* Öğrenmek istenilen şeyi inceden inceye ve birçok kişiye sormak.

soruşturucu

* Soruşturma yapan (kimse), muhakkik.

sorutkan

* Somurtkan.

sorutma

* Sorutmak işi.

sorutmak

* Ayakta durmak, dikilmek, beklemek.

* Somurtmak, surat asmak.

sos

* Bazı yemeklerin üzerine dökülen, domates, baharat gibi şeylerle yapılan terbiye.

sosis

* Kıyılmış, baharat katılmış etle, tütsüleme ve pişirme gibi işlemlerden sonra yapılan bir tür sucuk.

sosluk

* Sos konulmak için konulan kap.

sosyal

* Toplumla ilgili, toplumsal, içtimâî.

sosyal adalet

* Toplumun değişik kesimlerinde hayat standardı, gelir düzeyi gibi birtakım ölçülerin fırsat eşitliği çerçevesinde dikkate alınmasıyla sosyal alanda sağlanan denge durumu.

sosyal antropoloji

* Kültürü bir bütün olarak inceleyen, kültür kalıpları arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koyan bilim dalı.

sosyal bilgiler

* Sosyal konuları içeren bilgiler.

sosyal bilim

* Toplum olaylarını, insanın sosyal ve kültürel faaliyetlerini inceleyen bilimlerin ortak adı.

sosyal bilimler

* Sosyal bilim dalında araştırma ve inceleme yapan bilimler.

sosyal bünye

* Sosyal yapı.

sosyal değerler

* Toplumun fertlerini birbirine yaklaştıran, bir arada tutan; toplumun devamını sağlayan temel yargılar, değerler.

sosyal değişme

* Sosyal bakımdan söz konusu olan değişme.

sosyal demokrasi

* Sosyal alanda emekçi toplum kesimlerinin çıkarlarının korunması ve üretimi artırmak yanında hakça bölüşümü de ön plânda tutan sosyal ve siyasî akım.

sosyal demokrat

* Sosyal demokrasi yanlısı olan kimse.

sosyal devlet

* Ekonomik ve sosyal alanlarda bireylere sosyal güvenlik ve adalet sağlayıcı politikalar üreten devlet modeli.

sosyal düzen

* Sosyal yapının düzenli bir biçimde oluşması.

sosyal faaliyet

* Sosyal konulu etkinlik.

sosyal gelişme

* Sosyolojik bakımdan gözlenen değişme ve gelişme.

sosyal güvenlik

* Sosyal sigorta ve sosyal yardım gibi araçlarla halkın sosyal durumunu güvence altına alma.

sosyal hayat

* İnsanın toplum içindeki yaşama biçimi.

sosyal ilişki

* Birbirlerinden haberi olan, en az iki insan arasında bir süre devam eden, anlamlı, belirli amaçları bulunan

sosyal bağ.

sosyal konut

* Dar gelirli için özel olarak yapılmış, sağlığa uygun ucuz konut.

sosyal olay

* İnsanlar arası ilişkilerden doğan ve bir defa olup biten sosyal oluşum, sosyal hadise.

sosyal olgu

* Sosyal nitelikli olay, sosyal vakıa.

sosyal oluşum

* Zaman içinde insanların oluşturduğu toplumla ilgili sosyal değişim.

sosyal psikoloji

* Toplumun insan davranışlarına etkisini konu edinen bilim dalı.

sosyal sigorta

* Bir işte ücret karşılığı çalışanların sağlığını, geleceğini güvence altına almak amacıyla kazançlarından bir bölümü kesilerek yapılan sigorta, işçi sigortası.

sosyal statü

* Bir sosyal pozisyonunun diğer sosyal pozisyona göre işgal ettiği duruma verilen ad.

sosyal tabaka

* Bir toplumda yaşama biçimi, maddi imkânları, öğrenim durumu bakımlarından birbirine benzeyen kişilerin oluşturduğu sınıf.

sosyal yapı

* İçinde sosyal ilişkilerin, sosyal olayların meydana geldiği, sosyal grupların ve kurumların yer aldığı toplumun şekil ve çerçevesiyle ilgili dış görünüme sahip olan bir sosyal varlık.

sosyal yardım

* Yoksul kimselere yiyecek, giyecek, yakacak, tedavi ve ilaç sağlanarak yapılan parasız yardım.

sosyal yaşam

* Bkz. sosyal hayat.

sosyalist

* Sosyalizm yanlısı, toplumcu.

sosyalistik

* Sosyalizm yanlısı.

sosyalizasyon

* Bazı imkânlardan, kuruluşlardan toplumun yararlanmasını sağlama, toplum hizmetine koyma, toplumsallaştırma.

sosyalizm

* Toplumculuk.

sosyalleşme

* Toplumsallaşma.

sosyalleşmek

* Toplumsallaşmak.

sosyalleştirme

* Toplumsallaştırma.

sosyalleştirmek

* Toplumsallaştırmak.

* Toplum kurallarına göre davranacak biçimde eğitmek.

sosyete

* Topluluk, toplum, cemiyet.

* Bir topluluktaki gelir düzeyi yüksek ve kendilerine özgü yaşama biçimleri olan topluluk.

sosyetik

* Sosyete ile ilgili.

* Yüksek sınıfın yaşama biçimine özenen.

sosyo-

* "Toplumla ilgili" anlamında ön ek.

sosyoekonomik

* Aynı anda hem toplumsal alanı hem ekonomik alanı veya aralarındaki ilişkileri ilgilendiren.

sosyokültürel

* Aynı anda bir toplumu veya toplumsal bir grubu ve kendine özgü olan kültürü ilgilendiren.

sosyolengüistik

* Dil, toplum ve kültür arasındaki ilişkileri konu edinen dil bilimi dalı.

sosyolog

* Toplum bilimi uzmanı, toplum bilimci, içtimaiyatçı.

sosyoloji

* Toplum bilimi, içtimaiyat.

sosyolojizm

* Bütün sosyal bilimleri yalnız sosyolojinin bir dalı olarak sayan ve bunların sadece sosyolojik metotlarla açıklanabileceğini söyleyen görüşün adı.

sote

* Küçük küçük doğranmış et, ciğer, böbrek gibi şeyler yağda hafifçe kavrulduktan sonra su, domates, biber vb. katılarak yapılan yemek.

sovhoz

* Sovyetler'de devlet eliyle yönetilen tarım işletmesi.

Sovyet

* 1990 öncesi SSCB'de Danışma kurulu, şura, konsey.

soy

* Manzum söz.
* Bir atadan gelen kimselerin topluluğu, sulâle.
* İyi ve üstün nitelikleri bulunan.
* Cins, tür, çeşit.

soy ağacı

* Bir ailenin kökenini ve sonraki üyelerini gösteren ağaç biçimindeki çizelge, hayat ağacı, şecere.

soy gazlar

* Bkz. asal gazlar.

soy kırımı

* Bir insan topluluğunu ulusal, dinsel vb. sebeplerle yok etme, jenosit.

soy oluş

* Türlerin, ortaya çıktıkları zamandan bulundukları zamana kadar geçirdikleri gelişim evrelerinin tümü, filogeneze, birey oluş karşısı.

soy sop

* Bütün soy ve hısımlar.

soya

* Fasulyeye benzer bir bitki (Soia hispida).

soya çekim

* Kalıtım, irsiyet, veraset.

soya çekmek

* soyunun özelliklerini taşımak.

soya fasulyesi

* Kökeni Çin ve Japonya'ya uzanan bir tür fasulye, soya.

soyadı

* Herkesin ailece anılmasına yarayan öz adından sonraki adı, aile adı.

soydaş

* Soylan bir olan, türdeş, hemcins.

soydaşlık

* Soylan bir olma, bir soydan olma durumu.

soydur çeker, bokedur kokar

* her insan veya yaratık az çok soyuna benzer.

soydurma

* Soydurmak işi.

soydurmak

* Soymak işini yaptırmak.

soygun

* Genellikle çete durumunda bir araya gelmiş haydutlar tarafından yapılan silâhlı hırsızlık.
* Hiçbir emek harcamadan ve yolsuz olarak elde edilen büyük kazanç, vurgun.

soyguncu

* Soygun yapan (kimse).

soygunculuk

* Soygun yapma, haydutluk, şekavet.

soyka

* Ölünün üzerinden çıkan giysi.

soyka

* Tüyleri alacalı, küçük bir karga türü.

soylama

* Soylamak işi.

soylamak

* Manzum söz söylemek.

soylu

* Doğuştan veya hükümdar buyruğuyla, bazı ayrıcalıklara sahip olan ve özel unvanlar taşıyan (kimse), asil.

* İyi tanınmış, köklü bir aileden gelen (kimse), necip, kişizade, asil.

* Saygı uyandıran, yücelik taşıyan.

soylu erki

* Ekonomik, toplumsal ve siyasî gücün soylular sınıfının elinde bulunduğu yönetim biçimi, aristokrasi.

soylu soplü

* Köklü ve tanınmış bir aileden.

soyluluk

* Soylu olam durumu, asillik, asalet, necabet.

soyma

* Soymak işi.

soymak

* Bir şeyin üzerinden kabuk, deri, zar gibi şeyleri çıkarmak.

* Birinin giysilerini çıkarmak.

* Birinin üstünde, yanında veya bir yerde bulunan şeyleri çalarak alıp götürmek.

soymuk

* Damarlı bitkilerin kök, gövde ve yapraklarında, ongun besî suyunu ileten borularla, yakın hücrelerden ve bunların arasını dolduran özek dokudan oluşan tabaka.

* Çam ağacının çiğnenip emilen iç kabuğu ve bunu almak için ağacın gövdesine açılan yara, yalamuk.

soysal

* Soyla ilgili.

soysuz

* Soyunun özelliklerini yitirmiş olan (kimse, bitki vb.).

* Biyolojik ve toplumsal ölçüler yönünden göze batacak kadar kötüye giden (kimse), dejenere.

* Kötü tanınmış, ahlâksız.

soysuzca

* Soysuz bir biçimde, soysuzca yakışırcaına.

soysuzlaşma

* Soysuzlaşmak işi.

soysuzlaşmak

* Biyolojik, toplumsal, doğal bozulmaya, dağılmaya uğramak; yaşama biçimi ve görevlerinde gerilemek, bozulmak, yozlaşmak, tefessüh etmek.

soysuzlaştırma

* Soysuzlaştırmak işi.

soysuzlaştırmak

* Soysuz bir duruma getirmek.

soysuzluk

* Soysuz olma durumu veya soysuzca davranış.

soytarı

* Söz ve davranışlarıyla halkı güldürüp eğlendiren kimse, maskara.

* Hileci, yaltak kimse, kaşmer.

soytarılık

* Soytarı olma durumu veya soytanya yakışır davranış, kaşmerlik, maskaralık.

soyulma

* Soyulmak işi.

soyulmak

* Soymak işine konu olmak.

soyunma

* Soyunmak işi.

soyunmak

* Üstündeki giysilerin bir bölümünü veya tümünü çıkarmak.

* Kendini herhangi bir biçimde göstermeye çalışmak.

* (Mevlevîlikte) Tarikata girmek.

soyuntu

* Soyulup atılan şey.

* Bir yer soyularak alınan (şey).

soyunup dökünmek

* sokak giysilerini çıkarıp ev içinde kullandığı rahat kılığını giymek.

soyunuş

* Soyunmak işi veya biçimi.

soyup soğana çevirmek

* hiçbir şey bırakmamacasına soymak.

* (hırsız) bir yeri veya bir kişiyi adamakıllı soymak.

soyuş

* Soymak işi veya biçimi.

soyut

* Soyutlama ile elde edilen, varlığı ancak eşyada gerçekleşen müccerret, somut karşıtı, abstre.

* Anlaşılmaz, kavranılması güç.

soyut isim

* Düşünce yoluyla kabul edilen varlığın adı: Akıl, hayal, ülkü gibi.

soyut sayı

* Birimlerinin türü belirlenmemiş sayı, abstre sayı.

soyutçuluk

* Soyutlamalara, somut gerçeklerinkine eşit değer verme; amaç olarak soyutu alan tutum, abstraksiyonizm.

soyutlama

* Bir nesnenin özelliklerinden veya özellikleri arasındaki ilişkilerden herhangi birini tek başına ele alan zihnî işlem; gerçeklikte ayrılamaz olanı düşüncede ayırma.

soyutlamak

* Bir Şeye soyutlama işlemine uygulamak.

* (bir kimseyi, durumu, dűŐűnce vb. yi) iŐinde bulunduĐu toplum, durum veya dűŐűnceden ayrı tutmak.

soyutlaŐmak

* Soyut duruma gelmek.

soyutlaŐtırmak

* Soyut duruma getirmek.

soyutluk

* Soyut olma durumu.

sűbe

* BiÇimi yumurta gibi olan, beyzi, oval.

sűĐdűrme

* Bkz. sűvdűrme.

sűĐdűrmek

* Bkz. sűvdűrmek.

sűĐe

* Sűve.

sűĐme

* Bkz. sűvme.

sűĐmek

* Bkz. sűvmek.

sűĐűlme

* Bkz. sűvűlme.

sűĐűlmek

* Bkz. sűvűlmek.

sűĐűntű

* Bkz. sűvűntű.

sűĐűrme

* AteŐte kűzlenerek hazırlanmıŐ patlıcan.

sűĐűŐ

* Suda kaynatılıp pişirilen, suyundan ayrılarak soğuk yenen et.

* űzerine yaĐ ve limon konulmadan ve birbirine kaŐŐtırılmadan yenen dilimlenmiŐ domates, salatalık vb.

sűĐűŐlemek

* Dolandırmak.

sűĐűŐlűk

* SűĐűŐ yapmaya elveriŐli et veya sebze.

sűĐűŐme

* Bkz. sűvűŐme.

sűĐűŐmek

* Bkz. sűvűŐmek.

sűĐűŐtűrmek

* Bkz. sűvűŐtűrmek.

söğüt

* Söğütgillerden, akarsu kenarlarında yetişen, yaprakları almasıık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç (Salix). Aksöğüt (Salix alba). Salkım söğüt (Salix babylonica). Keçi söğüdü (Salix caprea). Bozsöğüt (Salix cinerea).

söğütgiller

* İki çeneklilerden, söğüt, kavak ve benzeri türleri içine alan bir bitki familyası.

söğütlü

* Söğüt ağaçları bulunan (yer).

söğütlük

* Söğüt ağacı bol olan yer.

sökel

* Sakat (kimse), malûl.

* Güçsüz.

sökme

* Sökmek işi.

sökmek

* Bir şeyi bulunduğu yerden kuvvet kullanarak veya gevşeterek çıkarmak, çekip ayırmak.

* Kurulmuş bir şeyi parçalarına ayırmak.

* Rüzgâr, sel, akarsu, bir şeyi yerinden çıkarmak, götürmek.

* Geçip gitmeye engel olan zorlukları atlatmak.

* Kaşık bir yazıyı okumak.

* Okuyabilme beceresini kazanmak.

* Çıkması, akması kolaylaşmak.

* Gelmeye başlamak veya çıkagelmek.

* Geçmek, etki yapmak.

* Ayırmak, uzaklaştırmak, vazgeçirmek.

* Örülmüş veya dikilmiş şeyin, örgüsünü veya dikişini ayırmak.

söktürme

* Söktürmek işi.

söktürmek

* Sökmek işini yaptırmak.

sökü otu

* Baklagillerden, kumlu topraklarda yetişen bir bitki (Ornithopus).

sökük

* Dikişi sökülmüş veya örgüsü çözülmüş (şey).

sökük dikmek

* sökülmüş olan bir şeyi onarmak.

sökükçü

* Sökük dikip yama yapan (kimse).

sökülme

* Sökülmek işi.

sökülmek

* Sökmek işine konu olmak.

* (genellikle para için) istemeyerek vermek, harcamak.

sökülüş

* Sökülmek işi veya biçimi.

söküm

* Sökme işi.

sökün

* (birçok kişi veya şey) birbiri ardından gelmek, görünmek, anlamına gelen sökün etmek deyiminde geçer.

söküntü

* Sökülen şeyin parçası.

* Ağaçlık yerden açılan tarla.

söküp atmak

* gözden çıkarmak, kıymak, feda etmek.

söküş

* Sökmek işi veya biçimi.

sölom

* Orta derinin iki tabakası arasında bulunan ve oğulcukta genel vücut boşluğunu oluşturan oyuk.

sölömlular

* Bir vücut boşluğu bulunan hayvanlar.

sölpük

* Gevşeyip kendini koyuvermiş.

sölpüme

* Sölpümek işi veya durumu.

sölpümek

* Şişmanken zayıflamak.

* Gevşemek, pörsümek.

sömestr

* Öğretim yılının ayrıldığı iki dönemden her biri, yarıyıl.

sömikok

* Taş kömürünü çok yüksek olmayan sıcaklıkta (500-600 C°de) damıtarak elde edilen kömür.

sömürge

* Bir devletin kendi ülkesinin sınırları dışında egemenlik kurarak yönettiği ekonomik veya siyasal çıkarlar sağladığı ülke, sömürülen ülke, müstemleke, koloni.

sömürgeci

* Sömürgesi olan veya somürge elde etmek amacıyla olan, müstemlekeci.

* Sömürgecilikle ilgili olan.

sömürgecilik

* Genel olarak bir devletin başka ulusları, devletleri, toplulukları, siyasal ve ekonomik egemenliği altına alarak yayılması veya yayılmayı istemesi, müstemlekecilik.

sömürgeleşme

* Sömürge durumuna gelme.

sömürgeleşmek

* Sömürge durumuna gelmek.

sömürgeleştirme

* Sömürgeleştirmek işi.

sömürgeleştirmek

* Sömürge durumuna getirmek, sömürge yapmak.

sömürgen

* Sömürücü.

sömürgenlik

* Sömürgen olma durumu.

sömürme

* Sömürmek işi.

sömürmek

- * (yiyecek içecek için) hepsini birden yiyip bitirmek, silip süpürmek.
- * Bir kimseden veya bir şeyden haksız ve sürekli çıkarlar sağlamak.
- * Dudaklarını yapıştırarak soluğu ile çekip içmek.
- * Üretim araçları sahipleri, başkalarının emeğine ve onların yarattıkları değerlere el koymak.
- * Bir ulus veya devlet, diğer bir ulusun veya devletin doğal kaynaklarından, ekonomik değerlerinden çıkar sağlamak.

sömürü

* Sömürmek işi.

sömürücü

* Sömürüyü gerçekleştiren, sömürgen, istismarcı.

sömürücülük

* Sömürücü olma durumu.

sömürülme

* Sömürülmek işi veya durumu.

sömürülmek

* Sömürmek işine konu olmak.

sömürüş

* Sömürmek işi veya biçimi.

söndürme

* Söndürmek işi.

söndürmek

- * Ateş ve ışık için, yanmasına, aydınlatmasına son vermek.
- * Hava veya gaz ile şişirilmiş bir şeyin havasını veya gazını boşaltmak.
- * Tutku ve duygular için, yatıştırmak, etkisiz duruma getirmek.

söndürücü

- * Yangın söndürmeye yarayan alet.
- * Yangınları söndürmeye yarayan.

söndürülme

* Söndürülmek işi.

söndürülmek

* Söndürmek işine konu olmak.

sönme

* Sönme işi.

sönmek

- * Yanmaz, aydınlatmaz, parlamaz olmak, parlaklığını, ışığını yitirmek.
- * Hava veya başka bir gaz ile şişirilmiş bir şeyin havası kaçıp şişkinliği inmek.
- * (yanardağ için) Etkinliğini yitirmek.
- * (duygular için) Dinmek, yatışmak, etkisini yitirmek.
- * Gerilemek, parlaklık ve önemini yitirmek.
- * (ses için) Duyulmaz olmak.

* Tükenmek, yok olmak, yitmek.

sönük

- * Sönmüş olan.
- * Parlaklığı, hızı az veya azalmış olan, etkisiz, zayıf.
- * Göze çarpmayan, silik.

sönüklük

- * Sönük olma durumu.

sönüm

- * Bir salınım hareketinin genliğinin türlü dirençlerin etkisiyle küçülmesi, itfa.
- * Bir borcun her yıl ödenen taksitlerle belli bir zaman sonunda ödenmiş olması, itfa.

sönüm ayrımı

- * Süresi gelmiş borç senetlerini ödemek amacıyla ayrılmış yedek para.

sönümleme

- * Sönümlemek işi.

sönümlemek

- * Bir salınım hareketinin genliğini sıfıra indirmek, itfa etmek.
- * Bir borcu, her yıl ödenen taksitlerle belli zaman sonra ödemek, itfa etmek.

sönümlü

- * Belirli bir sürede genliği sıfıra inen (salınım hareketi).

sönümsüz

- * Genliği hiçbir zaman sıfıra yaklaşmayan, her devirde beslenen (salınım hareketi), beslenen.

sör

- * Katolik mezhebinde kendini dine adayan ve manastırda yaşayan kadın.
- * Katolik mezhebinde dinle ilgili bir yükümlülük almayan, ama din uğruna hemşirelik, hasta bakıcılık gibi işlerde çalışan kadın.

sörf

- * Özel kayma aracı ve yelkenlisi ile denizde yapılan bir tür spor.

sörfçü

- * Sörf sporu yapan kimse.

sövdürme

- * Sövdürmek işi.

sövdürmek

- * Sövmek işini yaptırmak veya sövmesine yol açmak.

söve

- * Kapı ve pencerenin yerleştiği kasa, çerçeve.
- * Eşik.
- * Avlu kapısının iki yanına konan uzun taşlar.

söven

- * Büyük sopa.
- * Çit yapmakta kullanılan büyük kazık.

sövgü

- * Sövmek için söylenen söz, sövme, küfür.

sövgücü

- * Söven, küfreden.

sövmek

- * Sövmek işi, sövgü, küfretme.
- * Bir kimsenin namus, onur ve kişiliğine yapılan her türlü saldırı.

sövmek

- * Onur kırıcı, çoğu basmakalıp kaba sözler söylemek, küfretmek.

sövölme

- * Sövölme işi.

sövölme

- * Sövmek işine konu olmak.

sövüntü

- * Hafif sövmek yolu, kaba ve yakışsız söz.

sövüp saymak

- * aralıksız küfürler sıralamak, uzun uzadıya söverek yermek.

sövüş

- * Sövmek işi veya biçimi.

sövüşme

- * Sövüşmek işi.

sövüşmek

- * Birbirine sövmek.

sövüştürme

- * Sövüştürmek işi veya durumu.

sövüştürmek

- * Birbirine sövdürmek.

söylem

- * Söyleyiş, söyleniş, telâffuz.
- * İfade, kalıplaşmış, klişeleşmiş söz.

söyleme

- * Söylemek işi.

söylemediğini bırakmamak

- * bir kimse veya bir konu ile ilgili olarak iyice düşünmeden, gelişigüzel konuşmak.

söylemek

- * Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.
- * Bir düşünceyi ileri sürmek, ortaya atmak.
- * Bir şeyin yapılmasını sözle istemek.
- * Türkü, şarkı vb. okumak.
- * Yazmak, düzmek.
- * Haber vermek.
- * Önceden bildirmek, tahmin etmek.
- * Herhangi bir şeyi bildirmek, anlatmak, demek istemek, hatırlatmak.

söylemesi ayıp

- * utanılacak bir durumun açıklanması sırasında kullanılır.

söylememe

- * Söylememek işi.

söylememek

- * Söyleniş özelliği taşımak; söylemeye özen göstermek.

söylence

- * Efsane.

söylenilme

- * Söylenilmek işi.

söylenilmek

- * Söylenmek.
- * Herhangi biri söylenmek.

söyleniş

- * Söyleyiş, söylem, telâffuz.

söylenme

- * Söylenmek işi.

söylenmek

- * Söylemek işi yapılmak.
- * Çıkışmak, azarlamak, eleştirmek, sızlanmak.

söylenti

- * Ağızdan ağıza dolaşan, kesinlik kazanmayan haber, rivayet.

söyleşi

- * Arkadaşça, dostça karşılıklı konuşma, hasbîhâl, sohbet.
- * Bir bilim veya sanat konusunu, konuşmayı andıran biçimde inceleyerek anlatan edebiyat türü, sohbet.

söyleşme

- * Söyleşmek işi.

söyleşmek

- * Karşılıklı konuşmak, hasbîhâl etmek, sohbet etmek.
- * Bir işin nasıl yapılması gerektiği konusunda konuşmak, müzakere etmek.

söyletme

- * Söyletmek işi.

söyletmek

- * Söylemesine yol açmak.
- * Söylemek zorunda bırakmak, itiraf ettirmek.

söylev

- * Bir topluluğa düşünceler, duygular aşılama amacıyla söylenen, uzunca, coşkulu ve güzel söz, nutuk,

hitabe.

söylevci

- * Coşkulu ve güzel konuşan, hitabede bulunan kimse.

söyleyeceği olmak

- * herhangi bir konuda kendisinin de diyecekleri bulunmak.

söyleyiş

- * Bir kelimenin ses, hece, ton ve vurgu bakımından söylenme biçimi, söyleniş, söylem, telâffuz.

söz

- * Bir düşüncüyü eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lâkırdı, kelâm, kavl.
- * Bir veya birkaç heceden oluşan ve anlamı olan ses birliği, kelime, sözcük.
- * Bir konuyu yazılı olarak açıklamaya yarayan kelime dizisi.
- * Kesinlik kazanmayan haber, söylenti.
- * Bir işi yapacağını kesin olarak vadetme.
- * Müzik parçalarının yazılı metni, güfte.

söz (veya lâf) altında kalmamak

* bir kimsenin kendisine dokunan sözüne gereken cevabı vermek.

söz (veya lâf) aramızda

* söylenen sözün gizli kalması gerektiğini anlatır.

söz (veya lâf) düşmemek

* başkalarının konuşmasından kendisine sıra gelmemek.

* başkaları dururken kendisinin söz söylemesine gereklik bulunmamak.

söz (veya lâf) işitmek

* azarlanmak, birisi kendisine darılmak.

söz açmak

* bir konu üzerine konuşmaya başlamak, lâf açmak.

söz almak

* konuşmak için toplantı başkanından izin almak, konuşmaya başlamak.

* birinin bir işi yapacağını kesin olarak bildirmesini sağlamak.

* erkek tarafı oğullarıyla evlendirmek üzere kızın ailesinden olumlu cevap almak.

söz anlayan beri gelsin

* "hiçbiriniz lâf anlamıyorsunuz" anlamında kullanılır.

söz arasında

* konuşma sırasında.

söz atmak

* birine dokunacak bir sözü ortalığa söylemiş gibi söylemek, sözle takılmak, lâf atmak.

* birine sözle sarkıntılık etmek.

söz ayağa düşmek

* bir sorun, karışmaları gerekmeyen veya yetkisiz ve sorumsuz kimselerin görüş bildirdikleri duruma gelmek.

söz başı

* Ön söz.

söz bir, Allah bir

* verilen sözden hiç dönülmeyeceğini anlatır.

söz birliği

* Anlaşma, aynı görüşte olma.

söz birliği etmek

* aynı şeyleri söylemeyi veya yapmayı kararlaştırmak, ağız birliği etmek.

söz bölüğü

* Anlatımın parçası.

söz bölükleri

* Kelimelerin isim, sıfat, fiil, zamir, edat, bağlaç, zarf, ünlem diye adlandırılan türleri.

söz cambazı

* Söz söylemesini iyi bilen, ağız lâf yapan kimse.

söz cambazlığı

* Sözü iyi kullanma becerisi.

söz çıkmak

* ortalıkta bir söylenti dolaşmak.

söz dağarcığı

* Bir dilde kullanılan veya bir kimsenin bildiği, kullandığı sözlerin bütünü, söz varlığı, vokabüler, kelime hazinesi.

söz dalaşı

* Karşılıklı söz söyleme, sözle saldırma.

söz dinlemek (veya söz tutmak)

* söylenen bir sözü, verilen bir öğüdü benimsemek, davranışlarını bunlara uydurmak.

söz dizimi

* Bir cümleyi oluşturan kelime türlerinin arasındaki ilişkileri inceleyen dil bilgisi kolu, cümle bilgisi, nahiv, sentaks.

söz dizimsel

* Söz dizimi ile ilgili olan, sentaktik.

söz düellosu

* İki kişi arasında sözle yapılan tartışma, söz yaışı.

söz düşürmek

* konuşmayı belli bir konuya getirmek.

söz ebesi

* Bkz. lâf ebesi.

söz ehli

* Konuşması istekle, zevkle dinlenen kimse.

söz etmek

* o şey üzerinde konuşmak.

söz etmek

* o şeyin dedikodusunu yapmak.

söz geçirmek

* söylediğini, istediğini, yaptırmak.

söz gelimi

* Meselâ, örneğin, söz gelişi.

söz gelişi

* Bir düşüncüyü açıklamak için örnek gösterileceğinde o örneğe giriş olarak söylenir.

söz gelmek

* (bir davranışından dolayı) eleştiriye konu olmak, yerilmek.

söz getirmek

* birinin eleştirilmesine sebep olmak, bir kimseye söz gelmesine yol açmak.

* bir kimseye söz gelmesine yol açmak.

söz gösterisi

* Toplumun ilgisini çeken, çeşitli konuların ele alındığı, karşılıklı şaka ve takılmalarla süslenen program, çene yarışırma, tolkşov.

söz götürmek

* doğruluğu ve gerçekliği tartışabilir olmak.

söz götürmez

* doğruluğu ve gerçekliği tartışılmayacak kadar açık olan, tersi savunulamayan.

söz gümüşse sükût altındır

* susmak bazen konuşmaktan daha iyi sonuç verir.

söz kaldırmamak

* onuruna dokunan söze dayanamayıp karşılık verir yaradılıştaki olmak.

söz karışıklığı

* Bir kelimenin yerine bir başkasını kullanma biçiminde görülen konuşma bozukluğu, kelime karışıklığı, parafazi.

söz kesimi

* Gençlerin evlenmeleri için ön anlaşma yapılması, sözlenme.

söz kesmek

* genellikle evlenmek için anlaşıp kesin karar vermek.

söz konusu

* Sözü edilen, üzerinde konuşulan şey.

söz konusu olmak (veya söz konusu etmek)

* konuşulmak, konuşmak; söz edilmek, söz etmek.

söz meydanı

* Serbestçe konuşulacak yer.

söz misali

* Sözüün gelişi.

söz olmak

* dedikodu yapılmak veya bir iş hoş karşılanmamak.

söz rüşveti

* Bir çıkar sağlamak için bir kimseyi övme.

söz sahibi

* Bir konuda bilgisi veya yetkisi olan kimse.

söz sahibi olmak

* bir konuda konuşma yetkisi olmak.

söz sırası

* bir toplulukta konuşma yapma zamanı.

söz sözü açmak

* bir konudan konuşurken hemen arkasından türlü konulara geçmek.

söz temsili

* Sözüün gelişi, örneğin, meselâ.

söz tutmak

* söz dinlemek.

söz ustası

* Söz söylemesini bilen veya ağızına söz yakışan kimse.

söz varlığı

* Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, vokabüler, kelime hazinesi.

söz vermek

* bir işi yapacağını kesinlikle bildirmek.

söz yarışı

* Söz düellosu.

söz yazarı

* Müzik parçalarının metnini yazan kimse, güfteci.

söz yitimi

* Ses çıkarma yeteneği kaybolmadığı hâlde istenilen sözü bulup söyleyememe hastalığı, afazi.

söz yok!

* hakkında hiçbir şey söylenilemez.

söz zinciri

* Dil birimlerinin birbirini izlemesinden doğan ve ardışıklığa dayanan düzen.

sözcü

* Bir kurul, bir topluluk veya kişi adına söz söyleme, onun düşünce ve davranışlarını savunma yetkisi olan

kimse.

* Bir komisyonun verdiği kararların gerekçesini kaleme alıp genel kurul karşısında savunmakla görevlendirilen üye, raportör.

sözcük

* Kelime.

sözcük hazinesi

* \343 söz varlığı.

sözcük türü

* \343 kelime türü.

sözcük vurgusu

* Kelime vurgusu.

sözcülük

* Bir kurul, bir topluluk veya kişi adına konuşma görevi, raportörlük.

sözde

* Soru anlamı taşımayan cümlelerde anlatılan düşüncenin gerçekte var olmayıp öyle sanıldığını gösterir,

sözüm ona, sanki, güya.

* Gerçekte öyle olmayıp öyle geçinen veya bilinen.

sözde kalmak

* (yapılacağı bildirilmiş bir iş) konuşulup gerçekleşmemek.

sözde özne

* Edilgen fiilin özne görevini yüklenmiş nesnesi: Kapı açıldı cümlesindeki kapı sözde öznedir.

söze atılmak

* bir konu konuşulurken birden araya girip konuşmaya başlamak.

söze başlamak

* konuşmaya başlamak, bir konuya girmek.

söze karışmak

* başkaları konuşurken araya girip konuşmak.

söze son vermek

* konuşmayı bitirmek.

söze yatmak

* söz dinlemek.

sözel

* Sözle ilgili, söze dayanan.

* Sosyal konuları kapsayan sınav.

sözel öğrenme

* Düşüncelerin iletişimi ve açıklanması için gerekli anlama ve anlatma becerilerini elde etme işi.

sözlendirici

* Bir filmin sözlendirilmesinde çalışan kimse, dublajcı.

sözlendiricilik

* Sözlendirici olma durumu ve sözlendiricinin işi, dublajcılık.

sözlendirme

* Bir filmin görüntüleriyle eş zamanlı olarak sözlü duruma getirilmesi, dublaj.

* Yabancı bir filmin dilini başka bir dile çevirme.

sözlendirmek

* Bir filmi görüntüleriyle eş zamanlı olarak sözlü duruma getirmek.

* Yabancı bir filmin dilini başka bir dile çevirmek.

sözlence

* Sözlence işi veya durumu.

sözlence

* (evlenecek gençler) Anlaşarak kesin karar vermek.

sözleşme

* Sözleşme işi.

* Hukukî sonuç doğurmak amacıyla iki veya daha çok kişinin veya kuruluşun karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarıyla gerçekleşen işlem, bağıt, akit, mukavele, kontrat.

* Bu işlemi gösteren belge, mukavelename.

sözleşme tutanağı

* Sözleşme şartlarını içeren belge.

sözleşme yapmak

* bir sözleşmeyi yazılı olarak belirlemek, mukavele yapmak, kontrat yapmak.

sözleşmek

* Herhangi bir iş konusunda birbirine karşılıklı söz vermek.

* Belli bir yerde, belli bir saatte buluşmayı kararlaştırmak.

sözleşmeli

* Sözleşmeye dayanan, sözleşme yapılmış olan, mukaveleli, kontratlı.

* Sözleşme yapılarak.

sözleşmesiz

* Sözleşmeye dayanmayan, sözleşme yapılmamış olan, mukavelesiz, kontratsız.

* Sözleşme yapılmayarak, sözleşme olmaksızın.

sözlü

* Sözle, konuşma biçiminde yapılan, yazılı, şifahî karşıtı.

* Herhangi bir konu ile ilgili olarak biri ile sözleşmesi bulunan.

* Evlenmek için birbirine söz vermiş olan (kimselerden her biri).

sözlü film

* Oyuncuların yalnız davranışlarını değil, konuşmalarını da veren (film).

sözlü soru

* Büyük Millet Meclisinde sözlü olarak cevaplandırılması istenen soru.

sözlük

* Bir dilin bütün veya belli bir çağda kullanılmış kelime ve deyimlerini alfabe sırasına göre alarak tanımlarını yapan, açıklayan veya başka dillerdeki karşılıklarını veren eser, lügat.

sözlük bilgisi

* Sözlük bilimine ilişkin bilgiler.

sözlük bilimci

* Sözlük bilimi uzmanı, leksikograf.

sözlük bilimi

* Sözlük yazma ve hazırlama işi, leksikografi.

sözlük birimi

* Sözlükte madde başı olarak yer alacak anlamlı söz varlığı.

sözlükçe

* Herhangi bir bilim dalının söz varlığını içeren sözlük.

sözlükçü

* Sözlük yazarı.

sözlükçülük

* Sözlük yazma veya hazırlama işi, sözlük yazarlığı.

sözsüz

* Konuşmadan yapılan.

sözsüz oyun

* Bkz. pantomim.

sözü (veya lâfı) ağzında gevelemek

* söylemek isteğini söyleyememek.

sözü açılmak

* bir şey veya bir konu üzerinde konuşulmaya başlanmak.

sözü ağzına tıkmak

* bir kimsenin konuşmasına fırsat vermeden kendisi konuşmaya başlamak.

sözü ağzında bırakmak (veya sözü ağzından almak)

* (birinin) söylemekte olduğu şeyi bitirtmemek.

sözü ağzında kalmak

* konuşmasını bitirememek.

sözü bağlamak

* konuşmayı bir sonuca vardırarak.

sözü çevirmek

* konuşmanın sakıncalı bir biçim aldığı anlayınca başka bir konuya yönelmek, lâfı veya konuyu değiştirmek.

sözü dağıtmak

* konuşurken birçok konuya değinerek anlatmak isteği konudan uzaklaşmak.

sözü edilmek

* önemli sayılmak.

sözü geçmek

* kendisini kabul ettirmiş olmak, hatırı sayılmak.

* adı anılmak, bahsedilmek.

sözü kesmek

- * konuşmasını bitirmeden susmak.
- * başkasının konuşmasını önlemek.

sözü mü olur?

- * üzerinde konuşacak kadar önemi yok.

sözü sohbeti yerinde

- * güzel, oyalayıcı, kırmadan konuşan.

sözü tartmak

- * ölçülü konuşmak.

sözü uzatmak

- * gereğinden çok konuşmak.

sözüm ona

- * Sanki, öylesine, güya.

sözüm yabana (veya sözüm meclisten dışarı)

- * konuşma arasında çirkin bir söz kullanmak gerektiğinde o sözden orada bulunanların alınmamasını belirtmek için söylenir.

sözün ardı boşa çıkmak

- * söz olumlu sonuca ulaşmamak.

sözün kıyası

- * Sonuç olarak, özet olarak, kısaca.

sözünde durmak

- * verdiği sözü yerine getirmek, verdiği sözden dönmek, verdiği sözü tutmak.

sözünden çıkmamak

- * birinin isteklerine, öğütlerine, sözlerine uyarak davranmak.

sözüne gelmek

- * sonunda birinin söylediğini kabul etmek.

sözüne sahip

- * Söylediğini yerine getiren, sözünü tutan.

sözünü (veya sözünüzü) balla kestim (veya kesiyorum)

- * karşısındakinin konuşmasını kesip arada hatırlatmak istenildiğinde, izin dilemek için söylenir.

sözünü bilmez

- * bir sözü, nereye varacağını düşünmeden söyleyen, patavatsız.

sözünü esirgememek (veya sakınmamak)

- * düşündüğünü, karşısındakini kırarak bir söz olsa bile söylemekten çekinmemek.

sözünü geri almak

- * üstüne aldığı bir işten vazgeçtiğini söylemek.
- * söylemiş olduğu bir sözde haksız olduğunu kabul ederek onun söylenmemiş sayılmasını istemek.

sözünü kesmek

- * biri konuşurken söze karışıp onun konuşmasına fırsat vermemek.

sözünü tutmak

- * öğüdüne uymak.

sözünü tutmak

- * verdiği sözü yerine getirmek.

sözünün eri olmak

* verdiği sözü ne olursa olsun yerine getiren bir kişi olmak.

spaghetti

* Çeşit soslu İtalyan makarnası.

spazm

* Kasların, özellikle diz kaslarının iradesiz kasılması.

spektroskop

* Tayfölçer.

spektroskopi

* Tayfölçümü.

spekülâsyon

* Kurgu.

* İlerde meydana gelebilecek fiyat dalgalanmalarından yararlanarak kazanç sağlama.

* Vurgun, vurgunculuk, ihtikâr.

spekülâtif

* İlerde doğabilecek fiyat dalgalanmalarından yararlanarak gelir sağlama.

* Kurgusal, düşüntülü.

spekülâtör

* Vurguncu.

sperm

* Bkz. sperma.

sperma

* Atmık, er suyu, bel, meni.

* Bir başı, bir gövdesi, hareket etmeye yarayan kuyruğu olan, yumurtadan çok küçük erkek eşeylik hücresi.

sperma ana hücresi

* Erkek eşeylik organında atmıkları oluşturan ana hücre.

spermasızlık

* Sperma salgısının yokluğu.

spermatozoit

* Er bezi borucuklarının ürettiği, atmığın içinde bulunan erkek döl hücresi.

spesifik

* Bir türün, bir olayın karakteristik yönünü veren.

spesiyal

* Özel, belli bir özelliği olan.

spesiyalist

* Uzman.

spesiyalite

* Özelliği olan, değerli veya az bulunan.

spiker

* Radyo ve televizyonda programları, haberleri sunan kimse.

spikerlik

* Spiker olma durumu.

* Spikerin yaptığı iş.

spiral

- * Sarmal biçiminde olan.
- * Döl yatağı içine konan, gebeliği önleyici sarmal biçiminde araç.

spiril

- * Sarmal biçiminde uzun ve kıvrık, bazıları titrekle tüylerle kaplı, iplik biçimindeki bakterilerin genel adı.

spiritüalizm

- * Tinselcilik.

sponsor

- * Bir işin, bir faaliyetin maddî ve manevî yönünü üstlenen kimse veya kurum.

sponsorluk

- * Sponsorun yaptığı iş.

spontane

- * Kendiliğinden (olan).
- * Anında yapılan.

spontaneizm

- * Kendiliğindencilik.

spor

- * Kişisel veya toplu oyunlar biçiminde yapılan, genellikle yarışmaya yol açan, bazı kurallara göre uygulanan beden hareketlerinin tümü.
- * Kullanışı rahat, kolay olan.

spor

- * Çiçeksiz bitkilerde üreme organı.
- * Bir hücreli hayvanların çok özelleşmiş olan üreme hücresi.

spor kesesi

- * Çiçeksiz bitkilerde, içinde sporların bulunduğu küçük kese.

spor loto

- * Çeşitli sayıları veya futbol maçlarındaki beraberlikleri önceden kestirip para ödülü kazanmak temeline dayanan bir oyun.

spor toto

- * Futbol maçlarının sonuçlarını önceden kestirip para ödülü kazanmak temeline dayanan bir oyun.

sporcu

- * Sporla uğraşan (kimse).

sporculuk

- * Sporla uğraşma, spor yapma.

sporlanma

- * Spor oluşturma veya (bakterilerde) spora dönüşme.

sporlanmak

- * Spor oluşturmak veya (bakterilerde) spora dönüşmek.

sporlular

- * Bir hücrelilerin, omurgalı ve omurgasız hayvanlarda asalak olarak yaşayan, çok az hareket edebilen, sporla üreyen bir alt takımı.

sporsever

- * Her türlü spora karşı ilgi duyan (kimse).

sportif

* Sporla ilgili.

sportmen

* Sporcu.

* Vücudu iyi gelişmiş.

spot

* Herhangi bir aynalı alet ile ekran üzerinde oluşturulan görüntü.

* Dar bir alana çok güçlü ışık yöneltebilen stüdyo lâmbası.

* Bir malı çok miktarda toptancıdan veresiye aldıktan sonra piyasada değerinden daha aşağıya peşin olarak satma.

spot alım

* Fabrikalardan ve piyasalardan toptan ve vadeli senet karşılığında mal satın alma.

spot lâmbası

* Sahneyi aydınlatmak için yüksek ve görüş açısını bozmayacak yere konulan projektör.

spot mağaza

* Fabrikalardan toptan ve vadeli mal satın alarak bunları indirimli fiyatlarla peşin olarak satan iş yeri.

spot satım

* Fabrikalardan ve piyasalardan toptan ve vadeli mal satma.

spotçu

* Bir malı çok miktarda toptancıdan veresiye aldıktan sonra piyasada değerinden daha aşağıya peşin olarak satan kimse.

sprey

* Bir püskürtücü yardımıyla çok ince damlacıklar durumunda püskürtülen sıvı demeti.

* Püskürtme amacıyla kullanılan araç.

spritüel

* Bkz. espritüel.

Sr

* Stronsiyum'un kısaltması.

stabilizasyon

* İstikrar.

stabilizatör

* Dengeleyici.

stabilize

* Düz duruma getirilmiş.

* Sağlamlaştırılmış.

stabilize etmek

* kararlı bir duruma getirmek, sağlamlaştırmak.

stabilize yol

* Kum, çakıl veya mucur ve bağlayıcı olarak kil karışımıyla yapılan, silindire sıkıştırılan yol.

stadya

* Bir noktanın takeometreye olan uzaklığını ölçmek için, bu nokta üzerine düşey doğrultuda konan santimetrelerle bölünmüş mira.

stadyum

* Takım oyunlarının, atletizm karşılaşmalarının vb.nin yapılabilmesi, seyircilerin törenleri veya oyunları izleyebilmesi için elverişli kuruluşları olan alan, stat.

stafilokok

* Mikroskopta üzüm salkımlarına benzer kümeler durumunda görülen mikroplar.

stagflâsyon

* Durgunluk içinde enflasyon.

staj

* Herhangi bir meslek edinecek olan kimsenin geçirdiği uygulamalı öğrenme dönemi.

* Bir kimsenin, meslek bilgisini artırmak için bir kurumun bir veya birçok bölümünde çalışarak geçirdiği dönem.

stajyer

* Staj yapan kimse.

stajyerlik

* Stajyer olma durumu.

stalâgmit

* Dikit.

stalâktit

* Sarkıt.

stand

* Bkz. stant.

standardizasyon

* Standartlaşma.

standart

* Belli bir tipe göre yapılmış veya ayrılmış.

* Belirli ölçülere, yasaya, kullanıma uygun olan.

* Örnek veya temel olarak alınabilen, tek biçim.

* Bir işletmede, bir ürünü, bir çalışma yöntemini, üretilecek miktarı, bir bütçenin para miktarını vb. yi belirlemek için konulmuş kural.

standart dil

* Bir ülkede yazılan ve konuşulan çağdaş dil, yazı dili.

standartlaşma

* Standartlaşmak işi veya durumu.

standartlaşmak

* Standart duruma gelmek.

standartlaştırma

* Standartlaştırmak işi.

* Nitelikte belirli düzeyi, kaliteyi, pazarlamada kolaylığı ve değer birliğini sağlamak amacıyla, her tür üründen benzer nitelikte bulunanı ayırma.

standartlaştırmak

* Standart duruma getirmek.

stand-bay

* (kredi işlemlerinde) her an sarf edebilecek (kredi) anlamında kullanılır.

stand-by

* Bkz. stand-bay.

stant

* At yarışlarında seyirci tribünü.

* Bir sergide veya fuarda malların sergilendiği yer, sergilik.

star	* Sinema, tiyatro veya müzikhol sanatçısı, yıldız.
starking	* Bir çeşit elma.
start	* Çıkış.
start almak	* yarışçılar başlama işaretiyle yarışa başlamak. * plânlanan bir işe girişmek, başlamak.
start vermek	* yarışlarda başlama işaretini bayrak, tabanca vb ile belirtmek.
start yeri	* Başlama yeri.
starta geçmek	* çalışmaya başlamak. * koşmaya hazır duruma gelmek.
starta girmek	* at veya motorlu araçların yarışlarında yarışçıların başlama çizgisi arkasında yerlerini almak.
stat	* Bkz. stadyum.
statik	* Hareketi olmayan, belirli bir süre değişmeyen, duruk. * Kuvvetlerin dengelenmesi ile ilgili. * Hareket etmeyen nesnelerin üzerindeki kuvvet dengelerini konu olarak alan bilim dalı. * Dalgalı akımlı elektrik motor ve üreteçlerinde hareket etmeyen bölüm, statör. * Gelişme, ilerleme göstermeyen, duruk.
statolit	* Omurgalılarda, denge ve yönelimle olan ilgileri bakımından işitme taşlarına verilen ad.
stator	* Duruk.
statosist	* Statolitlerin içinde bulunduğu kesecik.
statü	* Bir topluluk veya bir toplum içinde bir kimsenin durumu veya kazandığı saygınlık. * Kadro bakımından bağlı olduğu durum, pozisyon. * Tüzük. * Heykel.
statüko	* Yürürlükte bulunan antlaşmalara göre olması gereken veya süregelen durum.
stearik	* Bitkisel ve özellikle hayvansal stearin durumunda bulunan stearik asit için kullanılır (CH ₃ -(CH ₂) ₁₆ -CO ₂ H).
stearin	* Gliserinin stearik asit esterlerine verilen ad.

sten

* 9 mm çapında, İngiliz yapısı, hafif, kullanışı kolay bir tür makineli tüfek.

sten

* Sisteminde kuvvet ölçüsü birimi, bir tonluk bir kütleye bir saniyede bir metre hız artışı veren kuvvete eşittir. Kısaltması sn.

steno

* Stenografi kelimesinin kısaltılmış biçimi.

* Stenografi işaretleriyle herhangi bir metni konuşma hızıyla yazan kimse, stenograf.

stenograf

* Steno.

stenografi

* Söylenen sözleri söylendiği kadar çabuk yazmaya elverişli, kısa ve yalın işaretlerden oluşan yazı yöntemi.

stenotip

* Stenografi için yapılmış yazı makinesi.

step

* Bozkır.

stepne

* Taşılarda janta takılı şişirilmiş vaziyette yedek olarak bulundurulan tekerlek.

ster

* Yığın durumundaki yakacak odun için kullanılan, 1 metre küpe eşit hacim ölçüsü birimi.

steradyan

* Bir kürenin merkezini tepe olarak alan ve küre yüzeyi üzerinde, kenarı bu kürenin yarı çapına eşit bir kare kadar alan ayıran, uzay açıya eşit, uzay aı birimi (sr).

stereo

* Stereofoni ve stereofonik'in kısaltılmış biçimi.

stereofoni

* Kaydedilen veya radyo ile yayımlanan sesleri, ses kaynaklarının mekândaki dağılımına uygun olarak iletme tekniği, stereo.

stereofonik

* Stereofoni ile ilgili olan.

stereografi

* Katı nesneleri bir düzlem üzerinde gösterme sanatı.

stereografık

* Stereografi ile ilgili.

stereoskop

* Stereoskopik çiftlerin incelenmesinde kullanılan ve konuyu kabartma olarak gösteren optik âlet.

stereoskopik

* Stereoskopla ilgili olan.

stereoskopik ift

* Stereoskopla incelemek için aynı görünüşün, farklı görüş noktalarından alınmış iki fotoğrafından oluşan bütün.

stereotipi

* Basımcılıkta, matris kâğıdı kullanarak formları, klişeleri ve metinleri çoğaltmaya yarayan yöntem.

steril

- * Verimsiz, kısır.
- * Her çeşit mikroptan arınmış.

sterilizasyon

* Bir yaranın, bir maddenin, lâboratuvar veya ameliyat alet ve araçlarının taşıdığı ferment ve mikropları yok etme.

sterilize

- * Her türlü mikroptan arınmış.
- * Bozulmasına yol açabilecek mikroorganizmalardan ve fermentlerden sterilizasyon yöntemiyle arınmış olan (ürün vb.).
- * Kısırlaştırılmış.

sterilize etmek

- * mikroplarını öldürmek.

sterilleşme

- * Sterilleşmek işi veya durumu.

sterilleşmek

- * Steril duruma getirilmek.

sterlin

- * İngiliz lirası.

sterol

* Hayvanlarda, bitkilerde ve D vitamininde bulunan, daha çok karbon atomlarından oluşan, alkol niteliğinde organik bir madde.

stetoskop

- * Kalbin, iç organların hareketlerini dinlemeye yarayan araç.

steşin

- * Arkasında kapısı ile bir veya iki koltuğu ve eşya konacak yeri aracın içine dahil edilmiş binek otomobili.

stil

- * Üslûp, biçem, tarz.

stil mobilya

- * Antika mobilyanın özelliklerini kısmen yansıtan ve teknolojik gelişmelerden yararlanarak üretilen mobilya.

stilist

- * Bir moda evinde yeni ürünlerin oluşumunu ve yaratılmasını sağlayan kimse.
- * Giyim eşyası alanında uzmanlaşmış moda desinatörü.

stilistik

- * Üslûp yöntemlerini ve türlerini inceleyen edebî araştırma ve dil bilimi dalı, anlatım bilimi.

stilo

- * Dolma kalem.

stoacı

- * Stoacılık yanlısı (kimse, görüş vb.).

stoacılık

* Aklın egemenliğini, doğaya uygun yaşamayı, ruhun duyumsamazlığı ve dünya yurttaşlığı ülküsünü amaç olarak koyan Kıbrıslı Zenon'un kurduğu öğretisi. Zenon derslerini stoa denilen direkli galeride verdiği için bu öğretiye stoacılık adı verilmiştir.

stok

- * Bir satış yerinde satışa hazır bulundurulan malların tümü, istif.

- * Bir sanayi dalında yararlanılan ham, işlenmiş veya yarı işlenmiş maddelerin tümü.
- * Bir ihtiyacı karşılayacak maddeden çok miktarda yığma, istif.
- * Satılmamış, istif edilmiş mal.

stok etmek

- * bir şeyi bir yere çok miktarda yığmak, biriktirmek, istif etmek.

stokçu

- * Stok yapan kimse, istifçi.

stokçuluk

- * Stokçu olma durumu, istifçilik.

stoklama

- * Stoklamak işi veya durumu.

stoklamak

- * İhtiyacın üstünde bir malı aşırı miktarda yığmak.

stop

- * Dur!.
- * Telgraf ve telefonla olan haberleşmelerde cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılır.

stop etmek

- * durmak, duruvmek, çalışmaz olmak.

stop lâmbası

- * Otomobillerin arkasına yerleştirilen ve ayak frenine basılınca yanan lâmba.

stop valf

- * Sıhhi tesisatta suyu kesmeye yarayan contalı vana.

stopaj

- * (vergi için) Ödenilen paradan kanunun öngördüğü ölçüde yapılan kesinti, kaynakta kesme.

stor

- * Ağaç, kumaş vb. den yapılmış bir kanal içinde hareket ederek açılıp kapanan perde.

stor kapak

- * İnce çıtaların esnek bir yüzeye yan yana dizilmesiyle yapılan ve kıvrılarak açılıp kapanan kapak.

storlu

- * Storu bulunan.

strateji

- * Strateji uygulayan kimse veya uzman.

strateji

- * Önceden belirlenen bir amaca ulaşmak için tutulan yol.
- * Bir ulusun veya uluslar topluluğunun, barış ve savaşta benimsenen politikalara en fazla desteği vermek amacıyla politik, ekonomik, psikolojik ve askerî güçleri bir arada kullanma bilimi ve sanatı.

stratejik

- * Stratejiye ilişkin.
- * Askerî bir görüş açısının önemini belirten, savaşî doğrudan doğruya ilgilendiren (her şey için kullanılır).

stratigrafi

- * Jeolojinin katmanları inceleyen kolu.

stratosfer

- * Kat yuvarı.

stratus

- * Katman bulut.

streptokok

- * Sıvı ortamda zincir biçimde koloniler oluşturan, çoğu zaman patojen olan bir mikrokok.

streptomisin

- * Verem basiline, şarbon, difteri, veba, menenjit, zatürree gibi hastalıklara sebep olan mikroplara karşı kullanılan bir antibiyotik.

stres

- * Ameliyat şoku, aşırı yorgunluk, üzüntü, travma, soğuk, heyecan vb. etkenlerin organizmada, iç organlarda ve metabolizmada oluşturduğu bozuklukların tümü.

streslenme

- * Streslenmek işi veya durumu.

streslenmek

- * Stresli duruma girmek veya gelmek.

stresli

- * Stresi olan.

striknin

- * Kargabükenden çıkarılan etkili bir zehir.

striptiz

- * Genellikle gece kulüplerinde, pavyonlarda genç bir kadın oyuncunun müzik eşliğinde dans edip soyunarak yaptığı gösteri.

striptizci

- * Striptiz yapan (kadın).

stronsiyum

- * Atom numarası 38, atom ağırlığı 87,63, doğada bazı maden filizlerinde bulunan, yoğunluğu 2,6 olan, 771°C de eriyen sarı bir element. Kısaltması Sr.

strüktür

- * Yapı.

strüktüralist

- * Yapısalcı.

strüktüralizm

- * Yapısalcılık.

strüktürel

- * Yapısal.

stüdyo

- * Sanat çalışmaları için düzenlenmiş oda.
- * Fotoğrafçının çalıştığı oda, alan, fotoğrafçı işliği.
- * Sinema, televizyon ve radyo için film çekilen, ses alınan ve yayın yapılan yer.
- * Bir odalı daire.

su

- * (kural dışı olarak, isim tamlamalarında belirten durumunda iken suyun ve belirtilen durumunda iken suyu biçimini alır). Hidrojenle oksijenden oluşan, oda sıcaklığında sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde.
- * Bu sıvıdan oluşan kitle, deniz, akarsu.
- * Meyve, sebze gibi şeylerin sıkılmasıyla elde edilen sıvı.
- * Bazı kokulu yaprak veya çiçekler imbikten çekilerek elde edilen kokulu sıvı.
- * Yemeğin sulu bölümü.

- * Yıkamak sözü ile bir su yıkamak, iki su yıkamak biçiminde kullanılarak "kez" anlamına gelir.
- * Demir araçları ateşte kızdırdıktan sonra, suya daldırılarak sağlanılan sertlik.
- * Yön, taraf, cihat, yan.

su

- * \343 sutaşı.

-su

- * Bkz. -sı / -si, -su / -sü (I).

-su

- * \343 -sı / -si, -su / -sü (II).

su (veya söz) götürmez

- * başka bir yoruma elverişli olmayan, kesin.

su (yüzü) görmemiş

- * (yüz, el) çok kirli.

su akrebi

- * Vücudu geniş ve yassı, durgun sularda yaşayan zehirli bir akrep türü.

su almak

- * suyu içine çekmek.
- * (gemi, sandal) içine, dibinden su girmek.
- * gemiye içme suyu doldurmak.
- * herhangi bir organdan tedavi maksadıyla su boşaltmak.
- * bozukluk, yozlaşma başlamak.

su altı

- * Deniz, göl gibi suların yüzeyinin altında kalan bölüm.

su altı arkeolojisi

- * Su altında gerçekleştirilen arkeolojik araştırmalar.

su altı flâşı

- * Suyun altında film çekmek için gerekli ışığı veren cihaz.

su altı fotoğrafçılığı

- * Su altında fotoğraf çekme mesleği veya işi.

su altı işleri

- * Dalgıçlık, balık adamlık, inci, midye, sünger avcılığı gibi deniz, göl ve akarsularda su altında çalışmayı gerektiren işler.

su askıları

- * Tatlı sularda yaşayan bir alg familyası.

su aygırı

- * Çift parmaklılardan, Afrika ırmakları boyunca yaşayan, çok iri yapılı ve geniş ağızlı memeli hayvan, hipopotam (Hippopotamus).

su aygırıgiller

- * Örnek türü su aygırı olan memeli hayvanlar familyası, hipopotamgiller.

su baldıranı

- * Maydanozgillerden, su kıyılarında ve bataklıklarda yetişen, zehirli, otsu bir bitki, su rezenesi (Cicuta virosa).

su bardağı

- * Su içmeye yarayan bardak.

su basıncı

* Durgun bir su kütlesinin birim yüzeyini etkileyen yer çekimi.

su baskını

* Sellerin veya eriyen kar sularının katılmasıyla kabaran akarsuların yataklarından taşarak çevreyi basması, taşkın, taşma, seylâp.

su basmak

* (bir şey veya yer) sular altında kalmak, her yanı suyla dolmak.

su basmanı

* Sağlam bir taban oluşturmak için temel ile birlikte belli bir yüksekliğe ulaşmış yapının oturduğu bölüm.

su bidonu

* Su taşımaya ve depolamaya yarayan bidon.

su bilimci

* Su bilimi uzmanı, hidrolog.

su bilimi

* Suların mekanik, fizik, kimya ve biyoloji bakımından özelliklerini inceleyen bilim, hidroloji.

su biti

* Bkz. Su piresi.

su bitkileri

* Tek hücreli veya hücre toplulukları olan, suya uyum gösteren, Schizomycetes sınıfından, suda yaşayan bitki ve hayvanların ölülerinde saprofit ve su canlılarında parazit olarak yaşayan su bitkileri.

su bombası

* Su altı bombalarını atmaya yarayan alet.

su borusu

* Su veya su buharını bir yerden bir yere aktarmaya yarayan demir veya naylon boru.

su boyası

* Su ile eriyebilen ağaç boyası.

su böceği

* Kın kanatlılardan, küçük su birikintilerinde yaşayan, 18 mm uzunluğunda kahverengi bir böcek, hidrofil (Hydrophilus caraboides).

su bölümü çizgisi

* Komşu iki akarsuyun beslenme teknelerini ayıran çizgi.

su böreği

* Fırına koymadan önce yufkaları suda haşlanan, katları arasına peynir, kıyma konarak hazırlanan bir tür börek.

su cenderesi

* Lokomotiflerin su haznelerine veya tenderlerine su vermeye yarayan araç.

su çarpmak

* (yüzünü) su ile yıkamak.

su çekmek

* içine su almak.

* alçak bir yerden tulumba vb. ile su çıkarmak.

su çıkırığı

* Kuyudan su çıkarmaya yarayan çıkırık.

su çulluğu

* Bataklık çulluğu.

su damarı

* Su kayığının kolları.

su değirmeni

* Su gücü ile çalışan değirmen.

su deposu

* Su depo etmeye yarayan merkez.

su dolabı

* Kuyudan su çıkarmaya yarayan çark; küçükleri el, büyükleri at vb. yardımıyla çalıştırılır.

su dökmek

* küçük abdest bozmak.

su dökünmek

* yıkanmak.

su düzeyi

* Su yüksekliğinin durumu.

su etmek

* bir geminin içine herhangi bir yerinden su girmek veya su sızmak.

su geçirmez

* Birleşiminden ötürü su geçirmeyen, suyu çekmeyen (kumaş, toprak vb.).

su gelmek

* doğumdan önce amniyos suyu döl yolundan akmak.

su gibi (olmak)

* çok ıslak (olmak).

su gibi akmak

* zaman hızla geçmek.

* (para, yiyecek vb.) bol bol gelmek.

su gibi aziz ol!

* su getirenlere iyi dilek olarak söylenir.

su gibi bilmek (veya okumak)

* yanlışsız bilmek veya okumak.

su gibi ezberlemek

* yanlışsız okuyabilecek kadar ezberlemek.

su gibi gitmek

* bol bol harcanmak.

su gibi terlemek

* çok terlemek.

su gösterdi

* su etmek.

su götürür yeri olmamak

* başka türlü yorumlanacak bir yönü bulunmamak.

su hattı

* Bkz. su kesimi.

su ısıtıcısı

* Su ısıtmaya yarayan alet.

su içinde

* (fiyat için) en azından, kolaylıkla.

su içinde kalmak

* çok terlemek, su gibi ıslanmak.

su iktiza etmek

* gusül gerekmek.

su kabağı

* Kabakgillerden, alt bölümü şişkin, birçok yerlerde kurutulup su kabı olarak kullanılan bir tür asma kabağı (Lagenaria vulgaris).

su kabı

* Su koymaya yarayan kap.

su kaçırmak

* su sızdırmak.

* baş ağrıtmak, can sıkmak.

su kamışı

* Su kamışgillerden, suda ve bataklıklarda yetişen, yaprakları almaşık, dişi ve erkek çiçekleri ayrı başaklar durumunda toplanmış küçük bir bitki (Typha).

su kamışgiller

* Bir çeneklilerden, su kamışı, su şeridi vb.türleri içine alan bir familya.

su kapmak

* (yaralar için) azmak.

su karanfili

* Ormanlarda, akarsu ve göl kenarlarında yetişen, 20-50 cm yükseklikte, sarı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki (Geum urbanum).

su katılmamış

* kendine özgü olan durumu koruyan, başka bir etkiyle değişmemiş, bozulmamış olan.

su kayağı

* Su üzerinde yapılan kayak sporu.

su kaybı

* Vücutta çeşitli sebeplerle kaybolan su.

su keleri

* Kurbağagillerden, durgun sularda ve karada yaşayan bir tür küçük hayvan (Lophius).

su kemeri

* Üzerinde su yolu bulunan kemerli köprü.

su kesesi

* Su bitkilerinde içi hava ile dolu bölüm, şişkinlik.

su kesimi

* Geminin su üstünde ve su altında kalan bölümlerinin kesiştiği yer.

su kesmek (veya su kesilmek)

* sulanmak.

su keteni

* Birleşikgillerden, sulak yerlerde yetişen, boyu 1,5 m kadar olabilen, bir türü pembe çiçekli bitki, yaban keteni (*Eupatorium cannabinum*).

su kireci

* Suyun içinde çabucak katılaşan bir tür kireç.

su korkusu

* Sudan korkma, hidrofobi.

su koyuvermek

* sebze ve et pişerken suyunu salıvermek.

* sözünde durmamak, cıvıtmak.

su küçüğün, söz büyüğün

* büyüklerin sayılması, küçüklerin korunması gerektiğini anlatır.

su küre

* Bkz. Su yuvarı.

su mantarları

* Klorofilleri olmadığından su içindeki bozulmuş organik madde üzerinde saprofit veya su canlıları üzerinde parazit olarak yaşayan su bitkileri.

su mercimeği

* Su mercimeğigillerden, mercimeğe benzeyen yaprakları suların yüzünü kaplayan bir su bitkisi (*Lemna*).

su mercimeğigiller

* Bir çeneklilerden, örnek bitkisi su mercimeği olan, küçük bir bitki familyası.

su mermeri

* Kaymak taşı, albatr.

su muhallebisi

* Nişasta, süt ve su karışımının önce pişirilmesi, buzdolabında katılaşmasından sonra ceviz büyüklüğünde kesilip şeker ve gül suyu içinde üzerine fıstık serpilerek sunulan bir tatlı türü.

su nanesi

* 20 ile 90 cm yükseklikte, kırmızımtırak renkli, az veya çok tüylü, yaprakları saplı ve kuvvetli kokulu, çok yıllık ve otsu bir bitki (*Mentha aquatica*).

su örümceği

* Su altında kendi ördüğü ipekten kese içinde yaşayan örümcek (*Argyroneta aquatica*).

su örümceğigiller

* Su örümceği ile yakın türleri kapsayan, suda çeşitli böceklerin üstünde veya yumuşakçaların solungaçlarında asalak olarak yaşayan böcekler familyası.

su perisi

* Çiçekleri tek eşeyli, gövdesi iki eşeyli olan su bitkisi.

su piresi

* Kabuklulardan, durgun sularda yaşayan bir hayvan, su biti (*Daphnia pulex*).

su rezenesi

* Su baldıranı.

su saati

* Bkz. su sayacı.

su samuru

* Sansargillerden, tüyleri koyu kahverengi, iyi yüzen, kürkü beğenilen, küçük bir tür hayvan, lutr (*Lutra*).

su sarımsağı

* Bkz. Kurtluca.

su sarnıcı

* Su biriktirmeye yarayan yer altı su deposu.

su sayacı

* İçinden geçen suyun miktarını ölçen araç, su saati.

su serpmek

* ferahlamak.

su seviyesi

* Su düzeyi.

su sığırı

* Manda.

su sineği

* Kın kanatlılardan, durgun sular üzerinde yaşayan, parlak yeşilimsi siyah renkli bir böcek (Hydrophilus).

su tabakası

* Su ile kaplanmış yüzey.

su tankeri

* Su taşımaya yarayan tanker.

su taşkını

* Bkz. sel.

su tavuğu

* Su tavuğugillerden, gri, kızıl karışımı tonda, benekli veya çizgili tüyleri olan bir kuş (Fulica atra).

su tavuğugiller

* Bataklık ve su kıyılarında yaşayan, gagaları yandan basık, kanat ve kuyrukları kısa olan, su tavuğu, su yelvesi türlerini içine alan bir familya.

su tedavisi

* Bkz. hidroterapi.

su terazisi

* Basıncı çok olan suyun, basıncını azaltarak, künklerin patlamasını önleyen, belli aralıklarla yapılmış, depo görevindeki kule.

* Çeşitli yüzeyleri istenilen konuma getirmek için kullanılan ölçü aleti.

su teresi

* Turpgillerden, su kenarlarında yetişen, tereye benzeyen, çok yıllık ve otsu bir bitki (Nasturium officinale).

su testisi

* Su koymaya yarayan topraktan yapılmış su kabı.

su testisi su yolunda kınırlı

* bir kişi amaç edindiği işte kazaya uğrar.

su topu

* Topu karşı takımın kalesine sokmak temeline dayanan, yedi yüzücünden oluşan iki takım arasında havuzda yapılan spor türü.

su tulumbası

* Kuyudan su çıkarmaya yarayan ve elle çalışan tulumba.

su türbini

- * Su gücünden yararlanmayı sağlayan önemli bir makine sistemi.

su uyur, düşman uyumaz

- * düşmana karşı her zaman uyanık davranmak gerekir.

su ürünleri

- * Denizlerde ve iç sularda bulunan bitkiler ve hayvanlar ile bunların yumurtaları.

su vermek

- * bitkileri sulamak.
- * hayvanlara su içirmek.
- * insanlara içmek için su getirmek.
- * çeliğin sertlik, dayanıklılık ve esnekliğini artırmak için kızgınken suya batırmak.

su yapmak

- * (gemi, sandal) içine, dibinden su girmek, su almak.

su yatağı

- * Su kaynağı.

su yelvesi

- * Su tavuğugillerden, sırtı yeşil kahve rengi, karnı kara beyaz çizgili bir kuş (Rallus aquaticus).

su yılanı

- * Su yılanıgillerden, uzunluğu 50 cm olan, su kenarlarında ve bağlarda yaşayan bir sürüngen (Natrix natrix).

su yılanıgiller

- * Örnek hayvanı su yılanı olan sürüngenler sınıfının bir familyası.

su yılanları

- * Sürüngenler sınıfının bazı zehirli ve zehirsiz yılanları kapsayan geniş bir bölümü.

su yolcu

- * İstanbul'un su yollarının ve bunlara ilişkin kuruluşların bakım, onarım ve işletmesiyle uğraşan kimse.

su yolu

- * Künk veya demir boru ile yapılmış oluk, ark.
- * Bazı kâğıtların dokusunda bulunan ve ancak ışığa tutulunca görülen çizgi, resim veya yazı, filigran.
- * Kâğıt üzerine konulan noktaların aralarını çizgilerle birleştirerek oynanan bir çocuk oyunu.

su yoncası

- * Tacı beyaz salkım çiçekli çok yıllık su bitkisi.

su yosunları

- * Denizlerde, tatlı ve durgun sularda, daha çok su yüzeyinde yaşayan, yaprak veya tel biçiminde talı bitkiler alt şubesi, üşniye, algler.

su yosunu

- * Su yosunlarından, klorofilli bitki, alg.

su yuvarı

- * Denizlerin yeryüzünde oluşturduğu yuvar, su küre, hidrosfer.

su yürümek

- * ilkbahara doğru ağaçlar tomurcuklanmaya başlamak.

su yüzüne çıkmak

- * (bir süre örtülü kalmış bir iş veya sorun) aydınlanmak, belli olmak.

sual

- * Soru.

sual açmak

* (üst bir mevki) sorumlu sayılan birine soru sormak.

sual etmek

* sormak.

suare

* Akşam yemeğinden sonra yapılan eğlence, toplantı.

* Gece yapılan sinema, tiyatro gösterisi, matine karşıtı.

subaşı

* Şehirlerin güvenlik işlerine bakan görevlilerin başı.

* Acemi ocaklarında küçük aşamalı subay.

toplamak işleri için ayrılan kimse.

* Rumeli'de çiftlik kahyası.

subay

* Silâhlı kuvvetler içinde asteğmenden mareşale (deniz kuvvetlerinde büyük amirale) kadar rütbelere yükselebilen, özel kanunlara bağlı asker.

subaylık

* Subayın görevi veya rütbesi.

subra

* Koltukluk.

subret

* Komedilerde hafif meşrep genç kadın veya işveli hizmetçi rollerine çıkan kadın oyuncu.

subye

* Ayağın altından geçen, tozluğa veya pantolon paçalarına bağlanan deriden veya kumaştan şerit.

sucu

* Su satan veya evlere su taşıyan kimse, saka.

sucuğunu çıkarmak

* yormak.

* çok dövmek.

sucuk

* Şişirilip kurutulmuş bağırsak içine baharlı et kıyması doldurularak yapılan bir tür yiyecek.

batınırlar olarak yapılan tatlı yiyecek.

* Ceviz, badem içi gibi şeyler, bir ipliğe dizildikten sonra nişasta ile koyulaştırılmış kaynar üzüm şırasına

sucuk gibi olmak (veya ıslanmak)

* baştan aşağı ıslanmak.

sucukçu

* Sucuk yapan veya satan kimse.

sucukçuluk

* Sucuk yapma ve satma işi.

sucuklaşma

* Sucuklaşmak işi veya durumu.

sucuklaşmak

* Ter ve kirle sucuk rengini ve görünümünü almak.

sucul

- * Suyu seven, suya düşkün.
- * Suyu çeken, hidrofil.

suculuk

- * Evlere su taşıma veya satma işi, sakalık.

suç

- * Törelere, ahlâk kurallarına aykırı davranış.
- * Yasalara aykırı davranış, cürüm.

suç aleti

- * Suçun işlendiği alet veya suçun işlenmesinde söz konusu olan alet.

suç duyurusu

- * İşlenen suçun resmî makamlara bildirme, duyurma.

suç duyurusunda bulunmak

- * İlgiliye, ilgili makama suçun bildirmek.

suç işlemek

- * yasaya, töreye aykırı bir davranışta veya harekette bulunmak.

suç olmak

- * suç sayılmak.

suç yükleme

- * Birine suç atma.

suçiçeği

- * Genellikle çocuklarda görülen döküntülü, bulaşıcı, salgın hastalık.

suçlama

- * Suçlamak işi, itham.

suçlamak

- * Suç yüklemek, itham etmek.

suçlandırılma

- * Suçlandırılmak işi veya durumu.

suçlandırılmak

- * Suç yüklendirilmek, itham ettirilmek.

suçlandırma

- * Suçlandırmak işi.

suçlandırmak

- * Suçlu olduğuna karar vermek, suçlu olduğunu ileri sürmek.

suçlanma

- * Suçlanmak işi.

suçlanmak

- * Suçlamak işine konu olmak, itham edilmek.

suçlayış

- * Suçlamak işi veya biçimi.

suçlu

- * Suç işlemiş, suçlu olan (kimse), kabahatli, mücrim.

suçlu olmak

* suçlu sayılmak.

suçlu sayılmak

* suçlu olduğu kabul edilmek.

suçluluk

* Suçlu olma durumu.

suçluluk duygusu

* Kişinin ahlâkî veya dinî kuralları çiğnediğini sezmesi sonucu bilinçli veya bilinçsiz olarak kapıldığı ve kendisiyle ilgili değer yargılarını sarsan duygu.

suçsuz

* Suçu olmayan, suç işlememiş olan, masum.

suçsuzluk

* Suç işlememiş olma durumu.

suçunu başlatmak (veya birinin suçundan geçmek)

* bir kimseye işlediği suçun cezasını vermemek.

suçüstü

* Suçu işlerken, cürmümeşhut.

suçüstü mahkemesi

* Failin suç üstü yakalandığı durumlarda duruşmasının görüldüğü mahkeme, meşhut cürümler mahkemesi.

suçüstü yakalama

* Suç işleyenin suçu işlediği sırada veya hareketinden çok az önce yakalanması.

suda pişmiş

* kaynatılarak veya haşlanarak pişirilmiş.

sudak

* Levrekgillerden, tatlı sularda yaşayan, eti beyaz ve lezzetli bir balık (*Lucioperca fluviatilis*).

sudan

* Önemsiz, saçma, baştan savma.

sudan cevap

* baştan savma, inandırıcı olmaktan uzak cevap.

sudan çıkmış balığa dönmek

* herhangi bir sebeple ne yapacağını bilememek, çok şaşırarak.

sudan geçirmek

* (çamaşırlar için) üstünkörü yıkamak.

* (sabunlu çamaşırın) durulamak.

Sudan tavuğu

* Beç tavuğunun bir türü.

sudan ucuz

* çok ucuz, bedava.

Sudanlı

* Sudan halkından veya bu halkın soyundan olan (kimse).

sufle

* Sahnedeki oyunculara, izleyicilere duyurmadan unutulmuş bir sözü veya cümleyi hatırlatma.

* Un, şeker, yumurta gibi maddelerin muhallebi kıvamına gelinceye kadar çırpılıp pişirilmesiyle yapılan bir

tür tatlı.

sufle etmek

- * oyunculara, izleyicilere duyurmadan söyleyecekleri sözü veya cümleyi fısıldamak.
- * birine unuttuğu bir sözü veya cümleyi kimseye duyurmadan hatırlatmak.

suflileşmek

- * Aşağı bir durum almak, aşağılaşmak.
- * Kılıksızlaşmak, pis kılıklı duruma gelmek.

süflör

- * Oyunculara, rollerinde unuttukları sözleri izleyicilere duyurmadan söyleyip hatırlatan kimse.

süflörlük

- * Süflörün görevi.

suiبری

- * Suibriğigillerden, yaprakları alması, sapları uzun ve sülsü, yaprak ayası ibrik biçiminde gelişmiş olan, sıcak ölkelerde yetişen, tırmanıcı bir bitki (Nepenthes destillatoria).

suibriggiller

- * İki çeneklilerden, otuz kadar bitki türünü içine alan ve örnek bitkisi suibriği olan bir bitki familyası.

süistimal

- * (görevini, yetkisini vb.yi) Kötüye kullanma, yolsuzluk.

süistimal etmek

- * Bkz. kötüye kullanmak.

suikast

- * Gizlice cana kıyma ve kötölük etmeye kalkışma.
- * Bir devlet büyüünü veya önemli bir kişiyi plân kurarak öldürme.

suikastçi

- * Suikast yapan (kimse).

suikastta parmağı olmak

- * düzenlenen suikast olayında rol oynamak.

suiniyet

- * Kötü niyet.

suizan

- * Kötü san, kuşku.

sukut

- * Düşme.

sukut etmek

- * düşmek.

sukutuhayal

- * Düş kınıklığı, hayal kınıklığı.

-sul

- * Bkz. -sıl / -sıl, -sul / -sül.

sulak

- * Suyu olan, suyu bol.
- * Kuşlar için su konulan küçük kap.

sulaklık

- * Sulak olma durumu.

sulama

- * Sulamak işi.
- * Arklar veya savaklar yardımı ile su akıtarak herhangi bir toprak bölgesini kuraklıktan kurtarma.

sulamak

- * (toprak, bitki vb. için) Su vermek.
- * Hayvana su vermek, suvarmak.
- * (para için) Ödemek, vermek, harcamak.

sulandırıcı

- * Sulandırmayı sağlayan (madde).

sulandırma

- * Sulandırmak işi.

sulandırmak

- * Sulu duruma gelmesini sağlamak.
- * Su veya başka bir sıvı katıp karıştırarak yoğunluğunu azaltmak.

sulanma

- * Sulanmak işi.
- * Bazı nesnelerin, havanın nemini soğurarak çözünme özelliği.

sulanmak

- * Sulu duruma gelmek.
- * Suyu çoğalıp yoğunluğu azalma.
- * Sulamak işi yapılmak.
- * (göz için) Yaşarmak.
- * İmrendiğini açığa vurmak.
- * Birine karşı duyulan cinsel isteği kendisine sezdirmek, yeşillenmek.

sular kararmak

- * akşam olmaya başlamak.

sularında

- * Yaş, saat gibi kelimelerle birlikte yaklaşık bir zaman bildirir.

sulatma

- * Sulatmak işi.

sulatmak

- * Sulamak işini yaptırmak.

sulbünden gelmek

- * bir kimsenin öz evlâdı olmak.

sulfata

- * Kinin sulfatına ve genel olarak kinin tuzlarına verilen ad.

sulh

- * Barış.

sulh olmak

- * uzlaşmak.

sulhçu

- * Barış yanlısı olan, barışçı, barışsever, barışçıl.

sulhperver

- * Barış yanlısı olan, barışçı, barışsever, barışçıl.

sulhsever

* Barışsever.

sulp

* Bel kemiği, omurga.

* Döl, nesil, zürriyet.

* Katı.

sulta

* Yetke, otorite.

sultan

* Müslüman, özellikle Sünnî hükümdarların kullandıkları unvan, padişah.

* Padişahların erkek ve kız çocukları ile anne ve eşlerine verilen unvan.

* Bazı Bektaşî azizlerine verilen ad.

Sultan Ahmet'te dilenip Ayasofya'da sadaka vermek

* kendi yoksulluğuna bakmadan başkalarına yardım etmeye kalkışmak.

sultan böreği

* Yufka aralarına hafifçe pişirilmiş kuşbaşı et, soğan ve dil peyniri katılarak fırında hazırlanan bir börek.

sultan efendi

* Osmanlılarda padişahın kız kardeşleri ile kızlarına verilen unvan.

sultan kethüdası

* Padişahların ve şehzadelerin evlendirilen kızlarının dairelerindeki işlere bakan görevli.

sultanî

* Sultanlara yaraşan veya sultanlarla ilgili.

* 1908'den sonra Osmanlı ülkelerinde, bugünkü lise dengi öğretim kurumu.

* Mısır, Trablus ve Cezayir darphanelerinde basılan Osmanlı altını.

* Çekirdeksiz bir tür üzüm.

sultanî tembel

* İş görmekten hiç hoşlanmayan, çok tembel.

sultanî tembellik

* İş görmekten hiç hoşlanmama, çok tembel olma durumu.

sultanîbuselik

* Klâsik Türk müziğinde bir birleşik makam.

sultanîhüzzam

* Klâsik Türk müziğinde bir birleşik makam.

sultanîyegâh

* Klâsik Türk müziği makamlarından biri.

sultanlık

* Sultan olma durumu, padişahlık, saltanat.

* Sultan sanını taşıyan bir İslâm hükümdarının ülkesi.

* Rahat yaşama durumu.

sultanoğlu

* Padişah kızlarının, padişah soyundan olmayan kocalarından doğan erkek çocuklarına verilen ad.

sulu

* Suyu olan, içinde su bulunan.

* Suyu çok olan.

* İçine su katılmış, sulandırılmış olan.

* Yersiz şakalar yapan, söz ve davranışları ile çevresini tedirgin eden veya kadınlara hoş olmayan iltifatlarda bulunan (kimse).

sulu boya

- * Su ile karıştırılarak kullanılan bir boya.
- * Bu tür boya ile yapılmış olan (resim).

sulu göz

- * Bkz. sulu gözlü.

sulu gözlü

- * Göz yaşını tutamayan, hemen ağlayan.

sulu sephen

- * Yağmurla karışık bir biçimde (yağan).

sulu tarım

- * Sulamaya dayalı tarım.

sulu zırtlak

- * Oyunlarda kuralları bozup mızıkçılık eden, ağlayan, kaçan kimse.

suluk

- * Oda içinde yıkanmak için ayrılmış küçük yer, gusülhane.
- * Kuş kafeslerinde su konan kap.
- * Küçük çocukların başlarında, yer yer saç dökülmesi ve kabartılarla beliren bir deri hastalığı.
- * Yanşılının su, glikozlu su, çay veya meyve suları koymalarına yarayan su kabı.
- * Tavukların su ihtiyaçlarını karşılamak üzere uzun, yuvarlak, küçük çanak veya damlalıklı biçimlerde değişik malzemeden yapılmış yarı otomatik veya otomatik düzen.
- * Büyükbaş hayvanların barındığı yerlerde su içmelerini kolaylaştıran küçük tekne veya havuz.

suluk zinciri

- * At vb. hayvanların gemlerinin altına takılan küçük zincir.

sululaşma

- * Sululaşmak işi.

sululaşmak

- * Yersiz, yavan şakalar yapmak veya kadınlara tatsız iltifatlarda bulunmak.

sululuk

- * Sulu olma durumu.
- * Yersiz şakalar yapma veya kadınlara tatsız iltifatlarda bulunma durumu.

sululuk yapmak (veya etmek)

- * sululaşmak.

sumak

* Antep fıstığıgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, kabuğu hekimlikte, yaprakları dericilikte kullanılan bir ağaç, somak (Rhus coriaria).

- * Bu ağacın, ekşilik vermek için dövülerek yemeklere katılan mercimeğe benzeyen meyvesi.

sumen

- * Üzerinde yazı yazmaya, arasında evrak saklamaya yarayan deri kaplı altlık.

sumen altı etmek

- * bir evrakın işleme konulmasını engellemek veya bir işin yapılmasını geciktirmek.

Sumer

- * Mezopotamya'da yaşamış bir ulus ve bu ulustan olan kimse.

Sumerce

* Sumer dili.

Sumerolog

* Sumer dili ve eserleri ile uğraşan bilim adamı.

Sumeroloji

* Sumer dili ve eserlerini konu alan bilim dalı.

sumsuk

* Yumruk.

* Yumrukla vurma.

sumsuklama

* Sumsuklamak işi veya durumu.

sumsuklamak

* Yumrukla vurmak, yumruklamak.

-sun

* Bkz. -sın / -sın, -sun / -sün.

-sun

* Bkz. -sın / -sın, -sun / -sün.

sun

* Erkek ördek.

* Göl ördeği.

sun boylu

* Bkz. sun gibi.

sun gibi

* boylu boslu ve yakışıklı.

sunak

* Tapınaklarda, üzerinde kurban kesilen, günlük yakılan, dinî tören yapılan taş masa.

sundurma

* Sundurmak işi.

* Yağmurdan, güneşten korunmak için yapılan ve arkası bir duvara verilen çatı.

* Sundurma biçiminde olan, sundurma görevini yapan.

* Üstü kapalı balkon, evlerin önündeki taşlık.

sundurmak

* Sunmak işini yaptırmak.

* Vermek.

sungu

* Bir büyüğe sunulan armağan.

* Bir tanrıya veya tapınağa yapılan bağış.

sungur

* Doğana benzeyen, yırtıcı, avcı kuş.

sun'ı

* Yapma, yapay, takma.

* Yapmacık, eğreti.

sun'ı böbrek

* Sonradan takılan böbrek.

sun'ı çayır

* Rutubetli veya sulanabilen topraklarda buğdaygil ve baklagil yem bitkilerinin bir karışım olarak yetiştirildiği çayır.

sun'î gübre

* Bitki kalıntılarının ticarî gübre ile karıştırılmasında elde edilen gübre.

sun'î kalp

* Sonradan takılan kalp.

sun'î peyk

* Yapma uydu.

sun'î solunum

* Normal solunumun yeterli olmadığı durumlarda onu takviye etmek amacıyla solunum aleti takma.

* Dış etki ile göğse bastırılarak yaptırılan solunum.

sun'î tahta

* Sunta.

* Odun lifi levhası, yonga ve talaş levhalarının bir türü.

sun'î teneffüs

* Sun'î solunum.

sun'îlik

* Yapma, yapay olma durumu veya özelliği, yapaylık.

sunma

* Sunmak işi.

sunmak

* Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, yollamak, göndermek, takdim etmek.

sunta

* (< sun'î tahta) Doğramacılıkta kereste olarak kullanılan, sıkıştırılmış talaş ve yongadan yapılan tahta.

suntıraç

* Nalbantların, nallanacak hayvanın tırnağını keserken kullandıkları keskin araç, nalbant keskisi.

* Saraçların derilere yiv açmakta kullandıkları, metalden U biçimindeki araç.

sunturlu

* Yaman, adamakıllı, dehşetli.

* Gösterişli, görkemli.

sunturlu küfür

* Çok kötü, berbat, ağza alınmaz küfür.

sunu

* Sunulan şey.

* Piyasaya mal çıkartma, arz.

sunu ve istem

* üreticinin piyasaya mal çıkarması ve tüketicinin piyasadan mal çekmesi olayları, arz ve talep.

sunucu

* Radyoda, televizyonda, bir eğlence yerinde programı sunan, açıklayan (kimse), takdimci.

sunuculuk

* Sunucunun işi ve görevi.

sunulma

* Sunulmak işi.

sunulmak

* Sunmak işine konu olmak veya sunmak işi yapılmak.

sunuluş

* Sunulmak işi veya biçimi.

sunum

* Lokma, parça.

sunuş

* Sunmak işi veya biçimi.

* Büyüklere söylenilen söz, maruzat.

* Ön söz.

suoku

* Su okugillerden, bataklık bölgelerde ve su kenarlarında yetişen, kök sapları taze iken kekre olan, kurutulunca yenilebilen küçük bir bitki (Sagittaria).

suokugiller

* Bir çeneklilerden, örnek bitkisi suoku olan ve yetmiş kadar türü bilinen bir bitki familyası.

suölçer

* Su ve benzeri akışkanlara ilişkin derinliği ve ağırlığı, basıncı ölçmeye yarayan alet, hidrometre.

sup

* Çikolata ile yapılan bir çeşit tatlı.

supanglez

* Sup.

supap

* Bir yay yardımıyla gergin tutulan ve yatağın düzlemine dik olarak yaptığı gidip gelme hareketiyle bir akışkanın geçişini ayarlamaya yarayan kapak.

* Bir devreye yerleştirildiğinde, belirli şartlar altında, akımın yalnız bir yönde geçmesini sağlayan ve böylece dalgalı akımları doğrultmaya yarayan sistem.

supara

* Osmanlı İmparatorluğunda okul kitaplarının genel adı.

suphanallah

* "Tanrı'yı her türlü kusur, ayıp ve eksikliklerden, insanlığa özgü niteliklerden uzak tutanım" anlamında şaşkınlık bildirir.

suples

* Güreşte hasmın sırtını yere getirmek için yapılan bir çevirme hareketi.

supya

* Mürekkep balığı.

sur

* Kale duvarı.

sur

* Uğur, alın yazısı, talih.

sura

* (Hindistan'da dokumacılık merkezi Surate'nin adından) Yumuşak ince bir tür ipekli kumaş.

* Bu kumaştan yapılmış olan.

surat

* Yüz, çehre.

* Somurtkanlık, asık yüzlülük.

* Soğuk davranma.

surat (veya suratı) bir karış

* öfkeli, kızgın ve somurtkan.

surat asmak

* kaşlarını çatıp yüzüne küskün veya dargın bir anlam vermek, somurtmak.

surat düşkün

* Çirkin yüzlü, çehre züğürdü.

surat etmek

* birine karşı küskün durmak, asık yüzlü olmak.

surat kalmamak

* utanmaz duruma gelmek.

surat mahkeme duvarı

* asık suratlı, kimseye gülmeyen, suskun duran.

* utanmaz, sıkılmaz.

surata bak süngüye davran

* çok asık suratlı kimseler için kullanılır.

suratı değişmek

* bir kimseye karşı davranışı değişmek, daha sert bir durum almak.

suratı kasap süngeriyle silinmiş

* utanması, sıkılması kalmamış.

suratına indirmek

* tokat atmak.

suratından düşen bin parça olmak

* Bkz. yüzünden düşen bin parça olmak.

* çok somurtmak, can sıkıntısını açıkça belli etmek.

suratını ekşitmek

* yüzüne memnun olmadığını belirten bir anlam vermek.

suratlı

* Yüzü gülmez, somurtkan.

suratsız

* Somurtkan.

* Çirkin.

* Aksi, huysuz.

suratsızlık

* Somurtkan olma durumu.

surdinlemek

* Sesini kesmek, sessiz hâle getirmek.

sure

* Kur'an'ın bölünmüş olduğu 114 bölümden her biri.

suret

* Görünüş, biçim.

* Yazı veya resim kopyası, nüsha.

* Biçim, yol, tarz.

* Yüz, çehre.

- * İslâm felsefesinde, varlığın görünen yanına, beş duyu ile algılanan yönüne verilen ad.
- * Resim, fotoğraf.

suret almak (veya çıkarmak)
* (bir belgenin) kopyasını çıkarmak.

sureta
* Görünüşe göre, görünüşte.
* Yalandan.

sureti haktan görünmek
* kendisini iyi niyetli imiş gibi göstermek.
* birinin iyiliği için çalışıyor görünmek.

suretine girmek
* bir şeyin görünüşüne, biçimine benzemek.

Suriyeli
* Suriye halkından veya bu halkın soyundan olan (kimse).

sus payı
* Susmalık.

susak
* Susamış olan, susayan.
* Salak, aptal.
* Su kabağından yapılmış veya ağaçtan oyulmuş maşrapa.

susak ağzılı
* Anlamsız, boş konuşan (kimse).

susak burunlu
* İri, çirkin burunlu (kimse).

susaklık
* Susamış olma durumu.
* Salaklık, aptallık.

susallar
* Suda yaşayan bitki veya hayvan familyası.

susam
* Susamgillerden, sıcak bölgelerde yetişen küçük bir bitki (Sesamum indicum).
* Bu bitkinin küçük, sarımsak tohumu.
* Süsen.

susam helvası
* Kaynatılmış ağdalı şekerden yapılan ve susama bulanan bir tür tatlı.

susam yağı
* Susam tanelerinden çıkarılan yağ, sırlağan.

susama
* Susamak işi.

susamak
* Su içme ihtiyacı duymak.
* Çok istemek, zorlu bir ihtiyaç duymak, özlemek.

susamgiller
* İki çeneklilerden, en önemli ve örnek bitkisi susam olan, küçük bir bitki familyası.

susatma

* Susatmak işi.

susatmak

* Susamasına yol açmak, susuz bırakmak.

* Zorluk, güçlük çıkarmak.

susayış

* Susamak işi veya biçimi.

susku

* Az konuşma, susma, sükût.

suskun

* Çok az konuşan, sessiz, sakin olan, sükûtî.

* Sessiz, sakin bir biçimde.

suskunlaşma

* Suskunlaşmak işi veya durumu.

suskunlaşmak

* Suskun olmak.

suskunlaştırma

* Suskunlaştırmak işi veya durumu.

suskunlaştırmak

* Suskun hâle getirmek.

suskunluk

* Suskun olma durumu, sükûtîlik.

susma

* Susmak işi.

* Türk nakışlarında bir iğne türü.

susma hakkı

* Bir soruşturma sırasında sanığın, ceza yönünden âleyhine sonuç doğuracak sorulara cevap vermeme hakkı.

susmak

* Konuşmasını kesmek veya konuşmaktan kaçınmak.

* Ses veya gürültüyü kesmek, ses ve gürültü yapmamak.

* Etkisini göstermemek, tepki göstermemek.

susmalık

* Susması, karşı gelmemesi veya bildiği bir sırrı yaymaması için birine verilen para vb. şey, sus payı, hakkısükût.

suspus

* Susmuş, sinmiş.

suspus olmak

* susmak, sinmek, hiç sesini çıkarmamak.

susta

* (köpek) Arka ayakları üzerinde durma.

susta

* Emniyet yayı.

susta durdurmak

* köpeği arka ayakları üzerinde durdurmak.

- * (bir kimseyi veya birilerini) yıldırmaq.
- * etkisi altına almak.

susta durmaq

- * (köpek) arka ayakları üzerinde durmaq.
- * korktuğu bir kimsenin karşısında saygılı ve çekingen davranmaq.

sustalı

- * Sustası olan.
- * Çakı.

sustalı çakı

- * Açıldıktan sonra sustasına basılmadıkça kapanmayan bir tür büyük çakı.

sustaya kalkmaq

- * (köpek) susta durmaq.

susturma

- * Susturmaq işi, ilzam.

susturmaq

- * Susmasını sağlamak, susmasına sebep olmak.
- * Verdiği karşılıkla veya yaptığı bir davranışla birini artık söz söyleyemeyecek bir duruma getirmek, ilzam etmek.
- * Etkisini, gücünü azaltmaq, gidermek, basturmaq.

susturucu

- * Susmasını sağlayan, susmasına sebep olan.
- * Patlamalı veya tepkili motorlarda, yanmış gazların dışarıya atılmasından doğan gürültüyü önlemeye, azaltmaya yarayan araç, egzoz.
- * Ateşli bir silâhın patlama gürültüsünü azaltan sistem.

susturulma

- * Susturulmaq işi.

susturulmaq

- * Susması sağlanmaq, konuşması önlenmek.
- * Aldığı karşılıkla artık söz söyleyemeyecek bir duruma düşürülmek.

susuş

- * Susmaq işi veya biçimi.

susuz

- * Suyu olmayan, suyu bulunmayan.
- * Suyu çok az olan.
- * Yağmursuz, kurak geçen.
- * Susamış olan.
- * Su olmadan.

susuzluk

- * Susuz olma durumu, kuraklık.
- * Susamış olma durumu.

suşeridi

- * Su karışığıllardan, şeridi andıran, 1 m ye kadar uzayabilen, yaprakları açık yeşil renkte sucul bir bitki (Sparmanum).

sut

- * Eskiden bazı bitkilerden, bu gün sodyum klorürden elde edilen sodyum karbonatın ticaretteki adı.

sut kostik

- * Sodyum hidroksit.

- sutaşı
* Bazı giysilerin yaka, kol, cep gibi yerlerini süslemekte kullanılan işlemeli şerit, su yolu.
- sutyen
* Göğüsleri dik tutup dolgun göstermek için kullanılan, saten, dantel vb.kumaşlardan yapılan kadın iç çamaşırı.
- sutyenci
* Sutyen diken ve satan kimse.
- sutyencilik
* Sutyen dikip satma işi.
- suvare
* Bkz. Suare.
- suvarım
* Bir suvarmada veya sulamada verilen su miktarı.
- suvarma
* Suvarmak işi.
- suvarmak
* (hayvana) Su vermek, su içirmek.
- suvat
* Hayvan suvaracak yer.
- suya düşmek
* (genellikle bir iş veya tasarı için) gerçekleşmemek.
- suya göstermek
* hafifçe yıkamak.
- suya götürüp susuz getirir
* çok kurnaz, hileci kimseler için kullanılır.
- suya sabuna dokunmamak
* sakıncalı konularla ilgilenmemek; davranışlarını kimseyi incitmeyecek biçimde ayarlamak.
- suya salmak
* boşuna harcamak.
- suyolu
* Sutaşı.
- suyu (veya çayı) görmeden paçaları sıvamak
* henüz hiçbir belirti yokken veya gereğinden çok önceden hazırlanmaya kalkışmak.
- suyu baştan (veya başından) kesmek
* işin aslı üzerinde kesin bir şey söyleyip ayrıntılarını konuşmaya gerek duymamak.
- suyu getiren de bir, testi kıran da
* Bkz. testi.
- suyu görünce teyemmüm bozulur
* bir zorunluk dolayısıyla yapılmakta olan bir işin, bu zorunluk ortadan kalkınca gereği gibi yapılmak için yeni baştan ele alınması gerekir.
- suyu hürmetine (veya yüzü suyuna)
* birinin veya bir şeyin hatırına veya varlığına değer verildiği için.

suyu ısınmak (veya kaynamak)

* iş başından uzaklaştırılması yaklaşmak veya gelmek.

suyu kesilmiş değirmene dönmek

* işlemez, yararsız duruma gelmek.

suyu kesiyor

* çok körleşmiş.

suyu mu çıktı?

* beğenilmeyecek nesini gördün?.

suyu nereden geliyor?

* bir işi görmek için harcanan para hangi kaynaktan sağlanıyor?.

suyu seli kalmamak

* (sulu yemek) kaynaya kaynaya suyu azalmak.

suyuk

* Organizmanın (kan, lenf gibi) sıvı bölümü.

suyukçuluk

* Organizmadaki hastalık belirtilerini suyuğun bozukluğuna bağlayan tıp öğretisi.

suyun akıntısına gitmek

* olayların veya durumun gelişmesine göre davranmak, uymak.

suyun başı

* suyun çıktığı yer, kaynak.

* en çok yarar sağlanacak yer.

* bir işin asıl yetkililerinin bulunduğu yer.

suyuna gitmek

* suyunca gitmek.

suyuna tirit

* baştan savma, değersiz, özensiz.

suyunca gitmek

* bir kimseyi sinirlendirmeyecek biçimde davranmak.

suyunu almak

* kaynatılan yiyeceğin suyunu ayırmak.

suyunu çekmek

* yemek kaynayıp suyu kalmamak.

* tükenmek.

suyunun suyu

* bir şeyle ancak çok uzaktan uzağa ilgisi olan şey.

-suz

* Bkz. -sız / -süz, -suz / -süz.

suzidil

* Klâsik Türk müziğinde bir birleşik makam.

suzidilâra

* Klâsik Türk müziğinde bir birleşik makam.

suzinak

* Klâsik Türk müziğinde bir basit makam.

-sü

* -sı / -si, -su / -sü.

-sü

* -sı / -si, -su / -su.

sübap

* Bkz. Supap.

sübek

boru. * Bazı yerlerde beşikteki çocukların bacakları arasına yerleştirilen sidik şişesi veya sidîği bir kaba akıtacak

sübekli

* Sübeği olan.

sübjektif

* Öznel, nesnel karşıtı.

sübjektiflik

* Sübjektif olma durumu.

sübjektivist

* Öznelci.

sübjektivite

* Öznellik.

sübjektivizm

* Öznelcilik.

süblime

* Süblimleştirme yoluyla elde edilen ürün.

* Ak sülümen.

süblimleşme

* Süblimleşmek işi.

süblimleşmek

* Bir cisim, katı durumdan sıvı durumuna geçmeden, doğrudan doğruya gaz durumuna dönüşmek.

süblimleştirme

* Bir cismi katı durumdan doğrudan doğruya gaz durumuna dönüştürmeye dayanan işlem.

* Bazı katı cisimleri ısıtarak buharlaştırdıktan sonra soğutma yoluyla yeniden katı durumda elde etmek için yapılan özel damıtma yöntemi.

süblimleştirmek

* Bir cismi katı durumdan doğrudan doğruya gaz duruma dönüştürmek.

sübut

* Gerçekleşme, şüpheye yer bırakmayacak biçimde ortaya çıkma.

sübut bulmak

* tanıtlanmak, ispat edilmek.

sübvansiyon

* Devletçe yapılan para yardımı, destekleme.

sübyan

* Çocuklar.

sübyan koğuşu

* Tutuk evlerinde suçlu çocukların bulunduğu bölüm.

sübye

* Mürekkep balığı.

* Badem içi, kavun çekirdeği gibi şeylerden yapılan boza koyuluğundaki şerbet.

sücut

* Secdeye varma, secde etme.

südreme

* Südremek işi.

südrelemek

* Sarhoş olmak, esrimek.

süet

* Bkz. podosüet.

süflî

* Aşağı, aşağılık, bayağı, adî.

* Kılıksız, pis kılıklı, hırpanî.

süflîleşme

* Süflîleşmek işi.

süflîleşmek

* Süflî duruma gelmek, süflî olmak.

süflîlik

* Süflî olma durumu.

Süheyl

* Güney yarım kürede bulunan parlak yıldız, Yıldırak.

sühulet

* Kolaylık.

* Yumuşaklık, naziklik.

* Uygun ortam.

sühunet

* Sıcaklık.

süit

* Aynı tonda yazılmış çalgı parçaları dizisi.

* Otellerde değişik amaçlar için kullanılmak üzere donatılmış ve birden çok odaya sahip olan özel bölüm.

süje

* Konu.

* Özne.

süklüm püklüm

* Suç işlemiş gibi utanç veya korku içinde büzülmüş olarak.

sükse

* Başarı.

* Gösteriş, ilgi çekecek durum.

sükse yapmak

* başarı kazanmak.

* ilgi çekecek bir durum yaratmak.

sükûn

* Sükûnet.

sükûnet

* Durgunluk, dinginlik, hareketsizlik.
* Huzur, rahat.
* Dinme, yatışma.

sükûnet (veya sükûnet) bulmak

* sakinleşmek, rahatlamak.

sükûnetli

* Durgun, sakin, hareketsiz.

sükût

* Susma, konuşmama, söz söylememe, sessizlik.

sükût hakkı

* Susmalık, sus payı, susma hakkı.

sükût ikrardan gelir

* susmak kabul etmek demektir.

sükûtî

* Sessiz, suskun (kimse).

sükûtîlik

* Sessizlik, suskunluk.

sükûtla geçiştirmek

* sözü edilmesi gereken bir noktayı söylemeden atlamak, bile bile bir konuya hiç değinmemek.

-sül

* Bkz. -sıl/ -sıl, -sul/ -sül.

sülâle

* Soy, ev, aile.

sülf

* Kükürt.

sülfamit

* Mikroplara karşı etkili olan azotlu ve kükürtlü organik birleşimlerin ortak adı.

sülfat

* Sülfürik asidin tuzu veya esteri.

sülfatlama

* Mantar hastalıklarına karşı bitkilere bakır sülfat, demir sülfat püskürtme veya bitkileri bu maddelere bulama işlemi.

sülfatlanma

* Bir akümülatörün levhaları üzerinde kurşun sülfat tabakasının oluşması.

sülfatlaşma

* Doğal maden sülfürlerinin hava ve su etkisiyle yavaş yavaş sülfat durumuna dönüşmesi.

sülfat

* Sülfürlü asit tuzu.

sülfitleme

* (şarapçılıkta) Üzüm, elma veya armut şirasını kükürtdioksitle temizleme yöntemi.

sülfür

* Kükürdün başka bir elementle yaptığı birleşik.

sülfürik

* Kükürttrioksit ile bunun yerini tutan ve en önemlisi sülfürik asit olan asitler için kullanılır.

sülfürik asit

* Suda çözünerek büyük bir ısı açığa çıkaran, şurup kıvamında, renksiz, kokusuz, 100 C de katılaşan bir sıvı, kara boya, zaç yağı.

sülfürimetre

* Bir maddedeki kükürt oranını tespit etmek için kullanılan alet.

sülfürleme

* Kükürtle birleştirmek için yapılan işlem.

* Kükürtleme.

sülfürlemek

* Kükürtle birleştirmek.

süline

* Dar ve uzun kavkılı bir deniz yumuşakçası, deniz çakısı (Solen).

sülûk

* Bir yola girme, bir yol tutma.

* Bir tarikata girme.

sülûk etmek

* (bir işe) girmek.

* bir tarikata girmek.

sülüğen

* Erimiş kurşunun, bir hava akımında yükseltgenmesiyle üretilen, çok yoğun ve zehirli, pas önleyici astar boyaların hazırlanmasında kullanılan kırmızı boya.

sülük

* Sülüklerin örnek asalak hayvanı (Hirudo).

* Sülüklerden, tatlı sularda yaşayan, vücudunda 22 sindirim kesesi olduğu için bir kezde, ağırlığının sekiz katı kan emebilen, halk arasında bazı kan hastalıklarının tedavisinde yararlanılan hayvan (Hirudo medicinalis).

* Yaprak veya sapların yanlarında gelişen ince uzantı, asma bıyığı.

sülük gibi

* çok şırnaşık, yapışkan (kimse).

sülük vurmak

* tedavi amacıyla sülük yapıştırmak.

sülükçü

* Sülük satan kimse.

* Sülükle kan almayı meslek edinen kimse.

sülükler

* Tatlı ve tuzlu sularda yaşayan, halkalılar takımından, uzun ve yassı vücutları 34 parçadan oluşmuş, gözleri gelişmemiş, iki çekmenli, kan emen türlerinde tükürük bezlerinin bir salgısı, kanın pıhtılaşmasını önleyen bir enzim yapan asalaklar sınıfı.

sülümen

* Ak sülümen.

sülün

* Sülüngillerden, kuyruğu çok uzun, eti beğenilir bir kuş (Phasianus colchicus).

sülün gibi

* boylu boslu ve yürüyüşü güzel (kız veya kadın).

sülüngiller

* Omurgalı hayvanlardan kuşlar sınıfının, tavuksular ve tavuklar alt takımına giren geniş bir familyası.

sülünlük

* Sülünlerin üretildiği ve yetiştirildiği yer.

sülüs

* Üçte bir.

* Arap alfabesiyle yazılan bir tür süslü yazı.

* Erata yolculuklarda indirim sağlayan belge.

sümbül

* Zambakgillerden, soğanla üretilen, 15-20 cm yükseklikte, çiçekleri kuvvetli kokulu ve türlü renkli çok yıllık bir süs bitkisi (Hyacinthus orientalis).

sümbüle

* Klâsik Türk müziğinde bir makam.

sümbüli

* Yağmur yağdırmayan koyu renkli bulutlarla örtülü (hava).

sümbülteber

* Zambakgillerden, güzel kokulu, beyaz renkli bir çiçek (Polianthes).

sümek

* Eğrilmek için temizlenmiş, taranmış yumak biçiminde yün.

sümkürme

* Sümkürmek işi.

sümkürmek

* Soluğu burundan hızla vererek sümüşü dışarı atmak.

sümkürtmek

* Sümkürmesini sağlamak.

sümmettedarik

* Son anda düşünülerek (yapılan).

sümsük

* Uyuşuk davranan, miskin, aptal, mıymıntı, sünepe, pısımk.

sümsük

* Sümsükgillerden, sivri gagalı, kısa bacaklı deniz kuşu (Sulabassana).

sümsükgiller

* Leyleksiler takımının, kanatları, kuyrukları çok uzun deniz kuşları sınıfı.

sümsükleşme

* Sümsükleşmek işi.

sümsükleşmek

* Uyuşuk duruma gelmek, miskinleşmek, pısırklaşmak.

sümsüklük

* Sümsük olma durumu.

sümter

- * Kırmızımtırak, küçük taneli sert buğday.

sümük

- * Burun boşluklarından gelen yapışkan sıvı.
- * Sümük doku hücrelerinin ve üzerinde bulunan bezlerin, doku yüzünde nemli, akıcı, kaygan bir tabaka oluşturan salgısı.

sümük doku

- * Üzerinde çok sayıda ince memecik ve salgı bezi delikleri bulunan, iç organları kaplayan koruyucu doku, mukoza.

sümüklü

- * Sümüğü olan.
- * Burnundan sürekli sümük akan.

sümüklü böcek

- * Karından bacaklılardan, akciğerli, otçul ve kabuksuz yer yumuşakçası (Limax).

sümüksel

- * Sümükle ilgili.

sümüksü

- * Sümük özelliğinde olan, sümüğe benzer, sümük gibi.

sümüksü zar

- * Burun boşluklarını yutağa kadar kaplayan sümük doku.

-sün

- * Bkz. sın/-sın, -sun/-sün.

-sün

- * Bkz. sın/-sın , -sun/-sün.

sündürme

- * Sündürmek işi.
- * Taze peynir ve şekerle yapılan bir tatlı.

sündürmek

- * Bir şeyi çekerek uzatmak, esnetmek.

sündüs

- * Dokunuşunda altın, gümüş tellerin de bulunduğu kaftan ve giysi dikiminde kullanılan bir tür ipekli kumaş.

süne

- * Yanm kanatlılardan, yumurtalarını ekin yapraklarına bırakan, esmer renkli, zararlı böcek (Eurigaster integriceps).

sünepe

- * Kılıksız ve uyuşuk, sümsük.

sünepelik

- * Sünepe olma durumu.

sünger

- * Genellikle denizlerde bir yere tutunarak koloni durumunda yaşayan, çok hücreli ilkel hayvan.
- * Bu hayvanın temizlik işlerinde kullanılan, suyu fazlaca çeken esnek iskeleti.
- * Yapay olarak elde edilen dolgu gereci.

sünger avcısı

- * Sünger alıp satan kimse, süngerçi.

sünger çekmek

* bir şeyi hiç olmamış saymak, silmek, silip atmak, unutmak.

sünger doku

* Yaprığın alt yüzünde bulunan seyrek hücreli, gözenekli ve az klorofilli özek doku.

sünger geçirmek

* silip atmak, unutmak.

sünger gibi

* çok yumuşak.

sünger taşı

* Metal ve fil dişi parlatmakta kullanılan, çok gözenekli ve pürüzlü, ağırlığı az, sert bir yanardağ feldspatı.

süngerçi

* Sünger avcılığı yapan kimse.

* Sünger alıp satan kimse.

süngercilik

* Sünger avcılığı.

* Sünger alıp satma işi.

süngerler

* Vücutları, içten dar ve uzun kanalcıklardan oluşan, dıştan bu kanalcıklara açılan deliklerle kaplı, çoğu kayalara tutunmuş olarak, koloniler durumunda yaşayan hayvanlar takımı.

süngerleşme

* Süngerleşmek işi veya durumu.

süngerleşmek

* Sünger durumuna gelmek.

süngerli

* Süngerle döşenmiş veya süngerden yapılmış olan.

süngersi

* Sünger gibi gözenekleri olan, süngere benzeyen.

süngü

* Tüfek namlusunun ucuna takılan küçük kılıç biçiminde delici silâh.

* Mezar başına nişan olarak dikilen sımık.

* Isıtma kazanında kömürün karıştırılmasını sağlayan demir çubuk.

* Kavlakları düşürmek için kullanılan sivri uçlu, uzun çelik çubuk.

süngüleme

* Süngülemek işi.

süngülemek

* Süngü batırmak.

* Süngü ile ateşi karıştırıp külün ızgaradan aşağı dökülmesini sağlamak.

süngülenme

* Süngülenmek işi.

süngülenmek

* Süngülemek işi yapılmak.

süngüleşme

* Süngüleşmek işi.

süngüleşmek

* Birbirine süngü ile saldırmak.

süngülü

* Süngü takmış olan.

süngüsü depreşmesin

* Ölülerden kötü bir anışla söz edilirken söylenir.

süngüsü düşük

* Sağlığı, esenliği bozuk.

* Ataklığı, etkinliği, neşesi kalmamış.

sünme

* Sünmek işi.

sünmek

* Esnekliğini yitirerek gevşemek.

* Kopmadan uzamak, gerilmek.

sünnet

* Hz.Muhammed'in Müslümanlarca uyulması gerekli sayılan davranışları ve herhangi bir konuda söylemiş olduğu söz.

* Erkek çocukta, erkeklik organının ucundaki derinin çepeçevre kesilmesi.

* Sünnet düğünü.

sünnet çocuğu

* Sünnet edilmiş veya edilecek çocuk.

sünnet düğünü

* Erkek çocukların sünneti sırasında yapılan eğlence.

sünnet ehli

* Müslümanlıkta Hz. Muhammed'in koyduğu kuralları olduğu gibi uygulayan, onun izinden giden kimse.

sünnet etmek (veya yapmak)

* erkek çocukta erkeklik organının ucundaki deriyi çepeçevre kesmek.

sünnet olmak

* sünnet edilmek.

sünnetçi

* Çocukları sünnet eden kimse.

sünnetçilik

* Sünnetçinin yaptığı iş.

sünnetleme

* Sünnetlemek işi veya durumu.

sünnetlemek

* (tabaktaki yemeği) Sıyrıp bitirmek.

sünnetli

* Sünnet edilmiş olan.

sünnetlik

* Sünnet için hazırlanmış olan.

sünnetsiz

* Sünnet edilmemiş olan.

Sünnâ

* Sünnet ehlinden olan kimse.

Snnlik

* Kur'an'a ve Hz.Muhammed'in sünnetlerine göre davranmayı en doğru ve tek yol sayan dört büyük mezhep (Hanefi, Malik, Şafî, Hanbeli).

süper

* Nitelik, nicelik ve derece bakımından üstün olan.
* Belli bir normun üstünde olan.

süper benzin

* Oktan indisi 100 ve 100'n üzerinde olan, yüksek nitelikte benzin.

süper imento

* Yüksek dirençli, çabuk sertleŐen imento.

süper fostat

* Doğal trikalsiyum fosfatın sülfürik asitle işlenmesinden elde edilen ve gübre olarak kullanılan ürün.

süper lise

* Özel eğitim sistemi ile desteklenmiŐ lise.

süper star

* Çok nl veya tanınmış sanatçı.

süpermarket

* Türlü tüketim mallarının, özellikle her türlü yiyecek maddelerinin ve mutfak gereçlerinin alıcılarca seçilip satın alınabildiği büyük satış yeri, büyük mağaza.

spermarketi

* Süpermarket işleten kimse.

spermarketilik

* Spermarketinin işi veya mesleği.

sprlmek

* Bkz. sprlmek.

süprüntü

* Spręe ile temizlik yapıldığında toplanan toz ve p.
* Bayağı, aşağılık Şey veya kimse.

sprntc

* Herhangi bir yerin sprntsn temizleyen kimse.
* Her Şeyin en kötüsünü alan veya satan kimse.

sprntlk

* Süprüntü atılan yer, çöplük.

spręe

* Sprmeye yarayan araç.
* Elektrik spręesi.

spręe çalıŐı

* Spręe otu.

spręe darısı

* Buğdaygillerden, sıcak bölgelerde yetişen ve iek saplarından spręe yapılan, darıya benzeyen bir bitki.

spręe otu

* Fundagillerden, iekleri küçük bir ana benzeyen, işlenmemiş topraklar üzerinde yetişen, kökünden ağızlık, dallarından kaba spręe yapılan, çalı görünüşünde bir bitki, funda, erika (Erica).

süpürgeci

- * Süpürge yapan veya satan kimse.
- * Sokak süpürücüsü.

süpürgecilik

- * Süpürge alıp satma veya sokak süpürme işi.

süpürgelik

- * Süpürge yapmaya elverişli olan (çalı, bitki vb.).
- * Yapıların içinde, duvarların döşemeyle birleştiği yerde tabandan 10-15 cm yüksek, dışarıya çıkıntılı ağaç, mermer veya mozaik kuşak.

süpürme

- * Süpürme işi.

süpürmek

- * Bir şeyin, bir yerin üstündeki çer çöp, toz toprak gibi şeyleri süpürge, fırça veya başka bir araçla toplamak, temizlemek.
- * Çıkarıp atmak, kovmak.
- * Tüketmek, bitirmek.

süpürtme

- * Süpürtmek işi veya durumu.

süpürtmek

- * Süpürmek işini yaptırmak.

süpürülme

- * Süpürülmek işi veya durumu.

süpürülmek

- * Süpürmek işi yapılmak.

süpürüş

- * Süpürmek işi veya biçimi.

sürahi

- * İçecek koymaya yarar, cam veya billûr.

sür'at

- * Hız, hızlılık, çabukluk, ivinti.

sür'at katarı

- * Ekspres tren.

sür'atle

- * Çabucak, çabuk, hızla.

sür'atlendirme

- * Sür'atlendirmek işi.

sür'atlendirmek

- * Sür'at vermek, hız kazandırmak, hızlandırmak.

sür'atlenme

- * Sür'atlenmek işi.

sür'atlenmek

- * Hızı artmak, hızlanmak.

sür'atli

* Çabuk hareketlenen, çabuk giden, çabuk işleyen, hızlı.

sürç

* Sürçme.

sürçme

* Sürçmek işi.

sürçmek

* Yürürken yanlış adım atıp dengesini bozmak.
* Dalgınlıkla yanlış bir iş yapmak, yanılmak.

sürçtürme

* Sürçtürmek işi veya durumu.

sürçtürmek

* Sürçmek işini yaptırmak.

sürçülisan

* Ağzıdan yanlışlıkla çıkan söz, dil sürçmesi, anlamında kullanılır.

sürdürme

* Sürdürmek işi.

sürdürmek

* Sürmek işini yaptırmak.
* (bir durumun, bir şeyin) sürmesini, olmasını sağlamak.

sürdürüm

* Bkz. abonman.

sürdürümcü

* Bkz. abone.

sürdürüş

* Sürdürmek işi veya biçimi.

süre

* Bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman parçası, zaman aralığı, zaman bölümü, müddet.

süre aşımı

* Bir işin üzerinden belirli bir zaman geçerek, onun geçersiz kalması, zaman aşımı, müruruzaman.

süre ölçen

* Süreölçeri kullanarak bir yaşta zamanı belirlemekle görevli kimse.

süre ölçümü

* Yaşlarda ve eğitimde harcanan süreyi ölçme.

süre sonu

* Vade sonu.

süreç

* Aralarında birlik olan veya belli bir düzen veya zaman içinde tekrarlanan, ilerleyen, gelişen olay veya hareketler dizisi, vetire, proses.

süreduran

* Süredurum durumunda olan.

süredurum

* Bir cismin içinde bulunduğu düzgün hareket veya hareketsizlik durumunun sürüp gitmesi, hareketsizliğe veya hareketsizlikten harekete kendi başına geçememesi özelliği, atalet.

süregelen

* Başlangıcından beri aynı biçimde süren, devam eden.

süregelme

* Sürelemek işi veya durumu.

sürelemek

* Başlangıcından beri aynı biçimde sürmek, devam etmek.

süreğen

* Ne kadar süreceği belli olmaksızın sürüp giden, müzmin, kronik, eveğen karşıtı.

* Uzun süreli olan (hastalık), müzmin, kronik, akut karşılığı.

süreğenleşme

* Süreğenleşmek işi, müzminleşme.

süreğenleşmek

* Süreğen bir durum almak, müzminleşmek.

sürek

* Süren, devam eden zaman.

* Satmak için pazara götürülen hayvan sürüsü.

* Hızlı süren, hızlı giden.

sürek avı

* Birçok avcının katılmasıyla ve çoğu kez at üzerinde avı kuşatarak yapılan avlanma, sürgün avı.

sürekçi

* Davar alış verişiyle uğraşan kimse.

sürekli

* Kesintisiz olarak süren, devamlı.

* Uzun süreli olarak, daima.

sürekli ünsüz

* Ötümlü ünsüz.

süreklilik

* Sürekli olma, kesintisiz olarak sürüp gitme durumu, devamlılık.

süreklilik ilkesi

* Her yerde sürekli bir gidiş olduğunu, doğada sıçramanın olmadığını, her şeyin bir bütün içinde örüldüğünü söyleyen temel ilke.

süreksiz

* Az süren, devamsız.

süreksiz ünsüz

* Ötümsüz ünsüz.

süreksizlik

* Süreksiz olma durumu, devamsızlık.

sürelî

* Belirli aralıklarla yapılan, çıkan, mevkut, periyodik.

süreölçer

* Belirli bir işin, işlemin, yarışmanın veya teknik alanında belli bir işin kısa süresini ölçmek amacıyla kullanılan alet, kronometre.

sürerlik

* Uzun sürme durumu.

sürerlik fiili

* Süreklilik kavramı veren fiil. Bu kavram herhangi bir fiilin -e'li zarf-fiil ekiyle durmak, kalmak ve bazen de görmek fiilerinden birinin kullanılması ile sağlanır: Gidedurmak. Bakakalmak. Yapagörmek gibi.

sürerlik görünümü

* Türkçede bir zarf-fiille yardımcı fiilin veya herhangi bir fiille durmak fiilinin birlikte kullanılmasından oluşan ve sürerlik kavramı veren görünüm.

süresiz

* Süresi belirli olmayan.

* Süresi belli olmayarak.

süreyazar

* Belirli bir işin kısa süresini çizerek belirleyen araç, kronograf.

Süreyya

* Ülker.

sürfe

* Kurtçuk.

sürfile

* Bir kumaşın tarazlanmaması için kıyılanna yapılan seyrek ve çapraz dikiş.

sürfile makası

* Kumaş kenarlarını zikzaklı bir biçimde kesen ve sürfile yapılmasını gerektirmeyen bir tür makas.

sürfile makinesi

* Sürfile işi yapan makine.

sürfile yapmak

* bir kumaşın tarazlanmaması için kenanına seyrek ve çapraz dikiş yapmak.

sürgen doku

* Bitkilerde kök ve sapların gelişebilecek durumda olan uç bölümlerindeki, çok yüzlü, kolay üreyebilir hücrelerden oluşan bir doku türü, meristem.

sürgit

* Sonsuz olarak, sonsuzluğa kadar, ilelebet.

sürgit yapmak

* (iş için) uzatmak, sürdürüp durmak.

sürgü

* Kapının kapanması için arkasına yatay olarak yerleştirilen demir veya ağaç kol, tırkaz, sürme.

* Sürülmüş tarlayı bastırmak ve düzeltmek için kullanılan, taştan veya ağaç kütüğünden tarım aracı, tapan.

* Sıvayı bastırıp düzeltmek için kullanılan büyük mala.

* Hastanın büyük ve küçük abdestini yapabilmesi için altına sürülen kap.

* Çoğu kez bölümlere ayrılmış bir çubuk üzerinde veya bir cetvelin, bir kumpasın ortasına açılmış bir oluk içinde kayabilen sivri uç veya küçük lama.

sürgü kolu

* Tüfeklerde fişek sürüp kovan boşaltan sürgünün elle tutulan kolu.

sürgüleme

* Sürgülemek işi.

sürgülemek

* Sürgü sürerek kapamak.

* Sürgü ile bastırarak düzeltmek.

sürgülenme

* Sürgülenmek işi.

sürgülenmek

* Sürgülenmek işi yapılmak.

sürgülü

* Sürgü kolu olan.

* Sürgüsü itilmiş, sürgülenmiş olan.

sürgün

* Ceza olarak belli bir yerin dışında veya belli bir yerde oturtulan kimse, menfi.

* Bu biçimde sürülmek işi ve bu işin sonucu, nefiy.

* Bir kimsenin sürüldüğü yer.

* Bir bitkide yeni süren filiz.

* Olağandan daha çok, daha sık ve sulu dışkı çıkarma, ishal, amel.

sürgün avı

* Sürek avı.

sürgün gitmek

* sürgüne gönderilmek, sürgün cezasına uğramak.

* Bkz. sürgün olmak.

sürgün olmak

* olağandan daha çok, daha sık ve sulu dışkı çıkarmak, ishal olmak.

sürgüne göndermek

* ceza olarak bir yere sürmek.

sürme

* Sürmek işi.

* Kapı kanadını içeriden kapamak veya dolap kapağını yerinde tutmak gibi işlere yarayan ve yuvası içinde

ileri geri sürülebilen sistem, sürgü.

* (masa ve dolapta) Küçük çekmece.

* Sürülerek kullanılan.

sürme

* Kırpık diplerine sürülen siyah boya.

* Sürme mantarlarının yol açtığı ve tanelerin içini kurum karası bir tozla dolduran ekin hastalığı, is, rastık.

sürme çekmek

* gözleri sürme ile boyamak.

sürme mantarlıgiller

* Sürme mantarlarından bir familya.

sürme mantarları

* Bitkilerin, özellikle tahılların dokularında yaşayan sürme veya rastık denilen hastalığı yapan, bazitli asalak mantarlar takımı.

sürmedan

* Sürmelik.

sürmek

* Yönetip yürütmek, sevk etmek.

* Önüne katıp götürmek.

* Uzatmak, ileri doğru itmek.

* Dokundurmak, değdirmek.

* Oturduğu, bulunduğu yer veya ülkeden ceza olarak başka bir yer veya ülkeye göndermek, nefyetmek.

* Bir maddeyi bir yüzey üzerine ince bir tabaka olarak yaymak veya dökmek; serpmek.

- * Bir malı satıŖa sunmak, piyasaya çıkarmak.
- * Yasal olmayan yolla piyasaya para çıkarmak.
- * Herhangi bir durum içinde bulunmak.
- * Pulluk veya sabanla toprağı iŖlemek.
- * Olmaya devam etmek.
- * Zaman geçmek.
- * Zaman almak.
- * YetiŖip ortaya çıkmak, bitmek, yeŖermek.
- * (özne olarak i veya kanın kelimelerini aldığında) Olağandan daha çok, daha sık ve sulu dıŖkı çıkarmak.

sürmeleme

- * Sürmelemek iŖi.

sürmelemek

- * Sürme (I) yi sürüp kapamak.
- * (göze) Sürme (II) ekmek.

sürmelenme

- * Sürmelenmek iŖi.

sürmelenmek

- * Sürmelemek iŖi yapılmak.

sürmeli

- * Sürme ile boyanmıŖ olan.
- * Sürėü ile kapatılmıŖ olan, sürmelenmiŖ olan.

sürmelik

- * Ağaç veya kemikten yapılan, içine göz sürmesi konulan küçük kap, sürmedan.

sürmenaj

- * Sürekli ve aşırı alıŖmadan doğan yorgunluk; bitkinlik.

sürmesiz

- * Sürme ile boyalı olmayan.

sürmeyi gözden çekmek

- * Bkz. gözden sürmeyi çekmek.

sürnatüralist

- * Doğaüstücü.

sürnatüralizm

- * Doğaüstücölük.

sürpriz

- * Beklenmeyen ve insanı ŖaŖırtarak sevindiren veya üzen olay, beklenmedik olay.

sürpriz yapmak

- * birini, beklenmedik, ŖaŖırtan, sevindiren veya üzen bir olayla karŖılaŖtırmak.

sürre

- * Osmanlı padiŖahlarının her yıl Mekke ve Medine'ye gönderdikleri para ve armağanlara verilen ad.

sürre alayı

- * Osmanlı İmparatorluğunda her yıl recep ayının 12'sinde Hicaz'a gitmek üzere törenle yola çıkarılan ve padiŖahların armağanlarını taşıyan topluluk.

sürre emini

- * Sürre alayını gideceği yere ulaŖtırmakla görevlendirilen kiŖi.

sürrealist

* Gerçek üstücü.

sürrealite

* Gerçek üstü.

sürrealizm

* Gerçek üstücülük.

sürsat

* Savaşa giden ordunun geçeceği yollar çevresindeki köylülerden savaş araç ve gereçlerini temin etmesi ve rayiç değeri üzerinden yiyecek satın alması.

sürşarj

* Bir sayının veya kelimenin yerine geçmek için, üzerine başka bir sayı veya kelime basma işi.

sürt Allah sürt!

* boşu boşuna dolaşıp vaktini yitirmeyi anlatır.

sürtme

* Sürtmek işi.

sürtme ağı

* Açık denizlerde iki gemiyle sürüklenerek kullanılan, iki kollu ve geniş torbalı balık ağı.

sürtmek

* Bir şeyi bastırarak diğer bir şeyin üzerinden geçirmek.

* Dokundurmak.

* Başboş dolaşmak, yararsız dolaşmak.

sürtük

* Vaktini çok gezerek geçiren, evinde oturmayan (kadın).

* Oroşpu.

sürtükleşme

* Sürtükleşmek işi veya durumu.

sürtükleşmek

* Sürtük durumuna gelmek.

sürtüklük

* Sürtük olma durumu.

sürtülme

* Sürtülmek işi.

sürtülmek

* Sürtmek işi yapılmak.

sürtünme

* Sürtünmek işi.

* Yüzeyleri birbirinin üstüne gelerek biri veya her ikisi ötekine göre ters doğrultuda kayan iki cismin durumu, delk.

sürtünmek

* Geçerken değmek, sürünmek.

* Kavga etmek için sebep aramak.

sürtünüp durmak

* çıkarı, kazancı için yaltaklanıp durmak.

sürtünüş

* Sürtünmek işi veya biçimi.

sürtüp durmak

* yersiz, sebepsiz olarak durmadan dolaşmak.

sürtüş

* Sürtmek işi veya biçimi.

sürtüşme

* Sürtüşmek işi.

* Anlaşmazlık, uyuşmazlık.

sürtüşmek

* Birbirine sürtünmek.

* Anlaşmamak, uyuşamamak.

sürtüştürme

* Sürtüştürmek işi.

sürtüştürmek

* İki şeyi birbirine sürtmek.

sürur

* Sevinç.

sürü

* Evcil hayvanlar topluluğu.

* Bir insanın bakımı altındaki hayvanların tümü.

* Birlikte yaşayan hayvan topluluğu.

* Düzensiz insan topluluğu.

* Pek çok.

sürü sepet

* Birçok kimse veya şey hep birlikte.

sürü sürü

* Pek çok.

sürücü

* Hayvan, at arabası ve motorlu taşıt süren kimse, şoför.

sürücü belgesi

* Taşıt sürücülerine, ilgililerce verilen araç kullanmada yeterli olmayı gösteren belge, yeterlik belgesi, ehliyetname, ehliyet.

sürücül

* Sürü durumunda yaşayan.

sürücülük

* Sürücünün işi, şoförlük.

sürüden ayrılan koyunu (veya kuzuyu) kurt kapar

* arkadaşların yardımıyla yapılan veya bir amaç uğruna topluca girişilen bir işten ayrılanlar zararlara uğrarlar.

sürüden ayrılmak

* herkesin tuttuğu yolu bırakıp ayrı bir yol tutturmak, herkesin yaptığını yapmamak.

sürükleme

* Sürüklemek işi.

sürüklemek

* Bir şeyi yerden kaldırmadan iterek veya çekerek götürmek.

* Akarsu için, götürmek.

- * İstekli olmayan birini bir yere götürmek, getirmek veya bir işi yapmaya zorlamak.
- * Kötü bir duruma, sona doğru götürmek.
- * İlgi uyandırarak bırakamayacak duruma getirmek, çok ilgilendirmek.

sürüklendirme

- * Sürüklemek işi veya durumu.

sürükletmek

- * Sürüklenmesine yol açmak.

sürükleniş

- * Sürüklenmek işi veya biçimi.

sürüklenme

- * Sürüklenmek işi.

sürüklenmek

- * Sürüklemek işi yapılmak veya sürüklemek işine konu olmak.
- * Kendi kendini sürüklemek.
- * Bir iş, sonuçlanıncaya kadar boş yere gecikmelere uğramak.
- * Tekne, akıntı ve rüzgârın etkisiyle gelişigüzel dolaşmak.

sürükletme

- * Sürükletmek işi.

sürükletmek

- * Sürüklemek işini yaptırmak.

sürükleyici

- * Sürükleme niteliği veya gücü olan.
- * İlgiyi sürdüren.

sürükleyiş

- * Sürüklemek işi veya biçimi.

sürülme

- * Sürülmek işi.
- * Piyasaya çıkarılma.

sürülmek

- * Sürülmek işine konu olmak veya sürmek işi yapılmak.
- * Uzaklaştırılmak, nefyedilmek.

sürülüş

- * Sürülmek işi veya biçimi.

sürüm

- * Bir ticaret malının satılır olması, revaç.
- * Bir paranın geçer olması, tedavül.

sürüm sürüm

- * Sürünmek filini pekiştirmek için kullanılır.

sürüm sürüm sürünmek

- * yoksul ve perişan yaşamak.

sürümcemede bırakmak

- * bir işi sonuçlanıncaya kadar boş yere geciktirmek, uzatmak.

sürümcemede kalmak

- * bir iş sonuçlanıncaya kadar boş yere gecikmek, uzamak, askıda kalmak, bir türlü sonuçlanamamak.

sürüme

- * Sürümek işi.

sürümek

- * Bir şeyi yerden kaldırmaksızın çekerek, iterek götürmek, sürüklemek.
- * Hafif şeyler için, sürüklemek.
- * Herhangi bir güçlkle yürümek.
- * Bir şeyi peşine takmak, alıp götürmek.
- * Devam etmek.

sürümlü

- * Sürümü çok olan, çok sürülen, satılan (mal).

sürümsüz

- * Sürümü olmayan, az satılan veya satılmayan (mal).

sürümsüzlük

- * Sürümü olmama durumu.

sürünceme

- * Bir işin sonuçlanıncaya kadar boş yere uğradığı gecikmelerin tümü.

süründürme

- * Süründürmek işi.

süründürmek

- * Sürünmek işini yaptırmak, sürünmesine sebep olmak.
- * Güçlük ve sıkıntıya uğratmak.

süründürölme

- * Süründürölme işi.

süründürölmek

- * Süründürmek işi yapılmak.

sürüngen

- * Sürüngenlerden olan (hayvan).
- * Yere yatay olarak uzanan (sap veya kök).

sürüngenler

- * Omurgalıların, suda ve karada yaşayabilen yılan, kertenkele, kaplumbağa, timsah gibi yerde sürünerek veya yürüyerek ilerleyen sınıfı.

sürünme

- * Sürünmek işi.
- * Çoğunlukla uzun gövdeli bir hayvanın, bacaklarının yardımı olmaksızın katı bir yüzeyde ilerlemesi.

sürünmek

- * Karnı üzerinde sürünerek ilerlemek.
- * Kendi üzerine sürmek.
- * Bir şeye değerek geçmek, geçerken değmek.
- * Sürünmek işine konu olmak.
- * Yoksul ve perişan yaşamak.

sürünüş

- * Sürünmek işi veya biçimi.

sürüp gitmek

- * eskiden olduğu gibi, eskiden nasılsa gene öyle olmak, öyle devam etmek.

sürür

- * Kırmızı cıvaoksit.

sürüsüne bereket!

* pek çok, pek bol.

sürüş

* Sürmek işi veya biçimi.

sürüştürme

* Sürüştürmek işi.

sürüştürmek

* Sürekli olarak, yavaş yavaş ve ovarak sürmek.

* Özensizce, çabucak sürmek.

sürütme

* Sürütmek işi.

* Deniz dibini taramaya yarar, demir bir çerçeveye geçirilmiş ağ.

* Deniz içinde çekilerek balık avlamaya yarar bir tür olta.

sürütmek

* Sürütmek işini yaptırmak.

sürüyü güden kurdu görür

* zor bir işe giren onun bütün sıkıntısıyla karşılaşabilir.

sürveyan

* Gözetmen, gözetici.

Süryanî

* Samilerin, Aramî kolunun doğu bölümünde olan bir Hristiyan topluluğu ve bu topluluktan olan kimse.

Süryanîce

* Süryanî dili.

süs

* Süslemeye, süslenmeye yarayan şey, bezek.

* Süsleme veya süslenme işi.

* Güzellik veren, güzelleştiren şey.

* Anlamı zenginleştiren edebiyat sanatı.

süs bitkisi

* Yerleşim bölgesinde iç ve dış dekorasyonu sağlayan bitki.

süs için

* "yararlı olmak amacıyla değil" veya "gerektiği için değil" anlamında kullanılır.

süs püs

* (küçümseme duygusuyla) Süs.

süsen

* Süsengillerden, yaprakları kılıç biçiminde, çiçekleri iri ve mor renkli, güzel görünüşlü ve kokulu, çok yıllık bir süs bitkisi, susam (İris germanica). Bazı bölgelerde bu bitkiye zambak adı da verilmektedir.

süsengiller

* Bir çeneklilerden, süsen, safran gibi bitkileri içine alan familya.

süsleme

* Süslemek işi, bezeme, tezyin.

* Süsleri yerleştirme biçimi veya sanatı.

* Sanat eserlerinin yüzeyini süslemek için kullanılan motif, oyma vb.

süsleme sanatları

* Bir yapıyı, bir eşyayı kullanım amacıyla birlikte göze daha güzel göstermek için çeşitli türlerde yapılan estetik çalışmaların tümü.

süslemeci

* Süsleme sanatıyla uğraşan kimse.

süslemecilik

* Süsleme sanatı.

süslemek

* Birtakım katkılarla bir şeyin daha güzel, daha göz alıcı olmasını, daha hoş görünmesini sağlamak, tezyin etmek.

* Söz oyunları ile güzelleştirmek.

* Birinin kusurlarını uzun uzun yüzüne vurmak.

süslendirme

* Süslendirmek işi veya durumu.

süslendirmek

* Süslenmesini sağlamak.

süsleniş

* Süslenmek işi veya biçimi.

süslenme

* Süslenmek işi.

süslenmek

* Kendini süslemek.

* Süslemek işine konu olmak.

süsletme

* Süsletmek işi.

süsletmek

* Süslemek işini yaptırmak.

süsleyici

* Süsleyen, dekoratif.

süsleyip püslemek

* Özenle, özen göstererek süslemek, göze çarpacak kadar süslemek, telleyip pullamak.

süslü

* Süsü olan, süslenmiş, bezenmiş.

* Süslenmeye, süse çok düşkün olan.

süslü püslü

* Göze çarpacak derecede süslü.

süslü üslûp

* Türlü edebî sanatlarla süslenmiş üslûp.

süsme

* Süsmek işi.

süsmek

* (boynuzlu hayvan) Boynuzu ile vurmak, tos vurmak.

süspansiyon

* Çözünemeyen madde parçacıklarının dibe çökmeden bir sıvı ortamda kalmış durumu.

* Böyle bir sıvı karışımı, asıltı.

* Bir otomobil şasisinin yayla sağlanmış esnekliği.

süssüz

* Süsü olmayan, süslenmemiş, gösterişsiz, yalın, sade.

süt

* Kadınların ve memeli dişi hayvanların yavrularını beslemek için memelerinden gelen, besin değeri yüksek

beyaz sıvı.

* Bazı bitkilerin türlü organlarında bulunan beyaz renkte öz su.

* Erkek balığın tohumu.

* Süte benzeyen her türlü sıvı.

* Benzin, mazot.

süt ağacı

* Isırgangillerden, Güney Amerika ormanlarında yetişen, sütlü öz suyu çok olan bitki (Galactodendron).

süt asidi

* Lâktik asit.

süt beyaz

* Bembeyaz, çok beyaz.

süt beygiri gibi (ayakta uyumak)

* çok tembel ve miskin (olmak).

süt çalmak

* bozuk süt, çocuğu hasta etmek.

süt çekmek

* bir özelliği akrabalarına benzemek.

süt çocuğu

* Sütle beslenen çocuk.

süt çorbası

* Süt, tuz, et suyu ve unun birlikte çırpılmasıyla hazırlanan çorba.

süt danası

* Yeni doğmuş, daha süt emen dana.

süt dişi

* Bkz. süt dişi.

süt dişi

* Bebeğin 5 veya 6 aylık iken çıkarmaya başladığı, 7 yaşlarında kendiliğinden dökülen diş.

süt dökmüş kedi gibi (olmak veya süt dökmüş kediye dönmek)

* suçunu bilerek bundan utanan kimsenin durumunu anlatır.

süt gibi

* çok beyaz, çok temiz.

süt kırır

* (at donu için) Beyaz renkte olan.

süt kuzusu

* Doğumdan ikinci ayın sonuna kadar olan ve ana sütü emen erkek veya dişi kuzu.

* Çok küçük çocuk, bebek, yavru.

* Çok nazlı büyütülmüş kimse.

süt mavisi

* Çok açık mavi.

süt otu

* Süt otugillerden, Kuzey Amerika'da yetişen, kökleri hekimlikte kullanılan otsu bir bitki (Polygala vulgaris).

süt otugiller

* Sarılgan gövdeli ot ve çalılan içine alan, iki çenekli, ayrı taç yapraklı çiçekli bitkiler familyası.

süt şekeri

* Bkz. laktöz.

süt tozu

* Özel yöntemlerle kurutularak toz durumuna getirilen ve sulandırılarak kullanılan süt.

süt vermek

* emzirmek.

sütana

* Bir çocuğun, anasından başka, sütünü emmiş olduğu kadın.

sütanalık

* Sütanne olma durumu.

sütanne

* Bkz. sütana.

sütannelik

* Bkz. sütanalık.

sütbaba

* Sütannenin kocası.

sütbaşı

* Kaynatılmış sütün yüzünde toplanan kaymak.

sütçü

* Süt satan kimse.

* Bol süt veren hayvan.

sütçülük

* Süt satma işi.

* Sütten kaymak, tereyağı, yoğurt, peynir gibi ürünler elde etme işi.

süthane

* Süt ve süt ürünleri satılan yer.

sütkardeş

* Aynı kadından süt emmiş çocukların birbirine göre aldıkları ad.

sütkızı

* Bir kadının kendi çocuğu değilken emzirdiği ve kocasıyla birlikte evlât olarak benimsediği kız çocuk.

sütlâç

* Süt, şeker ve pirinçten yapılan bir tür tatlı.

sütleğen

* Sütleğengillerden, yaprak sap ve köklerinde süt görünüşlü, kekre ve yakıcı bir öz su bulunan, verdiği öz su türlerine göre hekimlikte ve sanayide kullanılan, 700 kadar türü bilinen, bir veya çok yıllık bir bitki, Japon kaktüsü (Euphorbia).

sütleğengiller

* İki çeneklilerden, sütleğen, kauçuk, manyok gibi önemli bitkileri içine alan bir familya.

sütlendirme

* Sütlendirmek işi.

sütlendirmek

* Sütün artmasını sağlamak.

sütlenme

* Sütlenmek işi.

sütlenmek

* Sütü gelmek, sütü çoğalmak, sütlü duruma gelmek.

sütlüman

* Durgun, sakin.

* Gürültüsüz, olaysız.

sütlü

* İçinde süt bulunan, sütle yapılan.

* Süt veren, sağmal.

* Taneleri sertleşmemiş, yumuşak taneli (mısır, buğday vb.).

sütlü kengel

* Deve diken.

sütlü ot

* Çuha çiçeğigillereden, yaprakları salata gibi yenilen bir bitki (Glaux maritima).

sütlüce

* Düğün çiçeği.

sütlük

* Süt koymaya yarayan kap.

sütnine

* Bebeğe süt vermek için para ile tutulmuş kadın.

sütoğul

* Bir kadının kendi çocuğu değilken emzirdiği ve kocasının da evlât olarak benimsediği erkek çocuk.

sütölçer

* Sütün yoğunluğunu ölçmeye yarayan alet.

sütre

* Perde, örtü.

* Sütre ile kaplamak.

* Düşman gözünden ve ateşinden korunmaya yarar doğal veya yapma siper.

sütsüz

* İçinde süt bulunmayan, süt katılmadan yapılan.

* Az süt veren.

* Körpe olmayan, kart.

* Kötü soydan gelen, sütü bozuk kimse.

sütsüzlük

* Sütü olmama durumu.

* Kötü soydan gelme, sütü bozuk olma durumu veya sütsüzce davranış.

sütten ağzı yanan yoğurdu (veya ayranı) üfleyerek yer (veya içer)

* bir olaydan gerekli dersi alan, sonra uyanık davranır.

sütten ağzı yanmak

* bir olaydan gerekli dersi alarak uyanık davranmak.

sütten kesmek

- * (bebek için) emzirmeye son vermek.

sütun

* Herhangi bir maddeden yapılan, üstünde sütun başlığı denilen çıkıntılı bir bölüm olan, genellikle bir altlığa, bazen doğrudan doğruya yere dayalı silindir biçiminde düşey destek, kolon.

* Gazete, dergi veya kitap gibi yazılı şeylerde, sayfanın yukarıdan aşağıya doğru ayrılmış olduğu dar bölümlerden her biri, kolon.

* Oldukça yükseğe çıkan ve silindire benzeyen şey.

* Alt alta sıralanmış şeyler dizisi.

* Bir tablo veya grafikte düşey durumdaki yüzey.

sütun açmak

- * yer vermek, yayınlamak.

sütuncuk

- * Gövdesi klâsik sütunlardan ince ve uzun olan küçük sütun.

sütü bozuk

- * Kötü soydan gelen (kimse).

sütüne havale etmek

- * işi, beklenen biçimde yapmasını o kişinin vicdanına, namusuna bırakmak.

sütüne kalmak

- * insanlığına, namusuna kalmak.

sütyen

- * Bkz. sutyen.

süvari

* Atlı.

* Atlı asker.

* Gemi kaptanı.

süvari alayı

- * Atlı askerlerden oluşan alay.

süvari bölüğü

- * Atlı askerlerden oluşan bölük.

süvari polisi

- * Atlı polis.

süvari sınıfı

* Harekât ve manevra yeteneğini at üstünde gerçekleştiren, aynı zamanda piyade gibi de görev yapan askerî sınıf.

süvarilik

* Süvari olma durumu.

* Pantolonun dizine ve arkasına konulan parça.

süve

- * Bkz. söve.

süven

* Bozuk ve gevşek arazide veya göçük açmada bağ direklerinin üst ve yanından arazi içine çakılarak sürülen ucu sivri direk veya kama.

süveter

- * Genellikle altına gömlek veya bluz giyilen örgü kazak.

süveyda

- * Kalbin ortasında var olduğu sanılan siyah benek.
- * Kalpteki gizli günah.

süyek

- * Bkz. cebire.

süyüm

- * İğneye geçirilen bir sap iplik.

-süz

- * Bkz. -sız/ -süz, -suz/-süz.

süzdürme

- * Süzdürmek işi.

süzdürmek

- * Süzmek işini yaptırmak.

süzek

- * Süzgeç, filtre.
- * Işığın önüne konulan, ince kumaş veya tül den yarı saydam yayındırıcı.

süzeni

- * Kasnağa gerilmiş kumaşa iğne veya tığla yapılan bir tür nakış.

süzgeç

- * Sıvıları süzmeye yarayan araç.
- * Bir akışkandaki yabancı maddeleri süzüp ayıran alet veya aletlerden oluşan düzenek, filtre.
- * Sulama kovanının ucuna takılan, küçük delikli metal parça.

süzgeçgagalılar

- * Ördek, kaz, flâman gibi perde ayaklı kuşları içine alan alt takım.

süzgeçleme

- * Süzgeçlemek işi veya durumu.

süzgeçlemek

- * Süzgeçten geçirmek.

süzgeçli

- * Süzgeci olan.

süzgü

- * Delikli çanak.
- * Balıkçı kepçesi.
- * Fide sulamak için tenekeden yapılan, ucunda süzgeci olan kap.

süzgün

- * Biraz zayıflamış, güçsüzleşmiş.

süzgün bakış

- * Üst göz kapakları biraz kapalı olarak bakış.

süzgün göz

- * Süzgün veya ölgün bakışlarla bakan göz.

süzgünleşme

- * Süzgünleşmek işi.

süzgünleşmek

* Süzgün duruma gelmek.

süzgünlük

* Süzgün olma durumu.

süzme

- * Süzmek işi.
- * Süzülmüş olan, süzülerek elde edilen.
- * Kötü, aşağılık, malın gözü (kimse).
- * Katıksız, saf.

süzme bal

* Peteklerden süzülerek elde edilen bal.

süzme yoğurt

* Bir torbaya konularak suyu süzülen yoğurt.

süzmek

- * Bir sıvıyı, içindeki katı maddelerden ayırmak için bez veya delikli bir kaptan geçirmek.
- * Bazı sıvıların yoğunlaşmasına yol açan, katı ve tortulu maddeleri bu sıvılardan ayırmak.
- * Gözle, inceleyerek, dikkatle bakmak.
- * (göz için) baygın ve anlamlı bakmak.

süzücü

* Süzme özelliği olan.

süzük

- * Zayıf, güçsüz, süzgün.
- * Süzgünleşmiş, süzülmüş.

süzüle süzüle

* Süzülerek, sürekli süzülme işini yaparak.

süzülme

- * Süzülme işi.
- * Bir kuşun kanat vurmadan yaptığı uçuş.
- * Bir uçağın motorunu boşa alarak veya durdurarak yaptığı uçuş.

süzülmek

- * Süzmek işine konu olmak.
- * Akmak.
- * (kuş için) Kanatları gerili olarak, görünür bir hareket yapmadan havada ilerlemek.
- * Sessizce ve görünür bir hareket yapmadan ilerlemek.
- * (insan için) Sessiz, gizlice ve kayıyormuş gibi gitmek.
- * Çok zayıflamak.
- * (göz için) Baygınlaşmak, mahmurlaşmak.
- * Uyumlu ve salınarak yürümek veya yüzüne nazlı bir anlam vermek.

süzülüş

* Süzülme işi veya biçimi.

süzüm süzüm

* Kendini ağıra satarak, nazlı bir eda vererek.

süzüm süzüm süzülme

* kendini beğenmiş bir tavırla ağırbaşlı oturup çevreye bakmak.

süzüntü

- * Bir sıvıyı süzerek elde edilen tortu.
- * Vücut sıvısının dışarı atılması sırasında böbrekte kıvrımlı kanalcıklara geçen ve içinde çeşitli kimyasal maddeler bulunan sıvı.

-ş-

* Fillerin işteşlik çatılarını kuran ek: ağla-ş-mak, bek-le-ş-mek, bul-uş-mak, gör-üş-mek vb.

ş, Ş

* Türk alfabesinin yirmi üçüncü harfi. Şe adı verilen bu harf, ses bilimi bakımından fışılıtlı ötümsüz, diş etidamak ünsüzünü gösterir.

şa

* Sporcuların arasında yaşa ve yaşasın yerine alkış için ya kelimesinin üç kez tekrarından sonra yine üç kez tekrarlanarak söylenir.

şaban

* Ay takviminin sekizinci ayı, üç aylardan ikincisi.
* Aptal, alık, saf, şaşkın, budala.

şabanlaşma

* Şabanlaşmak işi.

şabanlaşmak

* Aptal, alık, şaşkın duruma gelmek, aptallaşmak.

şabanlık

* Aptallık.

şablon

* Üzerindeki harf ve şekillerin çevre çizgileri kalem ucu girecek biçimde oyuk olan, bu çizgilerden kalemle istenilen biçim elde edilen, metal veya plâstikten cetvel.

* Değişik alanlarda düzeltme, belirleme, ölçme, denetleme işlerinde kullanılan ve yaptığı işe göre yapısı değişen araç.

* Körü körüne yansılanan, çok kez tekrarlandığından kanıksanmış basmakalıp örnek.

şabloncu

* Bir düşünceyi enine boyuna irdelemeden olduğu gibi benimseyen veya kabullenen kimse.

şablonculuk

* Şabloncu gibi davranma.

şad

* Sevimli, neşeli.

şad etmek

* neşelenmesini, sevinmesini sağlamak.

şad olmak

* sevinmek, memnun ve mutlu olmak.

şadırvan

* Genellikle cami avlularında bulunan, çevresindeki musluklardan ve ortasındaki fıskiye den su akan, üzeri kubbeli veya açık havuz.

şafak

* Güneş doğmadan az önce beliren aydınlık.

şafak atmak

* birden önemli bir durumla karşı karşıya olduğunu anlamak.

şafak sökmek

* sabahleyin ortalık aydınlanmaya başlamak.

Şafî

* İslâmlıkta sünnet ehli denilen dört mezhepten biri.
* Bu mezhepten olan kimse.

Şafî köpeği gibi titremek

* çok titremek.

Şafî köpeğine dönmek

* yüzü gözü çok kirli olmak.

Şafîlik

* Şafî mezhebi.

şaft

* Bir makinenin dönme hareketini öteki parçalara aktaran ve ucuna dişli çarklar, tekerlekler veya pervane bağlanan demir mil.

şaful

* Bal konulan ufak tekne.

şah

* İran veya Afgan hükümdarı, şeh.

* Satranç oyununda her yönde tek hane gidebilen en önemli taş.

* Benzerlerine oranla en üstün, en güzel, en iyi.

* (Alevîlik, Bektaşîlikte) Pir.

şah

* Atın, ön ayaklarını yerden keserek arka ayakları üstünde ayakta durması.

şah damarı

* Boynun iki yanında, kanı başa ve yüze götüren aort damarlarından her biri, gazel damarı.

şah iken şahbaz olmak

* herhangi bir sebeple çirkinliği veya durumunun kötülüğü artan kimseler için alay yollu kullanılır.

şaha kalkmak

* (at) ön ayaklarını yerden kesip arka ayakları üstünde durmak, şahlanmak.

* taşkınlık göstermek, coşmak, kükremek.

şahadet

* Tanıklık, şahitlik.

* Yüksek bir ülkü uğrunda ölme, şehit olma.

şahadet etmek

* herhangi bir konuda bildiği, gördüğü şeyleri söylemek.

şahadet getirmek

* İslâmın şartlarından "Tanrı'dan başka tapacak yoktur ve Hz. Muhammed onun kulu ve peygamberidir" anlamına gelen kelime şahadet adını taşıyan Arapça sözü okumak.

şahadet parmağı

* Gösterme parmağı, işaret parmağı.

şahadet şerbetini içmek

* şehit düşmek.

şahadetname

* Diploma, sertifika, bröve.

* Bir işin yapıldığını gösteren, yetkilisi tarafından verilmiş olan onaylanmış belge.

şahadette bulunmak

* tanıklık etmek.

şahane

* Hükümdarla ilgili, hükümdara özgü olan.

- * Hükümdara yakışacak durumda olan.
- * Çok güzel, çok mükemmel, üstün nitelikli.

şahap

- * Akan yıldız, ağma.

şahbaz

- * İri bir tür akdoğan.
- * Çevik ve becerikli.
- * Yigit, kahraman, mert (kimse).

şaheser

- * Üstün ve kalıcı nitelikte olan eser.
- * Değeri üstün olan, üstün nitelikli.

şaheser yaratmak

- * üstün, kalıcı niteliği olan bir eser ortaya koymak, çok önemli bir şey yapmak.

şahım

- * İçyağı.

şahımı bu kadar severim

- * ben özverinin bundan çoğunu göze alamam.

şahıs

- * Kimse, kişi, zat.

şâhıs

- * Yer ölçme işlerinde kullanılan dereceli ve işaretli sırk.

şahika

- * Doruk, zirve.
- * En üst derece.

şahin

* Kartalgillerden, 50 - 55 cm uzunluğunda, Avrupa ve Asya'nın ormanlık ve çalılık yerlerinde yaşayan yırtıcı bir kuş (Buteo buteo).

şahin bakışlı

- * Sert ve keskin bakışlı.

şahinci

- * Padişahların av şahinlerini üretilip besleyen kişi.

şahit

- * Tanık.

şahit olmak

- * tanık olmak.

şahit tutmak

- * birini tanık olarak göstermek.

şahitli

- * Şahidi olan.

şahitlik

- * Tanıklık, şahadet.

şahitlik etmek

- * tanıklık etmek.

şahitsiz

* Şahidi olmayan.

şahlandırma

* Şahlandırmak işi.

şahlandırmak

* Şahlanmasına sebep olmak.

şahlanış

* Şahlanmak işi veya biçimi.

şahlanma

* Şahlanmak işi.

şahlanmak

* (at) Ön ayaklarını yerden keserek arka ayakları üstünde durmak, şaha kalkmak.

* Taşkınlık göstermek, coşmak, kükremek.

* Parlamak, ışıldamak.

şahlık

* Şah olma durumu.

* Afgan ve İran hükümdarlığı.

* (bir kimsenin) Saltanat dönemi.

şahmeran

* Başı insan, gövdesi yılan biçiminde olduğuna inanılan efsanevî yaratık.

şahmerdan

* Vurucu ağırlığın, mekanik olarak yükselmesi ve düşmesi sonucu dövme işlemi yapan makine.

* Bir yapının temel kazıklarını çakmakta kullanılan bir çeşit araç.

* Çok ağır bir çeşit tokmak veya çekiç.

şahmerdancı

* Şahmerdan kullanan kimse.

şahne

* Anadolu ve İran'da devlet kurmuş halklarda devlet görevlilerine verilen ad.

şahniş

* Eski Türk mimarîsinde odanın karşı ön cephesinde yer alan üç yanlı pencereli çıkma, cumba.

şahnişin

* Şahniş, şehnişin.

şahnişli

* Şahnişi olan.

şahrem şahrem

* (herhangi bir şey) Parçalanmış, yarılmış olarak.

şahsen

* Kendi (kendim, kendin...), bizzat.

* Tanışmadan, dış görünüşü ile, uzaktan.

şahsî

* Kişiye ait, kişiyle ilgili, kişinin malı olan, kişisel, özlük.

şahsiyat

* Kişiye ait işler.

* Bir kimsenin özel hayatı üzerinde söylenen sözler.

şahsiyat yapmak (veya şahsiyata dökmek)

* söz edilen konudan uzaklaşarak olumsuz yönleriyle kişiler üzerinde durmak.

şahsiyet

* Kişilik, belirgin özellik.

* Kişi; değerli kişi.

şahsiyetli

* Kişilikli.

şahsiyetlilik

* Şahsiyetli olma durumu.

şahsiyetsiz

* Kişiliksiz.

şahsiyetsizlik

* Şahsiyetsiz olma durumu, kişiliksizlik.

şahtere

* Şahteregillerden, tarla ve yol kenarlarında yetişen, 20 - 40 cm yükseklikte, çiçekleri hekimlikte kullanılan, çok yıllık ve otsu bir bitki (Fumaria officinalis).

şahteregiller

* İki çeneklilerden, şahtere ve benzeri türleri içine alan küçük bir bitki familyası.

şahtur

* İnce donanma gemilerinden biri.

şaibe

* Kır, leke.

* Eksiklik, kusur, ayıp.

şaibe altında (tutulmak)

* kusurlu, ayıplı olmak; lekeli sayılmak.

şaibeli

* Eksikliği, kusuru, ayıbı olan.

şair

* Şiir söyleyen veya yazan kimse.

* Geniş bir hayali olan, duyarlı, duygulu kimse.

şairane

* Şaire yakışır biçimde, şair gibi.

* Şair niteliği taşıyan.

şairanelik

* Şaire yakışır bir şekilde, şair gibi davranma durumu.

şaire

* Kadın şair.

şairlik

* Şair olma durumu.

şak

* Enlice bir şeyle vurulduğunda çıkan sesi anlatır.

şak

* Yarma, yanılma.

* Yank, çatlak.

şak etmek

* şakketmek.

şak şak

* Eller birbirine vurulduğunda çıkan sesi ve bunun benzerlerini anlatmak için kullanılır.

şaka

* Güldürmek, eğlendirmek amacıyla karşısındakini kırmadan yapılan hareket veya söylenen söz, lâtife.

şaka etmek

* bir kimseye şaka yollu takılmak.

şaka gibi gelmek

* bir türlü inanmamak.

şaka götürmemek

* (bir durum veya iş) hafifsemeye, dikkatsizliğe gelmemek.

* şakadan hoşlanmamak.

şaka iken kaka olmak (veya şakayı kakaya çevirmek)

* el veya dil ile yapılan şakadan, hoş olmayan bir sonuç veya kavga çıkmak.

şaka kaldırmak

* şakaya dayanmak, katlanmak.

şaka maka

* Ağırlığını çok duymayarak.

şaka söylemek

* bir şeyi, şaka yapmış olmak için söylemek.

şaka yapmak

* şaka niteliğinde bir şey yapmak.

şaka yollu

* Bkz. şaka yoluyla.

şaka yoluyla

* Ciddî bir şeye şaka görünümü vererek (söyleme, konuşma).

şakacı

* Şaka yapmasını seven, şakalaşmadan hoşlanan, lâtifeci.

şakacıktan

* (çocuk dilinde) Şaka olarak.

* Şaka yapar görünerek.

* Şaka olarak yapmaya başlamışken, farkında olmadan.

şakacılık

* Şakacı olma durumu.

şakadan

* Şaka olarak, şaka diye, mahsus.

şakağı atmak

* çok sinirlenmek.

şakak

* Göz, alın ve yanak arasında, elmacık kemiğinin üstünde bulunan çukurumsu bölge.

şakakları ağarmak (veya beyazlanmak)

* şakaklarındaki saçlar kırışmak, ağarmak.

şakalaşma

* Şakalaşmak işi.

şakalaşmak

* Karşılıklı olarak şaka etmek.

şakasız yok

* hatır gönül tanımaz, gerekeni yapar.
* tehlikeli.

şakasız

* Şaka yapmaksızın, ciddî olarak.

şakaya almak

* söylenilen gerçek sözü şaka gibi kabul etmek.

şakaya boğmak (dökmek veya bozmak)

* ciddi başlayan bir sözü veya davranışı şakaya çevirmek.

şakaya gelmek

* şakaya katlanır olmak.

şakaya getirmek

* ciddi bir şeyi ağızdan ağıza söyleyemeyip şaka görünümü vererek söylemek.

şakaya vurmak

* ciddi bir söz veya davranışı şaka yoluyla geçiştirmek.

şakaya gelmemek

* şakaya dayanamamak.
* hafifsemeye, savsaklamaya gelmemek.

şakayık

* Dügün çiçeğigillerden, çiçekleri türlü renkte, çok yıllık güzel bir süs bitkisi (Paeonia mascula).

şakıldak

* Bir çeşit çocuk oyuncuğı.

şakıma

* Şakımak işi.

şakımak

* (ötücü kuşlar için), Ezgili ses çıkarmak, ötmek, şakramak, terennüm etmek.
* (şarkı, şiir için) söylemek.
* Çok konuşmak, çenesi düşmek.

şakır şakır

* Sürekli olarak yağın yağmurun, ötüşen kuşların veya buna benzer hoşı giden şeylerin çıkardığı sesi anlatır.
* Kolaylıkla, iyi bir biçimde, akıcı olarak.
* Çok parlak ve ışıklı olarak.

şakır şukur

* Fazlaca şakırtı çıkarak.

şakırdama

* Şakırdamak işi.

şakırdamak

* Şakır şakır ses çıkarmak.
* (yağmur) Güçlü bir biçimde yağmak.

şakırdatma

* Şakırdatmak işi veya durumu.

şakırdatmak

* Şakır şakır ses çıkartmak.

şakırtı

* Şakırdayan birşeyin çıkardığı ses, şakır şakır ses çıkarma.

şakırtılı

* Şakırtısı olan.

şakırtısız

* Şakırtısı olmayan.

şakıt

* Murana.

şakıyış

* Şakımak işi veya biçimi.

şaki

* Haydut, eşkıya.

şakilik

* Haydutluk.

şakirt

* Öğrenci, çırak.

şakkadak

* Beklenmedik bir zamanda, birdenbire, ansızın.

şakketme

* Şakketmek işi.

şakketmek

* Yarmak, parçalamak.

şaklaban

* Şen, şakacı ve güldürücü (kimse).

* Dalkavuk.

şaklabanlık

* Şaklaban olma durumu veya şaklabanca davranış.

şaklama

* Şaklamak işi.

şaklamak

* Şak diye ses çıkarmak.

şaklatma

* Şaklatmak işi.

şaklatmak

* Şak diye ses çıkartmak.

şakrak

* (ses için) Şen, neşeli.

* (insan için) Şen, neşeli, hayat dolu.

şakrak kuşu

* İspinozgillerden, başı siyah, boynu kırmızı, ötücü bir kuş (Pyrrhula pyrrhula).

şakraklık

* Şakrak olma durumu.

şakrama

* Şakramak işi veya durumu.

şakramak

* Şakımak.

şakşak

* Çoğunlukla hokkabazların kullandıkları, hafifçe vurulduğunda hızla vurulmuş gibi şak diye ses çıkaran tahta masa.

şakşakçı

* Bir kimseyi veya onun yaptığı her şeyi doğru bularak öven ve başkalarına da kabul ettirmeye çalışan kimse, alkışçı.

* Özellikle eski tiyatrodan oyunu alkışlamak için parayla tutulan kimse.

şakşakçılık

* Şakşakçı olma durumu.

şakul

* Çekül.

şakulî

* Çekülle ilgili.

* Düşey.

şakulleme

* Şakullemek işi.

şakullemek

* Çekülle düşey doğrultusuna bakmak.

* Yoklamak.

şal

* Genellikle Hindistan'da dokunan, özel motifleri olan değerli bir yün kumaş.

* Kadınların omuzlarını örtmek için kullandıkları geniş atkı.

şal kuşak

* Şaldan yapılmış bele sarılan kuşak.

şal örneği

* Şallarda görülen motiflerle bezenmiş kumaş örtü, hırka için kullanılır.

şalak

* Büyümemiş karpuz.

şalakî

* Şal taklidi kumaş.

şale

* Uzun saçaklı çatısı olan alçak dağ konutu.

şalgam

* Turpgillerden, yumru köklü bir bitki (Brassica rapa).

* Bu bitkinin insan ve hayvanlar için besin olarak kullanılan etli ve tatlı kökü.

şali

* Tiftikten yapılan bir cins ince kumaş.

şallak

* Çıplak.

* Giyimine özen göstermeyen kimse.

şallak mallak

* Çınlıçıplak.

* Giyimi çok özensiz olarak.

şalo

* Peru para birimi.

şalt binası

* Gaz boru hattı veya ana dağıtım boru hattında, boru donanımı veya boru donanım elemanlarını (vana, basınç regülâtörü vb.) korumak için yer altında inşa edilen bina.

şalter

* Bir devredeki elektrik akımını açıp kapama veya değiştirme işini yapan araç, çevirgeç.

* Gişe.

şalupa

* Küçük bir gemi gibi kullanılabilen büyük sandal.

şalvar

* Genellikle ağı çok bol olan, bele bir uçkurla bağlanan geniş üst donu.

şalvar gibi

* çok bol (pantolon).

şalvarlı

* Şalvar giyinmiş olan kimse.

Şam fıstığı

* Antep fıstığı.

şama

* Bal mumuna veya parafine batırılmış fitil.

şamalı

* Şama ile yapılmış.

şamama

* Güzel kokulu bir tür küçük kavun.

* Kavuna benzer bir yıllık otsu ve sürüngen bir bitki (Cucumis dudaim).

şamama gibi

* ufak tefek, sevimli insanlar için kullanılır.

şaman

* Şamanlıkta, gelecekte haber verme, büyü yapma gibi görevleri olan, ruhlarla ilişki kurarak hastalıkları iyileştirdiğine inanılan din adamı, kam.

şamandıra

* Halkalarına tekne bağlamak için limanda demirlenmiş olan, içi boş, her yanı kapalı, çoğunlukla metalden yapılan fiçı vb.

* Denizde yol göstermeye, bir tehlikeyi veya geçiş yolunu haber vermeye yarayan yüzer cisim.

* Kapama düzenini sağlayan, metal veya plâstikten yapılmış, suda yüzen top.

* Kandilde fitili tutmak için yağda yüzen telli mantar düzeni.

şamandıralama

* Şamandıralamak işi.

şamandıralamak

* Belli bir noktayı işaretlemek için bir şamandırayı zincirleriyle birlikte denize bırakmak.

Şamanî

* Şamanist.

Şamanist

* Şamanlık yanlısı olan kimse.

Şamanizm

* Şamanlık.

Şamanlık

* Kuzey ve Orta Asya'da Türkler, diğer kıt'alarda da başka topluluklar arasında günümüze kadar süregelen doğaya tapma, doğaüstü ruhlara inanma temeline dayalı din, Şamanizm.

şamar

* Açık elle yüze vurulan tokat.

şamar atmak

* şamarlamak.

şamar indirmek

* tokat atmak.

şamar oğlanı

* Bütün kötü olayların sebebi sayılan, sürekli suçlu bulunan ve azarlanan kimse.

şamarlama

* Şamarlamak işi.

şamarlamak

* Yüze açık elle vurmak, şamar atmak.

şamata

* Gürültü, patırtı.

şamata etmek (veya koparmak)

* gürültü patırtı yapmak.

şamatacı

* Gürültü, patırtı yapan, yaygaracı.

şamatalı

* Gürültülü, patırtılı.

şambaba

* \343 şambabası.

şambabası

* Bir tür hamur tatlısı, baba tatlısı.
* Sorumluluğu olmayan, hayırsız baba.

şambrel

* Otomobil iç lâstiği.

şamdan

* Üzerine mum yerleştirilen destek.

şamdancı

- * Şamdan yapıp satan kimse.
- * Saraylarda aydınlatma işleriyle görevli kimse.

şamdancılık

- * Şamdancının işi veya mesleği.

şamil

- * İçine alan, kaplayan, kapsayan.

şampanya

- * Açık renk, tatlı ve köpüklü şarap.

şampanya bardağı

- * Şampanya içmeye ayrılmış özel, ince, uzun veya geniş tabanlı kısa bardak.

şampanyalı

- * Şampanya verilen.

şampiyon

- * Millî veya milletler arası bir yarışmada ilk dereceyi alan, birinci olan kimse veya takım.

şampiyona

- * Şampiyonluk yarışması.
- * Şampiyonluk.

şampiyonluk

- * Şampiyon olma durumu.

şampuan

- * Genellikle saç yıkamakta kullanılan sıvı sabun.

şampuanlama

- * Şampuanlamak işi veya durumu.

şampuanlamak

- * Şampuanla yıkamak.

şan

- * Ün, san, şöhret.
- * Gösteriş, gösterişlilik.

şan

- * İnsan gırtlğından makamla çıkan ve perde ayrımlarıyla çeşitli duyumlar uyandıran ses dizisi.

şan vermek

- * ün salmak.

şandel

- * Yüksekten topu diklemesine kaleye gönderme.

şandelleme

- * Şandellemek işi veya biçimi.

şandellemek

- * Topu yüksekten diklemesine karşı kale yönüne veya içine göndermek.

şangır şungur

- * Büyük bir şangırtı çıkararak.

şangırdama

- * Şangırdamak işi.

şangırdamak

* (tabak, bardak vb. için) Bir yere veya birbirine çarparken, kırılırken gürültülü ve çınlayıcı ses çıkarmak.

şangırdatma

* Şangırdatmak işi.

şangırdatmak

* Şangırdamasına sebep olmak.

şangırtı

* (tabak, bardak vb.) Bir yere veya birbirine çarparken, kırılırken çıkan ses.

şanına yedirememek

* yenilgiyi kabul edememek.

şanından olmak (veya şanına yakışmak)

* bir şey onun büyüklüğüne, karakterine uygun olmak, yaraşmak.

şanjan

* Yanardöner, janjan.

şanjanlı

* Yanardöner olan, janjanlı.

şanjman

* Motorlu taşıtlarda hız değiştirmek için, motorun yükünü azaltarak arabanın hareket etmesini sağlayan dişliler topluluğu, vites kutusu, şanzıman.

şanlı

* Tanınmış, ünlü.

* Yüce, ulu, büyük.

* Olağanüstü yararlıklar göstererek düşmanı yenen komutanlara veya şehirlere devlet tarafından verilen onur unvanı.

şanlı şöhetli

* Görkemli ve etkileyici.

şano

* (tiyatroda) sahne.

şans

* Talih, baht, felek.

şans tanımak

* imkân vermek, fırsat vermek.

şansa kalmak

* bir şeyin olabilmesi için çok az umut olmak.

şansı dönmek

* talihi iyiyken kötü veya kötüyken iyi olmak.

şansı yaver gitmek

* talihli olmak, bahtı açık olmak.

şansız

* Ünsüz.

* Gösterişsiz.

* Kılıksız, kıyafetsiz.

şanslı

* Talihi olan, talihli.

şanslılık

* Talihli olma durumu.

şanson

* Kıt'a adı verilen ve şarkı gibi söylenen mısra dizisi.

şansonet

* Küçük şanson, kısa türkü.

şansölye

* Federal Almanya Cumhuriyetinde ve Avusturya'da hükûmet başkanı.

şansöyelik

* Almanya ve Avusturya'da hükûmet başkanlığı.

şanssız

* Talihi olmayan, talihsiz.

şanssızlık

* Talihsiz olma durumu, talihsizlik.

şantaj

* Para veya herhangi bir çıkar sağlamak amacıyla bir kimseyi, kendisiyle ilgili lekeleyici, gözden düşürücü bir haberi yayma veya açığa çıkarma tehdidiyle korkutma.

şantaj yapmak

* gözdağıyla korkutmak.

şantajcı

* Şantaj yapan kimse.

şantajcılık

* Şantajcının yaptığı iş.

şantiye

* Yapı gereçlerinin yığılıp saklandığı veya işlendiği yer.
* İnşa durumundaki ev, fabrika, baraj gibi her türlü yapı.
* Gemi tezgâhı.

şantör

* Erkek şarkıcı.

şantöz

* Kadın şarkıcı.

şantung

* Genellikle yazlık giyim eşyası yapılan, üzerinde kendinden desenli çizgileri bulunan, ham ipekle dokunmuş kumaş.

şanzıman

* Bkz. şanjman.

şap

* İstekle öperken çıkan sesi anlatır.
* Birden yere düşme veya çarpma sırasında çıkan sesi anlatır.

şap

* Alüminyum ve potasyum sülfatından veya amonyum alüminyum sülfatından oluşan, sıcak suda eriyen, tadı buruk, antiseptik bir madde.

şap

* İnce kum ve çimentoyla yapılan düzgün döşeme sıvası.

şap gibi

* ağza alınmayacak kadar tuzlu.

şap gibi donmak (veya kalmak)

* şaşırarak ses çıkarmayacak duruma gelmek.

şap gibi yanmak

* ortada kalmak, destek bulamamak.

şap hastalığı

* Sığırlarda, ağız ve tırnaklar arasında kabarcıklar görünmesiyle, yüksek ateşle beliren, genellikle arıza bırakan bulaşıcı hastalık.

şap şap

* Üst üste öpmeyi belirtmek için kullanılır.

şap taşı

* Kızıldeniz'den çıkarılan, beyaza çalan renkte, pek çok dalı olan mercan türü.

şapa oturmak

* içinden çıkılması güç bir duruma düşmek.

şapadanak

* Birden bire, aniden.

* Şap diye ses çıkarak.

şapçı

* Şap yapan veya satan kimse.

şapçılık

* Şapçının yaptığı iş.

şaphane

* Şap çıkarılan yer, şap ocağı.

şapır şapır

* Ses çıkararak acele ile yemek yemeyi veya üst üste öpmeyi anlatır.

şapır şupur

* Öperken veya yemek yerken şap sesinin çıkarıldığını anlatır.

şapırdama

* Şapırdamak işi.

şapırdamak

* Öperken veya bir şey yerken şap diye ses çıkarmak.

şapırdatma

* Şapırdatmak işi.

şapırdatmak

* Öperken veya bir şey yerken şap diye ses çıkartmak.

şapırtı

* Öperken veya yemek yerken çıkan ses, şapırdama sesi.

şapka

* Keçe, hasır gibi maddelerden yapılan başlık.

* Boru, baca, direk gibi şeylerin açık olan üst bölümünü havanın etkisinden korumak için takılan başlık.

* Bazı bitkilerde, özellikle mantarlarda sapın üstünde bulunan, üreme organlarını taşıyan şapka biçimindeki organ.

* Düzeltme işareti (^).

şapka çıkarmak

* (bir söz veya durum karşısında) söylenecek söz kalmamak ve takdir etmek.

şapka işareti

* Bkz. şapka.

şapkacı

* Şapka yapan veya satan kimse.

şapkacılık

* Şapka yapma veya satma işi.

şapkalı

* Şapka giymiş olan (kimse).

* Şapkası olan bitki.

* Üzerinde düzeltme işareti bulunan (ünlü).

şapkalık

* Şapka koymaya yarayan şey veya yer.

* Şapka yapmaya elverişli.

şapkasız

* Şapkası olmayan.

şaplak

* Şap diye ses çıkaran tokat.

şaplama

* Şaplamak işi.

şaplamak

* Şap diye ses çıkarmak.

şaplamak

* Bir şeyi şaplı su ile ıslatmak.

şaplamak

* Bir yapının tabanını ince kum ve çimentoyla hazırlanan karışımla sıvamak.

şaplatma

* Şaplatmak işi.

şaplatmak

* Şap diye ses çıkartmak.

* Sesli şamar vurmak.

şaplı

* İçinde şap bulunan.

şappadak

* Apansız.

* Anî bir şapırtı sesi çıkararak.

şaprak

* Eyer örtüsü, çaprak.

şapşal

* Aptalca davranışlarda bulunan, alık.

- * Üstüne başına önem vermeyen, özen göstermeyen.
- * (giyecek için) Bol, dökük ve biçimsiz.

şapşal yaka

- * Dökümlü ve geniş yaka.

şapşalak

- * Özensiz, düzensiz (kimse).

şapşalca

- * Şapşala yakışır (bir biçimde).

şapşallaşma

- * Şapşallaşmak durumu.

şapşallaşmak

- * Şapşal duruma gelmek.

şapşallık

- * Şapşal olma durumu veya şapşalca davranış.

-şar / -şer

- * Ünlü ile biten sayı adları ile yarım kelimesine eklenen üleştirme eki.

şar şar

- * Sarıl şarıl.

şarabî

- * Kırmızı şarap rengine olan.

şarampol

- * Kara yollarının kenarında yol düzeyinden aşağıda kalan bölüm.

şarap

- * Üzüm veya başka meyve sularını türlü yöntemlerle mayalandırarak elde edilen alkollü içki.

şarap bardağı

- * Şarap içmek için özel olarak üretilen cam bardak.

şarap çanağı

- * Şarap içilen yayvan çanak.

şarap fıçısı

- * Şarabın dinlenmeye bırakıldığı büyük tahta fıçı.

şarap rengi

- * Kırmızı şarabın rengi.
- * Bu renkte olan.

şarapçı

- * Şarap yapan veya satan kimse.
- * Çok şarap içen, şaraba düşkün (kimse).

şarapçılık

- * Şarap yapma ve satma işi.

şaraphane

- * Şarap yapılan yer.
- * Şarap satılan veya içirilen yer.

şaraplı

- * Şarabı olan, şarap verilen (yemek, davet).

şarapnel

* İçi misket dolu top mermisi.

şarbon

* Çeşitli hayvanlarda, özellikle koyun ve sığırlarda görülen, deri veya mukoza yoluyla insana bulaşan, bulaştığı yerde kara bir çıban yapan tehlikeli hastalık, kara kabarcık, kara yanık, yanıkara.

şanl şanlı

* Suyun bol ve sesli akmasını anlatır.

şarıldama

* Şarıldamak işi.

şarıldamak

* (su için) Bol bol akarak ses çıkarmak.

şanlı

* Şarıldayan şeyin çıkardığı ses, şarıldama sesi.

şarj

* Yükleme, doldurma.

şarj etmek

* yüklemek.

* bir şeyi anlamaya, kavramaya başlamak.

şarjör

* Otomatik silâhlarda, belli sayıda fişek taşıyan ve bu fişekleri namluya arka arkaya sürmeye yarayan mekanizma.

şark

* Doğu.

şark çıbanı

* Yurdumuzun doğu bölgelerinde, İran, Hindistan ve Kuzey Afrika'da insanların özellikle yüzünde veya kollarında görülen, iyileşince iz bırakan bulaşıcı çıban.

şarkadak

* Ansızın düz ve sertçe bir yüzeye vurulduğunda çıkan sesi anlatır.

şarkı

* Tonlama değişiklikleriyle çeşitli duygular uyandıran uyumlu, ezgili insan sesleri dizisi.

* Klâsik Türk müziğinde aşk üzerine söylenen, nakaratı ve ara nağmesi olan parça.

* Ezgi, müzik parçası, melodi.

* Divan edebiyatında bestelenmek için, dörtlükler biçiminde ve uyaklı olarak yazılmış olan şiir biçimi.

şarkı söylemek

* belirli bir besteye göre güfteyi uyumlu olarak okumak.

şarkı tutturmak

* bir şarkının sözlerini veya sadece bestesini seslendirmek.

şarkıcı

* Şarkı söyleyen, şarkı söyleme yeteneği olan veya mesleği şarkı söylemek olan kimse, muganni, muganniye.

şarkıcılık

* Şarkıcının işi veya mesleği.

şarkî

* Doğuyla ilgili doğuya özgü olan, doğu.

şarkiyat

* Doğu bilimi, oryantalizm.

şarkiyatçı

* Doğu bilimci, doğu bilimi uzmanı, müsteşrik, oryantalist.

şarkiyatçılık

* Doğu bilimleriyle uğraşma.

şarklı

* Doğulu, garplı karşıtı.

şarklılık

* Doğulu olma durumu, doğululuk.

şarküteri

* Salam, sosıs, sucuk, pastırma gibi hazır yiyeceklerin satıldığı dükkân.

şarlama

* Şarlamak işi veya durumu.

şarlamak

* Şarıldamak.

* Bağırıp çağırmak, hakaret etmek.

şarlatan

* Kendi bilgi ve niteliklerini veya mallarını överek karşısındakini kandıran, dolandıran kimse.

şarlatanca

* Şarlatan bir biçimde.

şarlatanlık,-ğı

* Şarlatan olma durumu veya şarlatanca davranış.

şarpi

* Altı düz, üçgen biçiminde tek direkli, iki yelkenli iki kişilik tekne.

şart

* Olması başka durumların gerçekleşmesini gerektiren şey, koşul.

şart etmek

* "şart olsun" diyerek yemin etmek.

şart kipi

* Bkz. şartlı birleşik zaman.

şart koşmak

* Önceden bir şarta bağlamak.

şart olmak

* gerekmek, kaçınılmaz bir durum almak.

şart olsun

* "nikâhım üzerine yemin ederim ki, öyle değilse veya bunu yapmazsa, kanım boş düşsün (olsun)" anlamında yemin olarak kullanılır.

* yemin etmek için kullanılan biz söz.

şart şurt tanımaz

* kendini hiçbir şarta bağlı saymaz.

şartınca

* Gereği gibi.

şartlama

* Şartlamak işi.

şartlamak

* Dinî inançlar gereğince, kirlenmiş sayılan bir şeyi en az üç, en çok kırk kez sudan geçirip kirli sayılmaktan kurtarmak.

şartlandırma

* Önceden belirlenmiş şartlara göre uydurma işi.

şartlandırmak

* Önceden belirlenmiş şartlara göre uydurmak.

şartlanış

* Şartlanmak işi veya biçimi.

şartlanma

* Önceden belirlenmiş şartlara göre uygun duruma gelinme işi.

şartlanmak

* (dinî bakımdan) Şartlamak işi yapılmak.

* Önceden belirlenmiş şartlara göre uyarlanmak, koşullanmak.

şartlaşma

* Şartlaşmak işi.

şartlaşmak

* Bir veya birçok şartı karşılıklı kabul etmek.

şartlı

* Şarta bağlı, koşullu.

* (dinî bakımdan) Şartlanmış (şey).

* Şartlanmış olan, koşullu.

* Şart etmiş olan (koca).

şartlı birleşik cümle

* Bir esas cümle ile bu esas cümleye bağlı, fiili -sa / -se ekini almış yan cümlelerin oluşturduğu anlatım birliği.

şartlı birleşik zaman

* Belli bir zaman eki almış yükleme -sa /-se şart eki getirilerek oluşturulan şekil: vb.

şartlı refleks

* Bkz. koşullu tepke.

şartname

* Satın alma, satma, yaptırma, kiralama gibi işleri gerçekleştirmek isteyen tarafın düzenlediği, her iki tarafın da uymayı üstlendikleri şartların tespit edildiği resmî belge.

şartsız

* Şarta bağlı olmayan, koşulsuz.

* Dinî bakımdan şartlanmamış (şey).

şartsız refleks

* Bkz. koşulsuz tepke.

şartsız şurtsuz

* Hiçbir şarta bağlı kalmaksızın.

şaryo

* Bir aletin veya aracın hareketli parçası.

* Yazı makinesinin kâğıt takılan, tuşlara vuruldukça ilerleyen bölümü.

- * Bazı av uçaklarının kalkışını sağlayan fırlatma düzeni.
- * Bir eğik düzlem boyunca arabaların taşınmasını sağlayan küçük vagon.

şase

- * İçine mendil, gecelik gibi şeyleri koymaya yarayan, çeşitli büyüklükte, kumaştan koruncak.

şasi

- * Fotoğrafçılıkta içine duyarlı bir cam veya kâğıt konulan, yassı, ı ışık geçirmez kutu.
- * Yapı işlerinde sürme çerçeve.
- * Otomobilin, üzerine karoser oturtulan iskelet bölümü.

şaşaa

- * Görkem, gösteriş, tantana.
- * Parlaklık, parıltı.

şaşaalı

- * Görkemli, gösterişli.
- * Parıltılı.

şaşakalma

- * Şaşakalmak işi.

şaşakalmak

- * Çok şaşırmak, şaşkınlıktan ne yapacağını bilememek.

şaşalama

- * Şaşalamak işi.

şaşalamak

- * Şaşkın bir duruma düşmek, şaşkınca davranmak, şaşırmak.

şaşalatma

- * Şaşalatmak işi veya durumu.

şaşalatmak

- * Şaşalamasına sebep olmak.

şaşı

- * Birbirine paralel görme eksenini olmayan (göz veya kimse).
- * Gözlerini çarpıtarak.

şaşı çakır demektense kör de de kurtul

- * dolaylı, dolambaçlı yollara başvuracağına gerçeği olduğu gibi söyle.

şaşılması

- * Şaşılmaması gereken (şey).

şaşılaşma

- * Şaşılaşmak işi.

şaşılaşmak

- * Şaşı duruma gelmek, şaşı olmak.

şaşıllık

- * Birbirine paralel görme eksenini bulunmama durumu.

şaşıllma

- * Şaşılmak işi.

şaşılmak

- * Şaşkınlığa uğranılmak.

şaşıp kalmak

* çok şaşırmak, büyük bir şaşkınlığa düşmek.

şaşınış

* Şaşırmak işi veya biçimi.

şaşıрма

* Şaşırmak işi.

şaşırmak

* Bir işe nasıl başlayıp, o işi nasıl sürdüreceğini ve nasıl sonuçlandıracağını bilemeyecek duruma gelmek, içinden çıkamamak.

* Doğru, gerçek ve gerekli olanı ayırt edemeyecek duruma gelmek.

* Ne yapmak gerektiğini bilememek, nasıl davranacağını kestirememek, hayret etmek.

şaşırtıcı

* Şaşırtma niteliği olan, şaşırtan.

şaşırtıcı olmak

* şaşırtmak.

şaşırtma

* Şaşırtmak işi.

* Ağaç fidanlarını veya çiçek fidelerini başka yerlere aktarma işi.

şaşırtmaca

* Şaşırtmak için yapılan oyun.

şaşırtmak

* Şaşırtmasına sebep olmak.

* Yanıltmak.

* Daha iyi yetişmelerini sağlamak için ağaç fidanlarının veya çiçek fidelerinin yerlerini değiştirmek.

* Şaşkınlaşmak, şaşmak.

şaşkaloz

* Şaşı veya şaşkın kimselere hakaret yollu söylenir.

şaşkın

* Düşünceleri dağınık, karışmış, ne yapacağını bilemez duruma gelmiş.

* Akılsız, sersem, budala.

şaşkın şaşkın

* Çok şaşırmış durumda.

şaşkına çevirmek

* şaşırtıcı olaylar karşısında şaşkın duruma getirmek.

şaşkına dönmek

* beklenmedik bir durum karşısında şaşkınlaşmak.

şaşkınca

* Şaşkın (bir biçimde).

şaşkınlasma

* Şaşkınlaşmak işi.

şaşkınlaşmak

* Şaşkın bir duruma gelmek.

şaşkınlık

* Şaşkın olma durumu veya şaşkınca davranış.

şaşkınlıkla

* Şaşkın bir biçimde, şaşkın olarak.

şaşlık

* Baharatlı sirkeye yatırılmış koyun etinden hazırlanmış et.

şasma

* Şaşmak işi.

şasmak

* Umulmayan, beklenmeyen veya olağanüstü bir olay, bir olgu karşısında şaşkın duruma gelmek, hayret etmek.

* (filin olumsuz soru biçimi veya kendinden sonra gelen olumsuz bir fiille) Yolundan sapmamak, gidişini değiştirmemek veya yanılmamak.

* Şaşırmak.

şasmaz

* Değişmez ve yanılmaz nitelikte olan.

şat

* Sığ sularda ağır yükleri taşımak için kullanılan, altı düz bir çeşit tekne.

* Sevinçli, neşeli.

şataf

* Çalım, süs.

şatafat

* Süs ve gösteriş.

şatafatlı

* Süslü ve gösterişli.

şatafatsız

* Süssüz ve gösterişsiz.

şathiyat

* Ciddî bir düşünceyi, konuyu, şaka ve alay yollu anlatmak için yazılmış deyişler.

şathiye

* Yergiye, alaya, şakaya yer veren manzum eser.

* Tanrı ile şakalı, takılmalı bir söyleyişle, konuşur gibi yazılan tekke edebiyatı şiir türü.

şatır

* Neşeli, keyifli, şen.

* Tören ve alaylarda padişahın, vezirin yanında yürüyen görevliler.

şato

* Çevresi hendek, sur ve kulelerle çevrili derebeyi (senyör, kral) konağı.

* Geniş toprağı olan büyük konut.

şato gibi

* büyük, görkemli (yapı).

şavalak

* Aptal, alık, sersem, budala.

şavk

* Işık.

şavkı vurmak

* bir şeyin ışığı yansımak.

şavkıma

* Şavkımak işi.

şavkımak

* Işık saçmak, parlamak.

şavul

* Şakul, çekül.

şavullama

* Şavullamak işi.

şavullamak

* Şakullemek.

* Yoklamak veya kollamak.

* Göz gezdirmek, araştırmak.

şayak

* Kaba dokunmuş, dayanıklı bir çeşit yün kumaş.

* Bu kumaştan yapılmış.

şayan

* (bir şeye) Uygun, yaraşır, değer, lâyük.

şayeste

* Uygun, yakışır.

şayet

* (ihtimal derecesi daha az olmak üzere) Eğer.

şayi

* Yaygın, yayılmış (söz veya haber).

* Bir şeyin her noktasıyla ilgisi bulunan (pay).

şayia

* Yayılmış haber, yaygın söylenti.

şayka

* Türklerin Karadeniz'deki ırmak kıyılarının korunmasında, Kazakların kıyılara saldırmada kullandıkları altı düz, yayvan gemi.

şaz

* Ayrık, kural dışı, müstesna.

şe

* Türk alfabesinin yirmi üçüncü harfinin adı.

şeamet

* Uğursuzluk, kademsizlik, nuhuset.

şeb

* Bkz. gece, ruz.

şebabet

* Gençlik veya gençlik yılları.

şebboy

* Turpgillerden, güzel kokulu, dar yapraklı, değişik renkli çiçekleri olan, çok yıllık ve otsu bir süs bitkisi (Cheiranthus cheiri).

şebek

ad. * Daha çok Afrika'nın dağlık bölgelerinde yaşıyan, uzun veya kısa kuyruklu türleri olan maymunlara verilen

* Çirkin ve arsız (kimse).

şebekçi

* Şebek oynatan kimse.

şebeke

* Ülke çapında yaygınlaştınlmış ulaşım ve iletişim örgüsü, ağ.
* Birbiriyle bağlantılı ve gizli çalışan kimselerin tümü.
* Üniversite öğrencilerinin kimlik kartı.

şebekler

* Primatların alt takımı.

şebiarus

* Düğün gecesi.
* Her yıl Konya'da düzenlenen ve Mevlâna'nın ölüm yıldönümü olan aralık ayının on yedinci günü yapılan tören.

şebiyelda

* En uzun gece.

şebnem

* Çiy.

şecaat

* Yiğitlik.

şecere

* Bir kişinin veya bir ailenin en uzak atasından başlayarak bütün kollarını belirten çizelge, soy ağacı, soy kütüğü, hayat ağacı.
* Atların soyunun yazılı olduğu çizelge.

şecereci

* Şecere tutan kimse.

şecereci

* Şeceresi olan, oldukça uzak bir ataya kadar dedeleri belli olan.

şecerename

* Soyağacını gösteren kitap veya yazı.

şeci

* Yürekli, yiğit.

şedaraban

* Klâsik Türk müziğinde bir şet makam.

şeddadi

* Çok büyük ve sağlam (yapı).

şedde

* Arap yazısında, bir ünsüzün iki kez okunması gerektiğini gösteren harfin üstüne konulan işaret.

şeddeli

* Üzerinde şedde işareti bulunan veya yan yana iki tane imiş gibi okunan (harf).

şeddeli eşek

* Çok kaba ve yeteneksiz kimse.

şedit

* Yeğîn, şiddetli.

şef

- * Yetki ve sorumluluğu olan, yöneten kimse.
- * Önder, lider.
- * Baş, yönetici durumda bulunan.

şefaât

* Birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için o kimseyle bir başkası arasında yapılan aracılık, özellikle de Tanrı ile kul arasında yapılan aracılık.

şefaât etmek

- * birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için aracılık etmek.

şefaâtçi

- * Birisi için şefaatte bulunan, şefaât eden kimse.

şefaâtçilik

- * Şefaâtçi olma durumu.

şeffaf

- * Saydam.

şeffaflaşma

- * Saydamlaşma.

şeffaflaşmak

- * Saydamlaşmak.

şeffaflaştırma

- * Saydamlaştırma.

şeffaflaştırmak

- * Saydamlaştırmak.

şeffaflık

- * Saydamlık.

şefik

- * Sevecen, şefkatli, müşfik.

şefkat

- * Acıyarak ve koruyarak sevmek, sevecenlik.

şefkatli

- * Acıyarak ve koruyarak sevecenlikle ve içtenlikle davranan, sevecen, müşfik.

şefkatlilik

- * Sevecenlik.

şefkatsiz

- * Sevecen olmama durumu, katı yüreklilik.

şefkatsizlik

- * Sevecen olmama durumu, katı yüreklilik.

şeflik

- * Şef olma durumu.
- * Şefin çalıştığı daire.

şeftali

- * Gülgillerden, ılıman bölgelerde yetişen, 8-10 m yükseklikte, pembe renkli bir ağaç (Persica vulgaris).

* Bu ağacın tatlı ve sulu meyvesi.

şeh

* Bkz. şah.

şehbender

* Konsolos.

şehbenderlik

* Konsolosun yaptığı iş, konsolosluk.

* Bu işin görüldüğü daire, konsolosluk.

şehvî

* Şehvetle ilgili, kösnül, erotik.

şehir

* Nüfusunun çoğu ticaret, sanayi veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı, kent.

şehir coğrafyası

* Yerleşme bölgelerinde şehrin yayıldığı yerin inceleme ve araştırılmasını konu edinen coğrafya kolu.

şehir hatları

* Şehir içi yolları.

* Şehir içi ulaşımı.

şehir rehberi

* Şehrin belli başlı yerlerini gösteren haritalı, açıklamalı kılavuz.

şehir turu

* Bir şehri gezmek ve görmek amacıyla düzenlenen gezi.

şehirci

* Şehircilik uzmanı, şehircilikle uğraşan kimse.

şehircilik

* Şehirlerin kurulmasında, düzenlenmesinde, güzelleştirilmesinde kullanılacak, uygulanacak yöntemleri, şehirlerle ilgili toplumsal, ekonomik vb. sorunları konu edinen bilim dalı.

şehirler arası

* İki veya daha çok şehir arasında ulaşım veya iletişim sağlayan.

şehirleşme

* Şehirleşmek işi.

* Özellikle sanayinin gelişmesi sonucu nüfusun şehirlerde toplanması ve şehir alanlarının genişlemesi süreci.

şehirleşmek

* (köy, kasaba) Büyüyerek şehir durumuna gelmek, kentleşmek.

şehirli

* Şehir halkından olan, kentli.

şehirlileşme

* Şehirlileşmek işi.

şehirlileşmek

* Şehre yerleşip şehir şartlarına uyar duruma gelmek.

şehirlilik

* Şehirli olma durumu.

şehit

* Kutsal bir ölkö veya inanç uğruna savaşırken ölen kimse.

řehit dűřmek (veya olmak)

* ölkesi, ölküsü veya inancı uğrunda savaşırken ölmek.

şehit etmek

* ölkesi, ölküsü veya inancı uğruna savaşırken öldürmek.

şehitlik

* şehit olma durumu.

* şehitlerin gömüldüğü mezarlık.

şehlâ

* Kusurlu sayılmayacak kadar hafif şaşı (göz).

şehname

* Hükümdarların niteliklerini, üstün başarılarını anlatan, mesnevî biçiminde yazılmış manzume.

* Manzum olarak yazılmış tarih.

şehnameci

* şehname yazarı.

* Osmanlılarda vaka'nüvisliğin kuruluşundan önce devletin resmî tarih yazarı.

şehnaz

* Klâsik Türk müziğinde bir makam adı.

şehnazbuselik

* Klâsik Türk müziğinin eski makamlarından birinin adı.

şehnişin

* Bkz. şahniş, şahnişin.

şehremaneti

* Osmanlı İmparatorluğunda, bugünkü belediye zabıtası görevini yapan, şehrin temizlik ve güzelliğiyile ilgilenen mahallî yönetim.

* Bugünkü belediyenin Türkiye'de kurulan ilk biçimi.

şehremini

* Osmanlı İmparatorluğunda Tanzimat'a kadar saray ve devlet yapılarının onarımına, haremın gider ve aylık işlerine bakmakla yükümlü kimse.

* şehremanetinin başında bulunan kimse, belediye başkanı.

şehriyar

* Padişah, hükümdar.

şehriye

* Çorba yapmakta kullanılan, türlü biçimlerde kesilerek kurutulmuş buğday unu hamuru.

şehriye çorbası

* Yağ, tuz, su ve şehriyeden yapılan bir tür çorba.

şehvanî

* şehvetle ilgili, kösnül, řehvê.

* şehvete aşırı derecede düşkün olan (kimse), şehvetli.

şehvaniyet

* şehvetli olma durumu, kösnüllük, erotizm.

şehvet

* Cinsel istek, kösnü.

* Aşırı istek.

şehvetli

- * Cinsel isteği olan, kösnüllü.
- * Aşırı isteği olan.

şehvetperest

- * Şehvete, cinsel isteklerine aşırı derecede düşkün olan.

şehzade

- * Padişahların ve oğullarının erkek çocuklarına verilen san.

şehzadelik

- * Şehzade olma durumu.
- * Şehzadenin görevi.

şek

- * Şüphe.

şekavet

- * Haydutluk, soygunculuk.

şekel

- * İsrail para birimi.

şeker

* Şeker kamışı, şeker pancarı, patates, havuç, mısır, buğday gibi birçok bitkilerin sap ve köklerinin öz suyundan veya nişastasından çıkarılan, birleşiminde karbon, oksijen ve hidrojen bulunan, beyaz, suda eriyen, mayalanabilen ve çoğu tatlı olan maddelerin genel adı.

- * Şeker katılarak yapılmış lokum, akide, çikolata gibi tatlı yiyeceklerin genel adı.
- * Şeker hastalığı.
- * Şeker hastalığının belirtisi olan kan ve idrardaki yüksek şeker miktarı.
- * Sevimli, cana yakın ve güzel.

şeker ağacı

- * 8-10 m yükseklikte bir ağaç (Hovenia dulcis).

şeker aktarması

- * İşaretlerle iletişim kurma, gizlice haberleşme.

Şeker Bayramı

- * Ramazandan sonra gelen ve üç gün süren dinî bayram.

şeker fasulyesi

- * Badıci etli, tohumu yuvarlak ve beyaz bir tür fasulye.

şeker gibi

- * çok sevimli, güzel.

şeker hastalığı

* Kanda glikozun artması sonucu idrarda şeker bulunması, çok su içme çok yemek yeme ve çok idrar yapma ile beliren hastalık, şeker.

şeker kamışı

* Buğdaygillerden, çiçekleri salkım durumunda başakçıklar oluşturan, 10 m ye kadar uzayabilen, öz suyundan şeker çıkarılan bir bitki (Saccarum officinarum).

şeker pancarı

- * Ispanakgillerden, etli kökünden şeker elde edilen iki yıllık bir bitki (Beta vulgaris var rapa).

şekerci

- * Şeker ve şekerleme yapan veya satan kimse.
- * Şeker satılan yer.

şekerci boyası

* Şekerci boyasıgillerden, kökü iç sürdürücü olarak kullanılan, 2-3 m yükseklikte, üzümşü meyvesinden şarapları boyamak için kırmızı boya çıkarılan çok yıllık bir bitki, Amerika üzümü (Phytolacca americana).

şekerci boyasıgiller

* Ispanaklar takımına giren, şekerci boyası vb. bitkileri içine alan bir bitki familyası.

şekercilik

* Şeker ve şekerleme yapma veya satma işi.

şekeri kestirmek

* şeker şerbetine, limon suyu veya limon tuzu katarak kaynatıp yeniden billûrlaşmasını önlemek.

şekerim!

* genellikle kadınların kullandığı sevgi bildiren seslenme sözü.

şekerleme

* Şekerlemek işi.

* Şeker şerbeti içinde kaynatılıp üzeri şekerle kaplanmış meyve vb. bonbon.

* Yatağa yatmaksızın uyunan hafif ve kısa uyku.

şekerlemeci

* Şekerleme yapan veya satan kimse.

şekerlemecilik

* Şekerlemecinin işi veya mesleği.

şekerlemek

* İçine şeker koymak, şekerle tatlandırmak.

şekerlenme

* Şekerlenmek işi.

şekerlenmek

* (şekerli eriyikler için) İçindeki şeker, billûr durumuna gelip ayrılmak.

şekerleşme

* Şekerleşmek işi.

şekerleşmek

* Nişastalı veya selülozlu maddeler, enzimlerin veya inorganik asitlerin etkisiyle mayalanabilir şekerler durumuna dönüşmek.

* (bir kimse) Sevimli, hoş gidecek bir duruma gelmek.

şekerli

* İçinde şeker bulunan.

* Şeker hastalığı olan.

şekerli kahve

* İçine bol şeker katılıp pişirilen kahve.

şekerlik

* Şeker kabı.

* Şeker yapmaya elverişli.

şekerpare

* Çok tatlı bir kayısı çeşidi.

* Bir çeşit hamur tatlısı.

şekerrenk

* Sarıya çalan (renk).

* İki kişi arasındaki dostluk ilişkisinin bozuk olduğunu belirtmek için kullanılır.

şekersiz

- * Şekeri olmayan.
- * Şekeri az, tadı az olan.

şekil

- * Bir nesnenin dış çizgileri bakımından niteliği, dıştan görünüşü, biçim.
- * Bir konuyu açıklamaya yarayan resim.
- * Davranış biçimi, tutum, yol, tarz.
- * Bir kavramın, düşüncenin, olayın veya işin değişik oluş biçimi.
- * Toplumsal bir bütünün kuruluş biçimi.
- * Olma biçimi, durum, hâl.
- * Bazı matematiksel varlıkların gösterilmesine yarayan resim.
- * Anlatım biçimi.
- * Biçim.

şekil almak

- * belli bir biçime girmek, biçimlenmek, şekillenmek.

şekil bilgisi

- * Kelime bilgisi, morfoloji.

şekil değiştirme

- * Transformasyon.

şekil ve şemai

- * görünüş.

şekil vermek

- * belirli bir biçime girmesini sağlamak, biçimlendirmek, şekillendirmek.

şekilci

- * Alışılmış kural, tutum veya davranış dışına çıkamayan, biçimci, formaliteci, formalist.

şekilci olmak

- * belli biçimler, kalıplar dışına çıkamamak.

şekilcilik

- * Biçimcilik.

şekildeş

- * Biçimleri aynı olan.

şekildeşlik

- * Biçimleri aynı olma durumu.

şekillendirme

- * Şekillendirmek işi, biçimlendirme.

şekillendirmek

- * Biçimlendirmek.

şekillenme

- * Şekillenmek işi, biçimlenme.

şekillenmek

- * Biçimlenmek.

şekilli

- * Şekli olan.

şekilperest

* Biçimcilğe aşırı önem veren, biçimci kimse, formaliteci.

şekilsiz

- * Belli ve belirli biçimi olmayan (nesne).
- * Biçimi bozuk, biçimsiz.

şekilsizlik

- * Şekilsiz olma durumu, biçimsizlik.

şekle sokmak (veya koymak)

- * uygun bir biçime girmesini sağlamak.
- * herhangi bir biçimde sonuca ulaştırmak.

şeklen

- * Biçim bakımından, biçim yönünden.

şeklî

- * Biçimle ilgili, biçimsel, formel.

şekva

- * Yakınma, sızlanma, şikâyet.

şekvacı

- * Şikâyet eden, yakınan.

şekvacı olmak

- * şikâyet etmek, yakınmak.

şelâle

- * Büyük çağlayan, çavlan.

şelek

- * Sırtta taşınan yük.
- * Boynuzunun biri kırk hayvan.

şelf

- * Karaları çevreleyen ve karalardan sayılan, 200 m derinliğe kadar olan sığ deniz dipleri.

şem

- * Mum, balmumu.

şema

- * Bir aletin, bir aracın veya bir biçimin ana çizgilerini gösteren çizim.
- * Bir edebiyat eserinin, bir tasarımın plânı.

şemail

- * Bir kimsenin dış görünüşünün özellikleri.
- * Huy, karakter.

şemalaştırma

- * Şemalaştırmak işi veya durumu.

şemalaştırmak

- * Çizerek şema durumuna getirmek.

şematik

- * Bir nesne, organ vb.nin genel düzenini gösteren.
- * Ana çizgilerine indirgenmiş.

şempanze

- * Primatlardan, ayakları beş parmaklı, tek yavru doğuran, iyi tırmanıcı olan, ormanlarda yaşayan bir maymun türü (Pan troglodytes).

şems

* Güneş.

şemse

* Yazma kitapların cildine, baş sayfalarının üst bölümüne veya kumaşlara, kapı, pencere gibi yerlere işlenen veya çizilen güneş biçiminde süs.

şemsî

* Güneşle ilgili.

şemsiye

* Bir sapın üzerinde esnek tellere gerilmiş, açılıp kapanabilen, yağmur ve güneşten korunmak için kullanılan, su geçirmez kumaştan yapılmış taşınabilir eşya.

* Bu biçimde güneşlik.

* Aynı noktadan çıkan eşit uzunluktaki sapçıkların ucunda bulunan şemsiye görünüşündeki çiçek topluluğu.

şemsiyeci

* Şemsiye yapan, satan veya onaran kimse.

şemsiyecilik

* Şemsiyecinin işi veya mesleği.

şemsiyelik

* Şemsiye koymaya yarayan, altında şemsiyelerden sızan suyun toplanması için özel kutusu olan, girişte bulunan mobilya.

* Şemsiye yapmaya elverişli olan (şey).

şen

* Yaşamaktan mutlu olduğunu davranışlarıyla belli eden, sevinçli, neşeli.

* Neşe veren, neşelendiren, eğlenceli.

* Neşe belirtisi olan (şey).

şen olmak

* neşelenmek, sevinmek, mutlu olmak.

şen şakrak

* Çok neşeli, şakrak.

şen şatır

* Bkz. şen şakrak.

şenaat

* İğrençlik, kötülük, alçaklık.

şendere

* Kaplamacılıkta kullanılan ince tahta.

* Fıçı kaburgası.

* Tekir cinsinden bir balık.

şenelme

* Şenelmek işi.

şenelmek

* Boş bir yer, insanların yerleşmesiyle yurt durumuna gelmek, meskûn olmak.

* Sevinmek, keyiflenmek, neşelenmek.

* (bitki) Gelişmek, büyümek, serpmek.

şeneltme

* Şeneltmek işi.

şeneltmek

* Şenelmiş duruma getirmek, meskûn kılmak.

şeni

* Kötü, çirkin, alçakça, utanç verici.

şeniyet

* Gerçek.

şenlendirilme

* Şenlendirilmek işi veya durumu.

şenlendirilmek

* Şenlenmesi sağlanmak.

şenlendirme

* Şenlendirmek işi.

şenlendirmek

* Şenlenmesini sağlamak, neşelendirmek.

şenleniş

* Şenlenmek işi veya biçimi.

şenlenme

* Şenlenmek işi.

şenlenmek

* Şen duruma gelmek, neşelenmek, gönlü açılmak.

* Bayındır duruma gelmek.

* Canlılık, hareket kazanmak.

şenlik

* Şen olma durumu, şetaret.

* Belli günlerde yapılan, coşku veren eğlendirici gösterilerin tümü, bayram.

* Belli bir sanat veya sanatçıya ayrılmış gösteri dizisi, festival.

* Sevinç, neşe.

şenlik görmemiş

* terbiyesiz, görgüsüz (kimse).

şenlikli

* Birçok kimsenin oturduğu, kalabalık, bayındır, şerefli.

* Eğlenceli.

şenliksiz

* Kalabalık olmayan.

* Eğlenceli olmayan, eğlencesiz.

şepit

* Hamurdan çok ince açılarak sacda pişirilen ekmek.

şer

* Kötülük, fenalık.

şerait

* Şartlar, koşullar.

şer'an

* Şeriat bakımından.

şerare

* Kıvılcım, çakım, çakın.

şerbet

- * Meyve suyu ile şekerli su karıştırılarak yapılan içecek.
- * Belli olaylar sebebiyle konuklara sunulan şekerli içecek.
- * Bazı maddelerin suda eritilmiş.

şerbet gibi

- * (hava için) yumuşak, güzel.

şerbetçi

- * Şerbet yapan veya satan kimse.
- * Şerbet satılan yer.

şerbetçi otu

* Yaprakları karşılıklı, sapı sarılgan olan, çiçekleri yumurtamsı kozalaklara dönüşen ve kozalaklarından bira yapımında yararlanılan çok yıllık ve otsu bir bitki (Humulus lupulus).

şerbetçilik

- * Şerbet yapma ve satma işi.

şerbetleme

- * Şerbetlemek işi.

şerbetlemek

- * Yılan vb. hayvanların sokmaması veya soktuğunda zehirin etkisiz olması için bir kimseyi afsunlamak.
- * Tarımda toprağın verimini artırmak için bitkiye gübre suyu vermek.

şerbetlenme

- * Şerbetlenmek işi.

şerbetlenmek

- * Yılan vb. hayvanların sokmaması veya soktuğunda zehirinin etkisiz olması için afsunlanmak.
- * Tarımda toprağın verimini artırmak için bitkiye gübre suyu verilmek.

şerbetli

- * Serbeti olan, şerbet katılmış olan.
- * Yılan vb. hayvanların sokmasından zarar görmeyen.
- * Kötü davranmayı, kötü işler yapmayı huy edinmiş olan.
- * Kendisine kötü davranılmasına alışmış olan.

şerbetlik

- * Şerbet yapmaya yarayan veya şerbet yapmak için ayrılmış olan.

şerbetsiz

- * Şerbeti olmayan.
- * Yılan vb. hayvanların sokmasına karşı şerbeti olmayan.
- * Şerbet verilmemiş olan.

şerç

- * Anüs, makat.

şeref

- * Başkalarının gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, onur.
- * Erdem, gözü peklik ve yetenekle kazanılmış iyi şöhret.

şeref kıt'ası

* Devlet başkanlarının, yüksek aşamada devlet adamları ve kumandanlarının karşılanma ve uğurlanmalarında hazır bulunan tören kıt'ası.

şeref konuğu

* Bir toplantı, davet, balo vb. ye çağrılan konuklar arasında kendisine ayrıcalık tanınan, en çok değer ve önem verilen kişi.

şeref locası

* Tiyatro, sinema gibi yerlerde şeref konuklarına ayrılan özel loca.

şeref misafiri

* Bkz. şeref konuğu.

şeref salonu

* Hava alanı, saray gibi büyük yapılarda kral, başkan gibi kişilerin oturdukları veya önemli törenlerin, karşılamaların yapıldığı yer.

şeref sözü

* Namus sözü.

şeref tribünü

* Stadyum, hipodrom gibi açık seyir yerlerinde devlet başkanlarına, yüksek makamlardaki devlet adamları, kumandanlara ve kulüp yöneticileri ile diğer yetkili kişilere ayrılmış özel koltuklu bölüm.

şeref üyesi

* Bkz. onur üyesi.

şeref vermek

* onurlandırmak, şereflelendirmek.

şeref yeri

* Bir toplantıda, özel saygı gösterilen kimse için ayrılmış yer.

şerefe

* Minarenin ezan okunan yeri.

şerefe (veya şerefimize)

* içki içilirken kadeh kaldırarak karşındakine değer verildiğini belirtmek için söylenen söz, sağlığına veya sağlığınıza.

şerefine

* kutlanmasına.

şerefine içmek

* mutlu bir olay veya durumu kutlamak amacıyla içki içmek.

şerfiye

* Bir yer bayındır duruma getirildiğinde, çevrede bulunan mülklerin değeri arttığından ötürü, bunların sahiplerinden belediyece alınan para.

şerefleendirme

* Şerefleendirmek işi, onurlandırma.

şerefleendirmek

* Kendisine saygı duyulan bir kimse, bir yere gelerek oradakileri mutlu etmek, onurlandırmak.

şereflenme

* Şereflenmek işi, onurlanma, teşerrüf.

şereflenmek

* Onurlanmak, teşerrüf etmek.

şerefli

* Onurlu.

* Onur veren, şeref veren.

* Bayındır, şenlikli.

şereflik

* Şerefli olma durumu.

şerefsiz

* Şereften yoksun olan, onursuz.

şerefsizlik

* Şerefsiz olma, şerefini koruyamama durumu, onursuzluk.

şerefyap

* Şeref kazanan (kimse).

şerefyap olmak

* onur kazanmak.

şergil

* Askıntı, baş belâsı.

şerh

* Açma, ayırma.

* (bir anlatım veya kitabı) Açıklama, yorumlama.

* Bir şeyi açıklamak amacıyla yazılmış kitap.

* Açık ve ayrıntılı anlatma.

şerh etmek

* açıklamak.

şerha

* Dilim, parça.

* Yara.

şerha şerha

* Dilim dilim, parça parça.

şer'i

* Şeriatle ilgili.

şeriat

* Kur'an'daki ayetlerden, Peygamberin sözlerinden çıkarılan, dinî temellere dayanan Müslümanlık kanunları, İslâm hukuku.

şeriatçı

* Dinin esaslarını sadece dinî hayatta değil, hukukî, iktisadî ve siyasi düzenlemelerde de geçerli kılmak isteyen kimse.

şeriatçılık

* Şeriatçı olma durumu, şeriat yanlısı.

şeriatın kestiği parmak acımaz

* kanunların uygun gördüğü cezaya katlanmak gerekir.

şerif

* Kutsal, şerefli.

* Soylu, temiz.

şerif

* Büyük Britanya'da kendi bölgesi içinde kralı temsil eden, yasalara saygı gösterilmesini sağlamakla görevli yönetici.

* Amerika Birleşik Devletlerinde seçimle iş başına gelen, hukukî yetkisi sınırlı olan yönetici.

şerik

* Ortak.

şeriklik

* Ortaklık, arkadaşlık.

şerir

* Kötü, kötülükçü, fesat kimse.

şerirlik

* Şerir olma durumu, kötülükçülük.

şerit

* Dar, uzun parça ve özellikle dokuma veya kumaş parçası.

* Dar, uzun kıyı parçası.

* Herhangi bir maddenin dar, düz ince ve uzun parçası.

* Bir kara yolunda trafik çizgileri ile ayrılmış bölümlerden her biri.

* Şeritgillerden, vücudu yassı, birbirine kenetlenmiş boğumları bulunan ve bazısı metrelerce boyda olan bir bağırsak asalağı, tenya.

* Paralel ve birbirine yakın iki çizgi arasında kalan alan parçası; tayfta birbirine yakın iki dalga boyu arasında kalan parça.

şerit balığı

* Kurdele balığı.

şerit değiştirmek

* trafikte hız durumuna ve yol şartlarına göre belirli kurallar içinde bir yol şeridinden diğerine geçmek.

şerit makarna

* Uzun ve ince makarna.

şerit metre

* Bezden yapılmış, sarılmaya uygun metre.

şeritçi

* Süs şeridi yapan veya satan kimse.

şeritçilik

* Şeritçinin mesleği.

şeritgiller

* Şeritler.

şeritleme

* Şeritlemek işi.

şeritlemek

* Şerit geçirmek, şeritle süslemek.

şeritler

* Vücutları şerit biçiminde ve parçalı olan, asalak olarak insan veya hayvanların bağırsaklarında yaşayan yassı solucanlar takımı.

şeritli

* Şeridi olan.

şeritsiz

* Şeridi olmayan.

şeriye

* Şeriatla ilgili.

şeriye mahkemeleri

* Osmanlı devletinde fıkıh esasına göre yargılama yapan mahkemeler.

şerrine lânet

* kötü bir kimse ile uğraşmak istenilmediğini veya kaçınıldığını anlatır.

şes

* Altı.

şesbeş

* Tavla oyununda atılan zarlardan birinin altı, öbürünün beşli gelmesi.

şesçihar

* Tavla oyununda atılan zarlardan birinin altı, öbürünün dördü gelmesi.

şesi beş görmek

* yanlış görmek, şaşkına dönmek, anlamında alay yolu söylenir.

şesşper

* Savaş araçlarından altı dilimli topuz.

şesüdü

* Tavla oyununda atılan zarlardan birinin altı, öbürünün ikili gelmesi.

şesüşe

* Tavla oyununda atılan zarlardan birinin altı, öbürünün üçlü gelmesi.

şesşyek

* Tavla oyununda atılan zarlardan birinin altı, öbürünün birli gelmesi.

şet

* Sıkarak bağlama, sıkma.

* Klâsik Türk müziğinde bir makamı kendi perdelerinden daha tiz veya pes perdelerde çalma işi.

şetaret

* Sevinç, şenlik, neşe.

şetaretli

* Şetareti olan, neşeli, şen, cıvı cıvı.

şetim

* Söyme, sövgü.

şetlant

* Shetland adalarında yetişen koyun türünün yününden yapılan kumaş, örgü vb.

şev

* İnşili yer, bayır.

* Eğik, meyilli.

şevahit

* Şahitler, tanıklar.

şevk

* İstek, heves.

* Sevinç, neşe.

şevk vermek

* isteklendirmek.

şevke gelmek

* isteği, hevesi artmak; neşelenmek.

şevke getirmek

* canlandırmak, isteğini artırmak.

şevkefza

* Klâsik Türk müziğinde III. Selim tarafından düzenlenmiş bir birleşik makam.

şevket

* (genellikle padişahlar için) Büyüklük, ululuk, yücelik, heybet.

şevketli

* "Büyüklük, güç sahibi" anlamında padişahlara verilen bir san.

şevki kırılmak

* isteği, hevesi kalmamak.

şevkli

* Şevki olan.

şevksiz

* Şevki olmayan.

şevksizlik

* Şevksiz olma durumu.

şevval

* Ay takviminin onuncu ayı, bayram ayı.

şey

* Belirsiz bir anlamda madde, eşya, söz, olay, iş, durum vb. nin adı yerine kullanılır.

* Nesne, madde.

şeyh

* Tarikat kurucusuna, bir tarıkatta en yüksek dereceye ulaşmış olan kimseye, tarikat büyüklerine veya tarikat kollarından birinin başında bulunan kimseye verilen ad.

* Arap kabile ve aşireti başkanı.

şeyhin kerameti kendinden menkul

* büyük işler gördüğünü söyleyen birinin sözüne inanılmadığını anlatmak için söylenir.

şeyhlik

* Şeyh olma durumu.

şeyhüslâm

* Osmanlı imparatorluğunda, kabinede sadrazamdan sonra yer alan ve din işlerine bakmakla birlikte dünya işlerine de din bakımından karışan üye.

şeyhüslâm kapısı

* Şeyhüslâmların görev yaptığı daire, fetvahane.

şeyhüslâmlık

* Şeyhüslâm olma durumu.

* Şeyhüslâm makamı.

şeytan

* Din kitaplarına göre isyancı meleklerin, kötü ruhların başı olarak nitelenen varlık.

* Kötü düşünce, kötü niyet.

* Çok kurnaz, uyanık (kimse).

şeytan aldatmak

* bazı davranışlarda iradeli, güçlü davranmamak, nefsine uymak.

* uyku hâlinde iken meni boşalmak, düş azmak.

şeytan azapta gerek

* "sevilmeyen bir kimse zorluk içinde kaldığında bunu hak etmiştir" anlamında kullanılır.

şeytan bezi

* Erkek elbisesi yapımında kullanılan kadife dokunuşlu bir tür pamuk kumaş.

şeytan çekici

* Hareketli ve becerikli çocuk.

şeytan diyor ki

* yapılmaması gereken bir davranış için, yapma isteği duyulduğunda söylenir.

şeytan dürtmek

* durup dururken uygunsuz, kötü bir davranışta bulunmak.

şeytan elini çekmiş

* uygunsuz bir iş yapacak veya kötülük düşünecek durumu olmayan çok yaşlı kimseler için kullanılır.

şeytan elması

* Tatula.

şeytan geçmiş gibi

* konuşma sırasında birden kısa bir sessizlik olması durumunda söylenir.

şeytan gibi

* çok zeki ve kurnaz.

şeytan görsün yüzünü

* sevilmeyen, görmek bile istenilmeyen kimse için söylenir.

şeytan kandırmak

* düş azmak, şeytan aldatmak.

şeytan kulağına kurşun

* aksama ihtimali bulunan durum veya işler düzenli gittiğinde "nazar değmesin" anlamında söylenir.

şeytan kuşu

* Kurbaga ile beslenen, kuyruksuz bir cins büyük yarasa (*Rhinolophus ferrum equinum*).

şeytan otu

* Maydanozgiller familyasından nemli yerlerde yetişen mavi çiçekli çok yıllık bir bitki (*Seabiosa ukrainica*).

şeytan örümceği

* Ördüğü ağ rüzgâra salarak onunla birlikte uzaklara giden bir cins örümcek.

* Öğle sığığında havada örümcek ağ gibi tel tel görünen güneş ışığı.

şeytan şalgamı

* Kabakgillerden, iri ve etli, nişastadan oluşan, kök sapından müshil olarak yararlanılan, tırmanıcı bir süs bitkisi (*Bryonia diocia*).

şeytan taşlama

* Hac görevini yerine getiren Müslümanların, Mina adlı yerde kurban bayramının birinci, ikinci ve üçüncü günü şeytana yedişer taş atmalarına verilen ad.

şeytan tüyü (olmak)

* kendini herkese kolaylıkla sevdirme özelliği (bulunmak).

şeytan uçurtması

* Kâğıttan, bükülerek yapılmış bir çeşit üçgen biçiminde küçük uçurtma.

şeytana parmak ısırtmak

* çok kötü ve çirkin bir şey yapmak.

şeytana külâhı (veya pabucu) ters giydirmek

* çok kurnaz olmak.

şeytana uymak

* kötü bir şey yapma isteğine kapılmak.

şeytanarabası

* Bazı bitkilerin havada uçuşan uzun ve ince tüylü tohumu.

şeytanca

* Şeytana yaraşır bir biçimde, kurnazca, kurnazlıkla, şeytanî.

şeytanet

* Şeytanlık, kurnazlık.

şeytanfeneri

* Yanardöner fener.

şeytanılâin

* Lânetlenmiş olan şeytan.

şeytanın bacağı (veya ayağını) kırmak

* herhangi bir sebeple yapılmayan bir işe başlamak veya gidilmeyen bir yere gitmek.

* uğursuzluğu, şanssızlığı, aksiliği yenmek.

şeytanın işi yok

* kötü talih dolayısıyla.

şeytanın kık bacağı (veya art ayağı)

* çok akıllı ve yaramaz (çocuk).

şeytanın yattığı yeri bilmek

* bilinmesi ve hatırlanması güç şeyleri bilmek, çok kurnaz ve açık göz olmak.

şeytanî

* Şeytanca.

* Şeytanla ilgili.

şeytaniğnesi

* Şeytaniğnesigiller familyasına giren kız böceklerine verilen genel ad (Aeschna).

şeytaniğnesigiller

* Kız böcekleri takımına giren bir familya.

şeytanlık

* Şeytan olma durumu.

* Hile, kurnazlık.

şeytanlık etmek

* şeytanca bir davranışta bulunmak, kurnazlık etmek.

şeytanminaresi

* Bazı deniz böceklerinin koni biçimindeki kavkısı.

şeytansaçı

* Bkz. Küsküt.

şeytanterisi

* Maydonozgillerden, Orta Asya'da ve Akdeniz ülkelerinde yetişen, kalın köklü, sarı çiçekli, pis kokulu bitki (Ferula assa-foetida).

* Bu bitkiden elde edilen ve hekimlikte kullanılan reçineli zambak.

şeytantırnağı

- * Tırnağın yanında oluşan, rahatsız edici, sertleşip kalkmış üst deri.
- * Çan çiçekgilerden, birçoğu dağlarda yetişen bir çeşit bitki (Phyteuma).

şezlong

- * Üzerine uzanılabilir biçimde ayarlanan, döşeme yerine bez gerilen bir tür taşınabilir koltuk.

şık

- * Güzel, zarif, modaaya uygun.
- * Güzel, modaaya uygun giyinmiş olan.
- * Yerinde, gereği gibi.

şık

- * Bir konuda seçilebilecek yolların, alınabilecek kararların her biri, seçenek, alternatif.

şıkır şıkır

- * Metal paraların birbirine çarpmasıyla çıkan ses.
- * Parlak, pırl pırl.

şıkır şıkır oynamak

- * canlı bir biçimde oynamak.
- * çok sevinmek.

şıkırdama

- * Şıkırdamak işi.

şıkırdamak

- * Birbirine çarpan metal paraların çıkardığı sese benzer bir ses çıkarmak.
- * Aydınlanmak, parlamak.

şıkırdatma

- * Şıkırdatmak işi.

şıkırdatmak

- * Şıkırtılı ses çıkartmak.
- * Birine para verileceğini şaka yollu anlatmak.

şıkırtı

- * Metal bir nesnenin veya suyun dökülürken, bir yere çarparken çıkardığı ses.

şıklaşma

- * Şıklaşmak işi.

şıklaşmak

- * Şık duruma gelmek, şık olmak.

şıklaştırma

- * Şıklaştırmak işi veya biçimi.

şıklaştırmak

- * Şık duruma getirmek, şık olmasını sağlamak.

şıklık

- * Şık olma durumu.

şıkşık

- * Çıngıraklı çocuk oyuncağı.

şıldır şıldır

- * (göz için) Canlı, parlak.
- * Gözleri yaşlı olarak veya yaşararak.

şillik

* Aşırı ve bayağı biçimde süslenip boyanmış kadın.

şımarık

* Şımarmış, şımartılmış.

şımarıkça

* Şımarık (bir biçimde).

şımarıklık

* Şımarık olma durumu veya şımarıkça davranış.

şımarış

* Şımarmak işi veya biçimi.

şımarma

* Şımarmak işi.

şımarmak

* Kendisine gösterilen sevgi ve saygıdan veya verilen değerden yüreklenerек yersiz ve aşırı davranışlarda bulunmak.

şımartılma

* Şımartılmak işi.

şımartılmak

* Şımartmak işine konu olmak.

şımartma

* Şımartmak işi.

şımartmak

* Şımarmasına yol açmak.

-şın

* Küçültme sıfatları türeten ek.

şingıl

* Bir salkımı oluşturan küçük salkımlardan her biri.

* Küçük ve parlak süs.

şingır şingır

* Şingırdayarak.

şingırdama

* Şingırdamak işi.

şingırdamak

* (küçük şeyler için) Bir yere çarpıp düşerken veya birbirine değerken çınlama sesi çıkarmak.

şingırtı

* Şingırdama sesi.

şıp

* Düşen su damlasının çıkardığı ses.

şıp diye

* ansızın beklenmeyen bir anda.

* hemen.

şıp sevdi

* \343 şıpsavdi.

şıp şıp

* Düşen su damlasının çıkardığı ses.

şıp şıp

* şıp sesi çıkararak.

şıpıdık

* Ökçesiz ve arkalıksız (terlik veya pabuç).

şıpın işi

* Kolayca ve çabuk yapılan.

şıpır şıpır

* Şıpırdayarak.

şıpırdama

* Şıpırdamak işi.

şıpırdamak

* Su vb. hiç ara vermeksizin, damla damla akarken şıp sesi çıkarmak.

şıpırtı

* Şıpırdama sesi.

şıpka

* Torpidolara karşı ve daha başka işler için gemilerde kullanılan halattan örülmüş ağ.

şıppadak

* Birdenbire ve beklenmeyen bir zamanda.

şıpsevdi

* Görür görmez seven, âşık olan kimse.

şıpsevdilik

* Şıpsevdi olma durumu.

şıpşıp

* Ökçesiz ve arkalıksız terlik, şıpıdık.

şıra

* Henüz mayalanmamış üzüm suyu.

* Bazı meyve ve sebzelerin özlerine verilen ad.

* Süzölmüş afyon.

şıracı

* Şıra yapıp satan kimse.

* Şıra satılan yer.

şırak

* Bir nesne başka bir nesneye birdenbire, şiddetle çarptığında çıkan sert ve hışırtılı sesi anlatır.

şırak şırak

* Şırak sesinin sürekliliğini anlatır.

şırakkadak

* Ansızın, birdenbire.

şıralı

* Tadı ve suyu bol.

şıralık

* Şıra olmaya elverişli olan meyve.

şıralık üzüm

* Şıra yapmak için ayrılmış üzüm.

şıraölçer

* Şıranın yoğunluğunu ölçmeye yarayan alet.

şırfıntı

* Seviyesi düşük, bayağı (kadın).

şırıl şırıl

* Genellikle suyun az ve sürekli aktığını anlatır.

şırıldama

* Şırıldamak işi.

şırıldamak

* (su vb. için) Akarken veya dökülürken şırıl şırıl ses çıkarmak, şırlıltıyla akmak.

şırıldı

* Şırıldayan suyun çıkardığı ses.

şırınga

* Havayı veya sıvıları emmeye veya itmeye yarayan alet.

* Vücuda ilâç vermek için kullanılan, ucu iğneli küçük pompa, enjektör.

* Bir doku veya boşluğa basınçla sıvı doldurmaya yarayan aletlere verilen ad.

şırınga etmek

* gaz veya sıvı bir maddeyi gözenekli başka bir maddenin içine şırınga ile doldurmak.

şırınga yapmak

* şırınga ile vücuda gerekli yerinden ilâç vermek.

şırıngalama

* Şırıngalamak işi veya durumu.

şırıngalamak

* Şırınga etmek.

* Birtakım düşünce veya duyguları bir başkasına benimsetmek, telkin etmek.

şırılağan

* Susam yağı.

şırlama

* Şırlamak işi.

* Gaz veya sıvının dar bir delik veya kanaldan geçmesiyle duyulan ses.

şırlamak

* Şırıl şırıl ses çıkararak akmak.

şıvgın

* Budanmış yaşlı ağaçların budanan yerlerinden çıkan taze sürgünler, filiz.

* Fırtınayla yağın yağmur.

Şia

* İslâmiyette Hz. Ali'ye yandaş olanlar.

* Şiilik.

şiar

* Belgi.

şiar edinmek

* benimsemek, ilke olarak kabul etmek.

şiber valf

* Suyu açıp kapamaya yarayan contasız vana.

şiddet

* Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğnlik, sertlik.

* Hız.

* (duygu veya davranış için) Aşrnlık.

* Karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma.

şiddet göstermek

* kaba, sert davranmak.

şiddet olayı

* Çevreyi sindirmek için yaratılan olay veya girişilen hareket.

şiddete başvurmak

* kaba kuvvet kullanmak.

şiddetle

* güçlü bir biçimde.

şiddetlendirme

* Şiddetlendirmek işi.

şiddetlendirmek

* Şiddetini giderek artırmak.

şiddetlenme

* Şiddetlenmek işi.

şiddetlenmek

* Şiddeti giderek artmak, hızlanmak.

şiddetli

* Zorlu, sert.

* Hızlı.

* Aşırn.

şif

* Pamuk kozası.

* Şırası alınmış üzüm posası.

şifa

* Bedenî veya ruhî bir hastalığın son bulması, hastalıktan kurtulma, onma.

şifa bulmak

* iyi olmak, onmak.

şifa niyetine

* bir kimseye ilâç verilirken "iyi olması, fayda sağlaması dileğiyle" anlamında kullanılır.

şifa otu

* Demet hâlinde çiçek açan ve küçük bir saraypatına benzeyen otsu bir bitki (Erigeron).

şifa vermek

* iyi etmek, sağlığına kavuşturmak.

şifahane

* Hastahane.

şifahen

* Ağızdan, sözle söyleyerek.

şifahî

* Ağızdan, sözlü.

şifalar olsun

* aksıranlara, banyodan çıkanlara veya ilâç içenlere söylenen bir iyi dilek sözü.

şifalı

* Sağlığa yararlı olan.

şifasız

* Şifası olmayan.

şifayı bulmak (veya kapmak)

* hastalanmak veya hastalığı artmak.

şifleme

* Şiflemek işi veya biçimi.

şiflemek

* Pamuğu kozasından ayırmak.

* Mısırı koçanından ayırmak.

şifon

* İpek iplikle dokunmuş ince, şeffaf kumaş.

* Bu kumaştan yapılmış.

şifoniyer

* Çekmecelerine çamaşır konulan dolap.

şifre

* Gizli haberleşmeye yarayan işaretlerin tümü.

şifre anahtarı

* Şifrede kullanılan işaretleri gösteren liste.

şifreci

* Metinleri şifreleyen veya şifreli bir metni çözen kimse.

şifreleme

* Şifrelemek işi.

şifrelemek

* Bir metni şifreli duruma getirmek.

şifreli

* Şifre ile yazılmış.

* Şifresi olan; ancak şifresi çözülünce açılabilen.

şifreli çanta

* Açılıp kapanması şifreli rakamlara bağlı olan özel yapılmış çanta.

şifreli hesap

* Gizli hesap.

şifreli kasa

* Önceden belirlenmiş harf veya rakamlardan oluşan özel bir şifrenin uygulanması sonucunda açılıp kapanan

kasa.

* Açılıp kapanması şifredeki rakamlara bağlı olan çelik kasa.

şifreli kilit

* Üstünde her birinde çepeçevre birçok harfler yazılı bir sıra tekerlek bulunan ve bunlar çevrildiğinde bilinen bir kelime ortaya çıkarılınca açılabilen kilit.

şifreli telgraf

* Metni şifreli olan ve bu şifre çözülünce anlaşılabilen telgraf.

şifreyi çözmek

* bir şifrede kullanılan işaretlerin anlamını bulmak.

Şîî

* Şîîlik mezhebinden olan kimse.

Şîîlik

* Hz. Muhammed'in ölümünden sonra, damadı Ali'nin ilk halife ve imametini ancak onun soyundan gelenlere ait olduğunu kabul edenlerin, Sünnîlerden ayrılarak kurdukları mezhep.

şîir

* Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebî anlatım biçimi.
* Bir şairin, bir dönemin bu sanatı kullandığı özel biçim.
* Manzume.
* Düş gücüne, hayale, imgeye, gönle seslenen, anı, duygu, coşku uyandıran, etkileyen yön.

şîir defteri

* Yazılmış veya derlenmiş şîirlerin içinde bulunduğu defter.

şîir gibi

* çok güzel, çok hoş.

şîir kitabı

* İçeriği şîirlerle düzenlenmiş kitap.

şîirce

* Mensur şîir, şîir yönü ağırlıklı (ağır basan) düz yazı.

şîiriyet

* Şîir olma özelliği.

şîirleştirme

* Şîirleştirmek işi veya durumu.

şîirleştirmek

* Şîir hâline getirmek.

şîirli

* Şîir havasında olan.

şîirsel

* Şîir niteliği olan.

şîkâr

* Av.
* Avlanan hayvan.
* Düşmandan ele geçirilen mal, ganimet.

şîkâyet

* Hoşnutsuzluk belirten söz veya yazı, sızlanma, sızıltı, yakınma.

şîkâyet etmek

* sızlanmak.
* birinin yaptığı yanlış bir iş veya davranışı daha üst makamdakine bildirmek.

şikâyet getirmek

* sızlanmak, yakınmak.

şikâyetçi

* Sızlanan, sızıltısı olan, yakınan, şikâyet eden kimse.

şikâyetçilik

* Şikâyetçi olma durumu.

şikâyetname

* Bir görevlinin, yanlış ve kötü hareketleriyle davranışlarını ilgili ve yetkili makama bildiren yazı, şikâyet mektubu.

şikâyetle bulunmak

* yakınmak, şikâyet etmek.

şike

* Maddî veya manevî bir çıkar karşılığı anlaşma ile bir maçın sonucunu değiştirme, danişık spor karşılaşması yapma.

* Bir çıkar karşılığı, uzlaşarak bir iş yapma, aldatma.

şike yapmak

* danişık spor karşılaşması yapmak.

* bir çıkar karşılığı anlaşarak bir işi yapmak.

şikeli

* Danişıklı (spor karşılaşması).

şikemperver

* Boğazına düşkün.

şikesiz

* Şikesi olmayan.

şikeste

* Kınılmış, kırık.

* Yenilmiş, yenik düşmüş.

* Gücenmiş, kırgın, kederli.

şile

* Mercan köşk.

Şile bezi

* Gecelik, gömlek, peçete yapımında kullanılan, bir tür ince, yıkanabilir pamuklu kumaş.

* Bu kumaştan yapılmış olan.

şilem

* Briçte bir ekibin, en çok bir el vererek yaptığı oyun.

şilep

* Yük taşımaya yarayan gemi, yük gemisi.

şilepçilik

* Şilep işletmeciliği.

şilin

* Avusturya para birimi.

* İngiliz lirasının yirmide biri olan para.

* İngiliz sömürgelerinde ve başka bazı ülkelerde para birimi.

şilt

* Üzerine genellikle bir kurum veya kuruluşun adı, işareti kazılmış olan ve armağan olarak bir kimse veya takıma verilen, kalkan biçiminde levha, ergilik.

şilte

* Üstünde oturan, yatılan, içi yünle, pamukla doldurulmuş döşek.

şimal

* Kuzey.

şimalî

* Kuzeyle ilgili, kuzeye özgü, kuzey.

şimdi

* Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda.

* Az sonra, yakında.

* Az önce, biraz önce, demin.

* Artık, bundan böyle, bu duruma göre.

şimdi şimdi

* Ancak çok yakın bir zamandan beri.

şimdici

* Hemen şimdi, şu anda.

şimdiden

* İçinde bulunduğumuz zamandan başlayarak.

şimdiden tezi yok

* hiç vakit geçirmeden hemen şimdi.

şimdiki

* İçinde bulunulan anda olan veya yapılan, bu andaki, bu zamandaki.

şimdikiler

* yeni kuşak, şimdiki gençler, yeniler.

şimdilerde

* Bugünlerde.

* Bu sıralarda.

şimdileyin

* Şimdiki zamanda.

şimdilik

* Şimdiki durumda veya zamanda, şimdiki zaman için, şu duruma göre.

şimdiye kadar (veya şimdiye dek)

* şu ana kadar, bugüne gelinceye kadar.

şimendifer

* Demir yolu.

* Demir yolu katan, tren.

şimiotaksi

* Bkz. kimya göçümü.

şimiotropizm

* Bkz. kimya doğrulumu.

şimşek

* Bir bulutun tabanı ile yer arasında, iki bulut arasında veya bir bulut içinde elektrik boşalırken oluşan kırık çizgi biçimindeki geçici ışık.

* Parıltı.

şimşek çakmak

- * şimşek oluşmak.
- * aşırı parlamak.

şimşek gibi

- * çok hızlı.

şimşek taşı

- * Gök taşı.

şimşeklenme

- * Şimşeklenmek işi veya durumu.

şimşeklenmek

- * Şimşek çakmak.

şimşekleri üstüne çekmek

- * sert eleştirilere hedef olmak.

şimşekli

- * (hava için) Şimşek oluşan, şimşek çakan.
- * Gürültülü patırtılı, sinirli, tartışmalı.

şimşir

* Şimşirgillerden, yaprakları her mevsimde yeşil kalan, taşlık, çorak bölgelerde kendiliğinden yetişen veya bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, odunu sarımsı renkli ve çok sert olan, 1-5 m yükseklikte bir ağaççık (Buxus sempervirens).

- * Bu bitkinin sert, düzgün sarı renkte kerestesi.
- * Bu keresteden yapılan.

şimşirgiller

- * İki çeneklilerden, örnek bitkisi şimşir olan ve şimşir türlerini içine alan bir bitki familyası.

şimşirlik

- * Sarayda babası ölmüş şehzadelerin yaşadığı yer, kafes.

şinanay

- * Sevinç, mutluluk, hoşnutluk, kıvanç belirtir.
- * Cicili bicili.
- * İdare lâmbası.
- * Yok, kalmadı, tükendi.

şinik

- * Tahıl için kullanılan, sekiz kiloluk ölçek.
- * Şiniğin alabileceği miktarda olan.

şinikleme

- * Şiniklemek işi.

şiniklemek

- * Şinikle tartmak, ölçmek.

şinto

- * Japonya'nın millî dini.

şintoculuk

- * Şinto dini yanlısı, bu dini benimseme.

şintoizm

- * Şinto.

şip

* Ülkemiz sularında yaşayan bir mersin balığı türü, biz (Acipenser nudiventris).

şipşak

* Birden, çabucak, hemencecik, derhal.

şipşakçı

* Sokakta beş on dakika içinde resim çekip hazırlayan ve bunları satan fotoğrafçı.

şipşakçılık

* Şipşakçının yaptığı iş.

şipşirin

* Çok sevimli, çok şirin, cana yakın.

şiraze

* Ciltçilikte, kitap yapraklarını düzgün tutmaya yarayan ince örülmüş şerit.

* Pehlivan kispetinin paçası.

şirazeden çıkmak

* akıl dengesini kaybetmek.

şirazesinden çıkmak

* düzenini kaybetmek, çığıından çıkmak.

şirden

* Geviş getiren hayvanlarda, çiğnenmiş besinin bir kez daha mide sularıyla sindirildiği, dört bölümlü midenin dördüncü bölümü.

şirin

* Sevimli, cana yakın, tatlı, hoş.

şirinlik

* Şirin olma durumu, sevimlilik.

şirk

* Tanrı'nın birden çok olduğuna inanma, Tanrı'ya ortak tanıma, eş koşma.

şirk koşmak

* Tanrı'nın birden çok olduğunu söylemek, Tanrı'ya ortak tanımak, eş koşmak.

şirket

* Ortaklık.

şirketleşme

* Şirketleşmek işi veya durumu.

şirketleşmek

* Şirket durumunu almak.

şirpençe

* Deri altı hücre dokusunun ve yağ bezlerinin iltihaplanmasından oluşan, genişlediğinde çok tehlikeli olabilen, stafilokokların sebep olduğu bir kan çıbanı, kızıl yara.

şirret

* Geçimsiz, huysuz, kavga çıkarmaktan hoşlanan, edepsiz, yaygaracı.

şirretçe

* Şirret (bir biçimde).

şirretleşme

* Şirretleşmek işi.

şirretleşmek

* Huysuzlaşmak, edepsizleşmek.

şirretlik

* Şirret olma durumu, yaygaracılık.

* Şirretçe davranış.

şirretlik etmek

* edepsizce davranmak.

şiryan

* Atardamar.

şist

* Kolayca yapraklara ayrılabilen, silisli, alüminli tortul kayaçların genel adı.

* Molozla karışık bütün moloz maddelerinin bilimsel adı.

şistleşme

* Şistleşmek işi veya durumu.

şistleşmek

* Kömüre karışmış moloz oranının çok olması yüzünden, bir tabaka tümüyle işletilemez olmak.

şistli

* Şist gibi yapraklı.

şistlilik

* Bazı kayalara özgü olan dilimlere ayrılabilme durumu.

şiş

* Şişmiş, şişkin, kabark.

* Şişmiş olan yer, şişlik.

şiş

* Bir ucu sivri, demir veya ağaçtan, bazen silâh gibi kullanılabilen ince uzun çubuk.

* Örgü örmekte kullanılan, metal, ağaç, kemik vb. den yapılan uzun çubuk.

* Şişe geçirilerek veya şişte pişirilmiş olan (et).

şiş kebab

* Şişte pişmiş kebab.

şiş köfte

* Şişe geçirilerek hazırlanmış ve pişirilmiş köfte.

şişane

* Bkz. şişhane.

şişe

* Sıvıların, özellikle de içkilerin konulduğu camdan yapılmış, dar ağzılı uzun kap.

* Gaz lâmbasında fitil çevresine konulan cam koruyucu.

* Şişenin aldığı ölçüde.

şişe

* Tavan tahtaları arasındaki açıklığı kapatmak için uzunluğuna çakılan çita.

şişe çekmek (veya vurmak)

* ağın dindirmek amacıyla içinde alev yakılarak havası seyreltilen özel bir şişeyi veya bardağı sırtta uygulamak, vantuz çekmek.

şişeci

* Şişe alan veya satan kimse.

şişek

- * Bir veya iki yaş arasında koyun.
- * Kuzulama dönemine girmiş veya doğurmuş koyun.

şişeleme

- * Şişelemek işi.

şişelemek

- * Şişeye doldurmak.

şişelenme

- * Şişelenmek işi.

şişelenmek

- * Şişeye doldurulmak.

şişelik

- * Şişe konulacak yer.

şişhane

- * Namlusu altı yivli tüfek veya top.

şişinme

- * Şişinmek işi.

şişinmek

- * Başkalarına yüksekte bakar gibi bir tavır takınmak, böbürlendiğini davranışlarıyla belli etmek, kabarmak, gururlanmak.
- * Surat asmak, dargın durmak.
- * Bazı böcekler, saldırıya uğradıklarında bütün uzantı ve eklentilerini, düşmanını korkutup ürkütecek biçimde yayarak genişletmek.

şişirilme

- * Şişirmek işi.

şişirmek

- * Şişirmek işine konu olmak.

şişiriş

- * Şişirmek işi veya biçimi.

şişirme

- * Şişirmek işi.
- * Baştan savma, kötü (iş).

şişirmece

- * Baştan savma, kötü (iş).

şişirmek

- * Şişkin bir duruma getirmek.
- * (bir sözü veya yazıyı) Gereksiz katmalarla uzatmak.
- * Baştan savma iş görmek.
- * Abartmak.

şişirtme

- * Şişirtmek işi.

şişirtmek

- * Şişirmek işini yaptırmak.

şışkin

* Şişmiş, şişirilmiş.

şışkinlik

* Şişkin olma durumu.
* Kabanklık, şişlik.
* Bağırsaklarda gaz birikmesi sonucu karında oluşan şişme ve gerginlik.
* Enflasyon.

şısko

* Şişman.
* Toplu, dolgun.

şışkoluk

* Şişman olma durumu.

şışleme

* Şişlemek işi.

şışlemek

* Şiş saplamak, şiş batırmak.
* Kama, çakı gibi bir araçla yaralamak.

şışlenme

* Şişlenmek işi.

şışlenmek

* Şiş saplamak, şişle yaralanmak.
* Kama, çakı gibi bir araçla yaralanmak.

şışlik

* Şiş olma durumu.
* Şiş olmaya elverişli.

şışman

* Deri altında fazla yağ toplanması sebebiyle vücudun her yanı şişkin görünen kimse, şişko, mülâhham.

şışmanca

* Oldukça şişman, biraz şişman.

şışmanlama

* Şişmanlamak işi.

şışmanlamak

* Şişman duruma gelmek.

şışmanlatma

* Şişmanlamak işi.

şışmanlatmak

* Şişmanlamasını sağlamak, şişman duruma getirmek.

şışmanlık

* Şişman olma durumu.

şışme

* Şişmek işi.

şışmek

* İçi hava veya gazlarla dolarak gerilmek.
* Bir şey emerek hacmi büyümek, genişlemek.
* (vücudun bir yeri) İçine yabancı bir maddenin girmesiyle veya başka bir etkiyle gerilmek, kabarmak.

- * Çok yemek yiyerek rahatsız olacak kadar doymak.
- * Yorularak koşuyu veya müsabakayı sürdüremez olmak.
- * Gururlanmak, büyüklenmek.
- * Bozulmak, bozum olmak, utanmak.

şıta

- * Kış.

şitaiye

- * Divan edebiyatında kış mevsimini konu olarak işleyen şiir.
- * Bir kasidenin kış anlatan giriş bölümü.

şive

- * Söyleyiş özelliği.
- * Naz, eda.
- * Ağzı.

şivekâr

- * İşveli, cıvıltı, şiveli.

şiveli

- * Nazlı, edalı.
- * Şivesi herhangi bir özellikte olan.

şivesiz

- * Söyleyişi kusurlu, bozuk olan.

şivesizlik

- * Söyleyişte bozukluk.

şizofren

- * Şizofreniye tutulmuş kimse.

şizofreni

* Gerçeklerle olan ilişkilerin büyük ölçüde azalması, düşünce, duygu ve davranış alanlarında önemli bozulmaların ortaya çıkması gibi belirtiler gösteren bir ruh hastalığı.

şlempe

* Tanelerin veya melasın fermantasyonundan veya damıtma yoluyla alkol alındıktan sonra çok sulu hâldeki lâpa.

şnitzel

- * Tavuk etinden yapılan bir tür yemek.

şnorkel

- * Dizel motorlu denizaltının su altında uzun süre kalmasını sağlayan düzen.

şofben

- * Gaz veya elektrikle çalışarak sıcak su sağlayan araç.

şoför

- * Karada kullanılan motorlu araçları sürüp yöneten kimse, sürücü.

şoför ağzı

- * Şoförlerin arasında kullanılan ve kendilerine özgü deyim ve argoyu içeren konuşma tarzı.

şoför koltuğu

- * Taşıtlarda sürücünün oturduğu ön koltuk.

şoför mahalli

- * Taşıtlarda sürücünün bulunduğu ön koltuk.

şoför muavini

* Genellikle otobüs, kamyon, minibüs gibi kara taşımacılığı yapan araçlarda şoföre, yolculara yardım eden kimse.

şoför okulu

* Sürücü belgesi almak isteyen adaylara özel eğitim veren kuruluş.

şoförlük

* Şoför olma durumu, sürücülük.

* Şoförün işi.

şok

* Kaza, beklenmeyen bir olay veya bazı ilâç ve uyuşturucuların yarattığı, fiziksel veya ruhî nitelikte birdenbire gelişen karmaşık belirtilerin tümü.

şok tedavisi

* Hastayı bazı ilâçları yüksek dozda vererek veya beyinden gerilimli elektrik geçirerek iyileştirme.

şoke

* "Birdenbire şaşırmak, hoşla gitmeyecek bir şey yapmak" anlamında şoke etmek veya "birdenbire şaşırmak, hoşla gitmeyecek bir şeyle karşılaşmak" anlamında şoke olmak deyimlerinde kullanılır.

şokola

* Çikolata, şeker, su veya sütle yapılan sıcak içecek.

şolo

* Peru para birimi.

şom

* Uğursuzluk.

şom ağızlı

* Sürekli kötü şeylerden söz eden ve sözlerinin uğursuzluk getireceğinden korkulan (kimse).

şopar

* Çingene çocuğu.

* Şımarık, küstah, yaramaz.

şoparlık

* Şopar gibi davranma.

Şor

* Batı Sibirya'da yaşayan bir Türk topluluğunun adı.

Şorca

* Şor Türkçesi.

şorlama

* Şorlamak işi.

şorlamak

* (su vb. için) Şor diye ses çıkararak akmak.

şorolo

* Kadınlaşmış, kadın kılığına girmiş olan ve ahlâk dışı ilişkiler için kullanılan erkek.

şorololuk

* Şorolo olma durumu.

şorolop

* Birdenbire ve hırsla yutmayı anlatır.

* Yalan.

- şort
* Genellikle bazı sporları yaparken giyilen, paçaları dizlerin yukarısında başlayan kısa pantolon.
- şose
* Genellikle taş kırıkları üzerine kum döşenip silindir geçirilerek yapılan yol.
- şoset
* Kısa çorap.
- şoson
* Kumaş veya ince deriden, çoğunlukla düz topuklu, ayağı bütünüyle saran ayakkabı.
- şov
* Genellikle şarkı, dans gibi eğlendirici nitelikteki gösteri.
- şov yapmak
* gösteri yapmak.
- şoven
* Şovenizmden yana olan kimse, görüş vb.
- şovenizm
* Kendi ulusunu öne çıkararak değişik ırk ve uluslar arasında düşmanlık yaratmayı amaçlayan ve bu yolda kışkırtmada bulunan aşırı akım.
- şovenlik
* Şoven olma durumu veya şovence davranış.
- şovmen
* Şov yapan kimse, gösteri adamı.
- şovrum
* Sergi evi.
- şöbiyet
* Hamurdan yapılan bir tür baklava.
* İnce yufkaların içine kaymak konulup üstüne dövülmüş fıstık serpilen bir tür tatlı.
- şöhret
* Herkesçe bilinme, tanınma durumu, ün.
* Tanınmış, ünlü kimse.
- şöhret bulmak (veya kazanmak)
* ün sahibi olmak, üne kavuşmak, ünlenmek.
- şöhret kapısı açılmak
* meşhur olmaya başlamak, çok ünlü olmak.
- şöhret sahibi
* Üne ulaşmış kimse.
- şöhret salmak
* ünü yayılmak.
- şöhreti dünyayı tutmak
* çok tanınmak.
- şöhretli
* Ünü olan, ünlü, tanınmış.
- şöhretsiz

* Ünü olmayan, ünsüz.

şölen

- * Eğlenmek veya bir olayı kutlamak amacıyla birçok kimsenin bir araya gelerek yedikleri yemek, ziyafet.
- * Sanat gösterisi.
- * Belli bir amaçla düzenlenen eğlence.
- * Din töreni niteliğinde yemek toplantısı.

şölen çekmek

- * şölen düzenlemek, ziyafet vermek.
- * sanat gösterisinde bulunmak.

şömine

- * Ocak.

şömiz

- * Gömlek.
- * Kitap kılıfı.

şömizye

- * Yakası erkek gömleğini andıran, uzun kollu manşetli kadın blûzu.

şömüz

- * Bkz. şömiz.

şövale

- * Ressam sehпасı.

şövalye

- * Eski Roma'da üç sınıftan ikincisinin üyesi olan yurttaş.
- * Orta Çağ Avrupa'sında özel eğitimle yetişmiş, belli ülküler taşıyan, soylu, atlı savaşçı.
- * Derebeylik düzeninde soyluluk unvanlarının en alt basamağı.
- * Günümüzde Fransız hükümetinin verdiği şeref belgesi ve nişanı.

şövalye ruhlu

- * Şövalye geleneği çerçevesinde yetişen kimse.

şövalye yüzüğü

- * Kaşı kalın ve köşeli bir çeşit yüzük.

şövalyece

- * Şövalye gibi, şövalyeye yakışır biçimde.

şövalyelik

- * Şövalye olma durumu.
- * Şövalyenin bağlı olduğu derebeylik kurumu.
- * Gereğinden çok yüreklilik, atılganlık gösterme durumu.

şöyle

- * Şunun gibi, şuna benzer.
- * Şu yolda, şu biçimde, aşağı yukarı.

şöyle bir

- * Gelişigüzel, üzerinde durmayarak, üstünkörü.
- * Kısaca, kısa süreli, hemencik.

şöyle bir bakmak (veya göz atmak)

- * kısaca bakmak.

şöyle böyle

- * Ne iyi ne kötü, orta derecede, âdeta.
- * Aşağı yukarı, hemen hemen, yaklaşık olarak.

şöyle dursun

* bir işin gerçekleşmekten çok uzak bulunduğunu, ona bağlı daha kolay, daha basit bir şeyin bile gerçekleşmediğini anlatır.

şöyle ki

* bir düşünceyi, bir iddiayı açıklamak için söylenecek sözlerin başına gelen bağlaç.

şu bu

* Birtakım kimseler ve nesneler.

şufa

* Ön alım.

şufa hakkı

* Bkz. ön alım hakkı.

şuh

* Neşeli ve serbest (kadın).

şuhluk

* Şuh olma durumu.

şule

* Alev, yalım.

şuna

* Şu zamirinin yönelme durumu.

şuna bak

* hafifseme veya kınama için söylenir.

şuna buna

* Bir başkasına.

şunca

* Şu kadar.

şuncacık

* Şu kadarcık, birazcık.

şunda

* Şu zamirinin kalma durumu.

şunda bunda

* Herkeste.

şundan

* Şu zamirinin çıkma durumu.

şundan bundan

* Belirsiz şeyler.

şundan bundan konuşmak

* havadan sudan konuşmak.

şunlar

* Şu zamirinin çoğulu.

şunu

* Şu zamirinin belirtme durumu.

şunu bunu

* Çeşitli nesneleri.

şunu bunu bilmemek

* itiraz dinlememek, mazeret kabul etmemek.

şunun

* Şu zamirinin tamlayan durumu.

şunun bunun

* Herkes, el âlem.

* Kimliği belli olmayan, adı sanı bilinmeyen.

şunun şurası

* küçümseme, azımsama belirtir.

şura

* (anlatana veya söyleyene göre biraz uzakta olan bir yeri belirtmek için kullanılır) Şu yer.

şûra

* Danışma kurulu.

şuracık

* Yakın ve belirli bir yeri gösterir.

şuracıkta

* Yakın ve belirli bir yerde.

şurada

* Şu yerde.

şurada burada

* birçok yerde, rastgele yerde.

şuradan buradan

* (yer için) birçok yerden, rastgele yerden.

* (konu için) her konuda.

şuralı

* Şu yerin halkından olan, şu yöreden olan.

şuralı buralı

* Türlü yerlerden olan.

şurası

* Şu yer.

* Üzerinde durulan, konuşulan konuyu açıklayıcı, tamamlayıcı vb. bir cümleinin başına getirilir.

Şûrayıdevlet

* Danıştay.

şurup

* Çok kaynatılarak koyulaştırılmış şerbet.

* İçinde çok miktarda şeker bulunan koyu sıvı kıvamda olan ilaç.

şusu busu

* Belirsiz mal varlığı.

şut

* (futbolda) Bir oyuncunun topu, ayağı veya kafası ile başka bir oyuncuya, kaleye veya alan dışına göndermek için yaptığı sert ve hızlı vuruş.

şut çekmek

* topu sert ve hızlı bir biçimde kaleye atmak.

şutlama

* Şutlamak işi veya durumu.

şutlamak

* Kovmak, kapı dışarı etmek.

şuur

* Bilinç.

şuuraltı

* Bilinçaltı.

şuurlaşma

* Şuurlaşmak işi.

şuurlaşmak

* Şuurlu durumda olmak.

şuurlu

* Bilinçli.

şuurluluk

* Bilinçlilik.

şuursuz

* Bilinçsiz.

şuursuzluk

* Bilinçsizlik.

şüheda

* Şehitler.

şükran

* İyilik bilme, gönül borcu, minnettarlık.

şükretme

* Şükretmek işi.

şükretmek

* Tanrı'ya minnet duygusunu sunmak.

* Bir kimseye minnet duymak, gönülden borçlu olmak.

şükreyleme

* Şükrelemek işi veya durumu.

şükrelemek

* Bkz. şükretmek.

şükür

* Tanrı'ya duyulan minneti dile getirme.

* Mutlu bir olay veya durumdan, yapılan bir iyilikten duyulan hoşnutluğu bildirme.

şükür etmek

* iyilik dolayısıyla hoşnutluğu bildirmek.

şükürler olsun

* duyulan hoşnutluğu bildirmek için kullanılır.

şümül

- * İçine alma, kaplama, kapsama.
- * Kaplam.

şünullendirme

- * İçinde bulundurma, kapsamına alma.

şünullendirmek

- * Etkisini, çevresini, kapsamını genişletmek, yaymak.

şünullü

- * Kapsamı geniş olan, birçok şeyi etkileyen veya içine alan, kapsamlı.

şüphe

- * Kuşku.

şüphe bırakmamak

- * kuşkuya sebep olan bütün ihtimalleri ortadan kaldırmak.

şüphe etmek

- * kuşkulanmak.

şüphe kurdu

- * İnsanı çok tedirgin eden kuşku.

şüphe yok

- * başka türlü olamaz.

şüpheci

- * Kuşkucu, septik.

şüphecilik

- * Kuşkuculuk, septisizm.

şüphelendirme

- * Şüphelendirmek işi.

şüphelendirmek

- * Kuşkulandırmak.

şüpheleniş

- * Şüphelenmek işi veya biçimi.

şüphelenme

- * Şüphelenmek işi.

şüphelenmek

- * Kuşkulanmak.

şüpheli

- * Kuşkulu.

şüphesiz

- * Kuşkusuz.

şüpheye düşmek

- * kuşkulanmak.

şüpheye düşürmek

- * kuşkulandırmak.

şüpheye kapılmak

* şüphe duymak.

şürekâ

* Ortaklar, şerikler.

* Yandaş, taraftar, destekçi.

şüyu

* Herkesçe duyulma, yayılma.

şüyu bulmak

* herkes tarafından duyulmak, yayılmak.

şvester

* Hemşire.

* Kız kardeş.

T

* Tritiyum'un kısaltması.

-t

* İsimden sıfat türeten ek: yaş-ı-t, eşi-t vb.

-t

* İsimden sıfat türeten ek: yaş-ı-t, eşi-t vb.

-t

* Fiilden isim ve sıfat türeten ek: geç-i-t, yak-ı-t, kon-u-t, taş-ı-t, kan-ı-t, koş-u-t vb.

-t-

* Bazı fiillerin ettirgen çatılarını kuran ek: başla-t-, bekle-t-, oku-t- vb.

T cetveli

* Bir kenarını çizim yapılan yüzeyin kenarına dayayıp diğer kenarıyla birbirine paralel yatay çizgiler çizmeye yarayan T biçimindeki cetvel.

T cetveli

* T harfine benzeyen, paralel doğrular çizmek için kullanılan cetvel.

t, T

* Türk alfabesinin yirmi dördüncü harfi. Te adı verilen bu harf, ses bilimi bakımından ötümsüz patlayıcı dış ünsüzünü gösterir.

Ta

* Tantal'ın kısaltması.

ta

* dek, değin, kadar veya beri gibi edatlarla birlikte kullanılarak, bir fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartmalı bir biçimde anlatır.

-ta / -te

* Bkz. -da / -de, -ta / -te.

ta kendisi (ta kısa söylenir)

* (biri için) o kimse, tastamam kendisi.

ta ki (ta uzun söylenir)

* yeter ki, sonunda.

taaccüp

* Şaşma.

taaccüp etmek

* hayrete düşmek, hayrette kalmak, şaşmak.

taaddüt

* Çoğalma, sayısı artma.

taaffün

* Kokuşma, pis kokma.

taaffün etmek

* kokuşmak, pis kokmak.

taahhüt

* Bir şey yapmayı üstüne alma, üstlenme.

taahhüt etmek

* üstlenmek.

taahhütlü

* Taahhüt edilmiş, üstlenilmiş olan.

taahhütlü mektup

* Kayba uğramadan yerine ulaştırılması posta idaresince kayda alınarak üstlenilmiş olan mektup.

taahhütname

* Bir şeyi yapmayı üstüne aldığını bildiren yazılı kâğıt.

taallûk

* İlgisi olma, ilgisi bulunma, ilgi, ilinti.

taallûk etmek

* ilgili bulunmak, ilgili olmak, ilgilendirmek.

taallûkat

* Hısım ve yakınlar.

taam

* Yemek, yiyecek.

taam etmek

* yemek yemek.

taammüden

* Bilinçli bir biçimde, önceden tasarlayarak, bile bile, kasten.

* İşlenecek bir suç önceden plânlayarak, plânlı bir biçimde, tasarlayarak, taammüt.

taammüm

* Yayılma, genelleşme.

taammüm etmek

* yayılmak, genelleşmek.

taammüt

* Bir işi veya suçu bile bile, tasarlayarak yapma.

* İşlenecek bir suçun daha önceden tasarlanması.

taannüt

* Direnme, ayak direme, inat etme, direnme.

taannüt etmek

* direnmek, inat etmek, ayak diremek.

taarruz

* Saldırı.

taarruz etmek
* saldırmak.

taassup
* Bağnazlık.

taaşşuk
* Âşık olma.

taayyün
* Belli olma, ortaya çıkma, belirme.

taayyün etmek
* belirlemek.

taayyüş
* Yaşama, geçinme.

taba
* Kuru tütün yaprağını andıran kızılımsı kahverengi.
* Bu renkte olan.

tabaat
* Basımcılık.

tababet
* Hekimlik.
* Tıp bilgisi.

tabak
* Yiyecek koymaya yarar, az derin ve yayvan kap.
* Herhangi bir tabağın alacağı miktarda olan.

tabak
* Tabaklama işini yapan, sepici, debbağ.

tabak gibi
* dümdüz ve açık (yer).

tabak sevdiği deriyi taştan taş çalar
* birinin yakınlarına gösterdiği sert davranış onun iyiliği içindir.

tabaka
* Katman, kat.
* Bir toplum içinde makam, şöhret, meslek vb. bakımdan ayrılan topluluklardan her biri, kat.

tabaka
* Cepte taşınan tütün veya sigara kutusu.

tabakalama
* Tabakalamak işi veya durumu.

tabakalamak
* Tabaka durumuna getirmek.

tabakalanma
* Tabakaların birbiri üstüne veya birbiri ardınca sıralanışı.

tabakalanmak
* Tabakalar hâline gelmek.

tabakalı

* Katmanlı, tabakası olan.

tabakasız

* Katmansız, tabakası olmayan.

tabakçı

* Tabak yapan veya satan kimse.
* Lokanta vb. yerlerde bulaşık yıkayan kimse.

tabakhane

* Hayvan postunu kullanılacak duruma getirme işleminin yapıldığı yer, sepi yeri.

tabaklama

* Tabaklamak işi.

tabaklamak

* Hayvan postlarını kullanılabilecek duruma getirmek amacıyla değişik kimyasal maddelerle işlemek, terbiye etmek.

tabaklanma

* Tabaklanma işi.

tabaklanmak

* Hayvan postları çeşitli kimyasal maddelerle işlenmek, terbiye edilmek.

tabaklık

* Tabak koymaya yarayan ve üst üste birkaç kattan oluşan raf.

tabaklık

* Tabaklama, tabaklama işi, debagat.

taban

* Ayacağın alt yüzü.
* Üstü kapalı bir yerin gezinilen, ayakla basılan yüzü, tavan karşısı.
* Ayakkabının alt bölümü.
* Bir şeyin yere dayanan bölümü veya bir şeyin üzerine oturtulduğu nesne, ayaklık, duraç, kaide.
* Bir şeyin en alt bölümü.
* Kılıç vb. yapımında kullanılan iyi cins demir.
* (değerlendirmede) En alt derece.
* Bir toplumu, bir kuruluşu oluşturan, yönetime katılmadan etkili olan kitle.
* Bir ırmağın en derin olan orta yeri.
* Bir cismin veya bir biçimin yüksekliğini ölçmek için aşağıdan yukarıya doğru başlama noktası olarak alınan yüzey veya çizgi, kaide.
* Dikey duran direk, çubuk, seren vb.nin alt bölümü.
* Temel, temel ilke, baz.

tab'an

* Huy bakımından.
* Yaradılıştan.

taban basma

* Güreşçinin bir ayacağının tabanıyla, hasmının ayacağına basıp eliyle çenesinden veya omuzlarından tutarak çevirmesi.

taban düzeyi

* Bir akarsuyun, aşındırma ile erişebileceği en alçak yer.

taban fiyatı

* Bir mala, resmî kuruluşlarca konulan fiyatın en alt sınırı, en düşük satış bedeli.

taban halısı

- * Tabana serilen büyük halı.
- * Bin liralık bütün kâğıt para.

taban lâğımı

* Eğimli bir cevher yatağının tabanındaki tabakalar içinde ve cevher yatağı doğrultusuna paralel olarak sürülen lâğım türü.

taban tabana zıt

- * birbirine son derece aykırı.

taban tepmek (veya patlatmak)

- * uzun yol yürümek.

tabana kuvvet

- * bir yere yayan gitmekten başka çare olmadığını anlatır.

tabana kuvvet kaçmak

- * çok hızlı, koşarak kaçmak.

tabanca

- * Kısa, hafif, cepte veya belde taşınan ateşli silâh.
- * Boyacılıkta kullanılan, basınçlı hava yardımıyla boya püskürtmeye yarayan araç.

tabanca boyası

- * Tabanca ile yapılan boya.

tabanca cilâsı

- * Tabanca ile püskürtülerek yapılan cilâ.

tabancaya davranmak

- * ateş etmek için tabancayı bulunduğu yerden almaya kalkışmak.

tabanıyank

- * Korkak, güven vermeyen kimse.

tabanları kaldırmak

- * koşarak kaçmak.

tabanları patlamak

- * çok yürümekten, çok ayakta durmaktan aşırı yorulmak.

tabanları yağlamak

- * uzak bir yere yayan gitmeye hazırlanmak.
- * hızlıca koşmak, kaçmak.

tabanlı

- * Tabanı olan.

tabanlılık

- * Üzerinde rayların yerleştirildiği, enine konmuş olan ağaç, beton veya demir parça.
- * Ayağın rahat etmesi için ayakkabı içine yerleştirilen, ayak, keçe, deri veya kumaş parçası.

tabansız

- * Tabanı olmayan.
- * Korkak, yüreksiz.

tabansızlık

- * Tabansız olma durumu.
- * Korkaklık, yüreksizlik.

tabanvay

* "Yayan gitmek" anlamında kullanılan tabanvayla gitmek deyiminde geçer.

tabasbus

* Yaltaklanma, yaltaklık.

tabasbus etmek

* yaltaklanmak.

tabelâ

* Üzerinde tanıttıcı, belirtici bir yazı, açıklama, işaret veya resim bulunan, tahta, sac vb. den yapılan levha.

* Hastahane, yatılı okul, askerî birlik gibi toplu yemek verilen yerlerde, günlük yemek için çıkarılan erzakın türünü, miktarını gösteren çizelge.

* Hastahanelerde her hastanın gündelik yemek ve ilâcının yazıldığı kâğıt.

tabelâcı

* Tabelâ yazan kimse.

tabelâcılık

* Tabelâcının işi.

tabetme

* Tabetmek isi.

tabetmek

* Basmak.

tabı

* Mizaç, huy, tabiat, karakter.

tabı

* Bası.

tabi

* \343 tabî.

tâbi

* Bağlımlı.

* Bağlı.

tâbi

* Basıcı.

* Yayıncı, naşır, editör.

tâbi kılmak

* egemenliği altına almak, boyun eğdirmek, kendine uydurmak.

tâbi olmak

* birinin kontrolü altına girmek, bir şeye veya bir kimseye bağlı olmak.

tâbi tutmak

* bağımlı kılmak.

tabiat

* İnsan faaliyetlerinin dışında kendi kendini sürekli olarak yeniden yaratan ve değiştiren güç, canlı ve cansız maddelerden oluşan varlığın hepsi, doğa.

* Tabîî özellik.

* Bir kimsenin eğilimlerinin, içgüdülerinin hepsi, huy.

* Güzeli ayırma melekesi, zevk, beğeni.

* İnsanın büyük abdest bozma kolaylığı veya zorluğu.

tabiat bilgisi

* Okullarda doğa ile ilgili bilgileri içine alan dersin adı.

* Bu dersin konularını içeren kitap.

tabiat bilimleri

* Konusu tabiat, tabiat olayları ve kanunları olan fizik, kimya, gök bilimi, biyoloji gibi bilimler.

tabiatıyla

* Tabîî bir biçimde, tabîî olarak.
* Kendiliğinden.

tabiatlı

* Herhangi bir yaradılıştaki, huyda olan.

tabiatsız

* Çirkin ve kaba şeylerden tedirgin olmayan, zevksiz (kimse).
* Huysuz, geçimsiz.

tabiatsızlık

* Tabiatsız olma durumu.

tabiatüstü

* Tabiat kanunlarına uymayan, tabiat kanunlarıyla açıklanamayan, doğaüstü.

tabiatüstücülük

* Tabiat kanunlarıyla açıklanamayan olayların ve gerçeklerin varlığına inanmak gerektiğini ileri süren öğretici, sürenatüralizm.

tabîî

* Tabiatı olan, tabiatı bulunan.
* Olağan, alışılmış, her zamanki gibi olan, beklenildiği gibi.
* Sağduyuya, mantığa, olağan düzene uygun olan.
* Yapmacık olmayan.
* Katıksız, saf.
* Elbette, tabîî olarak, işin gereği olarak.

tabîî âfetler

* Ölenmesi insan eliyle olmayan, tabîî güçlerin yarattığı sel, fırtına, deprem, dolu gibi felâketler.

tabîî hukuk

* İnsanın doğuştan sahip olduğuna inanılan haklarını ele alan hukuk.

tabîîleşme

* Tabîîleşmek işi.

tabîîleşmek

* Tabîî duruma gelmek.

tabîîlik

* Tabîî olma durumu.

tâbiyet

* Bir şeye veya bir kimseye bağlı olma, bağımlılık, bağlılık.
* Uyraklık.

tâbiyetli

* Herhangi bir ülkenin uyruğu olan, uyruklu.

tâbiyetsiz

* Herhangi bir ülkenin uyruğu olmayan, uyruksuz.

tâbiyetsizlik

* Tâbiyetsiz olma durumu, uyruksuzluk.

tâbîlik

* Yayımcılık, basıcılık, editörlük.

tabîp

* Hekim, doktor.

tabiplik

* Hekimlik, doktorluk.

tabir

* Deyiş, anlatım, ifade.

* Deyim.

* (rûya için) Yorma, yorumlama.

tabir etmek

* yorumlamak.

* söz ile anlatmak.

tabiri caizse

* sözün özünü söylemek gerekirse.

tabirname

* Rüyaların yorumunu yapan kitap.

tabiye

* Hazırlama, yerleştirme.

* Taktik.

tabl

* Davul.

tabla

* Satıcı vb. nin kullandığı tahtadan tepsi.

* Soba, mangal gibi şeylerin altına konulan metalden veya tahtadan yapılan tepsiye benzer altlık.

* Bir şeyin düz ve geniş bölümü.

* Sigara külü silkelenen, sigara söndürülen cam, metal vb.den kap.

* Makaraların yüzlerini oluşturan dış bölümleri.

* Ağaçtan veya ağaç ürünlerinden hazırlanmış, büyük yüzeyli düzgün parça.

* Bir tablanın aldığı miktarda olan.

tablakâr

* Başkasının adına gezerek satıcılık yapan kimse.

* Büyük konaklarda mutfaktan yemek tablalarını götürüp getiren görevli.

tablalı

* Tablası olan.

* Tepesi geniş ve daire biçiminde olan.

tabldot

* Lokanta ve otellerde belirli bir para karşılığında verilen birkaç kap yemek, seçmesiz yemek.

* Birçok kişinin erzak sağlayıp kendilerine yemek pişirtmek için kurdukları ortaklık.

tablet

* Düz ve yassı biçime konmuş yenecek veya yutulacak madde.

* Eski medeniyetlerden kalma, pişmiş veya güneşte kurutulmuş kilden yapılmış, üzerinde çivi yazısı ile metin yazılı belge.

tabliye

* Köprülerde ilk yerleştirilen ve köprüyü oluşturan bölüm.

tablo

* Bez, tahta, kâğıt gibi maddeler üzerine yapılmış yağlı boya, sulu boya, pastel veya kara kalem resim.

- * Birbiriyle olan ilgilerine göre düzenlenerek yazılmış şeylerin hepsi.
- * Yaşanan, var olan olay ve olguların hepsinin genel görünüşü, manzara.
- * Bir perdenin dekor değişikliğiyle belirlenen alt bölümü.

tabu

- * Kutsal sayılan bazı insanlara, hayvanlara, nesnelere dokunulmasını, kullanılmasını yasaklayan, aksi yapıldığında zararı dokunacağı düşünülen dinî inanç.
- * Yasaklanarak korunan (nesne, kelime, davranış).
- * Tekinsiz.

tabulaşma

- * Tabulaşmak işi veya durumu.

tabulaşmak

- * Tabu kabul edilmek, tabu gibi görünmek, tabu değeri kazanmak, tabu durumuna getirilmek.

tabur

- * Dört bölükten kurulan, bir binbaşının komutasında bulunan asker birliği.
- * Düzgün sıralar durumunda art arda dizilmiş insan topluluğu.

taburcu

- * Hastahaneden çıkması kararlaştırılmış (hasta).

taburcu edilmek

- * hasta iyileşerek hastahaneden çıkmak.

taburcu etmek

- * (doktor) hastayı hastahanedeki bakımla ilişkisi kalmadığı için hastahanedен çıkarmak.

taburcu olmak

- * hastahanedeki bakımla ilişkisi kalmadığı için hastahanedен çıkmak.

tabure

- * Sırt ve kol dayayacak yeri olmayan iskemle.

tabut

- * Ölünün mezarlığa götürülürken içine konulduğu sandık.
- * İçine yumurta konan uzun sandık.

tabutluk

- * Cami avlusunda tabutların konulduğu yer.
- * Ancak bir kişinin hareket etmeden ayakta durabileceği özel işkence bölümü.

tabütüvan

- * Güç, kuvvet, takat.

tabya

- * Ayrı olarak yapılmış ve silâhlarla güçlendirilmiş istihkâm.

Tacik

- * Tacikistan Cumhuriyeti'nde yaşayan halk ve bu halkın soyundan olan kimse.

Tacikçe

- * Tacik dili.

tacil

- * Hızlandırma, çabuklaştırma, tezleştirme.

tacil etmek

- * hızlandırmak, tezleştirmek, çabuklaştırmak.

tacir

* Ticaretle uğraşan kimse, tüccar.

taciz

* Tedirgin etme, canını sıkma.

taciz ateşi

* Hasını tedirgin etmek için silâhla açılan ateş.

taciz etmek

* sıkıntı vermek, rahatsız etmek.

tacizlik

* Tedirginlik verme.

tacizlik etmek

* tedirgin etmek, can sıkmak.

tacizlik getirmek

* tedirgin olmak.

* usanç getirmek.

tacizlik vermek

* tedirgin etmek.

* usandırmak.

taç

* Soyluluk, iktidar, güç veya hükümdarlık sembolü olarak başa giyilen, değerli taşlarla süslü başlık.

* Gelinlerin başlarına takılan süs.

* Bazı tarikatlarda şeyhlerin giydikleri başlık.

* Genellikle göz düzeyinden yüksek mobilyaların üstlerindeki kabartmalı oymalı süslü bölüm.

* Çiçeğin dıştan ikinci halkasında bulunan yaprakların hepsi.

taç

* Futbol veya hentbolda, topun, alanın yan çizgileri dışına çıkması, yan.

taç atışı

* Futbol veya hentbolda taca çıkan topun, karşı takım oyuncusu tarafından elle baş üzerinden geçirilip arkadan öne doğru oyun alanına atılması.

taç beyit

* Kasidelerde şairin adının geçtiği beyit.

taç giyme töreni

* (hükümdar olacak kimse için) Başına tacını giydirerek hükümdarlığın resmen ilânı amacıyla düzenlenen tören.

taç giymek

* tahta çıkmak.

* kral veya kraliçe seçilmek.

taç yaprağı

* Tacı oluşturan yaprakçıklardan her biri.

taç yapraklı

* Taç yaprakları herhangi bir durumda olan.

taçlanma

* Taçlanmak işi.

taçlanmak

* Taç giymek.

taçlı

- * Tacı olan.
- * Tacı olan.

taçsız

- * Tacı olmayan.
- * Tacı olmayan.

taçsız kral

- * Herhangi bir konuda büyük ün yapmış olan kimse.

taçsızlar

- * Çiçeklerinde taç bulunmayan bitki familyaları ve bitkiler.

tadat

- * Sayma, sayı.
- * Sayım.
- * Sayarak yoklama yapma.

tadat etmek

- * saymak.

tadata çıkmak

- * yoklamaya katılmak üzere toplanmak.

tadı damağında kalmak

- * yenen bir şeyin tadını unutamamak.
- * hoş giden, zevk alınan bir şeyi unutamamak.

tadı gitmek (veya kaçmak)

- * tatsız bir duruma gelmek.
- * bir şey hoş gidecek yönlerini yitirmek.

tadı tuzu kalmamak (veya tadı tuzu bozulmak)

- * eski zevki kalmamak, yavanlaşmak.

tadı tuzu yok

- * zevksiz, yavan.

tadım

- * Tadına bakmak için bir şeyden ağza alınan miktar.
- * Tat alma yetisi.

tadımlık

- * Bir şeyin tadına bakmaya yeter (miktar).
- * Çok az.

tadına bakmak

- * ağzına alıp tadını denemek, test etmek.

tadına doyum olmamak

- * bir şeyin tadı çok beğenilmek.

tadına varmak

- * bir şeydeki ince güzelliği kavramak, duymak.

tadında bırakmak

- * aşırılığa kaçmamak.

tadından yenmemek

- * çok tatlı, çok hoş gider olmak.

tadını almak

* bir şeyin güzelliğini bilir olmak, zevkine varmak.

tadını bulmak

* tadı yerine gelmek.

tadını çıkarmak

* bir şeyin güzelliğinden veya sağladığı imkânlardan yeterince yararlanmak.

tadını kaçırmak

* aşırılığa kaçmak, hoş a gitmeyen bir durum yaratmak.

tadil

* Tadilât.

tadil teklifi

* Değiş tirge.

tadilât

* Değiş iklik.

tadilât etmek (veya yapmak)

* değ iştirmek.

taflan

* Güllillerden, 2-6 m yükseklikte, kış ın yapraklarını dökmeyen, çiçekleri salkım durumunda ve beyaz olan, süs bitkisi olarak bahçelerde yetiştirilen küçük bir ağ a, kara yemiş ağ a (Prunus laurocerasus).

tafra

* Kendisini olduğ undan büyük gösterip böbürlenme, yüksekten atma.

tafra satmak

* böbürlenmek, büyüklenmek, büyüklük taslamak.

tafracı

* Böbürlenene, yüksekten atan.

tafsil

* Bir şeyi ayrıntılarıyla anlatma, açıklama.

tafsilât

* Ayrıntılar.

tafsilât vermek

* bir kimse, bir şey veya durumun özelliklerini, inceliklerini, ayrıntılarıyla anlatmak, uzun uzadıya anlatmak.

tafsilâta girmek

* ayrıntılar üzerinde durmak.

tafsilâtlı

* Ayrıntılı.

tafta

* Bir tür sert, ipekli kumaş.

* Bu kumaşt an yapılmış .

tafzih

* Birinin kötü yanlarını ortaya çıkarma, rezil etme.

tagaddi

* Beslenme.

tagallüp

* Zorbalık.

tagayyür

* Değişme, başkalaşma.

tagayyür etmek

* değişmek.

tagışış

* (bir şeyin içine başka bir madde) Karıştırma, katıştırma.

tagışış etmek

* karıştırmak.

tagyir

* Değiştirme, başkalaştırma.

* Bozma.

tagyir etmek

* değiştirmek, başkalaştırmak.

* bozmak.

tahaccür

* Taşlaşma, taş kesilme.

tahaccür etmek

* taşlaşmak.

tahaffuz

* Barınma, korunma.

tahaffuzhane

* Sefer sırasında, yolcu ve gemi adamları arasında bulaşıcı hastalık görülen gemilerin karantina sürelerini geçirmeleri, gerekli sağlık önlemlerinin alınması ve hastaların iyileştirilmeleri için büyük limanlara yakın kıyılara kurulmuş sağlık kuruluşu.

tahakkuk

* Gerçekleşme.

tahakkuk etmek

* gerçekleşmek.

tahakküm

* Baskı, zorbalık, hükmetme.

tahakküm etmek

* baskı yapmak, zorbalık etmek, hükmetmek.

tahammuz

* Ekşime.

tahammül

* (nesneler için) Güçlü, zorlayıcı dış etkenlere karşı koyabilme, dayanma.

* (insan için) Kötü, güç durumlara karşı koyabilme gücü, kaldırma, katlanma.

tahammül etmek

* dayanmak, katlanmak, kaldırmak.

tahammülfersa

* Dayanılmaz.

tahammülsüz

* Tahammülü olmayan.

tahammülsüzlük

* Tahammülsüz olma durumu.

tahammür

* Mayalanma, fermentasyon.

tahammür etmek

* mayalanmak.

taharet

* Temizlik, temiz olma.

* İslâm dini inanışlarına uygun olarak yapılan temizlik.

* Abdest yaptıktan sonra temizlenme.

taharet almak

* temizlenmek.

taharet bezi

* Taharetten sonra kullanılan küçük kurulama bezi.

taharet borusu

* Alafranga tuvaletlerde abdest sonrası temizlik için suyun akmasını sağlayan kıvrımlı boru.

taharetlenme

* Taharetlenme işi.

taharetlenmek

* Abdest yaptıktan sonra temizlenmek.

taharri

* Arama, araştırma.

* Sivil polis.

taharri etmek

* araştırmak.

taharri memuru

* Sivil polis, taharri.

taharrüş

* Tırmalanma, kurcalanma, azdınılma.

taharrüş etmek

* tırmalanmak, kurcalanmak, azdınılmak.

* ırkilmek.

tahassun

* Korunmak için bir yere çekilme, sığınma.

tahassür

* Kavuşmak istenen şey veya kimse için üzülmek, özlem.

tahassüs

* Duygulanma, duygulanım.

tahaşşüt

* Yığılma, birikme, yığınak.

tahattur

* Hatırlama.

tahattur etmek

* hatırlamak.

tahavvül

* Bir durumdan başka bir duruma geçme, değişme, değişkenlik, dönüşme, dönüşüm.

tahavvül etmek

* değişmek, dönmek.

tahayyül

* Hayalde canlandırma, sembolleştirme.

tahayyül etmek

* hayal etmek.

tahdidat

* Sınırlamalar, kısıntılar.

tahdit

* Sınırlama, çevreleme, çevresini daraltma.

tahdit etmek

* sınırlamak.

tahfif

* Hafifletme, yükünü azaltma.

tahfif etmek

* hafifletmek, yükünü azaltmak.

tahıl

* Buğday, arpa, mısır, yulaf, çavdar, pirinç gibi ürünlerin genel adı, hububat.

tahıl yemi

* Henüz olgunlaşmamışken kuru ot, silo yemi, kıyılmış yeşil yem olarak kullanılmak üzere biçilen veya biçilmeden otlatılan tahıllar.

tahin

* Öğütülmüş susamın koyu sıvı durumu.

tahin helvası

* Tahinin şekerle veya pekmezle karıştırılmasıyla yapılan bir tür helva.

tahin rengi

* Kirlili, koyu sarı renk, tahini.

* Bu renkte olan.

tahinî

* Tahin rengi olan.

tahinli ekmek

* Mayalanmış hamurun 1-2 cm kalınlığında açılıp üzerine şekerlendirilmiş tahinin serilmesiyle elde edilen malzemenin fırında pişirilmesiyle yapılan bir tür ekmek.

tahirbuselik

* Klâsik Türk müziğinde bir birleşik makam.

tahkik

* Soruşturma.

tahkik etmek

* soruşturmak.

tahkikat

* Soruşturmalar.

tahkikat komisyonu

* Soruşturma kurulu.

tahkim

* Kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

tahkim etmek

* sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek.

tahkimat

* Bir yeri düşman saldırısına karşı koyabilecek duruma getirmek için yapılan türlü haberleşme, hendek, siper gibi savunma tesislerine verilen ad.

tahkimli

* Tahkim edilmiş olan.

tahkir

* Aşağılatma, onur kırma, onuruna dokunma.

tahkir etmek

* aşağılatmak, onur kırmak.

tahkire uğramak

* hakaret görmek.

tahkiye

* Bir olayı anlatmadaki düzen, anlatış düzeni.

* Hikâye etme, anlatı.

tahkiye etmek

* hikâye etmek.

tahlif

* Ant içirme, yemin ettirme.

tahlil

* Çeşitli yönlerden veya maddelerden oluşan bir şeyi çözümleme.

* Çözümleme, analiz.

* Çözümleme.

tahlil etmek

* çözümlemek, analiz etmek.

tahlilî

* Çözümlemeli.

tahlis

* Kurtarma.

tahlisiye

* Kurtarma, can kurtarma.

* Kazaya uğrayan gemilerin yolcularını ve gemi adamlarını kurtarmak işi.

tahliye

* Boşaltma.

* (tutuklu için) Serbest bırakma.

tahliye etmek

- * boşaltmak.
- * (tutuklu için) serbest bırakmak.

tahmil

- * Yükleme.

tahmin

- * Yaklaşık olarak değerlendirme, oranlama.
- * Akla, sezgiye veya bazı verilere dayanarak gelecek bir şeyi, olayı kestirme.
- * Önceden kestirilen, düşünülen şey.

tahmin etmek

- * yaklaşık olarak değerlendirmek; oranlamak.
- * kestirmek.

tahminen

- * Yaklaşık olarak, aşağı yukarı.

tahmini

- * Oranlamaya, tahmine göre, kararlama, aşağı yukarı.

tahmis

- * Divan edebiyatında bir gazelin her beytinin başına üç mısra katılması durumu, beşleme.

tahmis

- * Kahve vb. şeyleri kavurma.
- * Kavrulmuş ve öğütülmüş kahve satan yer.

tahmisçi

- * Kuru kahveci.

tahnit

- * Ölüyü, bozulmaması için ilâçlama.

tahnit sanatı

- * İçi doldurulmuş süs hayvanı maketi yapma sanatı.

tahra

- * Bir tür eğri budama bıçağı.

tahribat

- * Yıkıp bozma, harap etme.

tahrif

- * Bozma, kalem oynatma, değiştirme.

tahrif etmek

- * bozmak, değiştirmek.

tahrifat

- * Bir şeyin aslını bozma, değiştirme.

tahrik

- * Yola çıkartma, hareket ettirme, kıvıltatma.
- * Cinsel isteği, duyguları artırma.
- * Bir kimseyi kötü bir iş yapması için ileri sürme, kışkırtma.

tahrik etmek

- * kışkırtmak.
- * harekete geçirmek.

* cinsel isteği, duyguları artırmak.

tahrikât

* Kışkırtmalar, kışkırtılar.

tahrikçi

* Tahrik eden kimse.

tahrikçilik

* Tahrikçinin işi.

tahril

* Çizgi.

tahrilli

* Çizgili.

* Renkli bölümü çizgi çizgi olan (göz).

tahrip

* Yıkma, kırıp dökme, harap etme, bozma.

tahrip etmek

* yıkmak, kırıp dökme, bozmak.

tahripkâr

* Yıkıcı, yıkan, zarar veren, tahrip eden.

tahrir

* Yazma, kitabet, kompozisyon.

tahrir heyeti

* Yazı kurulu.

tahrirat

* Resmî bir dairece yazılan yazılar ve mektuplar.

tahrirat kâtibi

* İlçede resmî yazı işleriyle görevli kimse.

tahriren

* Yazıyla, yazılı olarak.

tahrirî

* Yazılı, yazı ile.

tahriş

* Tırmalanma, tırmalama.

* Yakarak kaşıdırma.

tahriş etmek

* tırmalamak, yakmak.

tahsil

* (para için) Alma, toplama.

* Öğrenim.

tahsil etmek

* (para için) toplamak.

* öğrenim yapmak.

tahsil görmek

* yüksek öğrenimde bulunmak.

tahsilât

- * Kamu alacaklarının toplanması veya süresi içinde ödenmeyenlerin zorla alınması.

tahsildar

- * Bir kimse veya bir kuruluş adına para toplamakla görevli kimse, alımcı.
- * Vergi toplayan kimse, vergici.

tahsildarlık

- * Tahsildarın görevi.

tahsis

- * Bir şeyi bir kimseye veya bir yere ayırma.

tahsis etmek

- * ayırmak, özgülemek.

tahsisat

- * Bir kimseye, bir kuruluş veya topluluğa ayrılmış para, ödenek.
- * Bir işi gerçekleştirmek için ayrılmış para.

tahsisatı mesture

- * Bkz. örtülü ödenek.

tahsisli

- * Bir şeye özgü kılınmış, bir şeye ayrılmış.

tahsisli yol

- * Belediyece görevlendirilmiş toplu taşıma araçları için kentin ana caddelerinde ayrılmış yol şeridi.

taşkiye

- * Haşkiye yazma, çıkma yapma.

taht

- * Hükümdarların oturduğu büyük, süslü koltuk.
- * Hükümdarlık makamı, hükümdarlık.

tahta

- * Düz, enlice, uzun ve az kalın biçilmiş ağaç.
- * Bu parçalardan oluşmuş yüzey.
- * Tahtadan yapılmış.
- * Sebze bahçelerinde ayrılan küçük yer.
- * Kara tahta.

tahta biti

- * Tahta kurusu.

tahta çıkmak

- * hükümdar olmak.

tahta göğüs

- * Çok küçük, kuru ve zayıf göğüs (kadın).

tahta göğüslü

- * Çok küçük, zayıf göğüslere sahip kadın.

tahta kurdu

- * Tahtadan yapılma eşyayı kemirerek delik deşik eden kın kanatlı böcek (Anobium punctatum).

tahta pamuk

- * Döşemecilikte kullanılan bir dolgu ve örtü malzemesi.

tahta perde

* İki yeri birbirinden ayıran tahta duvar.

tahtaboş

* Damin, en fazla çamaşır sermeye yarayan ve çinko ile döşeli bulunan düz bölümü, taraça.

Tahtacı

* Anadolu'da yaşayan bazı Alevilere verilen ad.

tahtacı

* Orman işletmelerinin izni doğrultusunda ağaçları işleyen, budayan, doğrayan kişi.

tahtacılık

* Tahtacı olma durumu.

tahtakuruları

* Yanm kanatlılardan, pis kokulu, kan emici böcekler topluluğu.

tahtakurusu

* Yanm kanatlılardan, uzunluğu 3-5 mm, vücudu oval ve yassı, kanatları örelmiş, oturlan, yatılan yerlerde üreyen, kan emerek beslenen, pis kokulu böcek (Cimex lectularius).

tahtalaşma

* Tahtalaşmak işi veya durumu.

tahtalaşmak

* Tahta durumuna gelmek.

tahtalı

* Tahtası olan.

* Bkz. tahtalı güvercin.

tahtalı güvercin

* Yaban güvercini.

tahtalıköy

* Mezarlık, sinlik.

tahtalıköyü boylamak

* ölmek.

tahtası eksik

* aklı tam olmayan, şaşkın, alık, budala.

tahtaya kaldırmak

* öğrenciyi sözlü sınav için sınıftaki tahtanın önüne çağırmak.

tahtaya kalkmak (veya kaldırmak)

* (sınav için) kara tahta önüne çıkmak.

tahtelbahir

* Denizaltı.

tahterevalli

* İki ucuna birer kişi oturup, karşılıklı olarak havada yükselip inerek eğlenmeyi sağlayan, ortasından bir yere dayalı tahta kalas.

* Kaçık, deli.

tahteşşuur

* Şuuraltı, bilinçaltı.

tahtırevan

* İnsan omzunda veya deve, fil, at vb.ne yüklenerek götürülen, üstü örtülü, tekerleksiz taşıt.

tahttan indirmek

* hükümdarlığına son vermek.

tahvil

* Değiştirme, çevirme, döndürme, dönüştürme.

* Devletin veya özel bir kuruluşun ödünç para almak için çıkardığı, yıllık faiz getiren yazılı senet.

tahvil etmek

* dönüştürmek.

tahvilât

* Tahviller.

taife

* Bkz. tayfa.

tak

* Tahta vb. bir şeye vurulunca veya silâh patlayınca çıkan tok ve sert ses.

tak

* Millî bayramlarda veya önemli bir olayı anmak için düzenlenen şenliklerde, geçit yapılacak caddelere geçici olarak kurulan, yazılar ve çiçeklerle süslenen kemer.

tak tak

* Vurma, çarpma sırasında çıkan (ses), bu sesi çıkararak.

tak tuk

* Vurma, çarpma sırasında çıkan (ses), bu sesi çıkararak.

taka

* Doğu Karadeniz bölgesine özgü yelkenli bir tür kıyı teknesi.

takacı

* Taka işleten kimse.

takacılık

* Takacının işi.

takaddüm

* Önce gelme.

* Önce davranma.

takaddüm etmek

* öncesine gelmek, öncesinde yer almak.

takallüs

* Büzüşme, kasılma.

takallüs etmek

* büzüşmek, kasılmak.

takanak

* Alacak, borç.

* İlişki.

takarrüp

* Yakınlaşma, yaklaşma, yanaşma.

takarrür

* Bir yerde karar kılma, yerleşme.

* Karar verilme.

takas

* Mal alıp karşılığında mal vererek ödeşme.
* Kliring.

takas (veya takas tukas) etmek

* sayışmak, değıştirmek.

takat

* Bir şeyi yapabilme, başarabilme gücü, güç, hâl, derman.

takat getirmek

* dayanmak, katlanmak.

takat kalmamak (veya kesilmek)

* gücü azalmak, bitmek.

takatı yetmemek

* gücü yeterli olmamak.

takatli

* Güçlü, dayanıklı.

takatsiz

* Takatı kalmamış, yorgun, argın, dermansız, kudretsiz, mecaliz.

takatsizlik

* Takatsiz olma durumu.

takatsizlik duymak

* güçsüz ve kuvvetsiz kaldığını anlamak.

takatuka

* Gürültü patırtı.
* Basım evlerinde dizilmiş harfleri iyice yerleştirmek için üzerlerine vurmaya yarar takoz.
* Uzun tütün çubukların kullanıldığı çağlarda odanın ortasına yerleştirilen kül çanağı.

takayyüt

* Bağlı olma, bağlanma.
* Üstüne düşme, özen gösterme.

takaza

* Azarlama, başa kakma, serzeniş.

takaza etmek

* azarlamak, serzenişte bulunmak, başa kakmak.

takbih

* Kınama, ayıplama.

takbih etmek

* kınamak, ayıplamak.

takdim

* Bir şeyi karşılıksız olarak birine verme, sunma.
* Tanıtma, tanıştırma.
* Öne alma, önceye alma.

takdim edilmek (veya olunmak)

* sunulmak.
* tanıtılmak, tanıştırılmak.

takdim etmek

- * sunmak.
- * tanıtmak, tanıştırmak.
- * önceye almak, öne almak, öncelemek.

takdim tehir

- * (bir sözün iki ögesi arasında) Yer değişimi.

takdimci

- * Tanıtmacı.
- * Sunucu.

takdimcilik

- * Tanıtmacılık.
- * Sunuculuk.

takdir

- * Beğenme, beğenip belirtme, değer verme.
- * (bir şeyin değerini, önemini, gerekliliğini) Anlama.
- * Değer biçme, reyting.
- * Tann'nın uygun görmesi, Tann'nın isteği, kader.
- * (bu, şu, o gibi gösterme sıfatlarıyla birlikte kalma durumunda kullanıldığında) "O durumda, böyle olunca" anlamlarında durum veya şart anlatır.

takdir etmek (veya eylemek)

- * beğenmek.
- * önemini, gerekliliğini, değerini anlamak.
- * değer biçmek, değerlendirmek.

takdir hakkı

- * Kanunun belirlediği durumlarda (gereğine, haklı sebeplere göre) yargıca tanınan değerlendirme serbestliği.

takdir olunmak

- * beğenilmek.
- * değeri, önemi, gereği anlaşılmak.
- * değeri biçilmek.

takdir yetkisi

- * Bkz. takdir hakkı.

takdirilâhî

- * Yazgı, kader, alın yazısı.

takdirini kazanmak

- * bir kimse veya bir topluluk tarafından beğenilmek.

takdirîkâr

- * Takdir eden, beğenen, hayran.

takdirname

- * Yapılan bir işin beğenildiğini belirtmek amacıyla verilen yazılı belge.

takdis

- * Kutsal sayma, kutsama.

takdis etmek

- * mübarek, kutlu, aziz kılmak, kutsamak.

takeometre

- * Düzenlenmiş arazinin yüz ölçümünü bulup plânını yapmaya yarayan alet.

takı

- * Çoğunlukla evlenen veya nişanlanan birine armağan olarak verilen küpe, bilezik, yüzük gibi şeylerin tümü.
- * Kadınların ziynet eşyası.
- * İsmi başka bir kelime ile ilgi kurmak üzere aldığı ek. Türkçede -i, -e, -de, -den, -in ekleri birer takıdır.

takılğan

- * İnsanı, şaka yollu üzecek veya uğraştıracak davranışlarda bulunmayı huy edinmiş olan, muzip.

takılğanlık

- * Takılğan olma durumu, muziplik.

takılı

- * Takılmış, tutturulmuş, asılmış.

takılıp kalmak

- * oyalanmak.
- * bakışlarını ayıramamak.

takılış

- * Takılma işi veya biçimi.

takılma

- * Takılmak işi.

takılmak

- * Takmak işi yapılmak.
- * Denge bozulacak bir biçimde bir yere ilişip aksaklık ortaya çıkmak.
- * Bir yere ilişip veya dokunup kalmak.
- * Kızdırmak, üzmek, şaşırtmak amacıyla şaka yollu konuşmak.
- * Olumsuz veya aksayan, eksik bir yanını görerek üstünde durmak.

takım

- * Bir işte veya bir yerde kullanılan eşya ve aletlerin tamamı, ekipman.
- * Meslek, davranış, durum vb. yönlerden birbirine uyan kimselerin oluşturduğu topluluk.
- * Görev bakımından birbirini tamamlayan kimselerin topluluğu, ekip, trup.
- * Birbirini tamamlayan şeylerin tümü.
- * Sigara ağızlığı.
- * Bölüğü oluşturan birliklerden her biri.
- * Bir filmin çevriminde görüntüleri alma, aydınlatma, ses alma gibi belli başlı çalışmalarını yapmak için gerekli

en küçük teknikçiler topluluğu.

- * Canlıların bölümlendirilmesinde familya ile sınıf arasında yer alan, yakın benzerlikler gösteren

organizmaların oluşturduğu birlik.

- * Bir oyunda sahaya çıkan belli kuruluşlara bağlı oyuncular topluluğundan her biri.
- * Birlikte oynayan, kazanmak için birlikte çalışan sporcu topluluğu.
- * (aşışlayıcı ve küçümseyici anlamda) Topluluk.
- * Benzer, gibi.

takım erki

- * Oligarşı.

takım oyunu

- * Oyuncuları belli sayıda olan takımlarla yapılan spor türü.
- * Bir işi paylaşarak ve ortaklaşa yapmak.

takım takım

- * Küçük topluluklar durumunda.

takım taklavat

- * Hepsi, hep birlikte.

takım tutmak

- * spor takımlarından birini desteklemek.

takımda

* Birbirine yakın büyüklü küçüklü birkaç adanın tümü.

takımyıldız

* Birbirine göre durumları her zaman aynı kalan komşu yıldızlar topluluğu.

takınak

* Bilince takılarak korku ve bunalım yaratan, kişinin çabalarına karşın kurtulamadığı düşünce.

takınaklı

* Takınaklı olan (kimse).

takınaklı davranış

* Bilince takılan ve bütün kurtulma uğraşlarına karşın direnen bir düşüncenin yarattığı davranış.

takınsız

* Takınağı olmayan (kimse).

takınma

* Takınmak işi.

takınmak

* Kendine takmak.

* Bir nitelik veya durum almak.

takıntı

* Bir durum veya sorunla ilişkisi olan başka durum veya sorun.

* Bütünlemeye kalınan ders.

* Küçük, önemsiz borç.

* Bir kimseyle kurulan ilişki.

* Kadın takılan.

takıntılı

* Takıntısı olan.

takıntısız

* Takıntısı olmayan.

takıp takıştırmak

* Özenerek süslenmek.

takır takır

* Takırtı sesi çıkararak.

* Sert ve kuru biçimde.

* Sert ve kuru.

takır tukur

* Kaba bir takırtı sesi çıkararak.

takırdama

* Takırdamak işi.

takırdamak

* Takırtı sesi çıkarmak.

takırdatma

* Takırdatmak işi.

takırdatmak

* Takırdamasına yol açmak, takırdamasına sebep olmak.

takırtı

- * Bir şeyin çıkardığı kuru ve sert ses.

takışma

- * Takışmak işi.

takışmak

- * Birbirine takılmak.
- * Anlaşmazlığa düşmek, kavgaya tutuşmak, ağız kavgası yapmak.

takıştıрма

- * Takıştırmak işi.

takıştırmak

- * Küpe, bilezik, yüzük gibi süs eşyasını çokça takmak.

takiyye

- * Sakınma, çekinme.
- * Mezhep belirtmemek, gizlemek.
- * Olduğundan farklı görünme.

takiyye yapmak

- * sakınmak, çekinmek.
- * olduğundan farklı görünmek.

takibat

- * Kovuşturma.

takiben

- * Ardından.
- * İzleyerek, hemen sonra.

takigraf

- * Hızölçer.

takim

- * Verimsiz duruma getirme, sonuçsuz bırakma, kısırlaştırma.
- * Mikrobundan arıtma.

takimetre

- * Hareket durumundaki bir cismin hızını ölçmeye yarayan alet.

takip

- * Yetişmek, yakalamak veya bulmak amacıyla birinin arkasından gitme, izleme.
- * Ardınca gitme veya gelme.
- * Kovuşturma, kovuşturulma.
- * İzinden gitme, uyma, izleme.
- * Geri çekilmekte olan düşmanı yenmek, yok etmek için yapılan hareket.

takip etmek

- * yetişmek, yakalamak veya bulmak amacıyla birinin arkasından gitmek, izlemek.
- * belli bir yöne gitmek.
- * uymak, bir şeyi izlemek.
- * dikkatle dinlemek, anlamak.
- * kovuşturmak.
- * hemen arkasından gelmek.

takipçi

- * Takip eden, izleyen kimse, izleyici.

takipçilik

- * Takipçinin işi.

takipsiz

- * Üzerinde durulmayan, takip edilmeyen.
- * Takip edilmeksizin, takip edilmeyerek.

takipsizlik

- * Takipsiz olma durumu.

takipsizlik kararı

- * Herhangi bir suçtan ötürü sanık durumunda olan bir kimse için kovuşturmadan vazgeçme kararı.

takkadak

- * Birden, anında, hemen.

takke

- * İnce kumaştan ve çoğunlukla yanm küre biçiminde başlık.
- * Yanm küre biçimindeki kubbenin üst bölümü.

takke düştü, kel göründü

- * bir ayıbı örten şey ortadan kalktığı zaman gerçeğin ortaya çıktığını anlatır.

takkeli

- * Takkesi olan.

takkesiz

- * Takkesi olmayan.

takla

hareketi.

- * Baş ve elleri yere koyduktan sonra ayakları kaldırıp vücudu üstten aşırarak öne veya arkaya yapılan dönme hareketi.
- * (otomobil, kamyon vb. için) Devrilip yuvarlanma.
- * (uçak vb. için) Uzunlamasına veya yanlamasına dönme hareketi.

takla atmak (veya kılmak)

- * takla hareketini yapmak.
- * çok sevinmek.
- * bir kimseye yaranmak için onun hoşuna giden davranışlarda bulunmak, dalkavukluk etmek.

takla attırmak

- * bir şeyi dilediği gibi beceriyle kullanabilmek.
- * birine istediği her şeyi yaptırmak.

takla böceği

yeteneğinde olan ve tel kurdu denilen kurtçukları dolayısıyla önem taşıyan böcek (Agriotes lineatus).

takla böcekleri

- * Takla böceği türlerini içine alan kın kanatlılar familyası.

taklacı

- * Takla atan kimse.

taklak

- * Bkz. takla.

taklavat

- * Bkz. takım taklavat.

taklidi

- * Taklit yoluyla yapılan.

taklidi kelime

* Bkz. yansıma.

taklidini yapmak

- * bir şeyin veya kimsenin konuşmasını, davranışını daha çok komik bir biçimde tekrarlamak.
- * öykünmek.

taklip etmek

- * bir şeyin biçim ve kalıbını değiştirmek, evirmek.

taklip,-bi

- * Döndürme, çevirme.
- * Bir şeyin biçim ve kalıbını değiştirme.

taklit

- * Belli bir örneğe benzemeye veya benzetmeye çalışma.
- * Birinin davranışlarını, konuşmasını tekrarlayarak eğlenme.
- * Benzetilerek yapılmış (şey).

taklit etmek

- * bir şeyin kalpını, sahtesini, yalancısını yapmak, benzetmek.
- * bir kimseye veya bir şeye benzemeye çalışmak.

taklit mobilya

- * Antika mobilyanın özelliklerini aynen uygulayarak sonradan yapılan mobilya.

taklitçi

- * Bir şeyin benzerini yapan kimse.
- * Birinin veya bir şeyin davranışlarını, konuşmalarını tekrarlayarak eğlendiren kimse, mukallit.

taklitçilik,-ği

- * Taklitçi olma durumu.

takma

- * Takmak işi.
- * Gerçeğinin yerine konulan, eğreti.

takma ad

- * Kendi adından başka eğreti alınan ad, mahlâs.

takma ayak

- * Kesilen bir ayağın yerine takılmak üzere plâstik ve benzeri bir maddeden özel olarak yapılmış ayak.

takma bacak

- * Takma ayak.

takma diş

- * Gerçek diş yerini tutabilecek biçimde yapılmış eğreti diş.

takma isim

- * Bkz. takma ad.

takma kirpik

- * Kirpik yerine takılan ve kirpik yerini tutan eğreti kirpik.

takma kol

- * Kesilen bir kolun yerine takılan yapma kol.

takma saç

- * Değişik renk ve boyda yapılan farklı görüntüye sahip olmak için başa takılan saç modeli, peruk.

takmak

- * Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştmek, geçirmek.

* (takı için) Vermek, armağan etmek.
* (ad, lâkap) Koymak.
* Kuşanmak.
* (olumsuz biçimde) Önemsememek, önemli saymamak, değer vermemek.
* Borç bırakmak.
* Biriyle olumsuz olarak uğraşmak.
* (arka, art ve peş gibi kelimeleri tümleç alarak) Kendisiyle birlikte götürmek, yanına almak veya arkasından izletmek.
* Sınavını başaramamak.

takmamazlık

* Dikkate veya ciddiye almama, umursamama.

takmazlık

* Takmamazlık.

takoz

* Bir eşyanın altına kırıdamadan dik durması için yerleştirilen ağaç kama, kısı.
* Çivi çakmak için duvarın içine yerleştirilen ağaç parçası.
* Kızaktaki geminin, üstünde oturduğu ağaçlardan her biri.
* Lâkerda yapılmak için kesilmiş torik balığı parçası.

takoz koymak

* aracın hareketini önlemek için tekerleklerden birinin önüne veya arkasına takoz yerleştirmek, takoz atmak.
* olacak işi engellemek.

takozlama

* Takozlamak işi.

takozlamak

* Takoz koymak.

takriben

* Aşağı yukarı, yaklaşık olarak.

takribî

* Yaklaşık.

takrip

* Yaklaştırma.

takrir

* Yerleştirme, yerleştirilme.
* Anlatma, anlatış, ders verme.
* Önerge.
* Tapu dairesinde taşınmaz malını başkasına sattığını veya ipotek ettiğini söyleme.

takrir etmek

* ders anlatmak.

takrir vermek

* satışlarda sattığını söylemek.
* önerge vermek.

takriz

* Övme, övüş, bir eserin başına konulan yetkili bir kimsenin yazdığı, övücü tanıtma yazısı, beğence.

taksa

* Pulu yapıştırılmadan veya eksik yapıştırılarak gönderilen mektup için, alıcının cezalı olarak ödediği posta ücreti.

taksa pulu

* Taksalı mektuplara yapıştırılan pul.

taksalı

* Pulu yapıştırılmadığı veya eksik yapıştırıldığı için parası, cezasıyla birlikte kendisine gönderilen kimseden alınan (mektup).

taksi

* Belli bir ücret karşılığı yolcu taşıyan, taksimetresi olan otomobil.

taksi

* Göçüm.

taksici

* Geçimini taksi işleterek sürdüren kimse.

taksicilik

* Taksicinin işi.

taksim

* Parçalara bölme, bölüştürme.

* Bölme ve bölü.

* Klâsik Türk müziğinde faslın başında ve ortasında çalgıcının irticalen yaptığı gezinti.

taksim etmek

* bölmek, bölüştürmek, pay etmek.

* kısa bir süre çalgı çalmak.

taksimât

* Bölüntüler.

taksimetre

* Taksilerde kullanılan, ödenecek ücreti gösteren sayaç.

taksir

* Kısaltma, kısma.

* Kusurda bulunma.

* Dikkatsizlik, tedbirsizlik, meslekte acemilik veya düzene, buyruklara ve talimata uymamazlıktan doğan kusurlu olma durumu.

taksirat

* Kusurlar, suçlar.

* Alın yazısı.

taksirli

* Kusurlu.

taksirli suç

* İsteyerek veya plânlı olarak işlenen bir fiilden fail tarafından işlenmemiş olmasına rağmen kanunun cezalandırdığı sonuçların ortaya çıkması durumundaki suç.

taksit

* Bir borcun belli zamanlarda ödenmesi gerekli olan parçalarından her biri.

taksit ödemek (veya taksit vermek)

* belli zamanda ödeme şartlarına bağlanmış bir paranın bir bölümünü vermek.

taksit taksit

* Taksite bağlanarak, taksitle.

* Az az, bölüm bölüm, kısım kısım.

taksite bağlamak

* bir şeyi belli aralıklarla, belli miktarlarda ödeme şartları ile almak veya satmak.

taksitlendirme

* Taksitlere bağlama.

taksitlendirmek

* Taksitlere bağlamak.

taksonomi

* Canlıların sınıflandırılması, bu sınıflandırmada kullanılan kurallar bütünü.

takt

* Yerinde konuşma veya davranma.

takt sahibi

* Davranış ve sözlerinde uygunluk arayan.

taktırma

* Taktırmak işi.

taktırmak

* Takmak işini yaptırmak.

takti etmek

* parçalara ayırmak.

takti,-i

* Kesme, parçalama.

* Aruz ölçüsünde bir dizeyi ölçünün parçalarına göre ayırma.

taktik

* Türlü savaş araçlarını belli bir sonuca ulaşmak amacıyla etkili biçimde birleştirerek ve kullanarak kara, deniz veya hava savaşını yönetme sanatı, tabiye.

* İstenen sonuca ulaşmak amacıyla izlenen yol ve kullanılan yöntemlerin tümü.

taktik vermek

* çeşitli sorunlarda sonuca ulaşmak için yol ve yöntem göstermek.

taktikçi

* Taktikle uğraşan kimse.

taktir

* Damıtma, imbikten çekme.

taktir etmek

* damıtmak.

takunya

* Nalın.

takunyacı

* Nalıncı.

takunyacılık

* Takunyacının işi veya mesleği.

takunyalı

* Takunyası olan.

* Siyaseti dinî kurallara göre yapmak isteyen kimse.

takunyasız

* Takunyası olmayan.

takva

* Günahtan sakınma, züht.

takvim

* Zamanı yıllara, aylara ve günlere ayıran yöntem.
* Bir yılın günlerini, aylarını, sayılı günlerini gösteren çizelge veya defter.
* Yapılacak bir işin türlü evrelerini zamana bağlı olarak gösteren program.

takviye

* Sağlamlaştırma, kuvvetlendirme, berkitme, pekiştirme.
* Yardımcı kuvvet, destek.

takviye etmek

* sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek, desteklemek.

takyit

* Bağlı kılma, kısıtlama, kayıtlama.

takyit etmek

* bağlı kılmak, bir davranışı kısıtlamak, birtakım şartlara bağlamak, kayıtlamak.

tal

* Kök, sap ve yaprak şeklinde farklılaşmamış bir bitkinin yaşama ve büyüme organı.

talâk

* Evliliğin sona ermesi, erkeğin karısını boşaması.

talâkat

* Düzgün söz söyleme kolaylığı.

talâkiselâse

* Mecelleye göre, kocanın ayrı ayrı üç kez veya bir arada üç kez karısını boşadığını bildirmesiyle gerçekleşen boşanma.

talân

* Yağma, apul.

talân etmek

* yağmalamak.

talancı

* Talân eden kimse.

talancılık

* Talancının yaptığı iş.

talânlama

* Talânlamak işi, yağmalama.

talânlamak

* Yağmalamak.

talaş

* Testere ile biçilen veya rende, matkap, törpü gibi araçlarla işlenen bir şeyden dökülen kırıntılar.

talaş böreği

* İçine pişirilmiş kuşbaşı et ve sebze konularak hazırlanan bir tür börek.

talaş kebabı

* Bkz. talaş böreği.

talaşlama

* Talaşlamak işi.

talaşlamak

* Talaş dökmek.

talaşlanma

* Talaşlanmak işi.

talaşlanmak

* Talaş dökülmek.

talaz

* Dalga, kasırga.

* İpekli kumaşların örselenmesiyle yüzündeki tellerde oluşan kabarıklık.

talazlanma

* Talazlanmak işi.

talazlanmak

* Dalgalanmak.

* İpekli kumaş vb.nin büzülerek iplikleri çıkıp kabarmak.

talazlık

* Dalga serpintilerini önlemek için kayıkların küpeşesine baştan kıça doğru yerleştirilen tahta.

talebe

* Öğrenci.

talebelik

* Öğrencilik.

talep

* Bir kimseden bir şeyi yapmasını veya yapmamasını isteme, dileme, istem.

* İstek.

talep etmek

* istemek, istekte bulunmak.

talepname

* İstek bildiren belge.

tali

* İkinci derecede olan, ikincil.

talih

* Rastlantıları düzenlediğine ve insanlara iyi veya kötü durumlar hazırladığına inanılan tabiatüstü güç, kut, şans, baht, felek.

talih kuşu

* İyi talih.

talihî yaver gitmek

* talihî iyi olmak, işi yolunda gitmek.

talihînin kucağına atılmak

* kendi kaderine boyun eğmek.

talihine küsmek

* kötü bir durum veya olayla karşılaşıldığında yalnızca talihî suçlamak.

talihli

* Talihi iyi olan, bahtlı açık olan, bahtlı, şanslı.

talihsiz

- * Talihi ters olan, talihi kötü olan, şanssız, bahtsız.

talihatsızlık

- * Talihatsız olma durumu, talihi olmama durumu, şanssızlık, bahtsızlık.

talik

- * Asma, yukarı kaldırma.
- * (bir işin yapılmasını herhangi bir şarta) Bağlı tutma.
- * (belli bir zamana) Bırakma, erteleme.
- * Arap alfabesinde geliştirilen, yatık olarak yazılan yazı türlerinden biri.
- * Bu tür yazı ile yazılmış.

talik etmek

- * asmak.
- * (bir işin yapılmasını) sonraya bırakmak, ertelemek.

talika

- * Dört tekerlekli, üstü kapalı, yaylı bir tür at arabası.

talil

- * Sebep gösterme.
- * Tümünden gelim.

talim

- * Öğretim.
- * Yetiştirme.
- * Alıştırma.
- * Uygulamalı olarak yapılan askerlik öğrenimi, eğitimi.

talim etmek

- * öğretmek, bilgi kazandırmak.

talim etmek

- * az para karşılığında çalışmak.
- * hep aynı şeyi yemek zorunda olmak.

talimar

- * Baş bodoslamasından omurgaya kadar uzanan, cıvadra donanımına desteklik etmek amacıyla konulan ekleme.

talimat

- * Bir iş yerinde, üst makamdan asta verilen, çalışma sırasında uyulması gerekli noktaları bildiren resmî yazı, yönerge, direktif.
- * Görevin gerektirdiği türlü hizmetlerin başıyla yürütülmesi için kumandanlık, başkanlık veya daire başkanlarınca verilen, o hizmetle ilgili sorumluluk, düzen ve ilkeleri içine alan buyruklara verilen ad.

talimat vermek

- * üst düzeyde bulunan biri, yaptıracığı işle ilgili olarak görüşünü belirtmek, yol göstermek.

talimatname

- * Yönetmelik.

talimgâh

- * Uygulamalı olarak subay adayı yetiştirilen kuruluş.

talimhane

- * Talim yapılan yer, alan.

talimli

- * Talim görmüş, eğitilmiş.

* Alışık, eli yatkın.

talimname

* Savaşta uygulanan türlü manevraları, araç ve gereçlerin nasıl kullanılacağını, her sınıfın görev ve davranışını belirten kuralların toplandığı kitap.

talip

* İsteyen, istekli.

* Genellikle evlenmek isteyen ve bu isteğini evleneceği kimseye bildiren erkek.

talip çıkmak (veya talibi çıkmak)

* (kız için) evlenme teklifi almak.

* bir şeye istekli olmak, istemek.

talip olmak

* istemek.

* evlenmek için isteğini belirtmek.

talipli

* Talip olan, talibi bulunan, talip.

talk

* Genellikle açık yeşil, toz durumundayken yağlı bir görünümde, özgül ağırlığı 2,7, sertliği 1 olan, hidratlı doğal magnezyum.

talk pudrası

* Nişasta, bizmut, karbonat vb. ile karıştırılarak yapılan, özellikle süt çocuklarının pişik gibi deri hastalıkları için kullanılan pudra.

talk şist

* Talktan oluşmuş billûr şist.

talk şovcu

* Çene yanştırıcı.

talkım

* Ana sapın bir çiçekle sonuçlandığı, büyümeyi yan sapların sürdürdüğü bir tür çiçek durumu.

talkın

* Telkin.

talkşov

* Bkz. çene yanştırma, söz gösterisi.

tallahi

* İnandırmaya güç katmak için söylenen vallahi ve billâhi gibi bir ant sözü.

tallı bitkiler

* Kök, gövde, yaprak gibi ana organlardan yoksun bulunan ve çoğu asalak veya çürükçül yaşayan ilkel bitkiler topluluğu.

taltif

* İyilik ederek gönül alma.

* Nişan, madalya, aylık artırma gibi şeylerle ödüllendirme.

taltif etmek

* gönül okşamak.

* nişan, madalya vb. vermek; ödüllendirmek.

talveg

* Bir akarsu yatağının en derin yerlerini birleştiren çizgiye verilen ad.

talyum

* Atom numarası 81, atom ağırlığı 204,39 olan, fizik özellikleri bakımından kurşuna çok yaklaşan, yoğunluğu 11,85, erime derecesi 303° C olan, tuzları ve birleşikleri zehirli bir element. Kısaltması 'Tl'.

tam

- * Eksiksiz, kesintisiz.
- * Bütün, tüm.
- * Gerçek, ehliyetli, yetkin, kusursuz.
- * (zaman ve yer için) Anlamı kesinleştirir.
- * Uygun olarak, tıpkı, aynı.
- * Sırasında, anında.
- * Amerikan doları.

tam aç

- * Açının bir kenarını, tepesi çevresinde döndürerek elde edilen aç.

tam adamına çatmak

- * olumsuz bir davranış ve tutum içinde bulunan kimseyle karşı karşıya gelmek.

tam adamını bulmak (veya tam adamına düşmek)

- * en uygun kişiyi seçmek.
- * (alay) en uygunsuz kişiyi seçmek.

tam algı

- * Bir tasarım veya algı içeriğinin bilinçli olarak kavranması.

tam asalak

- * Toprağa ve özümlemeye bağlı bütün besinlerini konakçıdan sağlayan bitki asalağı.

tam bakım

- * Sağlık yönünden yapılan genel yoklama, çekap.

tam bakım merkezi

- * Tam bakımın yapıldığı yer.

tam bakım yaptırmak

- * sağlık yönünden genel bir yoklama yaptırmak, çekap yaptırmak.

tam bilet

- * İndirimli olmayan bilet.

tam bölen

- * Bir nicelikte bir tam sayı kadar bulunan başka bir nicelik.

tam gaz

- * Hızla, hızlı olarak.

tam gelmek

- * uygun gelmek, uymak.

tam gün

- * Yasalara göre kabul edilmiş olan iş günü, fultaym.

tam kafiye

- * Kafiye kelimelerin son harfleri arasında bir sesli bir sessiz harf benzeşmesinden oluşan kafiye.

tam maaşla tekaüt (veya emekli)

- * (şaka) işi az, ödeneği çok olan bir işe yerleşenler için söylenir.

tam mesai

- * Tam gün çalışma.

tam otomatik

* Bütünyle otomatik olan araç veya alet.

tam pansiyon

* Konaklama tesislerinde oda, kahvaltı, ögle ve akşam yemekleri gibi hizmetlerin tamamının verildiği sistem, üç ğgn yemek veren otel, pansiyon.

tam sayı

* Bir bütünü oluşturan tekler için kararlaşmış bulunan sayı.
* Kesirsiz sayı.

tam siper

* Hiçbir yeri görünmeyecek biçimde sipere yatmak.

tam tamına

* Btnyle, olduğu gibi, tamamı tamamına.

tam tarife

* İndirimsiz.

tam üstüne basmak

* istenilen şeyi bulmak.

tam yol

* Çok abuk, yüksek hızda, sr'atli.

tamah

* A gözlülük, hırs.

tamah etmek

* a gözlü davranmak.
* Çok beğenip istemek.

tamahkr

* A gözlü, camgöz.

tamahkrlık

* A gözlülük.

tamam

* Bütün, tüm.
* Eksiksiz.
* Yanlış ve yalan olmayan, doğru.
* Tamamlanmış, bitmiş.
* Evet, peki, olur!.
* Taştların yola koyulabileceğini anlatır.
* Beğenilmeyen bir iş veya öneri karşısında söylenir.

tamam bulmak

* bitmek, sona ermek.

tamam gelmek

* bir şeye uygun düşmek.

tamam mı?

* "oldu mu, anlaştık mı?" anlamında soru.

tamam olmak

* sona ermek, tamamlanmak.

tamamen

* Bütün olarak, büsbütün.

tamamı tamamına

* Bütünöyle, tastamam.

tamamıyla

* Tam olarak, büsbütün, külliyyen.

tamamiyet

* Bütünlök.

tamamlama

* Tamamlamak işi, itmam.

tamamlamak

* Eksiksiz, tamam duruma getirmek, bütünlemek.

* Bitirmek.

tamamlanış

* Tamamlanmak işi veya biçimi.

tamamlanma

* Tamamlanmak işi.

tamamlanmak

* Eksiksiz duruma getirilmek, tamam olmak, bütünlenmek.

* Bitirilmek.

tamamlatma

* Tamamlatmak işi.

tamamlatmak

* Eksiğini yerine koydurmak, bütünletmek.

tamamlayıcı

* Tamam durumuna getiren, tamamlayan.

tamamlayış

* Tamamlamak işi veya biçimi.

tamanit

* Doğal kalsiyum ve demir fosfat.

tambur

* Klâsik Türk müziğinin başlıca çalgılarından biri olan, yay veya mızrapla çalınan, uzun saplı, telli tahta çalgı.

tambura

* Türk halk müziğinde kullanılan, cura, bulgari, çöğür, bağlama gibi telli ve çalgıçla çalınan çalgıların genel adı.

tamburacı

* Tambura çalan veya yapan kimse.

tamburî

* Tambur çalan kimse.

tamer

* Eksikliği olmayan er, tam teçhizatlı asker.

tamı tamına

* Bkz. tam tamına.

tamık

* Derinleştirme.

tamim

- * Genelge, sirküler.
- * Genelleme.
- * Genelleştirme.

tamim etmek

- * genellemek.

tamir

- * Onarma, onarım.
- * Yapılan bir yanlış, kusuru düzeltmeye çalışma.

tamir etmek

- * onarmak.
- * yapılan bir yanlış düzeltmeye çalışmak.

tamir görmek

- * onarılmak, düzeltilmek, yenilenmek.

tamir takımı

- * Onarım işlerinde kullanılan araç ve gereçlerin hepsi veya bunları içinde bulunduran çanta.
- * Motorlu araçlarda karbüratörün yenilenmesinde kullanılan parçalar.

tamirat

- * Onarım.

tamirci

- * Bir şeyi onaran kimse.
- * Onarım yapılan yer.

tamircilik

- * Tamircinin işi.

tamire vermek

- * onarılmak için bir şeyi onaracak kimse veya yere vermek.

tamirhane

- * Genellikle teknik araçların onarıldığı yer.

tamlama

* Bir adın anlam yönünden tam belirtilmesi için, bir başka addan, zamirden veya sıfattan yardım görmesi, terkip: Evin kapısı. Bizim evimiz. Karlı dağlar gibi.

tamlanan

* Tamlamada anlamı belirtilen, açıklanan ad, belirtilen, mevsuf: Evin önü. Öğretmenin kâhyası. Elma ağacı gibi.

tamlayan

* Tamlamalarda temel olan bir adın anlamını açıklayan ad, zamir veya sıfat, belirten: Evin kapısı. Öğretmenin kitabı. Su yolu gibi.

tamlayan durumu

* Ad görevindeki kelimenin taşıdığı kavramın başka bir kavrama bağlanması durumu, -in hâli, genitif. Türkçede bu durum -in (-nin) takısı ile kurulur: Evin, arabanın, okulun gibi.

tamlık

- * Eksik olmama durumu, olgunluk.

tampon

- * Bir deliği kapamaya yarayan, herhangi bir maddeden yapılmış büyük tıkaç.

* Bir darbenin şiddetini azaltmaya yarayan, içi yumuşak maddeyle dolu şey.
* Çarpışmaların etkisini azaltmak için vagonların, otomobillerin ön ve arka yerlerinde bulunan yaylı metal donanım.
* Kanı silmek veya durdurmak için kullanılan gaz bezi yumağı veya sterilize edilmiş pamuklu özel parça.
* Bir darbenin, çatışmanın şiddetini azaltan etken.

tampon bölge

* İki devlet arasında, hudut boyunca, askerden arındırılmış toprak parçası.

tampon devlet

* Coğrafi konumu bakımından, güçlü ve birbirine düşman iki devlet arasında bulunan devlet.

tamponlama

* Tamponlamak işi.

tamponlamak

* Tampon koymak, yerleştirmek.

tamtakır

* İçinde bulunması gereken şeylerden hiçbirini bulunmayan.

tamtakır kuru (veya kırmızı) bakır

* boş, bomboş.

tamtakır olmak

* içinde gerekli hiçbir şey kalmamak.

tamtam

* Orkestrada yer alan bir tür Çin gongu.

* (Afrika yerlileri arasında) Davul.

* Bu davulla yapılan bazı olayları haber vermeye veya açıklamaya yarayan ses.

tamu

* Cehennem.

tamzara

* Doğu Anadolu'da, toplu olarak oynanan bir halk oyunu.

tan

* Güneş doğmadan önceki alaca karanlık.

-tan / -ten

* Bkz. -dan / -den.

tan ağarmak (veya atmak)

* gün doğmaya başlamak, şafak sökmek.

tan sökmek

* tan ağarmak.

tan tun

* Öldürülmek veya başı belâya uğramak anlamına gelen tan tuna gitmek deyiminde geçer.

tan yeli

* Sabaha doğru çıkan hafif rüzgâr.

tan yeri

* Güneşin doğmak üzere olduğu sırada, ufukta hafifçe aydınlanan yer.

tan yeri ağarmak

* sabah olmaya başlamak, ufku belli belirsiz bir aydınlık kaplamak.

tanassur

* Bkz. Hristiyanlaşma.

tandem

* İki kişilik bisiklet.

tandır

* Yere çukur kazılarak yapılan bir tür fırın.

* Bazı yerlerde, kışın ayakları ısıtmak için, alçak bir masanın altına mangal konulup üstüne yorgan örtülerek yapılan düzen.

tandır alevi

* Tandırda meşe odununun çıkardığı yakıcı ve etkili alev.

tandır ateşi

* Tandırda meşe odunundan yakılması ile oluşan dayanıklı ve etkili ateş.

tandır böreği

* Tandırda pişirilen börek.

tandır çöreği

* Tandırda pişirilen çörek.

tandır ekmeği

* Tandırda pişirilen ekmek.

tandır kebabı

* Kuşbaşı et ve soğanla yapılan, tandırda pişirilen et yemeği.

tandırname

* Tandır başında oturulurken söylenen veya okunan masal.

* Bilgisiz kimselerin inandığı saçma fikirler ve bu fikirlerin yazıldığı sanılan kitap.

tane

* Herhangi bir sayıda olan (şey), adet.

* Bazı bitkilerin tohumu.

* Çekirdekli küçük meyve.

tane bağlamak

* (meyve veya herhangi bir bitki için) tohumları tane durumuna gelmek.

tane tane

* Teker teker.

tane tane söylemek (veya konuşmak)

* acele etmeden, seslerin hakkını vererek, herkesin anlayabileceği gibi konuşmak.

tanecik

* Küçük tane.

* Sayı gösteren bir sözle birlikte bir şeyin azlığı belirtilmek için kullanılır.

* Çok küçük boyutlu madde, cisim.

tanecikli

* Küçük tanelerden oluşmuş.

* Yüzeyi taneciklerle kaplı gibi görünen.

taneksiz

* Taneciği olmayan.

tanecil

* Tahılla beslenen.

taneleme

* Tanelemek işi.

tanelemek

* Tanelerini ayırmak.

tanelenme

* Tanelenmek işi.

tanelenmek

* Tanelere ayrılmak; taneler oluşmak.

taneli

* Tanelerden oluşmuş.

* Herhangi bir biçimde tanesi olan, ufak taneli.

tanen

* Birçok bitkisel maddede bulunan, deri tabaklamada, hekimlikte kullanılan, tadı buruk bir madde.

tangır tangır

* Boş nesnelere vurulduğunda çıkan kaba ve çınlayıcı sesleri anlatır.

tangır tungur

* Genellikle boş nesnelerin yuvarlanırken çıkardığı kaba ve çınlayıcı sesi anlatır.

tangırdama

* Tangırdamak işi.

tangırdamak

* (madenî şeyler için) Kuru ve gürültülü ses çıkarmak.

tangırdatma

* Tangırdatmak işi.

tangırdatmak

* (madenî şeyler için) Kuru ve gürültülü ses çıkartmak.

tangırtı

* Madenî şeylerin çıkardığı kuru ve gürültülü ses.

tangırtılı

* Tangırtısı olan, gürültülü.

tango

* Özel ritimli ağır bir dans.

* Bu dansın müziği.

* Son moda aşırı uyararak giyinmiş, züppece şık (kadın).

tanı

* Bir hastalığı tanıma işi, teşhis.

tanıdık

* Tanışılıp konuşulan kimse, bildik.

* Daha önceden bilinen, görülen, aşına.

tanıdık çıkmak

* Önceden birbirlerini tanımış olmak, tanış olmak.

* bir şeyi daha önceden öğrenmiş, duymuş olmak.

tanık

* Gördüğünü ve bildiğini anlatan, bilgi veren kimse, şahit.

* Duruşmada bilgisine, görgüsüne başvurulmuş kimse, şahit.

tanık olmak

* bir olayı görmek ve duymak, şahit olmak.

tanık tepe

* Yatay veya bir yana eğimli katmanlardan oluşan bir yaylada, akarsu aşındırmasından az çok kurtulabilen ve aşınmadan önceki yüzeyin bir parçası olan tepecik.

tanıklama

* Tanıklamak işi.

tanıklamak

* (bir iddiayı) Tanıkla desteklemek, tanık göstermek.

tanıklık

* Tanık olma durumu veya tanığın yaptığı iş, şahitlik.

tanıklık etmek

* mahkemede, tanık olunan bir durumu söylemek, şahitlik etmek.

tanılama

* Tanılamak işi, teşhis.

tanılamak

* Teşhis etmek.

tanılmak

* Tanınmak, bilinmek.

tanım

* Bir varlığa, bir şeye özgü niteliklerin belirtilmesi, bir kelimeyi belirleyen, açıklayan anlam, tarif.

tanıma

* Tanımak işi.

tanımak

* Daha önce görülen, bilinen bir kimse veya şeyle karşılaşıldığında, bunun kim veya ne olduğunu hatırlatmak.

* Daha önce görmüş olmak, ilişkisi bulunmak, bilmek.

* Bir kimse veya şeyle ilgili, doğru ve tam bilgisi bulunmak.

* Bilip ayırmak, seçmek, ayırt etmek.

* (hukukî yönden) Varlığını kabul etmek.

* Boyun eğmek, yargısına uymak, saymak.

* Sorumlu bilmek.

* Bir şeyin yapılması, bitirilmesi için belli bir süre vermek.

tanımamazlık

* Tanımazlık.

tanımazlık

* Tanımama durumu.

tanımazlıktan gelmek

* bir kimseyi tanıdığı hâlde tanımıyormuş gibi davranmak.

tanımlama

* Tanımlamak işi, tarif etme.

tanımlamak

* Bir kavramı bütün öğeleri ile eksiksiz anlatmak, özel ve değişmez niteliklerini sayarak bir şeyi tanıtmak, tarif etmek.

tanımlanma

* Tanımlanmak işi.

tanımlanmak

* Tanımı yapılmak, tarif edilmek.

tanımlayış

* Tanımlamak işi veya biçimi.

tanımlık

* \343 harfitarif.

tanınış

* Tanınmak işi veya biçimi.

tanınma

* Tanınmak işi.

tanınmak

* Kim olduğu bilinmek.

* Herhangi bir özelliği ile bilinmek.

* (hukukî yönden) Varlığı kabul edilmek.

tanınmış

* Herhangi bir özelliği ile ün kazanmış olan.

* Ünlü.

tanısızlık

* Tanınan, bilinen varlıkları, görme, işitme gibi duyu organları yoluyla ayırt edememe durumu, agnozi.

tanış

* Tanıdık (kimse veya yer), bildik.

tanış çıkmak

* daha önceden tanışmış olmak.

tanışık

* Birbirini tanıyanlardan her biri.

tanışıklık

* Birbiriyle tanışmış bulunma, birbirini tanımış olma durumu.

tanışış

* Tanışmak işi veya biçimi.

tanışma

* Tanışmak işi.

tanışmak

* Birbirini tanımaya gelmek.

tanıştırma

* Tanıştırmak işi, takdim, prezantasyon.

tanıştırmak

* Birbirini tanımayanların tanışmasını sağlamak, tanıtmak, takdim etmek.

tanıt

* Tanıtlamaya yarayan belge veya herhangi bir şey, beyyine, hüccet.

* Öne sürülen bir şeyin doğruluğunu göstermede izlenen düşünce süreci.

tanıtıcı

- * Tanıtma işini yapan, tanıtan.
- * Piyasaya yeni çıkarılmış ilaç, kitap gibi şeyleri tanıtan kimse, propagandist.

tanıtılış

- * Tanıtılmak işi veya biçimi.

tanıtılma

- * Tanıtılmak işi.

tanıtılmak

- * Tanıtmak işine konu olmak, takdim edilmek.

tanıtım

- * Tanıtma.

tanıtış

- * Tanıtmak işi veya biçimi.

tanıtlama

- * Tanıtlamak işi, ispatlama.
- * Öne sürülen bir iddianın doğruluğunu mantıksal yöntemle gösterme.

tanıtlamak

- * Bir iddianın gerçekliğini inkâr edilmeyecek bir kesinlikle göstermek, ispatlamak.
- * Muhakeme etme yoluyla veya tanık göstererek bir şeyin doğruluğunu ortaya koymak.

tanıtlanış

- * Tanıtlanmak işi veya biçimi.

tanıtlanma

- * Tanıtlanmak işi.

tanıtlanmak

- * Tanıtlamak işi yapılmak veya tanıtlamak işine konu olmak, ispatlanmak.

tanıtlayış

- * Tanıtlamak işi veya biçimi.

tanıtlı

- * Tanıtlanmış, tanıta dayanan.

tanıtma

- * Tanıtmak işi, takdim.

tanıtma filmi

- * Bir sinemada bir sonraki programı, filmi tanıtmak için o programdaki filminden önce gösterilen örnek parçalar, fragman.

tanıtma kartı

- * Kimlik belgesi.

tanıtma yazısı

- * Kitap, dergi, film vb. eserlerin özelliklerini genel çizgileriyle anlatan yazı.
- * Bir filmde emeği geçen yapımcı, yönetmen, oyuncu vb. nin adlarını, filmin yapımıyla ilgili bilgileri içine alan, filmin başında (bazen de sonunda) bulunan liste.

tanıtmacı

- * Tanıtma işiyle görevli kimse, takdimci.

tanıtmacılık

- * Tanıtmacının işi, takdimcilik.

tanıtmaq

- * Bir kimsenin veya bir şeyin tanınmasını sağlamak.
- * Bir kişinin kim olduğunu başkasına bildirmek, tanıştırmak, takdim etmek, prezante etmek.

tanıtmaqlık

- * Bir şeyden nasıl yararlanılacağıyla ilgili bilgileri vermek için yazılmış tanıtma yazısı, tarife, prospektüs.

tanıtmsız

- * Tanıtlanmamış, tanıtıya dayanmayan.

tanıyış

- * Tanımak işi veya biçimi.

tanin

- * Tınlama.

taninli

- * Ahenkli, ritmik.

tanjant

- * Başka bir çizgiye, eğriye veya yüzeye dokunan, fakat onu kesmeyen çizgi, eğri veya yüzey.
- * Bir şeye yalnız bir noktada değen.

tank

- * Zırhlı ve silâhlı, tekerlekleri paletli, motorlu savaş taşıtı.
- * Metal sarnıç.

tankçı

- * Tank kullanan veya tankla birlikte savaşan (asker).

tanker

kamyon.

- * Petrol, benzin gibi akaryakıt ürünleriyle, sanayi ile ilgili yağ, şarap vb. sıvı maddeleri taşıyan gemi veya kamyon.

tankerci

- * Tanker işiyle uğraşan kimse.

tankercilik

- * Tankercinin işi veya mesleği.

tanksavar

- * Tankları hedef olarak seçen ve onları etkisiz hâle getirmek için kullanılan silâh.

tanlama

- * Tanlamak işi.

tanlamak

- * Şaşmak, şaşırmak.

tannan

- * Tınlayan, çınlayan.

Tanrı

- * Allah.

tanrı

- * Çok tanrıçılıkta var olduğuna inanılan insanüstü varlıklardan her biri, ilâh.

Tanrı aşkına

- * Allah aşkına.

tanrı bilimci

* İlâhiyatla uğraşan kimse, ilâhiyatçı, teolog.

tanrı bilimi

* İlâhiyat, teoloji.

Tanrı kayrası

* Tanrının dünya işlerinde beliren iyilik ve bilgeliği.

Tanrı korusun

* Allah korusun.

Tanrı misafiri

* Çağrılmadan gece yatısına gelen konuk.

Tanrı vergisi

* Sonradan elde edilmeyip yaradılıştan var olan nitelik, yetenek veya özellik, Allah vergisi.

Tanrı yarattı dememek

* kıyasıya dövmek, vurmak.

tanrıçılık

* Evreni yaratan ve yöneten, vahiy yoluyla insanlara buyruklar veren bir tanrının varlığına inanma, teizm.

tanrıça

* Çok tanrıçılıkta kadın tanrı, ilâhe.

tanrılaşma

* Tanrılaşmak işi.

tanrılaşmak

* Tanrı durumuna gelmek.

tanrılaştırma

* Tanrılaştırmak işi.

tanrılaştırmak

* (birini veya bir şeyi) Tanrı diye tanımak, Tanrı yerine koymak.

* Aşırı derecede övmek.

tanrılık

* Tanrıya özgü olan varlık, nitelik, ulûhiyet.

Tanrı'nın günü

* Allah'ın günü, her gün.

tanrısal

* Tanrı ile ilgili olan, tanrıya özgü olan, lâhutî.

tanrısalılık

* Tanrısal olma durumu, ulûhiyet.

tanrısız

* Tanrısı olmayan, tanrı tanımayan, mülhit.

tanrısızlık

* Tanrısız olma durumu.

tanrıtanımaz

* Tanrının varlığını inkâr eden, ateist.

tanrıtanımazlık

* Tanrının varlığını inkâr eden öğretisi, ateizm.

Tanrı'ya şükür
* hamdolsun.

tansık
* İnsan aklının alamayacağı, şaşırtıcı, olağanüstü olay, mucize.

tansiyometre
* Gerilimölçer.

tansiyon
* Kanın damarlara içeriden yaptığı basınç, kan basıncı.
* Gerilim.

tansiyon düşürücü
* Atardamar basıncını düşüren (ilâç).

tansiyon ölçmek
* bir kimsenin özel bir aletle tansiyonunu tespit etmek.

tantal
* Atom numarası 73, atom ağırlığı 180,88, yoğunluğu 16,6 olan, 3000° C ye doğru eriyen ve siyah bir toz durumunda elde edilen bir element. Kısaltması Ta.

tantana
* Görkem, şaşaa.

tantanacı
* Tantana yapan kimse.

tantanalı
* Görkemli, gösterişli, şaşaalı.

tantanasız
* Tantanası olmayan.

tantuni
* Kuşbaşımdan daha küçük et parçalarının soğan, biber, maydanoz, domates vb. ile bir sac üzerinde pişirilmesi sonunda hazırlanan kebab türü.

Tanzanyalı
* Tanzanya halkından olan (kimse).

tanzifat
* (belediyece yaptırılan) Temizlik işleri.

tanzifat amelesi
* Temizlik işçisi.

tanzifat arabası
* Temizlik arabası.

tanzifat vergisi
* Temizlik vergisi.

tanzim
* Sıraya koyma, sıralama.
* Düzeltme, düzenleme, düzen verme, yoluna koyma.

tanzim etmek
* sıralamak.
* düzenlemek, düzeltmek, düzen vermek.

tanzim satışı

* Satıcı fiyatlarının yükselmesini önlemek, bazı malların tüketiciye ulaşmasını sağlamak için belediye veya başka kamu kuruluşlarınca yapılan satış.

Tanzimat

* Sultan Abdülmecit zamanında, 1839'da Gülhane Hattıhümayunu adıyla anılan bir fermanla ilân edilen, yönetimi iyileştirme tasarısı ve bu iyileştirmenin yapıldığı dönem.

* (küçük t ile) İdarî işlerin düzeltilmesi için alınan önlemlerin ve yapılan uygulamaların tamamı.

Tanzimatçı

* Tanzimat hareketinde görev almış olan kimse.

* Tanzimat yanlısı kimse.

tanzir

* Benzetme.

* Divan edebiyatında bir şiiri örnek olarak ona benzer bir örnek kaleme alma.

taoizm

* Falcılık.

tapa

* Şişe gibi dar delikleri tıkamaya yarayan mantar, cam, tahta veya plâstikten tıkaç, tıpa.

* Top mermisinin ucuna takılan ve mermi atıldıktan sonra patlamasını sağlayan ayarlı başlık.

tapalama

* Tapalamak işi, tıpalama.

tapalamak

* Şişe vb. nin ağzına tapa koymak, tıpalamak.

tapalanma

* Tapalanmak işi.

tapalanmak

* Tapa ile tıkanmak, tıpalanmak.

tapalı

* Tapa konmuş olan, tıpalı.

tapan

* Tarlaya atılan tohumu örtmek için gezdirilen, ağaçtan geniş araç, sürgü.

tapan çekmek

* tapanlamak.

tapanlama

* Tapanlamak işi veya durumu.

tapanlamak

* Tarlaya atılan tohumu örtmek için sürgü çekmek.

tapasız

* Tapa konmamış olan, tıpasız.

tapı

* Mabut.

tapıklama

* Tapıklamak işi veya durumu.

tapıklamak

- * Birini beğenerek arkasını okşamak, tapışlamak.
- * Tapışlamak.

tapınak

- * İçinde tanrıya kulluk edilen, tapınılan yapı, mabet, ibadethane.

tapıncak

- * Bkz. Fetiş.

tapıncakçılık

- * Bkz. Fetişizm.

tapınış

- * Tapınmak işi veya biçimi.

tapınma

- * Tapınmak işi.

tapınmak

- * Tanrıya veya ilâh olarak tanınan varlığa karşı inanış ve bağlılık anlatmak için belirli kurallara bağlı dinî hareketlerde bulunmak.
- * Tanrıya karşı kulluk görevini yerine getirmek, ibadet etmek.
- * Büyük bir sevgiyle bağlanmak, aşkla sevmek.

tapırdama

- * Tapırdamak işi veya durumu.

tapırdamak

- * Tapırtı sesi çıkarmak.

tapırtı

- * Yürürken çıkan ayak sesini andırır ses.

tapış

- * Tapmak işi veya biçimi.

tapışlama

- * Tapışlamak işi.

tapışlamak

- * Tapıklamak.
- * Hamurun üzerini düzeltmek için hafif hafif vurarak elle sıvamak.

tapışlanma

- * Tapışlanmak işi.

tapışlanmak

- * Tapışlamak işi yapılmak.

tapi

- * Pokerde kâğıtlar dağıtılmadan önce oyunculardan birinin yere sürdükten sonra önünde fişi veya parası kalmadığını belirtmek için söylediği söz.

tapi kalmak (oyunlarda)

- * kumar oyunlarında fişsiz ve parasız kalmak.

tapir

- * Tapirgillerden, bir türü Asya ve Afrika'nın tropikal bölgelerinde yaşayan, 2 m uzunluğunda, kısa hortumlu bir hayvan türü (Tapirus).

tapirgiller

- * Tek parmaklılardan tapir türlerini içine alan bir familya.

tapma

* Tapmak işi.

tapmak

* Tanrı diye tanımak, kulluk etmek.
* Tutku ile sevmek, bağlanmak.

tapon

* Niteliği düşük, eski, elde kalmış.
* Aşağı (kimse).

taponcu

* Tapon mal alıp, satan kimse.

taptaze

* Çok taze.
* Bozulmadan, değerinden bir şey yitirmeyerek.

taptırma

* Taptırmak işi veya durumu.

taptırmak

* Tapmasını sağlamak.

tapu

* Bir taşınmazın üstündeki mülkiyet hakkını gösteren belge.
* Tapu işlerinin yürütüldüğü kuruluş, tapu dairesi.

tapu kütüğü

* Bir taşınmazın üstündeki hak ve yükümlülüklerin yazıldığı, tapu sicil muhafızınca tutulan resmî kütük.

tapu memuru

* Tapu kütüğü tutmakla görevli memur.

tapu sicili

* Bkz. Tapu kütüğü.

tapucu

* Tapu işleriyle uğraşan, tapu memuru.

tapulama

* Tapulamak işi.

tapulamak

* Taşınmazlar ve bunlarla ilgili ipotek, şufa, irtifak gibi bazı hakları tapu kütüğüne geçirmek.

tapulu

* Tapusu olan.
* Emri altında, mülkiyetinde.

tapusuz

* Tapusu olmayan.

tapyoka

* Manyok kökünden çıkarılan nişasta.

tar

* Doğu Anadolu ile Azerbaycan'da çalınan bir çalgı türü.

taraba

* Tahta perde.

tarāça

- * Bir yapının damında çevresi, üstü açık yer, tahtaboş, teras.
- * Toprak veya başka malzemeyle elde edilen, bir duvarla desteklenen yüksek düzlük.
- * Seki.

taraf

- * Ön, arka, sağ, sol, üst, alt vb. yanların her biri.
- * Yön, yan, doğrultu.
- * Yöre, yer.
- * İstekleri, düşünceleri karşıt olan iki kişiden veya iki topluluktan her biri.
- * Bir kişinin soyundan gelenlerin hepsi.
- * Bir şeyin belli bölümü, kısmı.

taraf gözetmek

- * birinden yana olmak.

taraf tutmak (çıkma veya olmak)

- * birinden yana olmak, birinin görüş ve düşüncesini desteklemek.

tarafa olmak (veya çıkmak)

- * birinin görüş ve düşüncesini benimsemek, desteklemek.

tarafeyn

- * İki taraf.

tarafgir

- * Bir tarafı kayıran, bir tarafı tutan.

tarafgirlik

- * Bir tarafı kayırma, bir tarafı tutma.

tarafımdan

- * benden.

tarafına

- * ona.

tarafından

- * herhangi birinden.
- * eliyle, aracılığıyla.
- * türünden, çeşidinden.

tarafı

- * Yanı ve yönü olan, yanlı.
- * Herhangi bir yöreden olan.
- * Herhangi bir düşüncüyü, inancı, kimseyi destekleyen, yanlı.

tarafı olmamak

- * kendini ilgili saymamak veya anlamazlıktan gelmek.

tarafıllık

- * Tarafı olma durumu.

tarafsız

- * Hiçbir düşüncüyü, inancı paylaşmayan, tutmayan, yansız.

tarafsız bölge

- * Savaşta iki taraf yetkilileri veya kumandanlarınca karar verilen, askerden anılmış bölge.

tarafsızlaştırma

- * Tarafsızlaştırmak işi.

tarafsızlaştırmak

- * Tarafsız duruma getirmek.

tarafsızlık

- * Tarafsız olma durumu, yansızlık; bitarafılık.

tarafıtar

- * Yan tutan, bir yanı destekleyen (kimse), yandaş.
- * Sporunun veya sporcularının temsil ettikleri renklere, kulübe veya bayrağı bağlanan kimse.

tarafıtarlık

- * Yandaşlık.

tarafıtarlık etmek

- * bir tarafı tutmak, bir yanı desteklemek.

tarak

- * Saçların, sakalın, hayvan tüylerinin karışıklığını gidermeye veya kadınların saçlarını tutturmaya yarayan dişli araç.

- * Bahçıvanlıkta toprağın taşını ayıklamak için kullanılan, ucu bu biçimde olan araç.
- * Dokuma tezgâhlarında, dişleri arasından arış ipliklerinin geçtiğı tarak biçiminde araç.
- * Bazı kuşların başında bulunan yelpaze biçiminde tepelik.
- * İnsanda ayağın yüksek olan üst bölümü.
- * (suda yaşayan hayvanlarda) Solungaç.
- * Yassı solungaçlılardan, kabukları yuvarlak, yelpaze biçiminde bir yumuşakça.

tarak dubası

- * Denizi taraklama işinde kullanılan dolaplı duba.

tarak işi

- * Tarak dişleri gibi yol yol yapılmış el işi.

tarak otu

- * Tarak otugillerden otsu bir bitki (Dipsacus).

tarak otugiller

- * Bitişik taç yapraklı iki çeneklilerden bir familya.

tarak vurmak

- * taramak.

tarakçı

- * Tarak yapan veya satan kimse.
- * Taraklama işi yapan kimse.

tarakçılık

- * Tarakçının işi.

taraklama

- * Taraklamak işi.
- * Taşçı tarağı ile yapılmış olan.
- * Ağaç gemilerde kaplamaların zedelenmesi durumunda, içeriye su girmemesi için omuzluktan su düzeyine kadar, ıskarmozlar arasına uyumlu olarak yerleştirilen, ağaçtan yapılan pekiştirme.
- * Bağ bahçe işlerinde taşları tarakla toplama, ayıklama.

taraklamak

- * Bağ, bahçe toprağının yüzünü tarakla düzeltmek.
- * Gereksiz maddelerden ayıklamak amacıyla araç geçirmek, taramak.
- * Yıllankavi çizgilerle boyamak.
- * Tarar gibi yapmak.

taraklı

- * Tarağı olan.
- * Başında tarak bulunan (kuş veya kadın).
- * Yol yol nakışlı.
- * Tarağı geniş olan (ayak).

taraklılar

- * Selenterelerin, saydam ve jelatinli deniz hayvanlarını içine alan sınıfı.

taraksı

- * Tarağa benzer, tarağı andıran.

taraksı kas

- * Uyluğun üst bölümünde bulunan kas.

taraksız

- * Tarağı olmayan.

tarakta bezi olmamak

- * sözü edilen konu ile ilgisi olmamak, bilgisi bulunmamak.

taralı

- * Taranmış.

tarama

- * Taramak işi.
- * Balık yumurtası ile yapılan bir tür meze.
- * Gölgelemleri yol yol ve çizgi çizgi olan (resim, harita).

taramak

- * Bir şeyin tellerini birbirinden ayırıp kanışıklığını gidermek.
- * Bir şey veya kimseyi bulmak, denetlemek için türlü yöntemlerden yararlanarak bir yeri sıkı bir biçimde

aramak.

- * Bir şeyin içindeki gereksiz maddeleri tarak, tırmık vb.ile ayıklamak, taraklamak.
- * Taşın yüzünü dişli çelik kalemle işlemek.
- * Makineli tüfek vb. ateşli silâhlarla sürekli olarak bir yere ateş etmek.
- * Derleme ve araştırma yapmak için bir yayını dikkatle gözden geçirmek veya gerekli cümleleri veya yazıları

tespit etmek.

- * Dikkatle bakmak, süzmek.
- * Kafasından geçirmek, belli belirsiz düşünmek.

taranga

- * Bir tür tatlı su balığı.

taranış

- * Taranmak işi veya biçimi.

taranma

- * Taranmak işi.

taranmak

- * Taramak işi yapılmak.
- * Kendi başını taramak.

tarantı

- * Taramak sonunda çıkan gereksiz şeyler.

tarassut

- * Gözleme, gözetleme, dikkatle bakma.

tarassut etmek

- * gözlemek, gözetlemek.

- taras
* Tarla, bağ, bahçe gibi yerlerden toplanan üründen artakalanlar.
- taraslama
* Taraslamak işi.
- taraslamak
* Tarla, bağ, bahçe gibi yerlerden kaldırılan ürünlerden artakalanları toplamak.
- taratış
* Taratmak işi veya biçimi.
- taratma
* Taratmak işi.
- taratmak
* Taramak işini yaptırmak.
- tarator
* Ekmek içi, ceviz, zeytinyağı, sarımsak ve sirke ile yapılan bir tür meze.
- taravet
* Körpelik, tazelik.
- taravetli
* Körpe, taze.
- tarayış
* Taramak işi veya biçimi.
- taraz
* İpek gibi düz ve parlak bir kumaşın üzerinde bulunan tel tel iplik.
- taraz taraz
* (kumaş için) Üzeri tel tel iplik olan.
* (saç, tüy vb. için) Dağınık, biçim verilmemiş, kabarık.
- tarazlama
* Tarazlamak işi.
- tarazlamak
* Tezgâhtan çıkan kumaşın tarazlarını ayıklamak.
- tarazlanma
* Tarazlanmak işi.
- tarazlanmak
* Kumaş için, üzeri tel tel ipliklerle kaplanmak, iplikleri kabarmak.
* (saç için) Dağınık, kaşık olmak, tel tel kabarmak.
* (deri için) Pütür pütür olmak.
- tarçın
* Defnegillerden bir ağaç (Cinnamomum).
* Bu ağacın, içinde kokulu bir yağ bulunması dolayısıyla bahar gibi kullanılan kabuğu.
- tarçını
* Sarı ile kahverengi arası renkte olan.
- tardiye
* Beş dizelik bentlerden oluşan nazım parçası.

taret

* Gemilerde veya kalelerde, topçu mevzilerinde topun makine bölümünü ve topçuları koruyacak biçimde yapılmış zırhlı kule.

tarh

- * Çıkarma.
- * (vergi için) Koyma.
- * Bahçelerde çiçek dikmeye ayrılmış yer.

tarh etmek

- * bir sayıyı bir sayıdan çıkarmak.
- * vergilendirmek, vergi koymak.

tarhana

* İçine domates, biber, soğan, kokulu otlar, süt veya yoğurt katılan, bulgurdan veya mayalanmış ve kurutulmuş ufağlanmış hamurdan yapılan çorba malzemesi.

- * Bundan yapılan çorba.

tarhana çorbası

- * İçine tarhana katılarak hazırlanan çorba.

tarhanalık

- * Tarhana yapmaya ayrılmış.

tarhun

- * Birleşikgillerden, hekimlikte kullanılan, ıtırılı bir bitki (*Artemisia dracunculus*).

tarık

- * Sabah yıldızı, Venüs.

tarım

- * Gerekli, yararlı bitkileri yetiştirmek amacıyla toprak üzerinde yapılan çalışmaların bütünü, ziraat.

tarım coğrafyası

- * Beslenme, giyinme gibi ihtiyaçların ve tanımla ilgili verilerin gösterildiği veya konu edildiği coğrafya bilimi.

tarımcı

- * Tarım işleriyle uğraşan kimse, ziraatçı.
- * Tarım mühendisi veya teknisyeni, ziraatçı.

tarımcılık

- * Tarım işleriyle uğraşma, ziraatçılık.

tarımsal

- * Tanımla ilgili, ziraat.

tarif

- * Tanım.
- * Bir işin yapılış yöntemini açıklama ve belirtme.
- * Bir şeyin bulunduğu yeri, çevre ile ilgisini belirterek açıklama.

tarif etmek

- * tanımlamak.

tarife

- * Fiyat gösteren çizelge.
- * Taşıtların gidiş geliş zamanlarını gösteren çizelge.
- * İlâç, alet vb. şeylerin nasıl kullanılacağını açıklayan kâğıt, tanıtım, prospektüs.

tarifeli

- * Belli bir tarife göre olan.

tarifesiz

- * Tarifesi olmayan.

tariflendirme

- * Tariflendirmek işi.

tariflendirmek

- * Tarifini yapmak, tarifeye bağlamak.

tarifli

- * Tarifi olan.

tarifname

- * Bir işin yapılışını veya bir aletin çalışmasını açıklayan yazı veya broşür.

tarifsiz

- * Tarifesi olmayan.
- * Anlatılamayacak derecede çok olan.

tarih

- * Bir olayın gününü, ayını ve yılını bildiren söz veya gün.
- * Toplumları, milletleri, kuruluşları etkileyen hareketlerden doğan, olayları zaman ve yer göstererek anlatan; bu olaylar arasındaki ilişkileri, daha önceki ve sonraki olaylarla bağlantılarını, karşılıklı etkilenmeleri, her milletin kurduğu medeniyetleri, kendi iç sorunlarını inceleyen bilim.
- * Evrensel tarihin herhangi bir bölümünü ele alan anlatı.
- * Bir konuyu geçmiş ve gelişimi içinde inceleyen anlatı.
- * Tarih kitabı.
- * Tarih dersi.

tarih atmak (veya koymak)

- * bir şeyin üzerine tarih yazmak.

tarih düşürmek

- * önemli sayılan bir olayın, çoğunlukla nazım biçiminde söylenen sözlerle, ebcet hesabına göre tarihini belirtmek.

tarih öncesi

- * Yazının bulunmasından önceki çağlar.
- * Yazının bulunmasından önceki insan topluluklarının evrimini inceleyen bilim, prehistorya.

tarihçe

- * Bir olay veya nesnenin özet olarak yazılmış tarihi.

tarihçi

- * Tarihi konular üzerinde araştırmalar yapan, tarih kitapları yazan kimse, müverrih.
- * Tarih öğretmeni.

tarihçilik

- * Tarihi konularda incelemeler yapma işi.

tarihe geçmek

- * önemi bakımından hiç unutulmayacak bir durum kazanmak.

tarihe karışmak

- * unutulurken yalnız adı kalmak.

tarihi

- * Tarihe dair, tarihle ilgili, tarihsel.
- * Tarihe geçmiş.
- * Unutulmayan, anılma değeri olan.

tarihi coğrafya

* Coğrafyanın tarihî yönünü ve gelişmesini ele alan ve inceleyen coğrafya kolu.

tarihî eser

* Tarihsel bir konuyu işleyen eser.

tarihî film

* Tarihsel bir konuyu işleyen film.

tarihî maddeci

* Tarihsel özdekçi.

tarihî maddecilik

* Tarihsel özdekçilik.

tarihî roman

* Başlıca kişileri ve olayları tarihten alınan roman.

tarihî tiyatro

* Tarihsel bir konuyu veya tarihe mal olmuş bir şahsiyeti işleyen tiyatro eseri.

tarihlendirme

* Tarihlendirmek işi.

tarihlendirmek

* Tarihini belirtmek, belirlemek.

tarihli

* Herhangi bir tarihi taşıyan, günlü.

tarihsel

* Tarihî.

tarihsel özdekçi

* Tarihsel özdekçilik yanlısı olan kimse.

tarihsel özdekçilik

* Toplumsal gelişmenin özdexsel yapıya dayandığını savunan Marxçı görüş.

tarihsel roman

* Bkz. tarihî roman.

tarihsiz

* Tarihi yazılmamış, yazıldığı gün, ay veya yıl belirtilmemiş, günsüz.

* Uzun bir geçmişi olmayan.

tarik

* Yol.

tarikat

* Tasavvufa dayanan, Tanrı'ya ulaşmak için kendilerine göre bazı yöntemler benimseyen yollardan her biri.

tarikatçı

* Tarikatları yaymak ve yaşatmak isteyen, o yolda çalışan kimse.

* Bir tarikata bağlı olan (kimse).

tarikatçılık

* Tarikatçı olma durumu.

tariz

* Kapalı bir biçimde, dolaylı olarak söz söyleme, taş.

tariz etmek

* sataşmak, dokundurmak.

tarizde bulunmak

* (sözle) sataşmak, taşlamak.

tarla

* Tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli toprak parçası.

* Deniz hayvanlarının çoklukla bulunduğu yer.

tarla açmak

* çalıları, ağaçları, taşları kaldırarak veya ormanlık bölgede ağaç keserek, yakarak bir yeri sürölüp ekilir duruma getirmek.

tarla faresi

* Sıçangillerden, 10 cm uzunluğuunda, toprağı oyup yuva yapan, ekinlere zarar veren bir memeli türü (Microtus arvalis).

tarla kuşu

* Tarla kuşugillerden, tarlalarda yuva yapan, uzunluğu 20 cm sırtı kahverengi, karnı beyaz olan, küçük ötücü kuş, çayır kuşu, toygır (Alauda warvensis).

tarla kuşugiller

* Ötücü kuşlardan, örnek hayvanı tarla kuşu olan bir familya.

tarla sıçanı

* Tarla faresi.

tarla tump

* Toprak parçası, toprak seddi, yığını.

tarlada izi olmayanın harmanda sözü olmaz

* kendini işe vermeyenden, bir iş üretmeyenden hayır gelmez, anlamında kullanılır.

tarlakoz

* Bir tür küçük manyat ağı.

tarlanın taşlısı, karının (veya kadının) saçlısı

* kadının saçlısı, tarlanın taşlısı halk arasında daha yeğ tutulur.

tarlatan

* Bazı giyeceklere sertlik vermek için kullanılan bir tür kumaş.

tarpan

* Atgillerden, soyu tükenmiş olan, küçük, çevik bir yaban atı (Equus gmelini).

tarsin

* Sağlamaştırma.

tarsin etmek

* sağlamaştırmak.

tart

* Kovma, çıkarma.

tart

* Kalıpta pişen bir tür meyveli pasta.

tart etmek (veya eylemek)

* uzaklaştırmak, savmak.

tart suçu

* Disiplin suçuyla belli süreler için okuldan veya meslekten uzaklaştırılma.

tartak martak

* Kazıp dağıtarak, darmadağın ederek.

tartak martak etmek

* kazıp dağıtmak, darmadağın etmek.

tartaklama

* Tartaklamak işi.

tartaklamak

* Çekerek ve iterek hırpalamak.

tartaklanış

* Tartaklanmak işi veya biçimi.

tartaklanma

* Tartaklanmak işi.

tartaklanmak

* Tartaklamak işi yapılmak, hırpalanmak.

tartaklayış

* Tartaklamak işi veya biçimi.

tartarak yenme

* Yağlı güreşte, hasmını kucağına alıp ayaklarını yerden keserek üç adım taşıma veya yarım çember dönüşü durumuna getirerek onu yenik saydırma.

tartarat

* Tartarik asit tuzu.

tartarik

* Yapısında iki alkol ve iki asit bulunan madde.

tartarik asit

* İzomerli kristal organik birleşik (C₄H₆O₆); tartarik asit pastacılıkta, kumaş basmacılığında, bazı içkilerin hazırlanmasında, fotoğrafçılıkta kullanılır.

tartı

* Tartmak işi veya biçimi.

* Ağırlık.

* Tartma aleti.

* Oran, ölçü, karar.

* Yelkenleri indirip kaldırmaya yarayan ip.

tartıcı

* Tartmakla görevli kimse.

tartıl

* Tartıya dayanan.

tartılı

* Tartılmış.

* Ölçülü, dengeli.

tartılış

* Tartılmak işi veya biçimi.

tartılma

* Tartılmak işi.

tartılmak

- * Tartmak işi yapılmak veya tartmak işine konu olmak.
- * Kendini tartmak.

tartım

- * Bkz. dizem.

tartımlı

- * Bkz. dizemli.

tartısız

- * Tartılmamış.
- * Ölçüsüz, dengesiz.

tartış

- * Tartmak işi veya biçimi.

tartışılma

- * Tartışmak işi.

tartışılmak

- * Tartışmak işi yapılmak.

tartışma

- * Birbirine karşıt düşünceleri karşılıklı savunma.
- * Ağız kavgası, münakaşa.
- * Bir sorun üzerine sözle veya yazılı olarak karşılıklı, bazen de sertçe savunma.

tartışma götürmek

- * bir konu tartışmaya açık olmak.

tartışma götürmemek

- * tartışılmaz, tartışılmaya lüzum olmamak.

tartışmacı

- * Bir konu ile ilgili ayrı görüşleri savunan kimselerin her biri.

tartışmak

- * Bir konu üzerinde, birbirine ters olan görüş ve inançları karşılıklı savunmak.
- * Ağız dalaşı yapmak, münakaşa etmek.
- * (güreşte) Karşı karşıya durum alıp elle birbirini yoklayarak zayıf yanlarını aramak.

tartışmalı

- * Tartışma yapılan.
- * Tartışılmakta olan, kesinleşmemiş.

tartışmaya girmek

- * münakaşa etmeye başlamak.

tartma

- * Tartmak işi.
- * (güreşte) Güreşçiyi kucağa alıp ayağını yerden kesme.
- * Baş örtüsü, yemeni.

tartma tartmak

- * baş örtüsü takmak.

tartmak

- * Bir şeyin birim cinsten ağırlığını bulmak.
- * Bir şeyi avuç içinde sallayarak ağırlığını kestirmeye çalışmak.
- * Dikkatle incelemek, değer biçmek.
- * Binek hayvanlarının dizginlerini çekip bırakarak sallamak.

* Bir şeyin bütün sonuçlarını düşünmek, hesap etmek.

tarttırma

* Tarttırmak işi.

tarttırmak

* Tartmak işini yaptırmak.

tartura

* Çıkrıkçı çarkı.

tarumar

* Dağınık, karışık, perişan.

tarumar etmek

* dağıtmak, karıştırmak, perişan etmek.

tarumar olmak

* dağılmak, karışmak, perişan olmak.

tarz

* Özel oluş veya davranış biçimi, üslûp.

* Bir kimse için özel anlatım biçimi.

* (güzel sanatlarda) Üslûp, stil.

tarziye

* Yapılan kötü bir davranış için özür dileme, gönül alma.

tarziye vermek

* gönül almaya çalışmak, özür dilemek.

tas

* Genellikle içine sulu şeyler konulan metal vb.den yapılmış kap.

* Bir tasın alacağı miktarda olan.

* Başa giyilen metal koruyucu.

tas gibi

* saçsız, dazlak.

* çok düz, açık.

tas kebabı

* Yağsız kuşbaşı etlerin üzerine tas kapatılıp pirinç, soğan, patates vb. malzeme ile hazırlanan bir tür yemek.

* İnce doğranmış soğanın kuşbaşı etle salça, karabiber ve patatesle birlikte kısık ateşte pişirilmesi ile

hazırlanan bir yemek türü.

tas tas

* Taslar dolusu, tas üstüne tas dolusu.

tasa

* Üzüntülü düşünce durumu, kaygı.

* Tatmin edici olmayan veya tedirgin eden durumların ortaya çıkmasını önleyebilmede, güvensizlik içinde bulunulduğunda duyulan tedirgin edici duygu.

tasa çekmek

* kaygılanmak, üzüntü içinde olmak, üzülmek.

tasa etmek

* üzülmek, kaygıya kapılmak.

tasalanma

* Tasalanmak işi.

tasalanmak

- * Bir şeyi kendine tasa etmek, üzülmek, kaygılanmak, endişelenmek.

tasalı

- * Tasası olan, kaygılı.

tasallut

- * Musallat olma, saldırma.
- * Sarkıntılık.

tasallut etmek

- * sarkıntılık etmek.

tasallüp

- * Katılma.

tasannu

- * Bir şeyi olduğundan daha değerli gösterme, yapmacık.

tasar

- * Bir iş, bir düşünce sırasını, düzeyini gösteren resim, yazı, plân.

tasar çizim

- * Bir sanat eserinin, yapının veya teknik ürününün ilk taslağı, desen, dizayn.
- * Bir araştırma sürecinin çeşitli dönemlerinde izlenecek yol ve işlemleri tasarlayan çerçeve, dizayn.

tasar çizimci

- * Tasar çizimcilerin konu aldığı taslağı çizen uzman.

tasarı

- * Bir kimsenin yapmayı düşündüğü şey; olması veya yapılması istenen bir şeyin zihinde aldığı biçim, proje.
- * Hukukî bir işlemin, o işlemi yapmakla yetkili kurul veya organ önüne getirildiği andaki durumu, üstünde görüşme ve oylama yapılabilir durumdaki metin, lâyiha.

tasarı geometri

- * Uzaydaki tasavvur edilmiş biçimleri iz düşümlerle gösteren geometri.

tasarım

- * Tasarımlamak işi veya tasarımılanan biçim, tasavvur.
- * Tasar çizim, dizayn.
- * Daha önce algılanmış olan bir nesne veya olayın bilinçte sonradan ortaya çıkan kopyası.

tasarımcı

- * Tasarım yapan kimse, dizaynır.

tasarımlama

- * Tasarımlamak işi.

tasarımlamak

- * Bir şeyin biçimini zihinde canlandırmak, tasavvur etmek, dizayn etmek.

tasarımlanma

- * Tasarımlanmak durumu.

tasarımlanmak

- * Tasarımlama işi yapılmak, dizayn edilmek.

tasarımlı

- * Tasarımlanmış, zihinde canlandırılarak biçim verilmiş.

tasarlama

- * Tasarlamak işi.

tasarlamak

- * Bir şeyin nasıl gerçekleşebileceğini düşünmek, zihinde hazırlamak.
- * (bir taşın, bir ağacın) Kaba bölümlerini, çıkıntılarını almak.

tasarlanış

- * Tasarlanmak işi veya biçimi.

tasarlanma

- * Tasarlanmak işi.

tasarlanmak

- * Tasarlamak işi yapılmak.

tasarlayış

- * Tasarlamak işi veya biçimi.

tasarruf

- * (bir şeyi) İsteddiği gibi kullanma yetkisi, kullanım.
- * Para veya herhangi bir şeyi dikkatli kullanma, idareli tüketme.
- * Para biriktirme, arttırım.

tasarruf bonusu

* Maaş gibi kazançlarla bazı satışlarda devletin borçlanması yolu ile yapılan kesintiye karşılık verilen ve üzerinde faiz kuponları bulunan senet.

tasarruf etmek

- * bir malın sahibi olmak; onu istediği gibi kullanmak.
- * para biriktirmek.
- * bir şeyi dikkatli ve idareli kullanmak.

tasarruflu

- * Parasını ölçülü, dikkatli harcayan.
- * Az masraflı.

tasası sana mı düştü?

- * "sen karışma, seni ilgilendirmez" anlamında kullanılır.

tasasız

- * Hiç tasası, derdi olmayan, kaygısız.
- * Hiçbir şeyi kendine dert edinmeyen.

tasasız olmak

- * dertsiz olmak.

tasasızlık

- * Tasasız olma durumu.

tasavvuf

* Tanrı'nın niteliğini ve evrenin oluşumunu varlık birliği (vahdetivücut) anlayışıyla açıklayan dinî ve felsefî akım, İslâm mistisizmi.

tasavvufî

- * Tasavvufî ilgili, tasavvufa ait.

tasavvur

- * Göz önüne getirme, hayal etme, zihinde bir kişilik kazandırma.
- * Tasarım.
- * Düşünce, amaç, niyet, maksat, plân.

tasavvur etmek

- * zihinde canlandırmak, göz önüne getirmek.

tasdi

* Can sıkma, baş ağrıtırma, tedirgin etme.

tasdik

* Doğrulama.

* Onay, onaylama.

tasdik edilmek

* onaylanmak.

tasdik etmek

* doğrulamak.

* onaylamak.

tasdik ettirmek

* onaylatmak.

tasdikli

* Onaylanmış.

* Doğrulanmış, geçerli, onaylı, tasdik edilmiş.

tasdikname

* Öğrenim belgesi.

tasdiksiz

* Doğrulanmamış.

* Onaylanmamış.

tasfiye

* Arıtma, ayıklama, temizleme.

* Bir ticaret kuruluşunun batması, kapanması gibi sebepler üzerine hesapların kesilmesi, alacaklılara, ortada kalan mal ve paradan paylarına düşen miktarın verilmesi, likidasyon.

* Türlü sebeplerle birçok kimsenin görevine son verme.

tasfiye etmek

* arıtmak, temizlemek.

* bir ticaret kuruluşunu kapatmak.

* yok etmek, ortadan kaldırmak.

* işine son vermek.

tasfiyeci

* Herhangi bir toplumsal olgudan yabancı öğelerin ayıklanması taraftarı olan (kimse).

tasfiyehane

* Arıtım evi, rafineri.

tasgir

* Küçültme, ufak duruma getirme.

tashih

* Düzeltme, düzelti.

tashih etmek

* düzeltmek, doğrultmak.

tası tarağı toplamak

* bir yerden acele gitmek zorunda kalmak, kaçmak.

tasım

* Doğru olarak kabul edilen iki yargıdan üçüncü bir yargı çıkarma temeline dayanan bir uslaamlama yolu,

kıyas.

tasımlama

- * Tasımlamak işi.
- * Bir konuyu, nesneyi zihinde biçimlendirme, tasmim.

tasımlamak

- * Bir işin tasarısını hazırlamak, tasmim etmek.

tasımsal

- * Tasımla ilgili.

taslak

- * Bir şeyi, bir sanat veya edebiyat eserini ancak ana çizgileriyle, türlü bölümleriyle belirten ön çalışma, eskiz.
- * Herhangi bir konuda başaramayacağı bir işe girişen veya kendini o işin ustası olarak kabul ettirmeye çalışan kimse.

taslama

- * Taslamak işi.

taslamak

- * Kendinde olmayan bir değeri varmış gibi göstermek.
- * (taşçılıkta) Bir taşın kaba bölümlerini, çıkıntılarını almak.
- * (ciltçilikte) Hazırlanmış kitap kapağının cilt beziyle kaplanması ve kapağın yan kâğıdıyla birleştirilmesi.
- * Gözetlemek, gizlice izlemek.

tasma

- * Bazı hayvanların boynuna takılan, bu hayvanları bir yere bağlamaya, çekip götürmeye yarayan kemer biçiminde bağ.
- * Nalın ve terliğin ayağı tutan üstteki meşin bölümü.

tasmim

- * Tasarlama.

tasmim etmek

- * tasarlamak.

tasni

- * Yapma, sunî.
- * Düzme, uydurma, yakıştırma.
- * Yapıntı.

tasnif

- * Bölümleme, sınıflama.

tasnif etmek

- * bölümlemek, sınıflamak.

tasnifleme

- * Tasniflemek işi veya durumu.

tasniflemek

- * Tasnif etmek.

tasrif

- * Çekim.

tasrif etmek

- * çekmek, çekimlemek.

tasrih

- * Açık söyleme, belirtme.

tasrih etmek

* açıkça belirtmek.

tastamam

* Çok uygun, tıpatıp.

tastir

* Yazı yazma, satır dizme.

tastir etmek

* yazı yazmak, satır biçiminde dizmek.

tasvip

* Bir düşünce veya davranışın doğru olduğunu belirtme, onama, uygun bulma.

tasvip etmek

* bir düşünce veya davranışın doğru olduğunu belirtmek, onamak, uygun bulmak.

tasvip görmek

* birinin bir düşünce ve davranışı uygun, yerinde bulunmak.

tasvir

* Tasarlama, bir şeyi sözle veya yazıyla anlatma, göz önünde canlandırma, betimleme.

* Resim.

tasvir etmek

* ayrıntılarıyla anlatmak, göz önünde canlandırmak.

* resmini yapmak.

tasvir gibi

* çok güzel (kimse).

tasvirî

* Tasvir niteliğinde olan, tasvirle ilgili, deskriptif.

tasvirî dil bilgisi

* Bir dilin belirli bir çağını inceleyen dil bilgisi.

taş

* Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.

* Bazı yerlerde ve işlerde kullanılmak için bu maddeden özel olarak hazırlanmış malzeme.

* Yapı işlerinde kullanılmak için bu maddeden hazırlanmış malzeme.

* Mücevherlerde kullanılan yüksek değerli taş.

* Dama, domino gibi oyunlarda kullanılan metal, kemik, plâstik veya tahta parçalardan her biri.

* Bazı organların içinde, özellikle idrar kesesi vb. de oluşan, türlü biçim ve hacimdeki katı madde.

* Bazı kütlelerden kopan veya koparılan parça.

* Üstü kapalı bir biçimde söylenen içneleyici söz, tariz.

* Taştan yapılmış, taştan oluşmuş.

-taş

* Bkz. -daş / -taş.

taş arabası

* Aptal, sersem.

taş atmak

* dolaylı olarak birine dokunacak bir söz söylemek.

taş attın da kolun mu yoruldu? (veya taş atıp kolu yorulmak)

* bir kazancın hiç yorulmadan sağlandığını anlatır.

taş bademi

* Kabuğu çok sert bir tür badem.

taş balığı

* İşkine balığına verilen bir ad.

taş baskı

* Taş basması.

taş basmacı

* Taş basması ile uğraşan kimse.

taş basması

* Kalkerli taş yüzeyine sert bir cisimle kazındıktan sonra basılmış olan (yazı, resim), litografi, litografya.

* Bu basım yöntemi.

taş bebek

* Genellikle alçı vb. den yapılmış oyuncak bebek.

taş bebek gibi

* çok güzel fakat genellikle soğuk ve donuk (kadın).

taş bilimi

* Taşların yapısını inceleyen bilim, litoloji, petrografi, petroloji.

taş bina

* Taştan yapılan bina.

taş böceği

* Kabuğu katır boncuğuna benzeyen bir yumuşakça (Cypraea).

taş çatlasa

* zorlansa, ne yapılsa gerçekleşmesi imkânsız.

taş çıkartmak

* biri ötekinden özellik, yetenek vb. bakımından üstün olmak.

taş devri

* İnsanın ortaya çıkışı ve taştan araçlar yapmasından başlayarak kalkolitik çağın sonuna kadar geçen tarih öncesi dönem.

* Bir şeyin henüz gelişmemiş, ilkel durumu.

taş dolgu

* Taş ile yapılmış dolgu.

taş döşeme

* Zemin geniş yüzeyli taşlarla kaplı olmak.

taş ekmek

* İçi taş döşeli fırında pişmiş olan ekmek.

taş gibi

* çok sert, çok katı.

taş iliği

* Taşların yapraklar durumunda ayrılmasını sağlayan ara katmanı.

taş kalpli

* Acımasız, merhametsiz, taş yürekli.

taş kalplilik

* Taş kalpli olma durumu.

taş kesilmek

* çok şaşırıp ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilememek, sesini çıkaramaz olmak.

taş koymak

* (iş, hareketi vb.) engellemek için bahane yaratmak.

taş kömürü

* Jeolojik dönemler boyunca dönüşüme uğrayarak büyük bir kalori gücü kazanan bitki fosillerinden oluşan doğal yakıt, maden kömürü.

taş küre

* Bkz. Taş yuvarı.

taş levreği

* Gölge balığı.

taş mantarı

* Bir tür mantar.

taş nanesi

* 10-50 cm yüksekliğinde, tüylü ve çok yıllık bir bitki (*Micromeria fruticosa*).

taş ocağı

* Yapı işlerinde kullanılacak taşların çıkarıldığı yer.

taş pamuğu

* Asbest.

taş pudra

* Süslenmek için kullanılan pudra ve krem karışımı katı madde.

taş sarımsağı

* Genç yaprakları soğan yerine kullanılan bir soğan türü (*Allium scorodoprasum*).

taş sürmek

* satranç, dama, domino gibi oyunlarda taşlardan birini oynatmak.

taş tahta

* Kayağan taştan yapılmış hesap tahtası.

taş taş üstünde bırakmamak

* baştan başa yıkip,yerle bir etmek.

taş toprak

* Yüzeyi taş ve toprakla kaplı alan.

taş yağar kıyamet koparken

* telâşlı ve tehlikeli zamanları anlatır.

taş yağı

* Gaz yağı.

taş yerinde

* ağırdır herkesin,her şeyin kendi çevresinde önem taşıdığını anlatır.

taş yuvarı

* Yer kabuğunu oluşturan ve yer yuvarlağının merkez çekirdeği çevresinde bulunan katı yuvar, taş küre, litosfer.

taş yürekli

* Katı yürekli, hiç acıması olmayan, acımasız, taş kalpli.

taş yüreklilik

* Taş yürekli olma durumu, acımasızlık.

taşa çekmek

* bileği taşında kilağlamak.

taşa tutmak

* üst üste taş atmak,aralıksız taşlamak.

* zımparalamak amacıyla çok hızla dönen bileği taşına hafifçe dokundurmak, pürüzlerini almak, düzgünleştirmek.

taşak

* Er bezi, erkeklik bezi, haya.

taşaklı

* Taşağı olan.

* Sözünü geçirir, tuttuğunu koparır, yığıt.

taşçı

* Taş yontan, satan veya taş ocağından taş çıkaran kimse.

taşçı tarağı

* Mozaik sıvayı taramak için kullanılan dişli çelik kalem.

taşcıl

* Taşı andıran, taş gibi.

* Taşlar ve kayalar üzerinde veya taşlı topraklarda yetişen.

taşçılık

* Taşçı olma durumu.

* Her türlü yapıda kullanılacak taşları kesme, biçimlendirme sanatı.

taşemen

* Taşemengillerden, suda yaşayan, çok ilkel yapılı omurgalı hayvan (Petromyzon).

taşemengiller

* Taşemenleri içine alan, yuvarlak ağızlı omurgalı hayvanlar familyası.

taşeron

* Büyük bir işin bir bölümünü yaptırmayı, asıl müteahhitten kendi üzerine alan ikinci müteahhit.

taşeronluk

* Taşeronun yaptığı iş.

taşı gedigine koymak

* gerekli bir sözü tam zamanında ve yerinde söyleyerek karşısındaki kimseyi susturmak, zekice davranmak.

taşı ölçeyim

* kırık, ezik, yara gibi durumlar anlatırken bir kimsenin vücudu üzerinde yer gösterildiğinde "benden uzak olsun" anlamında söylenir.

taşı sıkı suyunu çıkarır

* vücutça çok güçlü kimse.

taşıl

* Geçmiş yer bilimi zamanlarına ilişkin hayvan veya bitkilerin, yer kabuğu kayaçları içindeki kalıntıları veya izleri, müstehase, fosil.

taşıl bilimi

* Taşillara dayanarak Yer'in geçmişini inceleyen bilim dalı, paleontoloji.

taşılma

- * Taşılma işi, fosilleşme.

taşılma

- * Taşılma durumuna gelmek, fosilleşmek.
- * Düşünme gücünü yitirmek.

taşılı

- * İçinde taşıl bulunan, fosilli.

taşım

- * Kaynama sırasında taşma.

taşma

- * Taşma işi.

taşma (veya dökme) su ile değirmen dönmez

- * İş yapacak olanda yeteri kadar güç bulunmadıkça başkalarının küçük katkılarıyla sürekli ve büyük bir iş yürütülemez.

taşımacı

- * Başkalarının eşyasını istenilen yere taşımayı sağlayan kimse, nakliyecisi, nakliyatçı.

taşımacılık

- * İnsan, mal vb nin çeşitli araçlarla bir yerden bir yere taşınmaları, nakliyecilik, nakliyat, transport.

taşımak

- * Bir şeyi bir yerden alıp başka bir yere götürmek.
- * Üstünde bulundurmak.
- * (nesne için) Ağırlığını yüklemek.
- * (boru, kanal vb. için) Sıvı maddeleri bir yerden başka bir yere aktarmak.
- * Giymek.
- * Sahip olmak, özellik olarak bulundurmak.
- * Katlanmak, üstlenmek, yüklenmek, çekmek.
- * Duymak, hissetmek.

taşımak

- * Taşımak kadar.

taşımak

- * Taşı andıran, taş benzeyen.

taşınabilir

- * Taşınması mümkün olan.
- * Para, çek, senet, tahvil vb. değerli kâğıt, menkul.

taşınır

- * Taşınabilen (eşya).
- * Taşınabilen (mal), menkul.

taşınış

- * Taşınma işi veya biçimi.

taşınma

- * Taşınma işi.

taşınmak

- * Taşınma işi yapılmak.
- * Başka bir yere gitmek, göçmek.
- * Bir yere sık sık gitmek.

taşınmaz

- * Taşınamayan.
- * Ev, tarla gibi taşınamayan (mülk), gayrimenkul.

taşıntı

- * Sel suları ile taşınmış taş, toprak.

taşırma

- * Taşırma işi.

taşırma

- * Taşmasına yol açmak.
- * Sabrını tüketmek.

taşıt

- * Taşıma aracı.

taşıtıcı

- * Taşıt kullanan kimse, sürücü.
- * Taşıt yapan, satan veya onaran kimse.

taşıtma

- * Taşıma işi.

taşıtma

- * Taşıma işini yaptırmak.

taşıcı

- * Taşıma işini yapan (kimse veya şey).
- * Ücretle yük taşıyarak geçinen kimse, yükçü, hamal.
- * Kendisi hastalığa yakalanmaksızın o hastalığın sebebi olan mikrobu taşıyan (kimse veya hayvan), portör.

taşıyış

- * Taşıma işi veya biçimi.

taşıkardi

- * Kalp atışının dakikada en çok 90 olan normal atışını aşması.

taşkın

- * Taşmış bir durumda olan.
- * Aşın.
- * Su baskını, seylâp, feyezan.

taşkınca

- * Taşkın, aşın (bir biçimde).

taşkınlık

- * Taşkın olma durumu veya taşkınca davranış.

taşkıran

- * Bkz. taşkıran otu.

taşkıran çiçeği

- * Taşkırangillerden, 2500 m den yukarı yerlerde sert kayalar yarıp yetişen bir çiçek (Leontopodium alpinum).

taşkıran otu

- * Taşkırangillerden, bazı türleri süs bitkisi olarak yetiştirilen, saplarının parçalanmasıyla üreyen bir bitki (Saxifraga).

taşkırangiller

- * Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, örnek bitkisi taşkıran otu olan bir familya.

taşlama

- * Taşlamak işi.
- * Sert madenleri aşındırıcı bir taşla parlatma ve yerine uymasını sağlama.
- * Alaylı halk şiiri.
- * Yergi.
- * Hakaret.

taşlamacı

- * Taşlama işiyle uğraşan usta.
- * Yergici.

taşlamacılık

- * Taşlama ustasının yaptığı iş.

taşlamak

- * Taş atmak, taş tutmak.
- * Bir şeyin içindeki taşları ayıklamak.
- * Metal bir parçayı zımpara ile törpüleyerek yuvasına alıştırmak.
- * Taş döşemek.
- * Üstü kapalı, iğneleyici söz söylemek.

taşlanma

- * Taşlanmak işi.

taşlanmak

- * Taşa tutulmak, taş atılmak.

taşlanmış ipek

biçimi. * İpekten dokunmuş kumaşın birtakım kimyasal işlemlerden geçirilerek dayanıklı ve parlak duruma getirilmiş

taşlaşma

- * Taşlaşmak işi.

taşlaşmak

- * Taş durumuna gelmek.
- * Çok şaşırarak bir şey yapamaz, konuşamaz duruma gelmek, donakalmak.

taşlatma

- * Taşlatmak işi.

taşlatmak

- * Taş attırmak, taşla tutturmak.

taşlı

- * (tahıl, bakliyat vb.için) İçinde taş olan, taş karışmış olan.
- * Üzerinde taş bulunan.
- * Üzerinde süs taşı bulunan.

taşlık

- * Taşı bol, taşlı (yer).
- * Taşla döşenmiş avlu, sofa, merdiven altı vb.
- * Kuş vb. hayvanların sindirim kanalları üzerinde bulunan kaslı, öğütücü mide, katı (II), konsa.

taşma

- * Taşmak işi.
- * (akarsular için) Yatağından çıkarak çevresini kaplama.

taşmak

- * Sıvı maddeler, içinde bulundukları kaba sığmayacak kadar çoğalma ve kabarma yüzünden kenarları aşmak.
- * (akarsular için) Yatağından çıkarak çevresini kaplamak.
- * Bulunduğu yüzeyden geniş gelerek kenarları aşmak.

- * Öfke, sabırsızlık veya heyecan yüzünden kendini tutamamak.
- * İnsan, nesne vb. çokça bulunmak, sayısı artmak.

taşra

- * Bir ülkenin başşehri veya en önemli şehirleri dışındaki yerlerin hepsi, dışarlık.

taşra ağzı

- * Bir ülkede, yazı dilinin dayandığı belirli bir şehir konuşması dışındaki bölge ağzı.

taşralı

- * Taşra halkından olan (kimse), dışarlıklı.

taşralı kalmak

- * bir kimse taşrada edindiği görgü, örf ve âdetleri bırakmamak.

taşsız

- * Taşı olmayan.

Tat

- * Türklerin egemen olduğu yerlerde yaşayan Arap veya İranlılara verilen ad.
- * Hazar Denizi kıyısında, İran Azerbaycanı sınırında yaşayan, İran soyundan olan bir topluluğun adı.

tat

- * Bazı cisimlerin tat alma organı üstünde bıraktığı duyum.
- * Tatlılık.
- * Hoşa giden durum, lezzet, zevk.

tat

- * Dilsiz.

tat alma duyusu

- * Ağza konulan nesnelerin tadını anlamaya yarayan duyusu.

tat alma organı

- * Bkz. dil.

tat almak

- * bir şeyden hoşlanmak, zevk almak.

tat duyusu

- * Bkz. tat alma duyusu.

tat kazanmak (veya tadı gelmek)

- * belli bir tada kavuşmak, olgunlaşmak, tatlanmak.

tat vermek

- * acı, tatlı, ekşi vb. bir tat kazandırmak.
- * hoşa giden bir duruma sebep olmak.
- * bıkırtmak.

Tatar

* Tataristan'da, Batı Sibirya'da ve Rusya federasyonu'nun değişik bölgelerinde yaşayan Türk soyundan bir halk ve bu halktan olan kimse.

tatar

- * Posta sürücüsü.

tatar ağası

- * Posta görevi yapan tatarların amiri.
- * Beceriksiz, başarısız, dikkate alınmayan.

tatar arabası

* Posta arabası.

Tatar böreği

* Haşlanmış kalınca yufka parçalarına yoğurt ve kıyma katılarak, üzerine kızgın yağ gezdirilerek yapılan yemek.

Tatar çorbası

* Unun hafifçe kavrulmasından sonra soğan, domates, patates ve benzeri malzeme ile hazırlanan bir tür çorba.

Tatarca

* Tatar Türkçesi.

tatarcık

* Sıcak ülkelerde, özellikle Akdeniz çevresinde yaşayan, türlü hastalıklara yol açan küçük bir sinek (Phlebotomus).

* Şiddetli karın ağrısı.

tatarcık humması

* Tatarcıklarla insana geçen, şiddetli ateş ve baş ağrısı ile beliren bir hastalık.

Tatarımsı

* Tatara benzeyen.

tatarlaşmak

* Tatar gibi davranmak.

Tatarsı

* Tatara benzeyen, Tatar gibi, tatarı andıran.

* İyi pişmemiş, yarı pişmiş.

tatbik

* Uygulama, pratik.

tatbik etmek

* uygulamak.

tatbik imzası

* Bir kimsenin, resmî makamlara sunulan ve onlar tarafından tanınan imzası.

tatbik mührü

* Bir kimsenin, resmî makamlarca tanınmış olan mührü.

tatbikat

* Uygulama.

* Manevra.

tatbikatçı

* Uygulayıcı.

tatbikî

* Uygulama ile ilgili, uygulamaya yer veren, uygulamalı, pratik.

tatıl

* Kanun gereğince çalışmaya ara verileceği belirtilen süre, dinlenme.

* Okul, meclis, adliye gibi kuruluşların çalışmasını durdurduğu veya kapalı bulunduğu dönem.

* Eğlenmek, dinlenmek amacıyla çalışmaksızın geçirilen süre.

tatil etmek

* başka bir güne, zamana erteleyerek çalışmaya ara vermek.

* okul, iş yeri vb. yi kapatmak, çalışmasına ara vermek.

tatil köyü

* Turistlerin veya ülke insanlarının dinlenmesine uygun bir yerde kurulmuş olan ve evleri gerektiğinde belirli bir süre dinlenmek isteyenlere kiralanen yerleşim yeri.

tatil olmak

* kapanmak, ara vermek.

tatil yapmak

* tatile çıkmak; işe ara verip dinlenmek.

tatile girmek

* belirli bir süre için çalışmalara ara vermek.

tatlandırma

* Tatlandırmak işi.

tatlandırmak

* Tat vermek, tadını kazanmasını sağlamak.

tatlanma

* Tatlanmak işi.

tatlanmak

* Tat kazanmak, tadı gelmek, olgunlaşmak.

tatlı

* Şeker tadında olan.

* Acı olmayan, içilebilen, yenilebilen.

* İnsanı çeken; göze, kulağa hoş gelen, rahatlatan, dinlendiren, sevindiren.

* Şekerle veya şekerli şeylerle yapılan yiyecek.

* Sinirlendirmeden, hoşça gidecek bir biçimde, tatlılıkla.

tatlı belâ

* Sevildikleri için verdikleri sıkıntı ve üzüntülere katılan (kimse).

tatlı canını sıkmak

* gereksiz şeylere üzölmek ve bunları dert edinmek.

tatlı dil

* Gönöl alıcı söz.

tatlı dil güler yüz

* şefkatli, gönöl alıcı konuşma ve davranış.

tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır

* gönöl alıcı, okşayıcı sözlerle karşımızdakinin inadı yenilebilir.

tatlı dilli

* Güzel, kandırıcı, gönöl alıcı konuşan.

tatlı limon

* Suyu tatlı olan bir tür limon.

tatlı sert

* Ne çok sert, ne çok yumuşak (söz, davranış).

tatlı söz

* Bkz. tatlı dil.

tatlı sözlü

* Bkz. tatlı dilli.

tatlı su

* Acı veya tuzlu olmayan, içilebilen su.

tatlı su Frengi

* Yakın Doğu ülkelerinden olduğu hâlde Avrupalı gibi görünen Hristiyan.
* Avrupalı gibi görünmeye özenen, züppe tavrılı.

tatlı su gelinciği

* Tatlı sularda biten bir tür gelincik.

tatlı su ıstakozu

* Kerevit, kerevides.

tatlı su kayası

* Tatlı sularda yaşayan bir çeşit balık, kara balık, yeşil sazan.

tatlı su kefali

* Sazangillerden, uzunluğu 80 cm, eti kılçıklı bir balık (*Leuciscus cephalus*).

tatlı su levreği

* Akarsularda, göllerde yaşayan, iki sırt yüzgeçli, beyaz etli bir balık.

tatlı sülümen

* Cıva birleşimlerinden, hekimlikte kullanılan zehirli bir madde, kalomel.

tatlı tatlı

* Güzel, hoş gidecek bir biçimde tatlılıkla, güzel güzel.

tatlı yerinde bırakmak (veya kesmek)

* bir işi can sıkıcı bir duruma sokmadan sona erdirmek.

tatlıca

* Biraz tatlı, az tatlı.
* İçten, hoş, güzel.
* Hoş, yumuşak bir biçimde.

tatlıcı

* Tatlı yapan veya satan kimse.
* Tatlı satılan yer.
* Tatlıyı seven kimse.

tatlıcılık

* Tatlı yapıp satma işi.

tatlılaşma

* Tatlılaşmak işi.

tatlılaşmak

* Tatlı bir durum almak.
* Sevimli, hoş giden bir durum almak.

tatlılaştırma

* Tatlılaştırmak işi.

tatlılaştırmak

* Tatlı bir duruma getirmek.

tatlılı

* Tatlısı olan, içinde tatlı bulunan.

tatlılık

* Tatlı olma durumu.

* Sevimlilik, hoşluk, şirînlîk.

tatlılıkla

* Tatlı dille, anlayışla, hoşgörü göstererek, iyilikle.

tatlımsı

* Tatlıyı andıran, az tatlı.

tatlısı tuzlusuz

* Değişik, bol ve çok yiyeceğin bulunduğı sofraya, yemek.

tatlıya bağlamak

* kavgalı bir işi gönül hoşluğuyla bitirmek.

tatma

* Tatmak işi.

tatmak

* Tat alma duyusu yardımıyla bir şeyin tadının nasıl olduğunu anlamak.

* Bir şeyden az miktarda yemek veya içmek.

* Duymak, hissetmek.

* (bir duruma) uğramış olmak.

tatmin

* İstenen bir şeyin gerçekleşmesini sağlama, gönül doygunluğuna erme, doyum; doyurma.

* Doygunluk.

* Cinsel isteklerini giderme.

tatmin etmek

* karşısındakine güven vererek onu istenilen bir biçimde hoşnut etmek, doyurmak.

* karşısındakinin cinsel isteklerini gidermek.

tatmin olmak

* istediğı bir şeye ulaşarak hoşnut olmak, rahatlamak, doyurulmak.

* cinsel isteklerini gidermek.

tatminkâr

* Tatmin eden, tatmin edici özellikte olan, uygun, doyurucu.

tatminsiz

* Tatmin olmayan.

tatminsizlik

* Tatmin olmama durumu.

tatsal

* Tat alma duyusu ile ilgili.

tatsız

* Tadı iyi olmayan, lezzetsiz.

* Hoşa gitmeyen, can sıkıcı.

* Sohbeti hoş olmayan veya geçimsizlik çıkaran (kimse).

tatsız tuzsuz

* Çok tatsız.

tatsızlaşma

* Tatsızlaşmak işi.

tatsızlaşmak

* Tadı azalmak, tadı kalmamak.

* Tatsızlık etmeye veya tatsız bir durum almaya başlamak.

tatsızlık

- * Tatsız olma durumu.
- * Hoşa gitmeyen, can sıkıcı davranış veya durum.

tatsızlık çıkarmak

- * hoşa gitmeyen, can sıkıcı, gergin bir duruma sebep olmak.

tattırma

- * Tattırmak işi.

tattırmak

- * Tatmak işini yaptırmak, tadına baktırmak.
- * Duyurmak, hissettirmek.

tatula

- * Patlıcangillerden, çiçekleri beyaz veya mor renkte, meyveleri dikenli, bir yıllık ve otsu bir bitki; kasların kasılmasını giderdiği için hekimlikte kullanılır.

taun

- * Veba hastalığı.

tav

- * İşlenecek bir nesnede bulunması gereken ısıнын, nemin yeterli olması durumu.
- * (hayvanlarda) Semizlik.
- * En uygun durum ve zaman.

tav vermek

- * gereken ve uygun nemi sağlamak.
- * en uygun duruma getirmek.

tava

- * Yağ kızdırmak, yiyecek kızartmak gibi işlere yarayan, uzun saplı yayvan kap.
- * Bu kapta pişmiş yemek.
- * Maden eritilen saplı pota.
- * Kireç karıştırılan tekne.
- * Tuzlalarda, deniz suyu çekilen bölüm.
- * Gemilerde borda iskelesinin alt başındaki sahanlık.
- * Fide yetiştirmek için ayrılmış toprak bölümü.

tava böreği

- * Tavada pişirilen börek.

tava ekmeği

- * Tavada pişirilen ekmeğ.

tava gelmek

- * yumuşamak, kanmak, yola gelmek.
- * (toprak) süzülecek duruma gelmek.

tava getirmek

- * gereği kadar ısıtmak.

tavaf

- * Bir şeyin çevresini dolaşma veya kutsal bir yeri ziyaret etme.
- * İslâm dininde hac zamanında Kâbe'nin çevresini dolaşma.

tavaf etmek

- * bir şeyin çevresini dolaşmak.
- * hac töresince Kâbe'nin çevresini dolaşmak.

tavahık

* Tavası yapılmak için aranılan büyük boy et, balık, midye.

tavan

- * Bir yapının, kapalı bir yerin üst bölümünü oluşturan düz ve yatay yüzey, taban karşıtı.
- * Bir şeyi değerlendirmede kabul edilen en yüksek seviye veya fiyat.

tavan aralığı

- * Bkz. tavan arası.

tavan arası

- * Bir yapının tavanı ile çatı arasında kalan bölüm.

tavan fiyatı

- * Bir mala resmî kuruluşlarca konulan fiyatın en üst sınırı.

tavan penceresi

- * Binalarda veya evlerde tavan kısmında yapılan pencere.

tavan süpürgesi

- * Tavanı süpürmek için uzun saplı süpürge.

tavanına çökmek (veya yıkılmak)

- * beklenmeyen bir durum karşısında şaşırıp kalmak.

tavassut

- * Aracılık, ara bulma, aracılık etme.

tavassut etmek

- * aracılık etmek.

tavattun

- * Yerleşme, yurt edinme, yurtlanma.

tavattun etmek

- * yerleşmek, vatan edinmek, yurt edinmek, yurtlanmak.

tavazzuh

- * Açıklık kazanma, aydınlanma.

tavazzuh etmek

- * aydınlanmak, açıklık kazanmak, belirli duruma gelmek.

tavcı

- * Birini kandırarak, yüze gülerek aldatan (kimse).

tavcılık

- * Tavcı olma durumu.

taverna

- * Çalgılı meyhane.

tavernacı

- * Taverna işleten kimse.

tavhane

- * İçinde bitki yetiştirilen sobalı camlık, limonluk, sera.
- * Yoksulların sığındığı sıcak yer.

tavına getirmek

- * işi en uygun duruma getirmek.

tavını bulmak

* (iş vb. için) en uygun şartları yakalamak.

tavır

* Durum, davranış, vaziyet, hâl.
* Büyüklenme, yapma davranış.

tavır almak (veya takınmak)

* belli bir durum veya davranış biçimini benimsemek, vaziyet almak.

tavik

* Alıkoyma, geciktirme, tehir.

taviz

* Ödün, ödünleme.

taviz vermek

* ödün vermek.

tavizci

* Ödüncü.

tavizcilik

* Ödücülük.

tavla

* At ahır.

tavla

oyun.

* Bölümlere ayrılmış iki yanlı tahta üzerinde on beşerden otuz pul ve iki zarla iki kişinin karşılıklı oynadığı

* Bu oyunun üzerinde oynandığı, iki iç yüzü bölme desenli, dik dörtgen biçimindeki tahta kutu.

tavla atmak

* tavla oynamak.

tavlacı

* At beslenen tavlaya bakan kimse.

tavlacı

* Tavla oyununa düşkün kimse.

tavlama

* Tavlama işi.

tavlamak

* İşlenilecek bir nesneye gereken ısıyı veya nemi sağlamak, tav vermek.
* Yolsuz ve kolay kazanç umudu vererek dolandırmak.
* Kandırıp elde etmek.

tavlandırma

* Büyük sıkıntı, üzgü, eziyet.

tavlanma

* Tavlanma işi.

tavlanmak

* Tavlama işi yapılmak.
* (hayvan) Semirmek, şişmanlamak.

tavlı

* Tavlanmış, tavlı olan, tav verilmiş.
* Semiz, şişman.

tavsama

* Tavsamak işi.

tavsamak

* Bir iş, bir durum vb. gücünü, hızını kaybetmek, yavaşlamak, gevşemek.

tavsatma

* Tavsatmak işi.

tavsatmak

* Tavsamasına sebep olmak, yavaşlatmak, gevşetmek.

tavsız

* Tavlanmamış, tav verilmemiş.

tavsif

* Nitelendirme, niteliklerini söyleme.

tavsif etmek

* nitelendirmek, niteliklerini söylemek.

tavsiye

* Öğütme, yol gösterme.

* Bir kimseyi iyi tanıtarak salık verme.

* Bir şeyin, bir kimsenin iyi, işe yarar olduğunu ilgili kişiye söyleme, referans.

tavsiye etmek

* bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını öğütlemek.

* salık vermek.

tavsiye mektubu

* Birinin işe uygun olduğunu, işe alınmasını bildirmek amacıyla yazılmış mektup, referans.

tavsiyeli

* Kayırılması istenen, kayımlan.

tavsiyename

* Tavsiye etmek amacıyla yazılan mektup.

tavsiyesiz

* Kayırılmayan.

tavşan

* Tavşangillerden, uzunluğu 70 cm, eti yenen, hızlı koşan, postundan yararlanan bir memeli türü (*Lepus europeus*).

tavşan

* Değerli ağaçlar üzerine ince oymalar işleyen sanatçı, tahta oymacısı.

tavşan anahtarı

* Maymuncuk.

tavşan boku gibi (ne kokar, ne bulaşır)

* (kaba) ne yararı, ne de zararı olan (kimse).

tavşan dağa küsmüş de dağın haberi olmamış

* istenilen etkiyi yapmaktan çok uzak kalan dargınlıklar karşısında söylenir.

tavşan dudağı

* Doğuştan yarık dudak.

tavşan eti

* Tavşanın yumuşak ve pembe eti.

tavşan uykusu

* Hafif ve kuşkulu uyku.

tavşan yürekli

* Çok ürkek, korkak.

tavşana kaç, tazıya tut demek

* İki tarafı, karşıt olan davalarında kışkırtmak, ikili oynamak.

tavşanağzı

* Pembe renkli bir tür çiçek.

tavşanayağı

* Demir yollarında iki rayın kesişme noktasında bulunan parçalardan her biri.

tavşanbıyığı

* Bir yonca türü.

tavşancı

* Tavşan yetiştiren kimse.

* Tavşan satan kimse.

tavşancıl

* Çoğu tavşan avlamakla beslenen kartal, akbaba gibi yırtıcı kuşlara verilen ad.

tavşancıl otu

* Maydanozgillerden, nemli yerlerde yetişen, körpesi bazı yerlerde hayvan yemi olarak kullanılan bir bitki (Heracleum).

tavşancılık

* Tavşan yetiştiriciliği.

* Tavşan satıcılığı.

tavşangiller

* Örnek hayvanı tavşan olan kemirgenlerden bir familya.

tavşanı araba ile avlamak

* İşini telâşsız ve soğukkanlılıkla görmek.

tavşanın suyunun suyu

* İki şey arasındaki ilginin çok uzak olduğunu anlatır.

tavşankanı

* Parlak ve koyu kırmızı renk.

* Bu renkte olan.

tavşankulağı

* Çuha çiçeğigillerden, kalp biçiminde geniş yapraklı, beyaz, pembe, şarap rengi çiçekli bir bitki, buhurumeryem, siklamen (Cyclamen).

tavşanlık

* Değerli ağaçlarla ince işler yapma sanatı.

tavşanmemesi

* 30-100 cm yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaççık, yaban mersini (Ruscus aculeatus).

tavuk

* Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı (Gallus).

tavuk ayağı yemek

* gevezelik etmek, dedikodu yapmak.

tavuk balığı

* Mezgit.

tavuk biti

* Kümes hayvanlarında bulunan ve kümesleri saran bir bit türü.

tavuk budu

* Tavuğun en çok sevilen eti olan but kısmı.

tavuk eti

* Beyaz ve yumuşak olan tavuk eti.

tavuk gibi

* erken yatıp uyuyanlar için söylenir.

tavuk kaza bakmış da kıcını yırtmış

* başkalarından geri kalmamak için gücünü aşan işlere girişenler büyük zararlar  uğrarlar.

tavuk köftesi

* Haşlanıp ince kıyılmış tavuk etine eklemek i i, et, soğan, maydanoz, yumurta ve baharat eklenmesinden sonra yoğrulup, galeta ununa bulanarak yağda kızartılmasıyla yapılan bir köfte türü.

tavuk kümesi

* Tavukların korunması ve bakımı için yapılmış özel kümes.

tavuk sarması

* Haşlanmış havuç, kabak ve tavuk göğsüyle hazırlanan, üzerine salça ve yoğurtlu sos dökülerek servisi yapılan bir yemek.

tavuk suyu

* Tavuğun içinde haşlandığı, çorba vb. için yararlanılan su.

tavuk yahni

* Domates, patates, soğan karışımına tavuğun katılması ve kısık ateşte pişirilmesiyle yapılan bir yemek türü.

tavuk yelpazesi

* Tavuk bifteğinin pişirilmesinden sonra domates, biber, sarımsağın üzerine beşamel sos dökülerek hazırlanan bir yemek.

tavukayağı

* Bir tür maymuncuk.

tavuk u

* Tavuk besleyicisi.

* Tavuk satan kimse.

* Kesilmiş tavuk satıcısı.

tavukçuluk

* Tavuk yetiştiriciliği.

* Tavuk satıcılığı.

tavukgiller

* S l ngiller.

tavukgöğsü

* Lıfleri yumuşayıncaya kadar haşlanmış, didiklenmiş tavuk göğsü etinin piriç ve süt ile koyulaşıncaya kadar pişirilmesiyle yapılan muhallebiye şeker ve tavuk suyu katılarak hazırlanan bir tatlı türü.

tavukg t 

* Sigil.

tavukkarası

* Az aydınlık yerlerde görememe biçiminde beliren göz hastalığı.

tavuklar

* Tavuksular takımının bir alt takımı.

tavukpençesi

* Tropikal bölgelerin karakteristik çim bitkisi.

tavuksular

* Tavukları ve tepeli tavukları içine alan bir takım.

tavulga

* Kabuğu kırmızı veya erguvanî renkte olan ve tabaklamada kullanılan bir söğüt türü.

tavus

* Sülüngillerden, erkeğinin tüyleri uzun, kuyruğu parlak, güzel renkli, acı ve tiz sesli, süs hayvanı olarak beslenen bir kuş (Pavo).

tavus kuşu

* Bkz. tavus.

tavus tüyü

* Tavus kuşunun renkli ve gösterişli tüyü.

tavus yeşili

* Tavusun kuyruğunda görülen yeşil, zümrüt yeşili.

tavuskuyruğu

* Sarhoş kusmuğu.

tavzif

* Vazifelendirme, görevlendirme, iş verme.

tavzif etmek

* vazifelendirmek, görevlendirmek.

tavzih

* Açıklama, aydınlatma.

tavzih etmek

* açıklamak, aydınlatmak.

tay

* Üç yaşına kadar olan at yavrusu.

tay

* Denk, eşit, eş.

* Hayvanın bir yanındaki yük.

tay tay

* Küçük, yürümeyen çocukları ayakta durmaya özendirmek için kullanılır veya tay tay durmak deyiminde geçer.

tay tay arabası

* Küçük çocukları yürümeye alıştıran dört tekerlekli araç,yürüteç.

tay tay durmak

* emekleme döneminde, henüz yürüyemeyen çocuk ayakları üzerinde durmak.

taya

* Dadı.

tayalık

* Dadılık.

taydaş

* Yaş, meslek, toplumsal durum vb. bakımından birbirine eşit olanlardan her biri, öğür, akran.

tayf

* Görüntü, hayalet, ruh.

* Birleşik bir ışık demetinin bir biçmeden geçtikten sonra ayrıldığı basit renklerden oluşmuş görüntü.

tayf ölçümü

* Işın tayflarının incelenmesi, spektroskopi.

tayfa

* Bir gemide bulunan, türlü işlerde çalıştırılan sefer işçileri, mürettebat.

* Aynı işi yapan topluluk.

* Bir adamın yanında bulunan yordakçılar, koşuntu.

* Zeytin toplayan işçi.

tayfölçer

* Işın tayflarını incelemeye yarayan alet, spektroskop.

tayfun

* Çin Denizi'nde ve Hint Denizi'nde görülen güçlü tropikal siklon.

tayga

* Orman kuşağı, kozalaklı orman bitki örtüsü.

taygeldi

* İkinci kez evlenen kadının beraberinde götürdüğü çocuk(lar).

tayın

* Asker azığı.

tayın bedeli

* Bir aylık asker azığının karşılığı olan para.

tayin

* Ne olduğunu anlama, gösterme, belirtme, karşılaştırma.

* Atama.

tayin edilmek

* atanmak.

tayin etmek

* karşılaştırmak.

* atamak.

* belli etmek, göstermek.

* ayarlamak.

* belirlemek.

tayini çıkmak

* atanmak.

tayinli

* Tayine bağlı olan.

tayinsiz

* Tayine bağlı olmaksızın.

tayip

* Ayıplama, kınama.

taylak

* At veya deve yavrusu.

taylama

* Taylamak işi veya durumu.

taylamak

* (kısarak) doğurmak.

Taylorculuk

* İş verimini artıracak yolda işçiliği düzenlemek için Taylor tarafından ileri, sürülen yöntem.

tayming

* Bkz. zamanlama.

tayt

* Bacakları sıkı saran özel kumaştan yapılmış bir tür pantolon.

* Sıkı, gergin, dar; sızmaz, su geçirmez bir kumaştan yapılmış şort giysi.

tayyar

* Uçucu.

tayyare

* Uçak.

tayyareci

* Pilot.

tayyarecilik

* Tayyarecinin işi.

tayyetme

* Tayyetmek işi.

tayyetmek

* Çıkarmak.

* Aradan çıkarmak, yok etmek.

tayyör

* Ceket ve eteklikten oluşan kadın giysisi.

tazallüm

* Sızlanma, yanıp yıkılma, ağlaşma, yakınma.

tazallüm temek

* sızlanmak, yakınmak, yanıp yakılmak.

tazammun

* Kapsama, içine alma, içirme.

* İçlem.

tazammun etmek

* içermek.

tazarru

* Yakarma.

tazarruda bulunmak

* Tann'ya yakarmak.

taze

- * Bozulmamış, bayatlamamış olan; solmuş, pörsümüş olmayan.
- * Dinç, yıpranmamış, yorulmamış.
- * Yeni, son, zamanı geçmemiş.
- * Kuru olmayan, körpe.
- * Genç kadın.

taze fasulye

- * Fasulye bitkisinin taze ve turfanda olanı.
- * Bu sebzededen yapılan yemeğin adı.

taze ot görmüş eşek gibi

- * iştahlanmak.

taze para

- * İş gücünü güçlendirmek amacıyla birçok ve farklı kaynaklardan sağlanan para.

tazece

- * Tazeye yakın, taze gibi.

tazeleme

- * Tazelemek işi.

tazelemek

- * Yenisiyle veya tazesıyla değiştirmek.
- * Bazı yiyecekleri, bayatlamışken kaynatıp taze duruma getirmek.
- * Unutulmuş bir duygu veya bir düşünceyi yeniden canlandırmak.
- * Bir işi bir daha yapmak, tekrarlamak.
- * Bozulduğu düşünülen bir bağ veya inancı yeniden yapmak.

tazelenme

- * Tazelenmek işi.

tazelenmek

- * Tazelemek işi yapılmak.
- * Taze duruma gelmek, tazelik kazanmak.

tazeleşme

- * Tazeleşmek işi.

tazeleşmek

- * Taze bir durum almak, canlanmak, gençleşmek.

tazelik

- * Taze olma durumu, körpelik, taravet.
- * Dinç, diri, canlı olma durumu.

tazı

* Genellikle tavşan avında kullanılan, uzun bacaklı, çekik karnlı, çok çevik bir köpek türü (Canis familiaris grajus hibernicus).

tazı gibi

- * çok zayıf ve ince kemikli (insan).
- * çok hızlı koşan (kimse).

tazı o tazı ama çulu değişmiş

- * tanıdığımız sıradan kişi iş başına geçmiş veya giyim kuşamını düzeltmiş olduğu için tanınmaz olmuş.

tazıcı

- * Tazı yetiştiren veya satan kimse.

tazılaşma

* Tazılaşmak işi.

tazılaşmak

* Tazı gibi zayıflayıp incelmek.

tazıya dönmek

* çok zayıflamak.

* sırsıklam.

tazim

* Saygı gösteme, ululama.

tazim etmek

* saygı göstermek, ululamak.

tazimat

* Yüksek saygı.

tazip

* Azaba sokma, üzme.

taziye

* Baş sağlığı dileme.

taziyet

* Taziye.

taziyetname

* Baş sağlığı dileme yazısı.

taziz

* Sevgi ile anma.

tazmin

* Zararı ödeme.

tazmin etmek

* zararı ödemek.

tazminat

* Zarar karşılığı ödenen para.

tazyik

* Basınç.

* Manevî baskı, zorlama, zarara sokma.

* Sıkıştırma, darlaştırma.

tazyik etmek

* zorlamak, baskı yapmak.

* sıkıştırmak.

Tb

* Terbiyum'un kısaltması.

Tc

* Teknetyum'un kısaltması.

Te

* Tellür'ün kısaltması.

te

- * Türk alfabesinin yirmi dördüncü harfinin adı.
- * Sıhî tesisatta su borusunu üç yönlü kullanma durumuna getiren parça.

-te

- * Bkz. -de.

teadül

- * Birbirine denk olma, denkleşme, denklik.

teakup

- * Art arda gelme.

teakup etmek

- * birbiri ardınca gelmek.

teali

- * Yükselme, yücelme.

teamül

- * İş, davranış.
- * Bir yerde öteden beri olagelen davranış.
- * Tepkime.

teamül hukuku

- * Örf ve âdete dayanan hukuk.
- * Örf ve âdet durumuna gelmemiş, yazılı olarak tespit edilmemiş hukuk.

tearuz

- * Çatışma, birbirine ters düşme.

teati

- * Karşılıklı alıp verme.

teati etmek

- * karşılıklı alıp vermek.

teavün

- * Yardımlaşma.

tebaa

- * Uyruklu.

tebahhur

- * (su, sıvı vb. için) Kaynayıp buhar olma, buğulaşma, uçma.

tebahhur etmek

- * buharlaşmak, uçmak.

tebaiyet

- * Kanun buyruk ve benzerlerine uyma.
- * (devlete, güçlü kişiye) Bağlanma.

tebarüz

- * Belirme, görünme.

tebarüz etmek

- * belirmek, görünmek.

tebarüz ettirmek

- * belirtmek.

tebcil

* Yüceltme, ululama.

tebcil etmek

* yüceltmek, ululamak.

tebdil

* Değiştirme.

tebdil etmek

* değiştirmek.

tebdil gezmek

* tanınmamak için kılık değiştirerek gezmek.

tebdili mekânda ferahlık var

* yer veya çevre değiştirmenin insana ferahlık sağlayacağı anlamında kullanılır.

tebdili şaşmak

* ne yapacağını bilememek, telâşa kapılmak.

tebdilihava

* Hava değişimi.

tebeddül

* Bir durumdan başka bir duruma geçme, değişme.

tebeddülât

* Değişiklikler, değişmeler.

tebelleş

* İstenmeyen hâlde, birinden veya bir yerden ayrılmayan, gitmeyen, musallat olan.

tebelleş etmek

* (birini veya bir şeyi) birinin başına belâ etmek, yıkmak.

tebelleş olmak

* bir kimsenin yanından ayrılmamak, onun başına dert olmak, musallat olmak.

tebellüğ

* Bildirimi alma.

tebellüğ etmek

* bir bildirimi almak.

tebellür

* Billûrlaşma.

* Belirme.

tebellür etmek

* billûrlaşmak.

* belirmek.

teber

* Balta.

* Bazı dervişlerin taşıdıkları sapı uzun, keskesi ayça biçiminde, küçük ve hafif balta.

* Meşin kesmek için kullanılan araç.

teberli

* Teberi olan.

teberru

* Bağıslama, bağış.

teberru etmek

* bağışta bulunmak, bağışlamak.

teberrük

* Uğur sayma.

teberrüken

* Uğur sayarak, mutlu olsun diye.

teberrüz

* Meydana çıkma, görünme.

teberrüz ettirmek

* belirtmek.

tebersiz

* Teberi olmayan.

tebessüm

* Gülümseme.

tebessümlü

* Tebessüm eden, tebessümü olan.

tebessümsüz

* Tebessüm etmeyen, tebessümü olmayan.

tebesüm etmek

* gülümsemek.

tebeşir

* Toz zerreciklerinden oluşan, çizdiği yerde iz bırakan, beyaz veya açık renkte kireçli kaya.

* Bu maddeden yapılan, kara tahta, duvar vb.yüzeylere yazı yazmak için kullanılan küçük çubuk.

tebeşirleşme

* Bir dokunun kalınlığında tebeşire benzer katı birikintilerin oluşması.

tebeşirli

* Tebeşiri olan.

tebeşirsiz

* Tebeşiri olmayan.

tebeyyün

* Belli olma.

tebeyyün etmek

* belli olmak, ortaya çıkmak.

tebligat

* Bildirim.

tebligatta bulunmak

* bildirim yayımlamak, bildirimden haberdar etmek, bildirim göndermek.

tebliğ

* Bildirme, haber verme.

* Bildiri.

tebliğ etmek

* bildirmek.

tebrik

* Kutlama.

tebrik etmek

* kutlamak.

tebriye

* Aklama, temize çıkarma.

tebriye etmek

* aklamak.

tebşir

* Müjdeleme, muştulama.

tebşir etmek

* sevinilecek bir haber vermek, müjdelemek, muştulamak.

tebyiz

* Bir yazı ile ilgili taslağı temize çekme.

tebyiz etmek

* temize çekmek.

tecahül

* Bilmez gibi görünme, bilmezlikten gelme.

tecahül etmek

* bilmez gibi görünmek, bilmezlenmek.

tecahülüarif

* Bir anlam inceliği yaratmak için bildiği şeyi bilmez görünme sanatı.

tecahülüarifane

* Tecahülüarif.

* Bilmezlikten gelerek, bilmez davranarak.

tecahülüarifaneden gelmek

* bilmez gibi davranmak.

tecanüs

* Bir bütünü oluşturan ögeler arasında uyum bulunması durumu.

tecavüz

* Hücum etme, saldırma, saldırı, saldırış.

* Başkasının hakkına el uzatma.

* Namusuna saldırma, sarkıntılık.

* Aşma, ötesine geçme.

tecavüz etmek

* saldırmak, hücum etmek.

* başkasının hakkına el uzatmak.

* namusa sataşmak.

* aşmak, geçmek.

tecavüzkâr

* Saldırgan, saldımcı.

tecdit

* Yenileme, tazeleme.

teceddüt

- * Yenileşme, yenilik.

tecelli

- * Belirme, görünme, ortaya çıkma, zuhur etme, meydana çıkma.
- * Tann'nın insanlarda ve doğada görünmesi.
- * Alın yazısı, kader.

tecelli etmek

- * belirmek, görünmek, ortaya çıkmak, zuhur etmek, meydana çıkmak.

tecemmu

- * Toplanma, birikme, yığılma, yığınak.

tecennün

- * Çıldırma, delirme, aklını oynatma.

tecennün etmek

- * çıldırmak, delirmek.

tecerrüt

- * Her şeyden uzaklaşma, sıyrılma, soyutlanma.

tecerrüt etmek

- * sıyrılmak, soyutlanmak.

tecessüm

- * Boyut kazanma, cisimlenme.
- * Görünmeye başlama, belirme.
- * Göz önüne gelme, canlanma.

tecessüm etmek

- * boyut kazanmak, cisimlenmek, belirme.
- * canlanmak.

tecessüs

- * Belli etmeden, kendini ilgilendirmeyen şeyleri öğrenmeye çalışma.
- * Merakını gidermeye çalışma, görme, anlama merakı.

tecezzi

- * Parçalara ayrılma, ayrılma, bölünme.

tecezzi etmek

- * bölünmek, parçalara ayrılmak.

tecil

- * Erteleme.

tecil etmek

- * erteleme.

tecim

- * Ticaret.

tecim evi

- * Ticarethane.

tecimen

- * Tacir, tüccar.

tecrit

- * Ayırma, ayrı bir tarafta tutma.
- * Soyutlama.
- * Yalıtım, izolâsyon.

tecrit etmek

- * herkesten veya her şeyden ayırmak, bir kenara koymak.
- * yalıtımak.

tecrübe

- * Deneme, sınama, eksperyans.
- * Görgü.
- * Deney.

tecrübe etmek

- * denemek, sınamak.

tecrübe tahtasına dönmek (veya çevirmek)

- * üst üste başarısız denemelere konu olmak.

tecrübe yapmak

- * denemek, sınamak.

tecrübeli

- * Tecrübesi olan, görmüş geçirmiş.

tecrübelilik

- * Tecrübeli olma durumu.

tecrübesi olmak

- * görgüsü, bilgisi olmak.

tecrübesiz

- * Tecrübesi olmayan.

tecrübesizlik

- * Tecrübesiz olma durumu.

tecrübî

- * Deneye dayanan, deneme ile ilgili.

tecvit

- * Kelimelerin söylenişinde, seslerin çıkaklarına, uzunluk ve kısalıklarına göre okunması.
- * Kur'an'ın doğru okunmasını sağlayan bilim.
- * Bu bilim üzerine yazılmış kitap.

tecvitli

- * Tecviti olan, tecviti ortaya koyan.

tecviz

- * Yapılmasını uygun bulma, izin verme.

tecviz edilmek

- * uygun bulunmak, izin verilmek.

tecviz etmek

- * uygun bulmak, izin vermek.

tecziye

- * Cezalandırma.

tecziye etmek

- * cezalandırmak.

teçhil
* Birinin bir konuda bilgisizliğini söyleme, bilmezleme.

teçhil etmek
* birinin bilgisizliğini göstermek, bilmezlemek.

teçhiz
* Donatma, donatım.

teçhiz etmek
* donatmak.

teçhizat
* Donatmaya yarar şeyler, donatı.

tedafû
* Savunma ile ilgili olan, savunmalık.

tedahül
* Birbirinin içine girme.
* Ödemede gecikme.
* Yığılıp kalma, birikme.

tedahülde kalmak
* ödenmeden birikmek.

tedai
* Çağrışım.

tedarik
* Araştırıp bulma, sağlama, elde etme.

tedarik etmek
* bulmak, sağlamak.

tedarikleme
* Tedariklemek işi.

tedariklemek
* Sağlamak, tedarik etmek.

tedarikli
* Her şeyi önceden sağlamış olan.
* Her şeyi önceden sağlamış olarak.

tedariksiz
* Önceden gereken şeyleri sağlamamış olan.
* Önceden gereken şeyleri sağlamadan.

tedarikte bulunmak
* hazırlık yapmak.

tedavi
* İlâç vb. ile hastalığı iyi etme, iyileştirme, sağaltım, sağaltma.
* Aksayan bir şeyi düzeltme, iyileştirme.

tedavi etmek
* ilâçla iyileştirmek, sağaltmak.
* düzeltmek.

tedavül

- * (para ve para yerine geçen bono, senet vb.için) Geçerli olma, sürümde bulunma, sürüm, geçerlik.
- * Mal veya paranın elden ele dolaşması, dolanım, sirkülasyon.

tedavülde olmak

- * geçerli olmak, sürümde bulunmak.

tedavülden kalkmak

- * (para için) artık kullanılmamak.

tedavüle çıkarmak

- * parayı piyasaya çıkarmak.

tedbir

- * Önlem.

tedbir almak

- * önlem almak.

tedbirli

- * Önceden hazırlıklı davranan, önlemini zamanında alan, müdebbir.
- * Hazırlıklı bir biçimde, önceden düşünerek.

tedbirsiz

- * Önceden hazırlıklı davranmayan, önlemini zamanında almayan.
- * Hazırlıksız bir biçimde, önceden düşünmeyerek.

tedbirsizce

- * Tedbirsiz (bir biçimde), tedbirsiz olarak.

tedbirsizlik

- * Tedbirsiz olma durumu veya tedbirsizce davranış.

tedenni

- * Gerileme, düşme.

tedenni etmek

- * gerilemek, düşmek.

tedfın

- * Gömme.

tedhiş

- * Korku salma, yıldırma, terör.

tedhişçi

- * Terorist.

tedhişçilik

- * Tedhişçi olma durumu.
- * Terorizm.

tedhişli

- * Korkulu, terör dolu.

tedhişsiz

- * Korkusuz, şiddet ve terörü olmayan.

tedip

- * Uslandırma, yola getirme, terbiye etme.

tedip etmek

- * yola getirmek, uslandırmak, terbiye etmek.

tedirgin

* Rahatı, huzuru kaçmış.

tedirgin etmek

* rahatını, huzurunu kaçırmak.

tedirgin olmak

* rahatı kaçmak.

tedirginleşme

* Tedirginleşmek işi.

tedirginleşmek

* Tedirgin olma durumu.

tedirginlik

* Tedirgin olma durumu.

* Üçüncü bir cismin veya cisimlerin çekim etkisiyle yörünge hareketinin bozulma durumu.

tediye

* Para vb.bir şey verme, ödeme.

* Gerçekleşen bir alacağı para ile ödeme.

tediye emri

* Ödeme emri.

tediye etmek

* Ödemek.

tedricen

* Azar azar; giderek, gittikçe.

tedricî

* Derece derece olan, yavaş yavaş olan.

tedricî olarak

* giderek.

tedriç

* Derece derece ilerleme, kerteleme.

tedris

* Ders verme, öğretme, öğretim.

tedrisat

* Öğretim.

tedvin

* Derleme.

tedvin etmek

* derlemek.

tedvir

* Çevirme, döndürme.

* Yönetme, çekip çevirme.

tedvir etmek

* yönetmek, çevirmek, döndürmek.

tedviren

* Yönetmekle görevli olarak.

teeddüp

* Utanma, sıkılma.

teeddüp etmek

* utanmak, sıkılmak.

teehhül

* Evlenme.

teehhül etmek

* evlenmek.

teehhür

* Gecikme.

teemmül

* Bir işi ayrıntılarıyla düşünme, düşünüp taşınma.

teenni

* İlerisini düşünerek acelesiz iş görme, ağır davranma.

teessüf

* Acınma, yazıklanma, yerinme.

teessüf ederim!

* yazıklar olsun!.

teessüf etmek

* acımak, üzölmek, yerinmek, yazıklanmak.

teessür

* Üzölme, üzüntü.

* Duygulanım.

teessür etmek

* üzölmek, acımak.

teessürat

* Acılar, üzüntüler, sıkıntılar.

teessüs

* Kurulma, ortaya çıkma.

* Yerleşme, temelleşme, kökleşme.

teessüs etmek

* kurulmak, ortaya çıkmak.

teeyyüt

* Doğru çıkma, gerçeklenme.

teeyyüt etmek

* doğru çıkmak, gerçeklenmek.

tef

* Zilli bir kasnağa geçirilmiş kursak zarından oluşan çalgı.

tef çalsan oynayacak

* karmakanşık olan eşyalar için söylenir.

tefahür

* Övünme.

tefarık

* 60-100 cm yüksekliğinde, büyük yapraklı ve beyaz çiçekli bir bitki (Pogostemon patchouly).

tefavüt

* Ayrıcı özellik, farklılık.

tefavüt etmek

* farklı duruma getirmek.

tefcir

* Akaçlama, drenaj.

tefe

* Dokuma tezgâhında tarağı tutan ağaç veya metal parça.

tefe koymak (veya tefe koyup çalmak)

* biri hakkında alaylı dedikodu yapmak.

tefeci

* El altından yüksek faizle ödünç para veren kimse, faizci, murabahacı.

tefecik

* Bkz. ufacık tefecik.

tefecilik

* Tefecinin işi, faizcilik, murabaha.

tefehhüm

* Anlama.

tefek

* Bkz. ufak tefek.

tefekür

* Düşünme, düşünüş.

tefekküre dalmak

* derin düşünmek düşünceye dalmak.

tefeli

* Sık dokunmuş (bez).

teferruat

* Ayrıntılar.

teferruatlı

* Ayrıntılı.

teferrüç

* Açılma, ferahlama.

* Gezinti.

teferrüt

* Tek, yalnız olma, herkesten uzaklaşarak yalnız kalma.

* Benzeri bulunmama, benzersiz olma, sivrılme.

tefessüh

* Çürüme, bozulma, kokuşma.

* (kişi, toplum vb. için) Özelliğini, niteliklerini yitirerek bozulma, kokuşma.

tefessüh etmek

- * çürümek, kokuşmak.
- * (kişi, toplum vb. için) özelliğini, niteliğini yitirerek bozulmak, kokuşmak.

tefeül

- * Fal açma, fala bakma.
- * Uğur sayma, hayra yorma.

tefeül etmek

- * fala bakmak, fal açmak.

tefevvuk

- * Üstünlük, üstün gelme.

tefevvuk etmek

- * üstün gelmek, bastırmak.

tefeyyüz

- * Yükselme, ilerleme.

tefeyyüz etmek

- * yükselmek, ilerlemek.

tefhim

- * Anlatma, bildirme.

teflon

- * Etilen ve flüordan elde edilen plâstik madde.
- * Bu madde ile yapılan, ısıya dayanıklı kap.

tefrik

- * Ayırma, ayırt etme.

tefrik etmek

- * ayırmak, ayırt etmek.

tefrika

- * Gazete veya dergilerde çıkan, birbirini tamamlayan yazılardan oluşan dizi.
- * Bu biçimde yayımlanan.
- * Birbirine kötülük etmeye kadar varan sürekli anlaşmazlık, ikilik.

tefrika etmek

- * bir yazı dizisini, bir romanı vb. yi gazete ve dergilerde bu biçimde yayımlamak.

tefrika roman

- * Süreli yayınlarda her gün bir bölümü yayımlanan roman.

tefriş

- * Döşeme işi.
- * Bir yeri gerekli eşya ile döşeme.

tefriş etmek

- * döşemek.

tefrişat

- * Döşeme işleri.
- * Döşemenin gerektirdiği bütün parçalar veya eşyanın tümü.

tefrit

- * Genellikle tutum ve davranış için gereğinden aşağıda kalma durumu, ifrat karşıtı.

tefsir

- * Yorumlama.
- * Kur'an'ın surelerini açıklayarak, görüşler ileri sürme ve bunları yazma, yorumlama.
- * Kur'an'ın surelerini açıklayan eser.

tefsir etmek

- * yorumlamak.

teftih

- * Açma.
- * Geçirme.

teftiş

- * Bir görevin yolunda yürütölüp yürütölmediğini anlamak için yapılan araştırma, denetleme, denetim, bakı.

teftiş etmek

- * bir görevin yolunda yürütölüp yürütölmediğini araştırmak, denetlemek.

teftiş heyeti

- * Teftiş kurulu, denetleme kurulu.

teftiş kurulu

- * Denetleme kurulu, teftiş heyeti.

teftiş raporu

- * Herhangi bir konuda teftiş kurulunun hazırlamış olduğu rapor.

tefviz

- * Bir işi bir kimsenin üzerinde bırakma, ihale.
- * Dağıtma.
- * Bir taşınmaz malı bilinen değeri karşılığı bir kimseye verme.

tegafül

- * Anlamazlıktan gelme.

tegafül etmek

- * anlamazlıktan gelmek.

teganni

- * Şarkı söyleme.

teganni etmek

- * şarkı söylemek.

teğelti

- * Binek hayvanlarında eyerin altına konulan keçe.

teğet

- * Bir eğrinin yanından geçen ve ona ancak bir noktada değen doğru, mümas.

teğmen

- * Orduda rütbesi asteğmenle üsteğmen arasında olan, takım komutanlığı yapan subay.

teğmenlik

- * Teğmen rütbesi veya teğmenin görevi.

tehacüm

- * Birlikte ve birden hücum etme, saldırma.
- * Üşüşme, bir yere toplaşma.

tehalüf

- * Aykırılık.

tehalüf etmek

* birbirine aykırı olmak.

tehalük

* Can atma, çok isteme.

tehalük etmek

* can atmak, çok istemek.

tehcir

* Göç ettirme, göç etmesine sebep olma.

tehcir etmek

* bir yerden göç ettirmek, sürmek.

tehdit

* Birinin gözünü korkutma, korku verme, gözdağı.

tehdit etmek

* korkutmak, korku vermek, gözdağı vermek.

* tehlikeli bir durum yaratmak.

tehdit savurmak

* korkutmak, gözdağı vermek.

tehditkâr

* Tehdit dolu, tehdit edici.

tehditsiz

* Tehditi bulunmayan tehditten uzak.

tehevvür

* Çok kızma, öfkelenme, köpürme.

tehevvür etmek

* çok kızmak, öfkelenmek, köpürmek.

teheyyüç

* Coşma, heyecanlanma.

tehi

* Boş.

tehir

* Sonraya bırakma, erteleme.

* Geciktirme.

tehir etmek

* ertelemek.

tehiriicra

* Yürütmenin durdurulması.

tehirli

* Geciktirilmiş, ertelenmiş.

* Gecikmeli, rötarlı.

tehirsiz

* Tehiri olmayan, gecikmesiz.

tehlike

* Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum, muhatara.

* Gerçekleşme ihtimali bulunan fakat istenmeyen durum.

tehlike atlatmak

* büyük zarar ve sıkıntılara yol açacak bir olayı savuşturmak.

tehlikeli

* Tehlikesi olan, korkulu, kazalı, muhataralı.

tehlikesiz

* Tehlikesi olmayan.

tehlikeye atılmak

* zarar ve sıkıntılara yol açacak bir davranışta bulunmak.

tehyiç

* Coşturma, heyecanlandırma.

tehyiç etmek

* coşturmak, heyecanlandırmak.

tehzil

* Alaya alma.

* Ciddî bir esere alay tarzında nazire yazma, şakalı bir anlatıma çevirme.

tein

* Çayda bulunan ve kafein niteliğinde olan etkili madde.

teizm

* Tanrıçılık.

tek

* Eşi olmayan, biricik, yegâne.

* Yalnız, yalnızca, salt, sadece.

* İki ile bölünemeyen (sayı).

* Birbirini tamamlayan veya aynı türden olan nesnelerden her biri.

* Bir kadeh içki.

* Önüne getirildiği cümleye istek ve özlem kavramı katar.

* Hiç, hiçbir.

tek

* Sessiz, hareketsiz, uslu.

tek adam

* Teklik özelliğini gösteren kimse.

* Lider.

tek adam gösterisi

* Benzeri olmayan, teklik örneği sergileyen, kişinin ortaya koyduğu gösteri.

tek anlamlı

* Tek anlamı olan (kelime veya kavram).

tek anlamlılık

* Tek anlamlı olma durumu.

tek başına

* Kendi kendine, yalnız olarak.

tek biçim

* Standart.

tek bir

- * (olumlu cümlelerde) yalnız bir.
- * (olumsuz cümlelerde) hiçbir.

tek çekirdekli

- * Yalnız bir çekirdeği olan hücreye denir.

tek çekirdekli

- * Yalnız bir çekirdeği olan hücreler.

tek çenekli

- * Tek çeneği olan.

tek çenekliler

- * Buğdaygiller, zambakgiller, palmyeler, salepgiller, ananasgiller, muzgiller gibi bitkilerin önemli bir sınıfı.

tek çeneklilik

- * Tek çenekli olma durumu.

tek dalmak

- * güreşte karşı güreşçinin tek bacağına kapmak.

tek delikliler

- * Kuşlar gibi yumurtlayarak üreyen, dışkılığı olan memeliler takımı.

tek durmak

- * uslu durmak, yaramazlık etmemek, sessiz kalmak.

tek durmamak

- * bir taraf öbür tarafa karşı bazı hareket ve çalışmalar içinde bulunmak.
- * yaramazlık, çapkınlık vb. yapmak.

tek elden

- * bir yerin veya bir merkezin kumanda ve yönetimi altında olarak.

tek erkçi

- * Monarşist.

tek erkçilik

- * Monarşizm.

tek erklik

- * Monarşi.

tek eşli

- * Eşi bir tek olan, monogam.

tek eşlilik

- * Kadının veya erkeğin karşı cinsten yalnız bir kişiyle evlenebilmesini onaylayan, birden çok kadınla veya birden çok erkekle evlenmeyi yasaklayan evlilik biçimi, monogami.

tek evli

- * Bkz. tek eşli.

tek evlilik

- * Bkz. tek eşlilik.

tek fazlı

- * Elektrik akımının tek faza yüklenmesi.

tek heceli dil

- * Çince ve Tibetçe gibi kelimeleri tek heceden oluşan dil.

tek hücreli

- * Bir hücreli.

tek kişilik

- * Tek kişiye özgü.

tek kürekle mehtaba çıkmak

- * eksik hazırlıkla bir işe kalkışmak.
- * becereksizce alay etmeye kalkışmak.

tek liste

- * Seçimde muhalefeti olmayan liste.
- * Yenilecek yemeklerin ne olduğu önceden belirlenip gelen müşterilere aynı yemeklerin verildiği uygulama, fiks mönü.

tek örnek

- * Aynı yolda sürüp giden, yeknesak.

tek parmaklılar

- * Memeliler sınıfının otçul, geniş getirmeyen, beş parmaklı fil, üç parmaklı gergedan, tapir veya bir parmaklı toynaklıları içine alan alt takımı.

tek partili

- * Tek partiye dayanan (siyasî hayat).

tek renkli

- * Tek rengi olan.
- * Yalnız basit bir renk veren (ışık).

tek sayı

- * 1, 3, 5, 7, 9 sayıları.

tek seçici

- * Bir takıma girecek sporcuların seçiminde yetkili olan kimse.

tek sesli

- * Benzer seslerin kullanılması.
- * Eş sesli.

tek seslilik

- * Tek sesli olma durumu.

tek tanrı

- * Tek tanrıçılığa inanan (kimse), monoteist.

tek tanrıçılık

- * İnsanın, doğada ve toplumda, ilk veya değişmez sebebi araştırmasına yol açan tarihî şartların etkisiyle her şeye gücü yeten bir tek tanrı düşüncesine varması, monoteizm.
- * Evreni, doğayı ve toplumu yaratıp yöneten her şeye gücü yeten tek bir tanrı bulunduğuna inanma ve ona tapınma.

tek taraflı

- * Tek bakış açısı, tek yanlı.

tek taş

- * Sadece bir pırlantası veya elması olan yüzük.

tek tek

- * Birer birer, bir bir.

tek tırnak işareti

* Bir anlatım içinde çift tırnakta verilen bir alıntının içinde yer alan bir başka sözü tek tırnak arasında gösterme ve bu tek tırnak (' ') işaretini kullanma.

tek tük

* Az, seyrek (olarak).

tek yanlı

* Yalnız bir görüşü, bir düşünceyi benimseyen.

tek yönlü yol

* Üzerinde trafiğin yalnız bir yönde hareket edebildiği kara yolu.

tek yumurta ikizi

* Tek yumurtada döllen ve çıkan ikizler.

tekabül

* Karşılıklı olma, karşılama.

* Karşı olum.

tekabül etmek

* karşılık olmak, karşılamak, bir şeyin yerini tutmak.

tekâlif

* Teklifler.

* Vergiler, salmalar.

tekâmül

* Olgunluk, olgunlaşma.

* Evrim, gelişim, gelişme.

tekâmül etmek

* olgunlaşmak.

* evrim geçirmek, gelişmek.

tekâpu

* Dalkavukluk etme, birinin her dediğini, her yaptığını onaylama.

tekâsüf

* Bir araya gelme, toplanma, sıkışma.

* Yoğun duruma gelme, yoğunlaşma.

tekâsüf etmek

* toplanmak.

* yoğunlaşmak.

tekâsül

* Üşenme, üşengeçlik, gevşeklik, tembellik.

tekaüdiye

* Emekli aylığı.

tekaüt

* Emekliye ayrılma.

* Emekli.

tekaüt ikramiyesi

* Emekli ikramiyesi.

tekaüt maaşı

* Emekli aylığı.

tekaüt olmak

* emekli olmak, emekliye ayrılmak.

tekaütlük

* Emeklilik.

tekbenci

* Tekbencilik yanlısı olan kimse.

tekbencilik

* "Yalnız ben varım, benden başka her şey yalnızca benim tasarımımdır, diyen, öznel ben'i bilinç içerikleriyle birlikte tek gerçek, tek var olarak kabul eden görüş, solipsizm.

tekbir

* Müslümanlıkta Tanrı'nın büyüklüğünü, yüceliğini anmak için söylenen ve Allahuekber sözü ile başlayan duanın adı.

tekbir getirmek

* bu duayı özel makamıyla okumak.

tekçi

* Tekçilik taraflısı olan, tekçilikle ilgisi olan (kimse), monist.

tekçilik

* Gerçekliğin temeli olarak yalnızca tek bir ilkeyi benimseyen dünya görüşü, monizm.

* Gerçekliğin herhangi bir organ gibi bölünmez bir bütün olduğuna ve bağımsız parçaları bulunmadığına inanan öğreti, monizm.

tekdir

* Azarlama, paylama.

tekdir etmek

* azarlamak, paylamak.

tekdüze

* Değişmeksizin, düzenli, aynı biçimde tekrarlanan, sürüp giden, muttarit, yeknesak, monoton.

* Değişmeyerek, aynı biçimde tekrar edilerek.

tekdüzeleşme

* Tekdüzelemek işi.

tekdüzeleşmek

* Tekdüze bir duruma gelmek.

tekdüzelik

* Tekdüze olma durumu, yeknesaklık, monotonluk.

teke

* Keçinin erkeği.

* Bir karides türü.

* Tüylü devenin erkeği ile tek hörgüçlü dişi devenin geriye melezlenmesinden elde edilen bir deve türü.

teke dikenli

* Patlıcangiller familyasından yüksek çalı biçiminde dikenli bitki.

teke tek

* Bire karşı bir.

tekebbür

* Kibirleşme, büyüklenme, çalım, kurum.

tekeden süt çıkarmak

* olamayacak şeyleri olur duruma getirmek.

tekeffül

- * Bir şeyin sorumluluğunu üzerine alma, yükümlenme.
- * Kefil olma.

tekeffül etmek

- * yükümlenmek.
- * kefil olmak.

tekeli

- * Bir malın yapımının, tek bir kuruluşun elinde bulunduğu durum; herhangi bir üretim alanını devletin elinde tutma, satışı tek elden yönetme ve fiyata hâkim olma durumu, inhisar, monopol.
- * Bir tek şeye tek başına sahip çıkma.

tekeli bayii

- * Tekel ürünlerini satan iş yeri.

tekeli maddesi

- * Tekel ürünleri arasında satışa sunulmuş madde.

tekeli

- * Tekel kuran ve bu tekeli kabul ettiren, inhisar.
- * Tekel görevlisi.
- * Bir şeye, bir düşünceye tek başına sahip olma, benimseme, yayma tarafı olan.

tekeli anamalcılık

- * Ana sermayenin merkezleşme eğiliminden doğan tekelleşme aşaması.

tekeli

- * Tekeli olma durumu, inhisar.

tekeli olmak

- * (herhangi bir şey) tekeli altında bulunmak, elinde tutmak, inhisarında olmak.

tekeli (veya tekellerine) almak

- * bir şeye tek başına sahip olmak, inhisarına almak, patentine almak.
- * fikir, sanat vb. alanda kendi görüşünü hâkim kılmak.

tekelleşme

- * Tekelleşmek işi.

tekelleşmek

- * Tekeli durumuna gelmek.

tekelleştirme

- * Tekelleştirmek işi.

tekelleştirmek

- * Tekeli durumuna getirmek.

tekellüf

- * Zahmet veren bir iş görme, güçlüğe katlanma.
- * Bir işi gösterişli bir biçimde yapmaya çalışma, özenme, gösteriş.

tekellüm

- * Söyleme, konuşma.

tekemmül

- * Olgunlaşma, yetkinleşme.

tekemmül etmek

- * olgunlaşmak, yetkinleşmek, erginleşmek.

teker

- * Tekerlek.
- * Bu biçimde olan (şey).
- * Bir gök cisminin çember biçiminde görünen yüzeyi; cismin gökyüzü üzerindeki iz düşümü.
- * İnce ve çapı oldukça büyük teker şeklinde parça.

teker meker yuvarlanmak

- * döne döne yuvarlanmak.
- * iyi durumda olan bir kişi durumunu birdenbire yitirmek.

teker teker

- * Birer birer, ayrı ayrı.

tekerçik

- * Bilgisayarda oluşturulmuş, yazılmış bilgileri saklamak, bir başka yere aktarmak amacıyla kullanılan araç.

tekerçalar

- * Disk-player.

tekerçalarıcı

- * Diskjokey.

tekere çomak sokmak (veya taş koymak)

- * birinin yolunda giden işini aksatan, engelleyen davranışta bulunmak.

tekerlek

- * Merkezde bulunan ve bir eksenin çevresinde dönebilir kurs veya çember, teker.
- * Teker biçiminde olan (şey).

tekerlek kırıldıktan sonra yol gösteren çok olur

- * sonucu kötü çıktıktan sonra bir davranış üzerine akıl öğretene çok bulunur.

tekerlek pabucu

- * Arabanın, yokuş inerken hızlanmalarını önlemek için, tekerlek altına sürülen ve arabaya zincirle bağlı bulunan demir parçası.

tekerlekçi

- * Araba tekerliği yapan kimse.

tekerlekçilik

- * Araba tekerleği yapmanın işi.

tekerlekli

- * Tekerleği olan, tekerli.

tekerlekli koltuk

- * Sakatların bir yere gidebilmek için kullandıkları tekerlekli olan oturma aracı.

tekerlekli sandalye

- * Sakatların bir yere gidebilmek için kullandıkları tekerlekli olan oturma aracı, tekerlekli koltuk.

tekerleme

- * Tekerlemek işi.
- * Çoğunlukla basmakalıp söz.
- * Çoğunlukla, masalların başında bulunan kafiyeli giriş sözleri.
- * Birbiriyle uyumlu hazır söz kalıbı.
- * Saz şairleri arasında yapılan deyiş yarışı.
- * Orta oyununda, özellikle Kavuklu'nun kullandığı sözler.

tekerlemek

- * Yuvarlamak, döndürmek.

tekerlenme

* Tekerlenmek işi.

tekerlenmek

* Yuvarlanmak, dönmek.

* Durumu bozulmak, kötüye gitmek.

* Uğraşmak, peşinde koşmak, yuvarlanıp gitmek.

tekerli

* Tekerli olan, tekerlekli.

tekerrür

* Tekrarlanma.

tekerrür etmek

* tekrarlanmak.

tekesakalı

* Birleşikgillerden, kökleri sebze olarak kullanılan otsu bir bitki (Tragopogon porrifolius).

tekesemek

* (dişi keçi) Teke istemek.

tekessür

* Çoğalma, artma.

tekessür etmek

* çoğalmak, artmak.

tekevvün

* Oluş, oluşma, var olma, doğuş.

tekfin

* Kefenleme.

tekfin etmek

* kefenlemek.

tekfır

* Kâfir sayma.

tektur

* Bizans imparatorluğu zamanında vali düzeyinde olan yöneticilerle Anadolu ve Rumeli'deki Hristiyan beylerine verilen ad.

tekturluk

* Tektur olma durumu.

* Tekturun yönetimi altında bulunan yer.

tekil

* Kelimelerde bir varlığı veya çekimli fiillerde bir kişiyi bildiren biçim, teklik, müfret, çoğul, çokluk karşısı: Çocuk, ev, geldim, geldin gibi.

tekillik

* Tekil olma durumu.

tekin

* Boş, içinde kimse bulunmayan.

* Uğurlu.

* Eski Türklerde bir babanın taşınmaz mallarının mirasçısı olan en küçük oğlu.

tekin değil

- * (yer, zaman vb. için) cin, peri vb.doğüstü varlıkların bulunduğu inanılan, uğursuz, tehlikeli.
- * (insan veya hayvan için) kendisinde doğüstü bir güç olduğu sanılan, uğursuz, sakınılması gereken.

tekinsiz

- * Tekin olmayan, uğursuz.
- * Belli davranış veya sözlerin bir toplumca, bir toplumsal grupça tehlikeli sayılması ve olumsuz yaptırımlara bağlanarak yasaklanması, tabu.

tekir

- * Postu siyah çubuklarla ve beneklerle süslü, kül renginde veya boz olan (kedi).
- * Barbunyaya benzeyen bir balık (Mugil surmulletus).

tekit

- * Kuvvetleştirme, sağlamlaştırma, üsteleme.

tekit etmek

- * kuvvetleştirmek, sağlamlaştırmak, pekiştirmek, üstelemek.

tekke

- * Tarikattan olanların barındıkları, ibadet ve tören yaptıkları yer, dergâh.
- * İşsiz güçsüz kimselerin buluşup sığındıkları yer.
- * Esrar içilen üstü kapalı yer.

tekleme

- * Teklemek işi.

teklemek

- * (sık fideleri) Seyrekletmek.
- * (motorda) Pistonun biri çalışmamak.
- * (tabanca) Bozulup tutukluk yapmak.
- * (kalp için) Sağlığı bozulmak.
- * Kekelemek.

tekleşme

- * Bir kelimenin içindeki çift ünsüzün bire inişi: Kassap > kasap, sarraç > saraç gibi.

tekleşmek

- * Tek özellik göstermek.

tekli

- * Müzik dünyasında tek kişi tarafından doldurulan kaset veya yoğun teker.

teklif

- * Birinden yapılması zor, eziyetli bir iş isteme.
- * İncelenmek veya kabul edilmek için bir şey sunma, önerme, öneri.
- * İncelenmek için ileri sürülen şey, öneri.
- * İçten olmayan, resmî davranış.

teklif etmek

- * önermek, öne sürmek, öneride bulunmak.
- * evlenmek işini birine diğer cinsten olanı önermek.

teklif tekellüf

- * Samimî olmama, resmî olma durumu, teklifli olma.

teklifli

- * Kendisiyle samimî, içli dışlı olunmayan, resmî.

teklifsiz

- * Samimî, içli dışlı, sıkı fıkı.

teklifsiz konuşma

- * Senli benli, samimî, resmî olmadan konuşma ve davranma.

teklifsizce

- * Teklifsiz bir biçimde, içten olarak.

teklifsizlik

- * Teklifsiz olma durumu veya teklifsiz davranış.

teklik

- * Tek, bir olma durumu.
- * Kelimelerde, tek kişiyi veya varlığı bildiren biçim, çoğul, çokluk karşıtı: öğrenci-y-im, ev-im, gel-di-m vb.
- * Bir lira.

teklik eki

- * Tek özellik gösteren ek.

tekme

- * Ayakla vuruş.
- * Hayvanın art ayağıyla vurması, çifte.

tekme atmak (veya tekme vurmak)

- * ayakla bir yere sertçe vurmak.
- * çifte atmak.
- * ihanet etmek.

tekme yemek

- * birinin ayağından darbe almak.
- * ihanete uğramak.

tekmeleme

- * Tekmelemek işi.

tekmelemek

- * Tekme vurmak.

tekmelenme

- * Tekmelenmek işi.

tekmelenmek

- * Tekme vurulmak.

tekmil

- * Tamamlama, bitirme.
- * Bütün, tüm.
- * Eksiksiz.
- * Bkz. tekmil haberi.

tekmil haberi

- * Askerlikte astın üste verdiği sözlü rapor.
- * Bir işin tamamlanmış olduğu haberi.

tekmil vermek

- * bir ast bir üste bir iş, bir durum üzerinde bilgi vermek.

tekmilleme

- * Tamamlamak işi.

tekmillemek

- * Tamamlamak, bütünlemek, bitirmek.

tekne

- * Türlü işlerde kullanılmak için çoğu ağaçtan veya taştan yapılan, uzun ve geniş kap.
- * Geminin omurga, kaburga ve kaplamadan oluşan temel bölümü.
- * Deniz taşıtı.
- * Katmanlı kayaların içeri doğru çukur, alçak bölümü, ineç, kemer karşıtı.
- * Yer kabuğundaki kıvrımların çukur, alçak yeri, havza.
- * Sızdırabilir veya sızdırmaz olarak yapılmış, levhaları bir parçadan oluşmuş, kulpları ve kulp delikleri bulunan bir veya iki kişi tarafından taşınabilir üstü açık bir ambalaj türü.

tekne kazıntısı

- * Yaşlıların son doğan çocukları.

tekneçi

- * Tekne, özellikle deniz teknesi yapan ve satan kimse.
- * Sokaklarda balık satan kimse.

teknecilik

- * Deniz teknesi yapımı.

teknetyum

- * Atom numarası 43, atom ağırlığı yaklaşık 98 olan, sunî olarak elde edilen radyoaktif element. Kısaltması Tc.

teknik

- * Bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi.
- * Fizik, kimya, matematik gibi bilimlerden elde edilen verileri iş ve yapım alanında uygulama.
- * Bu uygulamaya dayanan, bu uygulamaya ilişkin.
- * Yol, beceri, yöntem.
- * Teknikle ilgili bir sanata, bir bilime, bir mesleğe özgü olan.

teknik eğitim

- * Mekanik alandaki uğraşlara, sanayi ile ilgili işlere veya uygulamalı bilim alanlarına ilişkin eğitim.

teknik lise

- * Genel ve teknik ilgili dersleriyle öğrenciyi teknik alanlarda eğitim vererek yüksek öğretim kurumlarına hazırlayan orta öğretim kurumu.

teknik okul

- * Öğrencileri teknik alanlarda yetiştiren okul.

teknik öğretim

- * Bir tekniğin veya teknik yöntem ve becerilerin kazandırılmasına önem veren öğretim.

teknik üniversite

- * Teknikle ilgili öğretimin ağırlıklı olarak yapıldığı lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim veren yüksek öğretim kurumu.

teknikçi

- * Bir işin bilim yönünden çok, uygulama ve pratik yönü ile uğraşan kimse, teknisyen, tekniker.
- * Film yapımının herhangi bir teknik kolunda çalışan usta işçi.

tekniker

- * Teknikçi.

teknisyen

- * Teknikçi.

teknokrasi

- * Devlet yönetiminde son sözün yönetim ve ekonomi uzmanlarına bırakılmasına dayanan siyasî yöntem.

teknokrat

- * Teknokrasiden yana olan.

* Ekonomik mekanizmaların teorik incelenmesine dayanan, ama insan etkenini her zaman yeterince göz önünde bulundurmayan devlet adamı veya memur.

teknokratçılık

- * Teknokrat yanlısı olan kimse.
- * Teknokratların iktidarı.

teknoloji

- * Bir sanayi dalı ile ilgili yapım yöntemlerini, kullanılan araç, gereç ve aletleri kapsayan bilgi.

teknolojik

- * Teknoloji ile ilgili.

tekrar

- * Aynı olayın, işin, hareketin yeniden ortaya çıkışı, tekrarlanması.
- * Bir konuşma veya yazıda aynı düşüncüyü, kelimeyi birçok defa söyleme.
- * Bir daha, yine, yeniden, gene.

tekrar etmek

- * yeni baştan söylemek veya yapmak.

tekrar tekrar

- * Üst üste, ardı ardına.

tekraren

- * Tekrar tekrar, tekrarlanarak, defalarca.

tekrarlama

- * Tekrarlamak işi.

tekrarlamak

- * Tekrar etmek, yeni baştan yapmak.

tekrarlanma

- * Tekrarlanmak işi.

tekrarlanmak

- * Tekrar edilmek, tekrar tekrar dile getirilmek, yeniden söylenmek.

tekrarlatma

- * Tekrarlatmak işi.

tekrarlatmak

- * Tekrar ettirmek, yeni baştan yaptırmak.

tekrarlı

- * Tekrar edilen, mükerrer.

tekrir

- * Tekrar etme, yeniden söyleme.
- * Bir yazıda veya şirde sözü ya da kavramı anlatımı pekiştirmek amacıyla sık sık tekrar etme sanatı.

tekrir etmek

- * tekrarlamak.

teksif

- * Yoğunlaştırma, sıklaştırma, koyulaştırma, toplama.

teksif etmek

- * yoğunlaştırmak, toplamak.

teksir

* Çoğaltma.

teksir etmek

* (yazı için) çoğaltmak.

teksir kâğıdı

* Çoğaltma makinesinde kullanılan baskı kâğıdı.

teksir makinesi

* Çoğaltma makinesi.

tekst

* Metin (I).

tekstil

* Dokuma.

* Dokumacılık.

tekstilci

* Tekstil işi ile uğraşan.

tektonik

* Parçalanıp dağılmış yer katmanlarının birbirleri ile olan ilgilerini araştıran yer bilimi kolu.

tekvando

* El ve kol vuruşlarından çok, ayak ve tekme tekniklerine önem veren, Uzak Doğuya özgü dövüş sanatı.

tekvin

* Oluşturma, var etme, yaratış, yaratma.

tekvin etmek

* yaratmak.

tekzip

* Yalanlama.

tekzip etmek

* yalanlamak, doğru olmadığını açıklamak.

tel

* Türlü metallerden yapılmış, kopmaya karşı bir direnç gösteren ince uzun nesne.

* Bu nesneden yapılmış veya bu biçimde olan.

* Bazı organizmaların demet durumundaki oluşumunu meydana getiren ipçiklerin her biri, lif.

* İnsan saçını oluşturan ipçik.

tel

* Telgraf kelimesinin kısaltması.

tel cambazı

* Telde oynayan cambaz.

* Çok kaypak davranan kimse.

tel çekmek

* telle çevirmek, tel germek.

tel çekmek

* telgraf çekmek.

tel çivi

* Telden yapılan çivi.

tel dikiş

* Telle yapılan dikiş.

tel dokuma

* Telle örülmüş dokuma.

tel dolap

* Yanları ve kapağı ince delikli telden yapılmış yemek dolabı.

tel fırça

* Tel ile yapılmış sert fırça.

tel halat

* Telden yapılan kalın halat.

tel kadayıf

* İnce tel biçiminde, özel kalıplardan dökülerek sıcak yağ üzerinde kurutulan hamur ve bu hamurdan yapılan tatlı.

tel kafes

* Tellerle örülmüş kafes.

tel kurdu

* Ekin ve sebze köklerini kemirerek büyük zararlara yol açması sebebiyle tanımlanmış için çok zararlı tarla böceği kurtçuklarına verilen ad.

tel küf

* Vücutta hemen bütün dokularda yerleşebilen asalak bir mantar türü (*Sporotrichum schneckii*).

tel küflüce

* Tel küften ileri gelen ilkel mantar hastalığı.

tel örgü

* Dikenli tellerden yapılmış engel.

tel şehriye

* İnce tel biçiminde, hamurun kurutulup kesilmesiyle elde edilen ve genellikle çorbası yapılan bir yiyecek türü.

tel tel

* Tel biçiminde.

* Ayrı ayrı teller durumunda.

tel yazısı

* telgrafla gönderilen yazı.

tel zımba

* Kâğıtları birbirine tutturmaya yarayan araç.

telâ

* Kumaşla astar arasına konularak giysinin dik durmasını sağlayan kolalı bez.

telâffuz

* Söyleyiş, söyleniş.

* Boğumlanma.

telâffuz cihazı

* Bir dildeki söz varlıklarının doğru ve düzgün telâffuzunu gösteren alet.

telâffuz edilmek

* söylenmek.

* boğumlanmak.

telâffuz etmek

* söylemek.

telâffuz organı

* Sözlerin ses durumuna gelmesini sağlayan organlar.

telâfî

* Kötü bir etkiyi veya sonucu başka bir etki ile yok etme, karşılama, yerine koyma.

telâfî etmek

* (ziyan olan veya elden çıkan bir şeyin) yerini doldurmak, karşılamak.

telâki

* Buluşma, kavuşma.

telâkki

* Anlayış, görüş.

* Kabul etme, sayma.

telâkki etmek

* saymak, öyle kabul etmek, öyle anlamak.

telâlama

* Telâlamak işi.

telâlamak

* İki kumaş parçası arasına telâ koymak.

telâş

* Herhangi bir sebeple acelecilik.

* Kaygı, tasa, sıkıntı, endişe.

* Şaşkınlıktan doğan karışıklık, kargaşa.

telâş almak

* herhangi bir sebeple heyecanlanmak, endişelenmek, acele etmek.

telâş etmek

* sıkıntı duyarak acele etmek, endişelenmek, telâşlanmak.

telâş göstermek

* telâşını belli etmek.

telâşa düşmek

* telâşlanmak.

telâşa düşürmek

* telâşlandırmak.

telâşa gelmek

* (bir iş) telâş sırasında yapılmak.

telâşa vermek

* davranış ve hareketleriyle çevresindekileri heyecana, aceleye, sıkıntıya sokmak.

telâşe

* Telâş.

telâşe müdürü

* Çok telâşlı veya çevresini telâşa veren kimseler için kullanılır.

telâşe nazır

* Bkz. telâşe müdürü.

telâşına dalmak

* herhangi bir şeyle ilgili olarak heyecanla, aceleyle, sıkıntıyla davranmak.

telâşlandırma

* Telâşlandırmak işi.

telâşlandırmak

* Telâşlanmasına sebep olmak.

telâşlanış

* Telâşlanmak işi veya biçimi.

telâşlanma

* Telâşlanmak işi.

telâşlanmak

* Herhangi bir sebeple acelecilik göstermek.

* Endişelenmek, kaygılanmak, telâş etmek.

telâşlı

* Telâş eden, telâşa düşen.

telâşlı telâşlı

* Aceleci bir biçimde, telâş göstererek.

telâşlılık

* Telâşlı olma durumu.

telâşsız

* Telâş etmeyen, telâş göstermeyen, soğuk kanlı.

* Soğukkanlılıkla, şaşırmadan.

telâşsızlık

* Telâşsız olma durumu.

telâtin

* Bir tür sağlam, yumuşak dana veya öküz derisi.

telcik

* Küçük tel.

* Çok ince bazı organlara, özellikle köklerin ince ayrıntılarındaki ince iplikçiklere verilen ad.

* Erkek organda başçığı taşıyan ince bölüm.

* Sinir veya kas hücrelerinin sitoplazmasında bulunan ince iplikçikler.

telef

* Yok etme, öldürme.

* Boş yere harcama, yıpratma.

telef etmek

* öldürmek, mahvetmek.

telef olmak

* ölmek, mahvolmak.

telefat

* Savaş, kaza vb. sebeplerle uğranılan can kaybı.

teleferik

* Birbirinden uzak iki yüksek yer arasında, havada gerilmiş bir veya birkaç kablo üzerinde kayarak hareket eden asılı taşıt.

telefon

- * Belirli bir uzaklıktaki konuşmaları ileten ve yansıtan elektrik tesisatının bütünü.
- * Birbirinden uzakta bulunan iki kişinin konuşmasını sağlayan cihaz.

telefon direği

- * Telefon tellerinin aktarımı için dikilen ağaç veya metal direk.

telefon etmek (veya açmak)

- * birini telefonla aramak ve bir şey söylemek.

telefon hattı

- * Telefon tesisini ve iletişimini sağlayan tel örgü ağı.

telefon kabini

- * Telefon edilmek için yapılmış kulübe.

telefon kartı

- * Telefon etmek için satın alınan ve manyetik gücü ile telefon makinesini çalıştıran kart.

telefon kulübesi

- * Telefon edilmek üzere şehir veya mahallelerin belli yerlerine konulan kulübe, telefon kabini.

telefon rehberi

- * Telefon numaralarının sahiplerini alfatik sıraya göre gösteren kitap.

telefon santrali

- * Aynı merkeze bağlı ve iletişim akışı için giriş ve çıkışın otomatik olarak yapılmasını sağlayan sistem.

telefoncu

- * Telefon düzeni kuran veya telefon onaran kimse.
- * Santral memuru, santralci.

telefonculuk

- * Telefon kuruculuğu veya onancılığı.
- * Telefon santral memurluğu.

telefonlaşma

- * Telefonlaşmak işi.

telefonlaşmak

- * (birbiriyle) Telefonda konuşmak.

telefonometre

- * Telefon konuşmalarının süresini ve sayısını gösteren sayaç.

telefotografi

- * Fotoğraf, resim, yazı gibi durağan görüntülerin elektrik akımıyla uzaklara iletilmesi yolu.

telek

- * Kuşların gövde, kanat ve kuyruğunda bulunan, uçma, örtü ve kuyruk telekleri olarak üçe ayrılan, çeşitli renklerde kalın eksenli tüy.

telekart

- * Telefon etmek için kullanılan kart.

teleke

- * Kanat teleklerinin uzun ve sert.

telekız

- * Telefon ile iletişim kurarak fuhuş yapan kadın.

telekinezi

* Bkz. Uza devim.

telekomünikasyon

* Haber, yazı, resim, sembol veya her çeşit bilginin tel, radyo, optik ve başka elektromanyetik sistemlerle iletilmesi, bunların yayını veya alınması, uz iletişim.

telekonferans

* Telefon ile uzak merkezlerden konuşmacıları kenferans yerine bağlayarak gerçekleştirilen konferans.

teleks

* Telsiz ve telem araçlarına uzaktan haber yazdırma düzeni, uz yazım.

teleksçi

* Teleks görevlisi.

teleksçilik

* Teleksçinin işi veya mesleği.

telem

* Bir metnin doğrudan doğruya gönderilmesini ve alıcı olarak basım evi harfleriyle yazılmasını sağlayan araç, uzyazar.

teleme

* Bir tür tuzsuz ve yumuşak peynir.

teleme peyniri

* Tuzsuz ve yumuşak bir peynir türü.

teleme peyniri gibi

* tombul ve beyaz tenli kadınlar için söylenir.

telemetre

* İki nokta arasındaki uzaklığı ölçmeye yarayan gereç.

* Fotoğraf makinelerinde, çekimi yapılacak nesneye olan uzaklığı belirterek bunun ayarını yapan düzen.

telemetri

* Uzaklık ölçer.

teleobjektif

* Uzaktaki cisimlerin çok yakın görüntülerinin elde edilmesini sağlayan, çok uzun odaklı mercek türü.

teleoloji

* Evreni maksatlarla sonuçlar arasında bir ilişkiler sistemi olarak gören teori.

telepati

* Birinin düşündüklerini veya uzakta geçen bir olayı duygusal hiçbir bağlantı olmadan algılama, uza duyum.

telepatik

* Telepati ile ilgili.

teleradar

* Televizyon aracılığıyla radar görüntüsü alma işi.

teles

* Yıpranmış, hırpalanmış bir şekilde telleri, lifleri meydana çıkmış.

telesekreter

* Arayanların mesajlarını bir banda kaydeden telefonla birlikte çalışan araç.

telesime

* Telesimek durumu.

telesimek

- * Yorulmak, güçsüz kalmak; yorgunluktan bayılacak duruma gelmek.
- * Zayıflamak.

telesine

- * Bkz. telesinema.

telesinema

- * Bir sinema filmini televizyonda göstermeye yarayan cihaz.
- * Televizyonda filmleri iletme ve yansıtma işi ile uğraşan bölüm.

telesiyej

- * Kayakçıları veya turistleri sürekli hareket hâlindeki bir kabloya asılı oturma yerlerinde taşıyan bir tür teleferik.

teleskop

- * Sonsuzdaki bir nesnenin gerçek görüntüsünü, içbükey bir aynadan yapılmış merceğinin odak düzleminde veren ve gök bilimiyle ilgili gözlemlerde kullanılan optik cihaz, ırakgörür.

Teleüt

- * Batı Sibirya'da yaşayan bir Türk topluluğu.

Teleütçe

- * Teleüt Türkçesi.

televizyon

- * Elektromanyetik dalgalar yoluyla halkın doğrudan doğruya alması maksadıyla yapılan hareketli veya sabit resimlerin sesli veya sessiz kalıcı olmayan görüntülerinin renkli veya siyah beyaz yayını.
- * Televizyon alıcısı.

televizyon alıcısı

- * Televizyon yayınlarını almaya ve seyrettirmeye yarayan cihaz.

televizyon bandrolü

- * Televizyon alıcısı ile birlikte verilen ve vergisinin ödenmiş olduğunu gösteren belge.

televizyon filmi

- * Televizyonda gösterilmek için hazırlanmış film.

televizyon oyunu

- * Televizyon için yapılmış film.

televizyon programı

- * Televizyonun yayın akışını gösteren program.

televizyon verici istasyonu

- * Televizyon yayını yapmak üzere donatılmış her türlü hareketli veya sabit tesis, televizyon vericisi.

televizyon yayını

- * Televizyon verici istasyonlarının aracılığı ile alıcılara ulaştırılan yayın düzeni.

televizyoncu

- * Televizyon alıcısı satan kimse.
- * Televizyon onarıcısı.
- * Televizyon kuruluşunda çalışan görevli kimse.

televizyonculuk

- * Televizyon yapma, onarma veya satma işi.
- * Televizyoncunun yaptığı iş.

telfin

- * Lâkerda yapılmak için kesilmiş torik balığı parçası, takoz.

telgraf

- * İki merkez arasında, kararlaşımlı işaretlerin yardımıyla yazılı haberlerin veya belgelerin iletimini sağlayan bir telekomünikasyon düzeni.
- * Bu araçla alınan haber.

telgraf çekmek

- * telgrafla haber göndermek, tellemek.

telgraf çiçeği

- * Bir çeneklilerden, boğumlu sarkık dallı, yaprakları etli, uçları sivri, bazı türlerinde yaprakların alt ve üst yüzü mor ve gümüşü yollu, beyaz, mavi veya pembe çiçekli bir süs bitkisi (Tradescantia).

telgraf direği

- * Telgraf hattını aktarmada kullanılan ağaç veya metal direk.

telgraf teli

- * Telgraf iletişimini sağlayan tel.

telgraf üslubu

- * Kısa ve özlü anlatım.

telgrafçı

- * Telgraf görevlisi.

telgrafçılık

- * Telgrafçının görevi.

telgrafhane

- * Telgraf aracılığıyla haberleşmeyi sağlayan resmî kuruluş.

telhis

- * Özet, özetleme, kısaltma.
- * Sadrazamın bir sorunu kendi düşünceleriyle birlikte özet olarak yazıp padişaha sunduğu kâğıt.

telhis etmek

- * özetlemek.

telhisçi

- * Padişaha sunulacak işlerin özetini çıkarmakla görevli kimse.

teli kırmak

- * bağlı bulunduğu kuruluşlarla ilişkisini kesmek.

telif

- * Uzlaştırmak.
- * (kitap) Yazmak.

telif etmek

- * uzlaştırmak.
- * (kitap) yazmak.

telif hakkı

- * Bir fikir veya sanat eserini yaratan kişinin, bu eserden doğan haklarının hepsi.

tel'in

- * Lânet okuma, kargıma, kargış.

tel'in etmek

- * lânetlemek, kargımak.

tel'in mitingi

* Herhangi bir siyasî veya sosyal olayı telin etmek için gerçekleştirilen protestolu gösteri.

telis

* Bitkisel tellerden yapılmış, kaba örgülü büyük çuval.

telkâri

* Tel durumundaki gümüşü, altını örerek veya bir şey üzerine kakarak yapılan iş.
* Gümüş veya altını ince teller durumuna getirip örerek yapılan (takı vb).
* Gümüş veya altın tellerden yapılmış motiflerle süslü.

telkih

* Aşılama, aşî.

telkin

* (bir duyguyu, bir düşüncüyü) Aşılama.
* Ölü gömüldükten sonra mezar başında imamın söylediği dinî sözler.
* Bilinç dışı bir sürecin aracılığıyla, kişinin ruhî veya fizyolojik alanıyla ilgili bir düşüncenin gerçekleştirilmesi.

telkin etmek

* aşlamak.

tellâk

* Hamamlarda yıkanmak üzere gelenleri keseleyip yıkayan erkek.

tellâklık

* Tellâğın yaptığı iş.

tellâl

* Bir şeyin satılacağını veya herhangi bir şeyi halka bildirmek için çarşıda, pazarda yüksek sesle bağırarak

kimse.

* Satışlarda aracılık eden kimse.

tellâl çağtırmak

* bir haberi, bir isteği vb. yi tellâl aracılığıyla duyurmak.

tellâliye

* Tellâllık.

tellâllık

* Tellâllın yaptığı iş.
* Tellâla verilen ücret veya yüzdelik, tellâliye.

telleme

* Tellemek işi.

tellemek

* Tel geçirmek, tel takmak.
* Tel ile süslemek.

tellemek

* Telgraf çekmek.

tellendirme

* Tellendirmek işi.

tellendirmek

* (sigara, nargile, çubuk vb.) Keyifle tüttürerek içmek.

tellenme

* Tellenmek (I,II) işi.

tellenmek

- * Tel takınmak.
- * Telle çevrilmek.

tellenmek

- * Telgraf çekilmek.

teller takmak (veya tel takınmak)

- * sevincini aşırı davranışlarla gösterenler için kullanılır.

telleyip pullamak

- * birçok süslerle süslemek.
- * değerinden çok övmek.

telli

- * Teli olan.
- * Teller takınmış, telle süslenmiş.

telli balıkçıl

- * Başında ok biçiminde bir tel demeti bulunan balıkçıl, okar.

telli çalgılar

- * Vurma çalgıları ve yaylı çalgıları içine alan, teller aracılığıyla ses çıkaran çalgılar.

telli duvaklı

- * Duvakla ve telle süslenmiş olan (gelin).

telli pullu

- * Zevksiz bir biçimde süslenmiş (şey veya kimse).

telli turna

* Turnagillerden, su kıyılarında yaşayan, uzunluğu 85 cm olan, vücudu gümüşî, başı ve boynu kara, büyük bir kuş (Anthropoides virgo).

tellice

- * Tel gibi, teli andıran.
- * Tek kadın tarafından oynanan bir tür oyun.

tellür

* Atom numarası 52, atom ağırlığı 127,60, yoğunluğu 6, 24 olan, 450° C de eriyen, mavimsi beyaz renkte bir element. Kısaltması Te.

telmih

- * Anlatılmak istenen şeyi söz arasında imalı olarak belli etme, açıkça söylememe.
- * Bir mısradan veya beyitte bilinen bir olayı, bir atasözünü veya bir fıkrayı hatırlatma sanatı.

telmih etmek

- * üstü kapalı, imalı bir biçimde anlatmak.

telmihen

- * Telmih olarak, telmih yoluyla ima ederek.

telsi

- * Çok ince telciklerden oluşan.

telsiz

- * Teli olmayan.

telsiz

- * Telsiz telefon veya telsiz telgrafın kısa adı.

telsiz bağlantısı

- * Telsizle haberleşmeyi sağlayan sistem.

telsiz telefon

* Elektromanyetik dalgalar yardımıyla çalışan telefon.

telsiz telgraf

* Elektromanyetik dalgalar yardımıyla çalışan telgraf.

telsizci

* Genellikle gemilerde, uçaklarda yerle gemi, yerle uçak arasında ve daha başka gemi ve uçaklarla telsiz bağlantısı kurmakla görevli kimse.

telsizcilik

* Telsizcinin görevi.

teltik

* Yanlış, hata.

teltikli

* Hatalı, kusurlu.

teltiksiz

* Hatırsız, yanlışsız, kusursuz.

telve

* Fincanın dibine çöken kahve tortusu.

telvis

* Kirlletme, pisletme.

telvis etmek

* kirlletmek, pisletmek.

telyazı

* Telgraf.

telyazısı

* Telgrafla gönderilen yazı.

tem

* Tema.

tema

* Aslı konu.

* Uzun anlatıma dayalı edebî eserlerde okuyucuya verilmek istenen mesaj.

* Sanat eserlerinde işlenen öz konu.

tema

* Bir hikâyede, öğretici veya edebî bir eserde işlenen düşünce, görüş.

* Herhangi bir sanat eserinde işlenen konu.

* Bir besteyi oluşturan temel motif.

temadi

* Sürme, sürüp gitme, uzama.

temadi etmek

* sürmek, uzamak, sürüp gitmek.

temaruz

* Kendini hasta gibi gösterme, hastalık taslama.

temaruz etmek

* kendini hasta gibi göstermek.

temas

- * Değme, dokunma (I), dokunuş (I).
- * Buluşup görüşme, ilişki kurma, münasebet.
- * Değınme, sözünü etme, bahsetme.
- * Gıdıp gelme, ulaşım, bağlantı.
- * Dokunma.

temas etmek

- * dokunmak, değmek.
- * konuşup görüşmek.
- * değınmek, sözünü etmek, bahsetmek.

temas etmek (veya biriyle temasta bulunmak)

- * görüşüp konuşmak.
- * değınmek.
- * cinsel ilişkide bulunmak.

temasa geçmek

- * arada bir bağlantı kurmak, görüşme yapmak.

temasa gelmek

- * buluşup görüşmek.

temaşa

- * Hoşlanarak bakma.
- * Oyun, temsil, piyes, tiyatro.

temaşa etmek

- * seyretmek, bakmak.

temaşa sanatı

- * Oyun, temsil, piyes, tiyatro, sahne sanatları.

tematik

- * Bir tema etrafında oluşan.

temayül

- * Bir tarafa eğilme, meyletme.
- * Belli bir gayeye veya sonuca yönelen faaliyete dönüşmeyen etki gücü, yönseme.
- * Bir kimseye veya bir şeye ilgi duyma.

temayüz

- * Başkalarına göre üstün duruma gelme, sıvrılme, seçkinleşme.

temayüz etmek

- * sıvrılmek, seçkinleşmek.

tembel

- * İş görmeyi, çalışmayı sevmeyen, çaba göstermekten, sıkıntıdan kaçan kimse, haylaz.
- * Fonksiyonunu yerine getirmede yavaşlık gösteren (organ).

tembel tembel

- * Tembel bir biçimde.

tembelce

- * Tembel (bir biçimde).

tembele iş buyur, sana akıl öğretsin

* kendisinden bir konuda yardımcı olması istendiğinde yardım edeceği yerde çözüm yolları gösteren kimseler için kullanılır.

tembelhane

* İçinde bulunanların çalışmaya karşı isteksiz davrandıkları yer.

tembelleşme

* Tembelleşmek işi.

tembelleşmek

* Tembel duruma gelmek.

tembelleştirme

* Tembelleştirmek işi.

tembelleştirmek

* Tembel olmasına sebep olmak.

tembelliği tutmak

* tembelleşmek.

tembellik

* Tembel olma durumu veya tembelce davranış.

tembellik etmek

* tembelce davranmak.

tembih

* Bir şeyin belli biçimde ve yolda yapılmasını söyleme, bunu üsteleyerek hatırlatma, uyarı.

* Uyarma.

tembih etmek

* bir şeyin belli biçimde ve yolla yapılmasını istemek, söylemek, uyarmak.

tembihat

* Tembihler, uyarı.

tembihatta bulunmak

* uyarmak.

tembihleme

* Tembihlemek işi.

tembihlemek

* Uyarmak, hatırlatmak, tembih etmek.

tembihlenme

* Tembihlenmek işi veya durumu.

tembihlenmek

* Tembihlemek işi yapılmak, tembih edilmek.

tembihli

* Uyanılmış, hatırlatılmış, tembih edilmiş.

tembul

* Hindistan'da yetişen, tırmanıcı bir tür biber ağacı (Piper betle).

temcit

* Recep, şaban ve ramazan ayları süresince, sabah ezanından sonra minarelerden okunan ve Allah'ın ululuğunu belirten dua.

temcit pilâvı gibi ısıtıp ısıtıp öne sürmek

* birçok defa tekrarlanan şeyler için kullanılır.

temdit

- * Uzatma, sürdürme.

temdit etmek

- * uzatmak, sürdürmek.

temeddüh

- * Kendini övme, övünme.

temeddüh etmek

- * övünmek.

temeddün

- * Uygarlaşma, medenîleşme.

temek

- * Ahırdaki gübreyi dışarı atmak için kullanılan kapaklı veya kapaksız delik, pencere.

temel

- * Bir yapının toprak altında kalan ve yapıya dayanak olan duvar, taban vb. bölümlerinin tümü.
- * Bu bölümleri yapmak için kazılan çukur.
- * Bir şeyin gelişimi için gereken ilk ögeler.
- * En önemli, belli başlı, ana, esas, asıl, baz.

temel atma

- * Bir yapının temellerini toprak seviyesinin altında yapmaya başlama.
- * Bir işin bir yapının oluşumu için ilk adımı atmak, temeline ilk harcı koymak.

temel atmak

- * bir yapının temellerini yapmaya başlamak.
- * herhangi bir işe başlamak, girişmek, bir şeyin gelişmesine, büyümesine sebep olmak.

temel bilimler

- * Değişik bilim alanlarının fizik, kimya, biyoloji, matematik gibi temel bilgilerini içeren bilim dalları.

temel cümle

- * Birleşik veya girişik cümlelerde, yan cümle, ara cümle ve iç cümlelerin bağlı olduğu asıl yargıyı belirten cümle.

temel çivisi

- * Yapı işlerinde kullanılan büyük çivi.

temel direği

- * Büyük, kalın direk.
- * Bir şeyin dayandığı, güç aldığı en önemli öge, nesne veya kişi.

temel duruş

- * Bir jimnastik alıştırmasına başlamak için, vücudun dayanak yüzeyine göre aldığı, değişen ilk durum.

temel duvarı

- * Temeli oluşturan duvarlar.

temel eğitim

- * İlköğretimi kapsayan eğitim sistemi.

temel haklar

- * Kişiliğe bağlı dokunulmaz, devredilmez hak ve özgürlükler.

temel harf

- * Kanunla kabul edilmiş yeni Türk alfabesindeki harflerin tamamı.

temel kakmak

* bulunduğu yerden kolay kolay ayrılacak gibi olmamak.

temel kazısı

* Temel atmak için yapılan kazı işleri.

temel öğretim

* Temel eğitimin uygulanması.

temel önerme

* Değişik önermelerin özünü oluşturan önerme.

temel sayı

* Asıl sayı.

temel taşı

* Bir yapının temeline konan taş.

* Bir şeye temel olan öge veya kişi, dayanak, esas.

temel tutmak

* temelin kazılacağı zemin sağlam olmak.

* sürüp gidecek bir duruma gelmek, kökleşmek, yerleşmek.

temel tümce

* Asıl yargının temsil edildiğı yüklemın yer aldığı ana cümle.

temellendirme

* Temellendirmek işi.

temellendirmek

* Temel tutmasını sağlamak, yerleştirmek.

* Süreklilik ve kalıcılık kazandırmak.

temellenme

* Temellenmek işi.

temellenmek

* Temel tutmak.

temelleşme

* Temelleşmek işi.

temelleşmek

* Temel tutmak, yerleşmek.

* Sürekli ve kalıcı bir duruma girmek.

temelleştirme

* Temelleştirmek işi.

temelleştirmek

* Temel tutmasını, yerleşmesini sağlamak.

* Süreklilik kazandırmak, kalıcı bir duruma getirmek, temelli olmasını sağlamak.

temelli

* Herhangi bir nitelikte temeli olan.

* Geçici olmayan, sürekli, kalıcı, devamlı, daimî.

* (te'melli) Sürekli olarak.

* Büsbütün, tamamen.

temelli senatör

* Belli bir süreye bağılı olmayan atanmış senatör.

temellük

* Kendine mal etme.

temelsiz

- * Temeli olmayan.
- * Gerçek veya sağlam olmayan, asılsız, yanlış.

temenna

- * Öne doğru eğildikten sonra doğrulurken eli başa götürerek verilen selâm.

temenna etmek

- * eli başa götürerek ve öne doğru eğilerek selâm vermek.

temennah

- * Bkz. temenna.

temenni

- * Dileme, dilek.

temenni etmek

- * dilemek.

temerküz

- * Bir yerde toplanma.

temerküz etmek

- * bir noktada toplanmak, derişmek.

temerküz kampı

- * Bkz. toplama kampı.

temerrüt

- * Dik kafalılık, kafa tutma.
- * Direnim.

temerrüt

- * Ek faiz ödeme durumu.

temerrüt etmek

- * kafa tutmak.

temessül

- * Benzeşme.
- * Özümlenme.

temettü

- * Kazanç.

temettü hissesi

- * Bkz. kâr payı.

temevvüç

- * Dalgalanma.

temeyyüz

- * Kendini gösterme, sivrilme.

temeyyüz etmek

- * kendini göstermek, sivrilmek.

temhir

- * Mühürleme.

temin

- * Korkusunu giderme, inanç verme.
- * Sağlama, elde etme.
- * Gerçekleştirme.

temin etmek

- * korkusunu gidermek, güven vermek.
- * sağlamak, elde etmek, tedarik etmek.

teminat

- * Garanti, güvence.

teminat akçesi

- * Artırma ve eksiltmeye girenlerden garanti karşılığı alınan para.

teminat mektubu

- * Bir kimsenin belirli bir işi yapabileceğine ilişkin, bankalarca verilen para güvencesini içeren belge.

teminat senedi

- * Ticarî kuruluşların kullanabilecekleri krediye karşılık olarak bankalarda bulundurdukları müşteri çeki ve senetleri.

teminat vermek

- * güvence vermek.

teminatlı

- * Teminatı olan.

teminatsız

- * Teminatı olmayan.

temiz

- * Kirlî, lekeli, pis, bulaşık olmayan, pak.
- * Özenle yapılmış, yanlışsız.
- * Çok az kullanılmış veya hiç kullanılmamış olan, özürü olmayan.
- * Ahlâkça lekesiz, necip, nezih.
- * İyi, düzgün, yoluna yöntemine uygun biçimde.
- * Bir sıfatıyla kullanıldığında alay yollu iyice, adamakılı, çok, anlamında kullanılır.

temiz kâğıdı

- * Bir otomobilin fabrika çıkış belgesi.

temiz kan

- * Atardamarlarda dolaşan, akciğerlerden oksijen taşıyarak vücudun her yanına giden kan.
- * (at vb. için) Soyuna başka soy karışmamış.

temiz pak

- * Çok temiz, tertemiz.

temiz para

- * Kesintiden veya masraflardan sonra elde kalan para miktarı.

temiz raporu

- * Hastalığı olmadığını gösteren rapor.

temiz temiz

- * Temiz olarak, temiz bir biçimde.

temiz tutmak

- * (bir şeyi) kirlletmeden, bozmadan kullanmak; temiz olmasına özen göstermek.

temiz yürekli

* İi dışı bir olan, kalbi temiz olan.

temiz yüreklilik

* Temiz yürekli olma durumu.

temize çekmek

* bir yazının karalamasını temiz olarak yazmak.

temize çıkarmak (veya çıkartmak)

* bir suçlamadan kurtarmak, aklandırmak.

temize çıkmak

* suçsuz olduğu anlaşılmak.

temize havale etmek

* uzayıp iden bir işi bitirivermek.

* yiyeceği yiyip bitirmek.

* kısa yoldan çözümlmek, çabucak bitirmek.

temizleme

* Temizlemek işi.

* Yüzeyle yapışmış leke ve kirlerin giderilmesi, çözelti veya asılı durumuna getirilmesi olayı.

temizlemek

* Temiz duruma getirmek, paklamak, arıtmak.

* Sakıncalı, pürüzlü bir işi olumlu sonuçlandırmak.

* Bitirmek, tüketmek.

* Vücudunu ortadan kaldırmak, öldürmek, yok etmek.

* Bir yara veya dokunun sağlam olmayan bölümlerini neşter veya bıçakla kesmek.

* Kumar oyunlarında öbür oyunculann bütün paralarını almak.

temizleniş

* Temizlenmek işi veya bıimi.

temizlenme

* Temizlenmek işi.

temizlenmek

* Temiz duruma gelmek, arınmak, paklanmak.

* Sakıncalı bir durumu, işi düzeltmek, bitirmek.

* Ortadan kaldırılmak, öldürülmek.

* Kadınlarda aybaşı durumu sona ermek.

* Kumarda öbür oyuncu veya oyuncularca bütün parası alınmak.

temizletme

* Temizletmek işi.

temizletmek

* Temizlemek işini yaptırmak.

temizleyici

* Buhar makineleri aracılığıyla temizleme işini yapan kimse.

* Bu işin yapıldığı yer.

* Temizleme özelliği olan.

temizleyiş

* Temizlemek işi veya bıimi.

temizlik

* Temiz olma durumu, saffet, nezafet.

* Temiz durma veya tutma durumu.

* Temizleme işi.

* Ortadan kaldırma, yok etme, öldürme.

temizlik işleri

* belediyelerce yaptırılan temizlik.

temizlik işleri

* Temizleme işlemine konu olan işler.

temizlik malzemesi

* Temizlik için kullanılan sabun, deterjan, süpürge, çeşitli boy ve ebatta fırça, bez ve benzeri gereçlerin tümü.

temizlik yapmak

* temizlemek.

* zararlı şeyleri yok etmek.

temizlikçi

* Temizlik işini yapan kimse.

temizlikçi kadın

* Temizlik işleri yapan kadın.

temizlikçilik

* Temizlikçi olma durumu.

temkin

* Bir işin sonunu düşünerek ölçülü, tedbirli davranma.

temkinli

* Davranışlarında ölçülü olan.

temkinli temkinli

* Çok dikkatli.

temkinlice

* Temkinli olarak, temkinli bir biçimde.

temkinsiz

* Davranışlarında ölçülü olmayan.

temkinsizlik

* Temkinsiz olma durumu.

temlik

* Mülk olarak verme.

* Bir hakkın diğer bir kimseye geçirilmesi.

temlik etmek

* bir malı bir kimseye mülk olarak vermek.

temlikname

* Temlik belgesi.

temmuz

* Yılın 31 gün süren yedinci ayı.

tempo

* Bir müzik parçasındaki bölümlerin hızlarını belirtmek için kullanılan kelime, vuruş.

* Gidiş, ilerleyiş, gelişme hızı, tarz.

* Vücut alıştırmalarının belirli süre içinde tekrarlanma hızı.

tempo tutmak

* el çırparak veya el ve ayaklarını bir yere vurarak bir müziğe eşlik etmek, vuruş tutmak.

tempolu

* Temposu olan.

temposuz

* Temposu olmayan.

temren

* Ok, kargı gibi şeylerin ucundaki sivri demir.

temrin

* Tekrarlatarak alıştırma.

temriye

* Deride yer yer küme durumundaki birtakım kabartılarla kendini gösteren hastalık.

* Kara yosunu.

temsil

* (birinin veya bir topluluğun) Adına davranma.

* Belirgin özellikleri ile yansıtmı, sembolü olma, simgeleme.

* Sahne veya mikrofonda oynanmak için hazırlanmış eser, oyun.

* Söz gelişi, örnek, misal olarak.

* Özümleme.

temsil etmek

* hak ve görev bakımından veya birçok kimse adına davranmak.

* bir eseri sahnede oynamak.

* belirgin özellikleriyle yansıtmak, sembolü olmak.

* Özümlemek.

temsilci

* Hak ve görev bakımından birinin veya bir topluluğun adına davranan (kimse), mümessil.

* Benzerlerine örnek olan.

* Aracı olarak başkasına mal satmakla görevlendirilen ve çoğunlukla kanunî çalışma yeri ve elinde malı

olmayan kimse.

temsilcilik

* Hak ve görev bakımından birinin veya bir topluluğun adına davranma görevi.

* Temsilcinin makamı ve görevi, mümessillik.

temsili

* Bir şeyi göz önünde canlandıran, temsille ilgili.

temsili istiare

* Alegorik anlatım.

temsili resim

* Tahayyülde canlandırılmış resim.

temtek

* Büsbütün tek.

temyiz

* Ayırt etme.

* Mahkemelerce verilen kararın kanun ve usul yönünden incelenmesini sağlayan kanunî yol.

temyiz etmek

* ayırt etmek.

* mahkemelerce verilen kararın kanun ve usul yönünden Yargıtayda incelenmesini istemek.

temyiz mahkemesi

* Yargıtay.

ten

* İnsan vücudunun dış yüzü.
* Vücut.

-ten

* Bkz. -dan/ -den.

ten fanilâsı

* Doğrudan doğruya ten üzerine giyilen ince fanilâ.

ten rengi

* Beyaz insanların teninin rengi.
* Bu renkte olan.

tenafür

* Kakışma, kakofoni.

tenakus

* Azalma, eksilme.

tenakuz

* Anlam aykırılığı, çelişme, çelişki.

tenakuza düşmek

* birbirleriyle çelişen sözler söylemek.

tenasüh

* Ruh göçü.

tenasül

* Nesil yetiştirerek üreme.

tenasüp

* Birbirine uyma, yakışma, aralarında uygunluk bulunma, oran, orantı.
* Birbirleriyle ilgili söz veya kavramların dizelerde toplanması sanatı.

tenasüpsüz

* Tenasüp olmayan, uygunluk, düzgünlük bulunmayan.

tenazur

* Bakışım, simetri.

tencere

* İçinde yemek pişirilen, kapaklı, genellikle metal kap.

tencere dibin kara, seninki benden kara

* "kötülük, kusur yönünden sen benden daha betersin" anlamında kullanılır.

tencere tava, herkeste bir hava

* herkesin kendi bildiği gibi davranarak ortada düşünce birliği kalmadığını anlatmak için söylenir.

tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş

* hoşla gitmeyen herhangi bir nitelik yönünden birbirleriyle benzeşen iki kişi bir araya gelmiş.

tencerede pişirip kapağında yemek

* (geçim konusunda) var olanla yetinmek.

tenceresi (veya tencereleri) kaynamak

* geçimleri az çok yerinde olmak.

tenceresi kaynarken, maymunu oynarken
* geçimi yolunda, keyfi yerinde iken.

tender
* Lokomotifin arkasına bağlanan, gerekli yakıtı, suyu taşıyan vagon.

tendürüst
* Dinç, sağlam.

teneffüs
* Solunum.
* Temiz hava almak, dinlenmek için verilen ara.
* Koku.

teneffüs etmek
* soluk almak.
* içinde bulunmak, yaşamak.

teneffüşhane
* Genellikle okullarda, ders aralarında dinlenmek için öğrencilerin çıktığı salon veya bahçe.

teneke
* Yumuşak çelikten yapılmış üzeri kalay kaplı ince sac.
* Bu maddeden yapılan, yaklaşık 20 litre hacmindeki kap.
* Bu kabın aldığı miktar.
* Tenekeden yapılmış (şey).

teneke çalmak
* tenekeye sopa vb. ile vurarak giden bir kişiye hakaret etmek.

teneke mahallesi
* Damlarının çoğu teneke kaplı, derme çatma evlerin oluşturduğu mahalle.

tenekeci
* Tenekeden kap ve öteberi yapan veya onaran kimse.

tenekecilik
* Tenekeden kap ve öte beri yapma, lehimleme veya tenekeden yapılmış malzemeyi onarma işi.

tenekeleme
* Tenekelemek işi.

tenekelemek
* Teneke kutuya doldurmak.

teneşir
* Ölü yıkanan kerevet, salacak.

teneşir horozu
* Çok zayıf kimse.

teneşir kargası
* Bkz. teneşir horozu.

teneşir paklar
* yaşarken kirli işlere bulaşan kimseler için tek çıkar yolun ölüm olacağı düşünüldüğünde kullanılır.

teneşir tahtası
* Üzerinde ölünün yıkanması için kullanılan uzun masa.

teneşire gelesi
* "ölsün" anlamında bir ilenme.

teneşirlik

- * Cami avlularında teneşir ve tabut konulan yer.
- * Teneşir yapmaya yarayan tahta.
- * Ölene kadar kötü huyunu sürdürecektir olan kimse.
- * Ölmek üzere bulunan (hasta).

tenevvü

- * Çeşitlenme, çeşitlilik.

tenevvür

- * Aydınlanma.

tenevvür etmek

- * aydınlanmak.

tenezzüh

- * Gezinti.

tenezzül

- * Alçalma, alçak gönüllülük gösterme.

tenezzül etmek

- * kendi durumuna, düzeyine aykırı düşen bir şeyi veya işi kabul etmek.

tenge

- * Kazakistan para birimi.

tenha

- * Yalnız, tek.
- * İçinde alışıldandan az insan bulunan, kalabalık olmayan, ıssız.

tenha kalmak

- * çevresindekiler gidip tek başına, yalnız kalmak.

tenhaca

- * Kalabalık olmayan.

tenhalaşma

- * Tenhalaşmak işi.

tenhalaşmak

- * Yalnız kalmak.
- * Tenha duruma gelmek, boşalmak, ıssızlaşmak.

tenhalık

- * Boş ve ıssız (yer).
- * Tenha olma durumu.

tenis

- * Ağla ortasından ikiye bölünen bir alanda tek veya çift oyuncuların raketle karşılıklı vurdukları veya çeldikleri topu, belli kurallara göre, karşılanamayacak biçimde birbirlerinin alanına düşürerek sayı kazanmaları esasına dayanan oyun, alan topu.

tenis kortu

- * Bkz. kort.

tenisçi

- * Tenis oyuncusu.

tenkiye

- * Lavman.

tenkidî

* Eleştirmeli, eleştirili.

tenkil

* Uzaklaştırma.
* Herkese örnek olacak bir ceza verme.
* Düşman veya zararlı kimseleri topluca ortadan kaldırma.

tenkis

* Azaltma, eksiltme.

tenkis etmek

* azaltmak,eksiltmek.

tenkisat

* Azaltmalar, eksiltmeler.

tenkit

* Eleştirme, eleştiri.

tenkit

* Noktalama.

tenkit etmek

* eleştirmek.

tenkitçi

* Eleştirmen, eleştirici.
* Eleştirici.

tenkitçilik

* Eleştiricilik.

tenkitli

* Eleştirmeli.

tenkiye

* Anüsten su vermek yoluyla kalın bağırsağın içini temizleme.
* Bu iş için kullanılan araç.

tennure

* Mevlevî dervişlerinin giydiği kolsuz, yakasız, yırtmaçlı, beli kırmalı, uzun ve geniş giysi.

tenor

* En tiz erkek sesi.
* Sesi böyle olan şarkıcı, sanatçı.

tensik

* Düzenleme, düzeltme, yoluna koyma.

tensik etmek

* düzeltmek.

tensikat

* Düzen vermeler, düzenlemeler.
* Bir iş yerinde kadro düzenlemeleri.

tensil

* Ağacın düşen yapraklarını toplayıp dibine gömmek.

tensil sahası

* ağacın düşen yapraklarının toplandığı alan.

tensip

* Uygun görme, yaraştırma.

tensip etmek

* uygun bulmak, uygun görmek, münasip görmek.

tente

* Genellikle güneşten korunmak için bir yerin üzerine gerilen bez, naylon vb. den yapılmış örtü.

tenteli

* Tentesi olan.

tentene

* Dantel, dantelâ.

tenteneli

* Dantelâh.

tentenesiz

* Dantelâsı olmayan.

tentesiz

* Tentesi olmayan.

tentür

* Alkolün bir veya birden çok bitki üstündeki eritici etkisi sonucu elde edilen sıvı ilâç.

tentürdiyot

* Bir keşiğe, bir sıyrığa mikrop kapmasının önüne geçmek için sürülen iyot tentürü.

tenvir

* Işıklandırma, aydınlatma.
* Bilgi verme, aydınlatma.

tenvir etmek

* ışıklandırmak, aydınlatmak.
* bilgi vermek, aydınlatmak.

tenvirat

* Işıklandırma, aydınlatma.

tenvirat tanzifat vergisi

* Aydınlatma ve temizlik vergisi.

tenya

* Şerit.

tenzih

* Arılama, kusur kondurmama.
* Allah'ın bütün kusurlarından uzak olduğuna inanma.

tenzih etmek

* kusurlu ve kabahatli olmadığını, kötü vasıflardan soyutlandığını, dışında tutulduğunu bildirmek.

tenzil

* İndirme, azaltma, çıkartma, aşağı düşürme, aşağılatma.

tenzil etmek

* indirmek.

tenzilât

* Fiyat indirimi, iskonto.

tenzilât yapmak

* indirim yapmak.

tenzilâtlı

* İndirimli, iskontolu.

tenzilâtsiz

* Tenzilât yapılmaksızın, indirimsiz.

teogoni

* Tanrıların meydana gelişi hakkında bilgi.

teokrasi

* Siyasî iktidarın, Allah'ın temsilcileri olduklarına inanılan din adamlarının elinde bulunduğu toplumsal, siyasî düzen, din erki.

teokratik

* Teokrasiye dayanan.

teolog

* İlâhiyatçı, tanrı bilimci.

teoloji

* İlâhiyat, tanrı bilimi.

teorem

* Kanıtlanabilen bilimsel önerme.

* Mantıksal usa vurma ile kanıtlanan önermenin veya özelliğin bildirimi.

teori

* Kuram, nazariye.

teorik

* Kurama dayanan, kuramsal, nazari.

teorisyen

* Kuramcı.

tepe

* Bir şeyin en üstteki bölümü.

* Yüksekliği genellikle birkaç yüz metreyi geçmeyen, çok kez tek başına, yamaçları yatık yer biçimi.

* Birinin yanı başı, baş ucu.

* Bir yerin, bir nesnenin vb. nin üstü, tam hizası.

* Başın üst, kafatasının iki kulak arasında kalan bölümü.

* a) çokgende veya çok yüzlüde köşelerden her biri; b) ikiz kenar bir üçgende eşit kenarların kesişme noktası; c) bakışım eksenini bulunan bir eğrinin veya yüzeyin bu eksenle kesişme noktalarından her biri.

tepe açısı

* Eksenden dikey kesitte yumuşakça çenetlerinin uç kısmında oluşan açı.

tepe aşağı

* Baş aşağı.

tepe camı

* Tavanda veya tavana yakın yerde, tepeye yakın bulunan camlı pencere.

tepe lâmbası

* Cankurtaran, polis ve trafik araçlarının üzerine konan aralıklarla renkli ışık yayan lâmba.

tepe tepe kullanmak

* (sağlamlığına güvenilen şeyler için) yıpranacağını düşünmeden, esirgmeden, sakınmadan, hoyratça kullanmak.

tepe tomurcuğu

* Dalların ucunda bulunup o dalların uzamalarını sürdüren tomurcuk.

tepebaşı

* Siyah pullarla kulaptan tutturulmuş ve bu yöntemle işlenmiş kumaş veya giysi.

tepecik

* Yerden yükseklikleri çok az olan tepeler.

* Çiçek tozunun konmasına yarayan, çiçeklerde dişi organların ucu.

tepeden bakmak

* küçümsemek.

tepeden inme

* Beklenmedik, şaşırtıcı.

* Yüksek bir makamdan çıkan (buyruk).

tepeden inmece

* Tepeden inme yöntemine başvuru kimse, jakoben.

tepeden inmecilik

* Tepeden inmece olma durumu, jakobenizm.

tepeden tırnağa

* Herkes, herşey.

* Baştan aşağı, her yanı.

tepeden tırnağa süzmek

* herhangi bir sebeple birine dikkatlice bakmak.

tepegöz

* Dar alınlı,gözleri saçlarının bittiği yere çok yakın görünen (kimse).

* Dikkatsizce, sağa sola çarparak yürüyen (kimse).

* Medine kurdunun ara konakçısı,tepegözlerin örnek türü olan küçük kabuklu (Cyclops strenuus).

* Derslerde asetat üzerine yazılan yazıyı veya grafiği kuvvetli bir ışık kaynağı aracılığı ile perdeye yansıtan

optik araç.

tepegözler

* Birçok türü, önemli solucan türlerine ara konakçılık eden, duyargaları tek kollu, beşinci çift ayakları körelmiş kabuklular familyası.

tepeleme

* Tepelemek işi.

* Tepe biçimi verecek veya kenarlarından taşacak kadar.

* Taşacak kadar dolu olan.

tepelemek

* Ayakları altında ezmek.

* Bozguna uğratmak, hırpalamak.

* Kıyasıya dövmek.

tepelenme

* Tepelenmek işi.

tepelenmek

* Tepelemek işi yapılmak.

tepeletme

* Tepeletmek işi.

tepeletmek

* Tepelemek işini yaptırmak.

tepeli

* Tepesi olan.

* Başında sorguç, hotoz gibi bir süs bulunan (kuş).

tepeli akbaba

* Kondor.

tepeli bülbül

* Tepesi tüylü bir tür bülbül.

tepeli dalgıç

* Dalgıç kuşlarından, başında kara tüylerden bir tepelik bulunan, sazlık göllerde yaşayan bir kuş, elma baş (Podiceps cristatus).

tepeli deve kuşu

* Uçma yeteneği olmayan Yeni Gine ve Avustralya'da yaşayan deve kuşu türü.

tepeli deve kuşugiller

* Deve kuşu familyasından olan kuş türü.

tepeli horoz

* İbizi iri ve yüksek dövüşçü horoz.

tepeli köstebek

* Burun deliklerinin çevresinde dokunma organı görevi yapan dokunaçları bulunan ve uzun kuyrukları olan köstebek.

tepeli patka

* Orta Anadolu'da yaşayan dalıcı ördek.

tepeli tarla kuşu

* Tepeli uzun kuyruklu, at dışkıları arasında beslenen tarla kuşu.

tepeli tavuk

* Tepeli tavukgillerden, Güney Amerika'da yaşayan, ağaçlara tırmanan bir kuş türü (Opisthocomus hoazin).

tepeli tavukgiller

* Tavuksular takımının bir familyası.

tepeli toygar

* Tepeli tarla kuşu.

tepelik

* Anadolu'da köylü kadınların kullandıkları, altın ve gümüş paralarla, bazı değerli taşlarla süslü başlık.

* Bir yapının veya bir mobilyanın en yukarisına süs olarak yapılan bölüm.

* Tepeleri çokça bulunan (yer).

tepesi (veya beyni) atmak

* birdenbire öfkeye kapılmak, öfkelenmek.

tepesi aşağı gitmek

* işleri bozulup büyük zarara uğramak.

tepesi üstü

* başı yere gelmek üzere, tepetaklak.

tepesinde bitmek

- * istenmediği hâlde birinin yanına gelip ayrılmak istememek, türlü isteklerle canını sıkmak, rahatsız etmek.
- * ansızın yanına gelmek.

tepesinde havan dövmek (veya değirmen çevirmek)

- * üst katta oturan biri,gürültü yaparak alt kattakini rahatsız etmek.

tepesinden (veya başından) kaynar su dökülmek

- * derin bir üzüntü duymak.

tepesine (veya başına) binmek (veya çıkmak)

- * genellikle kendinden daha güçsüz kimseleri ezmek,kötü davranmak.

tepesine dikilmek

- * yanında,baş ucunda durmak.

tepesinin tası atmak

- * birdenbire çok sinirlenmek.

tepesiz

- * Tepesi olmayan.

tepetakla

- * Başı aşağı gelecek biçimde, tepesi üstü.

tepetakla etmek (veya devirmek)

- * birinin toplumsal veya ekonomik durumunu bozmak.

tepetakla gitmek (veya yuvarlanmak)

- * hızlı bir biçimde toplumsal ve ekonomik durumu bozulmak.

tepetaklak

- * Bkz. tepetakla.

tepeüstü

- * Başının üzeri.

tephir

- * Buharlaşıma, buharlaştırma.
- * Buğulama, buğuya tutma, etüvden geçirme.

tephirhane

- * Mikroplu eşyanın etüvden geçirildiği yer, buğı evi.

tepi

- * Bir iş yapmak, harekete geçmek için duyulan ve bireyin engelleyemeyeceğı kadar güçlü istek.

teplik

- * Tekme.

tepikleme

- * Tepiklemek işi.

tepiklemek

- * Binek hayvanını yürütmek için ayakla vurmak, tekmelemek.
- * Otomobilin gaz pedalına sonuna kadar basmak.

tepilme

- * Tepilmek işi.

tepilme

- * Geri çevrilmek.

tepindirmek

* Tepinmesine yol açmak.

tepiniş

* Tepinmek işi veya biçimi.

tepinme

* Tepinmek işi.

tepinmek

* Ayaklarını hızla vurmak.
* Öfke ve sevincini açığa vuracak davranışlarda bulunmak.
* (ayaklarını vurarak) Gürültü etmek.
* Bir şeyi istememek, diretmek, kabul etmemek.

tepir

* Tahıl saman ve kavuzlardan ayırmaya yarayan, kıldan veya kamıştan yapılmış elek.

tepirleme

* Tepirlemek işi.

tepirlemek

* Tahılın taşını ayırmak, elemek.

tepiş

* Tepmek işi veya biçimi.

tepişme

* Tepişmek işi.

tepişmek

* Birbirini tepmek.
* İtişip kakışmak.

tepke

* Organizmanın herhangi bir uyarmaya karşı birdenbire aldığı durum,yansı,refleks.
* Dıştan gelen bir uyarım sonucunda doğan ve hareket, salgı gibi tepkilere yol açan samimiyetsiz sinir etkinliği.

tepki

* Bir cismin kendini iten veya sıkıştıran başka bir cisme gösterdiği karşı etki, aksülâmel, reaksiyon.
* Herhangi bir etkiye cevap olarak doğan söz veya davranış.

tepkili

* Tepkisi olan veya tepki gücü ile çalışan.
* Özel cihazların çıkardığı gazla basınç sağlanan, hızlı çok olan uçak, jet.

tepkili uçak

* Tepkili motorlarla çalışan, çok hızlı uçak.

tepkime

* Tepkimek işi.
* Birbirini etkileyen maddeler arasında ortaya çıkan olay, reaksiyon.

tepkimek

* (bir cisim) Etkisini aldığı şeye, karşı etkide bulunmak.

tepinkin

* Tepkimeye ilişkin, tepkiyen.

tepinklik

* Tepki gösterme becerisi.

tepkisel

* Tepkiyle ilgili, tepkiye ait.

tepkisel davranış

* Dış çevreden gelen bir uyarının etkisiyle ortaya çıkan bir davranış.

tepkisiz

* Tepkisi olmayan.

* Tepki gücü ile çalışmayan.

tepkisizlik

* Herhangi bir tepki göstermeme durumu.

tepme

* Tepmek işi.

* Tekme.

* Suda çığnenerek keçeleştirilen yünden dokunmuş (kumaş, keçe vb.).

tepmek

* (hayvan) Ayağıyla vurmak.

* Üzerine basarak sıkıştırmak.

* Güçlülükle, çokça yürümek.

* Değerini anlamamak veya kestirememek, geri çevirmek.

* Yeniden ortaya çıkmak, tazelenmek, depreşmek.

* Bastırılmak, itilmek.

teprenmek

* Bkz. deprenmek.

tepreşmek

* Bkz. depreşmek.

tepsirme

* Tepsirmek işi veya durumu.

tepsirmek

* Kurumaya başlamak.

tepsi

* Fincan, tabak, bardak gibi şeyleri taşımaya yarayan, türlü büyüklükte, derinliği olmayan düz kap.

* İçinde börek, tatlı vb. pişirmeye yarayan, az derin, geniş, düz kap.

* Tepsi biçiminde olan.

* Bir tepsinin alabileceği miktarda olan.

teptim keçe oldu, sivriltilim külâh oldu

* bir şeyi işine geldiği gibi gösterenler veya yorumlayanlar için söylenir.

ter

* Derinin gözeneklerinden sızan, kendine özgü bir kokusu olan, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı.

ter alıştırmak

* terinin biraz kurummasını beklemek.

ter atmak

* vücudu rahatlatmak amacıyla aşırı derecede terlemek.

ter basmak

* çok terlemek.

ter bezi

* Derinin içinde bulunan ve ter salgılayan bez.

ter boşanmak

* sıkıntıdan birdenbire çok terlemek.

ter dökmek

* çok terlemek.

* (bir iş yapmak için) zahmet çekmek.

ter ter

* Direnmek, istememek, inat etmek, sinirlenmek, anlamlarında ter ter tepinmek deyiminde geçer.

terakki

* İlerleme, yükselme, gelişme.

terakki etmek

* ilerlemek.

terakki göstermek

* geliştiğini, ilerlediğini ortaya koymak.

terakkiperver

* İlerici.

teraküm

* Birikme, yığılma.

teraküm etmek

* birikmek, yığılmak.

terane

* Ezgi, makam, nağme.

* Çok tekrarlandığından usanç verici bir durum alan söz.

terapi

* İyileştirme, sağaltım, tedavi.

teras

* Taraça.

* Seki.

terasa

* Bkz. teras.

teraslama

* Sekileme.

teraslamak

* Sekilemek.

teraslanma

* Teraslanmak işi.

teraslanmak

* Teras durumuna gelmek, sekilenmek.

teravi

* Ramazan ayı boyunca, yatsı namazından sonra cemaatle kılınan yirmi rekâtlık namaz.

teravi namazı

* Bkz. teravi.

teravîh

* Bkz. teravi.

Terazi

* Zodyakta, Başakla Akrep burçları arasında bulunan burcun adı. Zodyak.

terazi

* Bir kolun iki ucuna asılı iki kefedden oluşan tartı,mizan.
* İp cambazlarının dengeyi sağlamak için kullandıkları uzun sınık.
* Vücudun, asılarak veya dayanarak yere paralel bulunduğu denge duruşu.

terazileme

* Terazilemek işi.

terazilemek

* Cambazlıkta kol veya sınık yardımıyla denge sağlamak.
* Bir şeyin ağırlığını elle yoklamak.

teraziye vurmak

* iyice tartarak düşünmek.

terbi

* Dördün.
* Dörtleme.

terbiye

* Eğitim.
* Görgü.
* Bazı yemeklerin suyunu türlü yollarla koyulaştırma.
* (hayvan) Alıştırma.

terbiye

* Araba hayvanlarının dizginleri.

terbiye almak (veya görmek)

* belli bir eğitimle yetişmek.

terbiye etmek

* eğitmek.
* tabaklamak.

terbiye yapmak

* terbiye yapmak.

terbiyecisi

* Eğitimci, pedagog.

terbiyeleme

* Terbiyelemek işi.

terbiyelemek

* Eğitmek.
* Çeşitli katkı maddeleriyle yemeği lezzetli duruma getirmek.

terbiyeli

* Topluluk kurallarına uygun olarak davranan,müeddep.
* İçine terbiye katılmış (yemek).

terbiyeli çorba

* Çeşitli katkı maddeleriyle lezzetli hâle getirilen çorba.

terbiyeli köfte

* Kıyma, ekmek içi, soğan, maydanoz ve baharat karışımının unlandıktan sonra kaynamakta olan su ve tuz içinde pişirilmesi ve limon suyu ile yumurtanın çarpılarak azar azar üzerine dökülmesiyle yapılan bir köfte türü.

* Çeşitli katkı maddeleriyle lezzetli hâle getirilen köfte.

terbiyeli maymun gibi

* çok saygılı, çekingen (kimse), itaatkâr.

terbiyeli terbiyeli

* Terbiyeli bir biçimde, kimseyi rahatsız etmeksizin, uslu uslu.

terbiyelilik

* Terbiyeli olma durumu.

terbiyesini bozmak

* terbiyesizlik etmek.

terbiyesini vermek

* sert sözlerle terbiyesizliğini kendisine anlatmak.

terbiyesiz

* Terbiyesi olmayan.

* Topluluk kurallarına aykırı davranan.

terbiyesizce

* Terbiyesiz (bir biçimde).

terbiyesizleşme

* Edepsizleşme.

terbiyesizleşmek

* Edepsizleşmek.

terbiyesizlik

* Terbiyesiz olma durumu.

* Terbiyesizce davranış.

terbiyesizlik etmek (veya yapmak)

* toplum kurallarına, görgü kurallarına aykırı davranışta bulunmak.

terbiyevî

* Eğitim ile ilgili.

terbiyum

* Atom numarası 65, atom ağırlığı 159 olan, çok ender bulunan bir element. Kısaltması Tb.

tercih

* Bir şeyi öbürüne göre daha iyi, üstün veya önemli sayma, yeğ tutma, yeğleme.

tercih etmek

* yeğlemek.

tercihan

* Tercih hakkını kullanarak.

tercihane

* Tercüibentte vasıta beytinden önceki beyitlerin oluşturduğu bent.

terciibent

* Divan edebiyatında kafiyeleleri başka başka olan birkaç bentten oluşan ve her bendin sonunda tekrarlanan bir beyit bulunan bir manzume biçimi.

tercüman

* Çevirici, dilmaç.

tercüman olmak

* başkasının düşüncesini ve duygusunu bildirmek, dile getirmek, anlatmak.

tercümanlık

* Çeviricilik, dilmaçlık.

tercüme

* (dilden dile) Çevirme.

* Çeviri.

tercüme etmek

* çevirmek.

tercümeihâl

* Öz geçmiş, hâl tercümesi, biyografı.

tere

* Turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki (Lepidium).

terebentin

* Kozalaklılardan ve bazı ağaçlardan ya kendi kendine veya ağacın çizilmesiyle akan, yağlı boya, yağlı vernik üretiminde ve inceltilmesinde kullanılan, ince, renksiz, kokulu reçine, terementi.

tereci

* Tere yetiştiren veya satan kimse.

tereciye tere satmak

* birine çok iyi bildiği bir şeyi öğretmeye kalkmak.

tereddi

* Soysuzlaşma, yozlaşma.

tereddi etmek

* soysuzlaşmak, yozlaşmak.

tereddüt

* Kararsızlık, duraksama.

tereddüt etmek

* kararsız davranmak, duraksamak.

tereddütle

* duraksayarak, tereddüt ederek.

tereddütlü

* Tereddüdü olan, tereddüde yol açan, duraksamalı.

tereddütsüz

* Tereddüdü olmayan, tereddüde yol açmayan, duraksamasız.

* Kararlı olarak, duraksamadan.

terek

* Evlerde veya dükkânlarda yüksekçe yerde yapılan raf.

tereke

* Ölen bir kimseden kalan her şey, bırakıt.

terekküp

* Birkaç şeyin birleşmesinden oluşma, birleşme.

terekküp etmek

* birkaç şeyden oluşmak, birleşmek.

terekküp tarzı

* Oluş biçimi.

terelelli

* Hafif ve hoppa.

terementi

* Bkz. terebentin.

terennüm

* Güzel ve alçak sesle şarkı söyleme.

* (kuş için) Şakıma, ötme.

* Anlatma, ifade etme.

terennüm etmek

* güzel ve alçak sesle şarkı söylemek.

* anlatmak, ifade etmek.

teres

* Pezevenk.

teressüp

* Çökelme.

teressüp etmek

* dibe çökmek.

terettüp

* Gerekme, icap etme.

* (iş vb. için) Gerekme, ait olma.

terettüp etmek

* gerekmek.

* ödev olarak üzerine düşmek.

tereyağı

* Sütten çıkarılan taze yağ.

tereyağı gibi

* çok yumuşak (elma, armut).

tereyağından kıl çeker gibi

* her türlü mecburiyet ve mükellefiyetten ve sorumluluktan kolayca sıynlarak.

terfi

* (derecesi, makamı) Yükselme.

* Yükseltme.

terfi etmek

* bir görevde derecesi yükselmek.

terfian

* Terfi ederek, yükselerek.

terfih

* Ferahlatma, rahat yaşamasını sağlama, gönendirme.

terfih etmek

* iyileştirmek, ferahlatmak, gönendirmek.

terfık

* Bir kimseyi arkadaş olarak yanına alma veya arkadaş olarak yanına bir kimse verilme.

terfık etmek

* yanına katmak, yanına almak.

tergal

* Sentetik polyester lifleri veya ipliği.

* Bu iplikten yapılmış.

terhin

* Rehin olarak bırakma, rehine koyma, tutuya koyma.

terhin etmek

* rehine koymak, tutuya koymak.

terhis

* Askerlik ödevini bitirenleri ordudan bırakma.

terhis edilmek

* (askerlik ödevini bitirenler) bırakılmak.

terhis etmek

* (askerlik ödevini bitirenleri) bırakmak.

terilen

* İngiltere'de üretilen sentetik lif, tergal.

terim

* Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime, ıstılah.

* a) Cebirsel bir anlatımda + veya - işaretleri arasında bulunan parçalardan her biri; b) bir denklemde = işaretinin iki yanındaki anlatımlardan her biri; c) bir kesrin pay ve paydasından her biri.

* Geleneksel mantıkta özne veya yüklem.

terini soğutmak

* serinde dinlenmek.

terk

* Bırakma, ayrılma.

* Vazgeçme.

* Bırakma, ihmal etme.

terk etmek

* bırakmak, ayrılmak.

* salıvermek, vazgeçmek.

* bırakmamak, ihmal etmek.

terki

* Eyerin arka bölümü.

* Binek hayvanının sağ rıısı.

terkibî

* Tamlama ile ilgili.

terkibibent

* Divan edebiyatında kafiyeleleri başka başka olan birkaç bentten oluşan ve her bendin sonunda kafiyeleleri aynı birer beyti bulunan bir manzume biçimi.

terkin

* Yazılmış bir şeyi çizerek silme.

terkin etmek

- * yazılmış bir şeyi çizerek silmek.

terkip

- * Birleşim, birleştirme, bir araya getirme.
- * Tamlama.

terkip etmek

- * birleştirmek, bir araya getirmek.

terkiphane

- * Terkibibentte vasıta beytinden önceki beyitlerin oluşturduğu bent.

terkisine almak

- * üzerinde bulunduğu atın sağrısına bindirmek.

terleme

- * Terlemek işi.
- * Yaprakların gözeneklerinden buhar durumunda su kaybetmeleri.

terlemek

- * Ter çıkarmak, ter dökmek.
- * İçindeki suyu ter biçiminde sızdırmak.
- * Bir şeyin üzerinde buhar olarak yoğunlaşmak.
- * (bıyık) Çıkmaya başlamak.
- * (bir iş yaparken) Yorulmak veya güçlkle başarmak, emek harcamak.

terletici

- * Terlemeye sebep olan, terleten.
- * Sıkıntıya yol açan.

terletme

- * Terletmek işi.

terletmek

- * Terlemesine sebep olmak.
- * Sıkıntıya düşürmek, çokça yormak.

terleyiş

- * Terlemek işi veya biçimi.

terli

- * Terlemiş olan.

terlik

- * Genellikle ev içinde giyilen hafif ve türlü biçimlerde ayakkabı.
- * Beyaz patiskadan dikilen veya yünden örülen takke, başlık.

terlikçi

- * Terlik yapan veya satan kimse.

terlikçilik

- * Terlik yapma veya satma işi.

terliksi

- * Terlik biçiminde olan.
- * Bütün kirpiklilerden, durgun ve kirli sularda yaşayan, yassı gövdeli, bir hücreli hayvan (Paramaecium).

termal

- * Sıcak kaplıca suları için kullanılır.
- * Bu sudan yararlanma imkânı sağlayan (kuruluş vb.).

terme

- * Bir tür yaban turpu.

termik

- * Isı ile, sıcaklıkla ilgili, ısı.
- * Isının üretilmesini, iletilmesini ve kullanılmasını inceleyen fizik dalı.

termik santral

- * Yakıtla oluşan ısıdan elektrik üreten santral.

termikleştirme

- * Termikleştirmek işi veya durumu.

termikleştirmek

- * Yüksek enerji nötronlarını termik nötron durumuna getirmek için yavaşlatmak.

terminal

- * Otobüs, uçak gibi taşıtların yolcularını ilk aldığı veya son bıraktığı yer.
- * Bilgisayar ucu.

terminoloji

- * Bir sanat kolunda, bilim dallarında veya teknik alanlarda özel olarak kullanılan terimlerin tümü.

termit

- * Bkz. Akkarınca.

termitler

- * Bkz. Akkarıncalar.

termiye

- * İki çenekliler sınıfının baklagiller familyasından beyaz çiçekleri olan bir yıllık bitki.

termodinamik

- * Isı enerjisi ile kinetik enerji arasındaki ilgileri ve bu konuyla ilgili olayları inceleyen fizik kolu.

termoelektrik

- * Isı enerjisi ile elektrik enerjisi arasındaki ilgileri ve bu konuyla ilgili olayları inceleyen fizik kolu.

termoelektrik çifti

- * Isı enerjisini doğrudan doğruya elektrik enerjisine dönüştürebilen iki metalden oluşan pil.

termoelektrik maşa

- * Çok küçük nesnelerin sıcaklığını ölçmekte kullanılan, seri olarak bağlı iki elemandan oluşan maşa.

termoelektrik pil

- * Bkz. termoelektrik çifti.

termofor

- * Kauçuktan veya türlü maddelerden yapılan, içi sıcak su veya kimyasal bir madde ile doldurularak sürekli ısı sağlayan kap.

termokimya

- * Tepkimelere eşlik eden termik olayları inceleyen kimya dalı.

termometre

- * Havanın sıcaklığını veya vücudun ısını ölçmeye yarayan araç, sıcakölçer.

termonükleer

- * Ancak çok yüksek sıcaklıklarda, hafif elementler arasında doğan (çekirdeksel tepkime).

termoplâst

* Sıcakta biçim verilmeye elverişli, soğukta oldukça sert olan, kalıplandıktan sonra biçim değiştirmeyen yapı malzemesi.

termos

* Yalıtım maddesiyle kaplı metal bir kılıf içine yerleştirilen, aralarında hava boşluğu bulunan çift çeperli cam şişeden oluşan, içine konan sıvının sıcaklığını uzun süre koruyan kap.

termosfer

* Sıcaklığın gittikçe yükseldiği 100 -300 km yükseklikler arasındaki atmosfer tabakası, ısı yuvarı.

termosifon

* Sıcak su elde edilen bir kazan ve içindeki borulardan oluşmuş araç.

termostat

* Bir yer veya nesnenin ısınıp kendiliğinden düzenleyen, aynı derecede olmasını sağlayan cihaz, ısı denetir.

terorist

* Bir siyasî davayı kabul ettirmek için karşı tarafa korku salacak, cana ve mala kıyacak davranışlarda bulunan kimse, yıldırımcı, tedhişçi.

terorizm

* Siyasî bir amaca ulaşmak için yıldırma hareketlerini düzenli bir biçimde kullanma, tedhişçilik.

terör

* Yıldırma, cana kıyma ve malı yakıp yıkma, korkutma, tedhiş.

terörcü

* Terör yanlısı veya teşvikçisi, örgütçü, terorist.

terörcülük

* Terörcünün işi.

ters

- * Gerekli olan duruma karşıt (olarak).
- * Uygun olmayan, elverişsiz, münasebetsiz.
- * Gönül ve cesaret kırıcı, huysuz, sert.
- * Bir şeyin içe gelen yanı,arkası.
- * Kesici bir aletin kesmeyen yanı.
- * Bir şeyin aksi, karşıtı.

ters

* Hayvan pıslığı.

ters (veya sol) tarafından kalkmak

* huysuzluk etmek.

ters aç

* Birinin kenarları öbürünün kenarlarının uzantısından oluşan açılardan her biri.

ters anlamak

* yanlış yorumlamak, doğru anlam vermemek.

ters beşik

* Sırtüstü yatışta kollarla, bükülü durumdaki dizleri kavrayarak sırt üzerinde baş ve ayak yönünde sallanma (yuvarlanma).

ters düşmek

* aykırı durumda olmak, karşıt olmak.

ters evirme

* Olumlu küllî veya olumsuz kısmî olan bir önermenin konusunun tersini yüklem ve yüklemnin tersini konu yapma.

ters pers

* Düzelemeyecek kadar ters.

ters pers olmak

* yüzükoyun düşmek.

* fena hâlde bozulmak.

ters ters

* Ters biçimde.

ters ters bakmak

* düşmanca ve öfkeli bir biçimde bakmak.

ters türs

* Gelişigüzel, rastgele.

* Düzgün gitmeyen, iyi işlemeyen.

ters yüz

* Bir süre kullanılmış olan giysilerin içini dışına çevirmek, anlamında kullanılan ters yüz etmek deyiminde geçer.

* Gerisin geriye.

ters yüz (ters yüzüne) çevirmek

* geri döndürmek.

ters yüz (ters yüzüne) dönmek

* geri gitmek, geri dönüp gitmek.

ters yüz (veya ters yüzü) geri dönmek

* gittiği bir yerden istediğini elde edemeden dönmek.

ters yüzü

* Gerisin geriye.

ters yüzü geri dönmek

tersane

* Gemi yapılan yer, gemilik, tezgâh.

tersane kethüdası

* Tersanede kaptan paşadan sonra gelen en yüksek aşamalı ve en yetkili Osmanlı subayı.

tersane sergisi

* Osmanlı İmparatorluğunda tersanede çalışanların alacaklarını gösteren çizelge.

tersaneli

* Osmanlı İmparatorluğunda deniz subay ve erlerine verilen ad.

tersi

* Bkz. Tirsi.

tersi dönmek

* şaşırıp bulunduğu ve gideceği yeri kestirememek.

tersim

* Resmini yapma.

tersin tersin

* Ters olarak.

tersinden okumak

* yanlış anlamak.

tersine

* Beklenilenin, umulanın aksine, karşıt olarak, bilakis, aksine.

tersine çevirmek

* içini dışına çevirmek.

tersine dönmek

* beklenildiği, umulduğu gibi gerçekleşmemek, aksi olmak.

tersine gitmek

* istenildiği gibi gerçekleşmemek, iyi sonuç vermemek.

* bir işten veya bir durumdan hoşlanmamak.

tersinir

* Bir olayın ortaya çıkma şartlarındaki sonsuz küçük bir değişikliğin etkisiyle herhangi bir anda yön değiştirebilen (kimyasal, fiziksel ve mekanik dönüşüm).

tersinirlik

* Tersinir bir olayın özelliği.

tersinme

* Tersinmek işi veya durumu.

tersinmek

* Geri dönmek, rücu etmek.

* Hiddetlenmek, aksilik etmek.

tersiyer

* Üçüncül.

tersleme

* Terslemek işi.

terslemek

* Bir kimseye gönül kırıcı, sert söz söylemek veya gönül kırıcı davranmak, azarlamak.

terslemek

* (hayvanlar için) Pislemek.

terslenme

* Terslenmek işi.

terslenmek

* Terslemek işine konu olmak.

* Aksilik etmek, terslik göstermek.

tersleşme

* Tersleşmek işi.

tersleşmek

* Terslik etmek, zıt davranmak.

terslik

* Ters olma durumu veya tersçe davranış, aksilik.

tertemiz

* Çok temiz, her yanı temiz, pırüpak.

* Kötülük düşünmeyen, günahsız, lekesiz, suçsuz.

tertibat

- * Düzen, düzenleniş.
- * Bir işin güçlüklerini karşılamak için yapılan ön hazırlıklar.

tertibat almak

- * olacağı düşünülen sakıncalı bir duruma, harekete karşı hazırlık yapmak.

tertibe düşürülmek

- * zarar verici bir eyleme uğratılmak, komplo hazırlanmak.

tertip

- * Uygun bir sıraya, düzene koyma, sıralama.
- * Düzenleniş, sıralanış biçimi.
- * Düzenleme, hazırlama.
- * Hile, düzen, komplo.
- * Doktorun hastaya verdiği ilaç düzeni.
- * Dizgi.
- * Askere alınma dönemi.

tertip etmek

- * düzenlemek, hazırlamak.

tertipçi

- * Tertip eden, düzenleyen (kimse).
- * Bir amaca ulaşmak için kötü bir hareket veya durum düzenleyen (kimse).

tertiplene

- * Tertiplenmek işi.

tertiplenmek

- * Sıraya, düzene koymak, düzenli bir biçim vermek.
- * Düzenlemek, hazırlamak.

tertiplenme

- * Tertiplenmek işi.

tertiplenmek

- * Sıraya konulmak, düzene sokulmak.
- * Düzenlenmek, hazırlanmak.

tertiplayici

- * Düzenleyen, hazırlayan (kimse).

tertipli

- * Düzenli, derli toplu, yerli yerinde.
- * (insan için) Dağınıklıktan hoşlanmayan, düzenli.
- * Önceden düzenlenmiş, hazırlanmış.

tertiplilik

- * Tertipli olma durumu.

tertipsiz

- * Dağınık, düzene konmamış, düzensiz.
- * Savruk, dağınık, intizamsız (kimse).

tertipsizlik

- * Tertipsiz olma durumu.

terütaze

- * Çok taze, körpe.

terviç

- * (bir düşüncüyü) Tutma, destekleme.

terviç etmek

* bir düşünceyi tutmak, desteklemek.

terzi

* Giysi biçip diken kimse.

* Giysi dikilen yer, terzihane.

terzi çırağı

* Terziye yardımcı olan ve işi öğrenmeğe çalışan kimse.

terzi kalfası

* Giysi biçip dikme işinde ustaya yardımcı olan kimse.

terzi kendi söküğünü dikemez

* insanlar başkalarına yaptıkları hizmetleri kendilerine gelince çoğu kez savsaklarlar.

terzihane

* Giysi biçilip dikilen yer, terzi dükkânı.

terzil

* Küçük düşürme.

terzil etmek

* küçük düşürmek, rezil etmek.

terzilik

* Terzinin yaptığı iş.

tesadüf

* Yalnız ihtimallere bağlı olduğu düşünülen olayların kesin olmayan, değişebilen sebebi.

* Rastlantı, rast geliş.

tesadüf etmek

* rastlamak, rast gelmek.

tesadüfen

* Rast gelerek, rastlantı sonucu olarak.

tesadüfî

* Raslantı.

tesahup

* Benimseme, sahip çıkma.

* Arkadaşlık etme.

tesahup etmek

* benimsemek, sahip çıkmak.

* arkadaşlık etmek.

tesalüp

* İki şeyin birbiri üzerine çapraz biçimde gelmesi.

* Sinir ve damarların birbirinin üzerinden çapraz olarak geçmesi.

tesanüt

* Dayanışma, omuzdaşlık.

tescil

* Herhangi bir şeyi resmî olarak kaydetme, kütüğe geçirme.

* Bir taşınmazın üzerinde bir aynî hakkın kurulması için tapu kütüğüne yapılması gerekli kayıt.

tescil etmek

* (bir şeyi) bir yere kaydederek resmileştirmek, kütüğe geçirmek.

tescilli

* Tescil edilmiş, resmen kayıtlı.

tescilsiz

* Tescil edilmemiş.

tesdis

* Sayısını altıya çıkarma veya altıya bölme.

* Bir gazelin her beytine dört dize ekleyerek altılı duruma getirme.

teselli

* Acı bir olayı unutturmaya çalışma, acısını hafifletme, avunma, avuntu, avunç.

teselli bulmak

* avunmak.

teselli etmek (veya vermek)

* avutmak, avundurmak.

teselli mükâfâtı

* Bir yarışma vb. de kazanamayana onu yüreklendirmek amacıyla verilen ödül.

tesellisiz

* Teselli edilemeyen, çok acı.

tesellüm

* Verilen bir şeyi alma, teslim alma.

tesellüm etmek

* verilen bir şeyi almak.

teselsül

* Zincirleme.

* Birden fazla kimsenin bir borçtan dolayı sorumlu olması.

* Birbirine bağlı, birbiri ile ilgili şeylerin oluşturduğu dizi, sıra, silsile.

teselsül etmek

* kesintisiz, zincirleme sürüp gitmek.

tesettür

* (kadın için) Erkekten kaçma, örtünme, saklanma.

tesettür etmek

* (kadın için) örtünmek.

tesettür mağazası

* Tesettür tarzı giysileri yapan, yaptıran ve satan mağaza.

tesettür modası

* Örtünme modası.

tesettürlü

* Tesettür içinde olan, örtünen.

teseyyüp

* Kayıtsızlık, tembellik, ihmalcilik.

teshil

* Kolaylaştırma.

teshil etmek
* kolaylaştırmak, kolaylık sağlamak.

teshin
* Isıtma.

teshin etmek
* ısıtmak.

teshir
* Büyüleme, büyü yapma.
* Kendine bağlama, elde etme.

teshir
* Ele geçirme, zapt etme.

teshir etmek
* büyülemek.
* kendine bağlamak.

teshir etmek
* ele geçirmek, fethetmek.

tesir
* Etki.

tesir bırakmak
* kuvvetli bir biçimde etkilemek.

tesir etmek
* etkilemek, etki yapmak.

tesirini göstermek
* etkisini ortaya koymak, belli etmek.

tesirli
* Etkili.

tesirsiz
* Etkisiz.

tesis
* Yapma, kurma, temelini atma.
* Kurum (I), kuruluş.

tesis etmek
* kurmak, ortaya çıkarmak, oluşturmak.

tesisat
* Belli bir işin sağlanmasıya yardım eden araçların uygun yerlere döşenmesi veya döşenen bu araçların tümü, döşem.

tesisatçı
* Tesisatı döşeyen, döşemci.

tesisatçılık
* Tesisat yapma işi, döşemcilik.

tesisler bütünü
* Kompleks.

tes'it

* Kutlama.

tes'it etmek

* kutlamak.

teskere

* Sedye.

* Yapılarda malzeme taşımak için kullanılan, dört kollu ve iki kişinin taşıdığı tahta araç.

teskin

* Acı, öfke, heyecan gibi duyguları yatıştırma, dindirmeye çalışma.

teskin etmek

* acı, öfke, heyecan gibi duyguları yatıştırmak, dindirmek.

teslim

* Bir şeyi sahibine verme.

* Emanet alınan bir şeyi sahibine geri verme.

* Bırakma, devretme, terk etme.

* Gerçek olduğunu söyleme, doğrulama.

* Teslim ol veya teslim oluyorum sözünün kısaltılmışı.

* Fasil müziğinde peşrevin ve saz semaîsinin her hanesi sonunda tekrarlanan parça.

teslim almak

* teslim edilen bir şeyi almak.

* tutsak almak.

teslim bayrağı çekmek

* yenilgiyi kabul etmek.

* çekişme sonunda, karşısındakinin istediğini yapmaya razı olduğunu bildirmek.

teslim etmek

* bir şeyi sahibine vermek.

* bir şeyin kullanımını, korunmasını veya mülkiyetini vermek, bırakmak, devretmek, terk etmek.

* gerçek olduğunu söylemek.

* bir kadın, bir erkeğe kendini vermek.

teslim olmak

* üstün bir güç karşısında mücadeleden vazgeçip yenilgiyi kabul etmek.

* kendini teslim etmek.

teslim taşı

* Bektaşîlerin sembol olarak kullandıkları on iki köşeli yassı taş.

teslim tesellüm

* Verme ve alma.

teslimat

* Teslim edilen eşyalar veya yatırımlar paralar.

teslimatçı

* Teslimat işiyle uğraşan.

teslimiyet

* Teslim olma, kendini verme, boyun eğme.

teslimiyet göstermek

* birinin isteğini olduğu gibi kabul etmek.

teslimiyetçi

* Boyun eğme eğiliminde olan, kabullenmiş.

teslis

- * Üçe çıkarma, üçleme.
- * Hristiyan dininde Tanrı'nın üç ayrı kişiden oluştuğuna inanma.

tesmiye

- * Adlandırma, ad verme.

tesmiye etmek

- * adlandırmak, ad koyma, ad vermek.

tespih

* Dinî sözleri tekrarlamak veya elde oyalanmak için kullanılan, türlü maddelerden boncuk biçiminde yapılmış, genellikle 33 veya 99 taneden oluşmuş dizi.

tespih ağacı

* Tespih ağacıgillerden, Hindistan'da ve Avrupa'nın sıcak bölgelerinde yetişen, meyvesi zehirli, kabukları ateş düşürücü bir ağaç, Çin leylâğı.

tespih ağacıgiller

- * İki çeneklilerden, tespih ağacı ve maun ağacı ile benzer cinsleri içine alan bir bitki familyası.

tespih böceği

* Kabuklulardan, karada, nemli yerlerde yaşayan, 15 mm uzunluğunda, dokunulunca top biçimini alan, yemek artıkları, kök ve meyvelerle beslenen bir böcek türü (Armadillidium vulgare).

tespih böcekleri

- * Örnek hayvanı tespih böceği olan kabuklular takımı.

tespih çekmek

- * tespihin tanelerini birer birer iki parmak arasından geçirmek.
- * Allah'ın adını zikrederek ibadet etmek.
- * tespih tanelerini çeşitli maddelerden imal etmek veya aynı boyda düzenlemek.

tespihçi

- * Tespih yapan veya satan kişi.

tespihçilik

- * Tespihçinin işi veya mesleği.

tespihli

- * Tespihi olan.
- * (mimarlıkta, marangozlukta) Üzerinde bir sıraya dizilmiş tespih taneleri gibi yuvarlakları olan.

tespihli silme

- * Üzerinde bir sıraya dizilmiş tespih taneleri gibi yuvarlakları olan silme.

tespit

- * Bir şeyi sağlam bir biçimde yerleştirme, yerinden oynamaz duruma getirme.
- * Bir durumu kuşkuyla düşürmeyecek biçimde gösterme, belirleme.

tespit etmek

- * bir şeyi sağlam bir biçimde yerleştirmek, oynamaz duruma getirmek.
- * bir durumu kuşkuyla düşürmeyecek biçimde göstermek; belirlemek.

tesri

- * Çabuklaştırma, hızlandırma.

tesri etmek

- * çabuklaştırmak, hızlandırmak.

test

* Bir kimsenin, bir topluluğun doğal veya sonradan kazanılmış yeteneklerini, bilgi ve becerilerini ölçmeye ve anlamaya yarayan sınama.

* Nesnel olarak değerlendirilebilen sınav sorularının hepsine verilen ad.

* Sınav.

* Bir hastalığın varlığını ve niteliğini anlamak için yapılan lâboratuvar araştırması.

* Biyolojik bir işlevi veya değişmez bir niteliği, incelenen bireyin tepkisi, örnek olarak alınan normal bireyinkiyle karşılaştırılarak ölçmeye ve değerlendirmeye yarayan yoklama.

test etmek

* denemek, ölçmek.

testere

* Kesilecek malzeme veya yapacağı işe göre değişik biçimler alan ve genellikle üçgen biçiminde dişleri olan dar ve uzunca çelik araç.

testere balığı

* Testere balığıgillerden, Atlantik Okyanusu ve Akdeniz'de yaşayan, burnu uzun ve iki yanı testere gibi dişli olan, köpek balığına benzer iri bir balık, marangoz balığı (Pristis pristis).

testere balığıgiller

* Gövdesi bask, ağzı testere biçiminde, örnek cinsi testere balığı olan bir köpek balığı familyası.

testere çaprazı

* Testereye ağız açmak için kullanılan alet.

testereleme

* Testerelemek işi.

testerelemek

* Testere ile kesmek.

testereli

* Testere biçiminde dişleri olan.

testi

* Kulplu, geniş gövdeli, dar boğazlı, emzikli veya emziksiz olabilen toprak kap.

* Bir testinin alabileceği miktarda olan.

testi gibi

* büyük ve sarkık (meme).

testi kabağı

* Su kabağı.

testi kebabı

* İçi et ve sebze ile doldurularak ağzı çamurla sıvanmış testinin ocak ve fırına verilmesi ile pişirilen bir tür kebab.

testi kırılrsa da kulpu elde kalır

* zarar da etse, varlıklı bir kimse büsbütün yoksul kalmaz.

testici

* Testi yapan veya satan kimse.

testicilik

* Testi yapma veya satma işi.

testilik

* Evlerin iç avlularına su dolu testileri koymak için yapılan delikli tahta raf.

testis

* Bkz. er bezi.

testiyi kıran da bir, suyu getiren de

* iyiliğin ödölsüz veya kötölüğün cezasız kaldığını sitemli olarak anlatır.

testosteron

* Erkek cinsiyet hormonu.

tesvit

* Karalama, müsvedde yapma.

tesviye

* Düz duruma getirme, düzleme.

* Ödeme, verme.

* Hükûmetçe bir yere gönderilen erlere verilen ve bilet yerine geçen kâğıt.

tesviye aleti

* Bkz. düzeç.

tesviye etmek

* düzlemek.

* ödemek.

tesviye ruhu

* Kabarcıklı düzeç.

tesviyeci

* Metal, tahta vb. maddelerden yapılmış parçaları istenilen biçime sokmak için işleyerek düzelten zanaatçı.

tesviyecilik

* Tesviyecinin işi veya mesleği.

teşbih

* Benzetme, benzeti.

teşbih etmek (veya yapmak)

* benzetmek.

teşbihte hata olmaz (veya olmasın)

* kabaca bir benzetme yapılırken bundan alınılmamasını dilemek için söz arasında kullanılır.

teşci

* Cesaret verme, cesaretlendirme, yüreklendirme.

teşci etmek

* cesaret vermek, yüreklendirmek.

teşdit

* Şiddetini artırma, güç verme.

* Sağlamaştırma.

teşebbüs

* Girişim, girişme.

teşebbüs etmek

* girişmek, el atmak.

teşebbüse geçmek

* bir işi yapmak için davranmak, girişmek.

teşebbüsü ele almak

* öne atılıp bir işi yönetmeye başlamak.

teşehhüt

- * Namazda oturarak "ettehiyyatü" duasını okuma.

teşehhüt miktarı

- * Çok kısa bir süre.

teşekkül

- * Belli bir varlık ve biçim kazanma.
- * Kurulma.
- * Kuruluş, örgüt.

teşekkül etmek

- * belirlemek, belli bir biçim almak, oluşmak.
- * kuruluş olarak oluşmak.

teşekkür

- * Yapılan bir iyiliğe karşı duyulan kıvanç ve gönül borcunu anlatma.

teşekkür etmek

- * hoşnutluğunu anlatmak.

teşerrüf

- * Bir kimse ile tanışmaktan onurlanma, şereflenme, şeref duyma.

teşerrüf etmek

- * onurlanmak, şereflenmek, şeref duymak.

teşevvüş

- * Kanışıklık.

teşhir

- * Gösterme.
- * Sergileme.
- * Herkese duyurma, dile düşürme.
- * (bir hükümlüyü) Ceza olarak halka gösterme.

teşhir etmek

- * göstermek.
- * sergilemek.

teşhirci

- * Göstermeci, göstermeyi, sergilemeyi seven.

teşhircilik

- * Göstermecilik.

teşhis

- * Kim ve ne olduğunu anlama, tanıma, seçme.
- * Kişileştirme.
- * Hastalığın ne olduğunu araştırıp ortaya koyma, tanı, tanılama.

teşhis etmek (veya koymak)

- * kim ve ne olduğunu anlamak, tanımak, seçmek.
- * elde bulunan verilere, belgelere göre bir durumun sebeplerini, niteliklerini tespit etmek.
- * bulgularına bakarak hastalığın ne olduğunu tespit etmek.

teşhis ve intak

- * Cansızları canlandırma ve konuşmayan varlıkları konuşturma.

teşkil

- * Oluşturma, ortaya çıkarma, meydana getirme.
- * Oluşum.

* Örgütleme.

teşkil etmek

* oluşturmak, ortaya çıkarmak.

teşkilât

* Ortak bir gaye etrafında bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu kuruluş.

teşkilâtçı

* Teşkilâtlama işleriyle uğraşan, bu işlerde yeteneği olan kimse.

teşkilâtçılık

* Teşkilât kurma işi.

Teşkilâtesasiye Kanunu

* Anayasa.

teşkilâtlandırılma

* Teşkilâtlandırılmak işi.

teşkilâtlandırılmak

* Teşkilâtlandırılmak işi yapılmak.

teşkilâtlandırma

* Teşkilâtlandırmak işi.

teşkilâtlandırmak

* Teşkilât kurmak.

teşkilâtlanma

* Teşkilâtlanmak işi.

teşkilâtlanmak

* Teşkilâtlamak işine konu olmak.

teşkilâtlı

* Teşkilâtlanmış olan.

teşkilâtsiz

* Teşkilâtlanmış olmayan.

teşkilâtsizlik

* Teşkilâtsiz olma durumu.

teşmil

* Kapsamına alma, genişletme, yayma.

teşmil etmek

* kapsamını genişletmek, kapsamına almak.

teşne

* Susamış.

* Çok istekli.

teşne olmak

* çok istekli görünmek.

teşri

* Yasama.

teşri kuvveti

* Bkz. yasama gücü.

teşrif

- * (bir yeri) Onurlandırma, şereflendirme.
- * Gelmesiyle bir yeri onurlandırma; gelme.

teşrif etmek

- * şereflendirmek, onurlandırmak.

teşrifat

- * Resmî günlerde ve toplantılarda devlet büyüklerinin makam ve mevki sıralarına göre kabulü.
- * Kurallara göre davranma.

teşrifatçı

- * Resmî günlerde tören ve çağrılarda çağrılıları kurallara göre karşılamakla ve ağırlamakla görevli kimse.

teşrifatçılık

- * Teşrifatçı olma durumu.
- * Teşrifata önem verme durumu.

teşrih

- * Bir sorunu veya konuyu ele alıp en ince noktalarına kadar gözden geçirerek anlatma, açıklama.
- * Anatomi.
- * İskelet.

teşrih etmek

- * açıklamak.

teşrihane

- * Otopsi yapılan yer.
- * Tıp fakültelerinde anatomi dersi yapılan yer.

teşriî

- * Yasama ile ilgili, kanun yapma ile ilgili.

teşriî kuvvet

- * Yasama gücü.

teşriî masuniyet

- * Yasama dokunulmazlığı.

teşrik

- * Yaptığı bir işe bir kimseyi ortak etme.

teşrikimesai

- * Bir gaye uğruna kurulan çalışma ortaklığı, iş birliği.

teşrin

- * Yılın onuncu ve on birinci aylarına verilen ortak ad.

teşrinievvel

- * Ekim (ay).

teşrinisani

- * Kasım (ay).

teşt

- * Çamaşır leğeni.

teşvik

- * İsteklendirme, özendirme.
- * Bir kimseyi kötü bir iş yapması için kışkırtma.

teşvik etmek

- * isteklendirmek, özendirmek.
- * bir kimseyi kötü bir iş yapması için kandırmak, kışkırtmak.

teşvikçi

- * Özendiren, isteklendiren, kışkırtan (kimse).

teşvikkâr

- * Teşvikçi.

teşviş

- * Karıştırma, bulandırma.

teşyi

- * Uğurlama.

teşyi etmek

- * uğurlamak, geçirmek.

tetabuk

- * Uyuma, uygun gelme.

tetabuk etmek

- * uymak, uygun gelmek.

tetanos

* İnsan ve hayvan vücuduna açık yaralardan giren, genellikle toprakta, gübrede yaşayan bir basilin yol açtığı, kasların sürekli ağrılı kasılmasıyla kendini gösteren ateşli ve tehlikeli bir hastalık, kazıklı humma.

tetebbu

- * Bir şeyi iyice inceleme, onunla ilgili bilgi edinme, araştırma.

tetebbu etmek

- * inceleme yapmak, araştırmak.

tetiğe basmak (tetiğe dokunmak veya tetiği çekmek)

- * ateş etmek.

tetiğini bozmamak

- * soğuk kanlılığını bozmamak, telâş göstermeyerek durumunu değiştirmemek.

tetik

- * Ateşli silâhları ateşlemek için çekilen küçük manivelâ.

tetik

- * Çabuk davranan, çevik, dikkatli, uyanık.
- * Dikkat ve özen gerektiren, nazik.

tetik bulunmak (veya tetikte bulunmak)

- * uyanık ve dikkatli olmak.

tetik davranmak

- * anında, çok çabuk davranmak.

tetik durmak

- * hazır ve uyanık bulunmak.

tetik üstünde beklemek

- * hazır, dikkatli, uyanık bulunmak, tetikte olmak.

tetikçi

- * Kiralık katil.

tetikçilik

* Kıralk katilin işi.

tetikleşme

* Tetikleşmek işi.

tetikleşmek

* Tetik duruma gelmek.

tetiklik

* Tetik (II) olma durumu.

tetikte (tetikte olmak, beklemek, bulunmak veya durmak)

* her an uyanık ve hazır (bulunmak).

tetir

* Cevizin yeşil kabuğu ve yaprağı.

* Yeşil ceviz kabuğu, nar gibi bitkilerin bıraktığı kalıcı boya lekesi.

tetkik

* İnceleme.

tetkik etmek

* incelemek.

tetkikat

* Araştırmalar, incelemeler.

tevabi

* Tabi olanlar, maiyet.

tevacuk

* Birbirine uyma, uygun gelme.

tevahhuş

* Ürkme, ürküntü.

tevahhuş etmek

* ürkmek.

tevakki

* Sakınma, korunma, çekinme.

tevakki etmek

* sakınmak, korunmak, çekinmek.

tevakkuş

* Durma, duraklama, eğleşme.

* Bağlı olma, ilgili olma.

tevakkuş etmek

* durmak, eğleşmek, eğlenmek.

tevakkuş mahalli

* Durak.

tevali

* Arası kesilmeksizin sürme.

* Art arda gelme, ardı arası kesilmeme, sürüp gitme.

tevali etmek

* arkası gelmek, sürüp gitmek.

tevarüs

- * Bir kimseden miras kalma, mirasa konma.
- * Kalıtım yoluyla birinden diğerine geçme.

tevarüs etmek

- * (mal vb. için) miras olarak birinden diğerine kalmak.
- * kalıtım yoluyla birinden diğerine geçmek.

tevatür

- * Bir haberin ağızdan ağza yayılması, yaygın söylenti.

tevazu

- * Alçak gönüllülük.
- * Gösterişsizlik.

tevazulu

- * Tevazu içinde, alçak gönüllü, uysal.

tevazün

- * Birbirine denk olma, dengede bulunma.

tevbih

- * Paylama.

tevcih

- * Belli bir yöne çevirme, yöneltme.
- * (aşama, makam, mevki) Verme; terfi ettirme.

tevcih etmek

- * yöneltmek, çevirmek.
- * (aşama, makam, mevki) vermek, terfi ettirmek.

tevdi

- * Verme, bırakma.

tevdi etmek

- * vermek, bırakmak.

tevdiat

- * Banka vb. yerlere para, senet yatırma.

tevdiaatta bulunmak

- * para yatırmak.

teveccüh

- * Bir yana doğru yönelme, yüzünü çevirme.
- * Güler yüz gösterme, yakınlık duyma, hoşlanma, sevmek.

teveccüh etmek

- * bir yere yönelmek.

teveccüh göstermek

- * güler yüz göstermek.

tevehhüm

- * Kuruntuya düşme.

tevek

- * Asma, kavun, karpuz gibi bitkilerin sürgünü veya dalı.
- * Üzüm kütüğü, çotuk.

tevekkel

* Her şeyi oluruna bırakan.

tevekkeli

* Boşuna, boş yere, sebepsiz, rastgele.

tevekkül

* Her şeyi Allah'a bırakma, Allah'tan bekleme, kadere boyun eğme.

tevekkül etmek

* kadere, yazgıya boyun eğmek.

tevekleme

* Tevekleme işi.

tevekleme

* Üzüm kütüklerinde dip ve gövdeden fışkıran gereksiz sürgünleri temizlemek.

tevellüt

* (insan için) Doğma, doğum.

tevellütlü

* Doğumlu.

teverrüm

* Verem olma.

teverrüm etmek

* vereme yakalanmak.

tevessü

* Genişleme, yayılma.

tevessü etmek

* genişlemek, yayılmak.

tevessül

* Başlama, girişme.

tevessül etmek

* girişmek.

tevettür

* Gergin duruma gelme, gerilme.

* Gerilim.

tevfikân

* Uyarak, uygun olarak, -e göre.

tevhit

* Allah'ın birliğine inanma, bir sayma, bir olarak bakma.

* Birkaç şeyi bir araya getirme, birleştirme.

* Tek tanrıcılık.

* Divan edebiyatında Allah'ı övmek için yazılan manzume.

tevhit ehli

* Allah'ın birliğine inananlar.

tevhit etmek

* Allah'ın bir olduğunu söylemek.

* birleştirmek, bir araya getirmek.

tevil

* Bir sözü veya davranışı görünür anlamından başka bir anlamda kabul etme, çevri.

tevil etmek

* söz veya davranışa başka bir anlam vermek.

tevil götürmek

* söz veya davranışa başka bir anlam verebilmek.

tevki

* Padişah buyruklarına çekilen tuğra.

* Bu tuğrayı taşıyan buyruk.

tevkici

* Nişancı.

tevkif

* Durdurma.

* (bir suç dolayısıyla birini) Tutuklama.

tevkif etmek

* tutuklamak.

tevkifhane

* Tutuk evi.

tevkil

* Vekil etme.

tevkil etmek

* birini vekil etmek.

tevlit

* Doğurtma, doğurma.

* Sebep olma, oluşturma.

tevlit etmek

* doğurmak, doğurtmak.

* sebep olmak, oluşturmak.

tevliyet

* Vakıf mallarına bakma görevi.

Tevrat

* Hz. Musa'ya bildirilen Tanrı buyruklarını kapsayan, İbranilerin din kitabı.

tevriye

* Bir anlatım inceliği elde etmek için birden çok anlamı olan bir sözün yakın anlamının değil de uzak anlamının kullanılması sanatı.

tevsi

* Genişletme, yayma.

tevsi etmek

* genişletmek, yaymak.

tevsik

* Belgeleme.

tevsik etmek

* belgelemek, belgeye bağlamak.

tevşih

* Akrostiş.

tevzi

* Dağıtma, üleştirme.

tevzi bürosu

* Dağıtım işleri ile uğraşan büro.

tevzi etmek

* dağıtmak, üleştirmek.

tevziat

* Dağıtmalar, üleştirmeler.

teyakkuz

* Uyanıklık, saklık.

teyel

* Seyrek ve eğreti dikiş.

teyel ipliği

* Teyel yapmakta kullanılan iplik.

teyel yapmak (veya atmak)

* dikilecek parçaları birbirine teyelle tutturmak.

* kumaşın üzerinde dikilecek yerleri teyelle belirtmek.

teyelleme

* Teyellemek işi.

teyellemek

* Teyel yapmak.

teyellenme

* Teyellenmek işi.

teyellenmek

* (kumaş için) Teyelle tutturulmak, üzerine teyel yapılmak.

teyelli

* Teyelle tutturulmuş, teyellenmiş.

* Üzerine teyel atılmış.

teyemmüm

* Su bulunmayan yerde su niyetiyle toprak, kum gibi şeylerle abdest alma.

teyit

* Doğrulama, gerçekleştirme.

teyit etmek

* doğrulamak, gerçeklemek.

teyp

* Manyetik bir bant üzerine sesleri tespit eden cihaz.

teype almak

* söylenilen sözleri, müziği vb. yi teyp makinesindeki banda geçirmek.

teyze

* Annenin kız kardeşi.

* Anne yaşıtı kadınlara söylenen seslenme sözü.

teyzezade

* Teyzeoğlu veya kızı.

tez

* Çabuk olan, süratli.

* Çabuk olarak.

tez

* Sav.

* Üniversitelerde ve yüksek okullarda öğrencilerin veya öğretim üyelerinin hazırlayıp bazen bir sınav kurulu önünde savundukları bilimsel eser.

tez beri

* Kolaylıkla, çabukça.

tez canlı

* Beklemeye dayanamayan, cam tez.

tez elden

* çabuk olarak, çabucak, çarçabuk.

tez vakit

* En kısa süreli.

tez vakitte (veya zamanda)

* en kısa sürede.

tezahür

* Belirme, görünme, gözükmeye, ortaya çıkma, oluşma.

* Belirti.

tezahür etmek

* belirmek.

tezahürat

* Bağırıp çağırarak, alkışlayıp tempo tutarak yapılan gösteri.

* (hastalıklarda) Belirtiler.

tezat

* Karşıtlık, karşıt olma, kontrast.

* Anlatımda birbirine karşıt iki sözü yan yana kullanma.

tezata düşmek

* bir sözü öbürünü tutmamak.

tezatlı

* Birbirinin karşıtı olan, karşıtlı, çelişkili, kontrastlı.

tezayüt

* Çoğalma, artma.

tezayüt etmek

* çoğalmak, artmak.

tezce

* Tez olarak, çabucak.

tezek

* Yakıt olarak kullanılan kurutulmuş sığır tersi.

* Kesek.

tezekkür

- * (bir sorunu) Konuşma.
- * Hatırlama, hatıra getirme.

tezellül

- * Aşağılanma, bayağılaşma.

tezelzül

- * Sarsılma, sallanma.

tezene

- * Mızrap, çalgıç.

tezevvüç

- * Evlenme.

tezevvüç etmek

- * evlenmek.

tezgâh

- * Genellikle dükkânlarda satıcıların önündeki uzun masa.
- * Kahve, meyhane vb.de müşterilerin üzerinde yiyip içtikleri uzun masa veya büfe.
- * Üzerinde genellikle el veya küçük makinelerle iş görülen yapım aracı.
- * Tersane.
- * Genellikle yasal olmayan bir işi yapmak için tutulan uygunsuz yol.

tezgâh mengenesi

- * İş yerlerinde sabit tezgâha bağlanan ve boru, demir vb'ni kesme işlerinde kullanılan bir tür mengene.

tezgâhbaşı yapmak

- * meyhanelerde, oturmadan tezgâh başında içmek.

tezgâhçı

- * Tezgâh yapıp satan kimse.
- * Aldatmak, kandırmak için yasal olmayan yollara başvuran kimse.

tezgâhçılık

- * Tezgâhçı olma durumu.

tezgâhı kurmak

- * işe başlamak üzere çalışma araçlarını hazırlamak, çalışmaya başlamak.
- * yasal olmayan işi gerçekleştirebilmek için yalan dolanla aldatmaya, kandırmağa çalışmak.

tezgâhlama

- * Tezgâhlamak işi.

tezgâhlamak

- * Dokunacak bezi tezgâha yerleştirmek.
- * Bir iş için hazırlık yapmak, işe girişmek.

tezgâhlanma

- * Tezgâhlanmak işi.

tezgâhlanmak

- * Tezgâhlamak işine konu olmak.

tezgâhtar

- * Kahve, gazino ve mağaza gibi yerlerde tezgâhta duran, satış yapan kimse.

tezgâhtar ağzı

- * Bir şeyi beğendirmek için fazlaca konuşma, gereksiz övme.

tezgâhtarlık

* Tezgâhtar olma durumu, tezgâhtarın işi.

tezgâhtarlık etmek

* bir şeyi beğendirmeye çalışmak için fazlaca konuşmak, lüzumsuz yere övmek, methetmek.

tezhip

* Yazma kitaplarda, sayfaların yıldız ve boya ile bezenmesi, yıldızlama.
* Süsleme, bezeme.

tezhipçi

* Tezhip yapan kimse.

tezi yok

* hemen, derhal, en kısa zamanda.

tezkere

* Pusula.
* Bir iş için izin verildiğini bildiren resmî kâğıt.
* Askerlik görevinin bittiğini bildiren belge.
* Divan şairlerinin hayatını ve şiirlerini genellikle subjektif bir bakış açısıyla değerlendiren eser.

tezkere almak

* (asker için) askerlik görevini tamamlayarak bunu bildiren bir belge almak.

tezkere bırakmak

* askerlik görevini bitirdiği hâlde orduda çalışmasını sürdürmek, orduda kalmak.

tezkereci

* Askerlik ödevini tamamlamış, terhis olmuş er.
* Dava özetlerini yazan görevli.
* Tezkere yazarı.

tezkeresini eline vermek

* işine son vermek, kovmak.

tezkire

* Bkz. tezkere.

tezkireci

* Tezkereci.

tezkiye

* Temize çıkarma, aklama.
* Bir kimsenin iyi bir insan olduğunu kendisini tanıyanlardan soruşturarak ortaya çıkarma.

tezkiyesi bozuk

* Doğruluğuna güvenilmez (kimse).

tezkiyesini düzeltmek

* ahlâkça kötü tanınmışken durumunu düzeltmek.

tezleme

* Tezlemek işi veya durumu.

tezlemek

* Bir şeyi çabuklaştırmak.

tezleşme

* Tezleşmek işi.

tezleşmek

* Çabukluk kazanmak, çabuklaşmak.

tezleştirme

* Tezleştirmek işi.

tezleştirmek

* Bir işi çabuklaştırmak, acele ettirmek.

tezli

* Tezi olan, bir iddia ileri süren.

tezlik

* Tez olma durumu, tezleşme.

tezlik eylemi

* Bkz. tezlik fiili.

tezlik fiili

* Türkçede herhangi bir fiilin zarf-fiil ekiyle vermek fiilinin birleşmesinden oluşan ve kavramda çabukluğu, kolaylığı, yardımı gösteren iki kökten kurulmuş birleşik fiil: Söyleyivermek, yapıvermek gibi.

tezpişti

* Bir tür yemek.

tezvîr

* Yalan söyleme.

* Ara bozma ve özellikle kötülük amacıyla yapılan kovculuk.

tezvîrat

* Yalan dolan şeyler, kovculuklar.

tezyîf

* Bir şeyi değersiz, adî, bayağı, aşağılık göstermeye çalışma, küçültmek isteme.

* Alay etme, eğlenme.

tezyîf etmek

* aşağılamak.

* alay etmek, eğlenmek.

tezyîfkâr

* Aşağılayıcı, adî, kötü, bayağı.

tezyîn

* Bezeme, süsleme, donama.

tezyîn etmek

* bezemek, süslemek, donamak.

tezyînat

* Bezekler, süsler.

tezyîni

* Bezemecilikle, süslemecilikle ilgili.

tezyîni sanat

* Süsleme sanatı.

tezyit

* Çoğaltma, artırma.

tezyit etmek

* çoğaltmak, artırmak.

Th

* Toryum'un kısaltması.

think-tank

* Bkz. beyin takımı.

-tı

* Bkz. -dı / -di.

tıbben

* Tıpla ilgili olarak, tıbbi göre.

tıbbî

* Tıpla ilgili, hekimlikle ilgili.

tıbbiye

* Doktor yetiştiren öğretim kuruluşu, tıp fakültesi.

tıbbiyeli

* Tıp fakültesinde okuyan öğrenci.

tıfıl

* Küçük çocuk.

* Zayıf, ufak tefek.

tıgala

* Hekimlikte kullanılan, sütleğengillerden bir bitkinin verdiği zamk ve öz su.

tığ

* Dantel veya yün örmekte kullanılan, ucu çengelli kısa şiş.

* Biz.

* Demirci ve tesviyecilerin delikleri büyütme veya eşit duruma getirmek için kullandıkları takım.

tığ

* Kılıç "elinde avucunda ne varsa tükenmiş" anlamında kullanılan tığ-ı teber şah-ı merdan deyiminde geçer.

tığ gibi

* ince, zayıf, sağlam ve çevik (kimse).

tıglık

* İçine tığ konulan kutu veya kap.

tık

* İnce ve küçük bir nesne ile sert bir yere vurulduğunda çıkan ses.

-tık

* Bkz. -dık / -dik.

tık tık

* Tık sesi çıkararak.

tıka basa

* Çok sıkıştırarak, hiç boş kalmayacak biçimde, iyice dolacak gibi.

tıka basa doldurmak

* doldururken çok bastırıp sıkıştırmak.

tıka basa yemek

* mideye sıkıntı verecek kadar çok yemek.

tıkaç

* Herhangi bir şeyin delik veya ağzını tıkamaya yarayan nesne.

tıkaçlama

* Tıkaçlamak işi.

tıkaçlamak

* Tıkaçla tıkamak.

tıkaçlanma

* Tıkaçlanmak işi.

tıkaçlanmak

* Tıkaçlamak işi yapılmak.

tıkaçlı

* Tıkacı olan, tıkaçlanmış.

tıkaçsız

* Tıkacı olmayan, tıkaçlanmamış.

tıkalı

* Kapanmış, herhangi bir şeyin geçmesine imkân vermeyen, tıkanmış.

tıkama

* Tıkamak işi.

tıkamak

* Bir şeyin ağzını, deliğini, içine konulan veya dışarıdan uygulanan bir nesneyle kapamak.

* Yol, su, geçit vb. şeyleri bir engelle işlemez, akmaz, geçilmez, duruma getirmek.

tıkamalı

* Tıkaması olan, tıkaçlı.

tıkanık

* Tıkanmış.

* Konuşmama durumu.

tıkanıklık

* Tıkanık olma, iyi işleyememe durumu.

* Soluğun kesilir gibi olması.

tıkanma

* Tıkanmak işi.

tıkanmak

* Tıkamak işine konu olmak.

* İştahı kalmayıp yemek yiyememek.

* Soluk alamamak, soluğu kesilmek.

tıklatma

* Tıklatmak işi.

tıklatmak

* Tıkamak işini yaptırmak.

tıkılma

* Tıkılmak işi.

tıkılmak

* Tıkamak işi yapılmak.

* Dar, sıkıntılı bir yerde bulunmak, sıkışmak.

* Tutuk evine konmak.

tıkım

* Ağzın alabileceği büyüklükte lokma.

tıkımlanma

* Tıkımlanmak işi veya durumu.

tıkımlanmak

* Çok çabuk ve ne bulursa yemek.

tıkınma

* Tıkınmak işi.

tıkınmak

* Eline geçen yiyeceği oburca yemek.

* Yemek yemek.

tıkır

* Tıkırdayan, birbirine vuran, çarpan şeylerin çıkardığı ses.

* Para.

tıkır tıkır

* Düzenli bir biçimde, hiç ara vermeden, aksamadan.

tıkırdama

* Tıkırdamak işi.

tıkırdamak

* İnce ve kuru ses çıkararak gürültü etmek, tıkırtı yapmak.

tıkırdatma

* Tıkırdatmak işi.

tıkırdatmak

* Tıkırdamasını sağlamak, tıkırdamasına sebep olmak.

* (yemeği) Bir taşım kaynatmak.

tıkırı yolunda

* geçim düzeni iyi sağlanmış.

tıkırı yolunda olmak (veya gitmek)

* varlıklı olmak, hâli vakti yerinde olmak.

tıkırında gitmek

* (iş için) yolunda, iyi, düzgün olmak.

tıkırını yoluna koymak

* geçim düzenini iyi olarak sağlamak.

tıkırtı

* Hafif ve kuru bir sesle çıkan gürültü; tıkırdayan bir şeyin çıkardığı ses.

tıkış tıkış

* Dopdolu, sıkışık bir vaziyette.

tıkışık

* Tıkışmış olan.

tıkışıklık

* Tıkışık olma durumu.

* Bir yerde aşırı kalabalık olma durumu, izdiham.

tıkışma

* Tıkışmak işi.

tıkışmak

* Birlikte bir yere tıkılmak.

tıkıştırma

* Tıkıştırmak işi.

tıkıştırmak

* Hiç boş yer kalmayacak biçimde doldurmak, gelişigüzel koymak, tıka basa sokmak.

* Acele ile birine bir şeyi yedirmeye çalışmak veya iyice çiğnemedi yutarak yemek.

tıkız

* Dolgun, kalın, yağlı, tıknaz.

* Çok sıkıştılmaktan veya çok sıkı doldurulmaktan katılaşmış; sıkı.

* Yoğunluğu çok, katı.

tıkızlaşma

* Tıkızlaşmak işi.

tıkızlaşmak

* Tıkız duruma gelmek.

tıkızlık

* Tıkız olma durumu.

tıklatma

* Tıklatmak işi.

tıklatmak

* Tık sesi çıkararak vurmak.

tıklım tıklım

* Hiç boş yer kalmayacak biçimde (doldurulmuş).

* Çok kalabalık, ağzına kadar dolu.

tıkma

* Tıkma işi.

tıkma

* İterek, zorla, aceleyle sokmak.

* Sokmak.

tıknaz

* Şişmanca, toplu, kısa ve kalın yapılı.

tıknazlık

* Tıknaz olma durumu.

tıknefes

* Herhangi bir sebeple solunum sıkıntısı olan, güçlükle kesik kesik nefes alan.

tıknefes olmak

* nefesi tıkanmak, nefes nefese kalmak, nefes darlığı olmak.

tıknefeslik

* Tıknefes olma durumu.

tıksınk

* Tıksırırken çıkan ses.

tıksırıklı

- * Tıksırığı olan.
- * Rahatsız.

tıksırma

- * Tıksırmak işi.

tıksırmak

- * Ağzı kapalı iken hafifçe aksırmak.

tılsım

- * Tabiatüstü işler yapabileceğine inanılan güç.
- * Büyülü şey, muska.
- * Çare, önlem, kuvvet.

tılsımlı

- * Tılsımı olan.

tımar

- * Yara bakımı.
- * Ağaç bakımı.
- * Binek hayvanlarının kollarını, derisini temizleme.

tımar

- * Anadolu Selçuklular ve Osmanlılarda, belirli görev ve hizmet karşılığında kişilere verilen, yıllık geliri 3-20 bin akçe olan toprak.

tımar etmek

- * yaralara bakmak, iyileştirmek.
- * binek hayvanlarının kollarını, derisini temizlemek.

tımarcı

- * Tımar yapan kimse.
- * Pansumancı.

tımarcı

- * Tımar sahibi.

tımarhane

- * Akıl hastahanesi.

tımarhane kaçkını

- * Delice işler yapan (kimse).

tımarhanelik

- * Tımarhaneye kapatılmasını gerektirecek kadar akıl hastası olan.

tımarlama

- * Tımarlamak işi veya durumu.

tımarlamak

- * Tımar etmek.

tımarlı

- * (binek hayvanı için) Tımar edilmiş.
- * (yara ve hasta için) Bakılmış, tedavi edilmiş.
- * (ağaç, toprak vb. için) Bakılmış, işlenmiş.

tımarlı

- * Tımar (II) sahibi olan kimse.

tımtıkız

* Çok tıkız.

tın

* Tınlayan şeyin çıkardığı ses, tınlama sesi.

tınaz

* Savrulmak için hazırlanan dövülmüş ekin yığını.
* Yığın.

tınaz makinesi

* Tınaz durumundaki ekinleri savurarak yabancı nesneleri ayıran makine.

tingadak

* Tınlayan şeylerin birdenbire düştüğünü anlatır.

tingıldama

* Tıngıldamak durumu veya biçimi.

tingıldamak

* Tıngırdamak.

tingıldatma

* Tıngıldatmak işi.

tingıldatmak

* Tıngırdatmak.

tingır

* Metal bir nesne sert bir yüzeye düştüğü zaman çıkan ses.
* Para.
* Parasız, züğürt.
* Boş.

tingır elek

tingır mıngır

* Kuru, çınlamalı ve yankılı bir sesle.
* Yavaş, düzenli bir biçimde yol alındığını belirtmek için söylenir.

tingır saç, elim hamur karnım aç

* çalışmalarımla başkalarına yarar sağlıyorum, ama bundan kendim yararlanmıyorum.

tingır tingır

* Birbirine çarpan metal eşyanın çıkardığı sesin sürekliliğini bildirmek için söylenir.
* Bir yerin bomboş olduğunu belirtmek için kullanılır.

tingırdama

* Tıngırdamak işi.

tingırdamak

* (metal nesneler için) Kuru bir ses çıkarmak.

tingırdatma

* Tıngırdatmak işi.

tingırdatmak

* Tıngırtı çıkarmak.
* (çalgıyı) Biraz çalabilmek.

tingırı yolunda

* kazancı iyi.

tıngırtı

* Tıngırdayan şeyin çıkardığı ses.

tını

* Türlü müzik araçlarının verdiği sesleri birbirinden ayırt etmeyi sağlayan ses özelliği.

* Bir cismin titreşiminden çıkan sesi, başka nitelikteki bir cisimden aynı yükseklikte olarak çıkan sestten ayırt ettiren özellik, tınnet.

* Söyleniş biçimi, vurgusu.

tınlama

* Tınlamak işi.

tınlamak

* Tın sesi biraz sürüp gitmek, çınlamak.

tınlatıcı

* Tınlatma özelliği olan nesne.

tınma

* Tınmak işi veya durumu.

tınmak

* Önem vermek, ilgilenmek.

* Ses çıkarmak.

tınmamak

* önem vermemek, ilgilenmemek, aldınış etmemek.

* ses çıkarmamak.

tınmaz melâike

* Kendi hâlinde, sessiz kimse.

tınnet

* Tınlama, çınlama.

* Tını.

tıntın

* Boş, bomboş.

* Bilgisiz, cahil.

tıp

* Hastalıkları iyileştirmek, hafifletmek veya önlemek amacıyla başvurulanan teknik ve bilimsel çalışmaların tümü, hekimlik, tababet.

tıp tıp

* Küçük ve hafif vuruşları anlatır.

tıpa

* Tapa.

tıpalama

* Tapalama.

tıpalamak

* Tapalamak.

tıpalanma

* Tapalanma.

tıpalanmak

* Tapalanmak.

tıpalı

* Tapalı.

tıpasız

* Tapasız.

tıpatıp

* Tastamam, eksiksiz, tamamen, her bakımdan uygun, upuygun, birbirinin aynı.

tıpı tıpına

* Tastamam, aynen.

tıpır tıpır

* Hafif ve düzenli biçimde ses çıkararak.

tıpırdama

* Tıpırdamak işi.

tıpırdamak

* Yürürken tıpır tıpır ses çıkarmak.

* Hafif hafif vurmak.

tıpırdatma

* Tıpırdatmak işi.

tıpırdatmak

* Yürürken tıpır tıpır ses çıkarmak.

tıpırtı

* Tıpırdayan şeyin çıkardığı ses, tıpırdama sesi.

tıpış tıpış

* Kısa adımlarla çabuk yürümeyi anlatır.

tıpış tıpış yürümek

* kısa adımlarla çabuk yürümek.

* ister istemez bir yere gitmek veya bir yerden ayrılmak.

tıpışlama

* Tıpışlamak işi.

tıpışlamak

* Çocuğu uyutmak veya susturmak için arkasına yavaş yavaş vurmak, tapıklamak.

tıpkı

* Tıpatıp, aynı, tamamıyla.

* Bir şeyin eşi, benzeri, aynı.

tıpkı tıpkısına

* tam benzer durumda.

tıpkı basım

* Bir yazı, desen, tablo vb. nin fotoğrafından kalıp çıkarılarak yapılan aynı basımı, faksimile.

tıpkı çekim

* Bir yazı, kitap veya biçimin fotoğraf yoluyla kopyasını çıkarma yöntemi, fotokopi, eş çekim.

* Bu yöntemle elde edilen kopya, fotokopi.

tır

* Treylerin kısaltılmış biçimi.

-tır

* Bkz. -dır / -dir (I).

-tır-

* Bkz. -dır- / -dir-(II).

tırabzan

* Merdiven parmaklığı.

tırabzan babası

* Merdiven başlannda bulunan, parmaklığı desteklemeye yarayan, kalın, yuvarlak taşlı dayanak.

* Babalık ödevini yapmayan kimse.

tırak

* Kınlan kuru bir şeyin çıkardığı sesi anlatır.

tıraş

* (sakal, bıyık, kıl için) Dibinden kesme, kazıma, yülüme.

* (erkek saçı için) Belli bir biçim vererek kesme.

* Kesilme ve kazınma zamanı gelmiş saç ve sakal.

* Bir şeyin üzerindeki pürüzleri alma, belli bir biçim vermek için yontma.

* Yalan, asılsız, bıkırtıcı söz.

tıraş bıçağı

* Erkeklerin yüzlerindeki kılları kesmek için kullandıkları, çelikten yapılmış ince bıçak, jilet, ustura.

tıraş etmek

* tıraş işini yapmak.

* bıkkınlık verecek kadar uzun konuşmak.

tıraş fırçası

* Sakal tıraşı olurken yüze sabun sürmeye yarayan fırça.

tıraş köpüğü

* Tıraş olmayı kolaylaştıran özel hazırlanmış köpük.

tıraş kremi

* Tıraştan sonra deriyi yumuşak tutmak için sürülen krem.

tıraş losyonu

* Tıraştan sonra deriyi canlandırıcı, özel kokulu kolonya.

tıraş makinesi

* Tıraş etmeye yarayan araç veya aygıt.

tıraş olmak

* (erkek) saçını, sakalını kesmek veya berberde kestirmek.

tıraş sabunu

* Tıraşı kolaylaştırmak, sert kılları yumuşatmak için kullanılan sabun.

tıraş taşı

* Tıraş bıçağının içinde çalkalandığı metal veya plâstik tas.

tıraşa tutmak

* birini bıkkınlık verici uzun konuşmalarla oyalamak.

tıraşçı

* Yalan, asılsız, bıkırtıcı sözlerle karşısındakini rahatsız eden, palavracı.

* Karşısındakini bıkırtıncaya kadar lâfa tutma huyu olan (kimse).

tıraşı gelmek (veya uzamak)

* saç, sakal tıraş edilecek duruma gelmek.

tıraşlama

* Tıraşlamak işi.

tıraşlamak

* Üzerinden pürüzleri almak, yontmak.
* (saç, sakal vb. için) Seyreltmek, kazımak, tıraş etmek.
* Bıkkınlık verecek kadar uzun, asılsız, abartılı konuşmak.

tıraşlanmak

* Tıraşlamak işi yapılmak.

tıraşlı

* Tıraş olmuş, sakalını tıraş etmiş.
* Tıraşı uzamış.
* Yontulmuş.

tıraşsız

* Saçı veya sakalı uzamış, tıraşı gelmiş.
* (taş gibi sert nesneler için) Yontulmamış.

tırhallı

* Aynı şartlar altında bulunanların aynı durumda olduklarını anlatmak için söylenen tırhallı, hep bir hâlli deyiminde geçer.

tırık

* Bir nesnenin art arda iki yere çarpmasından çıkan ince ve kuru ses.

tırık tırak

* Art arda gelen kuru ve hafif seslerin sürekliliğini anlatır.

tırıl

* Çıplak ve zayıf.
* Parasız, züğürt.

tırıllama

* Tırıllamak işi.

tırıllamak

* Çıplak veya parasız kalmak.

tırınk

* Sert bir yüzeye çarpan para vb. metal bir nesnenin çıkardığı ses.

tırıs

* Atın kısa adımlarla hızlı yürüyüşü.

tırıs gitmek

* koşmaya yakın hızlı yürümek.

tırıs tırıs

* Hızlı bir biçimde.
* Utanmış, mahcup bir biçimde.

tırıs kalkmak

* tırıs gitmeye başlamak.

tırkaz

* Kapı mandalı, sürgü.

tırkazlama

* Tırkazlama durumu.

tırkazlamak

* Tırkazı sürmek.

tırkazlanma

* Tırkazlamak işi.

tırkazlanmak

* Tırkazlanmak işi yapılmak.

tırkazlatma

* Tırkazlatma işi.

tırkazlatmak

* Tırkazlama işi yaptırmak, sürgületmek.

tırmalama

* Tırmalamak işi.

tırmalamak

* Tırnaklarıyla çizmek veya hırpalamak, tırnaklamak.

* Tedirgin etmek.

tırmalanma

* Tırmalanmak işi.

tırmalanmak

* Tırmalamak işine konu olmak.

tırmananlar

* Tırmanıcılar.

tırmanıcı

* Tırmanma özelliği olan.

tırmanıcılar

* İki parmağı öne, iki parmağı arkaya dönük tırmanma özelliği olan gugukgiller, papağangiller gibi kuşlar takımı.

tırmanış

* Tırmanmak işi veya biçimi.

tırmanma

* Tırmanmak işi.

* Kendine özgü araçlardan yararlanarak, vücudu, kollarla çekerek yukarı doğru yer değiştirme.

* Atom silâhlarının gücünün önüne geçilmez, önlenemez bir biçimde hızlanmasını belirten terim.

* Bir durumun, bir olgunun giderek güç kazanması, etkisini artırması, güçlenmesi.

tırmanma şeridi

* Kara yollarında, yokuşlarda ağır araçlara ayrılmış en sağdaki şerit.

tırmanmak

* El ve ayaklarıyla tutunarak veya tırnaklarını ilâştirerek dik bir yere çıkmak.

* Yokuş, merdiven vb. çıkmak.

* (bitki için) Yakınındaki bir nesne boyunca yükselmek.

* Bir şeyin eğimini izleyerek yükselmek.

* Belli bir durum, fiil, olay gittikçe güç kazanmak, giderek artmak.

tırnak

* Tırnak beresi.

* Kabartılmış toprağın taşını, çöpünü ayıklamak için kullanılan seyrek dişli, tarak biçiminde araç.

tırmıklama

* Tırmıklamak işi.

tırmıklamak

* Tırmalamak.

* Üzerinde tırmık çekerek toprağı işlemek.

tırmıklanma

* Tırmıklanmak işi.

tırmıklanmak

* Tırmıklamak işine konu olmak.

tırnağı olamamak

* birinden değerce çok aşağı olmak.

tırnağına (veya attığı tırnağa) değmemek

* değerce ondan çok aşağı olmak.

tırnak

* İnsanda ve birçok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsu tabaka.

* Kanca gibi araçların kıvrık yeri.

* Gemi demirinin ucundaki yassı parça.

* (ciltçilikte) Tek yaprakları büküp cildi bağlaştırmak için bir yanında bırakılan şerit durumundaki kenar.

* Heykel dökümünde, kalıp parçalarının birleştirilmesinde kolaylık sağlamak amacı ile yapılan dişlerin her

biri.

* Kanun çalmakta kullanılan mızrap.

* Tenekeçilerin delik açmak için kullandığı alet, keski.

tırnak besleyicisi

* Ojeden önce sürülen, tırnakları besleyen ve kınılmasını önleyen bir ürün.

tırnak derisi

* Tırnakların etrafında bulunan ince deri.

tırnak göstermek

* korkutmak, göz dağı vermek.

tırnak işareti

* Bir metnin içinde başkasından aktarılan yazı veya sözlerin başına ve sonuna konan "..." işareti.

tırnak kadar

* çok küçük; çok az.

tırnak kemiği

* Tırnağı taşıyan parmak ucundaki kemik.

tırnak makası

* El ve ayak tırnaklarını kesmeye yarayan araç.

tırnak sürüştürmek

* kavgayı körüklemek.

tırnak takmak

* kötülük yapmak için bahane aramak.

tırnak yeri

* Çakı gibi açılıp kapanabilen şeyler üzerine tırnakla kolayca açabilmek için yapılmış kerti.

tırnakçı

* Yankesici, tırtıkçı kimse.

* Osmanlı İmparatorluğunda her perşembe günü padişahın tırnaklarını kesip temizleyen kimse.

tırnakçılık

* Göz çukurunun iç bölgesinde yer alan dört kemik.

tırnaklama

* Tırnaklamak işi.

tırnaklamak

* Tırmalamak.

* Tırnaklarını geçirerek yolmaya, kazımaya veya çekmeye çalışmak.

tırnaklanma

* Tırnaklanmak işi.

tırnaklanmak

* Tırnaklamak işine konu olmak.

tırnaklarını sökmek

* elindeki güçten yoksun bırakmak, etkisini yok etmek.

tırnaklatma

* Tırnaklatmak işi.

tırnaklatmak

* Tırnaklamak işini yaptırmak.

tırnaklı

* Tırnağı olan.

tırnaklık

* Bir kutunun kapağı üzerinde bulunan ve kapağın tırnakla çekilip açılmasını sağlayan yanlamasına çentik.

* Tırnak yeri.

* Namlunun üzerinde bulunan kertik.

tırnaksı

* Tırnağa benzeyen.

tırnaksı kemik

* Göz çukurunun iç çeperinde bulunan, küçük, dört köşe ince bir çift kemik.

tırpan

* Uzun bir sapın ucuna tutturulan, ot, ekin vb. biçmeye yarayan, hafifçe kıvrık, uzun çelik bıçak.

* Karşı güreşçinin ayak bileklerine ayaktayken hızla ayak vurma ve onu yere devirme.

tırpan atmak

* bir topluluğu yok etmek, kırıp geçirmek.

* istemediği kişilerin görevlerine son vermek.

tırpana

* Öz kedi balığıgillerden, yan kanatları vücuduna yapışık, uzun kuyruklu, iri bir balık, rina (Raja batis).

tırpancı

* Tırpanla ekin biçen kimse.

tırpandan geçirmek

* Bkz. tırpanlamak.

tırpanlama

* Tırpanlamak işi.

tırpanlamak

- * Tırpanla biçmek.
- * Bir şeyi ortadan kaldırmaya, yıkmaya girişmek.

tırpanlanma

- * Tırpanlanmak işi.

tırpanlanmak

- * Tırpanlamak işine konu olmak veya tırpanlamak işi yapılmak.

tırpanlatma

- * Tırpanlatmak işi.

tırpanlatmak

- * Tırpanlamak işini yaptırmak.

tırsma

- * Ürkme, korkma, çekinme.

tırsmak

- * Ürkemek, korkmak, çekinmek.

-tırt

- * Bkz. -dırt-/ -dirt-.

tırtık

- * Çentik.

tırtık tırtık

- * Pürüzlü, düz olmayan, çentikli.

tırtıkçı

- * Yankesici, tırnakçı.

tırtıkçılık

- * Tırtıkçı olma durumu.

tırtıklama

- * Tırtıklamak işi.

tırtıklamak

- * Aşırmak, çalmak.

tırtıklanma

- * Tırtıklanmak durumu.

tırtıklanmak

- * Tırtıklamak işine konu olmak.

tırtıklatma

- * Tırtıklatmak işi.

tırtıklatmak

- * Tırtıklamak işini yaptırmak.

tırtıklı

- * Tırtığı olan.

tırtıl

- * Kelebek kurtçuğunun yumurtadan çıktıktan sonra krizalit oluncaya kadarki durumu.

tırtıl

* Çevresinde kertikler bulunan ve işlenecek parça üzerine bastırılarak bu kertiklerin izini parçaya basmaya yarayan çelik disk.

* Pulların veya metal paraların kenarındaki kertikleri oluşturan çıkıntılardan her biri.

* Tankın her türlü arazide yol almasını sağlayan, her bir yanındaki tekerleklerini içine alan tırnaklı metal şerit, palet.

* Bir şeyin kenarına çizilen zincir gibi çiçeklerden yapılan süs.

* Maraş işi veya diğer elbise nakışlarında kullanılan altın veya gümüş gereç.

tırtıl çekme

* Henüz yumuşak olan bir parçayı metal bir tırtıla süsleme.

tırtıl kesmek

* bir şeyin yanlarını dış dış kesmek.

tırtılanma

* Tırtılanmak işi.

tırtılanmak

* Tırtıl üşüşmek.

tırtıllı

* Kenarlarında tırtıl olan.

tırtıllı bıçak

* Sebzeleri süslü ve kolay kesmek için kullanılan mutfak bıçağı.

tırtılsı

* Tırtıla benzeyen.

* Söğüt, kavak, fındık gibi bazı bitkilerin tırtılı andıran çiçek durumları.

tırtır

* Zar kanatlılardan, uzun gövdeli, uzun duyargalı, kurtçuk evresini tarım bitkilerine zarar veren böcekler üzerinde geçiren bir böcek türü (Ichneumon).

tıs

* Kaz, kedi, yılan vb.nin çıkardığı ses.

tıs yok

* (bir yerde) hiç ses olmadığını anlatır.

tıslama

* Tıslamak işi.

tıslamak

* (kaz, yılan, kedi) Tıs diye ses çıkarmak.

* Ağır yük altında iniltiye benzer sesler çıkarmak.

* Haksızlığını anlayıp susmak, sesi soluğu kesmek.

* Tıslayarak ses çıkarmak.

tıslayış

* Tıslamak işi veya biçimi.

tıynet

* Yaradılış, huy, maya.

tıynetsiz

* Kötü yaradılışlı.

Ti

* Titan'ın kısaltması.

ti

* Bir tören sırasında, askerleri bir araya toplamak, törenin başladığını bildirmek vb. amaçlarla çalınan borazanın çıkardığı tiz ses.

-ti

* Bkz. -dı / -di.

ti borusu

* Ti işareti veren boru.

ti işareti

* Borazanla ti sesi çıkararak verilen işaret.

tiabendazol

* (eczacılıkta) Yuvarlak kurtları yok etmek için kullanılan ilaç.

Tibet öküzü

* Yak, Tibet sığı.ı.

Tibet sığı.ı

* Bkz. Tibet öküzü, yak.

Tibetçe

* Tibet dili.

Tibetli

* Tibet halkından olan kimse.

Tıcanî

* Kuzey Afrika'da kurulmuş bir tarikat ve bu tarikattan olan kimse.

* (küçük t ile) Yobazlık, gericilik.

Tıcanîlik

* Tıcanî tarikatı.

* (küçük t ile) Yobazlık, aşırı gericilik.

ticaret

* Türlü ürün, mal vb. alım satımı.

* Kazanç amacıyla yürütülen alım satım etkinliği.

* Bu etkinlikle ilgili bilim.

* Alış veriş sonucu elde edilen, yararlanılan fiyat farkı, kâr.

ticaret ataşesi

* Yurt dışında ticaret işleri ve hareketleriyle ilgilenmek üzere görevlendirilen memur.

ticaret borsası

* Ticaret mallarının işlem gördüğü borsa.

ticaret coğrafyası

* Bir ülkenin ticaretle ilgili her türlü ilişkilerini ve bunun nedenlerini inceleyen coğrafya bilimi.

ticaret filosu

* Aynı bayrak altında çalışan her türden ticaret gemilerinin tümü.

ticaret gemisi

* Devlet veya özel sermayece işletilen, ticaret amacıyla kullanılan gemi.

Ticaret Hukuku

* Ticarete ilişkin işleri düzenleyen hukuk dalı.

ticaret işletmesi

* Kazanç sağlamak amacıyla çalışan işletme.

Ticaret Kanunu

* Ticaret hukukuna ilişkin hükümleri kapsayan kanun.

ticaret limanı

* Dış ülkelerle alış verişin yapıldığı liman.

ticaret mahkemesi

* Ticaret davalarına bakan mahkeme.

ticaret merkezi

* Çeşitli ürünlerin ve malların pazarlandığı ticarî ilişkilerin kurulduğu yer.

ticaret odası

* Tüccarlar arasında dayanışmayı sağlamak, ortak sorunlarla uğraşmak, yabancı tüccarlarla ilişki kurmak, ortak çıkarları korumak için kanun ile kurulan kurum.

ticaret sicili

* Ticaret mahkemelerinin bulunduğu yerlerde ticarî işlemlerin kayıt ve tescil edildiği ve herkesin yararlanabileceği resmî kütük.

ticaretgâh

* Ticaret yeri, ticarete elverişli yer.

ticarethane

* Ticaret işlerinin yönetildiği yer.

ticarî

* Ticaretle ilgili, ticarete ilişkin.

ticarî ataşe

* Bkz. ticaret ataşesi.

ticarî dava

* Ticaret mahkemesinin görev alanına giren davalar.

ticarî tüketim

* Ticaret mallarının tüketilmesi.

ticarî unvan

* Ticarethanelerin kullanma zorunda oldukları isim veya unvan.

ticarîleşme

* Ticarîleşmek işi.

ticarîleşmek

* Ticarî duruma gelmek.

tifdruk

* Sayfa kalıpları bakırdan, renkli fotoğraf baskılarına elverişli bir baskı tekniği.

tifo

* Kirli sularla, bu sularla sulanmış sebzelerde bulunan Eberth basiliinin sebep olduğu ortalama üç hafta süren, ateşli ve tehlikeli bir bağırsak hastalığı, kara humma.

tiftik

* Tiftik keçisinin ince, yumuşak parlak yünü.

* Bu yünden yapılmış olan.

tiftik keçisi

* Vücut rengi beyaz, kılları çok ince, parlak, uzun ve kıvrımlı olan bir keçi türü, Ankara keçisi.

tiftik tiftik

* Telleri birbirinden ayrılıp kabarmış.

tiftik tiftik olmak

* kumaşın telleri birbirinden ayrılmak, çok eskimek.

tiftiklenme

* Tiftiklenmek işi.

tiftiklenmek

* Kumaşın telleri birbirinden ayrılmak, tiftik tiftik olmak.

tiftme

* Tiftmek işi veya durumu.

tiftmek

* Tel tel parçalara ayırmak, ditmek.

tifüs

* Bitle geçen, ortalama 15 gün süren, vücutta pembe lekelerle beliren, ateşli ve tehlikeli bir hastalık, lekeli humma.

tiğ

* Bkz. Tığ.

tik

* Herhangi bir kas kümesinin irade dışı hareketi.

* Alışkanlıkla sık sık tekrarlanan gülünç, sıkıcı söz veya el, kol, yüz hareketi veya bir davranış biçimi.

-tik

* Bkz. -dık / -dik.

tik ağacı

* Çift çeneklilerden, kaplamada kerestesinden yararlanılan, doğal rengi sarı, zamanla havada kendiliğinden koyulaşan bir sıcak iklim ağacı (Tectona grandis).

* Bu ağacın tahtasından yapılmış olan.

tik tak

* Genellikle saatin çalışırken çıkardığı ses.

tike

* (et, ekmek, peynir vb için) Parça, lokma, dilim.

* Az, azıcık.

tikel

* Cüzî, kısmî.

* Bir türün bütün bireylerine değil de bir veya birkaç bireyine ilişkin olan, tümel karşıtı.

tikel önerme

* Konunun kapsamına giren bütün bireyler için değil de bazıları için belli bir şey bildiren önerme, tümel önerme karşıtı.

tikellik

* Tikel olma durumu.

tiksindirici

* Tiksiniyecek durumda olan, menfur.

tiksindirme

* Tiksindirmek işi.

tiksindirmek

* Tiksiniyesine yol açmak.

tiksinilme

* Tiksinilmek işi.

tiksinilmek

* Herhangi biri tiksinmek.

tiksiniş

* Tiksinmek işi veya biçimi.

tiksinme

* Tiksinmek işi, ikrah, istikrah, nefret.

tiksinmek

* Bir şeyi, bir kimseyi, bir düşüncüyü vb.yi kötü, iğrenç veya aşağılık bularak ondan uzak durma duygusuna kapılmak, nefret etmek, ikrah etmek, istikrah etmek.

tiksinti

* Tiksinmek işi, tiksinme, nefret.

tilâvet

* Kuran'ı güzel ve yüksek sesle, usulünce okuma.

tilki

* Köpeklerden, uzunluğu 90 cm, kuyruğu 30 cm kadar, ırklarına göre çeşitli renklerde olan, ağız ve burnu uzun, sivri, kümes hayvanlarına zarar veren, kürkü beğenilen bir memeli türü (Vulpes).

* Bu hayvanın postundan yapılan (manto vb.).

* Çok kurnaz.

tilki gibi

* kurnaz (kimse).

tilki tilkiliğini anlatıncaya kadar post elden gider

* bir gerçeği anlatıncaya kadar çoğu kez başa gelmedik şey kalmaz.

tilki uykusu

* Uyanık ve tetik.

tilki uykusuna yatmak

* uyuyormuş gibi yaparak fırsat kollamak.

tilki üzümü

* İt üzümü.

tilkikuyruğu

* Birleşikgillerden, hekimlikte kullanılan bir bitki, hoşkuran (maranthus).

* Uzun salkımlı bir çeşit üzüm.

* Yağlı güreşte oturak kündesine geçen üstteki güreşçiye, alttakinin elini geri uzatarak çenesinden veya gırtlğından çekmesi.

tilkileşme

* Tilkileşmek işi.

tilkileşmek

* Kurnaz duruma gelmek.

tilkilik

* Kurnazlık veya kurnazca davranış.

tilkinin dönüp dolaşıp geleceği yer kürkcü dükkânıdır

* meslek veya alışkanlık gereği olan bir sonuçtan kaçınılmaz.

tilmiz

* Öğrenci.

tilmizlik

* Tilmiz olma durumu.

tim

* Bir silâhı, bir telsiz istasyonunu vb. yi çalıştırmak için kurulan topluluk.

* Silâhlı kuvvetlerde, belirli bir iş veya hizmeti başarabilecek güçteki en küçük birliğe verilen ad.

timbal

* Üstü deri ile kaplı, bakırdan yapılan ve küre biçiminde bir tür davul.

timsah

* Sürüngenlerden, sıcak bölgelerin akarsularında yaşayan, kalın derili, uzun kuyruklu, iri bir hayvan (Crocodilus).

* Bu hayvanın derisinden yapılan.

timsahlar

* Örneği timsah olan sürüngenler takımı.

timsal

* Sembol, örnek, simge.

timüs

* Göğüs kemiği arkasında bulunan iç salgı bezi, özden.

tin

* Ruh.

* Birtakım fizik ötesi kurucularının, gerçeği ve evreni açıklamak için her şeyin özü, temeli veya yapıcısı olarak benimsedikleri madde dışı varlık.

tin tin

* Sessiz, patırtısız olarak.

tiner

* Boyanın yoğunluğunu azaltmak için kullanılan terebentin gibi sıvı inceltici.

tink-tank

* Bkz. beyin takımı.

tinsel

* Ruhî.

* Manevî.

tinselcilik

* Evrenin gerçeğinin manevî nitelikte olduğunu, insan ve öteki varlıkların hepsinin fiziksel yapıdan ayrı ve bağımsız bir ruhî yapısı bulunduğunu ileri süren görüş, spiritüalizm.

* Bütün gerçekliğin özünün ruh olduğunu, her gerçek olanın manevî olduğunu ve maddî olanın yalnızca manevî gerçekliğin bir görünüşü olduğunu veya salt bir tasarım olduğunu ileri süren fizik ötesi doktrin, spiritüalizm.

tip

* Aynı cinsten bütün varlıkların veya nesnelerin temel özelliklerini büyük ölçüde kendinde toplayan örnek.

* İlgi çekici, değişik (kimse).

* Tür, çeşit.

* Kendine özgü kişiliği olmayan, daha çok bilinen kalıplardaki insanları gösteren oyun kişisi.

* Hikâye, roman, tiyatro gibi uzun anlatıma dayalı edebî eserlerde şahıs kadrosu içinde yer alan ve belli bir düşüncenin topluluğun, zihniyetini ve ideolojinin temsilciliğini yüklenen kişi.

tipi

* Kar fırtınası.

tipik

- * Bir kimseyi veya nesneyi niteleyen, karakteristik.
- * Güçlü özgünlüğü olan.

tipileme

- * Tipilemek işi.

tipilemek

- * (kar) Tipiye çevirmek.

tipili

- * Kar fırtınalı.

tipleme

- * Tiplemek işi veya durumu.

tiplemek

- * Belirli bir tipin bütün çapraşık özelliklerini, bunu en iyi, en rahat, en inandırıcı biçimde temsil edebilecek kişiyle canlandırmak.

tipleşme

- * Tipleşmek durumu.

tipleşmek

- * Tip özelliğini kazanmak veya temsilcilik görevini üstlenmek.

tipleştirme

- * Tipleştirmek işi.

tipleştirmek

- * Tip özelliği vermek veya kazandırmak.

tipo

- * Baskıcılıkta bir baskı türü.

tipocu

- * Basım evlerinde tipo baskısıyla uğraşan kimse.

tipografi

- * Kabartma biçimlerle ilgili baskı yöntemi.
- * Basım, basımcılık.

tipografya

- * Bkz. tipografi.

tipoloji

- * İnsan tiplerini belirleme ve ayırt etme yöntemi.

tipolojik

- * Tipolojiye ilişkin.

tipolojik tasnif

- * İnsan tiplerini sınıflandırma.
- * Hikâye, roman ve tiyatro gibi uzun anlatıma dayalı edebî eserlerin şahıs kadrosunu tipleşme özelliğine göre tasnif etme.

-tir

- * Bkz. -dır / -dir.

-tir-

- * Bkz. -dır- / -dir-.

tir tir

* Titremek filiyle birlikte "çok üşümek" veya "çok korkmak" anlamında kullanılır.

tiraj

* Gazete, kitap, dergi vb. nin bir basılışındaki baskı sayısı.

tiramola

* Geminin rüzgâr üstüne veya altına dönmesi için yelkenlerin bazısını gevşetme, bazısını germe işlemi.
* Makaraları birbirine kavuşan bir palangayı açıp uzatmak işi.

tiran

* Eski Yunan'da siyasal gücü zorla ele geçiren, onu kötüye kullanan kimse.
* Acımasız, gaddar, despot.

tirat

* Bir tiyatro oyununda oyuncuların bir defada söylediği parça.
* (yazı veya konuşmada) Bir düşüncenin kesintisiz gelişimi; uzun ve tumturaklı konuşma.

tirbuşon

* Genellikle mantardan yapılan tıpaları çekmeye yarayan burgu.

tire

* Dikişte kullanılan pamuk ipliği.
* Pamuk ipliğinden yapılmış.

tire

* Kısa çizgi.
* Uzun çizgi.

tirendaz

* Ok atan, okçu.
* Becerikli, elinden iş gelir.
* Temiz ve zarif giyinmiş.

tirfil

* Yabanî yonca, korunga, üçgül.

tirfillenme

* Tirfillenmek işi.

tirfillenmek

* Havı dökülmek.

tirhandil

* Yelken ve kürekle yürütülen ve genellikle Bodrum'a özgü dayanıklı ve zarif tekne türü.

tirhos

* Taze sardalye balığı.

tirhos vohozu

* Sardalya balığının küçüğü.

tiril tiril

* Tir tir.
* (kumaş için) Titrer gibi dalgalanan, ince.
* Tertemiz.

tirildeme

* Tirildemek işi veya durumu.

tirildemek

* Titremek.

tirit

- * Kızartılmış ekmeği et suyuyla haşlayarak yapılan yemek.
- * Yaşlı ve zayıf (kimse).

tirit gibi

- * yerinden kımlıdayamayacak kadar ihtiyar (kimse).

tiriti çıkmak

- * iyice ihtiyarlamak, çok yaşlanmak.

tiritlenme

- * Tiritlenmek işi veya durumu.

tiritlenmek

- * Tiritleşmek.

tiritleşme

- * Tiritleşmek işi veya durumu.

tiritleşmek

- * Çok yaşlanıp gücü kalmamak.

tiriz

- * Giysilerin yırtmacına ve eteğine eklenen ensiz kumaş parçası.
- * Ensiz tahta.
- * Çarpma ve sirtüşmelerden korunmak için güvertesiz teknelerin, direklerin ve dubaların dış kenarlarına takılan, tahtadan veya halat örgüsüyle yapılmış çıkıntı.

tirle

- * Meme başı üzerine yerleştirilip sütün alınmasına yarayan araç.

tirlin

- * Türlü kalınlıklarda mürekkeple çizgi çizmeye yarayan gereç.

tiroit

- * Gırtlakın ön tarafında bulunan ve salgısını kana veren bir bez, kalkan bezi.

tirokalsitonin

- * Tiroit bezinden salgılanan, kandaki kalsiyumu azaltan hormon.

tiroksin

- * Tiroit hormonlarının ilki.

tirpidin

- * Ufak bahçe çapası.

tirpit

- * Bkz. tirpidin.

tirpiti

- * Bkz. tirpidin.

tirsi

- * Hamsigillerden, uzunluğu 60 cm, yumurtalarını tatlı sulara bırakan bir balık türü (Alosa alosa).

tirşe

- * Yeşil ile mavi arası renk.
- * Bu renkte olan.
- * Üzerine yazı yazmak için hazırlanan deri, parşömen.

tirşe gözlü

* Yeşil ile mavi karışımı bir göz rengi.

tirşeleşme

* Tirşeleşmek işi veya durumu.

tirşeleşmek

* Tirşe rengine dönüşmek.

tirşemsi

* Tirşe rengine benzeyen, tirşeye çalan.

-tirt-

* Bkz. -dırt-/ -dirt-.

tiryak

* Bitkisel, hayvanî ve madenî maddelerin karışımından yapılan macun, panzehir.

tiryaki

* Afyon, tütün, kahve, çay gibi keyif veren maddelere alışmış olan (kimse).

* (karagöz oyununda) Yaşlı ve afyon içmeye alışmış kimse.

* Bir şeye çok alışmış, vazgeçemeyen.

tiryakilik

* Tiryaki olma durumu, iptilâ.

tiryakisi olmak

* bir şeye çok düşkün olmak.

tişört

* Genellikle kısa kollu, pamuklu spor gömlek.

titan

* Atom numarası 22, atom ağırlığı 47,90 olan, özellikleri bakımından silisyumla kalaya yaklaşan, yoğunluğu 4,5 olan, 1675° C ye doğru eriyen, parlak beyaz renkli, basit element. Kısaltması Ti.

titiz

* Çok dikkat ve özenle davranan veya böyle davranılmasını isteyen, memnun edilmesi güç, müşkülpesent.

* Temizliğe aşırı düşkün olan.

* Huysuz, öfkeli.

titizce

* Titiz (bir biçimde).

titizlenme

* Titizlenmek işi.

titizlenmek

* Çok dikkat ve özenle davranmak veya böyle davranılmasını istemek, titiz olmak, titizlik göstermek.

* Öfkelenmek, huysuzlanmak, rahatsız olmak.

titizleşme

* Titizleşmek işi.

titizleşmek

* Titizlenmek.

titizlik

* Titiz olma, titizce davranma durumu.

titizlikle

* Titiz bir biçimde, titiz olarak.

titr

- * Ad, unvan, etiket.

titrek

- * Titreyen.
- * Bir tür bitki.

titrek kavak

- * Bütün Avrupa, Kuzey Afrika, Ön Asya, Kafkasya, Sibiryâ, Japonya ve Türkiye'nin bütün orman bölgelerinde yetişen, çalı veya ağaçcık hâlinde bir kavak türü.

titrekleşme

- * Titrekleşmek işi.

titrekleşmek

- * Titrek duruma gelmek.

titreklik

- * Titrek olma durumu.

titrem

- * Ton.

titreme

- * Titremek işi.

titreme gelmek

- * titremeğe başlamak, titremeye tutulmak.

titremek

- * Küçük ve hızlı salınım hareketleri yapmak.
- * Kaslar hızlı küçük kasılmalarla sarsılmak.
- * (ses için) Kısık ve kesik çıkmak.
- * Birinden veya bir şeyden korkmak, korkuya kapılmak.
- * Çok üşümek.
- * (ışık için) Aralıklı olarak gücü azalıp çoğalmak.

titremleme

- * Titremlemek işi veya durumu.

titremlemek

- * Konuşmada, düşünce veya duyuştan gelen yumuşaklık veya sertlik özelliklerini belirtmek için tonları düzenlemek.

titreşim

- * Küçük ve hızlı salınım, ihtizaz.
- * Bir noktanın gözün göremeyeceği kadar kısaca kımıldanışı, ihtizaz.

titreşimli

- * Titreşim yapan veya titreşim oluşturan.
- * Ötümlü.

titreşimsiz

- * Titreşim yapmayan veya titreşim oluşturmayan.
- * Ötümsüz.

titreşme

- * Titreşmek işi.

titreşmek

- * Her yanı titremek.
- * Titreşim durumunda olmak, ihtizaz etmek.

titreştirme

* Titreştirmek işi veya durumu.

titreştirmek

* Her yamı titretmek.

* Titreşim durumuna getirmek.

titrete titrete

* Titreterek.

titretiş

* Titretmek işi veya biçimi.

titretme

* Titretmek işi.

titretmek

* Titremesine yol açmak.

* Korku salmak.

titreye titreye

* titreyerek.

titreyiş

* Titremek işi veya biçimi.

tiyatro

* Dram, komedi, vodvil vb. edebiyat türlerinin oynandığı yer.

* Bu türleri, izleyiciler önünde sahnede oynama sanatı.

* Oyun yazma sanatı.

* Yazılmış oyunların tümü.

tiyatrocü

* Tiyatro oyuncusu.

* Tiyatro işleten, tiyatro sahibi kimse.

tiyatrocülük

* Tiyatro sanatçılığı.

* Tiyatro işletme işi.

tiyatrolaştırma

* Tiyatrolaştırmak işi veya durumu.

tiyatrolaştırmak

* Oyun durumuna getirmek.

tiye almak

* biriyle alay etmek, eğlenmek.

tiz

* İnce, keskin (ses).

tizleşme

* Tizleşmek işi.

tizleşmek

* Ses tiz bir durum almak.

Tl

* Talyum'un kısaltması.

Tm

* Tulyum'un kısaltması.

Togolu

* Togo halkından olan.

toğrul

* Bkz. Çakırdoğan.

Toharca

* Orta Asya'da kullanılmış olan eski bir Hint-Avrupa dili.

toht

* Çoban köpeklerinin boynuna takılan dikenli demir halka, tasma.

tohum

* Bitkilerde döllenme sonunda yumurtacıktan oluşan ve yeni bir bitki oluşmasını sağlayan tane.

* Soy sop, döl, nesil, sülâle.

* Ortaya bir sonuç çıkaran, bir sonucun oluşmasına sebep olan şey.

* Spermatozoit.

tohum zarı

* Tohumu dıştan sararak onu koruma altına alan zar.

tohuma kaçmak

* üreme veya üretme gücü kalmamak.

* yaşlanmak, evlenme çağı geçip kartlaşmak.

tohumcu

* Tohum yetiştiren veya satan kimse.

tohumculuk

* Tohum yetiştirme işi.

tohumlama

* Döllemek işi.

tohumlamak

* Döllemek.

* Dişi bir hayvanı, erkeğinden alınan tohumla yapay olarak döllemek.

tohumlanma

* Tohumlanmak işi.

tohumlanmak

* Tohumlu duruma gelmek.

tohumlu

* Tohumu olan.

* Tohumla üreyen.

tohumlu bitkiler

* Bitkiler dünyasının büyük bir şubesi, çiçekli bitkiler.

tohumluk

* Tohum için ayrılan.

* Tohum saklanan yer.

tohumu dökülmek

* geçirdiği büyük bir korku dolayısıyla dölden kesilmek.

tok

- * Açlığını gidermiş, doymuş, aç karşıtı.
- * (kumaşlar için) Sık ve kalın dokunmuş.
- * (ses için) Kalın ve gür.
- * Sevgi, sevecenlik, başarı veya para, mal gibi şeyleri elde etmiş ve bunlara kavuşmuş olan.

tok evin aç kedisi

- * ihtiyacı olmadığı hâlde aç gözlülük eden.

tok gözlü

- * Bkz. tok gözlü.

tok gözlü

- * Gözü malda olmayan, gözü tok.

tok gözlülük

- * Tok gözlü olma durumu.

tok karnla

- * doymuş olarak.

tok karnına

- * yemekten sonra.

tok sözlü

- * Hatır ve gönül dinlemeden, hiçbir şeyden çekinmeden konuşan.

tok sözlülük

- * Tok sözlü olma durumu.

tok tok

- * Kalın ve gür sesle.

tok tutmak

- * (yiyecekler için) açlığı uzun süre giderme veya doyurma özelliği olan.

toka

- * Kemer, kayış vb nin iki ucunu birbirine bağlamaya, bunları istenilen genişlikte tutmaya yarayan, türlü biçimlerde tutturmalık.
- * Kadınların saçlarını tutturmaya yarayan, bazen de süs olarak kullanılan araç.

toka

- * El sıkışma.
- * İçki içerken birinin şerefine, sağlığına kadeh tokuşturma.

toka etmek

- * el sıkışma.
- * karşılıklı iki parçayı getirip birbirine dayamak.
- * kadeh tokuşturmak.
- * vermek.

tokaç

- * Çamaşır yıkarken kullanılan, tahtadan, yassı tokmak.

tokaçlama

- * Tokaçlamak işi.

tokaçlamak

- * (çamaşırı) Tokaçla dövmek.

tokaçlanma

- * Tokaçlanmak işi.

tokaçlanmak

* (çamaşır) Tokaçla dövölmek.

tokalaşma

* Tokalaşmak işi.

tokalaşmak

* Birbirinin elini sıkmak, el sıkışmak.

tokalı

* Tokası olan, toka takılmış olan.

tokat

* (insana) El içi ile vuruş.

tokat

* Hayvan ağılı.

* Tarla, bahçe veya mandıra kapısı.

tokat atmak (aşk etmek veya patlatmak)

* el içi ile vurmak.

* dolandırmak.

tokat yemek

* (kendine) tokat vurulmak.

* yenilgiye uğramak.

* dolandırılmak.

tokatçı

* Dolandırıcı.

tokatçılık

* Dolandırıcılık.

tokatlama

* Tokatlamak işi.

tokatlamak

* Tokat atmak.

* Bir kimseyi dolandırmak, hile yoluyla parasını almak.

tokatlanma

* Tokatlanmak işi.

tokatlanmak

* Tokat atılmak.

toklu

* Bir yıllık kuzu.

tokluk

* Tok olma durumu.

tokmak

* Ağaçtan yapılmış iri çekiç.

* Kapı kanadına asılı ve kapı çalmaya yarayan, türlü biçimlerde metal parça.

* Kapı kolu yerinde bulunan ve kapıyı açmağa yarayan topuz.

* Dibeekte dövme işi için kullanılan ağaçtan araç.

* Davul vb. vurma çalgılan çalmakta kullanılan ve çalgının bir parçası olan araç.

tokmak gibi

* tüküz etli.

tokmak tokmak

* etli, kalın.

tokmakbaş

* Kaya balığı.

tokmakçı

* Jigolo.

tokmaklama

* Tokmaklamak işi.

tokmaklamak

* Tokmakla vurmak.

toksikolog

* Toksikoloji ile uğraşan kimse.

toksikoloji

* Zehirle, onların organizmaya olan etkileriyle ve zehirlerin belirlenmesiyle uğraşan bilim dalı.

toksikoman

* Dıştan sağlanan her türlü maddeye (özellikle toksit bir maddeye) karşı fiziksel ve ruhsal bir bağımlılık duyan, vücudunda bu maddenin yarattığ olağanüstü etkilerin arayışı içinde olan kişi.

toksikomani

* Uyuşturucu madde tutkunluğu.

toksin

* Canlı organizmalarda görülen zehir.

tokuç

* Tahtadan yassı tokmak.

tokurcun

* Bkz. dokurcun.

tokurdama

* Tokurdamak işi.

tokurdamak

* Hava, suyun içinde kabarcıklar durumunda yükselirken ses çıkarmak.

tokurdatma

* Tokurdatmak işi.

tokurdatmak

* Tokurdamak işini yaptırmak.

tokurtu

* Tokurdama sesi.

tokuş

* Bkz. değiş tokuş.

tokuşma

* Tokuşmak işi.

tokuşmak

* Elle tutulan iki şeyi birbirine çarpmak, çarpışmak.

* Kafa kafaya vuruşmak.

tokuşturma

* Tokuşturmak işi.

tokuşturmak

* Birbirine dokundurmak, arpıştırmak.

tokuz

* Sık ve kalınca, tok (kumaş).

tokyo

* Genellikle plâstik, açık bir tür terlik.

tol

* Taş kemer veya taş kemerlerle yapılmış ev, oda, kapı vb.şey.

* Yayla veya bahçe kulübesi.

* Küçük köy.

tolerans

* Hoşgörü, müsamaha.

* İşlenmiş bir parçanın yapım ölçüsünde olabilecek özür payı.

toleranslı

* Hoşgörölü, müsamahalı.

toleranssız

* Hoşgörsüz, müsamahasız.

toleranssızlık

* Hoşgörsüzlük, müsamahasızlık.

tolga

* Savaşçıların veya itfaiyecilerin başlarına giydikleri demir başlık, migfer.

tolgalı

* Tolgası olan.

tolgasız

* Tolgası olmayan.

tolkşov

* Bkz. söz gösterisi.

tolüen

* Maden kömürü katranında benzinle birlikte bulunan, eritici ve leke çıkarıcı olarak kullanılan, yanabilir sıvı hidrokarbür, CH.

tomahavk

* Amerikan yapısı Cruise güdümlü füzelerinin bir türü.

* Kuzey Amerikalı kızılderililerinin kullandığı savaş baltası.

tomak

* Ağattan yapılmış top.

* Ağattan yapılmış gürz.

* Bir tür kalın ve ağır çizme.

tomar

* Dürölerek boru biçimi verilmiş deri, kâğıt.

* Topun içini silmekte kullanılan, ucu fırçalı çubuk.

tombak

* Kuyumculukta kullanılan, % 80 bakır, % 20 çinkodan oluşan sarı renkli alaşım.

* Bu alışından yapılmış.

tombala

- * Torbadan numaralı taşlar çekilerek, üzerinde numara yazılı kâğıtlarla oynanan bir talih oyunu.
- * Tombala kartında bütün numaraların doldurulmasıyla kazanılan en büyük ödül.

tombala çekmek

- * tombala oynamak.

tombalacı

- * Tombala çektirerek para kazanan kimse.

tombalacılık

- * Tombalacının işi.

tombalak

- * Kısa boylu, şişman, tıknaz ve tombulca.

tombaz

- * Irmaklarda işleyen, altı düz kayık.
- * Üzerinde köprü kurulan, altı düz kayık biçiminde duba.

tombik

- * Kuzey Afrika kıyılarında avlanan bir çeşit orkinosun yavrusu, tombilya.
- * Küçük ve şişman çocukları severken söylenen söz.

tombilik

- * Küçük ton balığı.

tombilya

- * Orkinos yavrusu, tombik.

tombul

- * Şişman, şişkin, dolgun.
- * Dolgun, etli.

tombulca

- * Oldukça tombul, biraz tombul.

tombullaşma

- * Tombullaşmak işi.

tombullaşmak

- * Tombul duruma gelmek, şişmanlamak.

tombulluk

- * Tombul olma durumu.

tomografi

- * Bir organ veya organizma kesitinin röntgenle filmini çekme yöntemi.

tomruğa atmak

- * tutuk evine koymak.

tomruğa vermek

- * işkence aracına suçlunun ayaklarını geçirmek.

tomruk

- * Kesilmiş ağacın silindirik biçimindeki gövdesi.
- * İşlenmek veya biçilmek için hazırlanmış taş kütlesi.
- * Tomurcuk.
- * Tutuk evi.

tomruklama

* Tomruklamak işi veya durumu.

tomruklamak

* Tomruk durumuna getirmek.

tomruklanma

* Tomruklanmak işi.

tomruklanmak

* Tomruk durumuna gelmek.

tomurcuk

* Bir bitkinin üzerinde bulunan ve ileride sap, çiçek veya yaprak verecek olan filiz.

* Özellikle çiçeği verecek olan gonca.

tomurcuklanma

* Tomurcuklanmak işi.

* Baş vermek, meydana çıkmaya hazır olmak.

tomurcuklanmak

* Tomurcuk oluşmak.

tomurma

* Tomurmak işi veya durumu.

tomurmak

* Ağacı dibinden kesmek.

* Ağaç ve asmalarda filiz vermek üzere gözler kabarmak; tomurcuklanmak.

* Şişip kabarmak.

ton

* Bin kilogramlık ağırlık birimi; bir metre küp hacminde ve + 4° C deki arı suyun ağırlığı.

ton

* İnsan veya çalgı sesinin yükseklik veya alçaklık derecesi.

* Konuşmada sesin duygulanı belirtecek biçimde çıkması.

* Ses titreşimlerinin yükselip açılması, titrem.

* Bir rengin koyuluk veya açıklik derecesi.

ton balığı

* Orkinos.

tonaj

* Bir taşıtın alabildiği ton miktarı.

* Bir ticaret gemisinin iç hacminin hesaplanmasıyla bulunan taşıma kapasitesi.

tonalite

* Belirli bir tonda yazılmış müzik parçasının niteliği.

tonga

* Hile, düzen, tuzak.

tongaya basmak (veya düşmek)

* kendisini kötü bir duruma düşürmek için hazırlanan bir düzene uğramak, tuzağa düşmek.

tonik

* Organları uyaran ve güçlendiren (ilâç).

* Bazı içkilere katılan sıvı madde.

* Cilt bakımında kullanılan yüze ve boyna sürülen losyon.

tonilâto

* Gemilerin alabileceği yükü belirtmekte kullanılan, bir tona eşit birim.

tonilâtoluk

* Herhangi bir tonilâto hacminde olan.

tonla

* pek çok.

tonlu ünsüz

* Ciğerlerden gelen havaya ses tellerinin titreşip ton vermesiyle boğumlanan ünsüz türü, ötümlü ünsüz, yumuşak ünsüz: b, c, d, g, ğ, j, ı, m, n, v, y, z.

tonlu vurgu

* Hem yüksek, hem yeggin hem de dinamik vurgu.

tonluk

* Herhangi bir ton hacminde olan.

tonlulaşma

* Ünsüzlerin boğumlanması sırasında, ciğerlerden gelen havaya ses tellerinin titreşerek ton vermesi, ünsüzlerin tonluluk niteliği kazanması.

tonmayster

* (radyo ve TV.de) Ses sorumlusu, ses yönetmeni.

tonoz

* Tuğla ve harçla örülmüş, alttan obruk, yanm silindir biçiminde tavan örtüsü.
* Bir kemerin aralıksız devam etmesiyle oluşan örtü biçimi.

tonsuz ünsüz

* Ciğerlerden gelen havanın ses tellerinde titreşime uğramadan ve ton almadan boğumlanması ile oluşan ünsüz, ötümsüz ünsüz, sert ünsüz: ç, f, h, k, p, s, ş, t.

tonsuzlaşma

* Ses tellerinin ciğerlerden gelen havayı titreştirmemesi ve ton vermemesi; ünsüzlerin boğumlanma sırasında titreşimlerini kaybederek tonsuzluk niteliği kazanması.

tonton

* Sevimli, hoş kimse.

top

* Birçok spor oyunlarında kullanılan türlü büyüklükte, genellikle kauçuktan yapılmış toparlak.
* Bazı aletlerde bulunan toparlağmsı parça.
* Gülle veya şarapnel atan büyük, ateşli silâh.
* Kumaş, kâğıt gibi şeylerin belli miktardaki bağı, ferde.
* Birçok şeyin hepsi.
* Kumaş, kâğıt vb. şeylerin düzenli bir yığın durumuna getirilmiş bağı.
* Yuvarlak biçimde olan, toparlak.
* Tamamen, bütünüyle.
* Homoseksüel erkek.

top ağaç

* Gövdesi yüksekçe bir yerden kesilerek dallandırılan ağaç.

top altı

* Kale toplarının koruması altındaki yer; bir şehrin yakın çevresi.

top arabası

* Sahra topunun oturtulmuş bulunduğu tekerlekli taşıt.

top atımı

* Top atma işi veya biçimi.

top atmak (veya topu atmak)

* batkılığa uğramak, iflâs etmek.
* sınıfta kalmak.

top çam

* Toplu ve düzenli çam türü.

top etmek

* bir şeyi yığın durumuna getirmek.

top gibi gürlemek

* (ses ve konuşma için) gür ve gürültülü bir biçimde.

top gibi patlamak

* birden gelen şaşırtıcı ve ürkütücü haber duyulmak.

top kandil

* Birçok kandilin birleştirilmesiyle yapılmış avize.

top mermisi

* Top ile atılan sivri uçlu, silindirik biçiminde mermi.

top patlıcan

* Yuvarlak ve etli patlıcan türü.

top sağır

* Tam sağır.

top sakal

* Uzun ve gür sakalı alttan yusuvarlak düzeltip kesilmiş olan (kimse).

top sakallı

* Top sakalı olan.

top sürme

* Topu kısa kısa vurarak karşı tarafın kalesine veya potasına doğru götürme, dripling.

top sürmek

* kısa vuruşlarla, topu kaçırmadan karşı takımın kalesine veya potasına doğru götürmek.

top tekniği

* Oyuncunun topla dilediği gibi oynayabilmesi, topu kullanabilme becerisi.

top top

* top biçiminde, yuvarlak yuvarlak.
* birçok top olarak.

top tüfek

* Türlü silâhlar.

top yekûn

* Bkz. topyekûn.

top zambak

* Zambak.

topa tutmak

* üzerine topla ateş etmek.

topaç

* Çevresine ip sarılıp birden bırakılarak veya kamçı ile vurularak döndürülen koni biçiminde ucu sivri oyuncak.

* Kurşun borunun ağzını genişletmekte kullanılan bir tür ağaç tıkaç.

* Kayık küreğinin toparlakça yeri.

* Toparlak sepet veya küçük küfe.

topaç gibi

* vücutça toplu ve sağlıklı (çocuk).

topaççı

* Topaç yapan veya satan kimse.

topak

* Yufka açmak için avuç içinde yuvarlak bir biçim verilen hamur parçası.

* Bu biçim verilmiş herhangi bir şey.

* Hayvanlarda, parmakların ardında topuğu andıran çıkıntı.

* (bazı bölgelerde) Şişe veya kadeh.

topak topak

* Topak durumunda olarak, topak biçiminde.

topaklama

* Topaklamak işi.

topaklamak

* Toz veya küçük parçalar durumundaki bir şeyi kütle veya yığın biçiminde birleştirmek.

topaklanma

* Topaklanmak işi.

topaklanmak

* Topak durumuna gelmek.

topaklaşma

* Topaklaşmak durumu.

* Bir bütün oluşturan parçacıkların bir araya toplanması sonucu oluştuğu durum.

topaklaşmak

* Topak durumunu almak.

* Madde topaklaşmaya uğramak veya güz tutmak.

topaklaştırmak

* Bir maddeyi, bir cevheri en küçük parçalarını birbirine yapışık duruma getirmek.

topal

* Bacağındaki sakatlık sebebiyle seker gibi veya iki adımda bir, bir yana eğilerek yürüyen (insan veya hayvan).

* Ayaklarından biri kısa olan (nesne).

topal eşekle kervana katılmak (veya kaşmak)

* yetkisi ve yeteneği olmadığı hâlde önemli bir işe katılmaya yeltenmek.

topalak

* Hünnapgillerden, yapraklarından yeşil boya çıkarılan bir bitki (Rhamnus chlorophorus globosus).

topallama

* Topallamak işi.

topallamak

* Bacağındaki sakatlık sebebiyle seker gibi veya iki adımda, bir yana eğilerek yürümek.

* (işler) Gerekliği gibi yürümek, aksamak.

topallayış

* Topallamak işi veya biçimi.

topallık

* Topal olma durumu.

toparlacık

* Pek yuvarlak, yusuvarlacık.

* (insan için) Kısa boylu ve şişman.

toparлак

* Top biçiminde olan, yuvarlak (şey), küre, kürevî.

* Top cephanesi taşıyan araba.

toparлак hesap

* Yuvarlak hesap.

toparлак rakam

* Bkz. toparлак sayı.

toparлак sayı

* Yuvarlak sayı.

toparлакça

* Toparlağa yakın bir biçimde olan.

toparlama

* Toparlamak işi.

toparlamak

* Bir araya getirmek, toplu bir duruma sokmak.

* (düşünce için) Neler üzerinde durulacağını hatırlayıp bir araya getirmeye çalışmak.

* Şaşkın durumdan kurtulup kendine gelmek.

* Çeki düzen vermek.

toparlanış

* Toparlanmak işi.

toparlanma

* Toparlanmak işi.

toparlanmak

* Toparlamak işine konu olmak veya toparlama işi yapılmak.

* Para yönünden durumunu düzeltmek.

* Sağlığı düzeltmek.

* Bir işi, bir hareketi yapmaya hazır duruma gelmek.

toparlayıcı krem

* Esnekliğini yitirmiş cildi sıkıştırıp düzelten krem türü.

topatan

* Güzel kokulu, sarı renkte, uzunca bir kavun türü.

topaz

* Alüminyum silikası ve flüorinden oluşan, kahverengi veya soluk sarı renkte değerli taş.

topbaş

* Anadolu'da özellikle Tokat yöresinde yetiştirilen açık renkli, orta boy yapraklı ve tatlı içimli bir tür tütün.

topbaş balık

* Kefal.

topçeker

- * Ağır top taşıyan, küçük savaş gemisi, gambot.
- * Top çeken (hayvan veya araç).

topçu

- * Topların kullanılışı, bakımı üzerine yetiştirilen asker sınıfı.
- * Sınıfta kalmış öğrenci.
- * Futbolcu.

topçuluk

- * Topçu sınıfı.

tophane

- * Top yapılan, top dökülen yer.
- * Topçu askerinin eğitildiği yer.

topik

- * Tahin, nohut, patates ve soğanla yapılan meze.

topla

- * Üç parmaklı diren.

toplaç

- * Elektrik dinamolarında, hareketli bölümün üzerindeki iletken devrelerde oluşan akımı toplayıp tek bir devreye veren araç, kolektör.

toplam

- * Toplama işleminin sonucu, mecmu, yekûn.

toplama

- * Toplamak işi.
- * Sayıları veya nicelikleri birbirine ekleyip toplamını bulma işlemi.
- * Kalın bazlamaya benzer bir çeşit tandır ekmeği.

toplama işareti

- * Toplama işlemini ifade eden + işareti.

toplama kampı

- * Savaşta, düşman milletten sivil halkın, savaş tutsaklarının veya siyasî tutukluların topluca tutuldukları yer, temerküz kampı.

toplamak

- * Bir araya getirmek.
- * Devşirmek.
- * Devşirip kaldırmak.
- * Dağınıklıktan kurtarmak.
- * Bir araya getirmek, düzene sokmak, düzeltmek.
- * Artırıp biriktirmek.
- * Sayıları veya nicelikleri birbirine ekleyip toplamını bulmak.
- * Hizmete çağırarak.
- * (vergi veya bağış için) Verecek olanlardan almak.
- * Şişmanlamak, kilo almak.
- * (çıban, yara için) İrinlenmek.
- * Sayıları veya nicelikleri birbirine ekleyip toplamını bulmak.

toplanan

- * Toplama işleminde toplamı oluşturan sayılardan her biri.

toplank

- * Toplantı durumunda bulunan.

toplanılma

- * Toplanılmak işi.

toplanılmak

- * Kişiler bir araya gelmek.
- * Toplamak işi yapılmak.

toplanış

- * Toplanmak işi veya biçimi.

toplanma

- * Toplanmak işi.

toplanmak

- * Toplamak işine konu olmak.
- * Toplantı yapmak.
- * Kendine çeki düzen vermek.
- * Şişmanlamak.

toplantı

- * Birden çok kimsenin türlü amaçlarla bir araya gelmesi, içtima.
- * Bir gündem üzerinde görüşmek amacıyla ilgililerin katılmasıyla yapılan birleşim.
- * Bir meclisin bir yıl içindeki birleşimlerinin tümü.

toplantı salonu

- * Toplantıların yapıldığı geniş mekân.

toplantı yeri

- * Toplantının yapıldığı yer veya merkez.

toplardamar

- * Kanın, vücudun her yanından kalbe gitmesine yarayan damar.

toplaşma

- * Toplaşmak işi.

toplaşmak

- * Toplanmak.
- * Top durumuna gelmek.

toplatılma

- * Toplatılmak işi.

toplatılmak

- * Toplamak işi yaptırılmak.
- * (yakalanan şeyler) Satıcılardan alınmak.

toplatma

- * Toplatmak işi.

toplatmak

- * Toplamak işini yaptırmak.

toplayış

- * Toplamak işi veya biçimi.

toplu

- * Topu olan.
- * Hep bir arada, toplanmış.
- * Düzene konmuş.
- * Topunu içine alan.
- * Vücutça dolgun.

toplu çalışma

* Seminer, şölen.

toplu çalışma

* Bir konu, bir iş için gerçekleştirilen birlikte çalışma, seminer.

toplu durum

* Genel görünüm, konjonktür.

toplu görüşme

* Açık oturum, panel.

toplu iğne

* Başında küçük bir toparlak bulunan iğne.

toplu konut

* Önceden plânlanmış belli bir yerleşim bölgesinde vatandaşa devletin açtığı kredi yardımlarıyla ve katkılarıyla oluşturulan yapılar bütünü.

toplu sözleşme

* İş kanununa göre, iş verenle bir yerde çalışan işçiler arasındaki çalışma şartlarını ve ücretleri düzenlemek amacıyla, işçilerin bağlı olduğu sendika ile iş veren arasında belli bir süre için imzalanan anlaşma.

toplu tabanca

* Mermi yuvası bir eksen etrafında dönen top içerisinde bulunan tabanca, toplu.

toplu tartışma

* Forum.

toplu taşıma

* Bir şehir halkının ulaşım ihtiyacının, çok sayıda insan taşımaya elverişli büyük taşıma araçlarıyla karşılanmasını sağlayan ulaşım sistemi.

toplu taşımacılık

* Toplu taşıma yapmak durumu.

topluca

* Toplu olarak.

* Vücutça biraz dolgun.

topluluk

* Nitelikleri bakımından bir bütün oluşturan kimselerin hepsi, toplum, camia, cemiyet, vücut dolgunluğu.

* Aynı yerde bulunan insan kalabalığı.

* Müzik eserlerini birden fazla ses veya sazla seslendirmek için oluşturulan grup.

* Sanatçı grubu, ansambl.

topluluk adı

* Birlik kavramı taşıyan topluluğa verilen: Ordu, alay, tabur, sürü gibi.

topluluk eki

* İsimlerde sayı bakımından topluluk ve birliktelik gösteren ek.

topluluk ismi

* Bkz. topluluk adı.

topluluk sayısı

* Topluluğu meydana getiren sayı.

toplum

* Aynı toprak parçası üzerinde bir arada yaşayan ve temel çıkarlarını sağlamak için iş birliği yapan insanların tümü, cemiyet.

* Topluluk.

toplum bilimci

* Toplum bilimi bilgini, içtimaiyatçı, sosyolog.

toplum bilimcilik

* İnsan hayatındaki bütün olayları yalnızca toplumsal yapı ve kuruluş biçimleriyle açıklama eğilimi.

toplum bilimi

* Toplumun oluşum, işleyiş ve gelişim yasalarını inceleyen bilim dalı, içtimaiyat, sosyoloji.

toplum bilimsel

* Toplum bilimiyle ilgili olan.

toplum dışı

* Toplumun dışında kalan.

toplum felsefesi

* Toplumcu görüşe dayalı düşünce ve değerlendirme.

toplum içincilik

* İnsanın kendisini evrenin merkezi sayma görüşü.

toplum polisi

* Toplumsal olayları izlemek ve denetlemek amacıyla oluşturulmuş polis birimi ve polisiye güç.

toplum yapısı

* Sosyal hayattaki irili ufaklı pek çok sayıda sosyal grubun meydana getirdiği yapı.

toplumcu

* Toplumculuktan yana olan (kimse veya görüş), sosyalist.

toplumcu gerçekçi

* Toplumcu gerçekçilik yanlısı olan kimse.

toplumcu gerçekçilik

* Toplumsal olayları ve ilişkileri toplum bilimi açısından ele alarak hem gerçekçilik hem de gelişme süreci içinde irdeleyen roman türü.

toplumculuk

* Toplumsal refahı devlet inisiyatifinin getireceğini savunan, işçilerin yönetime katılmalarına ağırlık veren, hür teşebbüsü devletin ve sendikaların baskısı altında tutmaya çalışan, telkin ve propagandalarını eğitim, tarım ve vergi reformları üzerinde yoğunlaştıran siyasî öğretilere verilen ad, sosyalizm.

toplumdaş

* Aynı topluma bağlı bireylerin her biri.

toplumlar arası

* Toplumlara ilgilendiren durum.

toplumlaşma

* Toplum durumuna gelme.

toplumlaşmak

* Toplum durumuna gelmek.

toplumlaştırma

* Toplumlaştırmak işi.

toplumlaştırmak

* Toplumculuk ilkeleri çerçevesinde topluluğa mal etmek.

toplumsal

* Toplumla ilgili, topluma ilişkin, içtimai, sosyal.

toplumsal bilim

- * Toplum bilimi.

toplumsal bunalım

- * Toplumun genel olarak psikolojik bir sıkıntıya girmesi.

toplumsal bütünleşme

- * Toplumda amaçların izlenmesinde beliren duygu ve davranışlardaki birlikteliğin geliştirilmesi.
- * Ortaklaşa amaçların izlenmesinde duygu ve davranışlarda ortak ölçümün geliştirilmesi.

toplumsal çözülme

- * Birbirine bağlı kişiler veya gruplar arasında amaca ulaştıracak görevlerin yapılamaması sebebiyle ilişkilerin bozulması.

toplumsal davranış

- * Toplumun değişik türlerinde ve bireyleri arasında sağlanan iletişim etkinliği ve ilişkileri.

toplumsal dayanışma

- * Toplumun kurum ve kuruluşlarıyla ortak değerlerde birleşmesi ve birlikte hareket etmesi.

toplumsal değer

- * Toplumun her katmanınca benimsenen ve savunulan değer.

toplumsal değişme

- * Toplumun siyasal, sosyal ve ekonomik gelişme ve değişmelere paralel olarak gösterdiği eğilim.

toplumsal denge

- * Bir toplumun başlıca kesimlerinin geniş ölçüde bir uyum içinde bulunmasını sağlayan toplum ve kültür bakımından bütünleşme.

toplumsal farklılaşma

- * Kişi veya gruplarda farklı özelliklerin topluca meydana getirilmesi, tanınması ve benimsenmesi.

toplumsal gelişme

- * Toplumun bütün olarak değişmesi ve gelişmesi.

toplumsal ilişki

- * Toplumun değişik unsurlarının karşılıklı etkileşimi ve ilişkisi.

toplumsal yapı

- * Bkz. sosyal yapı.

toplumsal yardım

- * Toplum bireyleri arasında ve toplumlar arasında kurulan yardımlaşma.
- * Toplumsal içerikli yardım.

toplumsallaşma

- * Bireyin kişilik kazanarak belli bir toplumsal çevreye hazırlanması, toplumla bütünleşmesi süreci, sosyalleşme.

toplumsallaşmak

- * Toplumsal nitelik göstermek veya kazanmak.

toplumsallaştırma

- * Toplum yararına çalışır duruma getirme, sosyalizasyon.
- * Toplumun değer yargılarına uygun duruma getirme, sosyalizasyon.

toplumsallaştırmak

- * Toplum yararına çalışır duruma getirmek.
- * Toplumun değer yargılarına uygun duruma getirmek.

topoğraf

* Topografya uzmanı.

topoğrafik

* Topografyaya ait olan.

topoğrafik harita

* Topografya haritası.

topografya

* Bir kara parçasının doğal engebe ve özelliklerini kâğıt üzerinde çizgilerle gösterme işi.

topografya haritası

* Büyük ölçekli olan ve yeryüzü biçimlerini ayrıntılarıyla gösteren harita.

topoloji

* Geometrik cisimlerin nitelikleriyle ilgili özelliklerini ve bağıl konumlarını, biçim ve büyüklüklerinden ayrı olarak alıp inceleyen geometri dalı.

topolojik

* Topoloji ile ilgili olan.

toponim

* Yer adlarını inceleyen bilim dalı.

toprağa bakmak

* ölümü yakın görölmek.

toprağa düşmek

* ölüp gömölmek.

toprağa vermek

* ölüyü gömmek.

toprağı bol olsun

* Müslüman olmayanlar için "ruhu sükûn içinde olsun" anlamında söylenir.

toprağı çekmiş

* sürekli olarak yaşadığı yerden kısa bir süre kalmak üzere gittiği başka bir yerde ölenler için söylenir.

toprağına ağır gelmesin

* bir ölünün aleyhinde bir söz söylenildiğinde kullanılır.

toprak

* Yer kabuğunun, toz durumuna gelmiş türlü kütle kırıntılarıyla, çürümüş organik cisimlerden oluşan ve canlılara yaşama ortamı sağlayan yüzey bölümü.

* Kara.

* Ülke.

* Arazi, tarla.

* Topraktan yapılmış.

toprak altı

* Toprak içinde bulunan.

toprak bilimci

* Toprak bilimi uzmanı, pedolog.

toprak bilimi

* Toprakların fiziksel, kimyasal, biyolojik vb. özelliklerini inceleyen bilim, pedoloji.

toprak boya

* İçinde demir oksidi bulunan renk, kiremit kırmızısı.

* Minerallerden elde edilen boyar madde.

toprak çekmek

* bir yerdeki toprağı başka bir yere taşımak.

toprak çimento

* Çimento ve su katılarak sıkıştırılmış toprak.

toprak doyursun gözünü

* Bkz. gözünü toprak doyursun.

toprak hukuku

* Toprak üzerindeki mülkiyet rejimini toprağın işletilmesiyle ilgili hususları düzenleyen hukuk.

toprak kayması

* Yağışların etkisiyle toprağın alt tabakalarının gevşemesi sonucu üst tabakanın oynaması.

toprak köleliği

* Toprağına bağlı kölelik düzeni.

toprak kölesi

* Toprağına bağlı köle.

toprak olmak

* ölmek.

toprak paklar

* (bir kimsenin) yaptığı kötülükler ancak ölmesiyle son bulur.

toprak rengi

* Sarı veya yeşile çalan toprağın rengi.

* Bu renkte olan.

toprak sıçanı

* Toprağın altında yaşayan bir sıçan türü.

toprakbastı

* Ayakbastı.

toprakçıl

* Toprakta yaşayan hayvan türü.

topraklama

* Topraklamak işi.

* Elektrik devresinde veya elektrikle çalışan bir araçta bir ucu toprakla birleştirmek işi.

topraklamak

* Üzerini toprakla örtmek.

topraklandırma

* Topraklandırmak işi.

topraklandırmak

* Bir kimseyi işletip geçinmesi için toprak sahibi yapmak.

topraklaşma

* Topraklaşmak işi veya durumu.

topraklaşmak

* Toprak durmuna gelmek.

topraklı

- * İçine toprak karışmış.
- * Ekecek toprağı olan (köylü).

topraksı

- * Toprağı andıran.

topraksız

- * İçinde toprak bulunmayan.
- * Ekecek toprağı olmayan (köylü).

toptan

- * Toplu olarak, tümüyle, bütünüyle.
- * Büyük ölçüde yapılan.

toptancı

- * Toptan satış yapan tüccar.

toptancılık

- * Toptan alış veriş tüccarlığı.

topu

- * tümü, hepsi.
- * (azımsanan şeyler için) yalnızca, olup olacağı.

topu atmak

- * sınıfta kalmak.

topu topu

- * Aşağı yukarı, hemen hemen.

topuk

- * Ayacağın toparlakça olan alt bölümü.
- * Ökçe.
- * Belli bir amaçla kazılmaksızın asıl yerinde bırakılan kömür bloku veya cevher kütlesi.

topuk çalmak

- * yürürken ayakların iç kemikleri birbirine çarpmak.

topuk demiri

- * Kapı menteşelerinin altta kalan erkek bölümü.

topuk kapmak

- * Bkz. dalma.

topuk kemiğı

- * Ayacağın alt ve arka kısmında bulunan kemik.

topuk vurmak

- * selâmlamadan önce ayak topuklarını yanyana getirmek.

topukdöven

- * Etekleri yere kadar uzanan kadın giysisi.

topuklama

- * Topuklamak işi.

topuklamak

- * Hayvanı topukla dürtmek.

topuklarına kadar

- * aşık kemiklerine kadar.

topuklu

* Yüksek ökçeli.

topuksuz

* Ökçe yüksekliği az olan.

topur

* Kestanenin dikenli olan dış kabuğu.

* Fındığın dışındaki yeşil kabuk.

toput

* Çökelti.

topuz

* Ucu top biçiminde eski bir silâh.

* Top biçiminde toplanmış saç.

* Bir şeyin elle tutulabilen çıkıntısı.

topuz gibi

* kısa ve tıknaz (kimse).

topuzlu

* Topuzu olan.

topuzlu kilit

* Kilit sistemini bünyesinde bulunduran kapı kolu.

topyekûn

* Eksiksiz (olarak), toplam olarak, toplu olarak.

tor

* Sık gözlü ağ.

* Ağ örgüsünde.

tor

* Toy, işe alışkın olmayan, yabanî.

* Olgunlaşmamış, ham.

* Görgüsüz, çekingen, utangaç, acemi.

tor

* Bir dairenin kendi düzleminde bulunan fakat merkezinden geçmeyen bir doğru çevresinde dönmesiyle oluşan cisim.

torak

* Kömürleştirilecek ağaç veya pişirilecek tuğlalarla dolu olan ve dışı çamur ile sıvanan kümbet.

toraman

* Tombul, iri yapılı, genç irisi.

torba

* Genellikle, pamuk, kıl ve plâstik gibi iplikten dokunmuş, türlü boy ve biçimde, ağzı büzülüp bağlanabilen araç.

* Naylon torba, poşet.

* Er bezi, husye, testis.

torba çay

* İşlendikten sonra torba içinde satışa sunulan çay, poşet çay.

torba eylemek

* torba etmek.

torba kadro

* Gereğinde yetkilinin uygun göreceği yerlerde ve miktarlarda kullanılmak için saklı bulundurulan kadroların tümü.

torba yoğurdu

* Torbaya konup süzdürülen yoğurt.

torbada (veya çantada) keklik

* ele geçirilmesi o denli kesin ki elde edilmiş sayılır.

torbalama

* Torbalamak işi.

torbalamak

* Torbaya koymak, torba biçimine getirmek.

torbalanma

* Torbalanmak işi.

torbalanmak

* Torbalamak işi yapılmak.

* Gevşeyip sarkmak.

torbalı

* Torbası olan.

torbaya koymak

* sağlamak.

toreador

* Boğa güreşçisi veya arenada boğa güreşine katılan herkes.

torero

* Arenada boğalarla mücadele eden kimse, boğa güreşçisi.

torik

* Palamut balığının irisi (Palemeye sarda).

torlak

* Genç, toy.

* Henüz evcilleşmemiş, alışmamış (hergele).

* Derviş.

torluk

* Toyluk, acemilik.

torna

* Ağaç veya metal eşyaya yuvarlak bir biçim vermek için kullanılan çarklı tezgâh.

tornacı

* Torna işi yapan kimse, torna işçisi.

tornacılık

* Torna işçiliği veya zanaatçılığı.

tornado

* Batı Afrika kıyılarında esen çok kuvvetli kıkron.

tornalama

* Tornalamak işi.

tornalamak

* Torna ile işlemek.

tornalanma

* Tornalanmak işi.

tornalanmak

* Torna ile işlenilmek.

tornalatma

* Tornalatmak işi.

tornalatmak

* Tornadan geçirtmek, torna yaptırmak.

tornalı

* Tornada işlenmiş.

* Tornalanmış parçalarla yapılmış.

tornavida

* Vidaları döndürüp yürütmek için başlarındaki kertiğe uygulanan, ucu yassı ve düz alet.

tornet

* Bilyalı tekerlekler ve küçük bir sandıktan oluşan basit taşıma aracı.

tornistan

* Gemi için, pervaneyi ters yönde çevirme.

* Ters yüz etme.

tornistan etmek

* (gemi) geri dönmek.

* bir giyeceği ters yüz etmek.

torpido

* Torpil atmaya yarar, küçük ve çok hızlı giden savaş gemisi.

torpido gözü

* Otomobillerde, içinde sürücü için gerekli şeylerin bulunduğu kapaklı küçük bölme.

torpidobot

* Torpido.

torpil

* Savaş gemilerinde su altı silâhı olarak kullanılan büyük bomba.

* Bir kimseyi kayıracı, arka.

torpil balığı

* Tırpanayı andıran ve başındaki bir organdan elektrik çıkararak başka balıkları öldüren, yavru doğurucu bir balık, uyuşturan balığı (Raia torpedo).

torpilci

* Torpil ile uğraşan kimse.

torpilcilik

* Torpilcinin işi.

torpilleme

* Torpillemek işi.

torpillemek

* Torpille batırmak.

* Sınıfta kalmak.

torpillenme

* Torpillenmek işi.

torpillenmek

* Torpillemek işi yapılmak.

torpilli

* Torpili bulunan.

* Kayıranı olan.

tortop

* Bütünüyle top biçiminde (olan).

tortop olmak

* top biçimine girmek.

tortu

* Bir çökelme sonunda bir sıvının dibine çöken katı madde, çökelti, rüsup.

* Bir şeyin bayağı, işe yaramaz duruma gelmiş olanı.

* Bir topluluğun soysuzlaşmış üyeleri.

* Kalıntı.

tortul

* Tortu niteliğinde olan.

* Tortullaşma sonucu oluşmuş.

tortul bilimi

* Yer biliminin tortulları inceleyen kolu, sedimantoloji.

tortulanma

* Tortulanmak işi.

tortulanmak

* Tortu durumuna gelmek.

tortulaşma

* Tortu durumuna gelme.

* Deniz, göl, akarsu veya karalarda katı maddelerin çökmesi olayı, sedimantasyon.

tortulaşmak

* Tortu durumuna gelmek.

tortullaşma

* Tortulaşma.

tortullaşmak

* Tortulaşmak.

tortulu

* Tortusu olan.

tortusuz

* Tortusu olmayan.

torum

* Deve yavrusu.

torun

* Bir kimseye göre çocuğunun çocuğu.

* (çokluk ekiyle kullanıldığında) Aynı soydan gelenler.

torun torba (veya torun tosun) sahibi olmak

* evlât ve torunları olmak.

torunlar

* sonraki döller, kuşaklar.

toryum

* Atom numarası 90, atom ağırlığı yaklaşık 232 olan, 112,6 yoğunluğunda, 1700° C de eriyen, kurşun rengine, havada bozulmaz, atom enerjisi kaynağı olarak kullanılan radyo etkin bir element. Kısaltması Th.

tos

* Alın veya boynuzla vuruş.

tos vurmak

* alın veya boynuzla vurmak,ssmek.

tosbağa

* Kaplumbağa.

toslama

* Toslamak işi.

toslamak

* Tos vurmak.

* (taşıt için) Baş kısmını bir yere veya bir başka taşıta hafifçe çarpmak.

* (para) Vermek.

toslaşma

* Toslaşmak işi.

toslaşmak

* Birbirine tos vurmak.

tost

* Arasına yağ sürülerek veya peynir gibi katık konularak özel makinesiyle gevretilip kızartılmış ekmek dilimi.

tost ekmeği

* Tost yapmada kullanılan ekmek.

tost makinesi

* Tost yapmaya yarayan elektrikle ısıtılan araç.

tostu

* Tost yapan veya satan kimse.

tostuluk

* Tostunun işi.

tostoparlak

* Btnyle toparlak.

tosun

* Burulmuş erkek dana.

* Sağlıklı, tıknaz delikanlı.

tosun gibi

* tıknazca ve gürbüz.

tosuncuk

* Olağandan daha iri doğmuş ocuk.

total

* Bütünsel.

totalitarizm

* Totaliter rejim ve kuram.

totaliter

* Demokratik hak ve özgürlüklerin baskı altında tutulduğu, bütün yetkilerin bir elde veya küçük bir yönetici grubunun elinde toplandığı demokratik olmayan (devlet düzeni), bütüncül.

totem

* İlkel toplumlarda topluluğun ondan türediği sanılan ve kutsal sayılan hayvan, ağaç, rüzgâr gibi herhangi bir tabii nesne, ongun.

totemcilik

* Bir toteme inanma üzerine kurulu toplumsal bir birlik, dinî uygulama biçimi, ongunculuk.

totemizm

* Totemcilik.

toto

* Kış, popo.

toto

* Spor toto.

toy

* Gençliği sebebiyle görgüsüz ve beceriksiz olan.

toy

* Ziyafet, şölen, yemekli eğlence.

toy

* Toygillerden, böcek ve tane ile beslenen, eti için avlanan, kızıl tüylü bir kuş (Otis tarda).

toyaka

* Bükerek germek için iki kat edilmiş bir ipin ucuna geçirilen tahta parçası.

toyca

* Toy (bir biçimde), toya yakışır (biçimde).

toycu

* Toy veren kimse, düşüncü.

toydan

* Toy kuşunun iri bir türü.

toyga

* Bkz. toyga çorbası.

toyga çorbası

* Yoğurtla yapılan bir tür çorba.

toygâr

* Tarla kuşu.

toygiller

* Kuşlar sınıfının, örnek hayvanı toy olan bir takımı.

toyluk

* Toy (I) olma durumu veya toyca davranış.

toyluk etmek

* toyca davranışta bulunmak.

toynak

* At, eşek gibi tek tırnaklı hayvanların tırnağı, duynak.

toynaklılar

* At, eşek, su aygır gibi parmakları toynak biçiminde olan memeli hayvanlar takımı.

toz

* Bkz. Töz.

toz

* Çok küçük ve hafif parçacıklara bölünmüş toprak.
* Çok küçük parçacıklara bölünmüş olan herhangi bir madde.
* Toz durumunda olan.

toz almak

* bir yerin tozunu temizlemek.

toz bezi

* Toz almakta kullanılan bez.

toz boya

* Sulandırılarak kullanılan, çeşitli renkte toz durumundaki boya.

toz bulutu

* Havada oluşan yoğun toz.

toz duman

* Yerden kalkarak havayı kaplayan yoğun toz.

toz etmek

* ezip harap etmek, ortadan kaldırmak.

toz fırçası

* Toz almak veya tozu temizlemek için kullanılan yumuşak kıllı fırça.

toz kondurmak (veya kondurmamak)

* bir şeyde herhangi bir kusurun varlığını kabul etmemek, bir şeyi kusursuz göstermek.

toz koparmak

* toz kaldırmak.

toz olmak

* toz hâline gelmek.
* kaybolup gitmek, kaçmak, uzaklaşmak.

toz pembe görmek

* aşırı iyimser olmak.

toz sabun

* Toz durumuna getirilmiş sabun.

toz şeker

* Ufak billûr biçiminde şeker.

toz toprak

* Bulut hâlinde olan toz.

tozan

* İncecik toz tanesi, zerre, molekül.
* Tozu çok olan yer.

tozarma

* Tozarmak işi.

tozarmak

* Toz durumuna girmek, tozlaşmak.

tozdan dumandan ferman okunmamak

* ortalık çok karışık olmak.

tozkoparan

* Çok rüzgârlı (yer).

tozlanma

* Tozlanmak işi.

tozlanmak

* Tozlu olmak, üstüne toz konmak.

tozlaşma

* Tozlaşmak işi.

* Erkek organlardaki çiçek tozunun, rüzgâr veya böceklerin aracılığıyla çiçeklerin tepciğine konması, dölleme.

tozlaşmak

* Toz durumuna girmek, tozarmak.

tozlaştırma

* Tozlaştırmak işi.

tozlaştırmak

* Toz durumuna getirmek.

tozlu

* Toza bulanmış veya tozu olan.

tozluk

* Pantolonun paçasını tozdan korumak için ayakkabının üzerine geçirilip düğmelenen veya dizden aşağı uzanarak ayağın üstünü örten dar paçalık, getr.

tozma

* Tozmak işi.

tozmak

* Bkz. Gezip tozmak.

tozpembe

* Açık pembe renk.

* Bu renkte olan.

tozu dumana katmak

* toz kaldırarak hızla gitmek veya kaçmak.

* ortalığı alt üst etmek.

tozuma

* Tozlamak işi.

tozlamak

* Toz havalanarak çevreye yayılmak.

tozuntu

* Tozlamakla havaya kalkıp uçan tozlar.

tozunu almak (atmak, silmek veya silkelemek)

- * bir şeyi silerek tozdan temizlemek.
- * dövmek, hırpalamak.

tozuta tozuta

- * Toz kaldırarak.
- * Bir şeyi toz durumunda savurmak.

tozutma

- * Tozutmak işi.

tozutmak

- * Toz kaldırmak, çevreye toz yaymak.
- * (kar için) Toz gibi savurmak.
- * Aklını yitirmek.
- * Böbürlenmek yüksekten konuşup söylediği sözü yerine getirmemek, palavra atmak, mangalda kül bırakmamak.

töhmet

- * Birine isnat olunan suç, işlenildiği sanılan, fakat henüz aydınlanmamış olan suç, suçlama.
- * Kabahatli.

töhmetlendirme

- * Töhmet altında bırakma.

töhmetlendirmek

- * Töhmet altında bırakmak, suçlandırmak.

töhmetli

- * Suçlanmış.
- * Kabahatli.

tökezleme

- * Tökezlemek işi.

tökezlemek

- * Yürürken ayağı bir yere çarpıp sendelemek.
- * Güçlük ve engellerle karşılaşmak.

tökezlenme

- * Tökezlenmek işi.

tökezlenmek

- * Tökezlemek işi yapılmak.

tökezmek

- * Tökezlemek.

tömbeki

- * Özellikle İran'da yetişen ve nargile ile içilen bir tütün türü, nargile tütünü (Nicotiana persica).

tör

- * Altın çadırda en şerefli yer.

töre

- * Bir toplulukta benimsenmiş, yerleşmiş davranış ve yaşama biçimlerinin, kuralların, görenek ve geleneklerin, ortaklaşa alışkanlıkların, tutulan yolların bütünü.
- * (dar anlamda) Bir toplumdaki ahlâkî davranış biçimleri.

töre bilimi

- * Yarar, iyi, kötü gibi sorunları inceleyen, töre ile ilgili bir davranış yasası geliştirilen, neyin uğrunda savaşılmaya değer, yaşama neyin anlam kazandırdığı, hangi davranışın iyi ve hangisinin kötü olduğu gibi sorunları kendine konu edinen bilim, ahlâk bilimi, ilmiahlâk, etik.

töre dışı

* Töreyle hiçbir ilgisi bulunmayan, töre ile ilgili yanı olmayan.

töre dışıcılık

* Töreyle inkâr eden öğretilerin genel adı, ahlâk dışıcılık, amoralizm.

töreci

* Töreyle ilke edinen, töreyi amaç olarak alan.

törel

* Töreyle uygun olan.

* Töre ile ilgili.

törelcilik

* Töreyle bir araç değil, bir amaç sayan öğreti, ahlâkçılık, moralizm.

törelî

* Törel.

törellik

* Topluluk yaşamını, insan davranışlarını düzenleyerek insanların birbirlerine ve topluma karşı ödevlerini belirleyen kural ve ölçüler bütünü.

törelsiz

* Töreyle aykırı.

tören

* Bir toplulukta, üyelerin belli bir olayı, kişiyi veya değeri ayırt edip sembolleştirmesi, bunların anlam ve öneminin güçlendirilmesi amaçlarıyla düzenlenen hareket dizisi, merasim.

tören düzeni

* Tören yapılacak yerde oluşturulan düzen, protokol.

törenli

* Törenle yapılan.

törenselle

* Törenle ilgili.

töresel

* Törel.

töretanımaz

* Töre kurallarına aykırı olan; daha üstün saydığı bir töre adına geçerli töreyi tanımayan, immoral.

töretanımazlık

* Toplumca benimsenmiş töre ile ilgili değerleri değiştirmek isteyen doktrinlerin genel adı, immoralizm.

törpü

* Ağaç veya kurşun, kalay gibi yumuşak metallerin kabasını almaya yarayan, dişleri uzun ve aralıklı olan eğe.

* Bir şeyin yüzündeki pürüzleri gidermek, düzgünleştirmek için kullanılan kısa, ince, pürüklü eğe.

törpüleme

* Törpülemek işi.

törpülemek

* Törpü ile düzeltmek.

* Sivri noktalarını gidermek.

* İnceltmek, terbiye etmek.

törpülenme

* Törpülenmek işi.

törpülenmek

* Törpülemek işi yapılmak.

törpülü

* Törpülenmiş.

tös

* Hayvanı töskürtmek için söylenir.

töskürme

* Töskürmek işi veya durumu.

töskürmek

* (hayvan) Geri geri gitmek.

* (düşmanı) Geri çekilmek.

töskürtme

* Töskürtmek işi veya durumu.

töskürtmek

* (hayvanı) Geri geri yürütmek.

* (düşmanı) Pöskürtmek.

töskürü

* Geri geri, gerisin geriye.

tövbe

* İşlediği bir günah veya suçtan pişman olarak bir daha yapmamaya karar verme.

tövbe ayları

* Bkz. büyük tövbe ayı ve küçük tövbe ayı.

tövbe etmek

* bir günah veya suçu bir daha yapmamaya söz vermek.

tövbekâr

* Günah sayılacak bir işten vazgeçmiş olan, bir daha yapmamaya karar vermiş olan (kimse).

tövbeler olsun (tövbeler tövbesi!)

* bir kimsenin herhangi bir işten çok pişman olarak tekrarlamama kararını aldığını anlatan bir söz.

tövbeli

* Tövbe etmiş olan.

töz

* Kök, asıl, cevher.

* Değişenlerin özünde değişmeden kaldığı var sayılan idealist kavram, cevher.

tözcülük

* Bir veya birçok tözün varlığını öne süren öğretilerin genel adı.

tözel

* Tözle ilgili.

Trabzon hurması

* Abanozgillerden 15 m kadar yükselebilen büyük bir ağaç (Diospyros kaki).

* Bu ağacın elma büyüklüğünde, turuncu renkte, ham iken kekre olan, olgunlaşınca tatlılaşan meyvesi, Japon

hurması.

tradisyon

* Gelenek.

tradisyonel

* Geleneksel.

trafik

* Ulaşım araçlarının yola çıkması için gerekli işlemleri yapan ve ulaşım yollarını denetleyen resmî kurum veya görevli kişiler.

* Ulaşım yollarının yayalar ve her türlü taşıt araçları tarafından kullanılması, seyrüsefer.

* Ulaşım yollarında bulunan taşıt ve yayaların tümü.

* Önemli görevlerde bulunan kişilerin bir yere gidiş gelişi.

trafik akımı

* Trafik akışı.

trafik akışı

* Trafikteki araçların kurallara uygun bir biçimde sıkışıklığa sebebiyet vermeden yürümesi, hareket etmesi
trafik akımı.

trafik işaretleri

* Trafik düzenlemek amacıyla gerekli yerlere konulan özel işaretli levhaların tümü.

trafik lâmbası

* Taşıtların ve yayaların kavşaklardan geçişini düzenleyen ışık sistemi.

trafik müfettişi

* Trafik düzenleme konusunda polislere yardımcı olan ve bu işi fahır olarak yapan kimse.

trafik şeridi

* Taşıtların bir dizi hâlinde güvenle seyredebilmeleri için taşıt yolunun işaretlerle ayrılmış bir bölümü.

trafikçi

* Trafik polisi.

trafo

* Transformator sözünün kısaltılmışı.

* Şehrin elektrik akımını sağlayan transformator kuruluşu.

tragedya

* Trajedi.

trahom

* Göz kapaklarının altında birtakım kabarcıkların belirmesiyle başlayan, tedavi edilmezse kirpiklerin içeriye kıvrılması, saydam tabakada yaralar çıkması yüzünden körlükle sonuçlanabilen bulaşıcı hastalık.

trajedi

* Konusunu efsanelerden veya tarihî olaylardan alan, acıklı sonuçlarla bağlanan bir tür tiyatro eseri, tragedya,
ağlatı.

trajik

* Trajedi ile ilgili.

* Çok acıklı, feci.

trajikleşme

* Trajikleşmek işi veya durumu.

trajikleşmek

* Trajik duruma gelmek.

trajikomedî

* Trajediye özgü ciddi ve acı verici olaylarla geleneksel olarak komediye özgü yöntemlerin içinde karıştığı
tiyatro eseri.

trajikomik

* Hem acıklı hem de güldürücü özelliği olan.

trake

* Soluk borusu.

* Eklem bacaklılarda bulunan özel solunum kanalları.

trakeliler

* Eklem bacaklıların, solungaç yerine özel bir soluk borusu taşıyan takımı.

trakit

* Yanardağ kayalıkları arasında bulunan bir feldspat türü.

traksiyon

* Çekim.

traktör

* Tekerlekleri, gevşek arazide tutunmasını sağlayacak biçimde donatılmış, arkasına römork takılabilen motorlu araç.

traktörücü

* Traktörle taşıyıcılık yapan kimse.

* Traktör kullanan sürücü.

trakunya

* Bkz. çarpan balığı.

trampa

* Para aracılığı olmaksızın, bir nesnenin dolaysız olarak bir başka nesne ile değiştirilmesi, değiş tokuş, takas.

trampet

* İki değnek ile çalınan küçük davul.

trampet çalmak

* trampete değnekle vurarak ses çıkartmak.

trampetçi

* Trampet çalan kimse.

trampetçilik

* Trampetçi olma durumu.

trampete

* Bkz. trampet.

trampelen

* Yüzme sporunda, suya yüksekten atlamada kullanılan bir ucu sabit, öteki ucu esneyen sıçrama tahtası.

* Kayakta, atlamayı yapan sporcuya gerekli hızı sağlayan, özel olarak düzenlenmiş eğik alan.

* Daha iyi bir duruma yükselmek için kendisinden yararlanan kişi, olay veya durum.

tramvay

* Yol üzerinde çıkıntı yapmayacak biçimde döşenmiş özel raylarda hareket eden yolcu taşıtı.

tramvay hattı

* Tramvayın üzerinde hareket ettiği demir rayların döşendiği tahsisli yol.

trança

* İzmaritgillerden, özellikle sıcak denizlerde yaşayan, pullu, esmer renkli, beyaz etli, kemikli bir balık.

trans

* Medyumların ruhla ilişki kurdukları zaman, girdikleri özel hipnoz durumu.

* Kendinden geçmek ve içinde bulunduğu ortamdan başka bir dünyaya veya havaya geçtiğini anlatmak için söylenen trans hâline girmek deyiminde geçer.

transandantal

* Deneyüstü.

transandantalizm

* Deneyüstücülük.

transatlantik

* Atlantığı aşan.

* Atlantik Okyanusu'nu aşarak Avrupa ve Amerika arasında çalışan gemi.

transfer

* Bir yerden başka bir yere taşıma veya götürme.

* Bir kimsenin herhangi bir hakkını bir başkasına geçirmesini sağlayan iş.

* Bir profesyonel sporcunun, para karşılığı klübünden bir başka klübe geçmesi.

transformasyon

* Biçim değişimi, dönüşüm.

transformatör

* Aynı frekansta fakat yoğunluğu veya gerilimi genellikle farklı olan bir veya birçok değişik akım sistemini değişik bir akım sistemine dönüştüren elektromanyetik indükleçli statik aygıt, dönüştürücü, muhavvile.

transformizm

* Dönüşümcülük.

transfüzyon

* Bkz. kan aktarımı.

transistor

* Germanyum veya silisyum elementlerinin iletkenliklerinden yararlanmayı sağlayarak, elektronik tüplerin elektrik titreşimlerini genişletmekte kullanılan alet.

transit

* Bir yerden, dinlenmeden, beklemeden, durmadan geçme.

* Millî topraklardan geçiş sırasında, hiç durmadan geçen mallar için gümrüksüz geçme.

* Bir katarın, bir gardaki art arda gelen yol bölgelerinden durmadan geçmesi.

transit geçmek

* bir yerden, dinlenmeden, beklemeden, durmadan geçmek.

* (mal için) gümrüksüz geçmek.

* sürücü, trafik kurallarına uymamak.

transkripsiyon

* Çevriyazı, yazı çevrimi.

transliterasyon

* Yabancı yazıların, okunuşları dikkate alınmadan harf harf aktarılması, harf çevirisi.

transmisyon

* Elektrikli taşıtlarda dingilin motoru göre gerek dikey gerek yatay düzende hareket etmesini sağlayan organ.

transplantasyon

* Bkz. organ aktarımı.

transport

* (bir yerden başka bir yere) Taşıma, iletme, nakil.

* Taşımacılık, nakliyat.

tranş

* İnek veya dana budunun orta bölümü.

trap

- * hendek, tuzak.
- * Sahnede yerde bulunan kapak.

trapez

- * Alt uçlarına bir çubuk bağlanmış bulunan iki düşey ipten yapılmış bir jimnastik aracı.
- * Bu araçla gösteri yapan sanatçı.

trapezci

- * Trapez.

tras

- * Volkanik tüp.

trata

- * Torbalı balık ağı.

travers

- * Üzerine rayların yerleştirildiği, yere enine konulmuş demir veya ağaç parçaların her biri.

traverten

- * Bazı kaynak sularının yığıldığı, genellikle kalker tortu.

travma

- * Bir doku veya organın yapısını veya biçimini bozan ve dıştan mekanik bir tepki sonucu oluşan yerel yara.
- * Canlı üzerinde beden ve ruh açısından önemli ve etkili yaralanma belirtileri bırakan yaşantı.

travmatoloji

- * Cerrahinin yara ve bereleri tedavi eden bölümü.

tre

- * Bir maddedeki kükürt oranını tespit etmek için kullanılan alet.
- * Bir elektrik devresindeki gizil güç farkını volt cinsinden ölçmeye yarayan alet.
- * Manyetik momentleri ve manyetik alanların momentlerini ölçmeye, karşılaştırmaya yarayan alet.

tremolit

- * İçinde magnezyum, kalsiyum, demir ve alüminyum bulunan, amfibol grubundan doğal silikat.

tren

- * Bir veya birkaç lokomotif tarafından çekilen vagonlar dizisi, katar, şimendifer.

trençkot

- * İçi astarlı, kemerli, su geçirmez pardösü, yağmurluk.

trençkotlu

- * Trençkotu olan.

treni kaçırmak

- * bir şeyi elde etme, bir işi gerçekleştirme fırsatını ve imkânını yitirmek.

trent

- * Eğilim.

tretman

- * Senaryo özeti.

treyler

- * Traktör veya kamyonlara, daha çok yük taşımalarını sağlamak için takılan araba.

trias

* II. Çağın yaklaşık 45 milyon yıllık dönemi.

tribün

* Kapalı spor salonlarında ve stadyum, hipodrom gibi yarışma ve gösteri yapılan yerlerde seyircilerin oturduğu koltuklu veya basamaklı bölüm.

triftong

* Üçlü ünlü.

trigonometri

* Üçgenleri hesaplamayı konu edinen matematik kolu, müsellesat.

trigonometrik

* Trigonometri ile ilgili.

triko

* Örülerek dokunan bir cins yün kumaş.

trikosefal

* Kırbaç kurdu.

trikotaj

* Örmeye işleri.

trikotajcı

* Örmeye işleri yapan kimse.

trikotajcılık

* Trikotajcının işi.

trilyon

* Milyar kere bin, 1.000.000.000.000.

* Bu sayının adı.

trilyoner

* Trilyon sahibi olan, çok zengin.

trilyonerlik

* Trilyoner olma durumu.

trilyonluk

* Niceliği trilyonla ölçülen.

* Zenginliği trilyon değerinde olan.

trinketa

* Yelkenli gemilerde pruva direğinin en altta bulunan ana sereni ve bu serene bağlanan yelken.

trio

* Üçlü.

* Üç kişiden oluşan.

tripleks

* Üç katlı.

tripoli

* Ufalandığında tozları, madeni eşyayı, taşı, mermeri, camı vb.ni temizlemeye ve parlatmaya yarayan silisli kaya.

triportör

* Eşya taşımak için bir kasası bulunan, çoğu kez motorlu, üç tekerlekli küçük taşıt, üç teker.

triptik

* Otomobiller için verilen geçici gümrük belgesi.

trişin

* Ergin durumda olan, domuzdan başka, insanlarla birçok memelinin ince bağırsağında yaşayan, ipsiler cinsinden bir solucan (Trichinella spiralis).

triton

* Trityumun, bir protondan ve iki nötrondan oluşan atom çekirdeği.

trityum

* Atom ağırlığı 3 olan radyoaktif hidrojen izotopu.

triyas

* Bkz. trias.

Troçkici

* Troçkiciliği benimsemiş veya Troçkicilik yanlısı kimse.

Troçkicilik

* Troçki'nin düşüncelerine dayanan sosyalist akım.

trok

* Değiş, trampa, mal değiş.

trol

* Teknelerle suyun dibinde sürüklenerek çekilen, huni biçiminde geniş ağızlı balık ağı.

trolcü

* Trol ile balık avlayan kimse.

trolleybüs

* Şehir içi yollarda, bir hava hattından elektrik akımı alarak çalışan otobüs.

trombon

* Sürgü kolunun hareketiyle değişik yükseklikte seslerin elde edildiği nefesli çalgı.

tromboncu

* Trombon çalan kimse.

tromp

* Binanın bir bölümünü tutmaya yarayan köşe kubbesi.

trompet

* Bir ağızlık ve kendi üstüne kıvrılmış silindirik bir borudan oluşan nefesli çalgı.

trompetçi

* Trompet çalan kimse.

tropik

* Dönence (zamanı).

tropik kuşu

* Tropik kuşgiller familyasından pembemsi tüylü, kuyruğundaki iki teleği olan deniz kuşu.

tropika

* Yer yuvarlığının ekvatora paralel ve biri (Oğlak dönencesi) güneyde, ötekisi (Yengeç dönencesi) kuzeyde bulunan iki dairesinden her biri, dönence.

* Tropikal kuşak.

tropikal

* Tropika ile ilgili, tropika bölgesinden olan.

tropikal bitki

* Tropikal iklim kuşağında yetişen gür bitki örtüsü.

tropikal bölge

* Tropikal kuşak.

tropikal iklim

* Dönenceler arasında kalan bölgelerde görülen iklim.

tropikal kuşak

* İki tropika arasında bulunan sıcak kuşak.

tropikal orman

* Tropikal kuşağın nemli havasında ve bölgelerinde yetişen orman.

tropizm

* Bitki ve hayvan gibi bazı canlıların ışık, ısı, besin gibi türlü uyancı sebeplerin etkisi altında bu uyarıcılara doğru veya tersine yer değiştirmeleri olayı, doğrulum.

troplar

* Antik çağ kuşkucularının var olan şeyler hakkında nesnel bilgi edinebilmenin imkânsızlığını kanıtlamak için kullandıkları ilkeler.

troposfer

* Atmosferin 11 km kalınlığında olan ilk katmanı.

trotinet

* Bir ayakla üzerine binilip, öbür ayakla yeri teperek yol alınan ve bir yönetme kolu ile arka arkaya iki tekerleği bulunan çocuk oyuncuğu.

trotuvar

* Yaya kaldırımı.

troyka

* Rusya'da, üç atla çekilen kızak veya araba.

tröst

* Aynı alanda iş yapan çeşitli ortaklıkların hisse senetlerinin, bir denetim teşkilâtına teslim edilmesi ve yönetimin bir teşkilâtı yöneten gruba aktanılmasıyla oluşan, tekerci sermayedarlığa dayanan ortaklıklar birliği.

truakar

* Kısa manto.

* (kadın giysisi için) Kol boyu dirsek ile bilek arasında olan.

trup

* Aynı tiyatrodaki çalışan oyuncular topluluğu.

trük

* Sinema veya tiyatrodaki teknik ustalıkla yapılan gösteri.

tu

* "Yazıklar olsun" anlamında.

-tu

* Bkz. -dı / -di.

tu kaka

* Berbat, kötü, fena durumda olduğu belirtildiğinde kullanılan bir söz.

tu kaka etmek (veya edilmek)

* hafife alıp bir kenara itmek, önem vermemek, kötülemek.

tual

* Yağlı boya resim yapmaya yarayan bez veya bu bez üzerine yapılmış tablo.

Tuba

* Cennette bulunduğuna inanılan, kökü yukanda, dalları aşağıda büyük bir ağaç.

tuba

* Üzerinde pistonlar bulunan bakırdan, nefesli çalgı.

tubeless

* Bkz. içsiz.

tufan

* Nuh Peygamber zamanında yağdığı ve bütün dünyayı su baskını altında bıraktığı anlatılan şiddetli yağmur.

* Şiddetli yağmur.

* Çok yoğun veya şiddetli.

tufeyli

* Bir kimsenin sırtından geçinen, asalak, ekti, parazit.

* Asalak.

* Salaş, virane, yıkık.

tufeylîlik

* Tufeylî olma durumu.

tugay

* Alayla tümen arasında bir birlik, liva.

tuğ

* Sorguç.

tuğamiral

* Deniz kuvvetlerinde, en küçük rütbeli amiral.

tuğamirallik

* Tuğamiral rütbesi.

* Tuğamiralin makamı ve görevi.

tuğbay

* Tugay komutanlığı yapan albay.

tuğbaylık

* Tuğbayın görevi.

tuğcu

* Osmanlı döneminde savaşlarda padişahın tuğlarını taşıyan kimse.

tuğgeneral

* Orduda en küçük rütbeli general, liva.

tuğgenerallik

* Tuğgeneral rütbesi.

* Tuğgeneralin makamı ve görevi.

tuğla

* Duvar örmekte kullanılmak için kalıplara dökülüp güneşte kurutulduktan sonra özel ocaklarda pişirilen

balçık.

tuğla harmanı

* Tuğla yapılan yer.

tuğlacı

* Tuğla yapan veya satan kimse.

tuğlacılık

* Tuğla yapıcılığı veya satıcılığı.

tuğlu

* Tuğu olan.

tuğra

* Osmanlı padişahlarının imza yerine kullandıkları, özel bir biçimi olan sembolleşmiş işaret.
* Metal paranın resimli yanı, tura.

tuğra çekmek

* Osmanlı İmparatorluğunda ferman, berat ve resmî belgelere tuğra koymak.

tuğrakeş

* Osmanlı İmparatorluğunda ferman, berat ve başka resmî belgelere tuğra çekmekle görevli kimse.

tuğrakeşlik

* Tuğrakeş olma durumu.
* Tuğrakeşin görevi.

tuğralı

* Tuğrası olan.

tuğrik

* Moğolistan'ın 100 möngü değerindeki para birimi.

tuğyan

* (akarsu) Taşma, kabarma.

tuh

* "Yazıklar olsun", "vah vah" anlamında.

tuhaf

* Alışılmamış, yabansı.
* Şaşılacak, garip.
* Güldürücü.
* Gülünç.
* Anlaşılmaz.

tuhaf olmak

* garip, alışılmamış olmak.
* şaşırarak, ne yapacağını, ne diyeceğini bilememek.

tuhafına gitmek

* o şeyi tuhaf bulmak.

tuhafiye

* Çorap, mendil, eldiven gibi giyime ve kurdele, dantel gibi giysi süsüne yarar şeyler.

tuhafiye dükkânı

* Tuhafiye satılan dükkân.

tuhafiyeci

* Tuhafiye satan kimse.

tuhafiyecilik

* Tuhafiye satma işi.

tuhaflaşma

* Tuhaflaşmak işi.

tuhaflaşmak

- * Tuhaf olmak, tuhaf duruma gelmek.
- * Saşırmak.
- * Başkalaşmak, huyu değişmek.

tuhaflık

- * Tuhaf olma durumu, yabansılık, garabet.
- * Tuhaf davranış.

tuhaflık etmek

- * güldürecek şeyler yapmak.

-tuk

- * Bkz. dık / -dik.

tul

- * Uzunluk.
- * Çokluk, fazlalık.
- * Boylam.

tul derecesi

- * Boylam.

tulânî

- * Uzunluğuna, uzunlamasına olan, boyuna.

tulû

- * (Güneş için) Doğma, doğuş.

tulûat

* Yazılı metni olmayan, kararlaştırılmış taslağı, yerine, zamanına göre oyuncular tarafından, sahnede yakıştırılan sözlerle tamamlanan oyun.

tulûat tiyatrosu

- * Önceden yazılmış metne dayanmayan, taslağı önceden kararlaştırılmış olan halk tiyatrosu.

tulûat yapmak

- * (tiyatro oyuncusu) oyun metninin dışına çıkarak içinden geldiği gibi oynamak.

tulûatçı

- * Tulûat sanatçısı.

tulûatçılık

- * Tulûat sanatçısı olma durumu.

tuluk

- * Tulum.

tulum

* Bazı yiyecek ve içecekler için koruyucu kap olarak kullanılan,önü yarılmadan bütün olarak yüzülmüş hayvan derisi.

- * Gövdesi tulumdan, üflemleri çalgı, gayda.
- * Tüp.
- * Göğüs ve pantolon bölümü bitişik giysi.
- * Şişman, tumbul.

tulum çıkarmak

- * hayvanın derisini yarmadan çıkarmak.
- * (çoğunluk sistemine dayalı seçimlerde bir partinin listesindeki bütün adaylar) seçimi kazanmak.

tulum çıkmak

* amacını eksiksiz elde etmek.

tulum gibi

* her yanı şiş, şişman.

tulum peyniri

* Tulum içine sıkıştırılarak üretilen bir tür beyaz peynir.

tulumba

* Sıvıları alçak yerlerden çekmeye veya yüksek yerlere çıkarmaya yarayan araç.

* Otomobil lâstığı, futbol topu gibi şeyleri şişirmeye veya herhangi bir sıvıyı sıkmaya, bir şey üzerine püskürtmeye yarayan araç.

tulumba kolu

* Tulumbadan su çıkarmak için tulumbaya basmayı sağlayan uzun demir kol.

tulumba tatlısı

* Özel bir makineden sıkılıp ince uzun oluklu bir biçim verilen hamur tatlısı.

tulumbacı

* Mahallelerde bulundurulan yangın tulumbalarını, yangın olan yerlere götüren ve orada yangının söndürülmesine yardım eden kimse.

* Tulumba yapan, satan veya onaran kimse.

* Külhanbeyi.

tulumbacılık

* Tulumbacı olma durumu.

* Külhanbeylik.

tulumcu

* Tulum çalan kimse.

tulumcuk

* İç kulakta, yarım daire kanallarına bağlı küçük kese.

* Bitkilerde yüzmeyi kolaylaştıran, tulum biçiminde küçük kese.

tulumlular

* Gömleklilerden, vücutları torba biçiminde kalın bir gömlekle örtülü olan deniz hayvanları takımı.

tulumsu

* Tulum biçiminde olan veya tulumu andıran.

tulumsular

* Tulumlular.

tulup

* Atılmış, eğrilmeye hazırlanmış, top biçiminde yün veya pamuk.

tulyum

* Atom numarası 69, atom ağırlığı 168,9, yoğunluğu 9,3 olan, yaklaşık 1500° C de eriyen nadir element, tulyum. Kısaltması Tm.

tumağı

* İngin, nezle, dumağı, nevazil.

tuman

* Don, şalvar.

tumba

* Alt üst (etme, olma).

* (çocuk dilinde) Yatağa atılma.

tumba etmek

- * sandalı, omurgası yukarı gelecek biçimde çevirmek.
- * araba veya vagonu ters çevirerek boşaltmak.

tumbadız

- * Kısa ve şişman.

tumşuk

- * Papağan, kartal gibi kuşların kemerli gagası.

tumturak

- * Gösteriş, debdebe.
- * Gerekli olmadığı hâlde kulağa hoş gelen, gösterişli kelimeler kullanma.

tumturak yapmak

- * vurgulamak, önemini belirtmek, etkili olmasını sağlamak.

tumturaklı

- * (söz ve anlatım için) Anlama bir şey katmayan, bir anlam bildirmeyen ama kulağa hoş gelen, gösterişli.

tun

- * Gizli yer, köşe bucak.

tun tun

- * Gizli gizli, kimse görmeksizin.

tun tun kaçmak

- * gizlice kaybolmak.

tunç

- * Bakır, çinko ve kalay alaşımı, bronz.
- * Tunçtan yapılmış olan.
- * Koyu kırmızı renkte olan.

tunç bilekli

- * Kolu, bileği çok güçlü.

tunç kafiye

- * Kafiye kelimelerin son harfleri arasında üç sestten fazla ses benzeşmesiyle veya biri diğerinin içinde bir kelime oluşturacak tarzda yapılan kafiye.

tunçlama

- * Tunçlamak işi.

tunçlamak

- * Tunç durumuna getirmek.

tunçlaşma

- * Tunçlaşmak işi.

tunçlaşmak

- * Tunç rengini almak.

tunçlaştırma

- * Tunçlaştırmak işi.

tunçlaştırmak

- * Bir sembolü tunçtan yapılmış bir heykelle canlandırmak.
- * Tunç rengi kazandırmak.

tundan tuna atmak

- * bir kişiyi uzaklara sürüp dolaştırmak.

tundra

* Kutuplara yakın bölgelerin bitki örtüsü ve bu bitkilerle kaplı geniş alan, kutup bozkırı.

tungsten

* Wolfram elementinin diğer adı. Kısaltması W.

Tunguz

* Ural-Altay dil ailesinden, doğu Sibirya'da yaşayan, avcılık ve balıkçılıkla geçinen, yarı göçebe bir topluluk.

Tunguzca

* Tunguz dili.

Tunus gediği

* vazgeçilmeyecek kârlı iş veya şey.

Tunuslu

* Tunus halkından olan (kimse).

tur

* Dolaşma.

* Bir sonuca ulaşmaya kadar yapılan iş.

* Başladığı noktada biten bir veya daha fazla yere önceden belirlenmiş bir programa göre yapılan seyahat.

-tur

* Bkz. -dır/-dir.

tur atlamak

* spor karşılaşmalarında, kur'ada kazanarak veya çok puan toplayarak bir sonraki tura katılma hakkını kazanmak.

tur atmak

* dolaşmak, dolaşıp gelmek, dönmek.

tur operatörü

* Tur düzenleyen kişi.

tura

* Tuğra.

* Halat gibi örülmüş iplik çilesi.

* Bazı oyunlarda, vurmak için kullanılan düğümlenmiş mendil.

* Ucu düğümlenmiş bir mendil aracılığıyla yanan veya yanılanların ebe tarafından cezalandırıldığı bir tür çocuk oyunu.

tura çıkmak

* gezinti yapmak.

turaç

* Sülüngillerden, uzunluğu 34 cm olan, soyu azalmış bir kuş türü (Tetrao francolinus).

turalama

* Turalamak işi.

turalamak

* İplik çilelerini turalarına ayırmak.

* Bazı oyunlarda, tura ile vurmak.

Turan

* Turancıların dünyadaki bütün Türkleri birleştirerek kurmayı amaçladıkları devletin adı.

Turancı

* Turancılık yanlısı kimse, görüş vb.

Turancılık

* Osmanlı İmparatorluğunun son yıllarında ortaya çıkmış olan, Osmanlılık ve İslâmcılık akımları karşısında bütün Türklerin tek vatanda ve tek bayrak altında birleştirilmesini amaçlayan akım.

Turanî

* Turanlı.

Turanlı

* Eskiden Orta Asya'da yaşamış olan halk veya bu halkın soyundan olan kimse.

turba

* Az çok kömürleşmiş bitkilerden oluşan yakıt.

turbalık

* Göl ve bataklıklarda yetişen bitkilerin, özellikle sfagnumun çürümesi ve kömürleşmesiyle oluşan turba yatağı.

turbo

* Havanın veya havaya katılmış bir karışımın üflenerek düzenli ve amaca uygun olarak oluşan, sağlayan.

turfa

* Az bulunur, eski, nadir.

* Değersiz, değeri düşük.

turfa olmak

* değerini yitirmek, çürümek.

turfalama

* Turfalamak işi.

turfalamak

* Değer vermemek.

turfanda

* Mevsimin başında ilk yetişen (meyve, sebze).

* Yeni, ilk kez ortaya çıkan.

turfanda meyvecilik

* Mevsimin dışında yapılan meyve yetiştiriciliği.

turfanda sebzecilik

* Mevsiminin dışında yapılan sebze yetiştiriciliği.

turfandacı

* Turfanda şeyler yetiştirip satan kimse.

turfandacılık

* Turfanda sebze ve meyve yetiştiriciliği.

turfandalık

* Turfanda meyve veya sebze yetiştirilen tarla.

turgay

* Toygar.

turgor

* Hücrenin çok su çekerek şişmesi, öz suyunun kıvamının azalması.

turist

* Dinlenmek, eğlenmek, görmek ve tanımak gibi amaçlarla geziye çıkan kimse, gezgin, gezmen, seyyah.

turistik

- * Turizmle ilgili olan.
- * Turistlerin ihtiyaçlarını karşılama amacı gözetten, turistleri ilgilendirici niteliği olan.

turizm

- * Dinlenmek, eğlenmek, görmek ve tanımak gibi amaçlarla yapılan gezi.
- * Bir ülkeye veya bir bölgeye turist çekmek için alınan ekonomik, kültürel, teknik önlemlerin, yapılan çalışmaların tümü.

turizmcı

- * Turizm işleriyle uğraşan kimse.

turizmcilik

- * Turizmcinin işi veya mesleği.

turkuaz

- * Bkz. Türkuaz.

turlama

- * Turlamak işi.

turlamak

- * Tur atmak; dolaşmak, dönüp durmak.

turmalin

- * Birleşiminde fluor, demir, manganez ve lityum bulunan alimünyum borosilikat.

turna

- * Turnagillerden, Avrupa ve Kuzey Afrika'da toplu olarak yaşayan, göçebe, iri bir kuş (Grus grus).

turna balığı

- * Tatlı sularda yaşayan yırtıcı bir balık (Esox lucius).

turna gözü gibi

- * duru sanı rengini andıran.

turna katarı

- * Arka arkaya ve teker teker dizilmiş bir durumda.

turna kırı

- * Kırmızımtırak gri.

turnaayağı

- * Bkz. düğün çiçeği.

turnacı

- * Yeniçeri ocağında padişahla ava giden, av köpekleri ve tazılara bakan, birkaç turna taşıyan bir sınıf asker.

turnagagası

- * Sardunyagillerden, tohumlarının ucunda turna gagasına benzer ince uzun bir uç bulunan, yaprakları güzel kokulu bir bitki, ıtır ieği (Geranium robertianum).

turnageidi

- * Baharda esen bir fırtına.

turnagiller

- * Turna ve telli turnayı içine alan bir familya.

turnagz

- * Berrak ve parlak sanı.

turnayı gözünden vurmak

* umulmadık bir kazanç veya çıkar sağlama imkânı ele geçirmek.

turne

* Bulunduğu yerden başka yerlere gösteri yapmak amacıyla giden tiyatro veya müzik sanatçılarının gezisi.

turnike

* Teker teker geçmeyi sağlamak amacıyla bazı yerlere konulan, uçlarından birinin çevresinde dönebilecek düzende yatay olarak yerleştirilmiş çarpı biçiminde araç.

turno

* Tek dilli, bir tekerlekli makara.

turnusol

* Birtakım bitkilerden elde edilen mavi boya maddesi.

turnusol boyası

* Bazların etkisiyle maviye, asitlerin etkisiyle kırmızıya dönüşen, bir tür yosundan elde edilen mavi boya.

turnusol kâğıdı

* Turnusol boyasından yapılan ayıraç kâğıt.

turnuva

* Oyuncu veya sporcular arasında sırayla yapılan yarışma dizisi.

turp

* Turpgillerden, yaprakları tüylü, çiçekleri beyaz, sarı, mor renkli bir bitki (Raphanus sativus).
* Bu bitkinin etli, yenilen kökü.

turp filizi

* Turp rengi.

turp gibi

* sağlığı yerinde.

turp otu

* Turp cinsi bir ot.

turp salatası

* Turpun rendelenmesi ile yapılan salata.

turpgiller

* İki çeneklilerden, turp, hardal, lahana, karnabahar, kaşık otu gibi bitkileri içine alan geniş bir familya.

turpun sıkından seyreği iyidir

* görüşmeyi, konuşmayı sıklaştırmamak doğrudur.

turşu

* Tuzlu suda veya sirkede bırakılarak özel bir kıvama getirilmiş sebze veya meyve.

turşu balığı

* Turşusu kurulan balık türü.

turşu gibi olmak

* çok yorgun düşmek.

turşu kurmak (veya yapmak)

* turşuluk sebze veya meyveleri kavanoz veya fıçıya yerleştirmek.

turşu olmak

* (yiyecek) bozulmak, ekşimek.

* güçsüzleşmek, bitkinleşmek.

turşu suyu

* Turşunun olması ile birlikte ekşimsi ve kekremsi tadı olan su.

turşucu

* Turşu yapan veya satan kimse.

turşucu dükkânı

* Turşu satan dükkân.

turşuculuk

* Turşu yapma veya satma işi.

turşulaşma

* Turşulaşmak işi veya durumu.

turşulaşmak

* İyice ezilmek, turşu gibi olmak.

turşuluk

* Turşu yapmaya elverişli.

turşusu çıkmak

* çok yorulmak.

* ezilmek, parçalanmak.

turşusunu kurmak

* "bir şeyin elden çıkarılması gerektiği hâlde buna bir türlü kıyamamak" anlamında kınama yollu söylenir.

turşuya dönmek

* çok yorulmak, bitkinleşmek.

-turt

* Bkz. -dirt- / -dirt-.

turta

* Üzeri yufka kaplı, meyveli veya kakaolu bir pasta çeşidi.

turuncu

* Turunç rengi, kızıl sarı.

* Bu renkte olan.

turunculaşma

* Turunculaşmak işi.

turunculaşmak

* Turuncu bir renge girmek.

turunç

* Turunçgillerden, bütün Akdeniz ülkelerinde yetişen kışın, yaprağını dökmeyen bir ağaç (Citrus aurantium amara).

* Bu ağacın portakala benzeyen, suyu acımtırak meyvesi.

turunçgiller

* Sedef otugillerin, turunç, portakal, limon, mandalina ve benzerlerini içine alan bir alt familyası, narenciye.

tuş

* Piyano, org gibi müzik aletlerinde veya daktilo, hesap makinesi gibi makinelerde parmak vurulan yerlerin

adı.

* Yağlı boya ressamlığında fırçadaki boyanın tuvale sürülüş biçimi.

* (güreşte) Oyun sırasında iki omzun aynı anda yere değmesiyle oluşan yenilgi.

* Eskrimde kılıcın ucunun karşı oyuncunun vücuduna değmesi.

tuşa getirmek

- * (güreşte) hasmı sırt üstü yere sermek.
- * yenmek, mağlûp etmek.

tuşe

- * Dokunuş, dokunma.

tuşe etmek

- * dokunmak, değmek.

tuşlama

- * Taşlamak işi veya durumu.

tuşlamak

- * Daktilo, hesap makinesi, telefon gibi makinelerde tuşlara basmak.
- * Tuşa getirmek, tuşla yenmek.

tut kelin perçeminden

- * çözümü güçlük gösteren bir durum karşısında söylenir.

tutacak

- * Sıcak mutfak araçlarını tutmakta kullanılan, birbirine şeritle bağlı bez çifti.
- * Ataç, tutturgaç.

tutaç

- * Lâboratuvar maşası.
- * Tutacak.

tutak

- * Bir şeyin tutulacak yeri.
- * Tutacak.
- * Maşa, kerpeten gibi araçların tutmaya yarayan kanatlarından her biri.
- * Bir anlaşma, sözleşme veya isteğin yerine getirilmesini sağlamak için teminat olarak ele geçirilen kimse, tutu, rehine.

tutam

- * Avuç içi veya parmak uçlarıyla tutulabilen miktar.
- * Az, azıcık, çok az.
- * Bankacılıkta kullanılan, borsada kota alabilmek için gerekli asgarî şirket sermayesi veya pay, hisse, lot.

tutam tutam

- * Tutulacak kadar olan miktarlardan birçoğu bir arada, parça parça, bölük bölük.

tutamaç

- * Bir şeyin tutulup çekilecek yeri.
- * Tutunacak yer.
- * Telgraf veya elektrik direklerine rahat çıkmayı sağlayan ve ayağa takılan mahmuzlu araç.

tutamaçlı

- * Tutamacı olan.

tutamak

- * Tutamaç.
- * Tutunacak, dayanacak, güvенеcek şey.

tutamaksız

- * Tutunacak, dayanacak, güvенеcek şeyi olmayan.

tutamlama

- * Tutamlamak işi.

tutamlamak

* Bir tutam almak.

tutamlık

* Bir tutam kadar.

tutanak

- * Meclis, kurul, mahkeme gibi yerlerde söylenen sözlerin, olduğu gibi yazıya geçirilmesi, zabıt, zabıtname.
- * İlgililerce imzalanmış bir durumu anlatan yazı, zabıt varakası.
- * Birçok kimsenin imzaladığı rapor, mazbata.

tutar

- * Nicelik bakımından bir şeyin bütünü.
- * Para miktarı, meblâğ.

tutarağ tutmak

* huysuzluğu depreşmek, aşırı istekte bulunmak.

tutarak

- * Ruh hastalığı nöbeti.
- * Sara.

tutarık

* Bkz. tutarak.

tutarlı

* Aralarında çelişme bulunmayan, uygun, her yönden bağdaşmış, dengeli, insicamlı.

tutarlık

- * Uygunluk, insicam.
- * Anlatımın konuyla bağdaşması, insicam.

tutarlılık

* Tutarlı olma durumu, insicamlılık.

tutarsız

* Tutarlı olmayan, insicamsız.

tutarsızlık

* Tutarsız olma durumu, insicamsızlık.

tutkal

* Deri ve kıkırdak gibi hayvansal maddelerden elde edilen, katlaşıp sertleşme özelliğiyle tahta, kâğıt vb. yapıştırmaya yarayan madde.

tutkal gibi

* sırnaşık ve yapışkan kimseler için söylenir.

tutkal şerbeti

* İçine çok az eritilmiş tutkal katılan ılık su.

tutkalcı

* Tutkallama işiyle uğraşan işçi.

tutkalcılık

* Tutkalcının işi.

tutkallama

* Tutkallamak işi.

tutkallamak

* Tutkal sürmek, tutkalla yapıştırmak.

tutkallı

- * Tutkal sürülmüş.
- * İçinde tutkal bulunan.

tutkalsız

- * Tutkal sürülmemiş.
- * İçinde tutkal bulunmayan.

tutku

- * İrade ve yargıları aşan güçlü bir coşku, ihtiras.
- * Güçlü istek ve eğilimin yöneldiği amaç.

tutkulaşma

- * Tutkulaşmak işi.

tutkulaşmak

- * Tutku durumuna gelmek.

tutkulu

- * Tutkusu olan, ihtiraslı.

tutkun

- * Gönül vermiş, meftun, meclûp.
- * Bir şeye alışmış, bağlanmış, düşkün kimse, müptelâ.

tutkun olmak

- * âşık olmak, sevdalanmak.

tutkunluk

- * Tutkun olma durumu, meftuniyet, meftunluk.

tutkuya kapılmak

- * aşırı istek ve eğilim içinde olmak.

tutma

- * Tutmak işi.
- * Destekleme.
- * Geçici işçi, yandaşma, uşak, hizmetçi.

tutmaç

- * Dört köşe kesilmiş küçük hamur parçalarından yapılan yoğurtlu çorba.

tutmak

- * Elde bulundurmak, ele almak.
- * Ele geçirmek, yakalamak.
- * Avlamak.
- * Anlamak, farkına varmak.
- * Yanında bulundurmak, alıkoymak.
- * Hürriyetinden mahrum edip bir yere kapamak, tevkif etmek.
- * Kaplamak.
- * (kırağı, çiğ, kar için) Bir yüzeyde görünür durumda olmak, kalmak.
- * Denetimi ve yetkisi altına almak.
- * Desteklemek, birinden yana çıkmak.
- * Benimsemek, beğenmek.
- * Gereğini yapmak, yerine getirmek.
- * Uygun gelmek, çelişmez olmak.
- * Hizmetine almak veya kiralamak.
- * (bir işe) Herhangi bir anlayışla girişmek.
- * İçine girmek; girişmek, yapmak.
- * Kocası olmak.
- * Dokunmak; etkisini göstermek.
- * (beddua için) Etkisini göstermek, gerçekleşmek, yerine gelmek.

- * Ağrımak, sancımak, musallat olmak.
- * Ulaşmak, varmak.
- * Para toplamı...-e varmak.
- * Uğramak.
- * Herhangi bir durumda bulundurmak.
- * Var saymak, farz etmek.
- * Hedef olarak almak.
- * Alacağa (veya vereceğe) saymak.
- * Yaklaştırmak.
- * Edinmek, peyda etmek.
- * Kullanmak.
- * Bağlamak.
- * Başlamak.
- * Beklenen sonucu vermek.
- * İş görebilmek.
- * Sürmek, zaman almak.
- * Kayıt, zabıt, not kelimelerine "etmek" anlamıyla yardımcı fiil olarak katılır.
- * Yapışarak veya sokularak çıkmaz olmak.
- * Giyinmesine yardım etmek.
- * Bir cümlede fiilden önce ve fiilin kipinde veya sıfat-fiil durumunda kullanıldığında o fiilin anlattığı işin çok beklenmediği, umulmadığı veya çok uygun düşmediği hâlde yapıldığını anlatır.

- * Sunmak.
- * İşgal etmek.
- * İzlemek.
- * Alıkoymak.
- * Bırakmamak.
- * Yönelmek.
- * Kaplamak, sarmak, bürümek.
- * Asılmak, kuvvetlice sarılmak.
- * Bir kimsenin yerini almak.
- * (otobüs, vapur, uçak vb.için) Dokunmak, hasta etmek.
- * Herhangi bir durumda kalmasını sağlamak.
- * Bir yerde kalmasını sağlamak.
- * (yemek için) Hafifçe yanmak.
- * Bir sanat eseri geniş ilgi görmek.
- * Biriktirmek, tasarruf etmek.
- * (askerlikte, bankacılıkta) Durdurmak, blokaj.

tutmalık

- * Tutmaya yarayan nesne.
- * Spor ayakkabılarının altına yerleştirilen ve kaymayı önleyen, deriden veya madenden küçük konik parçalar, krampon.

tutsak

- * Savaşta ele geçen düşman, esir.
- * Gitmesine engel olunan, serbestçe hareketine engel olunan.
- * Bir şeye veya bir kimseye çok bağlı, kendisini bir şeyin etkisinden kurtaramayan kimse.

tutsak pazarı

- * Tutsakların köle gibi alınıp satıldığı yer, esir pazarı.

tutsaklık

- * Tutsak olma durumu, esirlik, esaret.

tuttuğu dal elinde kalmak

- * dayandığı, güvendiği kimse veya şey önemini yitirerek işe yaramaz duruma gelmek.

tuttuğunu koparmak

- * becerikli olmak, giriştiği her işte başan sağlamak.

tutturabildiğine

- * (çoğunlukla satış için) Kabul ettirebildiğince, belli bir fiyatı olmaksızın.

tutturaç

* Bir şeyin bağlanıp tutturulduğu nesne.

tutturgaç

* Kâğıtları birbirine tutturmak için kullanılan telden yapılmış araç, ataç.

tutturma

* Tutturmak işi.

tutturmak

* Tutmasını sağlamak.
* Bir işe başlayıp sürdürmek, bir şeyi yapmakta olmak.
* Aklına koyup direnmek, ısrar etmek.
* (çivi, toplu iğne, çengelli iğne vb.ile) İliştirmek, bağlamak.
* Hedefe yaptırmak, değiştirmek, isabet ettirmek.
* Takip etmek.

tutturmalık

* Kopça, toka, düğme gibi iki şeyi birbirine tutturmaya yarayan nesne.

tutturuş

* Tutturmak işi veya biçimi.

tutu

* Rehin, ipotek.

tutucu

* Mevcut toplumsal düzeni, düşünceleri ve kurumları değiştirmeden, olduğu gibi korumak isteyen kimse, muhafazakâr.

* Durmalı çıkışlarda, bisikletçiye yardım eden kişi.

tutuculaşma

* Tutuculaşmak işi veya durumu.

tutuculaşmak

* Tutuculuk yapmak.

tutuculuk

* Tutucu olma durumu.
* Özellikle siyasal ve toplumsal düzeni olduğu gibi sürdürme görüşü, tutumu, anlayışı, muhafazakârlık.

tutuk

* Akıcı, rahat konuşamayan.
* Durgun, çekingen, sıkılgan.
* Eski işlevini göremez duruma gelmiş.
* Kısılmış, tutulmuş, kesik.
* Tutuklu.
* Kapalı, tıkalı.

tutuk evi

* Tutukluların kapatıldığı yer, tevkifhane.

tutuklama

* Tutuklamak işi, tevkif.

tutuklamak

* Kanun yoluyla hürriyeti kısıtlayarak bir yere kapatmak, tevkif etmek.

tutuklanış

* Tutuklanmak işi veya biçimi.

tutuklanma

* Tutuklanmak işi.

tutuklanmak

* Tutuklamak işine konu olmak.

tutuklatma

* Tutuklatmak işi.

tutuklatmak

* Tutuklamak işini yaptırmak.

tutuklu

* Kanun yoluyla hürriyetlerinden alıkonularak bir yere kapatılan (kimse), mevkuf.

tutukluk

* Tutuk olma durumu.

* Düzgün işlememe durumu.

tutukluluk

* Tutuklu olma durumu, mevkufiyet.

tutuksuz

* Tutuklanmadan (yargılanan).

tutulma

* Tutulmak işi, popülerite.

* Bir gök cisminin, araya başka bir cismin girmesiyle bütününe veya bir bölümünün görünmez olması

olayı.

tutulmak

* Tutmak işi yapılmak veya tutmak işine konu olmak, popüler olmak.

* (Ay ve Güneş) Tutulma olayına uğramak.

* Tutuk duruma gelmek.

* (bir üyesi) İşleyemez olmak.

* Birine tutkun olmak, sevmek.

* Bir işe veya birine canı sıkılmak.

* Yakalanmak.

tutulmaz

* Yakalanmaz, ele avuca gelmez.

tutulmazlık

* Tutulmaz olma durumu.

tutulmuş

* Engellenmiş, ele geçirilmiş.

tutulmuş para

* Kontrol altına alınmış para, bloke para.

tutulu

* Tutulmuş.

* Tutu olarak alınmış, merhun.

tutulum

* Bir yıl boyunca Güneş'in gök küresi üzerinde çizdiği çemberin sınırladığı daire.

tutuluş

* Tutulmak işi veya biçimi.

tutum

- * Tutulan yol, davranış.
- * Aşırı harcamalardan sakınma, iktisat, ekonomi.

tutumlu

- * Tutumlu davranan, idareli, muktesit.

tutumluluk

- * Tutumlu olma durumu.

tutumsuz

- * Tutumlu olmayan, müsrif.

tutumsuzluk

- * Tutumsuz olma durumu, israf.

tutunacak dalı olmak (veya olmamak)

- * güveneceği bir kimse veya şey bulunmak (bulunmamak).

tutunma

- * Tutunmak işi.

tutunmak

- * Tutup bırakmamak, dayanmak, sarılmak veya asılmak.
- * Aynı yerde ve durumda kalmak, direnmek, dayanmak.
- * Kendini kabul ettirmek, kendine bir yer sağlamak.
- * Kendi üzerine koymak, kullanmak.
- * Sataşmak, çıkışmak.

tutunuş

- * Tutunmak işi veya biçimi.

tuturuk

- * Ateş tutuşturacak çalı, çırpı, yonga gibi şeyler.
- * Çok ekşi.

tutuş

- * Tutmak işi veya biçimi.

tutuşma

- * Tutuşmak işi.

tutuşmak

- * Birbirini tutmak, birbirine ilişip dokunmak.
- * Girişmek.
- * Yanmaya başlamak, ateş almak.
- * Kızarmak, kızillaşmak.

tutuşturma

- * Tutuşturmak işi.

tutuşturmak

- * Tutuşmalarını veya tutuşmasını sağlamak.
- * Karşısındakinin isteyip istemediğini düşünmeksizin ansızın vermek.
- * Coşturmak, çok heyecanlandırmak.

tutuya koymak

- * tutu olarak vermek, terhin etmek.

tutya

- * Çinko.
- * Sürme.

Tuvaca

- * Tuva Türkçesi.

tuval

- * Ressamların kullandığı gerdirilmiş keten, kenevir veya pamuklu kaba kumaş üzerine yapılan resim.

tuvalet

- * Yıkama, tıraş olma, giyinme, süslenme, taranma işi.
- * Kadınların gece toplantılarında giydikleri gösterişli giysi.
- * Vücut temizliği ve bakımı için gereken nesne.
- * Ayak yolu.

tuvalet ispiertosu

- * Hekimlikte, temizlik amacıyla kullanılan binde 966sı saf, geri kalanı su olan ispiрто.

tuvalet kâğıdı

- * Ayak yolunda temizlenmek için kullanılan, özel olarak hazırlanmış ince kâğıt.

tuvalet masası

- * Kadınların süslenmek, taranmak, makyaj yapmak amacıyla kullandıkları aynalı bir tür masa.

tuvalet sabunu

- * Tuvalette temizlik için kullanılan sabun.

tuvalet takımı

- * Tuvalet veya makyaj malzemeleri bulunan çanta veya kutu.

tuvaletçi

- * Tuvalet işleten kimse.

tuyuğ

- * Mani (II) biçiminde aruzla yazılmış manzume.

tuz

- * Kokusuz, suda eriyen, yiyecekleri korumada ve tatlandırmada kullanılan billûrsu madde (NaCl).
- * Bir asitteki hidrojenin yerini bir bazın almasıyla oluşan birleşim.

tuz biber ekmek

- * Bkz. üstüne tuz biber ekmek.

tuz ekmek düşmanı

- * iyilik gördüğü kimseye hainlik yapan, aldığı yardımı inkâr eden (kimse).

tuz ekmek hakkı

- * birinin ekmek yedirip iyilik ettiği kimse üzerindeki hakkı.

tuz ruhu

- * Hidroklorik asit.

tuzağa düşmek

- * birilerince hazırlanan kötü bir duruma uğramak, oyuna gelmek.

tuzak

- * Kuş veya yaban hayvanlarını yakalamaya yarayan araç veya düzen.
- * Birini güç ve tehlikeli bir duruma düşürmek için kurulan düzen, komplo.
- * Bubi tuzağı.

tuzak kurmak

- * bir şeyi yakalamak için tuzak hazırlamak.
- * birini güç ve tehlikeli bir duruma düşürmek için düzen hazırlamak, komplo kurmak.

tuzakçı

* Tuzak kuran kimse.

tuzaklama

* Tuzaklamak işi veya durumu.

tuzaklamak

* Tuzak kurmak, tuzağa düşürmek.

tuzaklanmak

* Tuzak durumuna getirilmek.

tuzcu

* Tuz satan kimse.

tuzcul

* Tuzlu toprakları seven (bitki).

tuzla

* Kıyılarda, tava denilen havuzlara deniz veya göl suyu akıtıldıktan sonra kurutularak tuz çıkarılan yer,

memleha.

* Davarlara kırdı tuz verilen düz, taşlık ve kayalık yerler.

* Tuzlak.

tuzla buz (veya tuz buz) olmak

* (cam türünden şeyler) onarılamayacak biçimde kırılmak, dağılmak, paramparça olmak.

tuzla buz etmek

* (kırılan şeyler için) onarılmayacak biçimde kırmak, paramparça etmek.

tuzlak

* Otları tuzlu olan veya hiç ot bitmeyen, çorak, verimsiz (yer).

tuzlama

* Tuzlamak işi.

* Bir çeşit işkembe çorbası veya yemeği.

* Tuzlanarak hazırlanan.

tuzlamak

* Tuza yatırmak veya üstüne tuz eklemek.

tuzlanma

* Tuzlanmak işi.

tuzlanmak

* Tuzlamak işi yapılmak.

tuzlayayım da kokmayasın (veya kokma)

* birine, düşüncesinde aldandığını ve aklının bir şeye ermediğini anlatmak için söylenir.

tuzlayış

* Tuzlamak işi veya biçimi.

tuzlu

* Tuzu olan.

* Yapılışında tuz bulunan şeyler için, tuzu çok olan.

* Çok pahalı.

tuzlu balgam

* Birtakım deri hastalıklarının ortak adı.

* Egzama.

tuzluk

* Tuz konan kap.
* Atlarda gözün üstündeki, insanlarda köprücük kemiğinin ardındaki çukur yer.
* Otlayan hayvanların tuz ihtiyacını karşılamak üzere, öğütülmüş kaya tuzlarının, yağmurdan korunmasını ve hayvanların rahatça yararlanmasını sağlayan üstü kapalı yer.

tuzluluk

- * Tuzlu olma durumu.
- * Bir litre suda erimiş bulunan tuzların gram olarak belirlenmesi.

tuzluya mal olmak (oturmak veya patlamak)

- * çok para vererek satın almak, çok pahalı gelmek.

tuzsuz

- * Tuzu olmayan veya tuzu az olan.
- * Tatsız şakalar yapan (kimse).

tuzu kuru

- * Bir işten zarar görmeyen, kazancı yolunda.

tuzu olmak

- * katkısı olmak.

tü

- * Bkz. tüh.

-tü

- * Bkz. -dı / -di.

tüberkülin

- * Veremi teşhis ve tedavide yararlanılan, verem mikrobu kültüründen elde edilen bir sıvı.

tüberkülin testi

- * Bir kimsede tüberküloz bulunup bulunmadığını anlamak amacıyla deri altına tüberkülin aşılama.

tüberküloz

- * Verem.

tüccar

- * Ticaret yapan, ticaretle uğraşan kimse, tacir.

tüccarlaşma

- * Tüccarlaşmak işi veya durumu.

tüccarlaşmak

- * Tücar durumuna gelmek.
- * Tüccar gibi davranmak.

tüccarlık

- * Tüccar olma durumu.

tüf

* Yanardağların püskürttüğü kül, kum ve lâv parçacıklarından oluşan, çoğunlukla açık renkli, hafif gözenekli bir tür çökelti taşı.

tüfek

- * Savaş veya avda kullanılan, uzun namlulu ateşli silâh.

tüfek atmak

- * tüfekle ateş etmek.

tüfek çatmak

- * dinlenme sırasında askerlerin tüfeklerini, dipçikleri üzerinde üçerli olarak birbirine dayamak.

tüfek patlamaksızın

* Çarpışma olmaksızın.

tüfekçi

* Tüfek yapan, onaran veya satan kimse.

* Padişahı ve sarayı korumakla görevli olanlara verilen ad.

* Savaş gereçleri, silâh yapımı ve onarımı ile uğraşan asker sınıfından olan kimse.

tüfekçilik

* Tüfek yapmak veya onarmak işi.

* Tüfek satıcılığı.

tüfekhane

* Tüfek yapılan yer.

tüfeklik

* Kışla gibi yerlerde tüfekleri düzenli bir biçimde koymak için yapılmış yer.

* Tüfek kılıfı.

tüh

* Yazıklar olsun.

-tük

* -dık / -dik.

tükenik

* Bitmiş, tükenmiş.

* Çok azalmış olarak.

tükeniş

* Tükenmek işi veya biçimi.

tükenme

* Tükenmek işi.

tükenmek

* Bitmek, sona ermek, artık kalmamak.

* Güçsüzleşmek, bitkinleşmek, yılğınlaşmak.

* Verimliliğini yitirmek, söyleyecek sözü kalmamak.

tükenmez

* Tükenmeyen, bitmeyen.

* Sonsuz.

* Bir kapta ekşitilen ve alındıkça su eklenerek çoğaltılan üzüm veya üzüm, elma, armut kanşımı bir tür

içecek.

* Peynirli bir tür çorba.

* Bkz. tükenmez kalem.

tükenmez kalem

* Ucunda küçük bir bilyası bulunan ve içi özel bir mürekkeple dolu ince bir borucuktan oluşan bir kalem

türü, tükenmez.

tükenmezlik

* Tükenmez olma durumu.

tükenmişlik

* Gücünü yitirmiş olma, çaba göstermeme durumu.

tüketici

* Mal ve hizmetlerden yararlanan, satın alıp kullanan, tüketen kimse, yoğaltıcı, müstehlik, üretici karşıtı.

* Bitiren, mahveden.

tüketici sayacı

* Harcanmak üzere tüketim mahalline sevk edilen gazı ölçmekte kullanılan cihaz.

tüketim

* Tüketmek işi.

* Üretilen veya yapılan şeylerin kullanılıp harcanması, yoğaltım, istihlâk, üretim karşılığı.

tüketme

* Tüketmek işi.

tüketmek

* Kullanarak, harcayarak yok etmek, bitirmek, yoğaltmak.

* Güçsüzleştirmek, bezdirmek.

* Yürüyerek aşmak, bitirmek.

tükürdüğünü yalamak

* verdiği sözden benliğini küçülterek geri dönmek.

tükürme

* Tükürmek işi.

tükürmek

* Tükürüğü ağız içinden dışarıya atmak.

* Ağzındaki dudakları arasına getirip dışarı vermek.

* Ağız yoluyla dışarı çıkarmak.

* Küfür, öfke ve tiksinti bildiren deyimlerde geçer.

tükürüğünü yutmak

* imrenip ağzı sulanmak.

tükürük

* Tükürük bezlerinin ağza akan salgısı.

tükürük bezleri

* Dil, çene ve kulak altında bulunan, tükürük salgılayan üç çift bez.

tükürük hokkası

* İçine tükürülen kap.

tükürük otu

* Zambakgillerden, 20-30 cm yükseklikte, küçük, beyaz veya sarı çiçekli, otsu ve çok yıllık bir bitki (Ornithogalum umbellatum).

tükürükleme

* Tükürüklemek işi.

tükürüklemek

* Tükürükle ıslatmak.

tükürüklenme

* Tükürüklenmek işi.

tükürüklenmek

* Tükürüklemek işine konu olmak.

tül

* Çok ince gözenekli pamuk, ipek veya sentetik dokuma.

* Bu dokumadan yapılmış perde.

tülbent

* Pamuktan, ince ve seyrek dokunmuş hafif ve yumuşak bez.

* Bu bezden yapılmış baş örtüsü.

tülbentçi

* Tülbent satan kimse.

tüllenme

* Tüllenmek işi.

tüllenmek

* Tül görünümü alan.

tülyum

* Bkz. tulyum.

tüm

* Bir şeyin olancası, bütünü, topu, tamamı.

* Tümen sözcüğünün kısaltması.

tüm

* Tepe, tümsek.

tüm başkalaşma

* Böceklerde, kurtçuk ve koza evresi geçiren başkalaşma türü.

tüm başlılar

* Kemikleri kıkırdak olan, solungaç yarıkları bir deri kıvrımı ile örtülü omurgalı balıklar takımı.

tüm cahil

* Çok bilgisiz.

tüm kirpikliler

* Kirpikli bir hücrelilerin alt sınıfı.

tüm sayı

* Bir topluluğu, kuruluşunda oluşturan üye sayısı, adedimürettep.

tüm tanrıçı

* Tüm tanrıçılık yanlısı, kamu tanrıçı, panteist.

tüm tanrıçılık

* Tanrı ile evreni bir kılan, herşeyi tanrı olarak gören öğretilerin genel adı, kamu tanrıçılık, panteizm.

tümamiral

* Deniz kuvvetlerinde kara kuvvetlerindeki tümgeneralin dengi olan amiral.

tümamirallik

* Tümamiral rütbesi.

* Tümamiralin makamı ve görevi.

tümbek

* Tüm (II).

tümce

* Cümle.

tümceansi

* Cümlemsi.

tümnden

* Tümüyle, bütünüyle.

tümnden gelim

* Tümel bir önermeden tikel bir önermeye, yasalardan olaylara, etkenden etkiye geçme yolu, talil, dedüksiyon.

tüme varım

* Tekil olandan, özel olandan genel olana giden, tek tek olgulardan genel önermelere varan yöntem, istikra, endüksiyon.

tümel

* Belli bir sınıfa bağlı bireylerin hepsini içine alan; bütün kapsamıyla alınmış olan (önerme). Bir önermenin tümelliği "bütün" veya "her" kelimesiyle gösterilir, küllî.

tümel kavram

* Kapsamına aldığı bütün nesneleri gösteren kavram.

tümel önerme

* Konunun kapsamına giren bütün bireyler için belli bir şey bildiren önerme, tikel önerme karşıtı.

tümeller

* Cins, tür, ayrım, özellik ve ilineği içeren kavramlar.

tümen

- * Büyük küme, yığın.
- * Tugayla kolordu arasında yer alan birlik.
- * On bin erden oluşan asker kuvveti.
- * On bin.

tümen tümen

* Pek çok.

tümgeneral

* Orduda rütbesi tuğgeneralle korgeneral arasında olan general.

tümgenerallik

- * Tümgeneralin rütbesi.
- * Tümgeneralin makamı ve görevi.

tümleç

* Tümleyen şey, mütemmim.
* Genellikle fiilin anlamını çeşitli yönlerden tamamlayan, herhangi bir isim durumunda bulunan, edat alan isim veya tamlama, meful.

tümleme

* Tümlemek işi.

tümlemek

* Tüm durumuna getirmek, tamamlamak, ikmal etmek.

tümlenme

* Tümlenmek işi.

tümlenmek

* Tüm durumuna gelmek.

tümler

* Tümleyen, mütemmim.

tümler aç

* Bir dar açığı dik aç

tümör

* Bkz. ur.

tümörlenme

* Tümörlenmek durumu.

tümörlenmek

* Tümör durumuna gelmek, ur durumuna gelmek.

tümörleşme

* Tümörleşmek işi veya durumu.

tümörleşmek

* Tümör durumuna gelmek.

tümsek

* Küçük tepe.

* Çukıntılı yer, kabarıklık, şişkinlik.

tümsekleşme

* Tümsekleşmek işi veya durumu.

tümsekleşmek

* Tümsek durumuna gelmek.

tümsekli

* Tümseği olan.

* Bkz. dışbükey.

tümselme

* Tümselmek işi veya durumu.

tümselmek

* Tümsek olmak.

tümür

* Bağırsakların iç yüzeylerinde bulunan, pürtüklerin adı.

tün

* Gece.

tünaydın

* Akşamları söylenen selâmlama sözü.

tünek

* Kuşların, evcil kanatlıların üzerinde tünedikleri dal veya sırk.

tünekleme

* Tünekleme işi.

tünekleme

* Tünemek.

tünel

* Bir yandan öbür yana geçebilmek için yer altında açılan yol.

* Çevresi kapalı yol.

tünel geçmek

* aklını yaptığı işe vermemek.

tüneme

* Tünemek işi.

tünemek

* (kuşlar, evcil kanatlılar) Uyumak için bir dala veya sığa konmak.

* (tabure, yüksekçe iskemle vb. üzerine) Oturmak.

tünmek

* Hava kararıp gece olmak.

tüp

* Lâboratuvarlarda türlü işlerde kullanılan, bir ucu kapalı cam boru.

* İçine krem, diş macunu, ilaç gibi maddeler konulan, bir ucu burgu kapaklı, plâstik veya metal boru.

* Akışkan maddelerin konulduğu, genellikle silindir biçiminde, içi boş, ağzı özel tapalı kap.

tüp bebek

* Üreme organlarındaki rahatsızlıklar yüzünden ana rahminin dışında yumurtanın döllenmesi ve sonra ana rahmine yerleştirilmesi sonucunda doğan bebek.

tüp gaz

* İçine yüksek basınçla sıvılaştırılmış petrol gazı ve bütan gazı doldurulan, ısıtmada ve mutfakta kullanılan

tüp.

tüp geçit

* Nehirlerin, kanalların iki yakasını su altından bağlayan ve ulaşımı sağlayan yol.

* Büyük caddelerde yayaların karşıdan karşıya geçişini kolaylaştırmak amacıyla yolu üstten birbirine bağlayan yaya geçidi.

tüpçü

* Tüp satan kimse.

tüpçülük

* Tüp gaz satıcılığı.

tüpleme

* Tüpe yerleştirme.

tüplemek

* Tüpe doldurmak.

tüplü

* Tüpü olan.

* Tüp içinde yetiştirilen.

tüplük

* Lâboratuvarlarda cam tüpleri koymaya yarayan tahta veya metal tabla.

tür

* Çeşit.

* Ortak özellikleri olan bireylerin tamamı, cinslerin ayrıldığı bölüm.

* Kendi içinde bir birim olan ve üzerinde cins kavramının bulunduğu mantıksal kavram.

* Türlü.

-tür

* Bkz. -dır / -dir.

-tür-

* -dır/-dir.

türap

* Toprak, toz.

türban

* İnce kumaştan yapılmış, başı sıkıca kavrayan bir baş sargısı.

türbe

* Genellikle ünlü bir kimse için yaptırılan ve içinde o kimsenin mezarı bulunan yapı.

türbe eriği

* Gülgillerden, kırmızı, tatlı, küçük çekirdekli, etinden kolay sıyrılabilen bir erik çeşidi.

türbedar

* Türbede hizmet gören, türbeyi bekleyen kimse, türbe bekçisi.

türbin

* Herhangi bir akışkanın (su, buhar, gaz) kinetik enerjisi ile ve birtakım özel düzenler yardımıyla bir dönme hareketine giren araç.

türbülâns

* Karmaşa.

türdeş

* Türleri bir olan, mütecanis.

türdeşlik

* Aynı türden olma durumu, soydaşlık.

türe

* Hak ve hukuka uygunluk, adalet.

türedi

* Kendisinden umulmayan bir biçimde sivrilmiş ve hakkı olmayan bir duruma gelmiş kimse.
* Nereden geldiği, nasıl ortaya çıktığı belirsiz, gerçek bir değeri olmayan.

türel

* Türe ile ilgili olan, hukukî.

türeme

* Türemek işi.

türeme ünlü

* Kelimenin aslında bulunmayan, iç seste veya ön seste beliren ünlü: azm > azim, Rum > Urum, gepeğenç > gepeğenç gibi.

türeme ünsüz

* Kelimenin aslında bulunmayan, ön seste veya iç seste beliren ünsüz: Urmak > vurmak, ayva > hayva gibi.

türemek

* Oluşmak, ortaya çıkmak, meydana çıkmak, parçalanıp çoğalmak.
* (bir kökten) Çıkmak.

türemiş

* Oluşmuş, ortaya çıkmış, meydana gelmiş.

türemiş fiil

* Yapım eki ile kurulmuş fiil: Başlamak, güzelleşmek, duraklamak gibi.

türemiş isim

* Yapım ekiyle kurulmuş isim: Süz-geç, baş-lık, doğ-um, dur-ak, geç-it gibi.

türemiş kelime

* Yapım ekiyle kurulmuş kelime: Süzgeç (süz-geç), vergi (vergi) gibi.

türemiş sıfat

* Yapım ekiyle kurulmuş sıfat: Akıllı çocuk. Sarışın kız gibi.

türemiş zarf

* Yapım eki ile kurulmuş zarf: İlk-in, akşam-le-yin, gelmek-sizin, sürünür-cesine gibi.

türetici

- * Türeten.

türetme

* İsim veya fiil kök veya gövdesine yapım eki getirilerek kelime kurma, iştikak: Göz-lük-çü, söyle-n-ti, sev-gi gibi.

- * Bilinen bazı seylerden yararlanarak düşünce gücüyle yeni bir şey bulma, ihtira.

türetme eki

- * İsim ve fiil köklerine getirilerek yeni söz varlıkları yapan ek.

türetmek

- * Oluşturmak, ortaya çıkarmak, yaratmak, meydana çıkarmak.

türev

- * Yapım ekiyle kurulmuş kelime, müştak: Sev-gi, sev-in-mek, göz-lük gibi.
- * Bir madde üzerinde yapılan kimyasal işlemler sonucu elde edilen bir başka madde.
- * Değişken artması sıfıra giderken, fonksiyonun artmasının değişken artmasına oranının limiti.

türeyiş

- * Türemek işi veya biçimi.

Türk

- * Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan halk ve bu halktan olan kimse.
- * Asya ve Doğu Avrupa'da yaşayan, Türkçenin çeşitli lehçelerini konuşan soy ve bu soydan olan kimse.

Türk aksağı

- * Klâsik Türk müziğinde bir küçük usul.

Türk biberi

- * Kırmızı biber.

Türk kıyması

- * Yumuşak, esnek ve dayanıklı bir tür sünger, ipek süngeri.

Türk kupası

- * Türk kıyması.

Türk meşesi

- * Ülkemizde yetişen bir meşe türü (Quercus cerris).

Türkçe

- * Genel Türk dili.
- * Türkiye Türkçesi.

Türkçeci

- * Okullarda Türkçe dersi veren öğretmen.
- * Türkçecilik ilkesini benimsemiş kimse.

Türkçecilik

- * Türk dilini yabancı kurallardan ve kelimelerden arıtma akımı.

Türkçeleşme

- * Türkçeleşmek işi veya durumu.

Türkçeleşmek

- * Türkçe niteliğini kazanmak.

Türkçeleştirme

- * Türkçeleştirmek işi.

Türkçeleştirmek

- * Türkçeleşmesini sağlamak.
- * Yabancı dilden Türkçeye çevirmek.

Türkçesi

- * Açık söylemek gerekirse, açıkçası.

Türkçü

- * Türkçülük akımını benimseyen kimse.

Türkçülük

* Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında, Osmanlılık ve İslâmcılık akımları karşısında bütün Türklerin tek vatanda ve tek bayrak altında birleştirilmesini amaçlayan akım.

Türkî

- * Türk ile ilgili.
- * Türkçe.

Türkistanlı

- * Türkistan halkından olan.

Türkiyat

- * Türkoloji.

Türkiye Türkçesi

* Türkiye'de, Balkanlarda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde, Irak ve Suriye'nin bazı bölgelerinde kullanılan Türk dili.

Türkkârî

- * Türk'e benzer, Türk yapısını andıran.

Türkleşme

- * Türkleşmek işi veya durumu.

Türkleşmek

- * Türk olmak, Türk dilini ve Türklüğü benimsemek.

Türkleştirme

- * Türkleştirmek işi veya durumu.

Türkleştirmek

- * Türk dilini ve Türklüğü benimsetmek, Türkleşmesini sağlamak.

Türklük

- * Türk olma durumu.
- * Türklerin meydana getirdiği topluluk.

Türklük bilgisi

- * Türk dili, tarihi, edebiyatı ve halk bilimi araştırmalarını konu edinen bilim dalı, Türkoloji, Türkiyat.

Türkmen

- * Türkmenistan Cumhuriyeti'nde yaşayan Türk soyundan bir halk ve bu halktan olan kimse.

Türkmençe

- * Türkmen Türkçesi.

Türkolog

- * Türkoloji bilgini.

Türkoloji

- * Türk dili, tarihi, edebiyatı ve halk bilimi ile uğraşan bilim dalı, Türkiyat, Türklük bilgisi.

türkuaz

- * Yeşile çalan mavi renkte değerli bir taş, firuze.
- * Bu renkte olan.

türkuaz yeşili

- * Türkuaz.

türkü

- * Hece ölçüsüyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş manzume.

türkü çağırmak

- * türkü söylemek.

türkü söylemek

- * ezgisiyle bir türküyü seslendirmek.

türkü tutturmak

- * türkü söylemek.

türkü yakmak

- * türküyü ezgi yapmak.

türkücü

- * Türkü söyleyen kimse.

türküculük

- * Türkücünün işi.

türküleme

- * Türkülemek işi veya durumu.

türkülemek

- * Türküsünü söylemek, türkü yakmak.

türküleşme

- * Türküleşmek durumu.

türküleşmek

- * Türkü durumuna gelmek.

türküleştirme

- * Türküleştirmek işi veya durumu.

türküleştirmek

- * Türkü durumuna getirmek.

türküsünü çağırmak

- * bir kimsenin hoşuna gidecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak.

türlü

- * Çok çeşitli özellikleri olan, çeşit çeşit, muhtelif.
- * Çeşit veya çeşitleri toplayan daha geniş bir bölüm.
- * Herhangi bir yolda, herhangi bir biçimde.
- * Çeşitli sebzelerle pişirilen etli yemek.

türlü türlü

- * Çeşit çeşit.

-türt-

- * Bkz. -dırt-/ -dirt-.

türüm

- * Varlıkların oluşumu.

* Bütün var olanların Tanrı'dan, ondan hiçbir şey eksiltmeksizin çıkması.

türümcülük

* Evrenin türüm ile ilgili olarak oluştuğunu ileri sürenlerin öğretisi.

türüz otu

* Hanımeligillerden, sarı, kırmızı çiçekli, güzel kokulu ve tırmanıcı bir süs bitkisi (*Leonicea japonica*).

tüs

* Bkz. tüy.

tütme

* Tütmek işi.

tütmek

* Duman veya buhar çıkarmak.
* Dumanı geri vermek.
* Özlemek.
* İyi veya kötü kokmak.
* Yaşamak, varlığını sürdürmek.

tütsü

* Dinî törenlerde çevrenin güzel kokmasını sağlamak, büyü veya ilaç yapmak amacıyla yakılan kokulu

madde.

* Bu maddeyi yakma işi.
* Et ve balık gibi yiyeceklerin tutulduğu odun veya saman dumanı.
* İçki.

tütsü gözü

* Çadırlarda duman çıkmasını sağlayan delik.

tütsü yapmak

* dinî törenlerde kokulu madde yakmak.
* et ve balık gibi yiyecekleri dumana tutmak.

tütsüleme

* Tütsülemek işi.

tütsülemek

* Türlü amaçlarla bir yeri tütsü dumanıyla doldurmak, tütsü yapmak.
* Et ve balık gibi yiyecekleri odun veya saman dumanına tutmak.
* İçki içmek, sarhoş olmak.

tütsülenme

* Tütsülenmek işi.

tütsülenmek

* Tütsülemek işi yapılmak.
* Tütsüye benzeyen dumana tutulmak.

tütsülü

* Tütsü yapılmış (yer, kimse veya yiyecek).
* Sarhoş.

tütsülük

* Tütsü kabı, buhurdan, buhurluk.

tüttürme

* Tüttürmek işi.

tüttürmek

* Tütmesini, duman çıkarmasını sağlamak, duman çıkarmak.

* (sigara, pipo için) İçmek.

tütün

- * Patlıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan, otsu bir bitki (Nicotiana tabacum).
- * Bu bitkinin kurutulup kıyılarak sigara biçiminde veya pipoyla içilen yaprağı.
- * Duman.

tütün balığı

- * Tütsü ile kurutulmuş balık; daha çok ringanın kurutulmuşu.

tütün içmek

- * tütünü yakıp dumanını içine çekmek.

tütün rengi

- * Kurutulmuş tütünün rengi olan koyu pas rengi, taba.
- * Bu renkte olan.

tütüncü

- * Tütün yetiştiren veya satan kimse.

tütüncülük

- * Tütün yetiştiriciliği veya satıcılığı.

tütünlük

- * Tütün ekilen yer, tütün tarlası.
- * Hayvanın sırt bölgesinden çıkarılan pastırmalık et.
- * Sırtın kuyruğa yakın yerinden yapılmış en gevrek pastırma.

tütünü tepesinden çıkmak

- * bir acının ateşiyle yanıp tutuşmak.

tütününü tütürmek

- * ev ve aile düzeninin sürmesini sağlamak.

tüvana

- * Kuvvetli, dinç, canlı.

tüveyç

- * Çiçek tacı.

tüvit

- * Taranmış yünden yapılan, çoğu iki renkte, spor giyecekler yapımında kullanılan kumaş türü.
- * Bu kumaştan yapılmış.

tüy

- * İnsan ve hayvan derisi üzerinde bulunan ince kıl.
- * Bazı bitki ve meyvelerle bazı dokumalar üzerinde görülen ince, kısa, yumuşak ve sık uzantılar.

tüy ağırlık

- * Bkz. tüy sıklet.

tüy atmak

- * (hayvan) tüyünü değiştirmek.

tüy dikmek

- * (kötü bir durum almış bir işi) büsbütün kötü bir duruma sokmak.

tüy düzmek

- * (hayvanın) tüyü düzelmek.
- * (insan) iyi bir yaşayışa kavuştuğunu belirtecek biçimde güzel giyinmek.

tüy gibi

* çok hafif.

tüy sıklet

- * 57 kiloda dövüşen boksör.
- * En az kilo ile yarışa sokulan at.
- * Zayıf, çelimsiz.

tüy tús

- * Tüy.

tüydürme

- * Tüydürmek işi veya durumu.

tüydürmek

- * Çalmak, aşırnak.
- * Uzaklaştırmak.

tüylendirme

- * Tüylendirmek işi.

tüylendirmek

- * Tüyenmesine yol açmak.

tüylenme

- * Tüylenmek işi.

tüylenmek

- * Tüy çıkmak, üzerinde tüyler oluşmak.
- * Para sahibi olmak.

tüyleri diken diken olmak

- * üşümekten veya korkmaktan vücuttaki kılların dipleri kabarıp kıllar dikilmek.
- * korku, tiksinti gibi duygulanı anlatır.

tüyleri ürpermek

- * kötü bir olay, soğuk, gıcıkklanma gibi sebeplerle korku veya tiksinti duymak.

tüylü

- * Tüyü olan.
- * Uzun tüyleri olan kilim.

tüylü dalak otu

* 10-40 cm yüksekliğinde, yatık veya dik, gri veya beyaz tüylü, çok yıllık bir dalak otu türü (Teucrium polium).

tüylü meşe

- * Yaprakları tüylü olan bir meşe türü.

tüyme

- * Tüymek işi veya durumu.

tüymek

- * Kaçmak.

tüyo

- * Sınavda başkasından yardım görme veya bir kaynaktan yararlanma, kopya.
- * Yanş öncesinde belirlenen veya tahmin edilen yanşmacı hakkında verilen gizli bilgi.

tüysüz

- * Tüyü olmayan.
- * Henüz bıyığı, sakalı çıkmamış.

tüyü bozuk

* Sarışın veya saç rengi açık ve bozuk olan kimselere söylenen alay yollu söz.

tüyüne dokunmamak

* dokunacak, zarar verecek en ufak bir davranışta bulunmamak.

tüze

* Hukuk.

tüzel

* Tüze ile ilgili, hukukî.

* Hükmi.

tüzel kişi

* Hukuk bakımından tek bir kişi sayılan birçok kişilerin veya malların topluluğundan doğan, tek bir kişi sayılan varlık, hükmi şahıs.

tüzel kişilik

* Tüzel kişinin durumu.

tüzük

* Herhangi bir kurumun veya kuruluşun tutacağı yolu ve uygulayacağı hükümleri sırasıyla gösteren maddelerin hepsi, nizamname, statü.

tvist

* Özellikle gençler arasında 1961 yılında yaygınlık kazanan çok hızlı ritmi olan bir dans.

* Bu dansın müziği.

U

* Uranyum'un kısaltması.

-u

* Bkz. -ı / -i, -u / -ü (I).

-u

* Bkz. -ı / -i, -u / -ü (II).

-u

* Bkz. -ı / -i, -u / -ü (III).

-u

* Bkz. -ı / -i, -u / -ü (IV).

u borusu

* U harfi biçiminde yapılmış boru.

U dönüşü

* Yüz seksen derecelik bir dönüş yapma.

U dönüşü yapmak

* yüz seksen derece dönüş yapmak.

u, U

* Türk alfabesinin yirmi beşinci harfi; ses bilimi bakımından kalın, dar, yuvarlak ünlüyü gösterir.

ubudiyet

* Kölelik, kulluk.

uca

* Kuyruk sokumu kemiği, pöç.

uca

* Yüce.

-ucu

* Bkz. -ıcı / -ici.

ucu ortası belli olmamak

* (iş için) neresinden başlanacağı kestirilemez durumda olmak.

ucu (herhangi birine) dokunmak

* birine olumsuz etkisi veya zararı gelmek.

ucu bucağı olmamak (veya görünmemek)

* çok geniş olmak.

ucu ucuna

* Ancak, en son kertede.

ucube

* Çok acayip, şaşılacak kadar çirkin olan şey.

ucun ucun

* Uç uca, ucu ucuna, azar azar.

* Yan yana.

ucunda (cezalandırıcı bir şey) bulunmak

* kötü bir şeye sebep olmak.

ucunda bir şey olmak

* gizli bir amaç bulunmak.

ucundan tutmak

* bir şeyle meşgul olmak, katkı sağlamak, yardımcı olmak.

ucunu bulmak

* sona erdirmek, kolayını bulmak.

ucunu kaçırmak

* (iş) çıkmaza girme.

ucuz

* Fiyatı yüksek olmayan, pahası az, düşük fiyatlı pahalı karşısı.

* Az emekle elde edilen.

ucuz alan, pahalı alır

* ucuz olan mal çabuk eskir, pahalıya alınmış gibi olur.

ucuz atlatmak (veya kurtulmak)

* zor veya tehlikeli durumdan az zararla sıyrılmak.

ucuz etin yahnisi yavan (veya tatsız) olur

* ucuza mal olan şeylerin niteliksiz olduğunu anlatır.

ucuz halkçılık

* Halkçılığı basit ve kolay yoldan yapmak işi.

ucuz pahalı

* Yüksek veya düşük fiyatlı olduğuna bakmadan.

ucuza çıkmak

* yaptırılan bir şey az masrafla elde edilmek.

ucuza gitmek

* basit, kolay, önemsiz olarak değerlendirilmek.

ucuza kapatmak

* ucuza almak, fırsatı değerlendirmek.

ucuzca

* Ucuz olarak, ucuz bir biçimde.

ucuzcu

* Malını ucuz satan.

* Her şeyin ucuzunu arayan.

ucuzdur vardır illeti, pahalıdır vardır hikmeti

* ucuz şeylerin ucuzluğuna tamah etmemeyi, pahalı şeylerin de pahalılığından korkmamayı öğütler.

ucuzlama

* Ucuzlamak durumu.

ucuzlamak

* Fiyatı inmek.

* Kolaylıkla elde edilir ve duyulur olmak.

ucuzlatılma

* Ucuzlatılmak işi.

ucuzlatılmak

* Ucuzlatmak işi yapılmak.

ucuzlatma

* Ucuzlatmak işi.

ucuzlatmak

* Fiyatını indirmek.

* Kolaylıkla elde edilir duruma getirmek.

ucuzluk

* Ucuz olma durumu.

* Yasal bir işlemle her şeyin ucuz satıldığı dönem, damping.

ucuzuna

* Ucuz olarak, ucuzca.

uç

* Genellikle uzun bir nesnenin incelerek biten son ve sivri noktası.

* Uzun bir şeyin baş veya son noktası.

* Bir şeyin kenarı.

* Bir uzaklığın son noktası.

* Bir şeyin başı, tepesi.

* Sebep.

* Türk devletlerinde genel olarak sınır boylarındaki eyalet ve sancaklara verilen ad.

uç beyi

* Uçların sivil ve askerî yönetiminden sorumlu olan görevli.

uç beyliği

* Uç beyinin görevi veya makamı.

* Uç beyinin yönetimi altındaki sancak.

uç uca

* Bir şeyin son noktasıyla, ikinci bir şeyin baş noktasını birbirine ekleyerek.

uç uca gelmek

* ancak yetişmek.

uç vermek

- * (ıban) ba vermek.
- * ortaya çıkmak.
- * (bitki) bitmek, sürmek.
- * gelişme, büyüme başlangıcı göstermek.

uçak

- * Kanatlarının altına havanın yaptığı basınç yardımıyla yükselip ilerleyebilen motorlu hava taşıtı, tayyare.

uçak alanı

- * Bkz. alan.

uçaksavar

- * Hava hedeflerine karşı kullanılan silâhlara verilen genel ad.

uçan daire

- * Ne olduğu, nereden geldiğı bilinmeyen, başka gezegenlerden uçup gelerek dünyamızda görüldüğü sanılan, yassı yuvarlak biçimde uçan araç.

uçan kale

- * Stratejik amaçlarla İkinci Dünya Savaşı'nda kullanılmış olan Amerikan ağır bombardıman uçaklarına verilen ad.

uçan kefal

- * Bkz. uçar kefal.

uçan kua borcu olmak

- * pek çok kişiye borçlu olmak.

uçan kuştan medet ummak

- * çok sıkıntıda kalıp en ufak bir yardımın herhangi bir yerden gelmesini beklemek, sıkıntılı bir durumdan kurtulmak için her türlü çareye başvurmak.

uçan top

- * Voleybol.

uçar

- * Uçan, uçucu.

uçar kefal

- * Turna balığıgillerden, kefare benzer, uzun kanatlı, eti beğenilen bir balık (Exocoetus).

uara atmak

- * uçmakta olan kua tüfek atmak.

uçarı

- * (kişinin niteliğı olarak) Ele avuca sığmaz.
- * Kendini çeşitli eğlencelere vermiş, sefih.

uçarılık

- * Uarı olma durumu veya uçarı davranış, sefahat.

ukun

- * Ateşten fırlayan ve etrafa saçılan kıvılcım.

uçkur

- * Şalvar ve iş donunu bele bağlamak veya torba, kese ağzını büzmek için bunlara geçirilen bağ.
- * Cinsel duygu veya ilişki.

uçkur çözmek

* Bkz. harama uçkur çözmek.

uçkurlu

* Uçkuru olan.

uçkurluk

- * Uçkur geçirilen katlanmış kenar.
- * Bayrağın arka kenarında bulunan ve içinden ip geçirilip tutturulan beyaz bezden kenarlık.
- * Uçkur geçirmeye yarayan çubuk.

uçkuruna gevşek olmak

* iffetine bağlı olmamak.

uçkuruna sağlam

* iffetine bağlı.

uçkurutan

* Turuncgillerden, özellikle limonlarda gelişerek, dal uçlarının kurumasına yol açan ve birkaç yıl içinde ağacın ölmesine sebep olan bir tür mantar.

uçlanma

* Uçlanmak durumu.

uçlanmak

- * Uçlu duruma gelmek.
- * Vermek.

uçlu

- * Ucu olan, ucu çıkan.
- * Filtreli (sigara).

uçma

* Uçmak işi.

uçmak

- * (kuş, kanatlı böcek vb. için) Hareketli kanatları yardımıyla havada düşmeden durmak, havada yol almak.
- * (uçak vb. için) Özel mekanizma ile yerden yükselmek, havada yol almak.
- * Gaz veya buhar durumuna geçmek.
- * Solarak yok olmak.
- * Aşılma.
- * Rüzgâr veya başka bir itici güçle yerinden ayrılıp uzağa gitmek.
- * Yüksek yerden düşmek veya yuvarlanmak.
- * Çok sevinmek.
- * Yok olmak, ortadan kaybolmak.
- * Belirmek.
- * Patlayıcı madde ile parçalanmak.
- * Uçar gibi dalgalanmak.
- * Çok hızlı gitmek.
- * Hava yolu ile gitmek.
- * (dinî inanışa göre) Ruh ölümden sonra göğe yükselmek.
- * Keyif verici veya uyuşturucu madde aldıktan sonra hayal âlemine dalıp gitmek.

uçmak

* Cennet.

uçsuz

* Ucu olmayan.

uçsuz bucaksız

- * Sonu görülmeyecek kadar geniş olan.
- * Çok fazla, pek çok.

uçtan uca

* Bir baştan bir başa.

uçtu uçtu

* Birkaç kişi arasında oynanan ve uçmayan şeyleri de uçar gibi göstererek şaşırtma temeline dayanan bir ocuk oyunu.

uçucu

* Uçma yeteneği veya özelliği olan.
* Buhar veya gaz durumuna geçebilen.
* Pilot.

uçuculuk

* Uçucu olma durumu.
* Pilotluk.

uçuş böceği

* Uğur böceği, hanım böceği.

uçuk

* Umuş, soluk.
* Açık (renk).
* Hafif, belirsiz.

uçuk

* Genellikle ateşli hastalıklar, ruhsal bunalımlar sonucu deride fiskeler durumunda beliren kabarcık.

uuklama

* Uuklamak işi.

uuklamak

* Uçuk (II) oluşmak.

uuklaşma

* Rengi soluklaşma.

uuklaşmak

* Rengi soluklaşmak.

uukluk

* Uçuk olma durumu.

uum

* Bayrağın ukurluk karşısındaki kenarı.

uçup gitmek

* kaybolmak,yok olmak.

uçurma

* Uurmak işi.

uçurmak

* Uçmak işini yaptırmaq.
* Kesip ayırmak.
* Gizlice alıp gitmek.
* Hızlı götürmek, hızlı sürmek.

uçurtma

* Uurtmaq işi.
* zeri renkli kâğıtlarla kaplanmış, genellikle çokgen biçimindeki bir gövde ve süslü bir kuyruktan oluşan, sicimle bağlanarak, rüzgâr yardımıyla uçurulan bir çeşit oyuncak.

uurtmak

* Uçmak işini yaptırmak, uçmasına yol açmak.

uurulma

* Uurulmak işi.

uurulmak

* Uurmak işi yapılmak.

uçurum

* Dik ve derin yamaç.

* Büyük fark, aynlık.

* Felâketli sonuç.

uurumlaşma

* Uurumlaşmak işi veya durumu.

uurumlaşmak

* Uçurum durumuna gelmek.

uçuş

* Uçmak işi veya biçimi.

uuşma

* Uuşmak durumu.

uuşmak

* Hep birlikte uçmak.

* Havada gidip gelerek dolaşmak.

* Kendini duyurmak.

udî

* Ut çalan çalgıcı, utu.

uf

* Acı, sızı duyunca veya sıkıntılı bir durumda söylenir.

uf olmak

* (ocuk dilinde) yanmak, acımak.

ufacık

* Çok ufak, küçücük.

ufacık tefecik

* Kısa boylu ve zayıf, küçük yapılı, çelimsiz.

ufak

* Boyutları olağandan küçük.

* Yaşça daha küçük olan.

* nemsiz, çok az.

* Makam, derece bakımından geri olan.

ufak çapta

* Aslına göre küçük olan.

ufak para

* Bozuk para.

ufak tefek

* (nesneler için) Büyük yer kaplamayan, küçük; çok gerekli olmayan.

* nemsiz.

* Kısa ve zayıf.

ufak ufak

- * Azar azar.
- * Küçük parçalar durumunda.
- * Yavaş yavaş.

ufakça

- * Oldukça ufak, ufarak.

ufaklı

- * İçinde ufak taneler bulunan.
- * Bkz. irili ufaklı.

ufaklık

- * Ufak olma durumu.
- * Bozuk para, bozukluk.
- * Bit.
- * Çocuklar için seslenme sözü olarak kullanılır.

ufaktan ufağa

- * Küçük küçük, ufak ufak, azar azar.

ufalama

- * Ufalamak işi.

ufalamak

- * Kırarak veya ezerek ufak parçalara ayırmak.

ufalanma

- * Ufalanmak işi.

ufalanmak

- * Ufalamak işi yapılmak, ufak parçalara ayrılmak.

ufalayıcı

- * Ufalama işini yapan.
- * Pis suda bulunan iri maddelerin ufalanmasını sağlayan alet.

ufalma

- * Ufalmak durumu.

ufalmak

- * Büyükken daha ufak duruma gelmek, küçülmek.
- * Büzülmek, küçülmek.

ufaltma

- * Ufaltmak işi.

ufaltmak

- * Büyük olan bir şeyi daha küçük duruma getirmek, küçültmek.

ufarak

- * Biraz ufak.

ufkî

- * Yatay.

ufku dar

- * Uzağı göremeyen, bakış açısı geniş olmayan.

ufku geniş

- * Uzağı görebilen, bakış açısı geniş.

ufkunu genişletmek

* görüş alanını genişletmek, daha geniş, daha fazla bilgi ve görüş edinmek.

uflama

* Uflamak işi.

uflamak

* Acı, sızı duyarak uf demek. uflayıp puflamak sürekli olarak uflamak, uflayıp durmak.

ufuk

* Çekülün gösterdiği dikey çizgi ile gözlemci üzerinden geçen düzlem, göz erimi.
* Düz arazide veya açık denizde gökle yerin birleşir gibi görüldüğü yer, çevren, göz erimi.
* Anlayış, kavrayış, görüş, düşünce gücü, ihata.
* Çevre, dolay.

ufuk çizgisi

* Göz eriminde geçen yatay düzlemle kesiştiği çizgi.

ufunet

* Pis koku.
* İrin, cerahat.

ufunetlendirme

* Ufunetlendirmek işi veya durumu.

ufunetlendirmek

* İrinlendirmek, cerahatlendirmek.
* Düzenini bozmak, illetli hâle getirmek.

ufunetlenme

* Ufunetlenmek durumu.

ufunetlenmek

* (yara) İrinlenmek.

ufunetli

* Ufuneti olan.

Ugandalı

* Uganda halkından olan kimse.

uğra

* Yufka açılırken hamurun tahtaya yapışmaması için serpilene kalın un.

uğrak

* Çok uğranılan yer.
* Yolüstünde durulacak yer.

uğralama

* Uğralamak işi veya durumu.

uğralamak

* Uğra serpmek.

uğrama

* Uğramak işi.

uğramak

* Yola devam etmek üzere, bir yerde, kısa bir süre kalmak.
* Bir yerin yanından, yakınından, içinden geçmek.
* Fırlayarak çıkmak, dışarı çıkmak.

- * (kötü duruma) Konu olmak.
- * Yaklaşmak.
- * Karşılaşmak, maruz kalmak.
- * Cin, peri çarpmak.

uğranma

- * Uğranmak işi.

uğranmak

- * Uğramak işi yapılmak.

uğraş

- * Bir insanın yaptığı iş veya meslek, meşguliyet.
- * Bir güçlüğü yenmek için gösterilen sürekli çaba, mücadele.

uğraşı

- * Uğraşılan şey, iş gücü, meşgale.

uğraşılma

- * Uğraşılmak işi.

uğraşılmak

- * Uğraşmak işi yapılmak.

uğraşma

- * Uğraşmak işi.

uğraşmak

- * Bir işi başarmaya çalışmak, iş edinmek.
- * Bir iş üzerinde sürekli çalışmak.
- * Zamanını bir işe verme durumunda kalmak.
- * Birine kötü davranmak.
- * Savaşmak.

uğraştırma

- * Uğraştırmak işi.

uğraştırmak

- * Uğraşmasına yol açmak.

uğratma

- * Uğratmak işi.

uğratmak

- * Uğramak işini yaptırmak, uğramasına sebep olmak.
- * Savmak, çıkmak, dışarı atmak, kovmak.

uğru

- * Hırsız.
- * Ön veya yan.

uğrulama

- * Uğrulamak işi veya durumu.

uğrulamak

- * Hırsızlıkla ele geçirmek, çalmak, sirkat etmek.

uğruluk

- * Uğrunun yaptığı iş, hırsızlık, sirkat.

uğrun

- * Gizlice.

uğrun uğrun

* Gizli olarak, gizli gizli, gizlice.

uğrunda

* Önünde.

uğul uğul

* Uğultulu olarak.

uğuldama

* Uğuldamak işi.

uğuldamak

* Sürekli boğuk ve kalın ses çıkarmak.

* (beyinde, kulakta) uğultu olmak.

uğultu

* Gürültülü, boğuk ve anlaşılmaz ses, uğuldama sesi.

uğultulu

* Uğultusu olan, uğultu çıkaran.

uğunmak

* Büyük bir üzüntü veya acıdan kıvrınmak, soluğu tıkanmak, ağlaya ağlaya bayılmak.

uğur

* Bazı olaylarda görülen ve insana iyilik getirdiğine inanılan belirti veya bazı nesnelerde var olduğuna inanılan iyilik kaynağı.

* Bu nitelikte olduğuna inanılan şey.

* Meymenet, kadem.

uğur

* (yönelme veya kalma durumunda) Hedef, amaç, gaye, yol.

uğur böceği

* Vücudu yarım küre biçiminde, turuncu, kırmızı renkli, üzerinde yedi tane kara nokta bulunan kın kanatlı böcek, hanım böceği, uçuk böceği (Coccinella septempunctata).

uğur böcekleri

* Örneği uğur böceği olan, etçil ve otçul türleri içine alan kın kanatlılar familyası.

uğur getirmek

* iyilik, şans, talih, bereket getirmek.

uğur ola! (veya uğurlar olsun!)

* esenlikle git, yolun açık olsun!.

uğurlama

* Uğurlamak işi.

uğurlamak

* Gideni esenlik ve sevgi dilekleriyle geçirmek, selâmetle göndermek, teşyi etmek.

uğurlanış

* Uğurlanmak işi veya biçimi.

uğurlanma

* Uğurlanmak işi.

uğurlanmak

* Uğurlamak işi yapılmak.

uğurlayıcı

* Uğurlayan (kimse).

uğurlayış

* Uğurlamak işi veya biçimi.

uğurlu

* Uğuru olan, iyilik getirdiğine inanılan, kutlu, tekin, kademli, meymenetli, mübarek.

uğurlu kademli olsun

* mutlu bir olay dolayısıyla söylenen bir iyi dilek sözü.

uğurluk

* Maskot.

uğursama

* Uğursamak işi veya durumu.

uğursamak

* Herhangi bir olguyu veya nesneyi uğur saymak.

uğursuz

* Kendinde uğursuzluk bulunan, kadersiz, meymenetsiz, menhus, musibet, meş'um.

uğursuzluk

* Bazı olaylarda görülen ve insana kötülük getirdiğine inanılan belirti veya bazı nesnelerde var olduğuna inanılan güç, kademsizlik, meymenetsizlik, nuhuset, şemet.

uğuru açık

* Talihli, şanslı.

uğut

* Çimlenmiş buğdayın kaynatılmasıyla yapılan bir çeşit yemek.

uhde

* Birinin yapmakla yükümlü olduğu iş, görev.
* Sorumluluk.

uhdesinde olmak

* üstünde olmak, sorumluluğu altında olmak.

uhdesinden gelmek

* becermek, başarmak.

uhdesine almak

* bir işi üstüne almak, yapacağına söz vermek, sorumluluğu altında olmak.

uhrevî

* Öbür dünya ile ilgili, ahret ile ilgili.

uhuvvet

* Kardeşlik.

-uk

* Bkz. -ık / -ik.

ukalâ

* Kendini akıllı ve bilgili sanan, bilgiçlik taslayan kimse.

ukalâ dümbeleşti

* Aklı ermediği hâlde her konuda fikir yürüten, bilir bilmez herşeye karışan zevzek.

ukalâ ukalâ

* Ukalâ bir biçimde.

ukalâca

* Ukalâ (bir biçimde).

ukalâlık

* Ukalâ olma durumu veya ukalâca davranış.

ukde

* Düğüm, yumru.

* İçte dert olan şey.

uknum

* Asıl, unsur, hipostaz.

Ukraynalı

* Ukrayna halkından olan kimse.

ukubet

* Ceza.

* Çok çirkin ve sakil.

-ul

* Bkz. -I- (II).

-ul

* Bkz. -I- (II).

-ul-

* Bkz. -I- (III).

ulaç

* Zarf-fiil, bağfiil, gerundium.

Ulah

* Romanya'nın yerli halkına ve bu halkın soyundan olan kimselere Osmanlı Türklerinin verdiği ad.

Ulahça

* Ulah dili.

ulak

* Haberci, haber veren kimse.

ulak çıkarmak

* haberci göndermek, posta çıkarmak.

ulam

* Aralarında herhangi bir bakımdan ilgi veya benzerlik bulunan şeylerin tümü, makule, zümre, grup,

kategori.

* Nesnel gerçekliğin ve bilginin en genel ve temel özelliklerini, ilişkilerini yansıtan temel kavramların her biri; bir konuya yükletilebilen sıfatların oluşturdukları en geniş cinslerden her biri; nicelik, nitelik, bağıntı, kiplik gibi, kategori.

ulam ulam

* Takım takım, yığın yığın, topluluklar durumunda, art arda.

ulama

* Ulamak işi.

* Ulanan parça, ek, katkı, ilâve.

* Konuşmada art arda gelen kelimelerden birincisinin sonundaki ünsüzün, ikincisinin başındaki ünlüye ses bakımından bağlanarak söylenmesi: Ayırt etmek, ağaç altı, tertip etmek, art arda gibi.

* Ulanmış.

ulamak

* Eklemek, katmak, ilâve etmek.

ulan

* Ey.

* Çok kaba bir biçimde öfke ve nefret anlatır.

ulanma

* Ulanmak işi.

ulanmak

* Ulamak işi yapılmak.

ulantı

* Ulanan şey.

ulaşılma

* Ulaşılmak işi.

ulaşılmak

* Ulaşmak işi yapılmak.

ulaşım

* Ulaşmak işi.

* Köyler, şehirler, ülkeler arasında bir yerden bir yere gidiş geliş, münakale, muvasala, temas.

* Bir şeyi bir yerden başka bir yere aktarma.

ulaşma

* Ulaşmak durumu.

ulaşmak

* Varmak, gelmek.

* Elde etmek, erişmek.

* Yetişmek.

* Birbirine katılmak, dökülmek.

ulaştırma

* Ulaştırmak işi.

* İnsanların, malların, haberlerin ulaşmasını sağlayan işlerin ve araçların tümü, münakalât.

* Orduda malzeme ve personel taşıma işlerini sağlayan sınıf.

ulaştırmak

* Ulaşmasını sağlamak.

ulayıcı

* Ulamaya yarayan.

ulema

* Bilginler.

* Sarıklı din bilginleri.

ulemalık

* Bilginlik, âlimlik.

ulemalık taslamak

* bilgiçlik etmek.

ulu

- * Erdemleri bakımından çok büyük, yüce.
- * (somut şeyler için) Çok büyük.
- * Saygı duyulan büyük.

-ulu

- * Bkz. -ılı / -ili.

ulu orta

- * Bir şeyin aslını bilmeden düşünüp tartmadan, çekinmeden, açıktan açığa.

ulûfe

ücret.

- * Osmanlılarda kapıkulu askerlerine, saray ve devlet kuruluşlarındaki bazı görevlilere üç ayda bir verilen

ulûfe vermek (veya dağıtmak)

- * Osmanlılarda askerî ve sivil kuruluşlardaki görevlilere üç ayda bir verilen ücreti dağıtmak.
- * yerli yersiz bol keseden para harcamak.

ulûfeci

- * Yeniçerilikte bir sınıf süvari askeri.

ulûhiyet

- * Tanrılık sıfatı, Allahlık vasfı.

ululama

- * Ululamak işi.

ululamak

- * Ağırlamak.
- * Ulu tutmak, ulu saymak.

ululanma

- * Ululanmak işi veya durumu.

ululanmak

- * Ululamak durumunda olmak.

ululuk

- * Büyüklük, büyük olma durumu, yücelik, izzet.

ulûm

- * Bilimler, ilimler.

uluma

- * Ulumak işi.

ulumak

- * (köpek, kurt, çakal vb.) Uzun, iniltili, ağlar gibi bir ses çıkarmak.
- * (insan) İniltili ses çıkararak boğuk boğuk ağlamak.

ulûmudîniye

- * Dîn bilgisi.

ulus

- * Millet.

ulusal

- * Millî.

ulusallaştırma

- * Millîleştirme.

ulusallaştırmak

* Ulusal bir nitelik vermek, millileştirmek.

ulusallık

* Milliyet, millilik.

ulusçu

* Milliyetçi.

ulusçuluk

* Milliyetçilik.

uluslar arası

* Çeşitli milletler arasında yapılan; milletler arasında çok yönlü ilişkilerle ilgili olan, milletler arası, beynelmilel, enternasyonal.

uluslar arasıcı

* Uluslar arasındaki ilişkileri benimseyen, uluslar arasındaki ilişkilerden yana olan.

uluslar arasıcılık

* Uluslar arasındaki ilişkileri benimseme, uluslar arasındaki ilişkilerden yana olma, beynelmilelcilik, enternasyonalizm.

ulussever

* Ulusunu seven (kimse), milliyetperver.

ulusseverlik

* Ulussever olma durumu, milliyetperverlik.

ulutma

* Ulutmak işi veya durumu.

ulutmak

* Ulumasını sağlamak.

ulvî

* Yüce.

* Gökle ilgili olan, semavî.

ulviyet

* Yücelik.

-um

* Bkz. -m (I).

-um

* Bkz. -m (II).

-um

* Bkz. -m (III).

umacı

* Küçük çocukları korkutmak için uydurulmuş hayalî yaratık.

umacı gibi

* korkunç ve çirkin görünüşlü.

umar

* Çare.

umarsız

* Çaresiz.

umarsızlık

* Umarsız olma durumu, çaresizlik.

umde

* İlke, prensip.

umdurma

* Umdurmak işi veya durumu.

umdurmak

* Ummak durumunu yaratmak, ummasını sağlamak.

umma

* Ummak durumu.

ummadığın taş baş yarar

* küçük veya önemsiz şeyler de çoğu kez büyük etkiler yapabilir.

ummadık

* Hiç umulmayan.

ummak

* Bir şeyin olmasını istemek, beklemek.

* Sanmak, tahmin etmek.

umman

* Ana deniz, okyanus.

umran

* Bkz. ümran.

umre

* Hac mevsimi dışında Kâbe'yi ve Mekke'nin öbür kutsal yerlerini ziyaret etme.

-umtırak

* Bkz. -mtırak.

umu

* Umut, istek, arzu.

umuda düşmek

* gerçekleşeceğine inanmak, umut etmek.

umudunu kesmek

* umut kalmayacak duruma gelmek.

umudunu kırmak

* güvenini sarsmak.

umulma

* Umulmak durumu.

umulmadık

* Kendisinden bir şey umulmayan.

umulmak

* Ummak durumu yaratılmak veya ummak durumuna konu olmak.

umum

* Bütün, hep, tüm, kamu.

* Herkes, halk, ahali.

umum müdür
* Genel müdür.

umum müdürlük
* Genel müdürlük.

umumhane
* Genel ev.

umumî
* Genel.

umumî af
* Genel af.

umumî coğrafya
* Genel coğrafya.

umumî efkâr
* Kamuoyu.

umumî heyet
* Genel kurul.

umumî kâtip
* Genel kâtip.

umumî kongre
* Genel kongre.

umumî vekâletname
* Genel vekâletname.

umumiyyet
* Genellik.

umumiyyetle
* Genellikle.

umur
* Aldırış etme, önem verme.
* İşler.

umur görmek
* önemli görevlerde bulunmuş olmak.
* çok tecrübesi olmak.

umur görmüş
* önemli görevlerde bulunmuş, görgülü, olgun kimse.
* tecrübesi çok olan.

umursama
* Umursamak durumu.

umursamak
* Aldırış etmek, önem vermek.

umursamaz
* Umursamayan, aldırış etmeyen.

umursamazca

* Umursamaz (bir biçimde).

umursamazlık

* Umursamama, aldınış etmeme durumu.

umursanma

* Umursanmak durumu.

umursanmak

* Umursamak durumuna konu olmak.

umurumum teki (ters söyleşiyile)

* bir işe hiç ilgi gösterilmediğini anlatır.

umurunda olmamak

* aldırmamak.

umut

* Ummaktan doğan güven duygusu, ümit.

* Bu duyguyu veren kimse veya şey.

umut beslemek

* bir şeyin olabileceğini beklemek, ummak.

umut etmek

* ummak.

umut ışığı

* Umutlandırııcı belirti.

umut kapısı

* İstenilen, arzu edilen bir şeyin gerçekleşmesi beklentisiyle özlenen durum.

umut kesmek

* Bkz. umudunu kesmek.

* bir şeyin artık gerçekleşemeyeceği inancına varmak, ummaz olmak.

umut vermek

* bir kimsede umut uyandırmak, bir kimseye güven vermek.

umutlandırma

* Umutlandırmak işi.

umutlandırmak

* Umut vermek, umutlanmasına yol açmak, ümitlendirmek.

umutlanma

* Umutlanmak durumu.

umutlanmak

* Bir şeyin olmasını inançla beklemek, ümitlenmek.

umutlu

* Umudu olan, umut besleyen, ümitli.

umutsuz

* Umudu olmayan, hiç umudu kalmayan, ümitsiz, nevmi.

* Düzeleceği veya iyileşeceği sanılmayan, ümitsiz.

umutsuzluğa düşmek (veya kapılmak)

* hiç umudu kalmamak, güveni sarsılmak, olumsuzluğa sürüklenmek.

umutsuzluğa düşürmek

* umut vermemek, güvenini sarsmak, olumsuzluğa sürüklemek.

umutsuzluk

* Umutsuz olma durumu, ümitsizlik, meyusiyet.

un

* Öğütülerek toz durumuna getirilmiş tahıl ve başka besin maddeleri.

-un

* Bkz. -ın (I).

-un

* Bkz. -ın (II).

-un

* Bkz. -n- (III).

un çorbası

* Un ve et suyunun kanştırılıp ateşte on dakika pişirilmesi ve daha sonra süt ve yumurta sarısıyla terbiye edilmesi yoluyla yapılan çorba.

un helvası

* Unun yağ içinde kavrulmasından sonra içine şeker eriği katılarak hazırlanan bir tür helva.

un ufak etmek

* çok ufak kırıntılar durumuna getirmek.

un ufak olmak

* çok ufak kırıntılar durumuna gelmek, parçalanmak.

-unca

* Bkz. -ınca / -ince.

uncu

* Un satan kimse.

-uncu

* Bkz. -ncı / -nci.

unculuk

* Un alıp satma işi.

-unç

* Bkz. -nç.

unlama

* Unlamak işi.

unlamak

* Una bulamak.

* Un bulaştırmak.

unlanma

* Unlanmak durumu.

unlanmak

* Una bulanmak.

* Una bulaştırılmak.

unluk

* Un yapılmaya elverişli, temizlenmiş (buğday).

- * Değirmende unun biriktiği yer.
- * Ekmek fırınlarında unların bulunduğu bölüm, un deposu.

unmak

- * Onmak.

unsur

- * Öge, ilke, uknum, eleman.

-untu

- * Bkz. -ntı / -nti.

unulmak

- * Onulmak.

unulmaz

- * Onulmaz.

ununu elemiş, eleğini asmış

- * geri kalan ömrü süresince yapacak önemli bir işi kalmamış.

unutkan

- * Çok unutan, unutma huyu olan.

unutkanlık

- * Unutkan olma durumu.

unutma

- * Unutmak durumu.

unutmabeni

- * İki çeneklilerden, küçük mavi çiçekler açan bir bitki (*Myosotis palustris*).

unutmak

- * Aklında kalmamak, hatırlamamak.
- * Bir şeyi dalgınlıkla bir yerde bırakmak.
- * Bir şeyi yapamaz duruma gelmek.
- * Bağıslamak.
- * Gereken önemi vermemek, üstünde durmamak.
- * Hatırdan, gönülden çıkarmak.

unutturma

- * Unutturmak işi.

unutturmak

- * Unutmasına yol açmak veya unutmasını sağlamak.

unutulma

- * Unutulmak durumu.

unutulmak

- * Unutmak işine konu olmak.

unvan

- * Bir kimsenin işi, mesleği veya toplum içindeki durumu ile ilgili olarak kullanılan ad, san.

unvanlı

- * Unvanı olan.

-up

- * Bkz. -ıp / -ip.

upuslu

* Çok uslu.

upuygun

* Çok uygun, tastamam.

upuzun

* Çok uzun.

* Tamamıyla uzanmış bir durumda.

ur

* Hücrelerin aşırı çoğalmasıyla dokularda oluşan ve büyüme eğilimi gösteren yumru, tümör.

-ur

* Bkz. -ır / -ir.

ur kaplama

* Ağacın urlarından elde edilen ve çok kıymetli olan bir kaplama çeşidi.

urağan

* Beraberinde yağmur getirmeyen güçlü fırtına.

Ural dilleri

* Fince, Macarca ve Samoyetçeden oluşan dil grubu.

Ural-Altay

* Ural dilleriyle Altay dillerinin oluşturduğu dil grubu.

uran

* Teknik, sanayi, endüstri.

Uranüs

* Güneş'e uzaklık sırasında yedinci olan ve Güneş çevresindeki dolanımını 84 yılda tamamlayan gezegen.

uranyum

* Atom numarası 92, atom ağırlığı 238,03 olan, 1800°C ye doğru eriyen, 18,7 yoğunluğunda.demir görünüşünde bir element. Kısaltması U.

uranyumlu

* İçinde uranyum bulunan bir alaşım.

uray

* Belediye.

urba

* Giysi.

urbalı

* Urbası olan.

Urban

* Çöl Arapları.

Urduca

* Pakistan'da kullanılan resmî dil.

Urfa çıbanı

* Doğuda ve özellikle Urfa yöresinde yaşayan halkın yüzünde görülen çıban.

Urfa kebabı

* Urfa yöresinde sevilen ve oradan Türk mutfağına kazandırılan bir tür kebab.

Urfa peyniri

* Urfa ve yöresinde özel yöntemlerle hazırlanan yumruk biçiminde bir tür peynir.

urgan

* Keten, kenevir, pamuk, jüt gibi türlü dokuma maddelerinden yapılan ince halat.

urgancı

* Urgan yapan veya satan kimse.

urgancılık

* Urgancının yaptığı iş.

urlaşma

* Ur hâline gelme.

urlaşmak

* Ur hâline gelmek.

urmak

* Vurmak.

urodel

* Kuyruklular.

Uruguaylı

* Uruguay halkından olan kimse.

uruk

* Soy, sülâle.

Urum

* Rum.

urup

* Arşının sekizde biri uzunluğundaki ölçü.

Urus

* Rus.

us

* Akıl.

us dışı

* Usla kavranamayan, usa yabancı, usa karşı, usa aykırı, gayriaklı irrasyonel.

us dışıcılık

* Yaşamda ve bilgilerde us dışı öğelere tek yanlı olarak ağırlık veren, sezgi, sevgi, duygu ve içgüdüleri bilginin kaynağı sayan görüş, irrasyonelizm.

us payı

* Akıl dersi.

us payı vermek

* akıllı davranma dersi vermek.

usa vurma

* Akıl süzgecinden geçirmek, muhakeme.

* Bilinen veya doğru olarak kabul edilen belirli önermelerden başka önermeler çıkarma, uslamlama, muhakeme.

usa vurmak

* Bir konuyu zihinde iyice düşünüp inceleyerek karar vermek, muhakeme etmek.

usanç

* Usanma duygusu, bıkmak, bıkkınlık, melâl.

usanç getirmek

* usanacak duruma gelmek.

usanç vermek

* usandırmak.

usançlık

* Usanma durumunda olma, bıkmak.

usançlık getirmek

* iyice bıkmak, tamamen usanmak.

usandırıcı

* Usanç verici, bıktırıcı.

usandırma

* Usandırmak işi.

usandırmak

* Usanmasına yol açmak.

usangın

* Usanmış, bıkmış.

usanılma

* Usanılmak durumu.

usanılmak

* Herhangi biri usanmak.

usanma

* Usanmak durumu.

usanmak

* Tekrarlanması, uzun sürmesi dolayısıyla bir şeyden hoşlanılmaz veya sıkılır duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

usantı

* Usanç, usanma durumu.

usare

* Öz su.

uşçu

* Uşçuluk yanlısı (kimse), rasyonalist.

* Aklını kullanmasını bilen.

uşçuluk

* Usa dayanan, doğruluğun ölçütünü duyularda değil, düşünmede ve tümünden gelimli çıkarmalarda bulan öğretilerin genel adı, akliye, rasyonalizm.

* Usa, ussal yargıya inanma, usa aykırı veya us dışı hiçbir şeyi tanımama tutumu, akliye, rasyonalizm.

* Bilginin evrensellik ve zorunluluğunun deneyden ve deneysel genellemeden değil, yalnızca ustan çıkartılabileceğini savunan öğretisi.

ushuru

* Bkz. uskuru.

uskumru

* Uskumrugillerden, sıcak ve ılık denizlerde sürü durumunda yaşayan, çizgili bir deniz balığı (Scomber scombrus).

uskumru dolması

* Bir tür uskumru yemeği.

uskumrugiller

* Açık denizlerde yaşayan, mekik biçiminde uzun gövdeli, örnek hayvanı uskumru olan bir balık familyası.

uskumrumsugiller

* Örnek hayvanı kırlangıç balığı ve zargana olan, kemikli balıklar takımının kefaller alt takımına giren bir familya.

uskur

* Pervane.

uskurlu

* Uskuru olan.

uskuru

* Cıvata ve somunlardaki yiv.

uslamlama

* Bkz. Usa vurma.

uslamlamak

* Bkz. Usa vurmak.

uslanma

* Uslanmak durumu.

uslanmak

* Yadırganan, ayıplanan davranışlardan vazgeçmek, davranışlarına düzen vermek.

* Herhangi bir olaydan ders almak, akli başına gelmek.

uslu

* Toplumu, çevresini rahatsız etmeyen, edepli, müeddep, yaramaz karşıtı.

* (hayvan için) Uysal.

* Akıllı, zeki.

uslu akıllı

* Olgun, ağırlığı ve değeri olan kimse.

uslu durmak (veya oturmak)

* yaramazlık etmemek.

uslu uslu

* Uslu bir biçimde, uslu olarak.

usluluk

* Uslu olma durumu.

ussal

* Akla uygun, yalnız akla dayanan, aklı, rasyonel.

ussallaştırma

* Herhangi bir işi veya davranışı akla uygun kılma, rasyonalizasyon.

ussallık

* Akla dayalı olanın niteliği, rasyonalite.

* Bir amaca en etkin biçimde ulaştıracak araçları kullanmayı gerektiren tutum.

usta

- * Bir zanaatı gereği gibi öğrenmiş olan ve kendi başına yapabilen kimse.
- * Sanat öğreticisi.
- * Zanaatçılar için san.
- * Eli uz, işinin eri, becerikli, mahir.
- * Osmanlı İmparatorluğu'nda saraydaki cariye ve hizmetlilerin kademlilerine verilen ad.
- * Akıl veren veya öğretken.

usta elinden çıkmak

- * (eli uz,işinin eri olan bir kimse) yapmak.

usta işi

- * Eli uz, işinin eri olan kimsenin işi.

ustabaşı

- * Ustaların çalışmasını denetleyen usta.

ustaca

- * El uzluğu ile, ustalıklı.
- * Becerikli olarak, kurnazlıkla.

ustalaşma

- * Ustalaşmak durumu.

ustalaşmak

- * Bir işi yapmakta usta durumuna gelmek.

ustalık

- * Usta olma durumu.
- * Beceriklilik, el uzluğu, maharet.

ustalıkla

- * Ustaca.
- * Kurnazca.

ustalıklı

- * Ustalıkla yapılmış.

ustunç

- * Taşınabilir cerrah araçları takımı.

ustura

- * Tıraş için kullanılan, açılır kapanır, çok keskin bıçak.

ustura taşı

- * Ustura bilemek için kullanılan taşın yapıldığı bir tür sert şist.

ustura tutunmak

- * vücuttaki istenmeyen kılları temizlemek.

usturlâp

- * Gök cisimlerinin yükseltisini ölçmekte kullanılan araç.

usturmaça

- * Her tür deniz aracının rıhtım, iskele gibi yerlere yanaşmaları sırasında olabilecek çarpmaları önleyici nitelikte halat, ağaç, lâstik, plâstik gibi esnek malzemeden yapılmış, sabit veya taşınabilir yastık.

usturpa

- * İnce bir halatın ucuna bir kurşun parçası bağlanarak yapılan bir çeşit kırbaç.

usturuplu

- * Derli toplu, ustalıklı, uygun.

usul

- * K  kler, asıllar.
- * Bir kimsenin ana, baba, dede ve nineleri.

usul

- * Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, yöntem, tarz.
- * Bilimde belli bir sonuca erişmek için, belli bir plâna göre izlenen yol, metot.
- * Yol, yöntem.
- * Bir yasama veya idare işleminin hazırlanması, yapılması veya y r rl    konması sırasında uyulması gereken hükümler ve izlenecek yollar.
- * Klâsik Türk müziğinde tempo.
- * Yavaş, alçak olarak.

usul boy

- * Biçimli endamı olan.

usul tutmak

- * d mtekle tempo tutmak.

usul usul

- * Usulcacık.

usulca

- * Yavaşça.
- * Sessiz bir biçimde.

usulcacık

- * Yavaş ve belli etmeden veya ortal    karıştırmadan, yavaş acak.

usuldan

- * Yavaşça, sessizce.

usullacık

- * Usulcacık.

usuls   

- * Yöntemsiz.
- * Yolsuz.

usuls  zl   

- * Y ntemsizlik.
- * Yolsuzluk.

-uş

- * Bkz. -ıř (I).

-uş-

- * Bkz. -ř.

uşak

- *  ocuk.
- * İsim tamlamalarında belirtilen durumunda, herhangi bir bölgenin halkından olan erkek.
- * Erkek hizmetçi.
- * Tayfa.

uşak olmak

- * birinin hizmetini yapma görevini üzerine almak.

uşakkapan

- * Bebekleri kaldırd    söylenen bir cins akbaba.

uşaklık

- * Uşak olma durumu.
- * Birinin, kendi öz saygısı pahasına başkasına yaptığı hizmet.

uşaklık etmek

- * bir kimseye hizmet veya kulluk etmek.
- * kendi çıkarı için yasal veya ahlâkî bile olmasa başkasının her dediğini yapmak zorunda olmak.

uşkun

- * Karabuğdaygillerden, yaprakları yürek biçiminde, koku dıştan sincabî ve içten sarı renkte olan bir ravent türü (Rheum rhaponticum).

uşşak

- * Türk müziğinde ana makamlardan biri.

ut

- * Klâsik Türk müziği araçlarından, iri kanınlı, kırışlı, mızrapla çalınan bir çalgı.

ut

- * Utanma duygusu.

-ut

- * Bkz. -ıt (I).

ut açıcı

- * Bkz. göstermeci, teşhirci.

ut açıcılık

- * Bkz. göstermecilik, teşhircilik.

ut yeri

- * İnsanın vücudunda örtmek zorunda olduğu yer, edep yeri.

utana sıkıla

- * Çok utanıp sıkılarak, utanıp sıkılmış, bir biçimde.

utancından yere geçmek

- * çok utanmak.

utancından yerin dibine girmek

- * istenilen biçimde ve nitelikte olmama karşısında üzüntü duymak, aşırı utanmak.

utanç

- * Utanma duygusu, hicap.

utanç duygusu

- * İnsanın ruh dünyasında oluşan utanma duygusu.

utanç duymak

- * utanmak.

utandırıcı

- * Utanma duygusuna yol açan, utanç veren.

utandırma

- * Utandırmak işi.

utandırmak

- * Utanmasına yol açmak, utanacak bir duruma düşürmek, mahcup etmek.

utangaç

- * Bir toplulukta güvenini yitiren, rahat konuşamayan ve rahat davranamayan, sıkılğan, mahcup.

utangaçlık

* Sıkılganlık, mahcubiyet.

utangan

* Utangaç.

utanış

* Utanmak durumu veya biçimi.

utanma

* Utanmak durumu, teeddüp.

* Utanma duygusu.

utanma duygusu

* İnsanın ruh dünyasında oluşan utanç duygusu.

utanmak

* Onursuz sayılacak veya gülünç olacak bir duruma düşmekten üzüntü duymak, korkmak, mahcup olmak.

* Sıkılmak.

* Çekinmek.

utanmaz

* Utanması olmayan, sıkılmaz, yüzsüz, arsız.

utanmazca

* Utanmaksızın, utanmaz bir biçimde (yapılan).

utanmazlık

* Utanmaz olma durumu, yüzsüzlük, arsızlık.

Utarit

* Güneş'e en yakın olan gezegen, Merkür.

utçu

* Ut yapan veya satan kimse.

* Ut çalan kimse, udî.

utku

* Birçok emek ve tehlikeli uğraşmalar pahasına erişilen mutlu sonuç, yengi, zafer.

utkulu

* Zafer kazanmış, muzaffer.

utlu

* İffetli.

utma

* Utmak işi.

utmak

* Yenmek.

* (oyunda) Yenmek, ütmek (II).

utulma

* Utulmak işi.

utulmak

* Utmak işi yapılmak veya utmak işine konu olmak.

uvertür

* Operada, perde açılmadan önce orkestranın çaldığı parça.

* Pokerde oyuna başlayabilmek için gerekli el.

uvertür yapmak

* bir şeye giriş niteliğinde söz söylemek veya davranışta bulunmak.

uvunmak

* Uğunmak.

uyak

* Şiirde dizeler sonundaki eş sesli kelime veya aynı görevde olmayan, ses bakımından benzeşen ek, kafiye.

uyaklı

* Uyağı olan, kafiye.

uyaksız

* Uyağı olmayan, kafiyesiz.

uyandırma

* Uyandırmak işi.

* Anılan zihinde yeniden canlandırma.

uyandırmak

* Uyanmasına yol açmak.

* (Çıra, lâmba, soba gibi ışık veren şeyler için) Yakmak, tutuşturmak.

* Herhangi bir sebeple dernekteki üyeliğin dondurulmasından vazgeçerek çalışmalara katılmasına izin

vermek.

* Aklını başına toplamasını sağlamak.

uyanık

* Uyanmış, uyumamış.

* Açık göz, kurnaz, becerikli, zeki.

* Yapacağı işi bilen, dikkatli ve tetikte olan, müteyakkız.

* Bilgisizlikten kurtulmuş, bilgili.

uyanıklaşma

* Uyanıklaşmak işi veya durumu.

uyanıklaşmak

* Uyanık duruma gelmek.

uyanıklık

* Uyanık olma durumu.

uyanış

* Uyanmak durumu veya biçimi.

* Uyanma, intibah.

* Avrupa'da (özellikle İtalya'da) XV. yüzyılda başlayan genel sosyoloji ve felsefe öğretileri bütünü, Rönesans.

* Bilgisizlikten kurtulma durumu.

uyanma

* Uyanmak durumu, intibah.

uyanmak

* Uyku durumundan çıkmak.

* Gerçekleri anlar, kavrar duruma gelmek.

* Bilgisizlikten kurtulmak.

* (bitkiler) Canlanıp sürmeye başlamak.

* Belirmek, ortaya çıkmak, depreşmek.

uyaran

* Uyarma işini yapan kimse veya şey, münebbih.

* Bir uyanım, bir tepki yaratan herhangi bir güç, uyancı.

* Organizmada uyarım yaratan, uyarıcı.

uyarcı

* Uygun davranışta bulunan uyumlu görünen kimse.

uyarcılık

* Uyarıcı olma durumu.

uyarı

* Herhangi bir konu, sorun üzerine ilgi çekme, ikaz, ihtar, tembih.
* Organizmada uyarım yaratan güç.

uyarıcı

* Uyarma özelliği olan, uyaran, münebbih.

uyarılma

* Uyanılmak işi.

uyarılmak

* Uyarmak işine konu olmak.
* Uyandırılmak.

uyarım

* Bir uyaran karşısında organizmanın gösterdiği tepki, tembih.
* Bir uyarma sebebiyle herhangi bir kas veya salgı bezinde olan açık veya gizli değişme.

uyarınca

* Gereğince, mucibince.

uyariş

* Uyarmak işi veya biçimi.

uyarlaç

* Ayrı büyüklük ve yapılarda olan parçaları bir araya getirmek için kullanılan bağlama parçası, adaptör.

uyarlama

* Bir eseri çevrildiği dilin, konuşulduğu toplumunun yaşayışına, inançlarına uyarlama.
* Uyarlamak işi, adaptasyon.
* Uyarlanmış, adapte.

uyarlamak

* Birbirine herhangi bir bakımdan uyar duruma getirmek, intibak ettirmek.
* Edebî eserleri, sinema, tiyatro, radyo ve televizyonun teknik imkânlarına uygun duruma getirmek, adapte etmek.
* Bir yabancı eseri, kişi ve yer adlarını değiştirerek yerli bir eser durumuna getirmek, adapte etmek.

uyarlanma

* Uyarlanmak işi.

uyarlanmak

* Uyarlamak işi yapılmak.

uyarlayıcı

* Uyarlama işini yapan kimse.

uyarlık

* Uygun olma durumu, uygunluk.

uyarma

* Uyarmak işi, ihtar.
* Bir duyu organını veya bütün bir sinir düzenini, kendi dışındaki bir nesne veya durumun bir tepkide bulunmaya yöneltmesi, tembih.

uyarma komutu

- * Jimnastikteki komutun alıştırma için uyarıcı nitelikteki ilk ve uzunca bölümü.

uyarmak

- * Bir kimseye bir davranışta bulunmamasını söylemek, ikaz etmek.
- * Görevini gereğı gibi yapmayan kimseye nasıl davranması gerektiğini hatırlatmak, ihtarda bulunmak.
- * Öğütle yola getirmeye çalışmak.
- * Uyandırmak.
- * Bir canlının herhangi bir organını dıştan bir etki ile görev yapmaya zorlamak.

uyarsız

- * Uyarma olmaksızın.

uyartı

- * Uyarmak için söylenen söz, ihtar.
- * Uyarı.
- * Uyaran.

uydu

- * Bir gezegenin çekiminde bulunarak onun çevresinde dolanan daha küçük gezegen, peyk.
- * Türü amaçlarla Yer'den fırlatılan ve genellikle kapalı bir yörünge çizerek Yer çevresinde dolanan araç.
- * Bir şeye bağımlılığı olan (kimse, devlet vb.).

uydulaşma

- * Uydulaşmak durumu.

uydulaşmak

- * Uydu durumuna gelmek.

uydulaştırmak

- * Uydu durumuna getirmek.

uyduluk

- * Uydu olma durumu, peyklik.

uydurma

- * Uydurmak işi.
- * Uydurulmuş, yalan, sahte, asılsız, düzme, mürettep.

uydurmaca

- * Düzmece, sahte, yalan yanlış (bilgi, haber).

uydurmacı

- * Uyduran kimse.

uydurmacılık

- * Uydurmacının işi.

uydurmak

- * Uymasını sağlamak.
- * Hayal gücünden yararlanarak gerçek dışı bir şey söylemek, yakıştırmak.
- * Elde etmek, sağlamak, bulmak.
- * Cinsel birleşmede bulunmak, becermek.

uydurmasyon

- * Uydurma.

uyduruk

- * Aslı olmayan, uydurma şey, sania.

uydurukçu

* Bazı şeyleri uydurarak anlatan.

uydurulma

* Uydurulmak işi.

uydurulmak

* Uydurmak işi yapılmak.

uygar

* Fikir, sanat ve endüstri alanlarında çok büyük bir gelişme göstermiş olan, medenîleşmiş, medenî, mütemeddin.

* (insan için) Kültürlü, eğitilmiş, görgü kurallarına uyan, medenî.

uygarlaşma

* Uygur duruma gelme, medenîleşme, temeddün.

uygarlaşmak

* Uygurlığa erişmek, medenîleşmek.

uygarlık

* Uygur olma durumu, medeniyet, medenîlik.

* Bir ülkenin, bir toplumun, maddî ve manevî varlıklarının, fikir, sanat çalışmalarıyla ilgili niteliklerinin tümü, medeniyet.

uygulama

* Uygulamak işi, tatbikat, tatbik, pratik.

* Kuramsal bir bilgiyi, ilkeyi, düşünceyi herhangi bir alanda hayata tatbik etme, tatbik.

uygulamak

* Kuramsal bir bilgiyi, ilkeyi, düşünceyi herhangi bir alanda hayata geçirmek, tatbik etmek.

* Üst üste getirmek, üstüne koymak, tatbik etmek.

uygulamalı

* Yalnız düşünce alanında kalmayıp işe dönüşen, tatbikî, pratik.

uygulamalı bilimler

* Uygulamaya ağırlık veren bilim dalları.

uygulamalı dil bilimi

* Dil biliminin uygulamalı araştırmaya yönelik bilim dalı.

uygulamalı ruh bilimi

* Ruh biliminin insan üzerinde gerçekleştirmeye yönelik psikolojik araştırmaları konu alan bilim dalı.

uygulamalı toplum bilimi

* Toplum biliminin uygulamaya yönelik araştırma dalı.

uygulanabilirlik

* Yapılabilirlik, fizibilite.

uygulanabilirlik raporu

* Yapılabilirlik raporu.

uygulanış

* Uygulanmak işi veya biçimi.

uygulanma

* Uygulanmak işi.

uygulanmak

* Uygulamak işine konu olmak.

uygulayıcı

- * Uygulayan, gereğini yapan, tatbikatçı.

uygulayım

- * Fizik, kimya, matematik vb. bilimlerden elde edilen verileri iş ve yapım alanında uygulama, teknik.
- * Bu uygulamaya ilişkin.
- * Genel anlamda bir işin doğru yolu yordamı, yöntemi.

uygulayım bilimi

- * İş veya yapım kollarında kullanılan bilimsel ve teknik yöntemleri, araç ve gereci kapsayan bilgi, teknoloji.
- * Bilim ve uygulayımın verilerini işe, yapıma yansıtma bilgisi.

uygulayımçı

- * Uygulayım ile ilgili herhangi bir alanda bilgi ve becerisi olan kimse, tekniker, teknikçi, teknisyen, teknokrat.
- * Bilimsel, teknik bilgi ve verileri, işe ve yapıma dönüştüren kimse.

uygun

- * Yakışır, yaraşır, uz, mutabık, mütenasip.
- * Elverişli, yarar, müsait, muvafık.
- * Orantılı, oranlı.

uygun adım

- * Adım atışta birliği gerektiren grup yürüyüş türü.

uygun bulmak

- * yakışır, yaraşır görmek.

uygun düşmek

- * yakışmak, yaraşmak, elverişli olmak.

uygun gelmek

- * yakışmak, yaraşmak.
- * elverişli olmak.
- * uymak.

uygun görmek

- * yakışır, yaraşır görmek, elverişli bulmak.

uygun katmanlaşma

- * Bir katman oluşturan tortulann dümdüz ve birbirine paralel olarak yığılması.

uygun olmak

- * bağdaşmak.
- * sakıncalı görülmemek.

uygunluk

- * Uygun olma durumu, yakışık, mutabakat, mukarenet.
 - * Özne ile yüklem ve bazı dillerde olduğu gibi sıfat ile ismin, cins ve sayı bakımından birbirine uyması:
- Öğretmen geldi. Öğrenciler ödevlerini yapmışlar gibi.

uygunsuz

- * Uymayan, yakışık almayan, yaraşmayan, münasebetsiz.
- * Kötü davranışlarda bulunan, çirkin hareketleri olan.

uygunsuz kadın

- * Yasa dışı yollarda cinsel hayatını yaşayan kadın.

uygunsuzluk

- * Yakışmayan davranış, uymazlık, yakışsızlık.
- * Kötü durum, kötü davranış.

Uygur

* Orta Asya'da büyük bir devlet ve uygarlık kurmuş, yazılı anıtlarla sanat eserleri bırakmış olan bir Türk kolu ve bu koldan olan kimse.

* Doğu Türkistan'da yaşayan Türk soylu halk ve bu halktan olan kimse.

Uygurca

* Eski Uygur Türkçesi.

* Uygur Türkçesi.

uyku

* Dış uyarılara karşı bilincin, bütünüyle veya bir bölümünün yitdiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu.

* Çevrede olup bitenin farkında olmama, gaflet, aymazlık.

* Doğada görülen sükûnet durumu.

uyku basmak (veya bastırmak)

* çok uykusu gelmek.

uyku çekmek

* iyice uyumak.

uyku dağıtmak

* uyumasına engel olmak.

uyku durak (yok veya uyku nedir bilmeden)

* dinlenme imkânı (bulamadan).

uyku gözünden akmak

* çok uykusu gelmek.

uyku hastalığı

* Normalden çok uyuma hastalığı.

uyku ilâcı

* Rahat uyuyabilmek için kullanılan ilâç.

uyku kestirmek

* kısa bir süre uyumak.

uyku saati

* Yatma ve uyuma vakti.

uyku semesi

* Uykü sersemi.

uyku sersemi

* Uykudan uyanıldığında oluşan hafif baş dönmesi veya sersemlik.

uyku sersemliği

* Uykunun verdiği ağırlık ve baş dönmesi.

uyku seti

* Çocukları yatağa yatırırken kullanılan giysi ve yatak takımı.

uyku tulumu

* Uyurken içine girilen tulum biçimindeki yatak.

* Çok uyuyan kimse.

uyku tutmamak

* uyuyamamak.

uyku vermek (veya getirmek)

* uyuma isteği duyurmak, uyutucu özelliği olmak.

uykucu

* Uykuyu seven, çok uyuyan.

uykuda olmak

* yürütülmemek, olduğu gibi durmak.

uykulu

* Uyku ihtiyacı olan veya sezilen.
* Uyku sersemi olarak.

uykulu uykulu

* Uykudan yeni kalkmış, uyku sersemliği üzerinde iken.

uykuluk

* Kasaplık hayvanların timüs ve pankreas bezlerine verilen ortak ad.
* Kundaktaki çocukların avucunda biriken kir.
* Karaciğer; dalak.

uykusu açılmak (veya dağılmak)

* uykulu durumu geçmek.

uykusu ağır

* Uyurken kolayca uyanmayan, derin uyuyan.

uykusu başına sıçramak

* uyuyamadığı için sersemleşmek.
* uykusunu iyi alamadığından hırçınlaşmak.

uykusu bölünmek

* yeterince uyumadan uyanmak veya uyandırılmak.

uykusu gelmek

* uyuma isteği duymak.

uykusu hafif

* Küçük bir sestten hemen uyanan.

uykusu kaçmak

* uyumak amacıyla yatmışken herhangi bir sebeple uyuyamamak.
* kaygılanmak, tedirgin olmak.

uykusunu almak

* uykusunu tam olarak uyumak.

uykusuz

* Uyumamış veya uykusunu alamamış.
* Uykusuzlukla geçen.

uykusuz kalmak

* uyuyamamak.

uykusuzluk

* Uyku uyuyamama veya uyumamış olma durumu.

uykuya dalmak

* rahat, derin bir şekilde uyumak.

uykuya varmak

* uyumak.
* sükûnet, sessizlik, hareketsizlik içine girmek.

uykuya yatmak

* uyumak için yatmak.

uylaşım

* Saymaca bir şey benimsemek için yapılan anlaşma.

uylaşma

* Ulaşmak işi veya durumu.

uylaşmak

* Birbiriyle uyuşmak, uzlaşmak, anlaşmak.

uyluk

* Kalçadan dize kadar olan bacak bölümü.

uyluk kemiği

* Uyluğun iskeletini oluşturan kemik.

uyma

* Uymak işi, intibak, riayet, tebaiyet, tevafuk.

uymaca

* Uyuşma, uzlaşma.

uymacılık

* Yürürlükteki kurum, ölçüt veya şartlara kesin olmayan katı kalıplara, eleştirici bir değerlendirme yapmaksızın uyma, konformizm.

uymak

* Ölçüleri birbirini tutmak.

* Renk, biçim vb. yönünden birbirini tutmak, uygun düşmek.

* Zevke, anlayışa uygun düşmek.

* Bir inanca, bir anlayışa, bir duruma veya egemen bir güce uygun davranışta bulunmak.

* Bağlı kalmak, tâbi olmak.

* Uygun düşmek, münasip olmak.

uymaz

* Aykırı, başka türlü, mugayir.

uymazlık

* Aykırılık, başkalık, mugayeret.

uyruğuna girmek

* bir devletin yönetimini kabul etmek.

* bir kimsenin etkisi altında kalmak, ona bağlanmak.

uyruk

* Bir devletin yönetimi altında olma durumu.

* Bir kimsenin etkisi altında olma durumu, körü körüne bağlanma, gözü kapalı inanma.

uyruklu

* Uyruktan olan.

uyrukluk

* (bir kimsenin bir devlete) Uyruk olma durumu, tâbiyet.

uyruksuz

* Herhangi bir devletin uyruğunda olmayan.

uyruksuzluk

* Uyruksuz olma durumu.

uysal

* Başkalarına kolayca uyabilen, sözlerini dinleyip karşı gelmeyen, yumuşak başlı.

uysalca

* Uysal (bir biçimde).

uysallaşma

* Uysallaşmak durumu.

uysallaşmak

* Uysal duruma gelmek, uysal olmak.

uysallık

* Uysal olma durumu.

* Uysalca davranış.

uyuklama

* Uyuklamak durumu.

uyuklamak

* Oturduğu yerde hafif uykuya dalmak, ıızganmak.

uyulma

* Uyulmak işi veya durumu.

uyulmak

* Uyulmak işi yapılmak.

uyum

* Bir bütünün parçaları arasında bulunan uygunluk, ahenk.

* Bir cismin görüntüsünü tam ağ tabaka üzerine düşürebilmek için göz merceğinin dışbükeylik derecesini çoğaltıp azaltması olayı, mutabakat.

* Bir kelimedede ünlülerin veya ünsüzlerin birbirlerini ünlü ve ünsüz uyumlarına bağlı olarak etkilemeleri, benzeşmeleri: ev-lilik, ara-lanında; okul-umuz, okul-ları; sınıf-tan; açık-ça vb.

uyuma

* Uyumak durumu.

uyumak

* Uyku durumunda olmak.

* İlâç etkisiyle ağrı duymayacak kadar derin uykuya dalmak.

* İşlem görmemek, durgun kalmak, el sürülmemek.

* Çevresindeki olayları fark etmemek, görmemek.

uyumlu

* Uyumlu olan, ahenkli, mevzun.

uyumsuz

* Uyumlu olmayan, ahenksiz.

uyumsuzluk

* Uyumsuz olma durumu, ahenksizlik.

uyunma

* Uyunmak durumu.

uyunmak

* Herhangi biri uyumak.

uyuntu

* Uyuşuk, tembel, miskin.

uyur

- * Uyuyan.
- * Durgun (su).

uyur göz

- * Normal durumlarda sürmeyip uyur vaziyette kalan, fakat gerektiğinde sürerek dal, yaprak oluşturan tomurcuk.

uyur uyanık

- * Yanı uyur yarı uyanık, yarı uykulu.

uyurgezer

- * Uykusu sırasında konuşan, yürüyen (kimse), sairfilmenam.

uyurgezerlik

- * Uyurgezer olma durumu.

uyuşkan

- * Herkesle veya her şeyle kolayca uyuşabilen.

uyuşma

- * Uyuşmak (II) işi, mutabakat.

uyuşmak

- * Soğuk, basınç vb. yüzünden vücudun bir yerinde, duygu ve hareket geçici olarak azalmak.

uyuşmak

- * Her konuda birbirine uymak, imtizaç etmek.
- * Bir iş, düşünce, görüş vb.üzerinde anlaşmaya varmak, uzlaşmak, mutabık kalmak.

uyuşmazlık

- * Uyuşmama durumu.
- * Kelimede, yan yana gelen iki hecede bazı seslerin bulunmaması. Örnek olarak Türkçede son sesi -k olan bir kelimeye -k ile biten bir ek getirilince ilk -k sesi düşen: küçükük > küçücük gibi.

uyuşmazlık çıkmak

- * anlaşmazlık olmak, ihtilâf doğmak.

uyuşmazlık mahkemesi

- * Üyeleri Danıştay ve Yargıtayca seçilen ve çeşitli mahkemeler arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili olan mahkeme.

uyuşturan balığı

- * Bkz. torpil balığı.

uyuşturma

- * Uyuşturmak (I,II) işi.

uyuşturmak

- * Uyuşmasını sağlamak, hissedemez duruma getirmek.

uyuşturmak

- * Anlaşmalarını sağlamak.

uyuşturucu

- * Uyuşturma özelliği olan, uyuşturan (madde), narkotik.
- * Hareketten, gereği gibi düşünmekten alıkoyan.

uyuşturucu madde

- * Morfin, kokain, eroin, afyon, esrar gibi duyumlara uyuşukluk veren madde.

uyuşturulma

* Uyuşturulmak işi veya durumu.

uyuşturulmak

* Uyuşturmak işi yapılmak, hissedemez duruma getirilmek.

uyuşturulmak

* Anlaşmaları sağlanılmak.

uyuşuk

* Duymaz ve hareket edemez duruma gelmiş, uyuşmuş.

* Gevşek, tembel, sünepe, uyuntu.

uyuşuk uyuşuk

* Uyuşuk bir biçimde, uyuşuk olarak.

uyuşukluk

* Uyuşuk olma durumu.

uyuşum

* Uyuşma durumu.

* İki çekim arasında hareket, anlam, ışık, dekor, donatım, oyun bakımlarından aykırılık olmama durumu.

uyuşurluk

* Bkz. uyuşum.

uyutma

* Uyutmak işi.

uyutmak

* Uyumasını sağlamak, uyur duruma getirmek.

* (acı, keder vb. için) Hafifletmek.

* İlgi konusu olmaktan çıkarmak, unutturmak.

* Aldatmak, kandırmak.

uyutucu

* Uyku veren, uyku getirici.

uyutulma

* Uyutulmak işi.

uyutulmak

* Uyutmak işine konu olmak.

uyuyan yılanın kuyruğuna basmak

* kötü bir kimsenin yeni bir kötülük yapmasına fırsat vermek.

uyuyuş

* Uyumak durumu veya biçimi.

uyuz

* Uyuz böceğinin, üst derinin altına girerek yaptığı kaşıncı, bulaşıcı bir deri hastalığı.

* Bu hastalığa tutulmuş olan.

* Hareketli, canlı olmayan, uyuşuk, pısrık, miskin.

uyuz böceği

* Uyuz böceklerinden, uyuz hastalığına yol açan örümceğimsilere örnek tür (Sarcoptes scabiei).

uyuz böcekleri

* Memelilerde ve kuşlarda asalak olarak yaşayan, uyuz hastalığına yol açan böcekler familyası.

uyuz etmek

* sinirlendirmek.

uyuz ilâcı

* Uyuz hastalığına karşı koruyucu olarak kullanılan bir tür ilâç.

uyuz merhemi

* Uyuz için kullanılan bir tür merhem.

uyuz olmak

* uyuz hastalığına yakalanmak.
* (birine, bir şeye) sinirlenmek.

uyuz otu

* Hekimlikte uyuzla karşı kullanılan çiçekli bitki, kum otu (*Scabiosa rotata*).

uyuz sineği

* Kın kanatlılardan, tarıma zararı dokunan böceklerle beslenen bir sinek (*Cicindela*).

uyuzlaşma

* Uyuzlaşmak işi.

uyuzlaşmak

* Tüyleri döküldüğü için çirkin bir görünüş almak.
* Beceriksizleşmek, pısrıklaşmak.
* Kılıksızlaşmak.

uyuzlu

* Uyuz hastalığı olan (kimse), uyuz.

uyuzluk

* Uyuz olma durumu.
* Beceriksizlik, pısrıklılık.
* Parasızlık.

uz

* İyi, güzel.

uz

* Masalarda az gittik uz gittik, dere tepe düz gittik tekerlemesinde "uzak" anlamında kullanılır.

-uz

* Bkz. -z (I).

-uz

* Bkz. -z (II).

-uz

* Bkz. -z (III).

-uz

* Bkz. -ız (II).

uz iletişim

* Sembol, haber, yazı, resim veya her çeşit bilginin tel, radyo, optik veya başka elektromanyetik sistemlerle iletilmesi, yayımı veya alınması, telekomünikasyon.

uza devim

* (ruh bilimi ötesinde) Fiziksel etkili medyumların gerçekleştirdiği öne sürülen olaylardan biri olan, nesnelerin dokunulmaksızın hareket edişi, telekinezi.

uza duyum

* Telepati.

uzağı görmek

- * ileride ne olacağını kestirmek.

uzak

- * Gidilmesi çok süren, çok ötelerde bulunan, ırak, yakın karşıtı.
- * Arada çok zaman bulunan.
- * Eli, gücü veya hükmü yetişmez.
- * İhtimali az olan.
- * Ayrı, birbiriyle yakın ilgisi olmayan.
- * Uzak yer.

uzak akraba

- * Yakınlığı, ilgi derecesi az olan akraba.

uzak benzeşme

- * Bir kelimde bir sesin uzakta bulunan başka bir sesi etkilemesi: Etmek > ekmek, tepme > tekme gibi.

uzak benzeşmezlik

- * Bir kelimde yan yana bulunmayan iki aynı sestem birinin değişikliğe uğraması: Kehribar > kehlibar, fincan > filcan gibi.

Uzak Doğu

- * Asya'nın doğu ve güneydoğusuna verilen ad.

uzak durmak

- * yaklaşmamak, karışmamak.

uzak düşmek

- * uzak olmak, uzak bulunmak.

uzak göçüşme

- * Yanyana bulunmayan ünsüzlerin yer değiştirmesi ödünc > öndüç, lânet > nalet, zerdali > zeldari vb.

uzak görüş

- * İleride olabilecekleri düşünme ve sezme.

uzak görüşlü

- * Uzak görüş sahibi olan.

uzak görüşlülük

- * İleride gelecekte olabilecekleri düşünme ve sezme gücü.

uzak metatez

- * Uzak göçüşme.

uzaklanma

- * Uzaklanmak durumu veya biçimi.

uzaklanmak

- * Nazlanmak.

uzaklara gitmek

- * konudan ayrılmak.
- * gözleri dalmak, dalıp gitmek.

uzaklaşılma

- * Uzaklaşılma durumu.

uzaklaşılma

- * Uzaklaşma durumu yapılmak.

uzaklaşma

* Uzaklaşmak durumu.

uzaklaşmak

- * (bir şeyden, bir yerden veya kimseden) Ayrılıp uzağa gitmek.
- * Yabancılaşmak, ilgisi azalmak.

uzaklaştırılma

- * Uzaklaştırılmak işi veya durumu.

uzaklaştırılmak

- * Uzaklaşması sağlanmak.
- * Görevden alınmasını sağlamak.

uzaklaştırma

- * Uzaklaştırmak işi.

uzaklaştırmak

- * Uzağa götürmek.
- * Çıkarmak, ayırmak.
- * Yabancılaştırmak, ilgisiz bırakmak.

uzaklık

- * Uzak olma durumu, ıraklık.
- * İki nokta arasındaki uzay ölçümü, mesafe.

uzaksama

- * Uzaksamak işi, istibat.

uzaksamak

- * Uzak saymak, istibat etmek.

uzaktan

- * uzak yerden.
- * uzak olarak.

uzaktan bakmak (veya seyirci kalmak)

- * seyirci gibi davranıp karışmamak.

uzaktan merhaba

- * yakın ahbaplık bulunmadığını veya istenmediğini anlatır.

uzaktan uzağa

- * İlgisi az olan.
- * Çok uzaktan (duyulan).
- * Biraz, az buçuk, tam değil.

uzaktan yakından

- * Herhangi bir bakımdan ilgili.

uzam

- * Algılanan nesnelerin temel niteliği.
- * Bir nesnenin uzayda kapladığı yer, vüs'at.

uzama

- * Uzamak durumu.

uzamak

- * Uzun duruma gelmek, boyu büyümek.
- * Çok zaman tutmak, uzun sürmek.

uzana uzana

- * Uzanarak, uzanmış bir biçimde.

uzanılma

- * Uzanılmak durumu.

uzanılmak

- * Uzanmak işi yapılmak.

uzanım

- * Nitelik, özellik, ölçü, boyut.
- * Titreşim durumunda bulunan bir noktanın, herhangi bir anda titreşim merkezinden uzaklığı.
- * Yer'den gezegene ve Güneş'e uzanan iki doğrultu arasındaki açı.

uzanış

- * Uzanmak durumu veya biçimi.

uzanma

- * Uzanmak durumu.

uzanmak

- * Boylu boyunca yatmak.
- * Gitmek.
- * Bir alana yayılmak.
- * Bir şey boyunca sıralanmak.
- * Yetişmek, ulaşmak.
- * Vücudunu yöneltmek veya vücuduyla birlikte kolunu uzatmak.

uzantı

- * Bazı nesnelerin herhangi bir yerinde görülen uzamış bölüm.
- * Ana konumdaki bir bütünün, özün veya durumun, kendisinden ayrı görülen, ancak aynı yapısal özellikleri içeren parçası.

uzatılma

- * Uzatılmak işi veya durumu.

uzatılmak

- * Uzatmak işi yapılmak.

uzatım

- * Uzatmak işi.

uzatış

- * Uzatmak işi veya biçimi.

uzatma

- * Uzatmak işi, temdit.
- * Ünlülerin uzun söylenişi.
- * Bir ucu kıyıya bağlı durumda denize uzatılıp bırakılarak kullanılan balık ağı.
- * Eşit sayılarla biten bir elemeli oyunu, kazananın belli olması amacıyla, kurallarına uygun olarak belli bir süre daha sürdürmek.
- * Sıhhi tesisatçılıkta kısa boruları uzatmak için kısa boru parçası.

uzatma işareti

- * Bkz. düzeltme işareti.

uzatmak

- * Uzamasına sebep olmak, uzamasını sağlamak.
- * Baş, kolları veya bacakları bir yere yöneltmek.
- * Bir şeyi vermek için birine yöneltmek.
- * Germek.
- * Konuşmayı sürdürmek.
- * Vermek, göndermek.
- * Süreyi artırmak, temdit etmek.

uzatmalı

* Süresi uzatılan.

uzatmalı çavuş

* Bkz. uzman çavuş.

uzatmalı nişanlı

* Nişanlılık süresi gereğinden çok uzamış olan (kadın veya erkek).

uzatmalı sevgili

* Evlenmeğe karar veremeyip çok uzun süre sevgili olarak kalan (kimse).

uzatmayalım

* kısacası.

uzay

* Bütün varlıkların içinde bulunduğu sonsuz boşluk, feza, mekân.

* Bütün gök cisimlerinin içinde bulunduğu sınırsız boşluk.

uzay adamı

* Uzay gemisini uzayda yöneten kimse, astronot, kozmonot.

uzay adamlığı

* Uzay adamı olma durumu.

uzay eğrisi

* Bütün noktaları aynı düzlem üzerinde bulunmayan eğri.

uzay gemisi

* Uzaya gitmek için yapılmış taşıt.

uzay geometri

* Hacimli biçimleri inceleyen geometri.

uzay hukuku

* Uzay yolculuklarını ele alan uluslar arası gelenek hukuku.

uzay istasyonu

* Uzay çalışmalarının yapıldığı merkez, üs.

uzay kapsülü

* Uzay gemilerinde, oldukça dar ve hafif, füzenin gürültüsüne ve hava ile sürtünmeden doğan sıcaklığa karşı yalıtılmış kapalı yer.

uzay pilotu

* Uzay araçlarını kullanan pilot.

uzay savaşı

* Uzay çalışmalarında öne geçme yarışı.

* Uzayı ele geçirmek için modern teknolojinin imkânlarını askerî amaçlarla kullanarak üstünlük sağlama mücadelesi.

uzay taşı

* Uzayda dolaşan, atmosfere girince yanarak yer yüzüne düşen taş, meteorit, gök taşı.

uzay uçuşu

* Bir uzay gemisi veya benzeri bir araçla dünyadan uzaklaşıp uzaya çıkmak.

uzay üssü

* Uzay istasyonu.

uzaycı

* Uzayda araştırma yapılmasını düzenleyen ve yerden uzay gemisi ile ilişki kuran, onu yöneten kimse.

uzaycılık

* Uzaya araçlarla gitme işi.
* Uzaycının yaptığı iş.
* Uzayla ilgili olma.

uzaylı

* Uzayda yaşadığı var sayılan kimse.

uzgören

* Uzgörür.

uzgörür

* Gerçeği önceden görebilen, durediş.

uzlaş

* Uzlaşma, uyuşma.

uzlaşıcı

* Uzlaşma sağlayan.

uzlaşılma

* Uzlaşmak işi.

uzlaşılma

* Uzlaşmak işi yapılmak.

uzlaşma

* Uzlaşmak durumu, uyuşma.

uzlaşmacı

* Uzlaşma sağlayan.
* Uzlaşmacılıktan yana olan kimse.

uzlaşmacılık

* Çıkarlarından, düşüncelerinden ödünler vererek uzlaşma sağlama siyaseti.

uzlaşmak

* Aralarındaki düşünce veya çıkar ayrılığını, karşılıklı ödünlerle kaldırarak uyuşmak, karşılıklı anlaşmak ve mutabık kalmak.

uzlaşmalı

* Aralarında uzlaşma bulunan.

uzlaşmaz

* Uzlaşmayan, uzlaşma yanlısı olmayan.

uzlaşmazlık

* Anlaşmaya, uzlaşmaya yanaşmama durumu.

uzlaştırıcı

* Uzlaşmayı sağlayan.

uzlaştırma

* Uzlaştırmak işi.

uzlaştırma kurulu

* Toplu sözleşme görüşmelerinde tarafların uyuşmazlığa gitmeleri durumunda, uzlaşma sağlamak amacı ile grev ve lokavt kanununa göre oluşturulan, kararlarının yaptırım gücü olmayan kurul.

uzlaştırmak

* Uzlaşmalarını sağlamak.

uzlet

* Toplum yaşayışından kaçıp tek başına yaşama.

uzluk

* Uсталık, işinin eri olma durumu, hazakat, ehliyet.

uzman

* Belli bir işte, belli bir konuda bilgi, görüş ve becerisi çok olan kimse, mütehasıs, kompetan.

uzman avuş

* Lise ve dengi okullardan mezun olduktan sonra özel bir eğitim sonunda başanlı olarak astsubaylıktan bir alt basamaktaki asker rütbesini alan kimse.

uzman doktor

* Bir tıp dalında gerekli ihtisası görüp uzmanlık belgesini alan doktor.

uzman hekim

* Bkz. uzman doktor.

uzmanlaşma

* Uzman durumuna gelme.

uzmanlaşmak

* Uzman durumuna gelmek, uzman olmak.

uzmanlık

* Uzman olma durumu, uzmanın görevi, mtehasıslık, ihtisas.

uzo

* Yunan rakısı.

uzun

* İki ucu arasında fazla uzaklık olan.

* Başlangıcı ile bitimi arasında fazla zaman aralığı olan; çok süren.

* Ayrıntılı, derinlemesine.

uzun araç

* Normal bir yük aracından daha uzun olan, çok eşya taşımak için kullanılan taşıt.

uzun atlama

* Vücudun, bacakların sıçrama gücü ile yerden kesilerek alabildiğine uzağa konması.

uzun bacaklılar

* Sulak yerlerde yaşayan, uzun bacaklı kuşlar takımı.

uzun boylu

* Boyu uzun olan.

* Uzun süre.

* Derinlemesine, ayrıntılarıyla.

uzun izgi

* Karşılıklı konuşmada, konuşanın değiştiğini göstermek için kullanılan çizgi işareti, tire.

uzun dalęa

* Dalęa boyu 1000-2000 m arasında değişen dalęa.

uzun diş

* Boruları döndürmeden eklemeyi sağlayan ve bir ek bileziğiyle bir ters somunu alacak uzunlukta açılmış vida.

uzun dişli

* Tamahkâr, açgözlü, hırslı.

uzun don

* Parçaları diz altına kadar inen bir don türü.

uzun etek

* Eteği uzun olan giysi, maksi.

uzun etmek

* tartışmayı sürdürmek.

* aşırı gitmek.

uzun far

* Uzun mesafeyi aydınlatma gücüne sahip otomobil farı.

uzun hava

* Türk halk müziğinde, belirli bir karakteri olmayan, bölgesel öğelerin etkisi altında gelişerek özellik kazanmış türkü.

uzun hayvan

* Yılan.

uzun hece

* İçinde uzun ünlü bulunan hece: Âdet, kâtip gibi.

uzun hikâye

* Ayrıntılı olayları ve şahıs kadrosu geniş olan hikâye türü.

uzun kafalı

* Kafa tasının ön art eksenî, yan eksenine göre uzun olan (kimse), dolikosefal.

uzun kulaklı

* Eşek.

uzun kulaktan haber almak

* uzaktan uzağa haber almak.

uzun lâfın (veya sözün) kıyası

* kısacası, özet olarak.

uzun levrek

* Kemirici balıklar takımından, 50-100 cm boyunda, Avrupa tatlı sularında yaşayan etçil ve yırtıcı bir balık (Lucioperca sandra).

uzun oturmak

* uzanarak oturmak, yarı yatmış durumda oturmak.

* yatmak.

uzun ömürlü

* Yaşadığı süre çok uzun olan.

uzun öykü

* Uzun hikâye.

uzun sesli

* Uzun ünlü.

uzun uzadıya

* Uzatarak, derinleştirerek, genişleterek, ayrıntılarıyla.

uzun uzun

- * Çok uzun, uzun süre, uzun olarak, uzunca.
- * Uzatarak.

uzun ünlü

- * Ses süresi uzun olan ünlü: Âlem, âdet gibi.

uzun vokal

- * Bkz. uzun ünlü.

uzun yol sürücüsü

- * Uzun mesafeli hatlarda mal nakliyatı yapan ve araba kullanan sürücü.

uzun yol şoförü

- * Uzun yol sürücüsü.

uzunca

- * Uzun olarak, bol zamanlı.

uzunçalar

- * Üzerine seslerin düşük devirle kaydedildiği büyük boyutlu plâk, longpley.

uzuneşek

- * Eğilmiş ve biri ötekinin arkasına tutunmuş birkaç kişinin üzerinden atlayarak karşılıklı iki grubun oynadığı bir oyun.

uzunkuyruk

- * İskete kuşunun bir türü.

uzunlamasına

- * Uzunluğuna.

uzunluk

- * Bir şeyin bir uçtan öbür uca kadar olan uzaklığı.
- * İki nokta arasındaki yer aralığının ölçümü, tul.
- * Bir yüzeyin iki temel boyutundan en büyük olanı, boy, en karşıtı.
- * Yazının, sözün kapsam yönünden genişliği.
- * Süre yönünden uzun olma durumu.

uzunluk ölçüsü

- * Uzunluğu ölçmek için kullanılan metre, yarda gibi herhangi bir birim.

uzuv

- * Organ, üye.
- * Unsur.

uzvî

- * Organik.

uzvî kimya

- * Organik kimya.

uzviyet

- * Organizma.

-ü

- * Bkz. -ı / -i, -u / -ü (I).

-ü

- * Bkz. -ı / -i, -u / -ü (II).

-ü

* Bkz. -ı / -i, -u / -ü (III).

-ü

* Bkz. -ı / -i, -u / -ü (IV).

ü, Ü

* Türk alfabesinin yirmi altıncı harfi. Ses bilimi bakımından ince, dar, yuvarlak ünlüyü gösterir.

üçra

* Çok uçta, kenarda veya uzakta bulunan.

ücret

* İş gücünün karşılığı olan para ve mal.
* Kiralanan veya satın alınan bir şey için ödenen para.

ücretlendirme

* Ücretlendirmek işi.
* Posta işlemlerinde taşıma ücretlerinin önceden ödenmesi.

ücretlendirme makinesi

* Posta işlemlerinde zarfların üstüne pul yerine ücreti gösterir damga basan makine.

ücretlendirmek

* Bir malın, bir işin ücretini belirlemek rayicini tayin etmek.

ücretli

* Ücretle çalıştırılan kimse.
* Ücret karşılığı yapılan.

ücretlilik

* Ücretlinin yaşama biçimi.
* İş gücünün veya emeğin ücretle karşılanması.

ücretsiz

* Bir karşılık ödemededen alınan.
* Parasız (olarak).

-ücü

* Bkz. -ıcı.

üç

* İki den sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam, 3, III, gibi.
* İki den bir artık olan.

üç adım

* Atletizmde üç adım atlama dalı veya yarışması.

üç aşağı beş yukarı

* yaklaşık olarak, az bir farkla.

üç aşağı beş yukarı dolaşmak

* kararsızlık içinde gezip durmak.

üç aylar

* Ay takviminde recep, şaban ve ramazan aylarına verilen toplu ad.

üç aylık

* Üç ayda bir ödenen emekli aylığı.

üç başlı

* Üç başlı olan.

üç beş

* Nicelik yönünden az.

üç beyaz

* Un, şeker ve yağ anlatan bir söz.

üç bir

* Oyunda, atılan zarlardan birinin bir, öbürünün üç benekli olan yüzünün üste gelmesi, seyek.

üç birlik kuralı

* Klâsik tiyatroda yer, zaman ve konu birliğini esas alan kural.

üç boyutlu

* Eninden ve boyundan başka, derinliği de olan.

üç boyutlu film

* Görüntüsü en ve boydan başka derinlik duygusu da uyandıran film.

üç buçuk

* Yanım yamalak, üstünkörü.

üç buçuk atmak

* çok korkmak.

üç budak

* İzmir'de üretilen bir tütün türü.

üç buutlu

* Bkz. üç boyutlu.

üç çatal

* Büyük balıkları avlamak için kullanılan ucu üç çatallı zıpkın.

üç çeyrek

* Çocuklar için yapılan keman.

üç dört

* Birkaç.

üç durum yasası

* Toplumun Tanrı bilimi, fizik ötesi ve tanıtı olmak üzere üç durumdan geçerek geliştiğini savunan Auguste Comte yasası, üç hâl yasası.

üç düzlemli

* İki düzlem kesiştikten sonra üçüncü bir düzlemi eğik olarak kesince ortaya çıkan (açı).

üç etek

* Üç ayrı etekten oluşmuş özel bir giysi.

üç günlük ömür

* Ömrün kısalığını anlatır.

üç hâl kanunu

* Üç durum yasası.

üç iki

* Oyunda, atılan zarlardan birinin üçlü, öbürünün ikili gelmesi, sebayüdü.

üç kat

* Bir kumaş örgüsünde üç ipliğin bir iplik yerine kullanılması.

üç katlı

* Üç katı olan.

üç nalla bir ata kaldı

* Bkz. işi üç nalla bir ata kaldı.

üç nokta

* Tamamlanmamış cümlelerin sonuna veya başına yan yana konulan üç nokta.

üç otuzunda

* çok yaşlı (insan).

üç parmaklı

* Bir ayağında üç parmak bulunan (hayvan).

üçayak

* Fotoğraf makinesi, televizyon kameraları gibi aletlerin üzerine oturduğu üç ayaklı düzen.

* Sacayağı.

* Bir halay çeşidi.

üç beşe bakmamak

* fiyat üzerinde küçük farkları önemsememek.

üçer

* Üç sayısının üleştirme biçimi, her birine üç, her defasında üçü bir arada olan.

üçer beşer

* Yaklaşık üçü, beşi bir arada olarak.

üçerli

* Üçer üçer birimden oluşan.

üçgen

* Üç tepe noktası, üç açısı, üç kenarı olan geometri biçimi, müselles.

* Bu biçimde olan.

üçgen piramit

* Tabanı üçgen olan piramit.

üçgen prizma

* Tabanı üçgen olan prizma.

üçgensel bölge

* Üçgenin sınırladığı düzlemsel bölge.

üçgül

* Yaban yoncası, tırfil (Trifolium).

üçkâğıda bağlamak (veya getirmek)

* karşısındakini şaşırtarak aldatmak.

üçkâğıt

* Oynatıcının el çabukluğuyla yer değiştirip kapalı olarak bıraktığı, ikisi aynı, biri değişik üç iskambil kâğıdından değişik olanını bulmaya dayanan hileli oyun.

* Hile, düzen, dolap.

üçkâğıtçı

* Üçkâğıt oyunu oynatan kimse.

* Yalancı, dolandırıcı, hileci, düzenci kimse.

üçkâğıtçılık

* Üçkâğıtçının işi.

* Yalancılık, düzencilik, dolandırıcılık.

Üçkardeş

- * Üçlü olarak görünen bir yıldız kümesi.

üçleme

- * Üçlemek işi.
- * Üçe bükülmüş, üç kat.
- * Bentleri üçer dizeli olan türkü.
- * Bir yazarın, konu ve fikri yapı olarak birbirini izleyen üç eseri, triloji.
- * Katoliklerde, Tanrı, İsa ve Meryem'in aynı kişi olmaları inancı, trinitarizm.

üçlemek

- * Üçe çıkarmak.
- * Ürünün üçte birine karşılık, toprağını kiraya vermek.
- * Tarlayı üç kez sürmek.

üçler

- * Halkın inançlarına göre üç kişilik ermişler topluluğu.

üçler yediler kırklar

- * halk inançlarında yaşayan ermişler topluluğu.

üçleşme

- * Üçleşmek işi veya durumu.

üçleşmek

- * Üçe çıkmak, bir veya iki iken üç olmak.

üçlü

- * Üç parçadan oluşan, kendinde herhangi bir şeyden üç tane bulunan.
- * İskambil, domino gibi oyunlarda üzerinde 3 işareti veya noktası bulunan kâğıt veya pul.
- * Üç ses veya çalgı için düzenlenmiş müzik parçası, trio.
- * Bu parçayı çalan üç kişilik müzik topluluğu, trio.
- * Üç kişiden oluşmuş.

üçlü bahis

- * At yarışlarında aynı koşuda ilk üçü tahmin etmeye yönelik müşterek bahis oyunu.

üçlü ganyan

- * Üç yarışın birincisini tahmin etmeye dayanan bir oyun türü.

üçlük

- * Üç tanesi bir arada bulunan, üç tane alabilen, üç taneden oluşmuş.
- * Basketbolda ceza alanı dışından atılan topun potaya geçirilmesi sonucu kazanılan üç puan değerindeki atış.

üçtaş

- * Üç taşla oynanan bir tür çocuk oyunu.

üçteker

- * İki kişi arkada, biri önde üç tekerleği olan, çocukların düşmeden binmesi için yapılmış araç.
- * Triportör.

üçten dokuz

- * İslâm hukukuna göre, kocanın üçerli aralıklarla üç kez "boş ol" sözünü tekrarlayarak karısını boşaması.

üçüncü

- * Üç sayısının sıra sıfatı, sırada ikinciden sonra gelen.

üçüncü çağ

- * Yeryüzünün yaklaşık altmış milyon yıllık çağı, senozoik.

üçüncü dünya ülkeleri

* Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'nın, hemen hepsi eski sömürgeler olan, ulusal bağımsızlıklarını kazanmış veya bu uğurda mücadele veren ülkelerine verilen ad.

üçüncü kişi

* Fîil çekiminde teklik ve çokluk üçüncü şahıs biçimi.

üçüncül

* Organik bir birleşğin formülünde öbür üç karbon atomuna bağlı olan (karbon atomu), sülâsî, tersiyer.
* Bir hastalığın belirli iki devresinden sonra oluşan (belirtiler).

üçüncülük

* Üçüncü olma durumu.

üçüncünün olmazlığı

* Birinin yalanladığı, ötekini doğruladığı iki önermeden birinin doğru olması gerektiğini, üçüncü bir ihtimalin söz konusu olmayacağını anlatan yasa.

üçüz

* Üçü birlikte doğmuş olan (kardeş).
* Üçlü, üç yanlı, üç kollu, üç parçalı.

üçüzleme

* Bir dizenin hem ritmik hem anlam olarak üç ayrı öbek oluşturmaları.

üçüzlü

* Üçüzleri olan (ana).
* Üçü bir arada olan.

üdeba

* Yazarlar, edipler.

üfleç

* Kaynak yapımında, metalleri kesme ve eritme işlemlerinde kullanılan, alev püskürten araç, hamlaç.
* Lâboratuvarlarda yüksek ısı elde edilen araç, hamlaç.

üfleme

* Üflemek işi.

üflemek

* Dudakları büzerek soluğu bir şey üzerine hızla vermek.
* Yanmakta olan bir şeyi söndürmek veya canlandırmak için soluk vermek.
* (nefesle seslendirilen çalgılar için) Çalmak.

üflemeli

* Üflenerek çalınan (çalgı).

üflemeli çalgı

* Üflenerek seslendirilen müzik aracı.

üflenme

* Üflenmek işi.

üflenmek

* Üflemek işi yapılmak.

üfleyici

* Üfleyen kimse.

üful

* (yıldız için) Batma.
* Ölme.

üfunet

- * İrin, cerahat.
- * Pis koku.

üfunetli

- * İçinde irin, cerahat olan.

üfunetsiz

- * İçinde irin, cerahat olmayan.

üfürme

- * Üfürmek işi.

üfürmek

- * Üflemek.
- * Üfleyerek bulunduğu yerden uzaklaştırmak.
- * Esmek.
- * Üfleyerek çalmak.

üfürük

- * Üfürülerek verilen soluk.
- * Üfürükçülerin hastaların üstüne okuyarak üfürdükleri soluk.

üfürükçü

- * Okuyup üfleyerek hastalıkları savdığını ileri süren ve böylece bilgisiz kimseleri dolandıran düzenbaz kimse.

üfürükçülük

- * Üfürükçünün işi.

üğrüm

- * Yer'in dönme ekseninin, yaptığı koni hareketi boyunca dalgalanması, nütasyon.

-ül

- * Bkz. -I (I).

-ül

- * Bkz. -I (II).

ülen

- * Ulan.

üleş

- * Pay.

üleşilme

- * Üleşilmek işi.

üleşilmek

- * Üleşmek işi yapılmak.

üleşme

- * Üleşmek işi.

üleşmek

- * Bölüşmek, paylaşmak.

üleştirilme

- * Üleştirilmek işi.

üleştirilmek

- * Pay edilmek, üleşilmek.

leştirim

- * leştirme.
- * Toplumsal ürünün ticarî etkinlikler aracılığıyla tüketicilere dağıtılması.

leştirimli

- * leştirme ilişkin.

leştirimli tze

- * Ödül ve cezanın herkesin hakkına göre leştirilmesi temeline dayanan tze.

leştirme

- * leştirmek işi, bölüştürme, dağıtma, tevzi.

leştirme sıfatı

* Paylaştırma kavramı veren sıfat. Türkçede bu kavram -ar, -er, -şer ekiyle sağlanır: Otuzar kitap. Birer elma. İkişer kalem. Altışar lira gibi.

leştirmek

- * Pay ederek dağıtmak, bölüştürmek.
- * Herkesin payını kendisine vermek, bölüp dağıtmak, tevzi etmek.

Ülfet

- * Alışma, kaynaşma.
- * Tanışma, görüşme.
- * Dostluk, ahabplık.

Ülfet etmek

- * tanışmak, görüşüp konuşmak, sohbet etmek.

lger

- * Kadife, şeftali vb. nin üzerinde bulunan ince tüy.

lke

- * Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların tümü, diyar, memleket.
- * Devlet.
- * Herhangi bir özelliği yönünden düşünülen bölge.

lke açmak

- * bir ülkeyi savaşarak almak, fethetmek.

lke coğrafyası

- * Bkz. lkeler coğrafyası.

lkeler arası

- * Değişik lkeler arasında oluşan durum.

lkeler coğrafyası

* Yeryüzündeki değişik yerlerin olaylarıyla coğrafya arasındaki ilintiyi araştıran ve coğrafyanın en geniş kolunu oluştıran bilim dalı.

lker

- * Boğa burcunda, yedi yıldızdıan oluşan takım, Süreyya.

Ülkesel

- * lkeye ilişkin.

lkesellik

- * lkeye ilişkin olma durumu.

lk

- * Amaç edinilen, ulaşılmak istenen şey, ideal.

* Gerçekte olmayıp, yalnız düşüncede tasarım biçiminde var olan, yalnızca düşünce ile kavranabilen şey, ideal.

* İnsanı duyular dünyasının üstüne yükselten ve hiçbir zaman tam olarak gerçekleştirilemeyecek olan, yalnızca erişilmesi istenen amaç olarak kalan kılavuz ilke, örnek yargı ölçüsü, mefkûre, ideal.

ülkücü

* Bir ülküye çıkar gütmekten bağlı olan, idealist.

ülküçülük

* Bir ülküyle belirlenmiş olan, bu ülküye çıkar gütmekten bağlı kalan yaşama biçimi ve dünya görüşü.

ülküdaş

* Aynı ülküye bağlı olanlardan her biri.

ülküleştirilme

* Ülküleştirilmek işi.

ülküleştirilmek

* Ülküleştirmek işi yapılmak.

ülküleştirme

* Ülkü durumuna getirme, idealleştirme, idealizasyon.

ülküleştirmek

* Ülkü durumuna getirmek, idealleştirmek.

ülküsel

* Ülkü ile ilgili, ideal.

ülser

* Sindirim organlarında ve özellikle mide ile onikiparmak bağırsağında görülen yara, karha.

ültimatom

* Bir devletin başka bir devlete verdiği ve hiçbir tartışma veya karşı koymaya yer bırakmaksızın, tanıdığı sürede isteklerinin yerine getirilmesini istediği nota.

ültimatom vermek

* nota vermek, istekleri sert bir biçimde bildirmek.

ültimatomsu

* Ültimatom tarzında ültimatoma benzer.

ültramodern

* Düşünce, eğilim, üslûp için en üst sınırdaki olan, çok modern olan.

ültrason

* İnsan kulağının alamayacağı nitelikte olan yüksek frekanslı ses titreşimi.

ültraviyole

* Mor ötesi.

ülûhiyet

* Tanrılık vasfı, tanrısallık.

-ülü

* Bkz. -ılı.

ülüş

* Kesilen hayvanın etinden alınan pay.

-üm

* Bkz. -m (I).

-üm

* Bkz. -m (II).

-üm

* Bkz. -m (III).

ümera

* Buyurucular, beyler, amirler.
* Üstsubaylar.

ümide düşmek

* gerçekleşmesine, olacağına inanmak.

ümide kapılmak

* olacağını düşünmek, hayal etmek.

ümidini boşa çıkmak

* beklentisi, umudu gerçekleşmemek.

ümidini sönmek

* umudu kalmamak.

ümidini suya düşmek

* umudu kalmamak.

ümidini kesmek

* artık olacağını beklememek.

ümit

* Umma, beklenti, umut.

ümit bağlamak

* olmasını, olacağını ummak.

ümit bırakmak

* bir kimsede umut uyandırmak, umut vermek.

ümit dünyası

* Gerçekleşmesi çok zor olan şeyleri ummanın hoş görülmesi gerektiğini belirtir.

ümit etmek

* ummak, beklemek.

ümit kapısı

* Bir umutla bağlanılan durum veya yer.

ümit serpmek

* umutlandırmak.

ümit uyanmak

* umut doğmak, umut belirmek.

ümitlendirme

* Ümitlendirmek işi, umutlandırma.

ümitlendirmek

* Umutlandırmak.

ümitleniş

* Ümitlenmek işi veya biçimi.

ümitlenme

* Ümitlenmek durumu, umutlanma.

ümitlenmek

* Umutlanmak.

ümitli

* Umutlu.

* Verim beklenen.

ümitsiz

* Umutsuz.

ümitsizlik

* Umutsuzluk.

ümme

* Hz. Muhammed'e inanarak, onun yaptıklarını ve söylediklerini uygulayarak çevresinde toplanan Müslümanların tümü.

ümme

* Ümmet olarak.

ümme

* Ümmetçilik yanlısı olan (kimse, görüş vb.).

ümme

* Bir islâm topluluğu olarak kalmak amacını güdenlerin görüşü.

ümme

* Okuyup yazması olmayan.

ümme

* Ümmî olma durumu.

ümme

* Bayındırlık.

ümme

* Bayındır, gelişmiş.

-ümme

* Bkz. -mtırak.

ümme

* Boğaz, gırtlak, imik.

ün

* Ses.

* İyi bir nitelikte bilinip tanınmış olma durumu, şöhret, şan, nam.

-ün

* Bkz. -ın.

-ün

* Bkz. -n- .

-ün

* Bkz. -ın.

ün almak (kazanmak, salmak veya yapmak)

* ünü herkesçe bilinmek ve her yerden duyulmak.

-ünce

* Bkz. ınca.

-üncü

* Bkz. -ncı.

-ünç

* Bkz. -nç.

ündeş

* Benzer sesle biten söz veya cümle.

ündeşlik

* Ses benzerliği veya birliği.

üne kavuşmak

* ün kazanmak, şöhret bulmak.

üniforma

* Aynı işi yapanların giydikleri, tüzükle belirtilmiş, bir örnek giysi.

* Silâhlı kuvvetlerin resmî giysisi.

üniformalı

* Üniforması olan, üniforma giymiş olan (kimse).

ünik

* Tek, eşi olmayan.

ünite

* Birlik, birleşmiş olma durumu.

* Bir kümenin her elemanı veya bir çokluğu oluşturan varlıkların her biri, birim.

üniversal

* Evrensel.

üniversalizm

* Evrenselcilik.

üniversite

* Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksek okul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumu.

üniversiteler arası

* Birçok üniversite ile ilgili olan.

üniversiteli

* Üniversite öğrencisi.

ünlem

* Türlü duyguları anlatan veya bir doğa sesini yansıtan kelime: Ah! oh! şak, çat vb.

ünlem işareti

* Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konan bir noktalama işareti.

ünleme

* Ünlemek işi.

ünlemek

* Yüksek sesle çağırmak.

* Yüksek sesle bildirmek.

ünlenme

- * Ürlenmek işi veya durumu.

ünlenmek

- * Çağrılmak, yüksek sesle bildirilmek.
- * Ün sahibi olmak, ün kazanmak, meşhur olmak.

ünletme

- * Ünletmek işi veya durumu.

ünletmek

- * Bağdırtmak, çağdırtmak.

ünlü

- * Ün salmış olan, şöhretli, meşhur, şanlı, namlı, namdar.
- * Ses yolunda bir engele çarpmadan çıkabilen ses, sedalı harf, vokal: a, e, ı, i, o, ö, u, ü.

ünlü benzeşmesi

- * Ünlü uyumu.

ünlü çatışması

- * Eklemelerde veya birleştirmelerde iki ünlünün yan yana gelmesi: Ne ise > neyse, ne asıl > nasıl vb.

ünlü düşmesi

- * Çeşitli sebeplerle kelimenin iç veya son sesinden birinin düşmesi: Oyun > oynamak, oynamak vb.

ünlü kaynaşması

- * Birleşik kelimelerde yan yana gelen iki ünlünün kaynaşması: Sütü aş > sütlaç.

ünlü kısalması

- * Aslında uzun olan bir ünlünün zamanla dilde kısalması: Cân > can, hâzır > hazır, beyâz > beyaz.

ünlü türemesi

- * Ses özelliklerine veya birbirleriyle birleşme şartlarına bazı sebeplerle kelimenin ön, iç ve sonuna ünlü getirilmesi olayı: Scarpina > iskarpın, ruza > oruç, limon > ilimon vb.

ünlü uyumu

- * Türkçede, kelimelerdeki ünlülerin incelik, kalınlık veya düzlük, yuvarlaklık bakımlarından birbirine benzemesi.

ünlüleşme

- * Bir ünsüzün, yanındaki ünlülerin etkisiyle, ünlü niteliği alması.

ünsiyet

- * Ahbaplık, arkadaşlık; alışkanlık.

ünsüz

- * Ünü olmayan, gösterişsiz, şöhretsiz.
- * Ses yolunda bir engele çarparak çıkan ses, konson, konsonant: B bir ünsüzdür.

ünsüz benzeşmesi

- * Yan yana gelen iki ünsüzün boğumlanma nitelikleri bakımından bir uyum içine girmesi: Anbar > ambar, çenber > çember.

ünsüz düşmesi

- * Kaynaşma sırasında ekte veya kelimedede bulunan ünsüzlerin birinin düşmesi: Alçak-cık > alçacık, büyük-çek > büyücek.

ünsüz göçüşmesi

- * Bkz. göçüşme.

ünsüz ikizleşmesi

* Özellikle halk ağzında döşek döşşek, ısk ıışık örneklerde olduğu gibi iç seste ünsüzlerin tekrarı.

ünsüz türemesi

* Kelime içinde veya başında bir ünsüzün eklenmesi.

ünsüz uyumu

* Türkçede sert ünsüzle biten bir kelimeye c d g ünsüzlerinden biriyle başlayan bir ek getirilince ekin başındaki ünsüzün sertleşmesi: Açık-ça, sepet - te, bıç -k ı vb.

-üntü

* Bkz. -ntı / -nti.

-üp

* Bkz. -ıp.

-ür

* Bkz. -ır.

ürat

* Sıdık asidi tuzu.

ürbanizm

* Şehircilik.

Ürdünlü

* Ürdün halkından olan kimse.

üre

* Azotlu besinlerin vücutta yanmasıyla oluşan, erimiş bir durumda idrarla dışarı atılan azotlu madde.

* Yapay reçine verniği ve tutkalı üretiminde kullanılan temel gereçlerden beyaz, billûrsu toz.

ürem

* Faiz, getiri.

üreme

* Üremek durumu.

* Canlıların cinsel hücrelerinin birleşmesinden ortaya çıkan tohumla veya doğrudan doğruya oluşturdukları sporlarla çoğalmaları, tenasül.

üreme organları

* Organizmada üreme görevi için birlikte oluşmuş organlar bütünü.

üremek

* Canlılar için, doğup çoğalmak.

* Çoğalmak, artmak.

* Yetişmek.

üremi

* Ürenin idrarla çıkmayıp kanda birikmesi sonucu ortaya çıkan hastalık.

üremik

* Üremeyle ilgili olan.

üremsel

* Üremeye ilişkin.

üreteç

* Herhangi bir mekanik enerjiyi elektrik akımına çeviren cihaz, jeneratör.

üretici

* Üretimle uğraşan (kimse), yetiştirici, müstahsil.

* Üretim sağlayan, üretimle ilgili.

Üretici alan

* Maddi refahın yaratılması, dağılımı ve değişimi konularını kapsayan ekonomik etkinliklerin tümü.

Üretici olmayan alan

* Sonucunda maddi ürünlerin değil, hizmetlerin doğduğu etkinlikleri kapsayan üretim alanı.

reticilik

* Üreticinin işi.

* Üretici olma durumu.

retilme

* Üretilmek işi.

Üretilmek

* retmek işi yapılmak.

Üretim

* İnsanların, toplumun varlığı ve gelişmesi için gerekli olan nesneleri sağlamak üzere, amaçlı etkinlikleriyle doğal çevrelerini değiştirmeleri, istihsal.

* Bu etkinlikler sonucu elde edilen nesneler.

Üretim araçları

* Üretim sürecinde kullanılan işi, araç ve gereçlerin bütünü.

Üretim artığı

* Ekonomide retim fazlalığı.

Üretim biçimi

* Toplum hayatında insanların yaşamları için gerekli olan şeyleri elde etmelerinin tarih içinde gösterdiği türlü düzenlemelerden (kölecilik, sermayecilik, toplumculuk vb.) her biri.

Üretim evi

* Fabrika.

Üretim güçleri

* Bir toplumdaki insan ögesi, üretim araçları, üretim deneyleri ve alışkanlıklarının bütünü.

Üretim ilişkileri

* Toplum hayatında maddi zenginliklerinin üretimi, değişimi ve dağılımı süreci içinde toplum yeleri arasında ortaya çıkan ve insan bilincinden bağmsız olarak var olan nesnel, maddi ilişkiler.

Üretim kooperatifi

* Anamalı olmayan işiilere kendi aralarında ortaklık kurma imkânı sağlayan kooperatif sistemi.

retimlik

* Fabrika.

Üretimsel

* Üretimle ilgili.

retiş

* retmek işi ve biçimi.

retken

* retme gücü olan, çok üreten.

Üretkenlik

* retken olma durumu.

retme

* retmek işi veya durumu, çoğaltma.

retmek

- * Aynı türden canlıları çoğaltmak.
- * Ekonomik bir etkinlik sonucu ürün elde etmek.
- * Oluşturmak, yaratmak, meydana getirmek.

reyiş

- * Üremek işi veya biçimi.

Ürik asit

- * Suda çok az eriyen, soda ve amonyakla birleşince kısmen eriyebilen asit ve nötr tuzlar oluşturan asit (C₅H₄N₄O₃).

rkek

- * Çok rken.
- * Çekingen.

rkek rkek

- * rkerek, ekingenlikle.

rkeke

- * rkek bir biçimde.

rkekleşme

- * rkekleşmek durumu.

rkekleşmek

- * rkek duruma gelmek.

rkeklik

- * rkek olma durumu veya rkeke davranış.

rkme

- * rkme durumu, tevahhuş.

rkmek

- * Bir şeyden korkup birden sıçramak, tevahhuş etmek.
- * Şaşkınlık ve korku duymak.
- * (ağaç) Meyve vermemek.
- * ekinmek.

rk

- * Topluluğu saran ortak korku, panik.

rkn

- * rkme, ekinme duygusu veren.

rknt

- * rkme duygusu, tevahhuş.

rknt vermek

- * rktmek.

rkntl

- * rknt veren.

rksz

- * rk vermeyen.

rkş

- * rkme işi veya biçimi.

ürkütme

- * Ürkütmek işi.

ürkütmek

- * Ürküntü vermek.
- * Korkutup kaçırmak.
- * Herhangi bir etkiyle bitkinin gelişmesini engellemek.
- * Korkutmak.
- * Kuşkulandırmak.

ürkütücü

- * Ürküntüye yol açan.

ürokültür

- * İdrardan alınan bir örnekle yapılan bakteri kültürü.

ürolog

- * İdrar yolu hastalıkları hekimi, bevliyecisi.

üroloji

- * Tıbbın idrar yolu hastalıklarını inceleyen dalı, bevliye.

ürperiş

- * Ürpermek işi veya biçimi.

ürperme

- * Ürpermek durumu.

ürpermek

- * Korku, tiksinti, üşüme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin nokta nokta kabarmasıyla görülen anî titreme.
- * Korkmak.

ürperti

- * Ürperme duygusu veya durumu.

ürperti vermek

- * korkutmak.

ürpertici

- * Ürperme duygusu veren.

ürpertili

- * Titreşimli.

ürpertme

- * Ürpertmek işi veya durumu.

ürpertmek

- * Ürperti vermek.

ürtiker

- * Kurdeşen.

ürüme

- * Ürüme işi.

ürüme

- * Havlamak. ürümesini bilmeyen köpek sürüye kurt getirir beceriksiz kimselerin iyilik yapayım derken zarara yol açtıklarını anlatır. ürüyen köpek ısırmaz bağırıp çağırarak başkalarını korkutmak isteyen kimseden saldırı beklenmez.

ürün

- * Doğadan elde edilen, üretilen yararlı şey, mahsul.
- * Eser.
- * Bir tutum ve davranışın ortaya çıkardığı şey.
- * Türlü endüstri alanlarında ham maddelerin işlenmesiyle elde edilen şey.

ürün yelpazesi

- * Üretilen maddelerin, değişik ve yaygın çok çeşitlilik durumu.

ürünlü

- * Ürünü olan.

ürünsüz

- * Ürünü olmayan.
- * Eseri olmayan, esersiz.

ürüşme

- * Ürüşmek işi veya durumu.

ürüşmek

- * Hep birden ürümek.

üryan

- * Çıplak.

üryanî

- * İnce kabuklu bir tür erik.

üs

- * Bir kuvvete yükseltilmiş bir sayının üzerine yazılan ve kaçınıcı kuvvete yükseltildiğini gösteren sayı.

üs

- * Kök, asıl, temel, esas.
- * Bazı görevleri yürütebilmek amacıyla kurulan, özel yapıları, donatımları, ışıkları, onarım yerleri, servis alanları olan, sürekli veya geçici olarak konaklanan yer.
- * Harekâtın yürütülebilmesi için gerekli birliklerin, her türlü gereçlerin tamamlandığı, teçhizatın toplandığı, dağıtıldığı bölge.

üs

- * Üst sıfatının kısaltması; daha yukarı dereceyi anlatan birkaç yeni kelime kullanılmıştır.

üsalize

- * Bkz. üst alize.

üsbitken

- * Bkz. üst bitken.

üşçavuş

- * Bkz. üstçavuş.

üşçene

- * Bkz. üst çene.

üsderi

- * Bkz. üst deri.

üsdudak

- * Bkz. üst dudak.

üsera

- * Esirler, köleler.

üsküf

* Yüksek aşamadaki yeniçeri subaylarının giydikleri, yarısı arkaya sarkan uzun bir sark.

üsküre

* Topraktan veya madenden yapılmış çorba tası, çukur çanak.

üslenme

* Üslenmek işi.

üslenmek

* Bir yeri kendine üs seçerek orada yerleşmek.

üslûp

* Oluş, deyiş veya yapış biçimi, tarz.

* Bir sanatçıya, bir çağa veya bir ülkeye özgü teknik, renk, biçimlendirme ve söyleyiş özelliği, biçem.

* Sanatçının görüş, duyuş, anlayış ve anlatıştaki özelliği veya bir türün, bir çağın kendine özgü anlatış biçimi,

biçem, tarz, stil.

üslûpçu

* Üslûbu beğenilen (yazar).

üslûpçuluk

* Üslûba gösterilen aşım özen.

üslûplaştırma

* Üslûplaştırmak işi.

üslûplaştırmak

* Doğal biçimlerin görünüş özelliklerini yitirmeden yalınlaştırılması ile motif oluşturmak.

üslûplu

* Üslûbu olan.

üslûpsuz

* Üslûbu olmayan.

üslûpsuzluk

* Üslûpsuz olma durumu.

üssubay

* Bkz. üstsubay.

üst

* Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, fevk.

* Bir şeyin görülen yanı, yüzü.

* Bir şeyin dış yüzü, yüzey.

* Giyecek, giysi.

* Birine göre yüksek aşamada olan kimse, mafevk.

* Vücut, beden.

* Artan, geriye kalan bölüm.

* Birkaç şeyden birbirine göre yukarıda olan.

* Öte, arka.

* Sınıflamalarda temel olarak alınan bir tipe göre ileri derecede olan.

* Bazı tamlamalarda zaman bildirir.

* Bazı deyimlerde sorumluluk, yükümlülük anlatır.

* İlgilenilen, üzerinde durulan konu.

üst alize

* Alizelere karşıt olarak, her iki yanı kürede ekvator bölgelerinden kutuplara doğru 3 ilâ 10 km yükseklerde esen yel.

üst baş

* Giyecekler, giysiler.

üst başı

* yukarı yanı, yukarıda olan bölümü.

üst bitken

* Başka bir bitkinin üzerinde biten, ama asalak olmayan (bitki), epifit.

üst çene

* Çenenin üst bölümü, üst dudağın bulunduğu yöndeki çene.

* Mengenenin V biçimli, üzerinde yiv ve setler bulunan çenesi.

üst çıkmak (veya gelmek)

* yenmek.

üst deri

* Deriyi oluşturan iki tabakadan dışta olanı, epiderm.

* Yüksek bitkilerde bütün bölümleri sararak onları dış etkilere koruyan renksiz, saydam, bir hücreli tabaka, epiderm.

üst deri altı

* Üst derinin altında bulunan hücre katmanı.

üst diş

* Üst damak üzerinde sıralanan dişlerin her biri.

üst dudak

* Dudaklardan üstte bulunanı.

* Eklem bacaklı hayvanlarda ağız parçalarını örten bir uzantı, karından bacaklılarda ağız bölgesinin dış yanı.

üst geçiş

* Bir yıldızın ufuk üzerinde en yüksek noktaya geçiş durumu, yücelim.

üst geçit

* Trafik akımını kesmemek için bir yolun üstünden geçirilen köprü biçiminde üstü açık yol.

üst güverte

* Gemilerde güvertenin yüksekte kalan bölümü.

üst insan

* Görüş, irade gibi nitelikleri yüksek, yetenek ve erdemleri herkesten üstün olan insan, dâhi.

üst kat

* Bulunulan yere göre bir üst daire ve bölüm.

üst küme

* İçinde bulunulan lig maçlarının bir üst ligi.

üst perdeden

* Yüksekten.

üst perdeden konuşmak

* üstünlük taslayarak söz söylemek.

üst sınıf

* Bir üst sınıf veya ileri sınıf.

üst tabaka

* İleri gelenler sınıfı.

üst tarafı

* Netice itibıyla.

üst üste

- * Birbiri arkasından.
- * Birbirinin üstüne konulmuş.
- * Çok kalabalık, sıkışık.

üst yapı

- * Alt yapı üzerine kurulan, oturmaya veya üretime yarayan yapıların tümü.
- * Alt yapı üzerinde oluşan kültür, din, sanat, felsefe, bilim, ülkü, siyasal kurumlar gibi toplumsal değerleri içeren genel kavram.
- * Bir alayımın mikroskop kullanmadan, çıplak gözle incelenen yüzeysel tabakalarından anlaşılabilen genel yapısı.
- * Demir yolculukta toprak düzleme hattının ve köprü, kemer gibi sanat eserlerinin üstünde yapılan ve demir yolu hattının döşenmesini amaçlayan etkinliklerin tümü.

üstadane

- * Üstat gibi, üstadın yaptığına benzer.

üstat

- * Bilim veya sanat alanında üstün bilgisi ve yeteneği olan kimse.
- * Senli benli konuşmada erkekler arasında seslenme olarak kullanılır.

üstatlık

- * Üstat olma durumu.

üstçavuş

- * Orduda astsubaylığın ikinci aşaması olan, çavuşla başçavuş arasındaki görevli.

üstçavuşluk

- * Üstçavuş olma durumu veya üstçavuşun rütbesi.

üste

- * Fazladan verilen, çaba.

üste çıkmak

- * suçlu olduğu hâlde karşısındakini suçlamak.
- * Bkz. zeytinyağı gibi üste çıkmak.

üste vermek

- * fazladan vermek, ödemek.

üste vermek

- * bir şeyi başka bir şeyle değiştirirken fazladan vermek.

üste vurmak

- * fiyatı artırmak.
- * eklemek, katmak.

üstecilik

- * Üstelik.

üsteğmen

- * Orduda rütbesi teğmenle yüzbaşı arasında olan subay.

üsteğmenlik

- * Üsteğmen olma durumu, üsteğmenin görevi veya makamı.

üstel

- * Üstü (I) olan.

üsteleme

- * Üstelemek işi, tekit.

üstelemek

- * Bir düşünce veya istek üzerinde durmak, direnmek, ısrar etmek, tekit etmek.
- * (hastalık) Yeniden ortaya çıkmak, depreşmek.
- * Bir isteği, bir buyruğu tekrarlamak, tekit etmek.
- * Bir şeyin üstüne eklenmek, katılmak, inziman etmek.

üstelenme

- * Üstelenmek işi.

üstelenmek

- * Üstelemek işine konu olmak.

üstelik

- * Üste verilen şey.
- * Ayrıca, bir de, bundan başka.
- * Güçlü, kuvvetli, sağlam.

üstenci

- * Başkası için yapı ve ticaretle ilgili bir işi yapmayı üstüne alan kimse, müteahhit.

üstencilik

- * Üstenci olma durumu, müteahhitlik.

üstenme

- * Üstenmek işi, taahhüt, angajman.

üstenmek

- * Bir iş yapmayı üstüne almak, taahhüt etmek.

üstesinden gelmek

- * başarmak, becermek.

üstlenim

- * Üstlenmek işi.

üstlenme

- * Üstlenmek işi, deruhte.

üstlenmek

- * Üstüne almak, yüklenmek, deruhte etmek.

üstlük

- * Üst olma durumu.
- * En üste giyilen uzunca giysi.

üstsubay

- * Binbaşı, yarbay ve albay rütbesindeki subaylara verilen genel ad.

üstten

- * derinleştirmeden, yüzeysel.

üstü başı dökülmek

- * giyecekleri çok eski olmak.

üstü kalsın

- * hesaptan arta kalan az miktardaki paranın alınmaması, bahşiş olarak bırakılması sırasında söylenir.

üstü kapalı

- * Açık ve kesin kelimeler kullanmadan.

üstübeç

- * Boyacılıkta kullanılan zehirli, bazik kurşun karbonat.

üstübeç macunu

- * Üstübeç veya tutkaldan, dövülmüş tebeşir tozu ile hazırlanan onarma macunu.

üstüme iyilik sağlık (üstüne, üstümüze sağlık veya üstünüze sağlık veya şifalar)

- * Tanrı esirgesin, üstümden ırak.
- * şaşma, şaşkınlık belirtmek için kullanılır.
- * kötü bir durumdan söz ederken konuşanın dinleyene söylediği iyi dilek sözü.

üstün

- * Benzerlerine göre daha yüksek bir düzeyde olan, onları geride bırakan.
- * (birine veya bir şeye göre) Nitelik bakımından daha yüksek, daha elverişli olan, faik.

üstün

- * Arap yazısında bir ünsüzün geniş, kısa ve düz (a, e) okunacağını gösteren işaret, fetha.

üstün bulunmak (veya görmek)

- * bir şeyi veya kimseyi başkasından daha değerli bulmak veya görmek.

üstün olmak (veya gelmek)

- * benzerlerinden daha yüksek düzeyde olmak.
- * Bir kimseden veya bir şeyden daha yüksek, daha değerli olmak.

üstün tutmak

- * bir kimseye, bir şeye başkasından daha çok değer vermek.

üstün yapım

* Çok büyük giderlerle çevrilen, kalabalık oyunculu, göz kamaştırıcı süs ve giysili, büyük reklâmlarla piyasaya sürülen, ama sanat yönünden çoğunlukla büyük bir değer taşımayan film.

üstün zekâ

- * Çabuk, iyi, kıvrak bir zekâ.

üstün zekâlı

- * Üstün zekâyâ sahip olan.

üstün zekâlılık

- * Üstün zekâlı olma durumu.

üstünde

- * Bir tutum veya davranışı dışa yansıtıyor olma veya böyle bir durum içinde bulunma.

üstünde dökülmek

- * (giysi, giyecek için) bol ve biçimsiz olmak, yakışmamak.

üstünde durmak

- * bir işe önem vermek, bir işle yakından ve sürekli ilgilenmek.

üstünde hakkı olmak

- * birinde emeği, iyiliği, hakkı bulunmak.

üstünde kalmak

- * (mal için) artırma sonucunda bir kimsenin olmak.
- * (suç, kabahat için) suçlanmak.

üstündeki üstünde, başındaki başında

- * üstündekinden başka hiçbir şey kalmadan.

üstünden (başından) akmak

- * bir durumu çok belli olmak.

üstünden (şu kadar zaman) geçmek

* aradan herhangi bir zaman geçmek.

üstünden atmak

* bir şeyi ödev olarak kabul etmemek.

üstünden geçmek

* ırzına geçmek.

üstüne

* İlişkin, üzerine, dair.

* Hesabına.

* ...-e göre, uygun olarak.

* ...-den sonra.

* Kendinden önce gelen sözün ikileme biçiminde anlamını pekiştirme ve sıklığını ifade etmek için kullanılır.

üstüne alınmak

* bir davranışın kendisine karşı olduğunu sanarak tedirgin olmak, alınmak.

* bir işi yapmaya söz vermek, ödev alınmak.

üstüne atmak

* (bir suçu) birine yüklemek.

üstüne basmak

* Bkz. yerinde bir düşünce ileri sürmek.

* iyice belirtmek.

üstüne başına etmek

* ağır bir biçimde sövmek.

üstüne bir bardak (soğuk) su içmek

* o işten umudunu kesmek, o işin olacağına inanmamak, o işten vaz geçmek.

üstüne bir iki güneş doğmak

* sabah yataktan geç kalkmak.

üstüne çekmek

* üzerine almak, muhatap olmak.

üstüne çevirmek

* Bkz. üstüne geçirmek.

üstüne düşmek

* bir kimseyle veya bir şeyle çok ilgilenmek.

üstüne evlenmek

* karısı varken bir kadınla daha evlenmek.

üstüne evlenmek

* karısı varken bir kadınla daha evlenmek.

üstüne fenalık gelmek

* aşırı derecede sıkılmak, pek bunalmak.

üstüne geçirmek

* bir malın tapusunu kendi adına yazdırmak.

* (çocuk için) evlât edinmek.

üstüne gelmek

* bir şey yapılırken veya konuşulurken çıkagelmek.

üstüne gitmek

* karışmak.

üstüne gül koklamamak

* sevdiği birinden başkasını sevmemek.

üstüne güneş doğmamak

* güneş doğmadan önce kalkmak.

üstüne kalmak

* güçlükler birinin omuzlarına yüklenmek.

üstüne kapanmak

* aralıksız çalışmak.

üstüne koymak

* katmak eklemek.

üstüne kuş kondurmak

* olağanüstü, görülmemiş bir katkı, süs veya hizmet yapmak.

üstüne olmamak

* daha üstü bulunmamak.

üstüne oturmak

* Bkz. üzerine oturmak.

* hakkı yokken bir şeyi kendisine mal etmek.

üstüne ölü toprağı serpilmiş gibi

* tembel, uyuşuk, cansız, miskin.

üstüne perde çekmek

* isteyerek örtmek, gizlemek.

üstüne sevmek

* birini severken bir başkasını daha sevmek.

üstüne titremek

* Bkz. üzerine titremek.

* çok sevgi, özen göstermek.

üstüne toz kondurmamak

* bir şeyin kusurlu olabileceğini kabul etmemek.

üstüne tuz biber ekmek

* üzüntüyü, kusuru artıracak durum yaratmak.

üstüne üstlük

* Fazla olarak, artırarak.

üstüne üstüne gitmek

* çekinmeden, sonucu tehlikeli olabilecek bir şeyle uğraşmak yılmamak.

üstüne varmak

* bir şey yapmasını baskı yaparak istemek.

* saldırmak.

* (kadın) evli bir erkekle evlenmek.

üstüne vazife olmamak (veya değil)

* görevi olmamak o görev kendini ilgilendirmemek.

üstüne yaptırmak

* Bkz. üstüne geçirmek.

üstüne yatmak

- * hakkı yokken bir şeyi kendine mal etmek, bir şeyi alıp vermemek.

üstüne yıkmak (veya yıkılmak)

- * kendisinin de sorumlu olduğunu bir işin ağırlığını başkalarına yüklemek (veya kendisi yüklenmek).
- * kendi suçunu başkasına yüklemek.
- * yamamak (veya yamanmak).

üstüne yok

- * bundan daha iyisi olamaz, hepsinden iyisi bu.

üstüne yormak

- * alınmak.

üstüne yüklenmek

- * saldırmak.
- * ısrar etmek.

üstüne yürümek

- * korkutmak, yıldırma amacıyla saldıracakmış gibi yapmak.

üstünkörü

- * İnceliklerine inmeden, özen göstermeden (yapılan), gelişi güzel, sathî.
- * Yüzeysel, gereği gibi olmayan, şöyle böyle.

üstünleşme

- * Üstünleşmek durumu.

üstünleşmek

- * Üstün duruma gelmek.

üstünlük

- * Üstün olma durumu, rüçhan.

üstünlük derecesi

- * En, çok zarfıyla sıfat veya başka zafların nitelik ve nicelik bakımından kazandıkları en üstün anlam.

üstünlük duygusu

- * Kişinin kendini bazı yönlerden veya genellikle insanların çoğundan üstün görmesi, üstünlük kompleksi.

üstünlük karmaşası

- * Üstünlük kompleksi.

üstünlük kompleksi

- * Kendini olduğundan fazla ve abartılı bir biçimde yeterli, yetenekli ve güçlü görme duygusu.

üstünseme

- * Üstünsemek işi veya durumu.

üstünsemek

- * Üstün, iyi, yeğlenir olduğuna inanmak.

üstünü (veya üstüne) görmek

- * (kadın) gebeyken aybaşı olmak.

üstünüze afiyet (veya sağlık)

- * hastalıktan söz ederken karşısındakinin tutulmaması dileğiyle söylenen söz.

üstüpü

- * Gemi kalafatında, işliklerde, buharlı makinelerde, temizlik işlerinde, otomobilcilikte kullanılan didilmiş

kendir.

üstüpüleme

* Üstüpülemek işi.

üstüpülemek

* Üstüpü ile silmek veya temizlemek.

üstüvane

* Silindir.

üstüvanî

* Silindir biçiminde olan.

-üş

* Bkz. -iş.

-üş-

* Bkz. -ş-.

üşenç

* Üşenme, üşengeçlik.

üşengeç

* Çok üşenen, tembel.

üşengeçlik

* Üşengeç olma durumu, tekâsül.

üşengen

* Bkz. üşengeç.

üşengenlik

* Üşengen olma durumu.

üşenme

* Üşenmek işi.

üşenmek

* Kendinde bir gevşeklik duyarak bir işi yapmaya isteği olmamak.

üşme

* Üşmek işi veya durumu.

üşmek

* Çokça gelip toplanmak, üşüşmek.

üşniye

* Su yosunları.

üşüme

* Üşüme işi.

üşümek

* Isı yokluğu, azlığı veya ısı kaybından etkilenmek, soğğun etkisini duymak.

üşüntü

* Toplanma, üşüşme, üşüşüp bir araya gelmiş.

üşüntü etmek

* üşüşmek.

üşüntü köpekler mandayı paralar

* birlikten güç doğar.

üşürme

* Üşürmek işi veya durumu.

üşürmek

* Üşmek işini yaptırmak, saldırtmak.

üşüşme

* Üşüşmek işi.

üşüşmek

* Her yandan bir araya gelmek, toplanmak, birikmek.

üşütme

* Üşütmek durumu.

üşütmek

* Üşümesine sebep olmak.

* Üşüyüp hasta olmak, soğuk almak.

* Delirmek, saçmalamak.

üşütücü

* Üşümeye yol açan.

üşütük

* Aklını yitirmiş, saçmalayan kimse.

-üt

* Bkz. -ıt (I).

-üt

* Bkz. -ıt (II).

-üt

* Bkz. -t-.

ütme

* Ütmek işi.

* Ateşte kızartılmış taze buğday veya mısır.

ütmek

* Ateşten veya yüksek bir ısıdan geçirmek.

* Bir şeyi, tüylerini yakmak için alevden geçirmek.

* Taze buğday veya mısır ateşe tutup pişirmek.

ütmek

* Oyunda, kumarda kazanmak, yenmek.

ütöpi

* Bkz. ütopya.

ütöpik

* Ütopyaya dayanan, ütopya ile ilgili.

ütöpi

* Ütopyacı.

ütöpya

* Gerçekleştirilmesi imkânsız tasarı veya düşünce.

ütöpyacı

* Ütopyalara kapılan, inanan (kimse), ütöpi.

ütü

- * Genellikle giysilerin buruşukluklarını gidermek için bunların üzerinden geçirilen kızgın demir araç.
- * Bu araçla yapılan iş.

ütü altlığı

- * Ütü yapılırken ütünün altına konulan ateşe dayanıklı veya yanmaz madde.

ütü bezi

- * Ütülenen şey üzerine serilen, nemli veya kuru olarak kullanılan ince pamuklu bez.

ütü makinesi

- * Sıcaklık veren bir levha ile bunun üzerinde çamaşırın sıkıştırmak için bir pedalla döndürülen bir silindirden yapılmış makine.

ütü masası

- * Ütü tahtası.

ütü tahtası

- * Üzerinde ütü yapılmak için kullanılan yüksek ayaklı araç.

ütücü

- * İş kumaş, giysi, çamaşır vb. ütölemek olan kimse.

ütücülük

- * Ütücü olma durumu.

ütüleme

- * Ütülemek işi.

ütölemek

- * Ütü ile buruşukluklarını gidermek.
- * Alevde tüylerini veya kabuğunu yakıp gidermek.

ütülenme

- * Ütülemek işi.

ütülenmek

- * Ütülemek işine konu olmak.

ütölme

- * Yenilme, kaybetme.

ütölmek

- * Oyunda, yenilmek, kaybetmek.

ütölü

- * Ütülenmiş, ütü ile buruşuklukları giderilmiş.

ütüsü üzerinde

- * yeni ütölenmiş.

ütösüz

- * Ütülenmemiş veya ütüsü bozulmuş.

üvendre

- * Çift öküzlerini yürütmek için kullanılan, ucuna sivri demir çivi (nodul) çakılmış uzun değnek.

üvey

- * Yalnız yasaca akraba sayılan, öz olmayan.

üvey ana

* Öz olmayan anne, analık.

üvey anne

* Üvey ana.

üvey baba

* Öz olmayan baba, babalık.

üvey çocuk

* Üvey evlât.

üvey evlât

* Karı kocanın her birine göre öbürünün ayrı bir eşinden dünyaya gelmiş olan evlât.

üvey evlât gibi tutmak (veya saymak)

* horlanmak, haksızlık etmek iyi davranmamak.

üvey kardeş

* Babaları veya anaları aynı olan kardeşlerden her biri.

üvey kız

* Karı kocanın her birine göre öbürünün ayrı bir eşinden dünyaya gelmiş olan dişi çocuk.

üvey oğul

* Karı kocanın her birine göre öbürünün ayrı eşinden dünyaya gelmiş olan erkek çocuk.

üveyik

* Güvercinlerden, korularda yaşayan, eti için avlanan bir kuş (Streptopelia turtur).

üveyme

* Üveymek işi veya durumu.

üveymek

* Güvercin, kumru gibi kuşlar için, göğsünden ötmek.

üvez

* Gülgillerden bir ağaç (Pirus sorbus).
* Bu ağacın muşmulaya benzeyen yemişi.

üvez

* Sivrisineğe benzer bir böcek (Sorbus).

üye

* Herhangi bir topluluğu oluşturan bireylerden her biri, aza.
* Omurgalılarda, kol ve bacaklar.

üye aidatı

* \343 üyelik aidatı.

üye olmak

* bir kuruluşa üye olarak girmek.

üye tam sayısı

* Bir meclisi veya kurulu oluşturan üyelerin tam sayısı.

üyeliği düşmek

* üye olma niteliğini kaybetmek.

üyelik

* Üye olma durumu.

üyelik aidatı

* Bir kurum ve kuruluşa hem girişte hem de yıllık olarak ödenen önceden belirlenmiş ücret.

üyelik dondurmak

* herhangi bir sebeple bir üyenin belirli bir süre için bağlı olduğu kuruluşun çalışmalarında yer almasını veya toplantılarda bulunmasını engellemek.

-üz

* Bkz. -ız (III).

üzengi

* Eyerin iki yanında asılı bulunan ve hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka.

üzengi kayışı

* Eyerin sağına ve soluna takılan üzengi demirini özel toka ile eyere bağlayan kayış.

üzengi kemiği

* Orta kulakta üzengiye benzeyen küçük bir kemik.

üzengi taşı

* Bir kemerin iki yanında ayaklar üzerine gelen ilk taş.

üzengileme

* Üzengilemek işi.

üzengilemek

* (koşturmak için hayvana) Üzengi ile vurmak.

üzengilenme

* Üzengilenmek durumu.

üzengilenmek

* (hayvana) Üzengi ile vurulmak.

üzengisiz

* Üzengisi bulunmayan, üzengi olmaksızın.

üzere

* Bir amacı anlatır.
* Şartı anlatır.
* Yakın olmayı, yaklaşmayı anlatır.
* Gibi, (bu) yolda, (bu) biçimde.

üzeri

* (bu kelimenin yalın durumu üzer'dir, ancak bu biçimi kullanılmaz, çekimli biçimleri kullanılır). Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı.

* Bir şeyin görülen yanı, yüzü.
* Bir şeyin dış yüzü, yüzey.
* Giysi.
* Vücut, beden.
* Artan, geriye kalan bölüm.
* Bazı tamlamalarda zaman bildirir.
* Üzeri kelimesi bazı deyimlerde sorumluluk, yükümlülük anlatır.

üzerinde

* Üstünde.
* ... ile ilgili, üzerine.
* Varlık, kimlik.

üzerinde durmak

* bir işe önem vermek, bir işle yakından sürekli ilgilenmek.

üzerinde kalmak

- * (mal veya iş) artırma sırasında bir kimsenin olmak.
- * istenmeyen şey birine yüklenmek, sorumluluğuna bırakılmak.

üzerinden atlamak

- * bir şeyi ödev edinmemek.

üzerinden dökülmek (giysi için)

- * bol ve biçimsiz olmak.

üzerine

- * Üstüne.
- * İlgili, ilişkin, üstüne, dair, hakkında.
- * ...-den dolayı, göre.
- * ...-den sonra.

üzerine almak

- * bir davranışın kendisine karşı olduğunu sanarak tedirgin olmak, alınmak.
- * bir işi yapmaya söz vermek, edinmek.
- * (evli iken) karısının üzerine bir başka kadınla evlenmek.

üzerine almak

- * bir işi görev edinmek, deruhte etmek.

üzerine atmak

- * bir suçu birine yüklemek.

üzerine bir bardak su içmek

- * alacaklı bulunduğu bir şeyi elde etmekten umut kesmek.

üzerine bir iki güneş doğmak

- * sabah yataktan geç kalkmak.

üzerine çökmek

- * (duygu, durum vb.) bastırmak, kaplamak.

üzerine çullanmak

- * her tarafını kaplamak, sarmak.

üzerine düşmek

- * bir şeyle ilgilenmeye başlamak, ilgi göstermek, bir şeyle çok uğraşmak.

üzerine evlenmek

- * (evli iken) karısının üzerine bir başka kadınla evlenmek.

üzerine koymak

- * katmak, eklemek.

üzerine oturmak

- * hakkı yokken bir şeyi kendine mal etmek.

üzerine ölü toprağı serpilmiş gibi uyumak

- * çok derin uyumak.

üzerine titremek

- * çok sevgi ve özen göstermek.

üzerine tuz biber ekmek

- * üzüntüyü, kusuru artıracak durum yaratmak.

üzerine üzerine gitmek

- * çekinmeden, sonucu tehlikeli olabilecek bir şeyle uğraşmak, yılmamak.

üzerine varmak

- * bir şey yapmasını baskı yaparak istemek.
- * (kadın) evli bir erkekle yasal olmayan bir biçimde birlikte yaşamak.

üzerine yaptırmak

- * bir malın tapusunu kendi adına yazdırmak.

üzerine yatmak

- * Bkz. üstüne oturmak.

üzerine yok

- * Bkz. üstüne yok.

üzerine yüklenmek

- * saldırmak.
- * ısrar etmek.

üzerine yürümek

- * saldırmak.

üzerinize afiyet

- * Bkz. üstünüze afiyet.

üzerlik

* Sedef otugillerden, yaprakları almasıık, çiçekleri beyaz renkte, susama benzeyen tohumları acı olan, halk hekimliğinde tedavi ettiğine inanılan bir bitki (Peganum harmala).

üzgü

- * Yersiz ve gereksiz olarak çektililen sıkıntı, eziyet, eza, cefa.

üzgölü

- * Üzgü veren, eziyetli.

üzgün

- * Üzülmüş, üzüntü duymuş, neşesiz, tasalı, gamlı, mağmum, mahzun, melül, mükedder.

üzgün balığı

- * Kaya balığıgillerden, kemikli, küçük bir balık (Collionymus İyra).

üzgünlük

- * Üzgün olma durumu, neşesizlik.

üzgüsüz

- * Üzgü vermeyen, eziyetsiz.

üzlük

- * Topraktan yapılmış, kulpsuz, küçük çömlek.

üzme

- * Üzmek işi.

üzmek

- * Üzüntü vermek.
- * Bir şeyi gerip çekerek gevşetmek, sürterek aşındırmak.

üzre

- * Bkz. üzere.

üzücü

- * Üzüntü veren.

üzölme

* Üzüntü duyma, teessür.

üzülmek

- * Üzmek işine konu olmak.
- * Üzüntü duymak, kaygılanmak.

üzüm

- * Asmanın, taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi.

üzüm asmaşı

- * Üzüm çubuğunun ve dallarının asılarak yetiştirilmesi sonucu oluşturulan asma.

üzüm çekirdeği

- * Üzümün özünde bulunan çekirdek.

üzüm güneşi

- * İnce uzun gövdeli, ön kanatlı ve ince duyargalı küçük kelebek.

üzüm hoşafı

- * Kuru üzüm ve şekerin kaynatılması ile yapılan hoşaf.

üzüm kompostosu

- * Üzümün şeker ve su ile kaynatılması sonucunda yapılan komposto.

üzüm kurusu

- * Çeşitli yöntemlerle kurutulan üzüm.

üzüm pekmezi

- * Üzümün önce çiğnenerek, ezilerek sıra hâline getirilmesi sonra kazanda şeker ve üzüm topağı ile kaynatılması sonucu elde edilen pekmez.

üzüm salkımı

- * Üzüm tanelerinin dizi dizi bulunduğu salkım.

üzüm sirkesi

- * Üzüm suyundan yapılan sirke.

üzüm suyu

- * Üzümün sıkılması sonucu elde edilen meyve suyu.

üzüm şekeri

- * Glikoz.

üzüm şırası

- * Üzümün ezilerek suyunun çıkarılması ve dinlendirilmesi ile elde edilen sıra, dinlendirilmiş üzüm suyu.

üzüm turşusu

- * Üzümden sirke ile yapılan turşu.

üzüm üzüm

- * Üzmek ve üzülmek fiillerine getirilerek bunların anlamını pekiştirir.

üzüm üzüme baka baka kararır

- * her zaman bir arada bulunan, arkadaşlık eden kimseler, birbirlerine huy aşılar.

üzümcü

- * Üzüm yetiştiren veya satan kimse.

üzümcülük

- * Üzüm yetiştirme ve satma işi.

üzümlü

* İçinde üzüm olan.

üzümlü kek

* İçine üzüm konularak yapılan kek.

üzümsü

* Üzüm gibi yumuşak, etli, sulu ve içi çekirdek olan (meyve).

üzümsüz

* İçinde üzüm olmayan.

üzümün çöpü armudun sapı var demek

* her şeyde bir eksiklik bulmak, güç beğenir olmak.

üzümünü ye de bağını sorma

* yararlandığın şeyin nereden geldiğini araştırma.

üzünç

* Üzüntü.

üzünçlü

* Üzüntülü.

üzüntü

* Olması istenilmeyen olaylardan doğan ruh tedirginliği, teessür.

üzüntü vermek

* tedirginlik yaratmak, sıkıntı ve huzursuzluğa yol açmak.

üzüntülü

* Üzüntüsü olan, acılı, müteessir.

* Üzüntü veren.

üzüntüsüz

* Üzüntüsü olmayan, sıkıntısız, acısız.

-v

* Bkz. -av / -ev.

v, V

* Türk alfabesinin yirmi yedinci harfı. Ve adı verilen bu harf ses bilimi bakımından ötümlü, sürtünücü, diş - dudak ünsüzünü gösterir.

vaadini tutmak (veya vaadinde durmak)

* verdiği sözü yerine getirmek.

vaat

* Bir işi yerine getirmek için verilen söz.

vaatte bulunmak

* söz vermek.

vaaz

* Cami, mescit gibi yerlerde yapılan dinî konuşma.

* Bir kimseye kalbini yumuşatacak, kendisini doğruluğa, iyiliğe götürecek biçimde söz söyleme.

vaaz etmek

* cami, mescit gibi yerlerde dinî konuşma yapmak.

vaaz vermek

* cami, mescit gibi yerlerde dinî konuşma yapmak.

vabeste

* Bağlı.

vacip

* Yapılması gerekli olan.

* Müslümanlıkça yapılması gerekli olan.

vacip olmak

* gerekli olmak.

vade

* Bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için gösterilen süre, mühlet, mehil.

vade bitimi

* Bir işin veya borcun ödenmesi için öngörülen sürenin sona ermesi.

vade sonu

* Vade bitimi.

vadeli

* Süresi sınırlanmış.

vadeli hesap

* Belirli bir süre için açılmış banka hesabı.

vadeli mevduat

* Bkz. vadeli hesap.

vadeli satış

* Süresi sınırlandırılarak yapılan satış.

vadesi gelmek (veya yetmek)

* süresi dolmak, zamanı gelmek.

* ömrü sona ermek, eceli gelmek.

vadesiz

* Süresi sınırlanmamış.

vadesiz hesap

* Süresi belirlenmemiş, paranın istenildiği zaman çekilebilmesine imkân tanıyan banka hesabı.

vadesiz mevduat

* Bkz. vadesiz hesap.

vadetme

* Vadetmek işi veya durumu.

vadetmek

* Bir işi yerine getireceğine söz vermek.

* Davranışıyla, tutumuyla bir işi yapacağı duygusunu uyandırmak, umut vermek.

vadi

* İki dağ arasındaki geçit, koyak.

* Alan, yol, tarz.

vadiye dökülmek

* sohbet belirli bir konuya kaymak.

vaftiz

* Hristiyan dininde, ilk günahı silmek ve Hristiyanlaştırmak amacıyla yapılan kutsal işlem.

vaftizhane

* Vaftiz yapılan yer.

vagina

* Döl yolu, vajina.

vagon

* Yük ve yolcu taşımakta kullanılan, lokomotifin çektiği demir yolu arabası.

vagon restoran

* Yolculara yemek verilecek biçimde düzenlenmiş vagon.

vagonet

* Yana veya arkaya doğru devrilebilen ve bazı toprak düzleme işlerinde kullanılan küçük vagon.

vagotoni

* Sinirsel bir tür rahatsızlık.

vah

* Acıma, yakınma anlatır.

vaha

* Çöllerde çoğu kez yüze çıkan yer altı sularının yarattığı ve önemi suyun niceliğine bağlı olarak değişen tarım veya yerleşme bölgesi.

vahamet

* Güçlük, korkulacak tehlikeli durum.

vahamet kesp etmek

* gittikçe zorlaşmak, tehlikeli ve korkulacak bir durum almak.

vahametli

* Vahim.

vahdaniyet

* Tanrı birliği.

vahdet

* Birlik, teklik.

vahdetivücut

* Bkz. varlık birliği.

vahi

* Boş, saçma.

vahim

* Ağır, korkulu, çok tehlikeli.

vahit

* Bir tek.

vahiy

* Bir buyruk veya düşüncenin Tanrı tarafından peygamberlere bildirilmesi.

vahşet

* Yabanî olma durumu.

* Korku, ürküntü.

* İssizlik, yalnızlık.

vahşî

* Yabanî.

* Güçlü.

* Kaba, saygısız, uyum sağlayamayan.

vahşî hayvan

* Ehlîleştirilmemiş hayvan, yabanî hayvan.

vahşî orman

* İnsan ayağı değmemiş, büyük orman.

vahşîce

* Vahşî bir biçimde.

vahşîleşme

* Vahşîleşmek durumu.

vahşîleşmek

* Yabanîleşmek, vahşî duruma gelmek.

vahşîlik

* Yabanî olma durumu, yabanîlik.

vahşiyane

* Bkz. vahşîce.

vahvahlanma

* Vahvahlanmak işi veya durumu.

vahvahlanmak

* Acınmak, yakınmak.

vahyolunma

* Vahyolunmak işi veya durumu.

vahyolunmak

* Vahiy gelmek.

vaiz

* Cami, mescit vb. yerlerde Kur'an'dan, hadis kitaplarından örnek getirerek dinî konuşmalar yapan kimse.

vaizlik

* Vaizin yaptığı iş.

vajina

* Bkz. vagina.

vak vak

* Ördeğin çıkardığı ses.

vak vak etmek

* ördeğin öttüğü gibi ses çıkarmak.

vak'a

* Olay, hâdise.

vak'anüvis

* Osmanlı Devletinde zamanın olaylarını tespit etmek ve yazmakla görevli devlet tarihçisi.

vak'anüvislik

* Vak'anüvisin görevi.

vakar

* Ağırbaşlılık.

vakarlı

* Ağırbaşlı.

vakarsız

* Ağırbaşlı olmayan, onursuz.

vakayiname

* Günü gününe yazılmış olayları içine alan eser, kronik.

vaketa

* (inek derisi) Bir tür ince meşin.

vakfe

* Duruş, duraklama.

vakfetme

* Vakfetmek işi.

vakfetmek

* Vakıf durumuna getirmek.

* Adamak, bir şeyin bütününi bir işe vermek.

vakfiye

* Bir vakfın şartlarını bildiren belge, vakıfname.

vakıa

* Olgu.

* (va:'kıa) Gerçi, her ne kadar... ise de.

vakıf

* Bir hizmetin gelecekte de yapılması için belli şartlarla ve resmî bir yolla ayrılarak bir kimse tarafından bırakılan mülk veya para.

* Bu nitelikte olan (mülk veya para).

vâkıf

* Bilen.

* Bir şeyi vakıf durumuna getiren.

vakıf arazisi

* Bir vakfın mülkiyeti içinde olan arazi.

vakıf geliri

* Vakfın değişik kaynaklardan elde ettiği gelir.

vakıf kurmak

* belli bir hizmeti görmek için vakıf oluşturmak.

vakıf malı

* Vakfa devlet veya şahıslardan devredilen ve üçüncü şahısların kullanması mümkün olmayan mal.

vâkıf olmak

* bilmek, öğrenmek.

vakıf senedi

* Bir vakfın oluşumunu belgeleyen senet.

vakıf toprağı

* Vakfın mülkiyeti altında olan toprak veya arazi.

vakıfname

* Vakfiye.

vaki

- * Olan, olmuş.

vakit

- * Zaman.
- * Bir işe ayrılmış veya bir iş için alışılmış saatler.
- * Çağ.
- * Geçim, para bakımından imkân.
- * Tespit edilmiş olan zaman.
- * Zaman anlatan kelimelere belirtilen durumunda gelince "iken" anlamını verir.
- * "Ettiği, edeceği" anlamındaki söyleyişlerden sonra getirilerek zaman zarfları yapılır.
- * İmkân, fırsat.

vakit geçirmek

- * oyalanmak, uğraşmak.

vakit kaybetmeden

- * hemen, derhal.

vakit kazanmak

- * bir şeye ayrılan süreyi azaltmak.
- * karşı tarafı oyalayarak kendi hazırlanma süresini uzatmak.

vakit öldürmek

- * zamanı yararsız, gereksiz işlerle veya hiç iş yapmadan geçirmek.

vakit saat aramamak

- * zamana hiç aldırmamak.

vakit vakit

- * Belli olmayan zamanlarda, ara sıra, zaman zaman.

vakitçe

- * Vakit bakımından, vakte göre.

vakitler hayrolsun

- * selâmlama, esenleme sözü.

vakitli

- * Zamanında yapılan, zamanında olan.

vakitli vakitsiz

- * Uygun zaman gözetmeden, gelişigüzel, rastgele zamanlarda.

vakitsiz

- * Uygun bir zamanda olmayan, mevsimsiz, zamansız.

vaklama

- * Vaklamak işi veya durumu.

vaklamak

- * Bkz. vakvaklamak.

vaks

- * Bal mumunun sanayide veya mat yüzeyleri parlak ve kaygan duruma getiren türü.

vakta ki

- * Ne zaman ki, -diği zaman.

vakti gelmek

- * ölmek üzere olmak, ölümü yaklaşmak.

vakti olmak

* aceleye, telâşa gerek olmamak.

vakti olmamak

* bir kimse veya iş için ayıracak zamanı olmamak.

vaktikerahat

* Kerahat vakti.

vaktinde

* önceden belirlenen, düşünülen vakitte.

vaktini almak (veya yemek)

* epey zaman harcanmasını gerektirmek.

vaktini şaşmamak

* her şeyi tam zamanında yapmak.

vaktiyle

* zamanında, uygun zamanda.

* oldukça eski bir zamanda.

vaktiyle

* Bir zamanlar.

vaktizamanında

* Vaktiyle.

vakum

* Boşluk.

vakumlama

* Vakumlamak işi veya durumu.

vakumlamak

* Vakumla temizlemek.

vakur

* Ağırbaşlı, onurlu.

vakvak

* (çocuk dilinde) Ördek.

vakvaklama

* Vakvaklamak, işi.

vakvaklamak

* Ördek vak vak diye ses çıkararak bağırmak.

vale

* İskambil kâğıtlarında oğlan, bacak.

* Otellerde görevli acemi ve genç eleman.

valf

* Vana.

vali

* Bir ilde devleti temsil eden en yetkili yönetim görevlisi, ilbay.

valide

* Ana, anne.

valide sultan

- * Padişahın annesine verilen unvan.

valilik

- * Vali olma durumu.
- * Valinin görevi.
- * Valinin makamı ve bu makama bağlı resmî dairelerin tümü.
- * İl, vilâyet.

valiz

- * Elde taşınabilir küçük çanta.

vallahi

- * "Tanrı'yı tanık tutarım", "Tanrı hakkı için" anlamında ant.

vallahi billâhi

- * "Allah'a ant olsun ki" anlamında bir yemin sözü.

vallahi tallahi

- * Bkz. vallahi billâhi.

vals

- * Bir tür salon dansı.
- * Bu dansın müziği.
- * Bazı besteciler tarafından yalnızca çalınmak için hazırlanmış beste türü.

vals yapmak (veya etmek)

- * vals müziği ile dans etmek.

vamp

- * Erkek peşinde koşan kadın, serüvene düşkün kadın.

vampir

- * İnsanların kanını emdiğine inanılan hortlak.
- * Yarasalardan, kuyruksuz, kan emici olmayan, meyve ile beslenen bir memeli türü (Vampyrus spectrum).

Van kedisi

- * Van ve yöresinde yaşayan göz renkleri farklı, beyaz tüylü kedi.

vana

- * Boru içindeki bir akışkanın akışını durdurmaya veya serbest bırakmaya yarayan alet, valf.

vanadyum

- * Atom numarası 23, atom ağırlığı 50,942, yoğunluğu 6,11 olan ve 1710°C de eriyen beyaz bir element.
- Kısaltılması V.

Vandal

- * Milâdın başlangıç yıllarında yaşayan ve Roma İmparatorluğu ile yaptığı savaşlarda acımasızlığı ile ün salan bir doğu Germen halkı.
- * Eski kültür ve sanat anıtlarını yakıp yıkan; bunların değerini bilmeyen kimse veya topluluk.

vandalizm

- * Vandal olma yanılsı, vandallık.

vandallık

- * Eski kültür ve sanat anıtlarını yakıp yıkma düşünce ve davranışı.

vanilya

- * Salepgillerden, çiçekleri beyaz, kokulu, tırmanıcı küçük bir bitki (Vanilla planifolia).
- * Bu bitkinin tatlılara güzel koku vermek için kullanılan meyvesi.

vantilâtör

* Kapalı bir yerin sıcak ve durgun havasını dalgalandırarak esinti sağlayan veya böyle bir ortama temiz hava üfleyen alet.

* Bazı tarım alet veya makinelerinde tohumları savurmak, temizlemek için içeriye hava çeken alet.

* Motorlu taşıtların iç havasını değiştirmeye yarayan düzen.

vantrilok

* Başkası söylüyormuş gibi konuşma becerisi olan, karnından konuşan kimse.

vantuz

* Deri üzerine yapıştırılıp çekip emmeye yarayan şişe vb. alet, çekmen.

vantuz çekmek

* şişe çekmek.

vapur

* Su buharı gücüyle çalışan gemi.

vapurculuk

* Vapur işletme işi.

vapurdumanı

* Koyu gri renk, füme.

* Bu renkte olan.

var

* Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

* Sahiplik bildiren olumlu isim cümleleri kurar.

* Elde bulunan her şey.

var (varın, varsın, varsınlar)

* istersen (isterse...) gibi konuşulan iş üzerinde bir kimseyi serbest bırakmayı anlatır.

* "var kıyas et", "varın hesap edin" biçiminde, bu kıyas ve hesabın vereceği önemli sonuca dikkat çekmek için kullanılır.

* önüne getirildiği cümleye ısrarlı istek düşüncesi katarak "tek" anlamında kullanılır.

* "haydi" anlamında kendisinden sonra kullanılan fiilin yapılması gerektiğini anlatır.

var etmek

* meydana getirmek.

var gücüyle

* Bkz. var kuvvetiyle.

var hızıyla

* olanca hızıyla.

var kuvvetiyle

* Olanca gücüyle.

var ol!

* yaşa!.

var olmak

* sağ olmak, yaşamak.

var saymak

* (bir şeyin) olduğunu veya bulunduğunu sanmak, farzetmek.

var saymak

* bir olgunun sonuçlarından yararlanabilmek veya bu sonuçlar üzerine düşünce yürütebilmek için onu olmuş veya olacak saymak, farz etmek.

var yok

* belli bir ölçüye ya ulaşır ya ulaşmaz; herhangi bir ölçüye, miktara yakın; olduğu bile kuşkulu.

vara yoğa

* her şeye.

varagele

* Bir şeyi, bir yerden bir yere çekerek götürüp getirmeye yarayan halat.

varagele bombardımanı

* İkinci Dünya Savaşı'nda müttefiklerin çok sık uyguladığı bombardıman yöntemi.

varagele botu

* İki nokta arasında ulaşımı sağlayan bot.

varagele halatı

* İki nokta arasına gerilen ve ulaşımı sağlayan ip.

varagele kayığı

* İki nokta arasında ulaşımı ve haberleşmeyi sağlayan kayak.

varak

* Yaprak.

* Yazılı kâğıt.

* Altın, gümüş veya başka madenler dövülerek oluşturulan ince yaprak.

varaka

* Kâğıt, yazılı kâğıt.

varakçı

* Varakla süs yapan zanaatkâr.

varaklama

* Varaklamak işi veya durumu.

varaklamak

* Varak yapııştırarak süslemek.

varaklanma

* Varaklanmak durumu.

varaklanmak

* Varaklamak işine konu olmak.

varaklı

* Varağı olan, varaklanmış.

varakpare

* Kâğıt parçası.

* Mektup, name.

varan

* Bir olayın tek kalmayıp arkadan daha başkalarının gelebileceğini anlatmak için birden başlayarak sıra ile sayıların başına getirilir.

varda

* Dikkat et, savul, destur!.

varda bandıra

* İşaretçi er.

vardacı

* Varda işini sesle veya araçla yapan kimse.

vardakosta

- * Kıyılan koruyan gemilere verilen ad.
- * İri yarı ve gösterişli (kadın).

vardelâ

- * Yaklaşık 3 cm genişliğinde yumuşak kösele şerit.

vardırma

- * Vardırma işi veya durumu.

vardırmak

- * Varmasına yol açmak, götürmek.

vardiya

- * Gemilerde beklenen nöbet.
- * Gemide nöbet yeri.
- * Nöbetleşe çalışma, posta.

vardiyacı

- * Vardiya ile çalışan kimse.

vareste

- * Kurtulmuş.

vareste kalmak

- * kurtulmak.

vargel

- * Herhangi bir makinenin bir doğrultuda gidip gelerek iş gören parçası.

vargel tezgâhı

- * Madenî parçaların üzerindeki kabalıkları almak için kullanılan makine.

vargı

- * Verilen bir önermeden çıkarsama yoluyla varılan sonuç.

varı yoğu

- * bir kimsenin sahip olduğu her şey.

varılma

- * Varılmak işi.

varılmak

- * Herhangi biri varmak.

varıncaya kadar

- * ne varsa her şeyi.

vanş

- * Varmak durumu veya biçimi.
- * Çabuk kavrayış, anlayış, güçlü seziş, irfan.
- * Bir vanşın son bulunduğu yer, finiş.

vanş çizgisi

- * Bir vanşın son noktasını belirleyen çizgi.

vanşlı

- * Her şeyi çabuk ve iyi anlayan, sezişi güçlü, zeki, arif.

vanşlılık

- * Vanşlı olma durumu, irfan.

varidat

- * Akla gelen, içe doğan düşünce.
- * Gelir, gelirler.

varidatçı

- * Devletin gelir işlerini yürüten görevli.

varide

- * Gelen şey.
- * Gelen evrak.

varil

- * Çoğunlukla sıvı maddeleri koymak için kullanılan, metalden yapılmış, silindirik biçiminde, üstü kapalı kap.
- * Bir varilin içine aldığı madde miktarı, petrol ölçü birimi (158,8l).

varis

- * Toplardamar genişlemesi, ordubozan.

vâris

- * Kendisine miras düşen, mirasçı, kalıtıcı.

varisli

- * Varisten rahatsız olan (kimse).

vârisli

- * Vârisi olan.

varissiz

- * Varisi olmayan.

vârisiz

- * Vârisi olmayan.

varit

- * Olabileceği akla gelen.

varit olmak

- * geçerli durumda bulunmak.

variyet

- * Varlık, zenginlik.

variyetli

- * Varlıklı, zengin, mal mülk sahibi.

varlığa darlık olmaz

- * zengin olanın gücü her şeye yeter.

varlık

- * Var olma durumu, mevcudiyet.
- * Var olan her şey.
- * Para, mal, mülk, zenginlik.
- * Önemli, yararlı, değerli şey.
- * İyi yaşayacak kadar geliri yolunda olma durumu, variyet.
- * Ömür, hayat.
- * Oluş ve yok oluşun karşısı olarak, kalıcı olan, gelip geçici olmayan şey.

varlık bilimci

- * Varlık bilimi uzmanı.

varlık bilimi

* Konu olarak eski Yunan felsefesinden beri ele alınan ve Aristoteles'in ilk felsefe, adını verdiği, var olanların özü üzerine bilim, ontoloji.

varlık birliği

* Yaratılanla yaratanın bir oluşunu, tek kaynaktan geldiğini savunan tasavvuf görüşü, vahdetivücut.

varlık göstermek

* kendinden beklenen görevi yerine getirmek, beğenilir bir iş yapmak.

varlık içinde yaşamak

* bolluk içinde sıkıntısız yaşamak.

varlık nedeni

* Bkz. varlık sebebi.

varlık sebebi

* Var oluşun sebeplerini irdeleyen ve araştıran düşünce.

varlıklı

* Malı mülkü olan, zengin (kimse).

varlıklılık

* Varlıklı olma durumu.

varlıksız

* Malı, mülkü, geliri çok olmayan, yoksul (kimse).

varlıkta darlık çekmek

* herhangi bir engel yüzünden elindeki imkândan yararlanamamak.

varma

* Varmak işi.

varmak

* Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasil olmak.

* Belli bir duruma veya düzeye gelmek.

* Hoş olmayan bir sona ermek.

* Bir şeyi iyice anlamak veya duymak.

* Acımadan, çekinmeden yapmak.

* Kadın, evlenmek.

* Bir durumdan başka duruma geçmek.

varoluş

* Yaşama, var olma, bir şeyin ne olduğu, nasıl olduğu değil, var olduğu olgusu, mevcudiyet, öz karşıtı.

varoluşçu

* Varoluşçuluk yanlısı, egzistansiyalist.

varoluşçuluk

* Varoluşun özden önce geldiğini ve özü sürekli olarak yarattığını ileri süren öğretisi, egzistansiyalizm.

varoş

* Kent veya kasabada dış mahalle.

varsa ... yoksa ...

* başına getirildiği kelimenin her şeyin üstünde tutulduğunu anlatır.

varsayı

* Güney Anadolu bölgesinde yaşayan Varsak Türklerinin söyledikleri koşma.

varsayım

* Kanıtlanmadan, geçici veya kalıcı olarak benimsenen önerme; deneyle henüz yeter derecede doğrulanmamış ama doğrulanacağı umulan teorik düşünce, faraziye, hipotez.

varsayımlı

* Varsayıma dayanan.

varsayımsal

* Bir varsayıma dayanan, farazî, hipotetik.

varsıl

* Parası, malı çok olan zengin, yoksul karşıtı.

varsıl erki

* Zengin erki, plutokrasi.

varsıllaşma

* Zenginleşmek durumu.

varsıllaşmak

* Zengin duruma gelmek.

varsıllık

* Zengin olma durumu, zenginlik.

varta

* Tehlikeli durum.

vartadan atlamak

* zor bir durumdan kurtulmak.

vartayı atlatmak

* tehlikeli bir durumdan kurtulmak.

varyant

* Bir yol şebekesi üzerinde, belli bir noktadan ayrılarak başka bir noktadan aynı yolla birleşen ikinci derecedeki yol, yan yol.

* Masal, efsane, bilmece, oyun, gelenek vb. bir metnin, bir eserin, bir olayın aslından az çok ayrılan değişik biçimli olanı.

varyasyon

* Çeşitleme.

* Değişim.

* Değişiklik.

varyemez

* Varlıklı olduğu hâlde harcamayı sevmeyen, eli sıkı, cimri.

varyete

* Şarkı, dans, hokkabazlık, temsil gibi aralarında ilişki bulunmayan farklı oyunlardan oluşan gösteri.

varyeteci

* Varyete yapan kimse.

varyetecilik

* Varyetecinin yaptığı iş.

varyos

* Taş kırmak için kullanılan, iki ucu az keskin büyük çekiç, balyoz.

vasat

* Orta.

* Ortam.

* Ortam.

vasatî

* Orta, ortalama.

vasatî irtifa

* Ortalama yükseklik.

vasatî sür'at

* Ortalama hız.

vasektomi

* Kısırlaştırma.

vasıf

* Nitelik.

vasıflandırma

* Nitelendirme.

vasıflandırmak

* Nitelendirmek.

vasıflanma

* Nitelenme.

vasıflanmak

* Nitelenmek.

vasıflı

* Niteliği olan, nitelikli.

vasıflı işçi

* Bkz. nitelikli işçi.

vasıfsız

* Niteliği olmayan, niteliksiz.

vasıfsız işçi

* Bkz. niteliksiz işçi.

vasıl

* Ulaşan, varan.

vasıl olmak

* ulaşmak, varmak.

vasıta

* Araç.

* Aracı.

* Aracılık.

vasıta hâli

* İsmi belirttiği nesnenin vasıta olarak kullanıldığını, fiile vasıta olduğunu belirtmek için kullanılan hâl.

vasıta hâli eki

* Bkz. vasıta hâli.

vasıtah

* Araçlı.

* Dolaylı.

vasıtalı vergi

* Vergi yükü, vergiyi verenden başka biri aracılığı ile oluşan vergi.

vasıtalık

* Vasıta olma durumu, aracılık.

vasıtasıyla

* Vasıta olarak, yoluyla, aracılığıyla.

vasıtasız

* Araçsız.

* Doğrudan, dolaysız.

vasıtasız vergi

* Vergi mükellefi önceden bilinen vergi.

vasıtasızlık

* Vasıtasız olma durumu.

vasi

* Bir yetimin veya akılca zayıf, hasta birinin malını yöneten kimse.

* Ölen bir kimsenin vasiyetini yerine getirmekle yükümlü olan kimse.

vâsi

* Geniş, engin.

vasilik

* Vasi olma durumu, vasinin yaptığı iş, vesayet.

vasistas

* Pencere veya kapının üst yanında bulunan ve oda havasının değiştirilmesine yarayan, açılır kapanır bölüm.

vasiyet

* Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.

* Vasiyetname.

vasiyet etmek

* (herhangi bir şeyin) öldükten sonra yapılmasını istemek.

vasiyetname

* Bir kimsenin vasiyetini yazmış olduğu belge.

vaşak

* Kedigillerden, kulakları sivri, dişleri ve tırnakları keskin, kürkünden yararlanan çok yırtıcı hayvan (Lynx lynx).

vat

* Saniyede bir julluk iş yapan bir motorun güç birimi. Kısaltılması W.

vat saat

* Gücü bir vat olan bir makinenin bir saat işlemekle yapmış olacağı iş.

vatan

* Yurt.

vatan borcu

* Askerlik.

vatan haini

* Vatanın yüksek menfaatlerini hiçe sayarak onun aleyhinde iş gören kimse.

vatan hainliği

* Vatan haini olma durumu.

vatan tutmak

* kendine vatan edinmek, yurt tutmak, tavattun etmek.

vatandaş

* Yurttaş.

vatandaşlık

* Yurttaşlık.

vatandaşlıktan çıkarılmak

* vatandaşlık haklarını elinden almak.

vatani

* Yurtla ilgili.

vatani görev

* Askerlik hizmeti.

vatani vazife

* Bkz. vatani görev.

vatanlaştırma

* Vatanlaştırmak işi.

vatanlaştırmak

* Vatan durumuna getirmek.

vatanperver

* Yurtsever.

vatanperverlik

* Yurtseverlik.

vatansever

* Yurtsever kimse.

vatanseverlik

* Vatansever olma durumu.

vatansız

* Vatanı olmayan.

vatansızlık

* Vatansız olma durumu.

vatka

* Giysilerde, omuzların dik durmasını sağlamak amacıyla içine pamuk vb. konulan parça.

vatlık

* Herhangi bir vat gücünde olan.

vatman

* Tramvay sürücüsü.

vatoz

* Köpek balıklarından, sırtında büyük dikenleri olan, kuma gömülü olarak yaşayan bir balık (Raja clavata).

vatvat

* Dağ kirlangıcı.

* Yarasa.

vaveylâ

* Çığlık.

vaveylâ kopmak

* yüksek sesle ağlamaya başlamak, çığlık çığığa bağlamak.

vay

* Şaşma anlatır.

* Ağrı, acı gibi duyguları anlatır.

* Yönelme durumunda bir nesne ile kullanıldığında bir şeyin veya bir kimsenin kötü bir sonuca uğrayacağını anlatır.

vay anam, vay anasını! (veya vay canına!)

* şaşma, öfke duygusu anlatır.

vay sen misin?

* herhangi bir söz veya davranışın öfke yarattığını anlatmak için kullanılır.

vay!

* şaşma, alay gibi duygular anlatır.

vaybabamcı

* Yaygaracı.

vaybabamcılık

* Vaybabamcı olma durumu.

vayvaycı

* Yaygaracı, mız mız.

vayvaycılık

* Yaygaracılık.

vazedilme

* Vazedilmek durumu.

vazedilmek

* Ortaya konulmak.

vazelin

* Ham petrolden çıkarılan ve 31°C de eriyen bir tür mineral yağ.

vazelinleme

* Vazelinlemek işi veya durumu.

vazelinlemek

* Vazelin sürmek.

vazetme

* Vazetmek işi.

vazetmek

* Koymak, konulmak.

vazgeçilme

* Vazgeçilmek işi veya durumu.

vazgeçilmek

* Vazgeçmek işi yapılmak, feragat edilmek.

vazgeçirme

* Vazgeçirmek işi veya durumu.

vazgeçirmek

* Vazgeçmek işini yaptırmak.

vazgeçme

* Vazgeçmek durumu.

vazgeçmek

* Kendi hakkı saydığı bir şeyi artık istemek olmak.
* Eskiden beri yapmakta olduğu bir şeyi artık yapamaz olmak.
* Niyetten veya karardan dönmek.

vazgelmek

* Vazgeçmek.

vazı

* Konma, konulma.
* Birine ayırma, ona ait olma.

vazıh

* Açık, aydın, belli.

vazıh olmak

* açık durumda bulunmak, anlaşılır şekilde görünmek.

vaz'ıhamil

* Doğurma.

vazıkanun

* Kanun koyucu.

vazıyet

* El koyma.

vazıyet etmek

* el koymak.

vazife

* Ödev.
* Görev.
* Günlük ücret, yevmiye.

vazife aşkı

* Mesleğine tutkun olma.

vazife etmek

* görev bilmek.

vazife görmek

* bir görevi yerine getirmek, sürdürmek.

vazife kurbanı

* Görev başında şehit olan kimse.

vazife şehidi

* Görev başında şehit olan kimse.

vazifelendirilme

* Vazifelendirilmek işi.

vazifelendirilmek

* Vazife verilmek, görevlendirilmek, ödevlendirilmek.

vazifelendirme

* Vazifelendirmek işi.

vazifelendirmek

* Ödevlendirmek.

* Görevlendirmek.

vazifeli

* Ödevli.

* Görevli.

vazifesi mi?

* umurunda değil.

vazifesinden olmak

* görevini yitirmek.

vazifeşinas

* Ödevine, işine bağlı.

vaziyet

* Konum.

* Durum, tavır, hâl.

vaziyet almak

* belli bir durum veya davranış biçimini benimsemek, tavır almak, tavır takınmak.

* karşı çıkmak.

vaziyeti kurtarmak

* herhangi bir güç durumdan sıyrılmak.

vaziyeti takınmak

* herhangi bir tavır takınmak.

vazo

* Çiçek koymak için kullanılan kap.

vazolunma

* Vazolunmak işi veya durumu.

vazolunmak

* Konulmak.

ve

* Türk alfabesinin yirmi yedinci harfinin adı.

ve

* İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatır.

ve benzerleri

* Benzer kavramları arka arkaya sıralarken önemli olanı veya akla ilk geliverenleri, söyleyiş benzerlerini "vb." kısaltması ile ifade etme.

ve devamı

* "Devamı var, devam eden" anlamında "vd." kısaltmasıyla gösterilen bir söz.

veba

* Hasta sıçanlardan insana geçen bir mikrobun oluşturduğu bulaşıcı, öldürücü bir hastalık.

* Bazı hayvan hastalıklarına verilen ad.

vebal

* Günah.

vebal altında kalmak

* manevî sorumluluk yüklenmek.

vebalı

* Vebaya yakalanmış olan.

vebali boynuna olmak

* bir işin günahını yüklenmek.

veca

* Ağrı.

vecde gelmek

* kendinden geçecek kadar coşmak, bir şey karşısında sonsuz heyecan duymak, esrimek.

vecde kapılmak

* coşmak, kendinden geçmek.

vecibe

* Ödev, boyun borcu.

vecih

* Yüz, çehre.

* Yol, tarz.

vecit

* Sevgi veya heyecandan doğan coşkunluk, kendinden geçme, esrime.

veciz

* Kısa ve anlatımı etkili (söz).

vecize

* Özdeyiş.

veçhe

* Yön.

veçhişebah

* Benzetme yönü.

veda

* Ayrılırken birbirine selâm ve esenlik dileme.

veda etmek

* vedalaşmak, esenleşmek.

* sevilen bir şeyle olan ilgisini kesmek.

vedalaşma

* Vedalaşmak işi.

vedalaşmak

* Birbirine esenlik dileyerek ayrılmak, esenleşmek.

vedia

* Saklanması, korunması için birine veya bir yere bırakılan eşya, inam, emanet.

* Kendine korunması, saklanması için eşya verilen kimsenin durumunu gösteren sözleşme.

vefa

* Sevgide sebat, sevgide durma, sevgi bağlılığı.

vefakâr

* Vefalı.

vefakârlık

* Vefalı olma durumu.

vefalı

* Vefası olan, sevgisi geçici olmayan, hakikatli.

vefasız

* Vefası olmayan, sevgisi çabuk geçen, hakikatsiz.

vefasızlık

* Vefasız olma durumu, hakikatsizlik.

vefat

* (insan için) Ölüm.

vefat etmek

* ölmek.

vefat ilmühaberi

* Bkz. ölüm kâğıdı.

vehim

* Kuruntu.

vehimli

* Vehim içinde olan, vehme kapılan.

vehleten

* İlk anda, birdenbire, ansızın.

vehme kapılmak (veya düşmek)

* yersiz korkuya, yanlış düşünceye kapılmak.

vehmetme

* Vehmetmek işi.

vehmetmek

* Yersiz korkuya, kuşkuya düşmek, kuruntuya kapılmak, evhamlanmak.

vejetalin

* Bazı bitkilerden çıkarılan ve sadeyağ yerine kullanılan katı yağ.

vejetalizm

* Yalnız bitkisel gıda maddelerine yer veren beslenme rejimi.

vejetarizm

* Sağlığı koruma veya tedavi amacıyla hayvansal gıda maddelerine yer vermeyen beslenme rejimi.

Vejetalizmden farklı olarak vejetarizmde süt, tereyağı, yumurta, bal gibi hayvansal gıda maddeleri yer alır.

vejetaryen

* Etyemez.

vejetaryenlik

* Etyemezlik.

vejetasyon

* Ur, tümör.

* Bitki örtüsü.

vekâlet

- * Vekillik.
- * Bakanlık.

vekâlet etmek

- * birinin yerine, bakmak görevini üstlenmek.

vekâlet ücreti

- * Vekâletname çıkarılırken ödenen ücret.

vekâleten

- * Vekil olarak.

vekâletname

- * Bir kimsenin vekil olduğunu bildiren noterlikçe onaylanmış belge.

vekil

- * Birinin, işini görmesi için kendi yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse.
- * Bakan.

vekil vükelâ

- * İleri gelenler.

vekilharç

- * Bir konağın alış verişini yapmakla görevli kimse.

vekilharçlık

- * Vekilharç olma durumu.
- * Vekilharç makamı.

vekillik

- * Birinin yerine iş görme yetkisi, naiplik.
- * Bakanlık.

vekillik etmek

- * birinin yerine bakmak, görevini üstlenmek.

vektör

- * Doğrultusu, yönü, uzunluğu belirli olan ve bir ok işaretiyle gösterilen doğru çizgi.
- * Büyüklüğü ile yönü olan nicelik.

velâdet

- * Doğum, doğma, doğuş.

velâyet

- * Velilik.
- * Yetke, sulta, otorite.

velâyetname

- * Tarikat ileri gelenlerinin hayatlarını ve menkıbelerini anlatan kitap.

veledizina

- * Babası belli olmayan çocuk, piç.

velense

- * Yüzü uzun tüylü, kalın ve ağır battaniye.

velespit

- * Bisiklet.

velet

- * Oğul, çocuk.
- * Çocukları paylarken kullanılır.

velev

- * İster, isterse, olsa da, kaldı ki, hatta.

velfecri

- * Bkz. gözleri velfecri okumak.

velhâsıl

- * Sözün kıyası, kısacası.

velhâsılkelâm

- * Sözün kıyası, velhâsıl.

veli

- * Bir çocuğun her türlü durum ve davranışlarından sorumlu olan kimse.
- * Ermiş, eren, evliya.

veliaht

- * Bir hükümdarın ölümünden veya tahttan çekilmesinden sonra tahta geçmeye aday olan kimse.

veliahtlık

- * Veliaht olma durumu.

velilik

- * Veli olma durumu, velinin görev ve ödevi, velâyet.

velinimet

- * Birine, etkisi yaşadıkça sürececek bir iyilik ve bağışta bulunan kimse.

veliyullah

- * Veli, eren, evliya.

velûr

- * Kadife.

velût

- * Doğurgan.
- * Çok eser ortaya koyan, verimli.

velvele

- * Gürültü, bağırma.

velvele kopmak

- * büyük gürültü çıkmak.

velveleci

- * Gürültü, patırtı eden.

velveleye vermek

- * gereksiz telâşa ve heyecana düşürmek.

vena

- * Toplardamar.

Venezuelâlı

- * Venezuelâ halkından olan.

Venüs

- * Merkür'den sonra Güneş'e en yakın olan gezegen, Çulpan, Çoban yıldızı, Zühre.

Venüsçanı

* Salepgillerden, esmer kırmızımtırak renkte olan, çiçekleri çanğa benzeyen, güzel bir süs bitkisi (Ceyripedium calceolus).

ver elini şu (veya bu) yer

* anısrın verilen bir kararla yola çıkıldığını anlatır.

veranda

* Camlı taraça.

veraset

* Kaldırım, soya çekim, irs, irsiyet, veraset.

* (mirasta) Hak sahibi olma.

veraset ilâmı

* Bir kimsenin, bir miras bırakanın mirasçısı olduğunu gösteren ve mahkemeden alınan resmî belge.

veraset ve intikal vergisi

* Ölenin varislerine kalan mal ve paradan alınan vergi.

verdi

* Bir borudan bir saniyede geçen suyun veya bir iletken telden bir saniyede geçen elektriğin miktarı.

verdirme

* Verdirmek işi.

verdirmek

* Vermek işini yaptırmak, vermesini sağlamak.

vere

* Bir kalenin veya tahkim edilmiş bir yerin teslimi.

verecek

* Birine verilmesi gereken para, borç, alacak karşılığı.

verecekli

* Birine vereceği olan, borçlu, alacaklı karşılığı.

* Birinden para yönünden veya iyilik vb. yardımlar görerek borçlanan (kimse), medyun.

verem

* Herhangi bir organa ve en çok akciğerlere yerleşen Koch basilinin yol açtığı ateşli ve bulaşıcı bir hastalık, tüberküloz.

* Bu hastalığa tutulmuş, veremli.

verem olmak

* verem hastalığına yakalanmak.

* sabırsızca davranmak, sıtması tutmak.

veremli

* Vereme tutulmuş, müteverrim.

verese

* Mirasçılar.

veresiye

* Karşılığı sonra ödenmek üzere.

* Özensiz, gönülsüz, önem vermeden.

veresiye vermek

* parasını daha sonra almak şartıyla mal vermek.

veresiyeci

* Veresiye iş gören.

veresiyecilik

* Veresiye iş görme.

verev

* Bir köşeden karşı köşeye doğru kesilmiş, katlanmış veya konulmuş olan.

verevine

* Verev biçimi vererek.

vergi

* Kamu hizmetlerine harcanmak için hükûmetin, yerel yönetimlerin yasalara göre doğrudan doğruya veya bazı madde fiyatlarının üstüne koyarak dolaylı yoldan herkesten topladığı para.

* Bir kimsenin doğuştan sahip olduğu iyi nitelik.

vergi bağışıklığı

* Verginin oturmuşluğu.

vergi beyannamesi

* Vergi mükellefinin bir vergi döneminde sağladığı kazancı bildirir belge.

vergi dairesi

* Vergi mükelleflerini tespit eden, vergiyi denetleyen ve toplayan resmî daire.

vergi dilimi

* Verginin tahakkuk ettirileceği ücret karşılığı.

vergi iadesi

* Mükellefin yaptığı ihracattan geri alınan vergi indirimi.

* Memurların, işçilerin belirli süreler sonunda kurumlarına sundukları fiş ve makbuzlar üzerinden kendilerine geri verilen bir miktar para.

vergi kaçığı

* Vergiden kaçırılan veya karşılığı bildirilmeyen mal.

vergi kaçakçılığı

* Sık sık vergi kaçığını uygulama.

vergi kaçakçısı

* Vergi kaçırın kimse.

Vergi Kanunu

* Devletin, vergisini nasıl alacağını veya usullerini tespit eden kanun.

vergi matrahı

* Bir vergi döneminde verginin alınacağı meblâğ.

vergi muafiyeti

* Vergi verme dışında bırakılma.

vergi mükellefi

* Vergi yükümlülüğü altında bulunan gerçek veya tüzel kişi.

vergi olmak

* yapabilme gücüne sahip bulunmak.

vergi rekortmeni

* Bir vergi döneminde en çok vergi veren kimse.

vergi yükümlüsü

* Vergi vermekle yükümlü olan kimse.

vergici

* Vergi toplayan görevli, vergi alımcısı, alımcı, tahsildar.

vergicilik

* Vergi tahsil etme işi.

vergileme

* Vergilemek işi.

vergilemek

* Vergi koymak.

vergilendirilme

* Vergilendirilmek işi.

vergilendirilmek

* Vergiye bağlanmak.

vergilendirme

* Vergilendirmek işi.

vergilendirmek

* Bir kimseyi veya bir şeyi vergiye bağlamak.

vergili

* Vergisi olan, vergi ödenen.

* Verilmiş, hayırsever, velût.

* Verimli.

vergisiz

* Vergisi olmayan, vergi ödenmeyen.

vergiye bağlamak

* bir kimse veya şeyden vergi almak.

* bir yerden, bir kimseden yasal olmayan yollardan para almak, haraç almak.

veri

* Bir araştırmanın, bir tartışmanın, bir muhakemenin temeli olan ana öge, muta, done.

* Bir sanat eserine veya bir edebî esere temel olan ana ilkeler.

* Bir problemde bilinen, belirtilmiş anlatımlardan bilinmeyeni bulmaya yarayan şey.

* Bilişimde, olgu, kavram veya komutların, iletişim, yorum ve işlem için elverişli biçimli gösterimi.

veri bankası

* Verilerin oluşturulduğu veya bir araya toplandığı yer.

veri dosyası

* Verilerin sistemli bir biçimde toplandığı belgeler bütünü.

veri işlem

* Bkz. bilgi işlem.

veri ortamı

* Verilerin bir araya getirildiği yer veya durum.

veri tabanı

* Bilgisayar kullanımında çözüme erişmek için işlenebilir duruma getirilmiş bilgi ortamı.

veri toplama

* Verileri bir araya getirme.

verici

- * Veren, verme yanlısı.
- * Çıkar gözetmeksizin her türlü yardımı yapan, esirgemeyen.
- * Elektromanyetik dalgalar yardımıyla işaret, ses ve görüntü iletmeye yarayan cihazların genel adı.
- * Başkasına aktarılmak üzere kan, doku veya organ veren kimse.

verile

- * Verilsin.
- * Devlet dairelerinde, ödemenin yapılabilmesi için yetkilinin verdiği yazı.

verile emri

- * Bir işin yapılması için gerekli izin yazısı.

veriliş

- * Vermek işi veya biçimi.

verilme

- * Verilmek işi.

verilmek

- * Vermek işine konu olmak.

verilmiş sadakası olmak

- * büyük bir tehlike veya kaza atlatıldığında söylenir.

verim

- * Çalıştırılan, işletilen, bakılan bir şeyin verdiği sonuç veya bu sonucun niceliği, mahsul, randıman.
- * Ortaya çıkan, istenilen, beklenen sonuç, semere.

verim düşürmek

- * verimli olmaya engel olmak.

verimkâr

- * Vermeye yatkın, verme eğiliminde olan, gönüllü (kimse).

verimli

- * Verimi iyi ve bol olan, randımanlı, mahsuldar, mümbit, müsmer.
- * Kendisinden beklenen sonucu veren, semereli.
- * Çok yazar, velût.

verimlilik

- * Verimli olma durumu.

verimsiz

- * Verimi olmayan veya az olan, yetersiz.

verimsizleşme

- * Verimsizleşmek işi veya durumu.

verimsizleşmek

- * Verimsiz duruma gelmek.

verimsizlik

- * Verimsiz olma durumu.

verip veriştirmek

- * ağzına geleni söylemek.

veriş

- * Vermek işi veya biçimi.
- * Bkz. alış veriş.

veriştirme

* Veriştirmek işi.

veriştirmek

- * Çok fazla söylemek.
- * İyice ıkışmak, ağızına geleni söylemek.

verit

- * Siyah kan damarı, toplardamar.

verkaç

* (futbol ve basketbolda) Topu takım arkadaşına aktaran bir oyuncunun karşı takım kalesine veya uygun bir yöne koşarak yeniden topa sahip olması.

verme

- * Vermek işi.

vermek

- * (zerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi) Birisine eriştirmek, iletmek.
- * Bırakmak veya bağışlamak.
- * Ondan bilmek, atfetmek.
- * (düşünce veya bilgi anlatan şeyler için) Başkalarına iletmek, bildirmek.
- * Döndürmek, çevirmek, yöneltmek.
- * Herhangi bir duruma yol açmak.
- * (eğlenceli toplantı) Düzenlemek, konuk ağınp ağırlamak.
- * (sanat) Topluluk önünde sanatını göstermek, icra etmek.
- * Satmak.
- * Biriyle evlendirmek.
- * demek.
- * Yaymak.
- * rn retmek.
- * Herhangi bir şey ortaya çıkarmak, oluşturmak.
- * Hepsini herhangi bir duruma sokmak.
- * Sahip olmasını sağlamak.
- * (bir şey üzerinde) Etki yapmak, biçimini değiştirmek.
- * Tespit etmek.
- * Kazandırmak, katmak.
- * Ayırmak, harcamak.
- * Dayamak.
- * Kök veya gövdelerin sonuna -ı (-i, -u, -) zarf-fiil eki ile eklendiğinde tezlik bildirir.
- * Dilek bildiren birleşik fiiller yapar.

vermemiş (veya vermeyince) mabut, neylesin Mahmut

- * şanssız kişiler için söylenir.

vermut

- * Birçok bitkiyle özel koku verilmiş, tatlı, bir tür şarap.

vernik

* Sürüldüğü yüzeyde koruyucu katman yapan katı cisimlerle veya kuruyan yağlarla, bunları eritme özelliğindeki sıvılardan hazırlanan gereç.

vernikleme

- * Verniklemek işi.

verniklemek

- * Vernik sürmek.

verniklenme

- * Verniklenmek işi.

verniklenmek

- * Verniklemek işi yapılmak, vernik sürülmek.

verniye

* Doğrusal veya dairesel boyutların ölçülmesinde, ölçme duyarlılığını artıran, çok küçük boyutların ölçülebilmesini sağlayan düzen.

veronika

* Yavşan otu.

versiyon

* Değişik biçim.

veryansın

* "Acımadan, hiçbir şey düşünmeden saldırmak, yok etmek, bol bol harcamak veya acımasızca söylemek" anlamlarında veryansın etmek deyiminde geçer.

vesaik

* Belgeler, vesikalar.

vesaire

* Sayılan birkaç şeyin benzerlerinin de bulunduğunu belirtmek için kullanılır (vs.), ve benzerleri (vb.).

vesait

* Araçlar, vasıtalar.

vesaitinakliye

* Taşıtlar, taşıt araçları.

vesayet

* Vasilik.

vesika

* Belge.

vesika fotoğrafı

* Vesikalık fotoğraf.

vesikacı

* Vesika işleriyle uğraşan kimse.

vesikacılık

* Vesikacının yaptığı iş.

vesikalı

* Belgesi olan.

* Genel evde çalışmak için elinde resmî izin kâğıdı bulunan (kadın).

vesikalık

* Vesika için gerekli olan (şey).

vesikalık fotoğraf

* Vesika, resmî belge için gerekli olan belli ölçülerdeki fotoğraf.

vesikalık resim

* Bkz. vesikalık fotoğraf.

vesikasız

* Vesikası olmayan.

vesikaya bağlamak

* mevcudu yeteri kadar bulunmayan, ancak çok talep edilen bir şeyi belge karşılığı vermek.

vesile

- * Sebep, bahane.
- * Elverişli durum, fırsat.

vesile aramak

- * bir fırsatını kollamak.

vesile bulmak

- * sebep yaratmak, bahane göstermek.

vesile olmak

- * uygun ortam oluşmak.

vesselâm

- * "İşte o kadar", "son söz şudur" anlamlarında kullanılır.

vestiyer

- * Otel, lokanta gibi birçok kişinin girip çıktığı yerlerde, veya evlerde şapka, palto, pardösü gibi eşyayı bırakmak ve korumak için ayrılmış yer, askılık.

vestiyerci

- * Vestiyerde çalışan kimse.

veston

- * Erkek ceketi.

vesvese

- * Şüphe, kuruntu, işkil.

vesveseli

- * İşkilli, şüpheli.

vesveseye düşmek

- * kuruntuya kapılmak.

veteriner

- * Hayvan hastalıkları hekimi, baytar.

veteriner hekimliği

- * Veteriner olma durumu.

veterinerlik

- * Veteriner olma durumu veya veterinerin işi.

vetire

- * Süreç.

veto

- * Bir yetkinin, bir yasanın, bir kararın yürürlüğe girmesine karşı çıkma hakkı.

veto etmek

- * veto hakkını kullanmak.

veto hakkı

- * Bir olayı veya kararı kabul etmeme, reddetme hakkı.

veya

- * Ayrı olmakla birlikte aynı değerde tutulan iki şeyi anlatan kelimelerden ikincisinin önüne getirilir.
- * Olacağı sanılan, seçime bırakılan şeyler ikiden çok olursa kullanılır.

veyahut

- * Yahut.

vezaret

* Vezirlik.

vezikül

* İçi su dolu kabarcık.

vezin

* Tartı.

* Ölçü.

vezinli

* Tartılı.

* Ölçülü.

vezinsiz

* Tartısız.

* Ölçüsü olmayan.

vezir

* Osmanlılarda devletin bakanlık, valilik gibi yüksek görevlerinde bulunan ve paşa unvanını taşıyan kimselere verilen ad.

* Satrançta, her yöne taş atlamadan gidebilen, önemce ikinci sırada gelen taş, ferz.

vezir vüzera

* İleri gelenler.

veziriazam

* Sadrazam.

vezirlik

* Vezir olma durumu, vezir derecesi, vezaret.

vezirparmağı

* Bir tür hamur tatlısı.

vezne

* Banka, büro vb. kuruluşlarda para alınıp verilen yer.

* Terazî.

vezneci

* Banka, büro vb. kuruluşlarda para alıp veren görevli, veznedar.

* Terazî yapan veya satan kimse.

veznecilik

* Vezneci olma durumu.

veznedar

* Vezneci.

veznedarlık

* Veznedarın görevi.

* Banka, büro vb. kuruluşlarda veznenin bulunduğu yer.

vıcık

* Sulanarak kıvamı gevşemiş, yumuşamış.

vıcık vıcık

* Kıvamı çok gevşemiş, yumuşamış, sulu.

vıcık vıcıklık

* Gevşeklik, yumuşaklık.

* Ciddîlikten, özden yoksun oluş, değersizlik.

vıcıklama

* Vıcıklamak işi veya durumu.

vıcıklamak

* Sulu veya yumuşak şeyleri avuç içinde ezmek, vıcık duruma getirmek.

vıcıklık

* Vıcık olma durumu.

vıcır vıcır

* Vıcırdaşmayı anlatır.

vıcırdama

* Vıcırdamak işi veya durumu.

vıcırdamak

* (serçe vb. kuşlar için) Ötmek.

vıcırdaşma

* Vıcırdaşmak işi veya durumu.

vıcırdaşmak

* Hep birlikte vıcırdamak.

vıdı vıdı

* Türlü sebeplerle yerli yersiz çok konuşmayı huy edinmiş (kimse).

vıdı vıdı etmek

* çevresini rahatsız edecek biçimde yerli yersiz çok konuşmak.

vık vık

* İnce ses çıkararak.

vınıltı

* Vınlama sesi.

vınlama

* Vınlamak işi.

vınlamak

* (dönerken veya düz bir doğrultuda hızla hareket ederken) Vın diye ses çıkarmak.

vır vır

* Usandırıcı, sinirlendirici bir biçimde durmadan konuşmayı anlatır.

vır vır etmek

* usandırıcı, sinirlendirici bir biçimde durmadan konuşmak.

vırıldama

* Vırıldamak, vırıldanmak işi.

vırıldamak

* Usandıracak, sinirlendirecek biçimde durmadan konuşmak.

vırıldı

* Vırıldama sesi.

vırlama

* Vırlamak işi veya durumu.

vırlamak

* Vırıldamak.

vırt zırt

* Sık sık, ikide birde.

vırvırcı

* Can sıkacak kadar çok konuşan kimse.

vız

* Böcek uçarken veya atılan bir şey hızla geçerken çıkan ses.

vız gelip tınıs gitmek

* hiç önemsememek, aldırmış etmemek.

vız gelmek

* pek önemsiz görünmek, aldırmış etmemek.

vız vız

* Vızıldama sesini anlatır.

vızıldama

* Vızıldamak işi.

vızıldamak

* Vız diye ses çıkarmak.

* Hafif sesle ve bezdirici biçimde yakınmak, sızlanmak.

vızıldanma

* Vızıldanmak işi.

vızıldanmak

* Yakınmak, sızlanmak.

vızıltı

* Vızıldama sesi.

* Hafif sesle ve bezdirici biçimde yakınma, sızlanma.

vızır vızır

* Ara vermeksizin, sürekli, çabuk ve kolaylıkla.

vızlama

* Vızlamak durumu.

vızlamak

* Vızıldamak.

vızvız böceği

* Vızıldayarak uçan böcek.

vibrasyon

* Titreşim.

vibratör

* Titreşim yaratan araç.

vibriyon

* Virgül biçimindeki bakteri.

vicahen

* Yüz yüze, yüzüne karşı, yüzlemece.

vicahî

* Yüz yüze olan veya yapılan, yüzüne karşı olan, yüzlemece.

vicdan

* Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlâk değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç.

vicdan azabı çekmek (veya duymak)

* istenilmeden veya bilinçsizce yapılan kötü bir işten dolayı acı çekmek, üzülmek.

vicdanen

* Vicdan bakımından.

vicdanî

* Vicdanla ilgili olan, vicdana dayanan.

vicdanlı

* Vicdanı olan, insafî, hak gözetir.

vicdansız

* Vicdanı olmayan, insafsız, hak gözetmez.

vicdansızca

* Vicdansız (bir biçimde).

vicdansızlık

* Vicdansız olma durumu.

* Vicdansızca davranış.

vida

* Döndürerek bir yere sokulan burmalı çivi.

vidala

* Çanta ve ayakkabı yapılan tabaklanmış dana derisi.

vidalama

* Vidalamak işi.

vidalamak

* Vida ile tutturmak.

vidalanma

* Vidalanmak işi.

vidalanmak

* Vidalamak işine konu olmak.

vidaları gevşemek

* kendini tutamayıp çok gülmek.

vidalı

* Vidası olan.

* Vida ile tutturulmuş.

vidanjör

* Fosseptik kuyulandaki pis suları çekmeye yarayan makine.

vidasız

* Vidası olmayan.

video

* Videoteyp.

videobant

* Televizyon yayınlarının kaydedildiği, bir kasete sarılı şerit.

videocu

* Video alıp satan veya tamirini yapan kimse.

videoculuk

* Videocunun işi.

videokaset

* Bir video içeriğini ekrana yansıtabilecek bir kayıt içeren kaset.

videoteyp

* Televizyon yayınlarını alıp kaydetmeye ve bir ekran vasıtasıyla seyrettirmeye yarayan cihaz.

vido

* Oyun, oyunda kazanılacak sayıyı veya parayı iki katına çıkarma.

vido çekmek

* oyundaki kazanılacak sayıyı veya parayı iki katına çıkarmayı teklif etmek.

vidolu

* Vido ile oynanan.

vidosuz

* Vido ile oynanmayan.

vidoyu görmek

* vidoyu kabul etmek.

Vietnamlı

* Vietnam halkından olan kimse.

* Vietnam'a özgü, Vietnam'la ilgili.

viglâ

* Savaş ve ticaret gemilerinin direklerine ve dalyanlarda dikine gömülmüş gönderler üzerine gözcülerin nöbet tutmaları için yapılmış yer.

vikaye

* Koruma, esirgeme, gözetme.

vikaye etmek

* esirgemek; korumak.

vikont

* Batı ülkelerinde baron ile kont arasında bir soyluluk unvanı.

vikontes

* Kadın vikont veya vikont karısı.

vilâdî

* Doğuştan (olan).

vilâyet

* İl.

* Valilik.

vilâyet binası

* Şehrin valilik makamı ile idarî ve adlî kurumlarının bulunduğu yapı.

villâ

* Yazlıkta veya şehir dışında, bahçeli ve güzel, müstakil ev.

- vinç
* Ağır yük kaldırmaya yarayan araç.
- vinter
* Ağaç çemberler üzerine örölmüş torba biçimindeki balık ağı.
- vinyet
* Bir kitabın sayfalarını süsleyen antet, süslü harf gibi motif.
- vira
* Durmadan, aralıksız.
* Maçuna ve başka makinelerin çevrilmesi için verilen komut.
- vira etmek
* toplamak, almak.
- viraj
* Bir yolun kıvrıldığı yer, büküntü, dönemeç.
- viraj almak
* virajı dönmek.
- virajlı
* Virajı olan.
- virajsız
* Virajı olmayan, düz.
- viran
* Yıkık, harap.
- viran olmak
* viran duruma gelmek, haraplaşmak.
- virane
* Yıkılmış veya çok harap olmuş yapı.
* Yıkılmış veya yanmış olan yapılardan geriye kalan, yıkıntı, ören.
- viranelik
* Ev yıkıntıları bulunan yer.
- viraneye çevirmek
* yıkıntı durumuna getirmek.
- viranlaşma
* Viranlaşmak işi veya durumu.
- viranlaşmak
* Viran duruma gelmek.
- viranlık
* Viran yer.
- virdizeban
* Dile dolama, dilden düşürmeme.
- virdizeban etmek
* (bir şeyi veya konuyu) sık sık tekrar etmek, dile dolamak.
- virgül
* Yazılı cümlelerde kısa bir durmayı göstermek için kullanılan, kıvrık kuyruklu noktalama işareti (,).

virman

* Aktarma.

virolog

* Viroloji uzmanı.

viroloji

* Virüsleri inceleyen bilim dalı.

virt

* Dinî bir sözü sürekli tekrarlama.

* Çok tekrarlama, diline dolama.

virt etmek

* diline dolamak, alışkanlık hâline getirmek.

virtüöz

* Herhangi bir müzik aracını büyük ustalıkla çalabilen sanatçı.

virtüozluk

* Virtüöz olma durumu.

virüs

* Bulaşıcı hastalıklara yol açan mikrop.

* Bilgisayar programlarında bozulmaya sebep olan etken.

visal

* (sevgiliye) Kavuşma.

visamiral

* Amiralden bir rütbe küçük deniz subayı.

viski

* Tahıllar malt yapılarak şekerlendirildikten ve gereği kadar mayalandıktan sonra damıtılarak elde edilen alkollü içki.

viski bardağı

* Viski içmek için yapılan özel bardak.

viskonsül

* Yardımcı konsolos.

viskoz

* Selüloz türevlerinin üretiminde kullanılan koloidal selüloz çözeltisi.

viskozite

* Ağdalı, koyu kıvamlı bir maddenin özelliği, ağdalılık.

viskozite değeri

* 100 cm³ sıvının akıcılık ölçeği olarak kullanılan kabın deliğinden boşalma süresinin saniye olarak miktarı.

vişnap

* Vişne şurubu.

vişne

* Gülgillerden, dalları kırmızımtırak, çiçekleri beyaz renkte, kiraza benzer bir ağaç (Cerasus vulgaris).

* Bu ağacın daha çok reçel ve şerbet yapılan, kırmızı renkte ekşimtrak meyvesi.

vişne hoşafı

* Kurutulmuş vişne, şeker ve suyun kaynatılması ile yapılan hoşaf.

vişne reçeli

* Taze vişne, şeker ve suyun kaynatılarak koyu kıvama getirilmesi sonucu yapılan reçel.

vişne suyu

* Vişneden çıkarılan su.

vişne şurubu

* Taze vişneden içmek için yapılan şurup.

vişneçürüğü

* Çürük vişne rengi.

* Bu renkte olan.

vişneli ekmek

* Vişne ve ekmekle yapılan bir çeşit tatlı.

vitamin

* Hayvanî metabolizma için gerekli olan ve organizmaya besin veya ilaç olarak dışardan sağlanan biyokatalizör madde.

vitaminli

* Vitamini olan.

vitaminsiz

* Vitamini olmayan.

vitaminsizlik

* Vitamin eksikliğinden veya yetersizliğinden doğan patolojik olayların hepsi.

vitellüs

* Yumurtada, kabuk ve çekirdek dışında kalan maddelerin hepsi.

vites

* Otomobillerin çekiş ve hızını ayarlamaya yarayan dişliler düzeni.

vites değiştirmek

* otomobilin çekiş ve hızını değiştirmek.

vites dişlisi

* Otomobillerde vites koluna bağlı ve hareket iletişimini sağlayan dişli takımı.

vites kolu

* Motorlu taşıtların dişlilerini birbirine geçirmeye yarayan manivelâ.

vites kutusu

* Motorlu taşıtlarda, dişlilerin içinde bulundukları yuva.

vites takmak

* motorlu taşıtlarda vites kolunu uygun duruma getirip aracı kalkışa hazır durumda tutmak.

vitesli

* Vitesi olan.

vitir

* Yatsı namazından sonra kılınan üç rekât namaz.

vitray

* Birbirine bağlı kurşun bölmelere yerleştirilmiş renkli cam parçalarından oluşan, saydam pencere süslemesi veya resim.

vitrin

* Bir dükkân veya mağazanın sokaktan camla ayrılan ve mal sergilemek için kullanılan yeri, sergen.

* İçine konan Şeylerin görünmesi için yapılmış camlı dolap.

vitricilik

* Vitricinin yapıtığı iş.

vitrinleme

* Vitrinlemek işi veya durumu.

vitrinlemek

* Vitrin durumuna getirmek.

viya

* Dümeni ortaya alarak gemiyi bulunduğu doğrultuda yürütme.

* Gemiyi belirli bir doğrultu verildikten sonra, aynı doğrultuda tutması için dmenciye verilen komut.

viyadük

* Bir vadi, bir ırmak üstünden bir demir yolunun veya kara yolunun geçişini sağlayan, ayaklar üzerine oturtulmuş yüksek ve uzun köprü, köprü yol.

viyak

* Bebeğin ağlarken cıkardığı ses.

viyak viyak

* Viyaklayarak.

viyaklama

* Viyaklamak işi.

viyaklamak

* Viyak diye ses cıkarak bağırmak, ağlamak.

viyola

* Kemana benzer, kemandan büyük bir çalgı, alto.

viyolacı

* Viyola çalan kimse.

viyolonist

* Keman çalan sanatçı.

viyolonsel

* Viyoladan büyük, kontrbastan kk, dört sürtme telli bir orkestra algısı.

viyolonselci

* Viyolonsel yapan veya satan kimse.

* Viyolonsel çalan sanatçı.

viyolonselist

* Viyolonsel çalan sanatçı.

vize

* Bazı resmî kâğtlara "görülmüŐtür" anlamında konulan işaret ve bu işareti koyma işi.

* Bir keye girmek veya bir ülkeden cıkmak için yetkili makamlardan alınması gerekli izin.

* Üniversite ve yüksek okullarda yarı yıl içinde yapılan sınav, ara sınavı.

vize almak

* bir ülkeye giriş izni işlemini konsoloslukta yaptırmak.

vize sınavı

* Üniversite ve yüksek okullarda yarı yıl içinde yapılan sınav, ara sınavı.

vizite

- * Hekimin hastahanedeki hastaları dolaşıp yoklaması.
- * Bir muayene için hekime ödenen ücret.

viziyer

- * Kasket siperi.

vizon

- * Sansargillerden, kürkü çok beğenilen bir memeli türü, mink (Mustela vison).
- * Bu hayvanın kürkünden yapılmış olan.

vizon kürk

- * Vizondan yapılan iyi işlenmiş kürk.

vizyon

- * Gösterim.

vizyon sahibi

- * Geniş görüşlü, ileri görüşlü, ufku geniş.

vodvil

- * Meyhanelerde söylenen neşeli, alaylı, taşlamalı şarkı.
- * Hareketli, eğlenceli bir konuya dayanan, şarkılara da yer verilen hafif güldürü.

vokabüler

- * (bir dilin) Söz varlığı, söz dağarcığı, kelime hazinesi.
- * Küçük sözlük.

vokal

- * Sesle ilgili.
- * İyi işlenmiş, düzenlenmiş ses.

vokal

- * Ünlü.

vokal müzik

- * Şarkı, opera, oratoryo gibi insan sesi için yapılmış besteler; ses müziği.

vokal uyumu

- * Bkz. ünlü uyumu.

vokalist

- * Bir kişi veya sanatçı grubuna şarkı söylerken belli bölümlerinde eşlik eden kişi veya grup.

volân

- * Bir hareketi bir mekanizmaya aktaran veya makinelerde hareketin hızını düzgün tutmaya yarayan tekerlek.
- * Kadın giysilerinin etek ucu, kol gibi yerlerine verev kesilmiş kumaştan yapılan süs.

vole

- * Futbol, tenis gibi oyunlarda havadan gelen topa, sıçrayarak ayağın üstü veya raket ile vurma.

voleybol

- * Altışar kişilik iki takım arasında, bir alan ortasında gerilmiş olan ağ üzerinden bir topun karşılıklı olarak elle oynanması oyunu.

voleybolcu

- * Voleybol oynayan kimse.

volfram

- * Atom numarası 74, atom ağırlığı 183,85 olan, 19,3 yoğunluğunda, sert ve ancak 3482°C de eriyen bir element, tungsten. Kısaltması W.

voli

- * Balıkçı kayıklarının balıkları çevirmek için denize fırdolayı ağ salmaları.
- * Vurgun, kazanç, kâr.

voli ağı

- * Kayıkla denize salındıktan sonra her iki kolunun halatlarıyla karaya çekilen balık ağı.

voli çevirmek

- * voli ile balık avlamak.
- * tuzağa düşürmek.

voli vurmak

- * vurgun vurmak.

voli yeri

- * Denizlerde ve iç sularda su ürünleri avlanmasına elverişli, kıyıya bitişik ve sınırları belli su alanları.

volkan

- * Yanardağ.

volkanik

- * Volkanla ilgili.
- * İçinde volkan bulunan.

volontarizm

- * İstenççilik.

volt

- * Elektromotor gücün veya gerilimin birimi. Kısaltması V.

volta

- * Bir halatı bir yere bir kez dolaştırma veya babalara yöntemince sarma.
- * Zincirin demire veya iki zincirin birbirine dolaşması.
- * Geminin rüzgâra karşı gidebilmek için sağa sola zikzak yapması.
- * Aşağı yukarı gidip gelme.

volta atmak

- * bir aşağı bir yukarı dolaşmak.

volta vurmak

- * gemi zikzak yapmak.
- * bir aşağı bir yukarı dolaşmak.

voltaj

- * (elektrikte) Gerilim.

voltametre

- * Bir elektrotta, açığa çıkan madde miktarına göre devreden geçen elektrik miktarını ölçmeye yarayan alet.

voltamper

- * Dalgalı gerilimde, 1 voltluk bir gerilim altında 1 amperlik bir akımın ürettiği güç birimi.

voltasını almak

- * kaçmak, savuşmak, çekilmek, gitmek.

voltmetre

- * Bir elektrik devresindeki gizil güç farkını volt cinsinden ölçmeye yarayan alet.

vombat

- * Keselilerden, Avustralya'da yaşayan, ağır gövdeli, kısa bacaklı hayvan (Phascodomys ursinus).

vono

- * Kolyos uskumru, sardalye gibi balıkların ufağı.

votka

* Tahıl tanelerinin damıtılmasıyla elde edilen alkollü içki.

voyvo

* Alay ederek sataşmak için söylenir.

voyvoda

* Osmanlıların Eflâk ve Buğdan beylerine verdikleri unvan.

voyvoda kesilmek

* kendini bey sanmak.

voyvodalık

* Voyvoda egemenliği.

* Voyvodanın egemenliği altındaki ülke.

vuku

* Olma, meydana gelme.

vukua gelmek (veya vuku bulmak)

* olmak, meydana gelmek.

vukuat

* Olanlar, olan bitenler.

* Polisi ilgilendiren olay.

vukuf

* Anlama, bilme, bilgi.

vukuflu

* Bilgisi olan.

vukufsuz

* Bilgisiz.

vukufsuzluk

* Bilgisizlik.

vulva

* Ferç.

vur abalıya

* bütün özverinin yumuşak huylu kişiye yüklenmesi, sessiz, güçsüz kişinin hırpalanması, hakkının çiğnenmesi durumu.

vur abalıya!

* Bkz. vurmak.

vur aşığı tut yukarı

* uzun uzun çekişerek, sıkı pazarlık ederek.

vur dedimse (veya dedikse) öldür demedim (veya demedik) ya

* bir dileği yerine getirirken aşınığa düşene karşı söylenir.

vur patlasın, çal oynasın

* aşırı zevk ve eğlenceyi anlatır.

vuraç

* Tokaç, raket.

vurduğu yerden ses gelmek

* çok kuvvetli vurmak, eli ağır olmak.

vurdukça tozlamak

* üzerinde çalışıldıkça, işlendikçe işi artan şeyler için söylenir.

vurdulu kırdılı

* Hareketli, şiddet içeren, maceraya ve dövüşmeye ağırlık veren.

vurdumduymaz

* Anladığı hâlde anlamamış gibi davranan, umursamaz, aldırmaz, aldırışsız, duygusuz.

vurdumduymaz kör ayvaz (olmak)

* duygusuz (olmak).

vurdumduymazlık

* Aldırmazlık, aldırışsızlık, umursamazlık.

vurdumduymazlıktan gelmek

* aldırış etmemek, umursamamak, önem vermemek.

vurdurma

* Vurdurmak işi.

vurdurmak

* Vurmasına yol açmak.

vurgu

* Konuşma veya okuma sırasında bir hece veya kelimenin diğerlerinden daha baskılı söylenmesi.

vurgu uzunluğu

* Bir kelimedeki vurgulu hecenin uzunluğu.

vurgulama

* Vurgulamak işi.

vurgulamak

* Vurgu ile söylemek.

* Bir yazı veya konuşmada sürekli olarak öne sürülen, önemle belirtilmek istenen düşünceye dikkati çekmek, belli bir noktayı altını çizerek belirtmek.

* Belirlemek, damgasını vurmak.

vurgulu

* Vurgu ile söylenen.

* Üstünde önemle durularak, dikkat çekilerek (yapılan).

vurgulu hece

* Bir kelimedeki vurgunun bulunduğu hece.

vurgun

* Birine veya bir şeye vurulmuş, bağlanmış, sevmiş olan, sevdalı, âşık.

* Kolayca ve haksız ele geçen kazanç, ihtikâr, spekülasyon.

* Sıcak, soğuk, dolu gibi etkilerle ürünlerde görülen zarar.

* Dalgıcın, çok derinlerdeki suyun basıncı, iki akıntı arasında sıkışıp kalma, düzenli hava alıp verememe sonucunda veya birden su yüzüne çıkış gibi durumlarda uğradığı inme veya ölüm.

* Silâhla yaralanmış olan.

vurgun (veya vurgunu) vurmak

* yolsuzluk yaparak kısa sürede büyük kazanç elde etmek.

vurgun yemek

* vurgun sonucu ölmek veya sakat kalmak.

vurguncu

* Para dalgalanmalarından yararlanarak kolay yoldan, kazanç elde eden kimse, muhtekir, spekülâtör.

vurgunculuk

* Vurguncu olma durumu, ihtikâr, spekülâsyon.

vurgunculuk etmek

* haksız kazanç sağlama için uğraşmak.

vurgunluk

* Vurgun olma, gönül kaptırma durumu.

vurgusuz

* Vurgu ile söylenmeyen, baskısız.

vurgusuz hece

* Bir kelimede vurgu bulunmayan hece.

vurma

* Vurmak işi.

vurma çalgılar

* Davul, zil, timbal, tef gibi vurularak çalınan çalgılar.

vurma sazlar

* Bkz. vurma çalgılar.

vurmak

- * Elini veya elinde tuttuğu bir şeyi bir yere hızla indirmek.
- * Ses çıkarmak için, bir şeyi başka bir şey üzerine hızlıca değdirmek.
- * Etkisi bir yere kadar uzanmak, sokulmak, girmek, duyulmak, yansımak, aksetmek.
- * Hızla değmek, çarpmak.
- * Çarpma işlemini yapmak.
- * Sürmek.
- * Bağlamak, takmak, koymak.
- * Olduğundan başka bir biçime çevirmek veya olduğundan başka biçimde görünmek.
- * Batıcı veya kesici cisimleri saplamak, kakmak.
- * Uygulamak, basmak, koymak.
- * Çok etki etmek, yaralamak.
- * Ses çıkarmak, ses vermek, çalmak.
- * Herhangi bir biçimde haksız yoldan para almak, soymak.
- * İçki içmek.
- * Amaçladığı şeye rast getirmek.
- * Hızla çarpmak.
- * Silâhla yaralamak, öldürmek.
- * Dokunmak, hasta etmek.
- * (soğuk, dolu gibi şeyler için) Zarar vermek.
- * Vuru durumunda olmak, çarpmak.
- * Çıkmak, isabet etmek.
- * Üzerinde görünmek, üzerine düşmek.
- * Desteklemek, dayamak.
- * Çıkmak, görünmek.
- * Sırtına, omzuna yerleştirmek veya bir şeyi başka bir şey üzerine koymak.
- * Tavla oyununda pulu kırmak.

vurtut

- * Silâhla yaratılan kargaşalık.
- * Uzun uzun çekişerek, sıkı pazarlık ederek.

vuru

- * Kalbin, gevşeyip kasılmasından ileri gelen kıvıldanışı, vuruş.

vurucu

* Vuran, silâh attığında hedefini vuran.

vurucu güç

* Silâh gücü yüksek, özel eğitim görmüş askerî birlik.
* Sivil bir kuruluş içinde etkili silâhlarla donatılan birlik.

vurucu tim

* Bkz. vurucu güç.

vuruk

* Çarpık, çarpılmış.

vurulma

* Vurulmak durumu.

vurulmak

* Vurmak işine konu olmak.
* Âşık olmak, gönül kaptırmak, sevdalanmak.

vuruluş

* Vurulmak işi veya biçimi.

vurunmak

* Kendine vurmak.
* Giyinmek, koymak, örtünmek.

vuruntu

* Ateşleme bozukluğu sebebiyle bir motorun içinden gelen gürültü ve bu gürültüden anlaşılan çalışma düzensizliği.

vuruş

* Vurmak işi veya biçimi.
* Bir ölçüyü oluşturan eşit süreli parça.
* Bir kuvvetin etkileme süresi ile şiddetinin çarpımından çıkarılan nicelik.

vuruş kırış

* Karma karış, darmadağın olma durumu.

vuruşkan

* Dövüşken.

vuruşkanlık

* Dövüşkenlik.

vuruşma

* Vuruşmak işi.

vuruşmak

* Birbirini vurmak, dövüşmek.
* Savaşmak, çarpışmak.

vuslat

* (sevgiliye) Kavuşma.

vusul

* Ulaşma, varma.

vusul bulmak

* ulaşmak, varmak.

vuzuh

- * Açık olma durumu, açıklık, aydınlık.
- * Sözlü ve yazılı anlatımda anlam açıklığı.

vuzuhsuz

- * Açık olmama durumu, belirsiz.

vuzuhsuzluk

- * Vuzuhsuz olma durumu, belirsizlik.

vücuda gelmek

- * ortaya çıkmak, oluşmak, meydana gelmek, olmak.

vücuda getirilmek

- * meydana getirilmek, oluşturulmak.

vücuda getirmek

- * meydana getirmek, var etmek.

vücudunu ortadan kaldırmak

- * öldürmek.

vücut

- * İnsan veya hayvan gövdesi, beden.
- * Var olma, varlık.

vücut bulmak

- * oluşmak.

vücut ısısı

- * Vücutta olması gereken normal ısı.

vücut vermek

- * vücuda getirmek.

vücut yapmak

- * kas geliştirici hareket ve sporlarda bedeni güçlü duruma getirmek.

vücutça

- * Vücut bakımından, vücudun durumuna göre.

vücutlu

- * Vücudu iri ve şişman olan.

vücuttan düşmek

- * zayıflamak.

vükelâ

- * (Osmanlı İmparatorluğunda) Bakanlar, vekiller.

vülgarize

- * Halk için yapılan.

vürut

- * Geliş, gelme.

vüs'at

- * Genişlik.
- * Uzam.

vüzera

- * Vezirler.

W

- * Volfram'ın kısaltması.
- * Vat'ın kısaltması.

W

- * Vat'ın kısaltması.

w, W

* Türk alfabesinde yer almayan bu harf, ancak yabancı özel adlarda kullanılarak v sesini verir; Fransızca söyleyişle dublve diye adlandırılır.

WC

- * Ayak yolu.

x

- * Genellikle bilinmeyen bir niteliği gösterir.
- * Romen rakamlarında On.
- * Belirsizlik gösterir.

x (veya Röntgen) ışınları

- * Röntgen adlı Alman bilgininin 1896'da bulduğu ışınlar.

x, X

* Türk alfabesinde yer almayan bu harf, ancak yabancı kelimelerde bulunur ve ks sesini verir; Fransızca söylenişle iks diye adlandırılır.

Xe

- * Ksenon'un kısaltması.

Y

- * İtiryum'un kısaltması.

y

- * Bilinmeyen ikinci niceliği gösterir.

y, Y

* Türk alfabesinin yirmi sekizinci harfi, Ye adı verilen bu harf ses bilimi bakımından ötümlü sürtünücü ön damak ünsüzünü gösterir.

ya

- * Birtakım duyguları güçlendirmek amacıyla cümlelerin başında veya sonunda kullanılır.
- * Bir şeyi onaylamada "evet" anlamında kullanılır.

ya

- * Soru cümlelerinin başında kullanılır.
- * Bir düşüncenin karşıtı düşünülürken kullanılır.
- * Gereklik ve onay bildiren cümlelerde yargının onaylandığını bildirir.
- * Dilek ve geniş zaman kiplerinde yargıyı güçlendirir.
- * Bilinen, görülen, hatırlanıp anlatılan bir olay sebebiyle de sorulan başka bir konu için kullanılır.
- * Bir düşüncede sıra ile yer alan ayrı cins öğelerden biri ötekilerden üstün görüldüğünde, o öğe cümle dışına alınır ve başına bir "ya" getirilerek "hele, özellikle" anlamında kullanılır.
- * Cevap niteliğinde olan cümlelerin sonuna getirildiğinde, asıl yargının arkadan gelen cümle ile anlatılacağını belirtir.
- * Bazı çekimli zamanlardan sonra gelerek anlamı pekiştirir, kuvvetlendirir: Yediydin ya. Oturmuşum ya gibi.

ya ... ya

- * Birinden birinin olacağı sanılan iki iş için kullanılır.
- * Birinden birinin seçilmesi gereken durumlarda kullanılır.
- * Cümlede eş görevli öğeler arasında ya ... ya, ya ... veya, ya ... yahut biçimlerinde tekrarlanarak kullanılır.

ya Allah

- * bir işe başlarken güç kazanmak için söylenen bir söz.

ya bu deveyi gütmeli ya bu diyardan gitmeli
* ua buranın şartlarına uymalı ya da buradan ayrılmalı.

ya da
* Ayrı olmakla birlikte aynı değerde tutulan iki şeyi veya bir başka seçeneği anlatan sözlerden ikincisinin önüne getirilir.
* (ya... ya...ya da) Seçeneği, çeşitliliği veya tercihi belirtir.

ya deve, ya deveci (ya deve üstündeki hacı)
* "ilerisi için verdiğim sözden korkmuyorum. O zamana kadar şartlar değişebilir" anlamında kullanılır.

ya devlet başa ya kuzgun leşe
* sonunda büyük bir başarıya ulaşmak için yok olma tehlikesi bile göze alınır.

ya herrü ya merrü
* zor, tehlikeli bir durum karşısında "ne olursa olsun" gibi kötü ihtimalin de göze alındığını anlatır.

ya huyundan ya suyundan
* bazı özellikleri olduğu gibi, bir yerden, bir kimseden almış kimseler için kullanılır.

ya Rabbi
* Tann'm, Allah'ım.

ya sabır
* katlanılması güç durumlarda sabır gerektiğini anlatır.

ya sabır çekmek
* bir sıkıntıya ses çıkarmadan veya ona karşı bir şey yapmadan katlanmak.

yaba
* Harman savurmakta kullanılan, çatal biçiminde, tahtadan tarım aracı, atkı.

yabalama
* Yabalamak işi.

yabalamak
* Yaba ile atmak veya savurmak.

yaban
* İnsan yaşamayan ıssız yer.
* Böyle yerde yaşayan veya yetişen canlıları belirtmek için isim tamlamalarında tamlayan olarak kullanılır veya bu anlamda birleşik isim yapar.
* (bazı bölgelerde) Yabancı, el, yerli halktan olmayan kimse.
* Yaban olan, yabana özgü olan.

yaban arısı
* Zar kanatlıların, yaban arısıgiller familyasından, anya benzeyen, iğneli bir böcek (Vespa vulgaris).

yaban arısıgiller
* Toplu olarak yaşayan iğneli yaban arıları familyası.

yaban armudu
* Dağlarda veya sert toprakta yetişen bir armut türü.

yaban asması
* Akasma.

yaban defnesi
* İki çeneklilerden, çiçekleri beyaz, sarı veya pembe renkli, orman ve çayırlarda yetişen bir süs bitkisi (Daphne pontica).

yaban domuzu

* Domuzgillerden, domuzdan iri, baş ve bahçelere zarar veren saldırgan bir yaban hayvanı (*Sus scrofa*).

yaban enginarı

* Deve dikeninin bir türü.

yaban eriğı

* Sert çekirdekli ve sert kabuklu bir tür erik, çakal eriğı.

yaban eşığı

* Atgillerden, Hazar Denizi dolaylarında yaşıyan, eşığe çok benzeyen yaban hayvanı (*Equus onager*).

yaban fesleğeni

* Yer fesleğeni.

yaban gülü

* Gülgillerden, çiçekleri soluk pembe, beyaz, yemişı parlak kırmızı renkte bir bitki (*Rosa canina*).

yaban havucu

* Maydanozgillerden, kökleri yenebilen, hayvan yemi olarak da kullanılan, yıllık veya çok yıllık otsu bitki, kara kavza (*Pastinaca sativa*).

yaban inciri

* Dutgillerden, Mısır'da yetişen ve kerestesi eski Mısırlılarca mumyalara sanduka yapmakta kullanılmış olan bir ağaç.

* Bu ağacın meyvesi.

yaban kazı

* Ördekler familyasından, kamışlı sularda yaşıyan ve yalnız bitki ile beslenen büyük ve göçücü bir kuş (*Anser anser*).

yaban keçisi

* Uzun ve kıvrık boynuzlu, Anadolu'nun dağılık kesimine özgü bir keçi türü.

yaban kedisi

* Kedigillerden, kırcıl renkli, 60 cm uzunluğunda bir memeli türü (*Felis silvestris*).

yaban kekliğı

* Dağ kekliğı.

yaban keteni

* Su keteni.

yaban koyunu

* Muflon.

yaban maydanozu

* Baldıranın maydanoza benzeyen bazı türlerine verilen ad.

yaban mersini

* Fundagillerden, çiçekleri beyaz veya pembe, yaprakları taneli bir bitki, keçi yemişı (*Vaccinium myrtillus*).

yaban nanesi

* Yabanî bir tür nane.

yaban ördeğı

* Ördekgillerden, evcil ördeğe benzeyen yeşil boyunlu ördek (*Anas boschas*).

yaban pancan

* Pazı (I).

yaban pazısı

* Iştır.

yaban sümbülü

* Kedi nanesi.

yaban tavşanı

* Ada tavşanı.

yaban tavuğu

* Kaz cinsi ehlileşmiş bir tavuk türü.

yaban teresi

* Horozcuk.

yaban turpu

* Turpgillerden, kökü ve yaprakları baharlı, beyaz çiçek açan bir bitki, acırga (*Raphanus raphanistrum*).

yaban yasemini

* Patıcangillerden, sulak yerlerde ve çit kenarlarında yetişen, mor çiçekli, çok yıllık bir bitki (*Stipites dulcamara*).

yabana atmak

* önem vermemek, önemsiz görmek.

yabana gitmek

* hiç tanınmayan, bilinmeyen birine, bir yabancıya verilmek.

yabana söylemek

* saçma sözler söylemek, boşa konuşmak.

yabancı

* Başka bir milletten olan, başka bir milletle ilgili olan (kimse), ecnebi.

* Aileden, çevreden olmayan (kimse veya şey), özge.

* Tanınmayan, bilinmeyen.

* Aynı türden, aynı çeşitten olmayan.

* Bir konuda bilgisi, tecrübesi olmayan.

* Belli bir yere veya kimseye özgü olmayan.

yabancı çıta

* Kirişli birleştirmelerde iki tarafa açılan yuvaya uygun ölçü ve biçimde hazırlanmış ince, dar parça.

yabancı dil

* Ana dilin dışında olan dillerden her biri.

yabancı gelmek (veya gelmemek)

* tanımamak (tanımak).

yabancı gibi durmak

* bir işe kanışmamak, ilgi göstermemek, çekinmek.

yabancı saha

* Kendi sahasının dışında olan, dış saha.

* Sporcuların daha önce oynamadıkları karşılaşma yapmak üzere geldikleri saha.

yabancı saymak (veya tutmak)

* yabancı gibi görmek, yabancı olarak benimsemek.

yabancıl

* Egzotik.

yabancılama

* Yabancılama işi.

yabancılamak

* Yabancı gibi görmek, kendinden saymamak; yadırgamak.

yabancılaşıma

* Yabancılaştırmak işi.

* Belli tarihî şartlarda insan ve toplum etkinlikleri ürünlerinin, bu etkinliklerden bağımsız ve bunlara egemen olan unsurların değişik biçimde kavranması.

yabancılaştırmak

* Tanımaz bilmez hâle gelmek, yabancı olmak.

* Alışmamak, yadırgamak, yabancılık çekmek.

yabancılaştırma

* Yabancılaştırmak işi.

yabancılaştırmak

* Yabancı duruma getirmek.

yabancılık

* Yabancı olma durumu.

yabancılık çekmek

* (bir iş veya çevrede) yabancı olmaktan doğan güçlüklerle uğramak.

yabancılık duymak

* bir kimseye, bir şeye alışmamak.

yabancılık

* Egzotizm.

yabancısı olmak (veya olmamak)

* tanımamak, bilmemek (tanımak, bilmek).

yabanıl

* İlkel yaşayan (insan), yabanî, vahşî.

* İnsan bakımı ile yetişmemiş (bitki).

* Evcil olmayan (hayvan), vahşî.

yabanıllaşma

* Yabanıllaşmak işi, yabanileşme.

yabanıllaştırmak

* Yabanıl duruma gelmek, yabanileşmek.

yabanıllık

* Yabanıl olma durumu, vahşilik, vahşet.

yabanî

* İlkel bir durumda yaşayan (insan, hayvan, bitki), vahşî.

* Görgüsü olmayan; kaba ve hoyrat.

yabanî akdiken

* Hünnapgillerden, yaprakları alması, kırmızı renkli yemişi olan bir bitki (Rhamnus frengula).

yabanî enginar

* Kengel, kenger, eşek diken, domuz diken, diken enginarı, büyük deve diken, olarak da bilinen bitki.

yabanî gül

* Bkz. yaban gülü.

yabanî hayvanlar

* Ehlîleşmemiş vahşî ve yırtıcı hayvanların genel adı.

yabanî ıspanak

* Pazı (I).

yabanî incir

* İncir ağacının yabanî türü.

* Yaban inciri.

yabanî kimyon

* Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, Doğu Anadolu'da yetişen otsu bir bitki (*Zygophyllum fabago*).

yabanî kimyongiller

* Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, yabanî kimyon, peygamber ağacı gibi bitkileri içine alan bir familya.

yabanî kiraz

* Ülkemizde yetişen bir kiraz türü (*Cerasus microcarpa*).

yabanî lâhana

* Turpgillerden, kumlu yerlerde yetişen ve sebze gibi yenen bir bitki.

yabanî marul

* 50-150 cm yükseklikte, sarı çiçekli, beyaz sütlü, iki yıllık otsu bir bitki, acı marul, eşek marulu, yağ marulu (*Lactuca serriola*).

yabanî menekşe

* Menekşe çiçeğinin yabanî bir türü.

yabanî mercanköşk

* Mercanköşk çiçeğinin yabanî bir türü, farekulağı (*Origanum vulgare*).

yabanî turp

* Yaban turbu, acırğa.

yabanîce

* Yabanî (bir biçimde).

yabanîleşme

* Yabanîleşmek işi, yabanıllaşma.

yabanîleşmek

* Yabanî duruma gelmek, yabanıllaşmak, vahşîleşmek.

yabanîlik

* Yabanî olma durumu, yabanıllık.

* Yabanîce davranış.

yabanlık

* Konuk olarak bir yere giderken veya belirli günlerde giyilen (giysi), kişilik, adamlık.

* Ekilmemiş, işlenmemiş toprak.

yabansı

* Alışılmamış bir durumda olan, garip, acı, tuhaf.

yabansılık

* Yabansı olma durumu, tuhaflık.

yabansıma

* Yabansımak işi.

yabansımak

* Yabansı bulmak, garip ve tuhaf bulmak.

yabantırak

* Sulak yerlerde yetişen bir tür dereotu (Anethum graveolens).

yabgu

* Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinde kağandan sonra gelen en üst düzeydeki yöneticinin unvanı.

yad

* Yabancı.

yâd

* Anma.

* Hatır, hatırlama merkezi.

yad el

* Yabancı yer, gurbet.

yad eller

* Baba ocağından uzak yerler, gurbet.

* Yabancı kimseler, yabancılar.

yad erklik

* Bir topluluğun yabancı kimseler tarafından yöneltildiği durumu.

* Dışardan gelen yasa veya buyruğa göre davranma, özerklik karşıtı.

yad estetik

* Estetiğe aykırı.

yâd etmek

* anmak, hatırlamak.

yad gerekirci

* Belirlenmezci, indeterminist.

yad gerekircilik

* Belirlenmezcilik, indeterminizm.

yadımlama

* Canlı protoplazmayı yapan büyük ve karmaşık yapıli moleküllelerin enerji çıkararak yanması, katabolizma, özümleme karşıtı.

yadımlamak

* Canlı protoplazmayı yapan büyük ve karmaşık yapıli molekülleler enerji çıkararak yanmak.

yadın kurun

* Asenkron.

yadırgama

* Yadırgamak işi.

yadırgamak

* Kendine yabancı gelen bir kimseye, duruma veya şeye alışamamak, ısınamamak.

yadırganma

* Yadırganmak işi.

yadırganmak

* Yadırgamak işi yapılmak.

yadırgatıcı

* Alışılmamış, tuhaf.

yadırgatma

* Yadırgatmak işi.

yadırgatmak

* Yadırgamak işini yaptırmak, yadırgamasına yol açmak, tedirgin etmek.

yadigâr

* Bir kimseyi veya bir olayı hatırlatan nesne veya kişi.

yadigâr bırakmak

* bir kimseyi veya bir nesneyi hatırlatan olarak arkasında bırakmak.

yadigâr kalmak

* bir olayı, bir kimseyi hatırlatan bir nesne, bir özellik bırakılmış olmak.

yadigâr olmak

* hatıra olarak kalmak.

yadigâr olsun

* hatıra olsun, hatırlatsın.

yadsıma

* Yadsımak işi, inkâr.

* Bir yargıdan onun karşısı olan yargıya geçme, nefiy.

yadsımak

* Yaptığı bir işi, söylediği sözü veya tanık olduğu bir şeyi yapmadığını, bilmediğini söylemek, yaptığını saklamak, inkâr etmek.

* İlgili, bağlı bulunduğu bir şeye yabancı kalmak.

* (Tanrı'nın varlığını) Tanımamak, inkâr etmek.

yadsınma

* Yadsınmak işi.

yadsınmak

* Yadsımak işi yapılmak.

yafa

* Kalın kabuklu, çekirdekli bir portakal türü.

yafta

* Üzerine asıldığı veya yapıştırıldığı şeylerle ilgili herhangi bir bilgi veren yazılı kâğıt parçası, etiket.

yaftalama

* Yaftalamak işi veya durumu.

yaftalamak

* Yafta asmak.

* Duyurmak, ilân etmek, ortaya koymak.

* Etiketlemek.

yaftalanmak

* Yafta asılmak veya yapıştırılmak.

* Tanınmak, nitelenmek, şöhret bulmak.

yaftayı yapıştırmak

* yanlış biçimde değerlendirip tanıtmak.

yağ

* Birleşiminde stearik, oleik, palmitik asitlerle gliserin bulunan ve bunların oranlarına göre kıvamları değişen bitkisel veya hayvansal madde.

* Vazelin, mazot gibi fizik nitelikleriyle yağları andıran ve sanayide kullanılan mineral madde.

* Vücudun, atılması gereken amonyak, üre gibi bazı maddelerini içine alarak deriden sızan ve ter kokusunu veren madde.

* İttrlı bitkilerden çıkarılan uçucu, kokulu ve sıvı madde.

yağ bağlamak

* üzerine biriken yağ katılaşmak.

* semirmek.

yağ bal

* Hoş, tatlı, istenir bir biçimde.

yağ bal olsun

* (yenen, içilen şeyler için) helâl ve afiyet olsun.

yağ basmak

* büyük bir kaba yağ yerleştirmek.

* çok yağlanmak, semirmek.

yağ bezi

* Yağ bezleri.

yağ bezleri

* İçinde yağ bulunan veya yağ salgılayan bezler.

yağ çekmek (veya yapmak)

* gereksiz biçimde övmek, dalkavukluk etmek.

yağ çubuğu

* motorun yağ seviyesini kontrol etmeye yarayan ve özel göstergesi bulunan ince çubuk.

yağ doku

* Vücutta yağ tabakalanını oluşturan doku.

yağ gibi kaymak

* (araba, taşıt) sarsılmadan hızla gitmek.

yağ hücresi

* Özünde yağ bulunan hücre.

yağ kesesi

* Vücudun bir yerinde oluşan beze.

yağ kutusu

* Makine ve otomobiller aksamında yağ ihtiyacını karşılayan kutu.

yağ küpü

* Bkz. yağ tulumu.

yağ lâmbası

* Otomobillerde yağ seviyesini göstermeye ve uyarmaya yarayan lâmba.

yağ marulu

* Yabanî marul.

yağ şalgamı

* Bkz. küçük şalgam.

yağ taşı

* Araçların kesici ağızlarını bilemede gaz yağı, mazot veya zeytinyağı sürülerek kullanılan doğal taş.

yağ tulumu

* Çok semiz.

yağ yakıt

* Ham petrolun damıtılması sonunda elde edilen ve yakıt olarak kullanılan ürün, fuel-oil.

yağ yakmak

* tavada yağı çok ısıtmak.

* dalkavukluk etmek.

yağ yedirmek

* azar azar katmak, yedirmek.

yağa bala batırmak

* bol bol yedirip içirmek, çok ağırlamak.

yağar

* Yağmur, yağış.

yağcı

* Yağ çıkaran veya satan kimse.

* Makineleri yağlayan kimse.

* Dalkavuk.

yağcılık

* Yağ çıkarma veya satma işi.

* Makine yağlama işi.

* Dalkavukluk.

yağcılık etmek

* Bkz. yağ çekmek.

yağdanlık

* Makine parçalarına yağ akıtmak için kullanılan, ince uzun bir borusu olan kap.

* Dalkavuk.

yağdırılma

* Yağdırılmak işi.

yağdırılmak

* Yağdırmak işi yapılmak.

yağdırma

* Yağdırmak işi.

yağdırmak

* Yağmasını sağlamak.

* Bir şeyi aralıksız ve çok sayıda atmak, indirmek, savurmak.

* Vermek, söylemek.

* Çok sayıda ortaya koymak, sürmek.

yağhane

* Bitkisel ve hayvansal yağ elde edilen yer.

yağı

* Düşman, hasım.

yağlaşma

* Yağlaşmak işi veya durumu.

yağlaşmak

* Düşman olarak karşı karşıya gelmek, savaşa tutuşmak.

yağılık

* Düşmanlık, hasımlık, husumet.

yağlı

* Derideki yağ ve ter bezleri tarafından salgılanan, lifleri bir kılıf gibi sararak dış tesirlerden koruyan bir madde.

yağmsı

* Yağ gibi, yağa benzer.

yağır

* Sırt, arka, iki kürek arası.
* Atın omuzları arasındaki yer.
* Çoğunlukla bu yerde eyer ve semerin açtığı yara.
* Kel.

yağış

* Havadaki su buğusunun yoğunlaşma sonunda sıvı veya katı durumda yere düşmesi.
* Yağan yağmur veya kar miktarı.
* Yağmur.

yağış düzeni

* Yıllık ortalama yağış tutarının aylara veya mevsimlere dağılışı.

yağış göstergesi

* Yağış durumunu ölçen ve gösteren alet.

yağış haritası

* Bölgelere göre yağış yoğunluğunu ve türünü gösteren harita.

yağışlı

* Yağışlı olan.
* Yağış çokça olan.

yağışölçer

* Belirli bir zamanda, belirli bir yere düşen yağış miktarını ölçmeye yarayan alet, yağmurölçer, plüviyometre.

yağışsız

* Yağış olmayan, kurak.

yağışsızlık

* Yağış olmama durumu, kuraklık.

yağz

* Esmer.
* Doru.
* Yiğit.

yağz doru

* Kızıl çalan siyah tüyleri olan (at).

yağlama

* Yağlamak işi.
* Küçük tabak büyüklüğünde açılan yufkaların tavada pişirilmesinden sonra aralarına kıymalı iç konulup üzerine sarımsaklı yoğurt dökülerek hazırlanan bir yemek.

yağlama yağı

* Genellikle rafine edilmiş, hareket eden yüzeylerde sürtünmeyi azaltmak amacıyla kullanılan bir yağ türü.
* Motor ve makine parçalarının yağlanması için kullanılan madde.

yağlama yıkama

* Genellikle benzin istasyonlarında bulunan, otomobillerin yağ kontrollerini ve temizliğini yapan servis.

yağlamak

- * Yağ sürmek.
- * Övmek.
- * Sürtünen iki yüzey arasına, kaymayı kolaylaştırmak için yağlı bir madde sürmek.

yağlanma

- * Yağlanmak işi.

yağlanmak

- * Yağlamak işi yapılmak, yağ sürülmek, yağ konulmak.
- * Yağ oluşmak.
- * Yağdan kirlenmek.
- * Yağ sürünmek.

yağlatma

- * Yağlatmak işi.

yağlatmak

- * Yağlamak işini yaptırmak.

yağlayıcı

- * Makine, motor vb. lerini oluşturan parçaları yağlama işinde kullanılan araç.

yağlayıp ballamak

- * çok överek anlatmak.

yağlı

- * Üzerinde veya içinde yağı olan.
- * Yağı çok olan.
- * Yağla yapılmış.
- * Besili, semiz.
- * Bol ve kolay kazanç sağlayan.
- * Yağdan kirlenmiş, yağdan lekelenmiş olan.
- * Zengin.

yağlı ballı

- * Araları çok iyi, içli dışlı.

yağlı ballı olmak

- * araları çok iyi olmak, içli dışlı olmak.

yağlı bitki

- * Özünde yağ bulunan veya yağ salgılayan bir bitki türü.

yağlı boya

* Boyanın bazı özel sıvılarla karıştırılmasıyla yapılan ve eşyaya renk vermek veya onu dış etkilere korumak için sürülen kimyasal madde.

- * Bu boya ile yapılmış (resim).
- * "Açılın, savulun" anlamında uyarma sözü.

yağlı boyacı

- * Binalarda yağlı boya işleri yapan kimse.

yağlı güreş

- * Vücudu zeytinyağıyla yağlayarak yapılan bir tür serbest güreş.

yağlı güreşçi

- * Yağlı güreş yapan sporcu.

yağlı harç

- * İçinde bol miktarda kireç veya çimento bulunan harç.

yağlı ip

* Dar ağacı.

yağlı kâğıt

* Yağlı yiyeceklerin sarılması için kullanılan bir tür kâğıt.

yağlı kapı

* Çalıştırdığı kişiye bol para, yiyecek, eşya veren aile, kuruluş vb.

yağlı kapıya konmak

* rahat, sıkıntısız bir yere girmek, geçimini başkasının üstüne yıkmak.

yağlı kara

* İçine sinmiş, temizlemesi zor, yağları kolay kolay çıkmayan.

yağlı kömür

* İçinde % 20-30 uçucu madde bulunan, ısı etkisiyle bu maddeler kaybolduktan sonra kok veren kömür.

yağlı kuyruk

* Kolayca sömürülecek iş veya kişi; kolayca ve bolca yararlanılabilecek kaynak.

yağlı müşteri

* Bol paralı, çok alış veriş yapan müşteri.

yağlı toprak

* Gevşek ve kaygan toprak cinsi.

yağlık

* Büyük mendil, çevre.

yağlık

* Yağ için ayrılmış, yağ elde etmeye özgülü.

yağlıkçı

* Havlu, çevre, çamaşır gibi şeyler satan kimse.

* Düğünlerde gelinlik, tel, duvak gibi şeyleri kira ile veren kimse.

yağlılık

* Yağlı olma durumu.

yağma

* Yağmak işi.

yağma

* Birçok kişinin zor kullanarak ele geçirdikleri malı alıp kaçması, çapul, talan.

* Akıncıların düşman topraklarına yaptıkları baskın, çapul.

* Baskın veya zor kullanarak elde edilmiş olan.

yağma etmek (veya edilmek)

* birçok kimse, zor kullanarak bir malı alıp kaçmak (veya mal bu yolla kaçırılmak).

* kurnazlıkla çarpmak, vurgunculuk etmek.

* (savaş sonunda zafer kazanmış asker) canlıları tutsak olarak almak ve malı ele geçirmek gitmek bir şey çok alıcı bulmak, çok satılmak.

yağma gitmek

* bir şey çok alıcı bulmak, çok satılmak.

yağma Hasan'ın böreği

* kimsenin korumadığı, bir yararlanma kaynağı.

yağma yok

* öyle şey olmaz.

yağmacı

* Yağma eden (kimse, ordu).

yağmacılık

* Yağma etme işi.

yağmak

* (yağmur, kar, dolu için) Gökten düşmek.
* (toz, mermi vb. için) Yüksekten çokça düşmek.
* Üst üste ve çok gelmek.

yağmalama

* Yağmalamak işi.

yağmalamak

* Yağma etmek.

yağmalanma

* Yağmalanmak işi.

yağmalanmak

* Yağma edilmek.

yağmur

* Atmosferdeki su buğusunun yoğunlaşmasıyla oluşan ve yer yüzüne düşen yağışın sıvı durumunda olanı.
* Çok ve sık düşen, gelen şey.
* Çokluk, bolluk.

yağmur bombası

* Kurak mevsimlerde atmosferde yağmur bulutlarının oluşmasını hızlandırsın diye atılan bomba.

yağmur borusu

* Binalarda yağmur suyunun kanalizasyona aktarılmasını sağlayan boru.

yağmur boşanmak

* birdenbire çok yağmur yağmak.

yağmur bulutu

* Atmosferde nem yüklü bulutlar.

yağmur duası

* Kuraklık zamanlarında yağmur yağması için halkın topluca Tanrı'ya yakarması.

yağmur kapanı

* Meyilli alanlarda plâstik örtüler, asfaltlanmış kaneviçe, galvanizli sac, asfalt ve daha birçok benzeri maddelerle kaplanarak, yağmur sularının toplanıp depo edildiği ve hayvanların içme suyu ihtiyaçlarının karşılandığı basit su toplama düzeni.

yağmur kuşağı

* Gök kuşağı.

yağmur kuşu

* Yağmur kuşugillerden, bataklık ve su kenarlarında yaşayan, kısa boyunlu, kabarık ve kısa gagalı, ayakları üç parmaklı, küçük bir kuş (Charadrius fluvialis).

yağmur kuşugiller

* Yağmur kuşu, kız kuşu gibi türleri içine alan, ince bacaklı, sivri kanatlı kuşlar familyası.

yağmur mevsimi

* Yağmurun bol yağdığı mevsim.

yağmur olsa kimsenin tarlasına düşmez (veya yağmaz)
* elinden geldiği hâlde kimseye iyilik etmeyenler için kullanılır.

yağmur ormanları
* Bol yağmurların düştüğü ormanlık alan.

yağmur suyu
* Yağmur.

yağmur yağarken küpünü doldurmak
* kazanç fırsatı varken ondan yararlanarak para veya mal edinmek.

yağmur yağmak
* yağmur yere düşmek.

yağmur yemek
* yağmurda iyice ıslanmak, sınısıklam olmak.

yağmurca
* Dağ keçisi, alageyik.

yağmurdan kaçarken doluya tutulmak
* güç bir durumdan kurtulayım derken daha kötüsüyle karşılaşmak.

yağmurlama
* Yağmur gibi su püskürtme.

yağmurlamak
* (hava için) Yağmura çevirmek, yağmur yağacak gibi olmak.
* Yağmur biçiminde sulamak.

yağmurlayıcı
* Yağmurlama aracı.

yağmurlu
* Yağmuru olan; yağmur yağan, yağmurun yağdığı.

yağmurluk
* Yağmurdan korunmak için giyilen üstlük, trençkot.
* Çadır bezinden yapılan ve yağmurdan korunmaya yarayan örtü.

yağmurölçer
* Yağışölçer.

yağmursuz
* Yağmuru olmayan, yağmur yağmayan.

yağölçer
* Sütteki yağlı madde miktarını ölçmeye yarayan alet.

yağrın
* Kürek kemiği.

yağsız
* Yağı olmayan.
* Yağı az.
* İçine yağ konulmamış, yağ ile yapılmamış.
* İnce, zayıf.

yağsızlık
* Yağsız olma durumu.

yahey

* Sevinç ve coşma anlatır.

yahni

* Kavrulmuş soğan ve salça ile pişirilen, sade veya sebze et yemeği.

yahşi

* İyi, güzel, çok güzel.

yahşilik

* Yahşi olma işi veya durumu.

yahu

* Hey, bana bak, baksana" anlamında.
* Üzerine dikkati çekmek için, söylenen söze katılır.
* Bazen rica yollu da söylenir.

Yahudi

* Musa dinine bağlı olan (kimse), Musevî.
* Korkak.
* Cimri.

Yahudi Almancası

* Almanya'dan çıkarılan Yahudi çocuklarının konuştuğu Almanca, Yiddiş.

Yahudi Arapçası

* Arap ülkelerinde yaşayan Yahudilerin konuşup yazdıkları bozuk Arapça.

Yahudi baklası

* Acı bakla.

Yahudi ebegümece

* Mühliye.

Yahudi pazarlığı

* Alıcının bir şeyi çok ucuza almak, satıcının çok pahalıya satmak için yaptıkları sıkı pazarlık.

Yahudi takvimi

* Yahudilerin kullandığı takvim.

Yahudi tapınağı

* Sinagog.

Yahudice

* Yahudi dili.
* Bu dile özgü olan.

Yahudilik

* Yahudi olma durumu, Musevîlik.
* Yahudi dini, Musevîlik.

yahut

* Veya, ya da.
* Bir düşünceden cayıldığında "daha doğrusu, iyisi" anlamında kullanılır.

yak

* Tibet'te, Asya'nın bazı yörelerinde yabanî veya evcil olarak yaşayan, kılları uzun öküz türü (Bos grunniens).

yaka

* Giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü.
* Giyeceklerin boyna gelen bölümüne eklenen ve türlü biçimlerde olan parçası.
* Kıyı, kenar, taraf.

- * Eğik yerey.
- * Yapıların saçaklarında, suyun içeriye sızmasını önlemek için kiremidin altıyla oluk arasına konulan metal levha.
- * Semt.
- * Yelkenlerin kenar ve köşeleri.
- yaka bir tarafta, paça bir tarafta
 - * kılığı kıyafeti dağınık bir durumda.
- yaka ısırmak
 - * şaşırarak "Allah esirgesin" demek.
- yaka kartı
 - * Kurum ve kuruluşlara dışarıdan gelen kimselerin ziyaretçi olduğunu veya kurum içinde görevli personelin kimliklerini göstermek için yakaya takılan resmî kart.
- yaka paça (götürmek)
 - * hiçbir itiraz dinlemeden ve zorla (götürmek).
- yaka paça etmek (veya götürmek)
 - * zorla götürmek, atmak, çıkarmak.
- yaka silmek
 - * bıkmak, usanmak.
- yakacak
 - * Odun, kömür, mazot gibi ısı sağlamak için yakılan madde, yakıt, mahrukat.
- yakadan atmak
 - * savıp kurtulmak.
- yakadan geçirmek
 - * evlâtlığa kabul etmek.
- yakalama
 - * Yakalamak işi.
 - * Sanığın yargıç kararı olmaksızın hürriyetinin kısıtlanmasını doğuran koruma önlemi.
- yakalamak
 - * Bir kimseyi veya bir şeyi elle tutmak.
 - * Kaçan kimseyi ele geçirmek, derdest etmek.
 - * Bir kimsenin gitmesini engellemek; durdurmak.
 - * Bir kimseyi hoşla gitmeyecek bir durumda bulmak, bir kimsenin suçu ortaya çıkmak.
 - * (bir kimsenin suçluluğunu gösteren) Söz, bakış veya işareti fark etmek.
 - * Birdenbire etkisi altına almak.
 - * Arayarak veya rastlantı sonucu bulup bağlantı kurmak.
 - * Belirlemek, anlamak.
- yakalanış
 - * Yakalanmak işi veya biçimi.
- yakalanma
 - * Yakalanmak işi.
- yakalanmak
 - * Yakalamak işi yapılmak, ele geçirilmek.
 - * Birinin kendisini zor duruma düşürecek bir şeyi, bir suçu ortaya çıkmak.
 - * (bir hastalığa, karşılaşmak istenilmeyen birine veya kötü bir duruma) Tutulmak.
- yakalatma
 - * Yakalatmak işi.

yakalatmak

- * Yakalanmasını sağlamak.
- * Suçluyu ele geçirtmek.

yakalı

- * Herhangi bir biçimde yakası olan.

yakalı kamçılılar

- * Deniz veya tatlı sularda yaşayan kamçılı, bir hücreli hayvanlar familyası.

yakalık

- * Yaka yapmak için kullanılan.
- * Erkek gömleklerinin üzerine takılan eğreti yaka.

yakalıklı

- * Yakalığı olan.

yakalıksız

- * Yakalığı olmayan.

yakamoz

- * Denizde balıkların veya küreklerin kırmıldanışıyla oluşan parlıltı.

yakamozlanma

- * Yakamozlanmak işi.

yakamozlanmak

- * (denizde) Yakamozlar oluşmak.

yakarca

- * Bkz. tatarcık.

yakarı

- * Bkz. yakarış.

yakarış

- * Yakarmak işi veya biçimi.
- * Tanrı'dan bir şey dilemek amacıyla söylenen söz, dua, münacat.

yakarma

- * Yakarmak işi.

yakarmak

- * Israrla istemek, yalvarmak, niyaz etmek.

yakası açılmadık

- * hiç duyulmamış, ayıp (sövgü veya açık saçık nükte).

yakasına asılmak (veya yapışmak)

- * hesap sormak veya bir şey istemek için tutup bırakmamak.

yakasına çökmek

- * zorlamak, baskı yapmak.

yakasına sarılmak

- * istediği şeyi almak veya dövüşmek için birini bırakmamak, zorlamak.

yakasını bırakmak

- * rahat bırakmak, ısrar etmemek.

yakasını bırakmamak

- * bezdirecek kadar üstüne düşmek, rahat vermemek, ısrar etmek.

yakasını kaptırmak

* bir şeyin, bir kimsenin etkisinden kendisini kurtaramamak.

yakasız

* Yakası olmayan.

yakasız gömlek

* Yakası olmayan gömlek.

* Kefen.

yakasız mintan

* Yakasız gömlek.

yakayı ele vermek (veya vermemek)

* kaçamayarak ele geçmek, yakalanmak.

yakayı kurtarmak (veya sıyırmak)

* (bir işten) kurtulmak.

yakı

* Bazı hastalıkları tedavi etmek amacıyla bir bez üzerine yayılıp vücudun bazı yerlerine konulan, koyuca lâpa veya özel biçimde yapılmış eczalı parça.

yakı açmak

* iyileştirmek için bir yarayı açıp işletmek.

yakı ağacı

* Kabukları yakı olarak kullanılan defne türünden bir ağaç (Daphne quidiun).

yakı otu

* Küpe çiçeğigillerden, kırmızı veya pembe çiçekli, sulak yerlerde yetişen, küçük bir süs bitkisi (Epilobium).

yakı vurmak

* yakı yapıştırmak.

yakıcı

* Yakma özelliği olan, yakan.

* Etkili, dokunaklı.

* Yakı yapan veya satan kimse.

* Başka bir maddeyle birleşerek o maddenin yanmasını sağlayan (madde).

yakıcılık

* Yakıcı olma durumu.

* Yakı yapma işi.

yakılma

* Yakılmak işi.

yakılmak

* Yakmak (I) (II) işi yapılmak.

yakım

* Yakma işi.

* Önemli bir olay üzerine yakılmış türkü.

yakımcı

* Türkü yakan kimse.

yakın

* (zamanda ve yerde) Az bir ara ile ayrılmış olan, uzak karşıtı.

* Küçük, önemsiz değişikliklerle birbirinden ayrılan.

- * Aralarında sıkı ilgi bulunan.
- * Benzeyen, andıran, yaklaşan.
- * Erişmesi, olması zaman bakımından yaklaşmış olan.
- * Uzak olmayan yer.
- * Aralarında sıkı ilişki olan arkadaş, dost veya akraba.
- * Uzak olmayarak.

yakın akraba

- * Birinci derecede yakınlığı olan akraba.

yakın anlamlı

- * Anlamları arasındaki ayrım çok az olan (kelimeler).

yakın anlamlılık

- * Yakın anlamlı olma durumu.

yakın benzeşme

- * Kelimede yan yana düşen iki ünsüzün birbirine etkisi: sütücü > sütçü, yurtdaş > yurttaş gibi.

yakın benzeşmezlik

- * Bir kelimede yan yana bulunan aynı veya benzer iki sestten birinin değişikliğe uğraması: attar > aktar, aşçı > ahçı gibi.

Yakın Çağ

- * Fransız ihtilâli (1789)' nden zamanımıza kadar olan süre.

Yakın Doğu

- * Akdeniz'in doğu kıyısındaki ülkelerin (Suriye, Mısır, Lübnan, İsrail, Ürdün) oluşturduğu bölgeye verilen ad.

yakın dost

- * İçten, samimî ve yalın kimse.

yakın göçüşme

- * Kelimede birbirine yakın düzen ünsüzlerin yer değiştirmesi: köprü > körpü vb.

yakın sesli

- * Benzer sesli.

yakın takibe almak

- * birini her bakımdan denetlemek için izlemek.

yakında

- * Yakın bir yerde.
- * Çok geçmeden.
- * Son günlerde.

yakından

- * Yakın bir yerden, yakın olarak.
- * Çok dikkatli, titiz bir biçimde.

yakından bilmek (veya tanımak)

- * bir kimseyi veya bir şeyi bütün özellikleriyle bilmek veya tanımak.

yakınış

- * Yakınmak işi veya biçimi.

yakınlarda

- * Yakın yerlerde, çevrede.
- * Son zamanlarda.

yakınlaşma

- * Yakınlaşmak işi.

yakınlaşmak

- * Yakın bir duruma gelmek, yaklaşmak.
- * Aralarındaki ilgi, sevgi daha güçlü bir duruma gelmek.

yakınlaştırma

- * Yakınlaştırmak işi.

yakınlaştırmak

- * Yakın bir duruma getirmek, yaklaştırmak.
- * Aralarında sıkı ilgi veya duygusal bağ oluşmak.

yakınlık

- * Yakın olma durumu.
- * Duygusal bağ veya akrabalık ilişkisi.

yakınlık derecesi

- * Akrabalık ilişkisi içindeki durum, sıra.
- * Sosyal grup içinde kişileri bir merkez etrafında toplama, kohezyon.

yakınlık durumu

- * Yakın olma durumu.

yakınlık duymak

- * birine karşı sevgi ve ilgi duymak.

yakınlık eylemi

- * Yakınlık fiili.

yakınlık fiili

* Bir fiilin -e zarf-fiil ekiyle yazmak fiilinin birleşmesinden oluşan ve kavramda olayın çok yaklaştığını nerdeyse gerçekleşeceğini gösteren birleşik fiil: Düşeyazmak, öleyazmak gibi.

yakınlık görmek

- * ilgi, sevgi görmek.

yakınlık göstermek

- * biriyle ilgilenmek, sevgiyle davranmak.

yakınlık kurmak

- * sıkı ilişki içinde bulunmak, ilgi ve destek vermek.

yakınma

- * Yakınmak (I, II) işi, şikâyet, şekva.

yakınmak

- * (kına, yakı vb.ni) Vücudun bir yerine sürmek.

yakınmak

- * Sızlanmak, sızlanarak anlatmak, şikâyet etmek.

yakınsak

- * Tek bir noktaya doğru yönelen (ışınlar, çizgiler), mütekarip.

yakınsaklık

- * Yakınsak olma durumu.

yakınsama

- * Yakınsamak işi.
- * Aradaki açıklık sonsuz küçülerek fakat kesişmeden bir noktaya, bir limite doğru yaklaşma.

yakınsamak

- * Bir şeyin yakın zamanda olacağını düşünmek, olmasını yakın görmek.
- * (değişken bir büyüklük için) Durağan bir büyüklüğe, hiçbir zaman erişmemek şartıyla gittikçe yaklaşmak.

yakıntı

- * Yakılan bir şeyin kalıntıları.

yakıp yıkmak

- * çok büyük zarar vermek; harap etmek.

yakış

- * Yakmak işi veya biçimi.

yakışık

- * Uygunluk, yaraşma.
- * Yakışıklı delikanlı.

yakışık almak (veya almamak)

- * yerinde olmak (veya olmamak), uygun düşmek (veya düşmemek).

yakışıklı

- * (erkek için) Güzel, gösterişli.

yakışıklılık

- * Yakışıklı olma durumu.

yakışksız

- * Yakışık almayan, uygunsuz, çirkin, münasebetsiz.

yakışksız kaçmak

- * uygun düşmemek, çirkin olmak, münasebetsiz görünmek.

yakışksızlık

- * Yakışık almayan davranış veya durum, uygunsuzluk.

yakışma

- * Yakışmak işi.

yakışmak

- * Güzel durmak, iyi gitmek, yaraşmak, uygun gelmek.
- * Uygun olmak, iyi, karşılanmak, münasip olmak.

yakıştırma

- * Yakıştırmak işi.

yakıştırmaca

- * Herhangi bir sebeple ortaya atılan, uydurma (söz).

yakıştırmak

- * Yakışacak bir duruma getirmek, uygun duruma koymak, yaraştırmak.
- * Uygun ve yerinde görmek, iyi karşılamak.
- * Bir durum veya niteliği bir kimse için düşünmek, yormak.

yakıt

- * Odun, kömür, mazot gibi ısı sağlamak amacıyla yakılan madde, yakacak, mahrukat.

yakıt deposu

- * Yakıt depo etmeye yarayan bölüm.

yakıt göstergesi

- * Yakıtın durumunu veya seviyesini göstermeye yarayan alet.

yakıt parası

* Binalarda ısıtma giderleri için aylık olarak ödenen ücret, aidat.

yakıtçı

* Yakıt satan kimse.

yakın

* Sağlam, kesin bilgi.

* Bir şeyi iyice, kesinlikle bilme.

yakinen

* (bilgi, bilme için) Sağlam olarak, iyice.

yaklaşık

* Gerçek değeri veya miktarı değil, ondan az fazla veya eksik bir niceliği gösteren, aşağı yukarı bir değerlendirme yapılarak bulunan, takribî.

yaklaşık bilgi

* Bilimsel bakımdan geçerli sayılabilecek kadar açık ve nesnel olan, fakat bilim geliştikçe yeniden gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi gerekecek olan bilgi.

yaklaşık değer

* Bir niceliğin gerçek tutarından az eksik veya az artuk olan değeri.

yaklaşılma

* Yaklaşılma işi.

yaklaşılma

* Yaklaşılma işi yapılma.

yaklaşım

* Yaklaşılma işi.

* Bir sorunu ele alış, ona bakış biçimi.

yaklaşma

* Yaklaşılma işi, iktiran.

yaklaşma eylemi

* Bkz. yakınlık fiili.

yaklaşma fiili

* Bkz. yakınlık fiili.

yaklaşmak

* (zaman veya uzaklık için) Arada az bir aralık kalacak biçimde ilerlemek, aradaki uzaklığı azaltmak veya büsbütün ortadan kaldırmak için ileri gitmek.

* Benzemek, andırmak, uygun olmak.

* Bir konuyu, bir sorunu ele alarak değerlendirmek.

* Yakınlaşmak.

yaklaştırma

* Yaklaştırmak işi.

yaklaştırmak

* Bir şeyi kendine yakın duruma getirmek.

* İki şeyi birbirine yakın duruma getirmek.

yakma

* Yakmak işi.

yakma resim

* Bkz. dağlama resim.

yakmaç

- * Sıvı yakıtı kolayca yanabilecek taneciklere ayırarak püskürten araç, brülör.

yakmak

- * Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak.
- * Ateşle yok etmek.
- * Işık vermesini sağlamak.
- * Isı etkisiyle bozmak.
- * Keskin, sert ve ısırcı bir duyum vermek.
- * Yanyormuş gibi bir etki yapmak.
- * Güçlü sevgi uyandırmak.
- * Kurutmak, zarar vermek.
- * Çok sıcak olmak.
- * Karartmak.
- * Çok üşütmek.
- * Acıtmak.
- * Silâhla vurmak.
- * Yıkıma, zarara yol açmak, büyük bir zarara uğratmak, mahvetmek.

yakmak

- * Koymak, sürmek.
- * (türkü, ağıt vb. için) Düzenlemek, bestelemek.

yakmalık

- * Yakmaya ayrılmış yakacak.

yakşı

- * Yahşi.

yaktırma

- * Yaktırmak işi.

yaktırmak

- * Yakmak işini yaptırmak.

Yakut

- * Kuzeydoğu Sibirya'da yaşayan bir Türk topluluğu veya bu topluluktan olan kimse, Saha.
- * Bu topluluğa özgü olan, bu toplulukla ilgili.

yakut

- * Pembe veya erguvan tonları ile karışık koyu kırmızı renkte, saydam bir korindon türü olan değerli taş.
- * Yakuttan yapılmış veya yakutla süslenmiş.

Yakutça

- * Yakut Türkçesi.

yal

- * Köpek ve ineklere yedirilmek için un ve kepeklerle hazırlanan yiyecek.

yalabık

- * Parlak, parıltılı, ışıltılı.
- * Alevin oynayarak parıldaması, parlama, parıltı.
- * Şimşek.
- * Güzel, yakışıklı, sevimli.
- * İkiyüzlü, kaypak.

yalabıma

- * Yalabıma işi veya durumu.

yalabıma

- * Parıldamak, parlamak, ışıldamak.
- * Şimşek çakmak.

yalak

- * Hayvanların su içtikleri taş veya ağaçtan oyma kap.
- * Çeşme, musluk vb.nin altına akan suyun çevreye sıçramasını veya akıp gitmesini önlemek için konulan delikli taş tekne.
- * Bkz. buz yalağı.
- * Boşboğaz, söz taşıyan.

yalaka

- * Dalkavuk.
- * Arsız, sırnaşık.

yalaka olmak

- * dalkavuklaşmak.
- * arsızlaşmak.

yalama

- * Yalamak işi.
- * Üzeri düzleşmiş, aşınmış olan.
- * Fırça izleri belli etmeden yapılan (resim).

yalama olmak

- * aşınmak.

yalama uçuş

- * Yere çok yakın olarak yapılan ustaca uçuş.

yalama yazı

- * Bkz. yontuk düz.

yalamak

- * Bir şeyin üzerinden dilini sürüp geçirmek.
- * Dilini gezdirerek bir şeyin üzerindeki almak.
- * Sıyrarak, dokunarak geçmek.
- * (dalgalar) Geminin içine girmeyip yalnız bordasını sıyrarak geçmek.

yalamuk

- * Çam ağacının reçineli kabuğu, soymuk.
- * Çam ağacının reçineli kabuğundan çıkan öz suyu.

yalan

- * Aldatmak amacıyla bilerek ve gerçeğe aykırı olarak söylenen söz, kıtır.
- * Gerçek olmayan, asılsız, uydurma.

yalan atmak (veya kıvırmak)

- * yalan söylemek.

yalan çıkmak

- * bir haberin yalan olduğu anlaşılmak.

yalan dolan

- * Gerçek olmayan birçok söz.
- * Dolaşık, yolsuz davranış.

yalan dünya

- * Geçici, ölümlü hayat, yalancı dünya.

yalan haber

- * Gerçek olmayan, uydurma haber.

yalan makinesi

- * Suçluların suçlarını itiraf etmesi amacıyla özel yapılmış makine.

* Çok kolay ve sık yalan söyleyebilen kimse.

yalan yanlış

* Yanlış şeylerle dolu; doğru, düzgün olmasına önem verilmeyerek, üstünkörü, gerçek olmayan, karmakarışık.

yalan yere (yemin etmek)

* gerçeğe uygun olmayarak, doğru olmadığını bile bile (yemin etmek).

yalana şerbetli

* çekinmeden yalan söyleyebilen.

yalana yalana

* Yalanarak.

yalancı

* Yalan söylemeyi huy edinmiş olan (kimse).

* Gerçek olmayan, gerçeğe benzetilmiş.

yalancı akasya

* Salkım ağacı (*Robinia pseudoacacia*).

yalancı ayak

* Bir hücreli hayvanlarda hareket ve beslenmeye yarayan protoplazma uzantısı.

yalancı biber

* Akdeniz ülkelerinde süs ağacı olarak yetiştirilen, 5-10 m yüksekliğinde, kışın yaprak dökmeyen bir ağaççık (*Schimus mollis*).

yalancı cep

* Gizli cep.

yalancı çıkarmak

* birinin yalan söylediğini ileri sürmek veya yalan söylemiş olmasına sebep olmak.

yalancı çıkmak

* bilmeyerek yalan söylemiş bulunmak; sözünü yerine getirememek.

* yalan söylediği anlaşılmak.

yalancı dolma

* Biber, patlıcan, yaprak gibi sebzelerle yapılan zeytinyağlı dolma.

yalancı dünya

* Geçici, ölümlü hayat, bu dünya.

yalancı inci

* Gerçek olmayan sahte veya yapma inci.

yalancı meyve

* Meyve görünümünde yapılmış süs eşyası.

yalancı öd ağacı

* Kalemek.

yalancı pehlivan

* Yapamayacağı bir işi yapabilecekmiş gibi görünen kimse.

yalancı safran

* Birleşikgillerden, çiçekleri safrana benzeyen bir bitki, papağan yemi, aspur (*Carthamus tinctorius*).

yalancı şahit

* Yalancı tanık.

yalancı şöhret

* Birden bire ün kazanmış kimse.

yalancı tanık

* Mahkemede doğruyu söylemeyen kişi.

yalancı taş

* Değerli taşların camdan yapılmış taklidi.

yalancıktan

* Gerçek olmayarak, yapmacık olarak, yalandan.

yalancılık

* Yalancı olma durumu, yalan söyleme huyu.

* Yalan söz.

yalancının evi yanmış, kimse inanmamış

* yalan söylemeyi huy edinen kimsenin sözlerine, gerçeği söylediği zaman bile inanılmaz.

yalancının mumu yatsıya kadar yanar

* söylenen söz yalansa durum çok geçmeden anlaşılır.

yalancısı olmak

* doğruluğu bilinmeyen bir bilgiyi başkasından duyup iletmek.

yalandan

* Gerçek olmayarak, yapmacık bir biçimde, oyun olsun diye, yalancıktan, sureta.

* Gösteriş olsun diye, özen göstermeden, önem vermeyerek, üstünkörü.

yalanı çıkmak

* bir kimsenin yalan söylediği anlaşılmak.

yalanını yakalamak (veya tutmak)

* bir kimsenin yalan söylediğini anlamak.

yalanış

* Yalanmak işi veya biçimi.

yalanlama

* Yalanlamak işi, tekzip.

yalanlamak

* (haber, söz için) Gerçek olmadığını bildirmek, yalan olduğunu açıklamak, tekzip etmek.

yalanlanma

* Yalanlanmak işi.

yalanlanmak

* Yalanlamak işi yapılmak veya yalanlamak işine konu olmak.

yalanma

* Yalanmak işi.

yalanmak

* Kendini yalamak.

* Yalamak işi yapılmak veya yalamak işine konu olmak.

yalansız

* İçinde yalan olmayan.

* Doğru bir biçimde.

yalap şalap

* Baştan savma, üstünkörü, yarım yamalak.

yalap yalap

* Parıl parıl, parıldayarak.

* (su için) Gürül gürül.

yalapşap

* Bkz. yalap şalap.

yalatma

* Yalatmak işi.

yalatmak

* Yalamak işini yaptırmak.

yalavaç

* Yalvaç.

yalayıcı

* Yalayan.

yalayıp geçmek

* (rüzgâr, dalga vb. için) sıyırarak, dokunarak hızla geçmek.

yalayıp yutmak

* iştahla yemek.

* kötü bir davranış, söz karşısında ses çıkarmamak, kabullenmek.

yalayıp

* Yalamak işi veya biçimi.

yalaz

* Alev.

yalaz yalaz yanmak

* yüksek ateş içinde bulunmak.

yalaza

* Bkz. yalaz.

yalazlama

* Yalazlamak işi.

yalazlamak

* Bir şeyi alevden geçirmek.

yalazlanma

* Yalazlanmak işi.

yalazlanmak

* Ateş alevle yanmak, alevle tutuşmak.

yalçın

* Dik.

* Düz, kaygan.

yalçınlaşma

* Yalçınlaşmak işi veya durumu.

yalçınlaşmak

* Yalçın duruma gelmek.

yaldırak

- * Parlak, cilâh.

yaldız

- * Eşyaya altın veya gümüş görünüşü vermek için kullanılan, sıvı veya yaprak durumundaki altın, gümüş ve bunların taklidi olan madde.
- * Bu madde ile eşyalara yapılan süs.
- * Aldatıcı dış görünüş, göz boyama.

yaldızcı

- * Yaldız işleri yapan kimse.
- * Bir şeyin iç yüzüne değil de gösterişe önem veren (kimse).

yaldızcılık

- * Yaldızcının zanaatı.
- * Gösterişli fakat değersiz iş yapma.

yaldızlama

- * Yaldızlamak işi.
- * Ciltlenmiş kitapların kapak veya kenarlarını saf altınla süsleme, tezhip.

yaldızlamak

- * Bir eşyayı yaldızla kaplamak, yaldız sürerek süslemek.
- * Parlatmak.
- * Gösterişli süslerle değersizliğini veya kötülüğünü gizlemek.
- * Bkz. boynuz takmak.

yaldızlanma

- * Yaldızlanmak işi.

yaldızlanmak

- * Yaldızlamak işi yapılmak veya yaldızlamak işine konu olmak.

yaldızlatma

- * Yaldızlatmak işi.

yaldızlatmak

- * Yaldızlamak işini yaptırmak.

yaldızlı

- * Üzerine yaldız sürülmüş, yaldızla süslenmiş.
- * Aldatıcı, göz boyayıcı.

yaldızlı hap

- * Kötülüğü örtülerek, gizlenerek verilen şey.

yalelli

- * Arapça şarkı.

yalelli gibi (veya arabın yalellisi gibi)

- * usanç verecek sürüp giden iş, konuşma vb. için kullanılır.

yalgın

- * Ilgım, pusank, serap.

yalı

- * Deniz, göl veya ırmak kenarı, düz ve açık su kıyısı, sahil.
- * Su kıyısında yapılmış büyük, görkemli ev.

yalı ağası

- * Kıyıları korumakla görevli komutan.

yalı boyu

* Su kıyısı.

yalı bülbülü

* Konuşkan, çok konuşan kimse.

yalı kazığı gibi

* uzun boylu ve iri kemikli kimseleri nitelerken kullanılır.

yalı uşağı

* Deniz kıyısı yerlerde doğup büyümüş kimse.

yalı yar

* Yüksek kıyılarda dalga aşındırmasıyla oluşan ve aşınma sürdükçe karanın içine doğru gerileyen yar.

yalıçapkını

* Yalıçapkınıgillerden, su kıyılarında yaşayan, sırtı mavi ve yeşil, karnı pas rengi bir kuş, emircik, iskele kuşu (Alcedo atthis).

yalıçapkınıgiller

* Örneği yalıçapkını olan omurgalı hayvanlardan kuşlar sınıfına giren bir familya.

yalım

* Alev.

* Kılıç, bıçak gibi kesici araçların keskin yüzü.

yalım yalım

* Alev alev.

yalımı alçak

* yüreksiz.

yalın

* Alev.

yalın

* (söz, yazı için) Gösterişsiz, süssüz, sade.

* Çıplak, kınından çıkmış.

yalın ad

* Yalın durumda olan, ek almamış isim, yalın isim.

yalın ayak

* Ayakları çıplak.

* Çıplak ayakla.

yalın ayak, başı kabak

* ayağı ve başı çıplak.

* çok perişan bir kılıkta.

yalın cümle

* Bir tek çekimli fiille kurulan cümle.

yalın durum

* İsim soyundan kelimenin taşıdığı kavramı bildirme durumu, Türkçede bu durumda ek kullanılmaz, mücerret, nominatif.

yalın hâl

* Bkz. yalın durum.

yalın isim

* Birleşik olmayan ve yapım eki almamış bulunan isim: Ev, kol, el, baş, diş gibi.

yalın kat

- * Tek katı olan.
- * Sağlam olmayan, dayanıksız.
- * Basit, derinliği olmayan, üstünkörü.

yalın kelime

- * Kökü parçalanmayan kelime: Ev, gel, ayak gibi.

yalın kılıç

- * Elinde kılıç olduğu hâlde, kılıçlı olarak, dal kılıç.

yalın sıfat

- * Birleşik olmayan ve yapım eki almamış bulunan sıfat.

yalın tümce

- * Bkz. yalın cümle.

yalın üslûp

- * Uzatmalardan, parlak hayalî buluşlardan, süslü benzetmelerden, istiarelerden uzak üslûp.

yalın yapıldak

- * Üstü başı perişan bir durumda olan kimse.

yalın zaman

- * Ek fil kullanılmadan kurulan çekimli fiilin belirttiği zaman: Geldin, gelmişsin, geliyorsun gibi.

yalın zarf

- * Birleşik olmayan ve yapım eki almamış bulunan zarf: En, pek, çok, az gibi.

yalıncak

- * Çıplak.

yalınç

- * Birleşik olmayan, yalnız bir maddeden oluşan.
- * Karışık olmayan, basit.

yalıncaç

- * Kabuğu çatlayıp soyulan.

yalıngöz

- * Göz kapakları olmayan.
- * Bir tür kertenkele.

yalınlaşma

- * Yalınlaşmak işi.

yalınlaşmak

- * Yalın (II) duruma gelmek.

yalınlık

- * Yalın olma durumu, birleşik veya karmaşık olmama durumu, sadelik.
- * Açık, süsten ve zorlamadan uzak, kolayca anlaşılabilen anlatım.

yalıtıcı

- * Yalıtkan.

yalıtılma

- * Yalıtılmak işi.

yalıtılmak

* Yalıtım işi yapılmak.

yalıtım

* Elektrik akımının olumsuz etkilerini önlemek için, iletkeni kauçuk, lâstik, porselen vb. ile kaplama, yalıtma, tecrit, izolasyon.

* Elektrik ve ısı akımını engelleme olayı, izolâsyon.

yalıtkan

* Elektrik iletkenliği sıfır veya çok zayıf olan (cisim veya madde), izolâtör.

* Herhangi bir değmeyi, sürtünmeyi önlemek için, elektrik iletkenlerini saran, koruyan porselen, kauçuk gibi madde.

yalıtkanlık

* Yalıtkan olma durumu.

yalıtma

* Yalıtım işi, tecrit, izolâsyon.

yalıtmak

* Elektrik akımının olumsuz etkilerini önlemek için, iletkeni kauçuk, lâstik, porselen vb. ile kaplamak, izole etmek.

* Elektrik ve ısı akımını engellemek, tecrit etmek, izole etmek.

yalız

* (kas için) Düz ve parlak.

yallah

* Haydi, yürü, kalk, git.

yallah etmek

* atmak, yollamak vb. işleri hızla yapmak.

yalman

* Eğik, eğinik, mail.

* Sarp, dik.

* Kesici ve batıcı araçların kesen veya batan bölümü.

yalnız

* Yanında başkaları bulunmayan.

* Yanında başkaları olmayarak.

* Sadece, salt.

* Ama, şu kadar ki, ancak, fakat.

* Toplumsal ilişkilerden yoksun veya yoksun bırakılan kişi.

yalnız başına

* Kendi kendine, bir kendisi, tek başına.

yalnızca

* Yalnız olarak.

* Tek başına.

* Belli durumun, şartın veya işin dışına çıkmaksızın, ancak, salt, sadece.

yalnızcı

* Yalnızcılık siyasetini izleyen (devlet), infırıatçı.

yalnızcılık

* Uluslar arası konulara ve anlaşmazlıklara katılmama siyaseti, infırıatçılık.

* Bir ülkenin dış ekonomik ilişkilerini keserek kendi sınırları içinde tek başına bir ekonomi siyaseti izlemesi, infırıatçılık.

yalnızlaşma

* Yalnızlaşmak işi.

yalnızlaşmak

* Yalnız duruma gelmek, tenhalaşmak.

yalnızlık

* Yalnız olma durumu, kimsesizlik.

* Kimse bulunmama durumu, ıssızlık, tenhalık.

Yalova kaymakamı

* kendini önemli kişi sananlar için şaka yollu söylenir.

Yalova misketi

* Bir çeşit üzüm.

yalpa

* Rüzgâr veya dalgaların etkisiyle geminin bir sancağa, bir iskeleye yatıp kalkması.

* İki yana sallanarak, eğilerek yürüme.

yalpa vurmak

* (deniz taşıtları) Rüzgâr, deniz ve yolun durumu dolayısıyla taşıtlar iki yana sallanmak.

* iki yana eğilerek yürümek.

* dağılmak, sağa sola yayılmak.

yalpak

* Sokulgan, cana yakın.

* Yüze gülücü, dalkavuk.

* Sarp yer, uçurum.

yalpaklık

* Yalpak olma durumu.

yalpalama

* Yalpalamak işi.

yalpalamak

* Dengesi bozularak bir sağa, bir sola eğilmek.

* Kararsızlık içinde kalarak ne yapacağını bilmemek.

yalpalanma

* Yalpalanmak durumu.

yalpalanmak

* Sallanmak, bir o yana bir bu yana gidip gelmek.

yalpalatma

* Yalpalatmak işi veya durumu.

yalpalatmak

* Yalpalamasına sebep olmak.

yalpı

* Eğimli yüzey, yamaç.

* İki tepe arasındaki düzlük.

yalpık

* Derinliği az ve geniş olan, yayvan.

yalpılı

* Bir yanı öbüründen yüksek veya kalın.

yalpırdamak

* Bkz. yalabıkmak.

yaltak

* Bkz. yaltakçı.

yaltakçı

* Yaltaklanma huyu olan, mütebasbıs.

yaltakçılık

* Yaltaklık, tabasbus.

yaltaklanış

* Yaltaklanmak işi veya biçimi.

yaltaklanma

* Yaltaklanmak işi, dalkavukluk, tabasbus.

yaltaklanmak

* Birine hoş görünmek için onursuzca davranmak, dalkavukluk etmek, tabasbus etmek.

yaltaklık

* Yaltak olma durumu veya yaltakça davranış, dalkavukluk, tabasbus.

yaltaklık etmek

* yaltaklanmak.

yalvaç

* Kitap getirmiş peygamber, elçi, resul.

yalvaçlık

* Yalvaç olma durumu.

yalvar yakar olmak

* çok yalvarmak.

yalvarılma

* Yalvanlma işi.

yalvarılmak

* Yalvarmak işi yapılmak.

yalvarıp yakarmak

* çok yalvarmak.

yalvarış

* Yalvarmak işi veya biçimi, yalvarma, rica.

yalvarış yakarış

* Çok yalvarma, bin bir rica.

yalvarma

* Yalvarmak işi.

yalvarmak

* Birinden ısrarla, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek.

yalvartma

* Yalvartmak işi.

yalvartmak

* Yalvarmasına sebep olmak veya yalvarmaya zorlamak.

yama

- * Delik, yırtık veya eski bir yeri uygun bir parça ile onarma, kapatma.
- * Bu iş için kullanılan parça.
- * Deride geniş leke.

yama gibi durmak

- * bulunduğu yere uymamak, eklendiğini belli etmek.

yama vurmak

- * delik, yırtık veya eski bir yere yama koymak, yama koyarak onarmak.

yamacı

- * Ayakkabı yamayan, onaran kimse, ayakkabı eskicisi.

yamacılık

- * Yama yapma işi.

yamaç

- * Dağın veya tepenin herhangi bir yanı.
- * Karşı, ön, alnaç.

yamak

- * Bir işte yardımcı olarak çalışan erkek.
- * Yeniçeri ocağında topçu ve humbaracı gibi askerî kuruluşlarda aday olarak bulunan kimse.
- * Birinin etkisinde kalarak onun sözünden hiç çıkmayan kimse.

yamaklık

- * Yamak olma durumu.

yamaklık etmek

- * bir işte yardımcı olarak çalışmak.

yamala yamala

- * Biçimini, rengini doğaya uydurup saklanarak.

yamalama

- * Yamalamak işi.

yamalamak

- * Yama ile onarmak, yama vurmak.

yamalanış

- * Yamalanmak işi veya biçimi.

yamalanma

- * Yamalanmak işi.

yamalanmak

- * Yama ile onanılmak, yama vurulmak.

yamalı

- * Yama vurulmuş, yama ile onarılmış olan.
- * (insan için) Yüzünde lekeler bulunan.

yamalı bohça

- * Tutarsız, birbirine uymayan şeyler için kullanılır.

yamalık

- * Yama için kullanılan parça.

yamalma

- * Yamalmak işi veya durumu.

yamalmak

* Biçimini, rengini doğaya uydurarak saklanmak.

yamama

* Yamamak işi.

yamamak

* Yama koyarak onarmak, yamalamak.

* İstenmeyen kimse veya şeyi birine mal etmek.

yaman

* (güç, etki veya beceri) Alışılmışın üzerinde olan.

* Kötü, korkulan.

yamanma

* Yamanmak işi.

yamanmak

* Yamalanmak.

* (kötü bir şey veya kimse) Birinin üstünde kalmak, yük olmak, yükletilmek.

yamatma

* Yamatmak işi.

yamatmak

* Yamamak işini yaptırmak.

yamçı

* Bir yüzü uzun tüylü, kalın yüнден dokunarak yapılmış yağmurluk.

yamçılı

* Yamçısı olan.

yamçısız

* Yamçısı olmayan.

yampiri

* Eğri büğrü, yan yan ve çarpık giden.

yampiri yampiri

* Eğri büğrü ve çarpık bir biçimde.

yampirilik

* Yampiri olma durumu.

yamru yumru

* Eğri büğrü, çarpık; engebeli.

yamrulma

* Yamrulmak işi.

yamrulmak

* Yamru yumru bir duruma gelmek.

yamuk

* Bir yana doğru eğik olan.

* Yalnız iki kenarı paralel olan dörtgen.

yamuk yumuk

* Yamru yumru.

yamukluk

* Yamuk olma durumu, eğiklik.

yamulma

* Yamulmak işi.

yamulmak

* Yamuk duruma gelmek, eğilmek.

yamyam

* İnsan eti yiyen (kimse).

* Yabanî, vahşî.

yamyamlık

* Yamyam olma durumu veya yamyamca davranış.

* Açlık ve yiyecek yokluğu yüzünden daha çok din, tapınma ve büyü gibi amaçlarla insan eti yeme.

yamyassı

* Çok yassı, dümdüz.

yamyas

* Çok yaş, sırlıklam.

yan

* (bir şeyin) Ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü.

* Yön, sağ ve solun ortak adı, taraf.

* Yer.

* Üst.

* Birlikte, beraberinde olma.

* Bedenin bir bölümü.

* Üstte, altta, arkada veya önde olmayan.

* Savaş düzenindeki ordunun iki kanadından her biri.

* İstekleri karşıt olan iki kişiden veya topluluktan biri.

* İkinci derece olan.

* Bir yana yönelerek.

* Bir denkleme "=" işaretiyle ayrılmış olan iki anlatımdan her biri.

* Tali.

yan atışı

* Yan olarak atış yapma.

yan bakış

* Yan gözle bakma.

* Ters bakma.

yan bakmak

* beğenmeyerek veya düşmanca bakmak.

* kötü niyet beslemek.

yan basmak

* (bir işte) aldanmak.

* dürüst davranmamak, kaypaklık etmek.

yan cümle

* Çekimli bir fiilden sonra kullanılan ki bağlacı, dilek kipi veya şartlı birleşik zamanla kurularak temel cümleye bağlanan cümle.

yan çizgisi

* Bir yerin yan tarafına çizilen çizgi.

yan çizmek

* (bir işten) kaçmak.

yan etki

* Dolaylı etki yapma.

yan gelip oturmak (veya yatmak)

* hiçbir işle ilgilenmeyerek keyfince yaşamak.

yan gelmek

* (bir işe karışmayarak) rahatına bakmak, keyfince yaşamak.

yan gözle (veya yan gözle bakmak)

* Bkz. yan bakmak.

* belli etmeden, göz ucuyla.

yan hakem

* Karşılaşmalarda sayıları, uyardıkları tespit eden ve sonuç ile birlikte tutanağı yazıp imza eden yetkili.

* Futbol karşılaşmalarında oyun alanının yan çizgisi boyunca dışardan oyunu takip eden, kuralların yerine getirilip getirilmediğini gözleyen, orta hakeme yardımcı olan görevli.

yan kabağı

* Birinin yanından ayrılmama durumu.

yan kâğıdı

* Cildi kitaplarda cildi kitaba bağlayan ve gerektiğinde çeşitli motiflerle süslenen ara kâğıt.

yan ödeme

* Bir görevliye aldığı aylık veya ücretten başka, türlü sebeplerle ödenen para.

yan pala Zeydün

* birinin, yeni bir durum karşısında ne yapacağını kestiremeyerek şaşkınlık geçirdiğini teklifsiz ve alaylı olarak anlatmak için kullanılır.

yan sanayi

* Ana sanayiye yardımcı sanayi kolu.

yan tesir

* Dolaylı etki.

yan tutmak

* yanlardan yalnızca birini desteklemek, yansız davranmamak.

yan tümce

* Bkz. yan cümle.

yan ürün

* Bir ana ürün elde edilirken ortaya çıkan başka ürün.

yan yan

* Yanlamasına.

yan yan bakmak

* göz ucuyla bakmak.

yan yana

* Biri ötekinin sağında veya solunda olarak, birbirinin yanında, birlikte.

yan yargıcı

* Bkz. yan hakem.

yan yatmak

* yana doğru çok eğilmek.

yan yüzergiller

* Dikenli yüzgeçliler alt takımına giren bir familya.

yana yakıla

* Sızlanarak, sıkıntısını belli ederek, şikâyet ederek.

yana yana

* Döne döne, tekrar tekrar.
* Yanarak.

yana yana istemek

* ısrarla, içtenlikle dilemek.

yanığna kan gelmek

* yüzü daha canlı ve renkli olmak, iyi beslenmekten dolayı gülbüz görünmek.

yanığından kan damlamak

* çok sağlıklı olduğu benzinden anlaşılmak.

yanak

* Yüzün göz, kulak ve burun arasındaki bölümü.
* Lâstik tekerlekli taşılarda lâstığın cant ile yere temas eden bölümü arasında kalan yan yüzeyi.

yanak yanağa

* Yanakları birbirine değecek kadar yakın olarak.

yanaklı

* Yanağı olan.

yanal

* Yanda olan, yana düşen.
* Alaca, iki renkli.

yanal yüzey

* Bir cisimde tabanların yüzeyleri dışında, yan kenarların yüzeyi.

yanarca

* Meşale.

yanardağ

* Magma maddelerinin yer içinden yüzeye çıktığı veya geçmişte çıkmış olduğu, genellikle koni biçiminde, tepesinde bir püskürme ağzı bulunan dağ, volkan.

yanardağ ağzı

* Yanardağın tepesinde, yamacında veya eteğinde arka arkaya patlamalar ve püskürtmelerle oluşmuş huni biçiminde, çapı 1000 m den az, derinliği birkaç yüz m yi bulan delik, krater.

yanardağ bilimci

* Yanardağ bilimi ile uğraşan bilim adamı.

yanardağ bilimi

* Yanardağları ve yanardağ hareketlerini inceleyen bilim dalı, volkanoloji.

yanardağ bölgesi

* Yanardağların yoğun olduğu coğrafi kesim.

yanardağ patlaması

* Yanardağın püskürmeye başlaması.

yanardağ püskürmesi

* Yanardağın lâv çıkarmaya başlaması.

yanardöner

- * Kıpırdadıkça çeşitli renklerde parlayan (kumaş, deri vb.), şanjan.
- * Daldan dala atlanan, konudan konuya geçilen.

yanaşık

- * Yanaşmış bir durumda olan.

yanaşık düzen

- * Bkz. yanaşık nizam.

yanaşık nizam

- * (kişi veya araçlar için) Birbirinin yanında ve aynı hizada düzenli durum.

yanaşıklık

- * Yanaşık olma durumu.

yanaşılma

- * Yanaşılmak işi.

yanaşılmak

- * Yanaşmak işi yapılmak.

yanaşlık

- * Deniz veya ırmakta iskele.

yanaşma

- * Yanaşmak işi.
- * Genellikle bir çiftçi yanında çalışan işçi, tutma.

yanaşmak

- * Bir şeyin, bir kimsenin yanına gelmek.
- * (vapur, kayık vb.) Kıyıya varmak.
- * Karışmak, ilgilenmek, istek göstermek.
- * İlişki kurmak.

yanaştırma

- * Yanaştırmak işi.

yanaştırmak

- * Yanaşmasını sağlamak.

yanay

- * Bir cismin düşey kesiti.

yanay doğrusu

- * Yer eksenine dik olan doğru, profil doğrusu.

yanay düzlemi

- * Yer düzlemi yer eksenine dik olan düzlem, profil düzlemi.

yancı

- * Düşmana karşı ilerleyen bir kuvvetin yandan gelebilecek baskınlardan korunmak amacıyla çıkardığı emniyet birliği.

yandan çarklı

- * Her iki yanında birer çarkı bulunan ve bu çarklarla ağır hareket eden vapur.
- * Şekerî yanına koymuş olan kahve veya çay.

yandaş

- * Birinden yana olan veya bir düşünceye, bir isteğe katılan, onu destekleyen kimse, yanlı, taraftar.

yandaşlık

- * Yandaş olma durumu, taraftarlık.

yandı gülüm keten helva

* kaçırılmış bir fırsat anlamında kullanılır.

yandık

* Baklagillerden, sıcak ve kurak bölgelerde yetişen, sarımtırak küçük tohumlarından kudret helvasına benzer bir madde elde edilen bitki (Alhagi maurorum).

yandırma

* Yandırmak işi veya durumu.

yandırmak

* Yanmasına sebep olmak, yakmak.

yangı

* İltihap.

yangılanma

* Yangılanmak işi, iltihaplanma.

yangılanmak

* Bir doku veya bir organda iltihap oluşmak, iltihaplanmak.

yangılı

* Yangısı olan, yangılanmış, iltihaplı.

* İltihap yapan (hastalık), iltihaplı.

yangın

* Zarara yol açan büyük ateş.

* (hastalıkta) Ateş.

* Coşkunluk.

* Tutkun, düşkün, âşık.

yangın bacayı sarmak

* durum olağanüstü kötüye gitmek.

yangın bombası

* Yangın çıkarmak için yapılan bomba.

* Ağaçlık yerlerde gizlenmiş birliklerin ortaya çıkmasını sağlamak için uçaklardan atılan ve yangın çıkartmaya yarayan bomba.

yangın çıkışı

* Yangından kaçmak için binalara yapılan çıkış kapısı veya merdiveni.

yangın hortumu

* Yangını söndürmek için itfaiye aracından veya yangın musluğundan su aktarmak üzere kullanılan uzun hortum.

yangın kulesi

* Yangını görüp haber vermek için beklenen kule.

yangın merdiveni

* İtfaiyecilerin yangında ve kurtarma işlerinde kullandıkları merdiven.

* Yapıların dışında, bir kattan diğerine çıkmayı sağlayan merdiven.

yangın musluğu

* Caddeler ve sokaklarda bir su şebekesine bağlı olarak belirli yerlere yerleştirilmiş, üzerine hortum takılabilen kalın musluk.

* Yangın sırasında kullanılmaya hazır hâlde tutulan su vanası.

yangın sigortası

* Yangına karşı yapılan sigorta.

yangın söndürücü

* Söndürücü.

yangın tulumbası

* Yangın söndürmek için kullanılan tulumba.

yangın yeri

* yangına uğramış yer.

yangın yeri

* Çok kalabalık yer.

yangın yerine dönmek

* ortalık karışık, dağınık bir duruma gelmek.

yangın yerine dönmek

* çok kalabalıklaşmak.

yangına körükle gitmek

* gerginliği, uzlaşmazlığı artıracak biçimde davranmak.

yangına vermek

* tutuşturmak, bir şeyi bilerek yakmak.

yangıncı

* Yangın söndürme görevlisi, itfaiyeci.

yangından (veya gümrükten) mal kaçırır gibi

* gereksiz bir telâş ve ivedilikle.

yangını körüklemek

* gerginliği, anlaşmazlığı artırmak.

yangınlaşmak

* Yangın hâlini almak.

yangısız

* Yangısı olmayan iltihapsiz.

yanı başında (veya yanı başına)

* hemen yanı başında, çok yakınında.

yanı sıra

* Birlikte, beraberinde.

* Yanında.

yanık

* Yanmış olan.

* Rengi koyulaşmış.

* Duygulu, dokunaklı, acılı, etkili.

* Sıkıntı veya hastalıktan iyi gelişmemiş, kavruk.

* Verimsiz, kıraç duruma gelmiş olan.

* Bıkkın, üzüntülü, dertli.

* Yanmış yer, yanmış olan yerde kalan iz.

* Yanmış veya yanmakta olan şey.

yanık kokmak

* is kokmak.

* ortalıkta bir şeyin yandığını anlatan koku bulunmak.

yanık rüzgâr

* Çabuk dinen yel.

yanık ses

* Dokunaklı ses.

yanık sesli

* Dokunaklı sese sahip.

yanıkara

* Kara kabarcık, kara yanık, şarbon.

yanıklık

* Yanmış olma durumu.

* Acılı, kaygılı, bıkkın, dertli olma durumu.

yanıksı

* Biraz yanık olan.

yanılgı

* Yanılma durumu, yanlış davranış; yanlış, hata.

* Bir sanatla, bir bilimle ilgili kuralların gereği gibi uygulanmayışından doğan sonuç.

* Yanlış doğru veya doğruyu yanlış sanma, hata.

yanılığa düşmek

* bilmeden bir yanlışlık yapmak.

yanılış

* Yanılmak işi veya biçimi.

yanılma

* Yanılmak işi.

yanılmak

* Tanımayarak, niteliğini iyi anlamayarak aldanmak.

* Sonucunu düşünmeden veya bilmeden uygunsuz bir davranışta bulunmak.

yanılsama

* Yanlış algılama ve duyu yanılması.

* Var olan nesne veya canlıyı yanlış, ayrımlı veya değişik olarak algılama, galatıhis, illuzyon.

yanıltı

* Sonucu bakımından çok önemli olmayan yanlışlık, sehiv.

yanıltıcı

* Yanıltma özelliği olan, aldatıcı.

yanıltma

* Yanıltmak işi.

yanıltmaca

* Yanıltmak için, yanıltacak yolda söz söyleme, mugalâta.

* Başkasını yanıltmak için doğru olmadığı bilinerek yapılan usamlama ve çıkarsama, mugalâta.

* Çabuk çabuk söylenmesi sırasında kaşıklığa, dil dolaşmasına ve anlam değişmesine uğrayan söz grubu.

* Yanıltmaya dayanan davranış, yanıltıcı iş.

yanıltmacı

* Yanlış yargılamada bulunan kimse.

yanıltmaç

* Karşdakini yanıltıp başka şey söylemesine yol açacak biçimde düzenlenmiş söz.

yanıltmak

* Yanılmasına yol açmak.

yanına almak

- * yanında çalıştırmak.
- * geçimini sağlamak için yanında bulundurmak.

yanına bırakmamak (veya komamak)

- * cezasız bırakmamak, öç almak.

yanına kâr kalmak

- * cezasız kalmak.

yanına salâvatla varılır

- * çok kibirli, kendini beğenmiş kimseler için söylenir.
- * çok öfkeli.

yanına salâvatla varılmaz

- * çok pahalı.
- * kibirli, gururlu (kimse).

yanında

- * (bir şeye, bir kimseye) Göre, nispetle.
- * Beraberinde olma.
- * Bir düşünceye katılma, destekleme.

yanından bile geçmemiş

- * o şeyle hiçbir ilgisi yok.

yanıp tutuşmak

- * güçlü bir aşk ile sevmek.
- * (bir şeyi) elde etmek için güçlü bir istek duymak veya elde edemediği bir şey için büyük üzüntü duymak.

yanıp yakılmak

- * sızlanmak, şikâyet etmek.

yanış

- * Yanmak işi veya biçimi.

yanışölçer

- * Yanma verimini ve onu etkileyen etkenleri ölçmekte kullanılan cihaz.

yanıt

- * Cevap.

yanıt vermek

- * yanıtlamak, cevaplamak.

yanıtlama

- * Yanıtlamak işi, cevaplama.

yanıtlamak

- * Cevaplamak.

yanıtlandırılma

- * Cevaplandırılmak işi.

yanıtlandırılmak

- * Cevaplamak işi yapılmak.

yanıtlandırma

- * Cevaplandırmak işi.

yanıtlandırmak

* Cevaplandırmak.

yanıtlanma

* Cevaplanmak işi.

yanıtlanmak

* Bir soruya cevap verilerek karşılanmak, cevaplanmak.

yanıtlı

* Cevaplı, cevabı olan.

yanıtsız

* Cevabı olmayan, cevabı verilmeyen, cevapsız.

yani

* "Demek", "şu demek ki" anlamında kullanılır.

* Sözü'nün kıyası, doğrusu.

yankesici

* Bir kimsenin cebinden, çantasından ustalıkla, yavaşça bir şeyler çalan kimse.

yankesicilik

* Yankesicinin yaptığı hırsızlık.

yankı

* Sesin bir yere çarpıp geri dönmesiyle duyulan ikinci ses aksiseda, inikâs, eko.

* Bir olgunun çevrede uyandırdığı duygu, düşünce, dedikodu gibi tepki, akis.

yankı bilimi

* Akustik.

yankı uyandırmak (veya yapmak)

* (ses) bir yere çarpıp ikinci kez duyulmak.

* (bir olgu) çevrede duygusallık, düşünce, dedikodu gibi tepki yapmak.

yankıca

* Başka birinin kullandığı söz veya cümleleri anlamsız olarak yankı gibi tekrarlama, ekolâli.

yankılama

* Yankılamak işi.

yankılamak

* Sesi geri çevirmek, yankı durumunda geri dönmek, inikâs etmek.

yankılanım

* Akustik.

yankılanma

* Yankılanmak işi veya durumu.

yankılanmak

* Ses vermek, ses çıkarmak, yankı durumunda geri dönmek.

yankılı

* Yankısı olan.

yankısız

* Yankısı olmayan.

yanlama

* Yan olarak.

yanlamak

- * Yana yatmak, yana dönmek.
- * Keyfince yaşamak.

yanlamasına

- * Yan olarak, yana yatmış biçimde.

yanlı

- * Birinden yana olan veya bir düşünceye, bir isteğe katılan, onu destekleyen, yandaş, taraflı, taraftar.

yanlılık

- * Yanlı olma durumu.

yanlış

- * Bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymama durumu, yanlıgı, hata.
- * Bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymayan, aykırı olan, hatalı.
- * Yanlış bir biçimde, yanlış olarak, hatalı olarak.
- * Biçimsel düşünme yasalarına uymayan, düşünülen şeyle uyuşmayan.

yanlış çıkmak

- * yanlış olduğu anlaşılmak.

yanlış hesap Bağdad'dan döner

- * ortaya çıkan bir yanlışlık çok geç de olsa düzeltilmelidir.

yanlış kapı çalmak

- * isteğinin yapılmayacağı, yersiz sayılacağı bir yere başvurmak.

yanlış Yunluş

- * Yanlış bir biçimde olan.

yanlışını çıkarmak

- * yanlışını bulup göstermek.

yanlışlık

- * Yanlış davranış, yanlış iş, yanlış sanı, hata.

yanlışlıkla

- * Yanılarak, bilinmeyerek.

yanma

- * Yanmak işi.
- * Bir cismin oksijenle birleşmesi sırasında ortaya çıkan olayların tümü.

yanmak

- * Birleşiminde karbon bulunan maddeler, ısı ve ışık yayarak kül durumuna geçip yok olmak.
- * Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.
- * Isı, ışık veren bir konuma geçmek.
- * Bütünü veya bir bölümü ateş veya sıcaklığın etkisi ile bozulmak, kömür durumuna geçmek.
- * Isı etkisiyle vücudun bir yanı yara olmak, kızarmak veya rengi koyulaşmak.
- * (vücut veya nesneler için) Isısı artmak.
- * Parlamak, parıldamak.
- * Birtakım etmenlerin etkisiyle işe yaramaz duruma gelmek.
- * Yanık acısına benzer bir acı duymak.
- * Çok üzölmek.
- * Çok sevmek, büyük bir aşk ile sevmek.
- * Hükümsüz kalmak, değerini yitirmek.
- * Zarara, kötölüğe uğramak.
- * (çocuk oyunlarında) Oyun dışı olmak.
- * Bir bir sıralamak, dile getirmek, dert dökmek, anlatmak.
- * Kendini göstermek, çabalamak.

yansı

- * Işığın parlak bir yere çarpıp geriye doğru yön değiştirerek kaynağını göstermesi, inikâs, akis.
- * Refleks, tepki.

yansıca

- * Başkasının yaptığı hareket ve davranışları anlamsız olarak tekrarlama, ekopraksi.

yansılama

- * Yansılama işi.

yansılama

- * (ışık) Yansı yapmak.
- * Birinin söylediklerini, yaptıklarını tekrarlamak, alay etmek.
- * Tütün öteki üyelerinin davranışlarını, öğrenme söz konusu olmadan yapma eğilimi.

yansılanma

- * Yansılanma işi.

yansılanmak

- * Yansılama işi yapılmak.

yansıma

- * Yansıma işi.
- * (ışık dalgaları için) Yansıtıcı bir yüzeye çarparak yön değiştirme, inikâs.
- * Doğa seslerine benzer seslerle yapılan kelime, ses yansıma, onomatope: Gürültü, şırıltı, güm güm, vızıldamak sözcükleri birer yansımadır.

yansıma

- * (ışık dalgaları için) Yansıtıcı bir yüzeye çarparak yön değiştirmek, aksetmek.
- * Anlaşılmak, belli olmak.

yansımali

- * Yansıtan veya yansıyan.
- * Tabiat seslerini andıran seslerle yapılmış (kelime), ses yansımali, onomatopeik.

yansımasız

- * Yansıtmayan veya yansımayan.

yansıta yansıta

- * Yansıtarak.

yansıtaç

- * Yansıtıcı, reflektör.

yansıtıcı

- * Yansımadan yararlanarak bir ışık akısının uzaydaki dağılışını değiştirmeye yarayan nesne, reflektör.
- * Işığı yansıtmakta kullanılan çeşitli boy ve biçimdeki yüzeyler, reflektör.

yansıtılma

- * Yansıtılma işi.

yansıtılmak

- * Yansıtmak işi yapılmak.

yansıtma

- * Yansıtmak işi.
- * İletme, duyurma.

yansıtmak

- * Işık, ses, görüntü vb yi geri göndermek, yansımasını sağlamak, aksettirmek.
- * İletmek, duyurmak, aktarmak.

yansız

* Birinden yana olmayan veya bir düşünceye, bir isteğe katılmayan, onu desteklemeyen, yan tutmayan, tarafsız, bîtaraf.

* Turnusol gibi bir ayıraç karşısında, ne asit ne alkali tepkisi göstermeyen, nötr.

* Elektriğe karşı hiçbir tepkisi olmayan, nötr.

yansızlaştırma

* Yansızlaştırmak işi veya durumu.

yansızlaştırmak

* Yansız duruma getirmek.

yansızlık

* Yansız olma durumu, tarafsızlık.

yanşak

* Yersiz ve çok konuşan, geveze.

yanşaklık

* Yanşak olma durumu, gevezelik, tatsızlık.

yanşama

* Yanşamak işi veya durumu.

yanşamak

* Gevezelik etmek, tatsızlık etmek.

yantutmaz

* Tarafsız, yandaş olmayan.

yantutmazlık

* Tarafsız olma durumu.

yapadurma

* Yapadurmak işi veya durumu.

yapadurmak

* Yapmayı sürdürmek.

yapağı

* İlkbaharda kırkılan koyun tüyü.

yapağıcı

* Yün ve yapağı alıp satan kimse.

yapak

* Bkz. yapağı.

yapak yağı

* Yapağı yıkama sırasında asit karışımı elde edilen yağlı madde.

yapakçı

* Yün ve yapağı alıp satan kimse.

yapalak

* Bir tür baykuş.

Yaparlu

* Oğuz Türklerinin 24 boyundan biri.

yapay

- * Doğadaki örneklerine benzetilerek insan eliyle yapılmış, üretilmiş yapma, sunî.
- * Yapmacık.

yapay böbrek
* Sunî böbrek.

yapay dil
* Değişik diller konuşan kişiler arasında anlaşma sağlamak amacıyla tabî dillerdeki öğelerden yararlanılarak oluşturulan dil.

yapay dölleme
* Sunî, dölleme.

yapay dölleme
* Sunî dölleme.

yapay kalp
* Sunî kalp.

yapay solunum
* Sunî solunum.

yapayalnız
* Yanında kimse veya hiçbir şey bulunmayan (bulunmayarak).

yapaylaşma
* Yapaylaşmak işi veya durumu.

yapaylaşmak
* Yapay durumuna gelmek.

yapaylaştırma
* Yapaylaştırmak işi.

yapaylaştırmak
* Yapay duruma getirmek.

yapaylık
* Yapay olma durumu, sunîlik.

yapboz
* Bir tür çocuk oyunu.

yapı
* Barınmak veya başka amaçlarla kullanılmak için yapılmış her türlü mimarlık eseri, bina.
* Yapılmakta olan konut, yol, köprü vb. inşaat.
* (bir kimse, bir kuruluş vb.) Yapma, oluşturma, ortaya konulma, meydana getirme.
* Canlı bir varlığın ruh veya beden özelliklerinin tümü, bünye, strüktür.
* Bütünün bir araya getirilişinde uyulan dizge, strüktür.
* Öğeleriyle somut bağımlılığı olan bütün.
* Parçaları ve öğeleri arasında yasaya uygunluk, durağan bağlar ve karşılıklı ilişkiler bulunan dizge veya bütün, strüktür.

yapı bilgisi
* Kelimelerin yapısını, türeme yollarını ve çekim biçimlerini içeren bilgi, morfoloji.

yapı bilimi
* Bitkilerde ve canlılarda organların yapılarını, biçimlerini, biçimleriyle görevleri arasındaki ilgiyi inceleyen bilim kolu, morfoloji.
* Dil bilgisinde, kelimelerin yapısını, türeme yollarını ve çekim biçimlerini inceleyen kolu, yapı bilgisi, morfoloji.

yapı bilimsel

- * Yapı bilimi ile ilgili, morfolojik.

yapı elemanı

- * Bir yapının bütünü içinde yer alan ve özel bir görev üstlenen ögeler.

yapı kooperatifi

- * Katılımcıların konut ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulan ortaklık.

yapı malzemesi

- * İnşaatın yapımında kullanılan her tür malzeme.

yapı taşı

- * Binanın ağırlığını çeken esas taş, çeki taşı.
- * Esas, temel.

yapıcı

- * Yapan, oluşturan, ortaya çıkaran, meydana getiren.
- * Önemli ve yararlı işler yapan.
- * Yapı ustası.
- * Olumlu.

yapıcılık

- * Yapıcı olma durumu.
- * Yapı ustalığı.

yapık

- * Belleme (II).
- * Yeniçerilerin giydikleri üstlük.

yapılabilirlik

- * Herhangi bir girişimin işletme ve ekonomi yönlerinden durumunu önceden tespit etme, uygulanabilirlik, fizibilite.

yapılaşma

- * Yapı durumuna gelme.

yapılaşmak

- * Yapı durumuna gelmek.
- * Oluşmak.

yapıldak

- * Bkz. yayan yapıldak.

yapılı

- * Yapısı herhangi bir nitelikte olan.
- * Vücudu gelişmiş, iri.

yapılış

- * Yapılmak işi veya biçimi.
- * Bir şey yapılırken gerçekleştirilen özellik, nitelik, kuruluş, bünye.

yapılma

- * Yapılmak işi.

yapılmak

- * Yapmak işine konu olmak.
- * Gerçekleştirilmek, ortaya çıkarılmak.

yapım

- * Yapmak işi, inşa, imal.
- * Ham maddeyi el veya makine ile işleyerek mal üretme, imal.

* Bir filmin çevrilmesi veya bir radyo, televizyon programının hazırlanması için gerekli çalışmaların tümü ve bu çalışmaların ürünü, prodüksiyon.

yapım eki

* Kelime kök veya gövdesine getirilerek kelimenin yeni bir anlam kazanmasını sağlayan ek: -lık (göz-lük); -ci (ev-ci); -li (ev-li); -inç (sev-inç); -gi (sev-gi); -daş (vatan-daş) gibi.

yapım evi

* Ham maddeleri işleyerek piyasaya çıkacak duruma getiren iş yeri, imalâthane.
* Film yapımı işiyle uğraşmak için kurulmuş ortaklık.

yapımcı

* Bir şeyin yapılmasında, ortaya konulmasında, gerçekleştirilmesinde emeği geçen kimse veya kuruluş, imalâtçı.

* Bir filmin çevrilişiyile ilgili bütün yönetim işlerini üzerine alan, sermayesini veren kimse, prodüktör.
* Radyo, sinema programları düzenlemekle görevli kimse, programcı.

yapımcılık

* Araç, cihaz, eşya yapma veya film çevirme işi.

yapıncak

* Soğuk havada, açıkta bırakılan atlara örülen uzun tüylü kebe.

yapıncak

* Seyrek taneli, kırmızı benekli bir tür üzüm, kınalı yapıncak.

yapınma

* Yapınmak işi.

yapınmak

* Kendine yapmak veya kendi için yaptırmak.
* Özenmek, hazırlanmak.

yapıntı

* Gerçekle çeliştğini, gerçekliğe uymadığını bile bile tasarlanan şey, hayal gücüyle yaratılmış olan şey, tasni.
* (bilgi kuramında ve ontolojide) Gerçeğe uymayan, ancak belirli bir kuramsal veya pratik amaç için kullanılması sakıncasız olan tasarım.

yapıntıcılık

* Duyumlar yoluyla gösterilemeyen ve gösterilmeyen her şeyin bire yapıntı olduğunu; ancak bu yapıntıların, gerçek olmasalar da düşünme ve yaşamada gerekli olduğunu öne süren görüş.

yapıntılı

* Yapıntı niteliğinde olan, musanna.

yapıp etmek

* yapmak.

yapısal

* Yapı ile, yapılış ile, kuruluş ile ilgili, strüktürel.

yapısal dil bilimi

* Yapısalcılık.

yapısalcı

* Yapısalcılık görüşü ve yöntemini benimseyen (kimse), strüktüralist.

yapısalcılık

* Bilimin her dalında "yapı" dan yola çıkarak sonuçlara ulaşma yöntemi, strüktüralizm.
* Dilin tümüyle bir yapı özelliği gösterdiğini, terimlerin bu ilişkileri belirlediğini ileri süren dil bilimi öğretisi.

yapısallaşma

* Yapısallaşmak durumu.

yapısallaşmak

* Yapısal duruma gelmek.

yapısallık

* Yapısal olma durumu.

yapış

* Yapmak işi veya biçimi.

yapış yapış

* Yapışkan bir madde ile bulanmış.

* (hava için) Nemli, rutubetli.

* Islak.

yapıştırıcı

* Yapışma niteliği olan.

yapıştırıcı sap

* Duvarlara, ağaçlara yapışarak yükselen sap türü.

yapışık

* Bir yere yapışmış olan.

* Fizyolojik yönden birbirlerine bağlı olarak doğan.

* Dokunan, değen.

yapışık çeneliler

* Çengel çeneliler.

yapışıklık

* Yapışık olma durumu.

yapışkan

* Yapışma özelliği olan.

* Gitmek bilmeyen.

* Yapıştırıcı.

yapışkan otu

* Isırgangillerden, duvarlar üzerinde gelişen, yaprakları yapışkan bir bitki (Parietria).

yapışkanlık

* Yapışkan olma durumu.

* Bir sıvı veya gaz kütlelerinin, içinde bulunan cismin hareketini engelleme özelliği.

yapışma

* Yapışmak işi.

yapışmak

* (yapıştırıcı olan veya yapışkan bir maddeye bulanmış olan bir şey) Ayrılmayacak bir biçimde bir yere tutunup kalmak.

* İyice yaklaşmak, sokulup değmek.

* Aralık bırakmayacak biçimde üzerine dokunmak.

* Bir iş yapmak amacıyla, hevesle bir şeyi eline almak.

* Sıkıca yakalamak, tutmak, sarılmak.

* Birini rahatsız etmek, sataşmak, peşini bırakmamak, musallat olmak.

yapıştırıcı

* Yapıştırma özelliği olan, yapıştırmaya yarayan (nesne).

* Filmlerin yapıştırılması işinde kullanılan cihaz.

yapıştırılma

* Yapıştırılmak işi.

yapıştırılmak

* Yapıştırmak işi yapılmak.

yapıştırma

* Yapıştırmak işi.

* Yapıştırarak yapılan.

* Gelinlerin yüzüne yapıştırılarak yapılan süs.

yapıştırmak

* Yapışmasını sağlamak.

* Yaklaştırmak, birbirine dayamak.

* Hızla vurmak.

* Gecikmeden karşılık vermek veya gerekeni yapmak.

yapıt

* Bir kimsenin emek sonucu ortaya koyduğu şey, eser.

* Sanatçının ortaya koyduğu ürün, eser.

yapma

* Yapmak işi.

* Doğadaki şeylere benzetilerek insan eliyle yapılmış, yapay, sunî.

* İçten olmayan, içten gelmeyerek yapılan, yapmacık.

yapma çiçek

* Görünümü çiçeği andıran ve yumuşak maddelerle yapılan süs eşyası.

yapma dil

* Sunî dil.

yapma gübre

* Sunî gübre.

yapma uydu

* Herhangi bir gezegenin çevresindeki bir yörüngeye yer yüzünden fırlatarak yerleştirilmiş insan yapısı nesne, sunî peyk.

yapma!

* şaşma bildirir.

yapma! (yapmayın, yapmayınız!)

* karşısındaki, ilgilendiği işten alıkoymak için söylenir.

yapmacık

* İçten olmayan (tavır, davranış, duygu), yapma, yapay, düzme, sahte, sunî, zahiri.

yapmacık görünümü

* Gerçekte yapıldığı hâlde yapılmamış gibi bir izlenim veren görünüm.

yapmacık gülüş

* İçten olmayan, sahte, yalancı gülüş.

yapmacıklı

* İçtenliği olmayan (olmayarak), içten olmayan (olmayarak).

yapmacıksız

* İçten, içten geldiği gibi (yapılarak veya olarak), samimî.

yapmadığı kalmamak

* kendisi için zararlı olan birçok iş yapmak.

* Bkz. yapmadığını bırakmamak.

yapmadığını bırakmamak (veya koymamak)

- * bütün kötülükleri yapmak.

yapmak

- * Ortaya koymak, gerçekleştirmek, oluşturmak, meydana getirmek.
- * Olmasına yol açmak.
- * Bir işle uğraşmak, meşgul olmak.
- * Onarmak, tamir etmek.
- * (birincisi -i 'li, ikincisi eksiz olarak aynı nesnenin iki kez tekrarlandığında) Gerçek niteliğini vermek.
- * Bir dileği, bir isteği yerine getirmek, uygulamak, ifa etmek.
- * Bir düşüncüyü, bir davranışı, bir isteği işe dönüştürmek, gerçekleştirmek.
- * Düzenli bir duruma getirmek.
- * Üretmek.
- * Bir harekete, işe başlamak veya bir hareketle, işle uğraşmak.
- * Zarara yol açmak.
- * Etkili olmak.
- * Salgılamak, çıkarmak.
- * Dışkı çıkarmak.
- * Gerçekleştirmek.
- * (tehdit yolu) Birini herhangi bir duruma düşürmek.
- * Evlendirmek.
- * (isim soyundan bir kelimeyle birlikte) bir durum yaratmak.
- * Edinmek, sahip olmak.
- * Bir kimseye bir meslek kazandırmak; yetiştirmek.
- * Davranmak, hareket etmek.
- * Olmak.

yapmak

- * iyilik veya kötülükte bulunmak.

yapmak

- * yol almak.

yapracık

- * Küçük yaprak.

yaprak

* Bitkilerde solunum, karbon özümlemesi, terleme gibi olayların olduğu, çoğu klorofilli, yeşil ve türlü biçimdeki bölümler.

- * Özellikle asma yaprağı.
- * Börek, baklava gibi şeylerde yufka.
- * Kitap, defter gibi şeylerde ön ve arka yüzü oluşturan kâğıtlardan her biri, varak.
- * Kat kat ayrılabilen şeylerde kat.
- * Birkaç parça eklenerek yapılan şeylerde her parça.
- * Eni 50 cm, boyu 75 cm olan bayrak ölçüsü.

yaprak arıları

* Çeşitli türleri kurtçuk evresinde, önemli tarım bitkilerine ve orman ağaçlarına zarar veren zar kanatlılar familyası.

yaprak arısı

- * Yaprak anları familyasından, zar kanatlıların ortak adı.

yaprak aşısı

* Bir parça ağaç kabuğuyla birlikte çıkarılmış bir yaprak tomurcuğunun, aşılanacak ağacın kabuğu altına sokulup tutturulmasıyla yapılan aşı.

yaprak ayası

- * Yaprığın, yassılaşmış, az veya çok geniş yüzeyli yeşil bölümü.

yaprak biti

* Yaprak bitleri familyasından olan böceklerin genel adı, fidan biti.

yaprak bitleri

* Duyargaları ve hortumları eklemli, 1 mm boyunda, yumuşak vücutlu eş kanatlılar familyası.

yaprak böceği

* Sebze ve meyvelere zarar veren böceklerin genel adı.

yaprak çay

* Çayın yaprak kısmı.

yaprak dolması

* Üzüm yaprağından yapılan et veya pirinç ile yapılan dolma.

yaprak dökümü

* Ağaçların yaprak döktükleri mevsim, güz, sonbahar.

yaprak döner

* İçinde sıkıştırılmış kıyma bulunmayan, piştikten sonra enli olarak kesilen döner kebab.

yaprak gibi titremek

* aşırı titremek.

yaprak kını

* Yaprak sapının gövdeye bağlandığı yüzey.

yaprak kurbağası

* Yeşilbağa.

yaprak kurdu

* Yaprak böceği.

yaprak makinesi

* Madenleri bastırıp yaprak durumuna getiren baskı makinesi.

yaprak oynamamak (veya kıpırdamamak)

* (hava) rüzgârsız, çok durgun olmak.

yaprak sarması

* Yaprak dolması.

yaprak sigarası

* Yaprak tütünün dürülerek sanılmasıyla yapılan kalın sigara, puro.

yaprak taş

* İçinde mika parçacıkları bulunan, değişime uğramış şist.

yaprak tütün

* Tütün yaprağının kıyılması ile tel tel dökülen tütün.

yaprak yaprak

* Katlan olan, üst üste yığılmış olan.

yaprakcık

* Baklagillerde basit, üçlü ve bileşik yaprakları oluşturan küçük yapraklar.

yaprakçıl

* Yapraklarla beslenen hayvan.

yaprakkurusu

* Kuru yaprak rengi.

yapraklanma

* Yapraklanmak işi.

yapraklanmak

* Yaprakları çıkmak, yaprak oluşmak.

yapraklı

* Yapraklı olan.

yapraklı kara yosunları

* Kayaların, ağaç kabuklarının yüzünde halı tüyleri gibi sık biten kara yosunları.

yapraksı

* Yaprak görünüşünde olan.

yapraksız

* Yapraklı olmayan.

yapsatçı

* Bina yapıp satan kimse.

yapsatçılık

* Yapıp satma işi.

yaptığı hayır ürküttüğü kurbağaya değmemek

* zararı yararından çok olmak.

yaptığını bilmemek

* aklı başında olmamak, bilinçsizce davranmak.

yaptırılma

* Yaptırılmak işi.

yaptırılmak

* Yaptırmak işine konu olmak.

yaptırım

* Yaptırmak işi.

* Kanun, ahlâk gibi kurumların buyruklarının yerine getirilmesini sağlayan güç, müeyyide.

yaptırma

* Yaptırmak işi.

yaptırmak

* Yapmasını sağlamak, yapmasına imkân vermek.

yaptırtma

* Yaptırtmak işi veya durumu.

yaptırtmak

* Yapmasını sağlamak, yapmasına sebep olmak.

yapyakın

* Çok yakın.

yapyalınız

* Yapayalınız.

yar

* Yardımcı kelimesinin kısaltılmışı.

yar

* Deniz, göl, ırmak gibi su kıyılarında veya karada dik yer, uçurum.

yâr

- * Sevgili.
- * Dost, tanıdık.
- * Yardımcı.

yâr olmak

- * yardım etmek, yararlı olmak.

yara

- * Keskin bir şeyle, bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik veya zedelenme.
- * Bir şeyin iç veya dış yüzünde herhangi bir etki ile oluşan ve tehlikeli olabilen oyuk, gedik, yarık.
- * Dert, üzüntü, acı.

yara açmak

- * vücutta veya bir şeyin yüzünde yara oluşmasına sebep olmak.
- * büyük üzüntü vermek.

yara almak

- * yaralanmak.

yara bere

- * Yaralanma.

yara bere içinde

- * vücudunda yara, ezik, sıyrık, çürük, bulunmak.

yara işlemek

- * yara kapanmayıp akıntı sürmek.
- * üzücü bir olayın etkisi bitmemek.

yara izi

- * Yaranın kapanmasında, iyileşmesinden sonra geride kalan belirti.

yara kapanmak

- * yara iyi olup geçmek.

yara otu

- * Halk arasında yaralara iyi geldiğine inanılan bitki.

yarabbi

- * Ey Tanrı'm!.

Yaradan

- * Tanrı.

Yaradana kurban (olayım)

- * bir şeye hayran kalındığında söylenir.

Yaradana sığınıp (bir iş yapmak)

- * bütün gücünü kullanarak (o işi yapmak).

Yaradancılık

* Tanrı'ya inanmakla birlikte, belli bir dinin dogmalarını ve ilkelerini benimsemeyen; Tanrı'nın evreni yarattıktan sonra onu, kendi yasasına göre işlememek üzere kendi başına bıraktığını öne süren öğretisi.

yaradılış

- * Bir kimsede doğuştan bulunan vücut ve ruh özelliklerinin tümü, mizaç, huy, tıynet.
- * Bir şeyin yaratılırken kazanmış olduğu özellikler bakımından durumu, fıtrat, hilkat.

yaradılışlı

* Doğuştan vücut ve ruh özelliklerinin tümünü üzerinde taşıyan.

yaradılıştan

* Doğuştan, fıtraten.

arak

* Silâh.

* Erkeklik organı.

aralama

* Yaralamak işi.

aralamak

* Silâh gibi bir araçla yara açmak.

* Gücendirmek, incitmek, kırmak.

aralanış

* Yaralanmak işi veya biçimi.

aralanma

* Yaralanmak işi.

aralanmak

* Yaralamak işi yapılmak; bir yerinde yara açılmak, bir yeri yara olmak.

* Gücenmek, incinmek, kırılmak.

aralı

* Yarası olan, yaralanmış (kimse), mecruh.

* Dertli, üzüntülü.

aralı kuşa kurşun sıkılmaz

* birinin düşkünüğünden yararlanarak ondan öç almak doğru değildir.

aralı parmağa işememek

* en küçük bir yardımı bile esirgemek.

arama

* Yaramak işi.

aramak

* (bir şey) Yararlı olmak, yarar sağlamak.

* Bir iş için uygun olmak, kullanılır olmak.

aramamak

* gereksiz olmak, boşuna yapılmış olmak.

aramaz

* Uygun ve yararlı olmayan, bir işe yaramayan.

* (çocuk için) Söz dinlemeyen, uslu durmayan, yasaklanan şeyleri yapmakta ayak direyen, haşan.

* Çapkın.

aramaz olmak

* yaramazlaşmak.

aramazca

* Yaramaz (bir biçimde).

aramazlaşma

* Yaramazlaşmak işi.

aramazlaşmak

* (çocuk) Söz dinlememek, rahat durmamak, yasak edilen şeyleri yapmakta ayak diremek.

yaramazlık

- * Yaramaz olma durumu veya yaramazca davranış.
- * Kötü, uygunsuz durum veya haber.
- * Çapkınlık.

yaramazlık etmek

- * yaramazca davranmak.

yârân

- * Dostlar.
- * Bir amaç çevresinde toplanmış veya aynı amacı güttükleri için bir araya gelmiş olanların tümü.

yaraniş

- * Yaranmak işi veya biçimi.

yararma

- * Yaranmak işi.

yararmak

- * Bir davranışla birini memnun etmek.
- * İçten olmayan davranışlarla birini memnun etmeye çalışmak.

yarar

- * Yarayan, elverişli, uygun.
- * Bir şeyden elde edilen sonuç, fayda.
- * Bir işten elde edilen iyi sonuç.
- * Çıkar, kâr, menfaat.

yararcı

- * Yarar peşinde koşan kimse.

yararcılık

- * Ahlâkî iş ve davranışlarda yararın ilke yapılması, faydacılık.

yararlanılma

- * Yararlanılmak durumu.

yararlanılmak

- * Yararlanmak, faydalanılmak.

yararlanma

- * Yararlanmak işi, faydalanma, istifade etme.

yararlanmak

- * Kendine yarar sağlamak, faydalanmak, istifade etmek.

yararlı

- * Yarar sağlayan, yararı olan, faydalı, nafi.

yararlı kılmak

- * fayda sağlayan ve üretken duruma getirmek.

yararlı olmak

- * fayda sağlamak.

yararlık

- * Yararlı çalışma.

yararsız

- * Yarar sağlamayan, yararı olmayan, faydasız, nafi.

yararsızlık

* Yararsız olma durumu.

yarasa

* Yarasalardan, ön ayakları perdeli kanat biçiminde gelişmiş, vücudu yumuşak sık kıllarla kaplı, iskeletleri hafif yapılı, uçabilen memeli hayvan (Vespertilio).

yarasalar

* Yarasa türlerini içine alan memeliler takımı.

yarası olan gocunur

* bir işte sorumlu aranırken kusuru olan kimse telâşa düşer.

yarasın!

* "afiyet olsun" anlamında kullanılır.

yarasını deşmek

* acıyı, üzüntüyü hatırlatmak, tazelemek.

yaraş

* Bir kimseye kendini beğendirmek için alımlı davranan kimse.

yaraşık

* Yaraşma, uyma, uygunluk.

yaraşık almak

* yaraşmak.

yaraşıklı

* Yaraşan, uygun, yakışır.

yaraşksız

* Yaraşık olmayan durumu, yaraşmayan, yakışmayan.

yaraşır

* Lâyük, uygun.

yaraşma

* Yaraşmak işi.

yaraşmak

* Yakışmak, uymak.

* Uygun olmak.

yaraştırma

* Yaraştırmak işi, tensip.

yaraştırmak

* Uygun görmek, yakıştırmak, tensip etmek.

yaratı

* Özel bir yetenekten yararlanılarak ortaya konulmuş şey, kreasyon.

yaratıcı

* Yaratma yeteneği olan.

yaratıcılık

* Yaratma yeteneği.

* Her bireyde var olduğu kabul edilen, bir şeyi yaratmaya iten farazî yatkınlık.

yaratık

* Canlı, mahlûk.

yaratılış

- * Yaratılmak işi veya biçimi.
- * Tanrı tarafından yoktan var ediliş, takvin.

yaratılma

- * Yaratılmak işi.

yaratılmak

- * Yaratmak işi yapılmak.

yaratım

- * Özel yetenekle ortaya konulan eser veya nesne, kreasyon.

yaratımcı

- * Özel yetenekle bir nesne veya eser ortaya koyan kimse, kreatör.

yaratış

- * Yaratmak işi veya biçimi.

yaratma

- * Yaratmak işi.

yaratmak

- * (Allah) Olmayan bir şeyi var etmek.
- * Zekâ, düşünce ve hayal gücünden yararlanarak o zamana kadar görülmeyen yeni bir şey ortaya koymak, yapmak.
- * Olmasına, ortaya çıkmasına yol açmak, sebep olmak.

yaraya merhem olmak

- * zorunlu ihtiyacı karşılamak.

yaraya şifa vermek

- * hastalığı iyileştirmek.
- * kötü durumdan kurtarmak, derde deva olmak.

yaraya tuz biber ekme

- * bir derdin acısını çoğaltmak.

yarayı tazelemek

- * üzüntüyü, sıkıntıyı, acıyı hatırlatmak, yeniden ortaya çıkarmak.

yarayışlı

- * Yararlı, faydalı.

yarbay

- * Orduda rütbesi binbaşı ile albay arasında olan üstsubay.
- * Kaymakam.

yarbaylık

- * Yarbay rütbesi veya yarbayın görevi.

yarda

- * Yaklaşık olarak 91 cm gelen İngiliz uzunluk ölçü birimi.

yardak

- * (özellikle kötü işlerde) Yardım.

yardakçı

- * Kötü işlerde birine yardım eden kimse.

yardakçılık

* Yardakçı olma durumu.

yardakçılık etmek

* birine kötü işlerde yardım etmek.

yardan atmak

* kazaya uğratmak.

yârdan mı geçersin, serden mi?

* eş değerde iki şeyin birinden geçmek güçlüğü karşısında söylenir.

yardım

* Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma, muavenet.

* Etki.

* Bağış, iane.

* Bir ülkeye bağış veya ödünç olarak verilen para, ihtiyaç maddeleri.

yardım etmek (veya yapmak)

* kendi gücünü, imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanmak.

yardım görmek

* destek elde etmek, bağış almak.

yardım sandığı

* Sosyal yardımlaşmayı güçlendirmek amacıyla kurulan dernek veya kurum.

yardımcı

* Yardım eden veya gerektiğinde yardım edecek olan (kimse vb.), muavin, muin, yaver.

* Yardımı olan (şey, nesne).

yardımcı ders

* Esas eğitimi ve dersleri destekler nitelikte alınan veya okunan ders.

yardımcı doçent

* Üniversitede doktora sonrası öğretim üyeliğinin ilk basamağı.

yardımcı eylem

* Bkz. yardımcı fiil.

yardımcı fiil

* İsim soylu kelimelerin veya bazı fiilimsilerin fiil gibi kullanılmalarını sağlayan imek, etmek, eylemek, olmak, kılmak fiilleri: Hasta idim. Naz eyledi. Arz olunur gibi.

yardımcı hakem

* Bkz. yan hakem.

yardımcı hücre

* Kırmızı su yosunlarında döllemede oluşan bir çekirdeği alarak gelişmeyi sağlayan hücre.

yardımcı kitap

* Eğitimde esas dersleri konuları bakımından açan ve açıklayan kitap.

yardımcı olmak

* yardımda bulunmak.

yardımcı oyuncu

* Yedek oyuncu.

yardımcı yargıç

* Başyargıcıya yardımcı olan yetkili.

yardımcılık

* Yardımcı olma durumu.

yardımda bulunmak

* yardım etmek.

yardıma koşmak

* güç duruma düşene istekle yardım etmek.

yardımlaşma

* Yardımlaşmak işi.

yardımlaşmak

* Karşılıklı yardımda bulunmak.

yardımsever

* Yardım etmekten hoşlanan, hayırsever.

yardımseverlik

* Yardımsever olma durumu.

yardıma

* Yardırmak işi.

yardırmak

* Yarmak işini yaptırmak.

yâren

* Arkadaş, yakın, dost.

yârenbaşı

* Yareni yöneten veya yönlendiren kimse.

yarene

* Yaren gibi, yarene benzer.

yârenlik

* Yakın arkadaşlık, muhabbet.

* Ahbapça, dostça konuşma, söyleşme, sohbet.

yarenlik etmek

* ahbapça, dostça konuşmak, sohbet etmek.

* bir konu üzerinde konuşup dertleşmek.

yarga

* Yarka.

yargı

* Kavrama, karşılaştırma, değerlendirme gibi yollara başvuru olarak, kişi, durum veya nesnelerin eleştirici bir biçimde değerlendirilmesi, hüküm.

* Yasalara göre mahkemece bir olay veya olgunun doğuşuna etken olan sebeplerin de göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi sonucu verilen karar, kaza.

yargı alanı

* Bir mahkemenin yargı yetkisini kullandığı coğrafi yer.

yargı çevresi

* Bir mahkemenin yargılama yetkisinin sınırlarını belirleyen coğrafi resmî alan, kaza dairesi.

yargı denetimi

* Yargı düzeninin sağlanması amacıyla yargı kurulları veya organlarınca gerçekleştirilen denetim.

yargı erki

* Yargı gücü.

yargı evi

* Mahkeme.

yargı gücü

* Yargı işini yerine getirebilme gücü.

yargı organları

* Yargılama işiyle ilgili kuruluşlar.

yargı usulü

* Yargılama usulü.

yargı yeri

* Davaların görüldüğü yer, mahkeme.

yargı yetkisi

* Yargılama gücünü veren yetki.

yargı yolu

* Mahkemeye başvurma hakkı.

yargıcı

* Hakem.

yargıcılar kurulu

* Jüri.

* Hakem heyeti.

yargıcılık

* Hakemin görevi.

yargıç

* Millet adına, yargı yetkisini kullanarak yasaya aykırı davranışlarda veya uyusulmayan işlerde yasayı yerine getirmekle, adaleti gerçekleştirmekle görevli kimse, hâkim.

yargıçlık

* Yargıcının görevi, hâkimlik.

yargılama

* Yargılamak işi, muhakeme.

yargılama giderleri

* Mahkeme giderleri veya masrafları.

yargılama usulü

* Yargılamak işi veya yöntemi.

yargılamak

* (yargıç) Bir karara varmak için davalı ile davacıyı dinlemek, muhakeme etmek.

yargılanış

* Yargılanmak işi veya biçimi.

yargılanma

* Yargılanmak işi.

yargılanmak

* Yargısı yapılmak.

yargısal

* Yargı ile ilgili.

Yargıtay

* Yargılamaların yolunda yapılıp yapılmadığını incelemekle görevli yüksek yargı kurulu, Temyiz Mahkemesi.

yargıya varmak

* karşılaştırma ve değerlendirme yaparak bir sonuca ulaşmak, anlam vermek.

yarı

* Bir bütünü oluşturan iki eşit parçadan her biri, nısıf.

* (bir şeyin) Yarısı kadar olan, yarım olan.

* Gereğinden az, tam olmayarak.

* Futbolda 45 dakikalık her iki dönemden biri.

yarı açık ceza evi

* Dıştan korunmasız olmasına karşın, kaçmaya karşı engelleri olan ceza evi.

yarı ağır sıkket

* Boksta 75 kg dan 81 kg a kadar olan ağırlıklara verilen ad.

yarı alan

* Yanışma veya müsabaka alanını ortadan ikiye bölen orta çizginin iki yanında kalan ve her birinde bir takımın yer aldığı alan, yarı saha.

yarı asalak

* Yanım asalak.

yarı başkalaşma

* Böceklerde kurtçuk evresi görülmeven başkalaşma türü.

yarı başkanlık

* Başkanlık rejimi ile parlâmenter sistemi birleştirmeyi hedefleyen siyasî rejim.

yarı bel

* Bel hizası.

yarı belgesel

* Bütünüyle belgesel nitelikli olmayan.

yarı buçuk

* Çok az, baştan savma.

yarı final

* Sona kalacak iki takımı belli eden karşılaşmalar.

yarı finalist

* Yarı finale yükselen sporcu veya takım.

yarı gece

* Gecenin ortası.

yarı geçirgen

* Aynı eritici içindeki iki eriyiği birbirinden ayıran ve eriticiyi geçirdiği hâlde erimiş cisimleri geçirmeyen (çeper).

yarı geçirgenlik

* Yarı geçirgen olma durumu.

yarı göçebe

* Hem yerleşik hem de göçebe hayatını birlikte yaşayan topluluk.

yarı göçebelik

* Yan göçebe olma durumu.

yarı gölge

* Bir ışık kaynağı önüne konulan saydam olmayan bir cismin gerisindeki ekran üzerine vuran gölgesinin çevresinde görülen, çok koyu karanlık olmayan bölümü.

yarı iletken

* Elektrik akımını tam iletmeyen metal dışı madde.

yarı karanlık

* Aydınlık ile karanlık arası bir durum.

yarı kurak

* Yeterince su alamayan coğrafi bölge.

yarı kübik

* Parabol.

yarı küre

* Yer veya gök küresinin ekvatorla bölünmüş iki yarısından her biri, yarı küre.

yarı mamul

* Tam işlememiş.

yarı orta sıklet

* Boksta 71 kg dan 75 kg a kadar olan ağırlıklara verilen ad.

yarı otomatik

* Tam otomatik olmayan cihaz veya otomobil.

yarı sanayileşme

* Sanayileşme sistemini tam oturtmamış veya kuramamış sanayi.

yarı saydam

* Işığı geçiren, fakat arkasındaki nesnelerin sınırlarını ve biçimini belirgin olarak göstermeyen (nesne).

yarı saydamlık

* Işığı geçirmekle birlikte arkasındaki nesneyi belirgin olarak göstermeyen nesnelerin özelliği, niteliği.

yarı son

* Yanı final.

yarı sonuç

* Sonucun yarısı.

yarı ünlü

* Akıcı ünsüzlerin en bol sesli olanları: y, ğ.

yarı yanya

* Yansı kadar.

* Yansı birine, yarısı öbürüne olarak.

yarı yolda bırakmak

* yapılan yardımı sonuna kadar sürdürmemek.

yarıcı

* Yarmak işini yapan, parçalayan, bölen.

yarıcı

* Ürünü mal sahibi ile yarı yanya bölüşerek çalışan işçi.

yarıcılık

* Odun yarma işçiliği.

yarıcılık

* Ürünü mal sahibi ile yarı yanya bölme durumu.

yarıçap

* Çemberin herhangi bir noktasıyla merkezini birleştiren doğru parçası, çapın yarısı.

yarıda kalmak

* bitmemek.

yarık

* Yanılarak açılmış veya yanılarak oluşmuş.

* Yanılarak açılmış yer, geniş çatlak, gedik, rahne.

* İnce bir çizgi durumunda açılmış yara.

* Küçük bir ışık demeti elde etmek için ışık kaynağının önüne konulan, saydam olmayan bir düzlem üzerine açılmış, dikdörtgen biçiminde küçük delik.

* Anlaşmazlık, bölünme.

yarıklık

* Yank olma durumu.

yarılama

* Yanlamak işi.

yarılamak

* Ortasına varmak, yarısını bitirmek.

yarılanma

* Yanlanmak işi.

yarılanmak

* Yanya gelinmek, yarısına varılmak.

yarılma

* Yanılmak işi.

yarılmak

* Yarmak işi yapılmak.

* Üzerinde yank açılmak.

yarım

* Bütün bir şeyin ayrıldığı iki eşit parçadan her biri.

* Tam ve istenildiği gibi olmayan, eksik, noksan.

* Hastalıklı, sakat, sağlıklı.

* Bir bütünün yarısı olan miktar.

* (saat için) On iki otuz.

yarım adam

* Güçsüz, sakat, zayıf adam.

yarım ağız

* İstemeye istemeye, isteksizce.

yarım akıllı

* Akı az, aptal.

yarım asalak

* Üzerinde yaşadığı konakçı bitkiden bazen hazır besin maddesi alan, gerektiğinde kendi beslek yaşayabilen, klorofilli bitkilerde görülen, tam olmayan asalak, yarı asalak.

yarım ay

* Dördün.

yarım ayak

* Üzerinde yukarıdan aşağı yivler bulunan, duvara yansı gömük gibi duran, hiçbir taşıyıcı görevi olmayan süs ögesi, gömme ayak.

yarım baş ağrısı

* Kusma, mide bulantısı ile görülen, sempatik sinir sistemi dengesinin bozulmasından ileri gelen baş ağrısı, migren.

yarım boy

* Resimde belden yukarısı.

* At yarışlarında bir atın bedeninin yarısı kadar.

yarım daire

* Bir dairenin bir yarım çember ve bir çapla sınırlanan yarısı.

yarım daire kanalları

* İç kulakta bulunan halka biçimindeki üç kanal.

yarım doğru

* Başlangıç denilen bir noktadan çıkıp yalnız bir yönde sonsuza doğru uzayıp giden doğru.

yarım elma, gönül alma

* armağan küçük de olsa, gönül almaya yarar.

yarım elmanın yarısı o, yarısı bu

* birbirine çok benzeyenler için söylenir.

yarım gün

* Belirli veya alışılmış çalışma saatlerinden az çalışma, parttaym.

yarım kafiye

* Kafiyele kelimelerin sonunda çıkış yerleri birbirine yakın sesdeşlerle oluşturulan kafiye.

yarım kalmak

* tamamlanmamak, sonuçlanmamak.

yarım kanatlılar

* Böcekler sınıfından, ön kanatların dipten başlayarak yarıdan çoğu sertleşmiş son bölümleri ve art kanatları zar durumda olan tahta kurusu, bit, su biti, su akrebi, fidan biti, cırcır böceği, kırmızı böceği gibi böcekleri içine alan bir alt takım.

yarım kubbe

* Mimarîde tam kubbe özelliği taşımayan bölüm.

yarım küre

* İki eşit parçaya bölünmüş bir kürenin her parçası.

* Yan küre.

yarım mesai

* Tam gün çalışılmayan, günün belli saatlerinde görülen iş.

yarım pabuçlu

* işsiz, yoksul kimse.

yarım pabuçlu

* Pabuçlarının arkasına basmış olan.

yarım pansiyon

* Konaklama tesislerinde oda ve kahvaltı hizmetleri yanında öğle veya akşam yemeğinden birisinin verilmesine dayanan sistem.

yarım porsiyon

* Porsiyonun yarısı olan yemek.

yarım sağ etmek

* sağ yana biraz yönelmek.

yarım seren

* Üzerine yan yelkeni açmak için direklerin gerisine eğik olarak konulan seren.

yarım sol etmek

* sol yana biraz yönelmek.

yarım tarife

* Tam tarifenin yarısı.

yarım uyak

* Yanım kafiye.

yarım vokal

* Bkz. yarı ünlü.

yarım yamalak

* Kusurlu, eksik, üstünkörü.

yarımada

* Yalnız bir yanından ana karaya bağlı, öbür yanları denizle çevrili kara parçası.

yarımca

* Vücudun yarısına gelen inme.

* Yanım baş ağrısı.

yarımlama

* Yarımlamak işi.

yarımlamak

* Bir işin yarısını yapmak, yarılamak.

yarımlık

* Sakat ve sağlıksız olma durumu.

* Kasık fıtığı, fıtık.

* Şişiğin yarısı.

yarımşar

* Yanım yanım, yarım olarak.

yarın

* Bu günden sonra gelecek ilk gün.

* Gelecek, ilerideki zaman.

* Bugünden sonra gelecek ilk günde.

yarın öbür gün

* ileride, yakın bir zamanda.

yarından tezi yok

* geciktirmeden, ivedilikle.

yarınki

* Yarın yapılacak olan, yarın ile ilgili.

yarıntı

* Selin açtığı hendek, çukur.

* Sel sulanının veya yüzeyi kaplırcasına akan selinti sulanının oluşturduğu, eğim aşağı uzanan ince, az derin, oluk biçimli çukurlar.

yarış

- * (bir spor dalında) Genellikle bir ödül kazanmak amacıyla birbirini yenmeye çalışma, müsabaka.
- * Yarışma, rekabet.

yarış arabası

- * Yarışa katılan araba.

yarış atı

- * At yarışları için yetiştirilen at.

yarış etmek

- * geçmek için uğraşmak.

yarış kayığı

- * Kayık yarışları için yapılan kayak.

yarış otomobili

- * Yarış arabası.

yarış tabancası

- * Yarış başlatmak, yanlış çıkışları yarışmacılara bildirmek ve yarış durdurmak için kullanılan ateşli silâh.

yarışa kalkmak

- * yarışmaya başlamak.

yarışçı

- * Bir spor dalında birbirini geçmeye çalışanlardan her biri, müsabık.

yarışçılık

- * Yarışçı olma durumu.

yarışım

- * Yarışma.

yarışımçı

- * Yarışmacı.

yarışlık

- * Pist.

yarışma

- * Yarışmak işi, müsabaka.
- * Bilgi, yetenek, güzellik vb. de üstünlüğünü göstermek için yarışmak işi, yarışım, müsabaka.
- * Ticarete üstünlük kazanma çabası, rekabet.

yarışmacı

- * Bir yarışmaya katılan kimse, yarışımçı, müsabık.

yarışmak

- * Üstünlük kazanmak amacıyla bir yarışmaya katılmak.
- * Bir yarışmada başkalarından üstün olmak için çaba göstermek.
- * Başkalarından üstün olmaya çalışmak, rekabet etmek.

yarıştıрма

- * Yarıştırmak işi.

yarıştırmak

- * Yarışmasını sağlamak.

yarıyl

* Öğretim yıllarının ayrıldığı iki dönemden her biri, sönestr.

yarka

* Büyük piliç.

yarkurul

* Meclis veya herhangi bir kurultayda bazı konuları inceleyerek, varılan sonuçları tartışılmak için genel kurula getirmekle görevli, üyeler arasından oluşturulan yardımcı kurul, altkurul, encümen, komisyon, komite.

yarlıgama

* Yarlıgamak işi, mağfiret.

yarlıgamak

* (Tanrı) Birinin suçunu bağışlamak, mağfiret etmek.

yarlık

* Hükümdar buyruğu, ferman.

yarlık

* Yâr olma durumu.

yarma

* Yarmak işi.
* Engebeli bir yerde, bir yolu geçirmek için açılmış yer.
* Kolay yarılan ve çekirdeğinden ayrılan.
* İri, gelişigüzel kırılmış (tahıl).

yarma aşısı

* Kalın çaplı anacın tepesi düzgün şekilde kesildikten ve perdahlandıktan sonra, tam orta yerinden 4-5 cm derinliğinde açılan yanğa bir kalem yerleştirilerek yapılan bir aşısı.

yarma buğday

* İri ve gelişigüzel kırılmış buğday.

yarma çorbası

* Yarma buğday ile yapılmış bir tür çorba.

yarma gibi

* çok iri yarı (kimse).

yarma kereste

* Damarları yönünde yanlarak biçimlendirilmiş ağaç.

yarma kütüğü

* Üzerinde balta ile odun yarmak için yapılan kalın kütük.

yarma saldırısı

* Bkz. yarma taarruzu.

yarma şeftali

* Eti çekirdeğinden kolayca ayrılan şeftali.

yarma taarruzu

* İki yanı kapalı veya yanları kuşatma ve çevirmeye elverişsiz olan düşman birliğinin savunma düzenini, gedikler açarak parçalama amacı güden saldırı.

yarmak

* Uzunlamasına bölüp ayırmak.
* Ortasından, içinden geçmek.
* Buğday, arpa gibi tahıl tanelerini değirmende kırmak.
* Derin yara açmak.

* Yank açmak.

yarmalama

* Yarmalamak işi.

yarmalamak

* Uzunlamasına ikiye bölmek.

yarmalık

* Yarma yapmak için ayrılmış buğday vb.

yarduz

* Ballıbabagillerden, çiçekleri birbirinden ayrı halka durumunda, nane türünden, kısa saplı, az veya çok tüylü, güzel kokulu bir bitki (Mentha pulegium).

yârüağyar

* Dost düşman herkes, elâlem.

yas

* Ölüm veya bir felâketten doğan acı ve bu acıyı belirten davranışlar, matem.

yas tutmak

* çok üzülmek. yasa bürünmek, matem tutmak.

* duyulan acı ve üzüntüyü bazı davranışlarla belli etmek.

yasa

* Olayların gidişinde olağan dışına yer vermeyen, değişmezlik ve mecburiyet gösteren kural.

* Kanun.

* (bilimde) Çok sayıda deney ve gözlemlerden sonra, aynı şartlarda aynı sonuçları verdiği kesin olarak belirlenen durum.

* Toplumsal hayat içinde kendiliğinden oluşan ve uyulması toplum içinde yaşamının bir mecburiyeti olan alışkanlığın bütünü.

* Düşüncenin mantıksal bir değeri olması için uyulması şart olan temel.

yasa çıkarmak (yapmak veya koymak)

* bir yasa önerisi, yasama gücü tarafından onaylanmak.

yasa dışı

* Yasalara, yasa kurallarına uymayan, gayrikanunî, illegal.

yasa gömülmek

* çok üzülmek.

yasa koyucu

* Yasa yapma veya koyma yetkisi olan, vazıkanun.

yasa önerisi

* Kanun veya yasa teklifi.

yasa sözcüsü

* Danıştay savcısı.

yasa tasarısı

* Hükûmet tarafından hazırlanarak yasalaşması için meclise gönderilen kanun metni, kanun tasarı.

yasa teklifi

* Kanun teklifi, yasa önerisi.

yasak

* Bir işin yapılmasına karşı olan yasal veya yasa dışı engel, memnuiyet.

* Yapılmaması istenmiş olan, memnu.

yasak aşk

* Hukuk, din, töre bakımından uygun görülmeyen, reddedilen aşk.

yasak bölge

* Üzerinden uçakların geçme izninin sınırlı olduğu, güvenlik sebebiyle içeriye girişlerin özel olarak sınırlandırıldığı bölge.

yasak etmek

* yapılmamasını istemek, yasaklamak.

yasak kitap

* Satışı ve dağıtımı yasaklanmış olan kitap.

yasak meyve

* Âdem ile Havva'nın cennette yediklerine inanılan meyve.

yasak olmak

* yapılmaması istenmek, yasaklanmak.

yasak sarmak

* bir nesne, bir ihtiyacı geçici olarak karşılamak, şimdilik işe yaramak.

* bir işi hatır için, gönülsüz olarak, üstünkörü yapmak.

yasakçı

* Kavas.

* Bekçi, nöbetçi.

yasaklama

* Yasaklamak işi.

yasaklamak

* Bir şeyin yapılmamasını buyurmak veya istemek.

yasaklanış

* Yasaklanmak işi veya biçimi.

yasaklanma

* Yasaklanmak işi.

yasaklanmak

* Yasak edilmek; yapılmaması buyrulmak veya istenmek, engellenmek, önlenmek, menedilmek.

yasaklayıcı

* Yasaklama, önleme niteliği olan, engelleyici.

yasaklı

* Herhangi bir şeyi yapması kendisine yasak edilmiş olan (kimse).

yasal

* Yasalara uygun, kanunî, legal.

yasalaşma

* Yasalaşmak işi, kanunlaşma.

yasalaşmak

* Yasama meclislerince onaylanarak yürürlüğe girmek, yasa durumuna gelmek, kanunlaşmak.

yasalaştırılma

* Yasalaştırılmak işi.

yasalaştırılmak

* Yasa durumuna getirilmek, kanunlaştırılmak.

yasalaştırma

* Yasalaştırmak işi, kanunlaştırma.

yasalaştırmak

* Yasa durumuna getirmek, yasaya baēlamak, kanunlaştırmak.

yasalı

* Yasaya uygun veya yasanın buyurduēu, kanunî.

yasallaşma

* Yasallaşmak işi veya durumu.

yasallaşmak

* Yasal duruma gelmek.

yasama

* Yasa koyma, teşri.

* Genel, soyut, objektif ve sürekli nitelikte kurallar koyma.

yasama dokunulmazlıēı

* Yasama organı üyelerinin, adlî kovuşturmadan korunarak görevlerini serbestēe yapabilmelerini saēlayan anayasa ilkesi, teşriî masuniyet.

yasama dönemi

* Meclisin bir yıllık çalışma dönemi.

yasama gücü

* Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasa yapma, yasa koyma, deēiřtirme ve kaldırma yetkisi, teşriî kuvvet.

yasama hakkı

* Yasama gücü.

yasama kurulu

* Gereken yasaları kararlaştıran kurul (parlâmento).

yasama kuvveti

* Yasama gücü.

yasama meclisi

* Yasama organı, parlâmento.

yasama organı

* Devletin yasa koymak görevini yerine getiren organı, parlâmento.

yasama yetkisi

* Yasama gücü, teşriî kuvvet.

yasama yılı

* Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir yasama döneminde görev yaptıēı süre.

yasamak

* Düzen vermek.

* Yasa koymak.

yasamalı

* Yasa yapma ile ilgili, teşriî.

yasasız

* Yasaya baēlı olmayan, kanunsuz.

yasasızlık

* Yasasız olma durumu, kanunsuzluk.

yasemin

* Zeytingillerden, beyaz, kırmızı veya sarı renkli çiçekleri güzel kokulu olan bir ağaççık (Jasminum).
* Bu ağaççıktan yapılmış olan.

yasın

* Kur'an surelerinden biri.

yaslama

* Yaslamak işi.

yaslamak

* Dayamak.

yaslanma

* Yaslanmak (I, II) işi.

yaslanmak

* Dayanmak.
* Güvenmek.

yaslanmak

* Yasa bürünmek, yas içinde olmak.

yaslı

* Yasla olan, yas tutan kimse, matemli.

yasmak

* Yayın kirişini gevşetmek.
* Düz duruma getirmek.

yasmık

* Mercimek.

yassı

* Yayvan ve düz.

yassı balıklar

* Kemikli balıklar takımı.

yassı kadayıf

* Yuvarlak ve kalın, 7-8 cm çapında hazır yufka ve bu yufkadan yapılan tatlı.

yassı solucanlar

* Tenya ve kelebek asalağı gibi, vücutları yassı ve uzun olan solucanlar takımı.

yassı solungaçlılar

* Midye, deniztarağı gibi kavkılan iki çenekli ve çoğu yenilen yumuşakçalar sınıfı.

yassıca

* Yassı durumda.

yassılama

* Yassılamak işi.

yassılamak

* Yassı duruma getirmek.

yassılanma

* Yassılanmak, yassılaşmak işi.

yassılanmak

* Yassı duruma gelmek, yassı olmak.

yassılaşıma

* Yassılaşımak işi veya durumu.

yassılaşımak

* Yassı durumuna gelmek, yassı olmak.

yassılaştırma

* Yassılaştırmak işi.

yassılaştırmak

* Yassı duruma getirmek.

yassılık

* Yassı olma durumu.

yassılma

* Yassılmak işi veya durumu.

yassılmak

* Yassı duruma gelmek, yassılaşımak.

yassılma

* Yassıltmak işi.

yassıltmak

* Yassı duruma getirmek, yassılaştırmak.

yastağaç

* Üstünde hamur açılan, yemek yenilen tahta.

yastama

* Yastamak işi.

yastamak

* Dayamak, yaslanmak.

yastık

* Başın altına koymak veya sırtı dayamak için kullanılan, içi yün, pamuk, kuş tüyü gibi şeylerle doldurulmuş küçük minder.

* Bu biçimde yapılmış ve türlü işlerde kullanılan şey.

* Fide yetiştirmek için ince toprak ve gübreden hazırlanmış yüksekçe yer.

* Yapılarda, makinelerde bazı bölümlerin üzerine dayandığı parça.

yastık bıyık

* Yana yatmış ve uzamış bıyık.

yastık kılıfı

* Yastığa geçirilen koruyucu kılıf.

yastık takoz

* Direk başı ile tavan arasına yerleştirilen, tavanın yükünü direğe ileten ve esneklik sağlayan küçük ağaç parçası.

yastıklama

* Fide yetiştirmek için yastık yapma yöntemi.

* (kömürü ocakta) Yastık durumuna getirme, yığma.

yastıklı

* Yastığı olan, içinde yastık bulunan.

yaş

- * Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman, sin (II).
- * Hayatın çeşitli evrelerinden her biri, çağ.
- * Bir kurum, bir kuruluş, düzen vb. nin kurulduğundan bu yana geçen zaman.
- * Bir gök cisminin oluşmaya başladığı günden bu güne kadar geçirdiği zaman süresi.

yaş

- * Nemli, ıslak.
- * Kendi suyunu, canlılığını yitirmemiş, kurumamış, kurutulmamış, taze.
- * Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz yaşı.
- * Kötü, korkulu, zor.

yaş akıtmak (veya dökmek)

- * ağlamak.

yaş baş

- * Hayatı boyunca kazanılan tecrübelerin ve görgünün tümü.

yaş çayır

* Bütün yaz mevsimi boyunca yaş ve rutubetli olan topraklarda gelişen, üç köşeli otlar ve sazların da bulunduğu tabii çayır.

yaş dönümü

- * Kadınlarda doğurma yeteneğinin sona ermesi, menopoz.
- * Erkeklerde, er bezlerinin salgıladıkları hormon miktarının giderek azalması sonucu cinsel gücün azalması, andropoz.

yaş günü

- * Birinin doğduğu günün yıl dönümü.

yaş haddi

- * Bir görevlinin görevinde kalmasına yasanın izin verdiği en ileri yaş.

yaş ilerlemek

- * yaşlanmak, ihtiyarlamak.

yaş kesim

- * Tabandan sızma veya toplanma suretiyle yer altından sulanan veya çoğu zaman yaş bir durumda olan arazi.

yaş pasta

- * Krem ve krema ile yaş meyvelerle yapılmış pasta.

yaş sebze

- * Taze sebze.

yaş sınırı

- * Yaş haddi.

yaş tahtaya (veya yere) basmak

- * bir işte uyanık davranmamak yüzünden aldanmak.

yaş üzüm

- * Taze üzüm.

yaş yetmiş, iş bitmiş

- * çok ihtiyar kimseler için kullanılır.

yaşa

- * Hoşnutluk, sevinç gibi duyguları anlatmak için söylenir.

yaşam

* Hayat.

yaşam biçimi

* Hayat tarzı.

yaşam düzeyi

* Hayat düzeyi veya seviyesi.

yaşam felsefesi

* Hayat felsefesi.

yaşam güvencesi

* Bkz. hayat sigortası.

yaşam koşulları

* Hayat şartları.

yaşam öyküsü

* Hayat hikâyesi.

yaşam sigortası

* Hayat sigortası.

yaşam standardı

* Hayat standardı.

yaşama

* Yaşamak işi.

yaşama çabası

* Canlı varlıkların bulundukları çevrenin her türlü zorluğu karşısında yaşayabilmek için verdikleri savaş.

yaşama gücü

* Hayatın zorluklarına karşı mücadele etme gücü veya kuvveti.

yaşama sevinci

* Maddî, manevî mutluluk içinde devamlı yaşamak.

* Hâlınden, yaşantısından memnun olma duygusu.

* Acıyı bal eylemek, sürekli hoşgörü içinde olmak.

yaşama uğraşısı

* Yaşama çabası.

yaşamaca

* Yaşadığı kadar, yaşama süresince, kaydıhayatla.

yaşamak

* Canlılığını, hayatını sürdürmek; sağ olmak.

* Varlığını sürdürmek.

* Oturmak, eylemek.

* Geçinmek.

* Herhangi bir durumda bulunmak veya olmak.

* Sürmek, devam etmek.

* Varlık, endişesiz, hoş vakit geçirmek, keyif sürmek.

* Keyfi yerine gelmek, mutlu olmak, işleri yolunda olmak.

* Bir durumu yaşar gibi olmak, bir durumla özdeşleşmek, duymak, hissetmek.

* Görüp geçirmek, başından geçmek.

yaşamsal

* Hayatî.

yaşanası

* Yaşama arzusu.

yaşanılma

* Yaşanılmak, yaşanmak işi.

yaşanılmak

* Herhangi bir kimse yaşamak.

yaşanma

* Yaşanmak işi veya durumu.

yaşanmak

* Yaşamak işi yapılmak.

yaşanmışlık

* Geçmişte yaşanan, anıları süsleyen ve özlenen hayat.

yaşantı

* Yaşanılardan, görülenlerden, duyulanlardan, edinilenlerden sonra kişide kalan, şey, hayat tecrübesi.

* Yaşanılan bir an, hayatın bir bölümü.

* Hayat tarzı, içinde yaşanan şartların tümü, hayat.

yaşarlık

* Canlılığını sürdürme durumu, hayatiyet.

yaşarma

* Yaşarmak işi.

yaşarmak

* Islanmak, nemlenmek.

* Yaşla dolmak.

yaşartıcı

* (göz için) Yaşarmaya yol açan, sebep olan (nesne, olay vb.).

yaşartma

* Yaşartmak işi veya durumu.

yaşartmak

* Yaşarmasına sebep olmak.

yaşasın

* Bkz. yaşa.

yaşatıcı

* Yaşamasını sağlayan.

yaşatkan

* Hayatın sürmesini, büyümeyi, çoğalmayı sağlayan.

yaşatkan sinir sistemi

* Sempatik ve parasempatik sinir sistemlerinin oluşturduğu, düzensiz hareketleri düzenleyen sinir sistemi.

yaşatma

* Yaşatmak işi.

yaşatmak

* Yaşamasını sağlamak veya yaşamasına imkân vermek.

* Daha iyi ve zengin bir hayat sürmesini sağlamak.

* Keyiflendirmek, mutlu etmek.

* Sürdürmek, devam ettirmek.

yaşatmamak

* herhangi bir yerde barınmasına imkân vermemek.

yaşayış

* Yaşamak işi veya biçimi.

yaşı benzemesin

* erken ölmüş birine herhangi bir yönden benzetilen bir kimse için "aynı yaşta ölmesin" anlamında söylenir.

yaşı ne, başı ne?

* konuşulan iş, için genç bir kimsenin yaşının ve görgüsünün elverişli olmadığını anlatır.

yaşı yerde (veya toprakta) sayılası

* "ölsün" anlamında bir ilenme.

yaşın yaşın

* Gizli gizli, için için, gizli saklı olarak.

yaşında

* bir yaşında.

yaşını almak (veya yaşını başına almak)

* yaşı ilerlemiş olmak.

yaşını bitirmek

* öngörülen belli bir yaş sınırına varmak.

yaşını doldurmak

* öngörülen belli bir yaş sınırına ulaşmak.

yaşını içine akıtmak

* duyduğu acıyı, üzüntüyü sezdirmemek.

yaşıt

* Yaşlan birbirine eşit olan; aynı yaşta olan (kimselerden her biri), akran.

yaşıtlık

* Yaşıtlı olma durumu.

yaşlanma

* Yaşlanmak işi.

yaşlanmak

* Yaşı ilerlemek, ihtiyarlığa yaklaşmak.

yaşlara boğulmak

* çok ağlamak.

yaşlı

* Yaşı ilerlemiş, ihtiyar.

* Yaşı ilerlemiş kimse.

yaşlı

* (göz için) Yaşla dolmuş.

yaşlı başlı

* Yaşlı ve görgülü, olgun.

yaşlıca

* Biraz yaşlı olan.

yaşlıca başlıca

* Yaşı biraz geçkin durumunda olan (kimse).

yaşlık

* Yaş (II) olma durumu veya yaş yer, ıslaklık, höl, öl, rutubet.

yaşlılar yurdu

* Huzur evi.

yaşlılık

* Yaşlı olma durumu.

yaşlılık bilimi

* Geriatri.

yaşlılık sigortası

* Çalışanlara emekli olduktan sonra aylık veya toptan ödeme sağlayan sigorta türü.

yaşmak

* Kadınların ferace ile birlikte kullandıkları, gözleri açıkta bırakan, ince yüz örtüsü.
* Başla birlikte yüzü, ağzı kapatan örtü.

yaşmaklama

* Yaşmaklamak işi.

yaşmaklamak

* Yaşmakla yüzünü örtmek.

yaşmaklanma

* Yaşmaklanmak işi.

yaşmaklanmak

* Yaşmakla örtünmek.

yaşmaklı

* Yaşmak örtünmüş.

yaşmaksız

* Yaşmak örtünmemiş.

yaşta kalmış, kavat pabucu (gibi)

* çaresiz, kırgın, üzgün.

yat

* Kalkan ve zırh gibi korunma aracı.

yat

* Özel gezinti gemisi.

yat borusu

* Yatma saatini bildiren boru.

yat kulübü

* Yatçılık sporunun gelişmesini ve faaliyetini düzenleyen kuruluş.

yatağa (veya yataklara) düşmek

* yataktan kalkamayacak kadar hasta olmak.

yatağa bağlamak

* yataktan kalkamayacak kadar hasta etmek.

yatağa serilmek

* yatağa bitkin, yorgun bir durumda uzanıp yatmak.

yatağan

* Namlusu kavisli, iki yanı da kesici, bir tür uzun savaş bıçağı.

yatağına girmek

* (kadın) biriyle evlilik dışı ilişkide bulunmak.

yatağını ayırmak

* aynı yatakta yatmak.

yatak

- * Uyumak, dinlenmek gibi amaçlarla üzerine veya içine yatırılan eşya.
- * Yün, pamuk, kuş tüyü vb.maddelere kılıf geçirilerek yapılan şilte.
- * Üzerine şilte konulan karyola, somya, kerevet vb.
- * Üzerinde yatılabilecek her türlü şey.
- * Irmak, çay, dere gibi suların, içinde aktıkları yer, akak, mecra.
- * Katmanlaşmış herhangi bir madde yığını.
- * Bir şeyin çok bulunduğu yer.
- * Katmanlı bir kaya bütününde maden filizi veya taş döküntüsünden oluşan çok ince tabaka.
- * Maden veya fosil ocaklarında birbirini izleyen iki maden, taş veya kömür tabakası arasında uzanan damar.
- * Çanak biçimindeki bir havzada veya buna benzer bir oluşumda toplanmış petrol birikintisi.
- * Gizli barınak veya bir suçluyu gizlice barındıran yer.
- * Makinelerde hareketli bölümleri içine alan hareketli veya sabit parça.
- * Fideleri gömmek için toprakta açılan çukur.
- * Turunçgilleri ve yumurta gibi ürünleri korumak üzere saman vb. den yararlanılarak yapılan yer.

yatak çarşafı

* Yatakta şiltenin üzerine serilen çarşaf.

yatak çekmek

* çok bitkin ve güçsüz olmak.

yatak liman

* Büyük donanmaların barınmasına elverişli liman.

yatak limonu

* İşlenmiş limon.

yatak mobilya

* Boyutları ve şekli insan vücudunun ölçülerine uygun olan ve rahat yatmayı sağlayan, yatma yüzeyi elâstik malzemeden yapılmış mobilya.

yatak odası

* Yatmak için kullanılan oda.

yatak örtüsü

* Yatağın üzerine serilen örtü.

yatak takımı

* Karyola, komodin, gardırop ve şilte, yorgan, yastık gibi şeylerden oluşan bütün.

yatak yapmak (veya sermek)

* yatacak yer hazırlamak.

yatak yorgan (veya yatak döşek) yatmak

* Bkz. yorgan döşek yatmak.

yatakçı

* Sancak beyleri ve beylerbeyince geceleyin çarşıları beklemekle görevlendirilen halktan kimse.

yatakhane

* Okul, fabrika gibi kalabalık yerlerde yatakların konulduğu yer.

* Yatılı okullarda yatılan yer.

yataklı

- * Yatağı olan.
- * Yatağı derin.
- * Yataklı vagon.

yataklı vagon

- * Kompartımanları tek veya çift yatak alacak biçimde düzenlenmiş vagon.

yataklık

- * Üzerine yatak serilen tahta veya maden kerevet, karyola.
- * Suçluları barındırma, gizlice yardım etme.
- * Herhangi bir sayıda yatağı olan, yatak alabilen.

yataklık yapmak (veya etmek)

- * suçluları gizlice barındırmak, suçlulara yardım etmek.

yatalak

- * İnme veya sakatlık gibi bir sebeple yataktan kalkamayan (kimse).

yatalak olmak

- * yataktan kalkamayacak durumda kalmak.

yatar koltuk

- * Gerektiğinde arkılığı geriye doğru yatan koltuk.

yatay

- * Durgun bir su yüzeyine paralel, düşey doğrultusuna dikey olan, ufki.

yatay geçiş

- * Eğitimde bir okuldan bir okula yönetmeliklerin elverdiği ölçüde yapılan geçiş.

yatay seren

- * Üzerine dört köşeli yelken açılan ve bir direğe yatay olarak takılan seren.

yatçı

- * Yat turizmiyle uğraşan kimse.
- * Yat yapan veya satan kimse.
- * Yat ile seyahat etmeyi seven kimse.

yatçılık

- * Yat turizmiyle uğraşma.

yatı

- * Geceyi geçirmek için bir yere gitme.

yatık

- * Dik olmayan, eğik, yatılmış bir durumda olan.
- * Zamanla dayanıklılığını yitirmiş.
- * Çevrilmiş, devrik.
- * Yayvan su kabı.

yatık çit

- * Kış çok soğuk geçen ve çok kar yağan bölgelerde, tellerin kopmasını önlemek üzere, kullanılmadığı zaman çit kazıklarından çıkartılarak yere yayılan ve gerektiği zaman yine çit kazıklarına takılan tel çit.

yatık doğru

- * Yatık biçimde çizilen doğru.

yatık yazı

- * Yazı yönüne doğru eğik olan yazı.

yatılı

- * Geceleri de kalnıp yatılan (okul vb.), leyli.
- * Geceleri de kalıp yatan (öğrenci, konuk), leyli.

yatılma

- * Yatılmak işi.

yatılmak

- * Yatmak işi yapılmak.

yatım

- * Gemi direklerinin başa veya kıça doğru olan eğimi.

yatıp kalkıp

- * her zaman, hep.

yatıp kalkmak

- * gecelerini geçirmek.
- * cinsel ilişkide bulunmak.

yatır

- * Belli bir yerde mezarı olan, doğaüstü gücü bulunduğuna ve insanlara yardım ettiğine inanılan ölü, evliya.

yatırılma

- * Yatırılmak işi.

yatırılmak

- * Yatırmak işi yapılmak.

yatırım

- * Yatırmak işi.
- * Parayı, gelir getirici, taşınır veya taşınmaz bir mala yatırma, mevduat, plâsman.
- * Millî ekonominin veya bir ticaret kuruluşunun üretim ve hizmet gücünü artırıcı nitelikte olan aktif değerlerine yapılan yeni eklemeler, envestisman.
- * Bir çıkar veya kazanç sağlamak için yapılan davranış.

yatırım bankası

- * Yatırım finansmanı ve harcamalarını karşılamak üzere kurulan banka.

yatırım yapmak

- * gelir amacıyla bir işe para yatırmak.
- * ileride bir çıkar veya kazanç sağlamak için önceden ortam hazırlamak.

yatırımcı

- * Yatırım yapan kimse.

yatırma

- * Yatırmak işi.

yatırmak

- * Bir kimsenin bir yere yatmasını sağlamak.
- * Uyutmak.
- * Eğmek, yatık duruma getirmek.
- * Konuk etmek.
- * Parayı, işletmek amacıyla bir yere vermek.
- * Parayı bir kuruluşa vermek, teslim etmek.
- * Bir yiyeceği korumak veya tatlandırmak amacıyla tuz, soğan, şarap vb. de bir süre bekletmek.
- * Düzeltmek, bastırmak, yassıltmak.
- * Harcamak.

yatısız

- * Geceleri kalınıp yatılmayan.
- * Geceleri kalıp yatmayan, gündüzlü, neharî.

yatış

- * Yatmak işi veya biçimi.

yatışma

- * Yatışmak işi.

yatışmak

- * Hızlı, etkisi azalmak, aşınılığı geçmek.
- * (coşku, sinir, korku için) Etkisi azalmak, geçmek, sakinleşmek.
- * (ayaklanma, kargaşa için) Sakinleşmek, durulmak.
- * Yan yana, kucak kucağa yatmak.

yatıştırıcı

- * Yatışma özelliği olan, yatıştıran, sakinleştiren.
- * Ağrıyı, sızıyı gideren (ilâç), müsekkin.

yatıştıрма

- * Yatıştırmak işi.

yatıştırmak

- * Bir kargaşayı, ayaklanmayı bastırmak.
- * Ölçülü, ılımlı, sakin davranmasını sağlamak, sakinleştirmek.
- * Yumuşatmak, razı etmek.

yatkın

- * Bir yana eğilmiş, yatık.
- * Çok durmaktan sağlamlığını yitirmiş, çürük.
- * Benimsemiş, alışmış, eğilimli.
- * (bir işte) Yetenekli, becerikli.

yatkınlaşma

- * Yatkınlaşmak işi.

yatkınlaşmak

- * Yatkın duruma gelmek.

yatkınlık

- * Yatkın olma durumu.
- * Alışkanlıktan doğan yeti, meleke, mümarese.

yatma

- * Yatmak işi.

yatmak

- * Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak.
- * Uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek.
- * Yatay veya yataya yakın bir duruma gelmek, eğilmek.
- * Hastalık sebebiyle yatakta kalmak.
- * Geceyi geçirmek üzere bir yerde kalmak.
- * Boş yere beklemek.
- * İşlemez, çalışmaz durumda kalmak.
- * Bir özellik kazanmak için bir şeyin içinde beklemek.
- * Hapsedilmek.
- * (ölü) Gömülmüş olmak.
- * Düz bir duruma gelmek, düzleşmek.
- * Bulunmak, var olmak.
- * Olumsuz veya başarısız bir sonuç almak.
- * İşsiz kalmak, çalışmamak.
- * Cinsel ilişkide bulunmak.

- * Bir düşünceyi veya bir öneriyi benimsemek, razı olmak.
- * Heves etmek, eğilmek.

yatmalık

- * Yatılacak yer veya bölüm.

yatsı

- * Güneşin batmasından bir buçuk, iki saat sonraki vakit.
- * Akşam namazından sonra yatmadan önce okunan ezan veya kılınan namaz.

yatsı ezanı

- * Yatsı namazı için okunan ezan.

yatsı namazı

- * Yatsı vaktinde kılınan 13 rekâtlık namaz.

yatuğan

- * Kanun, santur gibi sazların ortak adı.

yatuk

- * Yatuğan.

yavan

- * Yağı az.
- * Katksız.
- * Hoşa gitmeyen, tatsız.
- * Görgüsüz, bilgisiz.
- * Yoz.

yavanlaşma

- * Yavanlaşmak işi.

yavanlaşmak

- * Yavan duruma gelmek.
- * Yozlaşmak.

yavanlaştırma

- * Yavanlaştırmak işi.

yavanlaştırmak

- * Yavan duruma getirmek.

yavanlık

- * Yavan olma durumu.

yavaş

- * Hızlı olmayan.
- * Yumuşak huylu, yumuşak başlı.
- * Alçak, hafif.
- * Hızlı olmayarak.

yavaş gel! (veya ol!)

- * abartarak konuşanlar için kullanılır.

yavaş tütün

- * Sert olmayan tütün.

yavaş yavaş

- * Azar azar ağır ağır.
- * Gitgide.

yavaş!

* dikkat et, acele etme!.

yavaşı

* Huysuz atları yola getirmek için dudaklarına takılan tahta kışkaç.

yavaşça

* Oldukça yavaş, usulca.

yavaşça yavaşça

* Yavaş yavaş.

yavaşcacık

* Çok yavaş, usulcacık.

yavaşlama

* Yavaşlamak işi.

yavaşlamak

* Yavaş gitmeye başlamak, hızını azaltmak, yavaş olmak.

yavaşlatılma

* Yavaşlatılmak işi.

yavaşlatılmak

* Yavaşlatmak işi yapılmak.

yavaşlatılmış

* Yavaşlatmak işi yapılmış.

yavaşlatılmış hareket

* (film için) Hızlı hareketlerin ayrıntılarını gözlemeye yarayan sinema düzeni.

yavaşlatma

* Yavaşlatmak işi.

yavaşlatmak

* Yavaşlamasını sağlamak, yavaşlamasına yol açmak, hızını kesmek.

yavaşlık

* Yavaş olma durumu.

yavaştan almak

* ılımlı davranmak.

* işi gereken sürede yapmamak.

yave

* Saçma, saçma sapan söz.

yaver

* Yardımcı.

* Devlet ve hükûmet başkanlarıyla komutanların yanında bulunan ve onların buyruklarını yazmakla, gereğinde yerine ulaştırmakla görevli subay, emir subayı.

yaver gitmek

* (şans, talih için) uygun gitmek.

yaverlik

* Yaver olma durumu.

* Yaverin görevi veya makamı.

yavru

* Yeni doğmuş hayvan veya insan.

- * Çocuk, evlât.
- * Bir şeyin küçüğü.
- * Güzel, alımlı genç kız.

yavru atmak
* gebe hayvan yavrusunu düşürmek.

yavru kapı
* Kuzu kapı.

yavruağzı
* Kavuniçi ile pembe arası bir renk.
* Bu renkte olan.

yavrucağz
* Kendisine şefkat ve acıma duyulan küçük çocuk.

yavrucak
* (acıma, sevgi, sevecenlik duygusu ile) Yavru.

yavrucuk
* (sevgi veya acıma duygusu ile) Yavru.

yavrukurt
* Küçük yaşta izci çocuk.

yavrulama
* Yavrolamak işi.

yavrolamak
* (hayvan için) Doğurmak.

yavrum
* sevecen bir seslenme olarak kullanılır.

yavısı
* Bir tür kene.

yavşak
* Bit yavrusu, sirke.
* Geveze, yılışık (kimse).

yavşan otu
* Sıracagillerden, mavi ve beyaz renkte çiçekler açan bir bitki (Artemisia).

yavuklama
* Yavuklamak işi.

yavuklamak
* Nişanlamak.

yavuklanma
* Yavuklanmak işi.

yavuklanmak
* Biriyle nişanlanmak.

yavuklu
* Sözlü, nişanlı.
* Sevgili.

yavuz

- * Kötü, fena.
- * Güçlü, çetin.
- * İyi, gürbüz, güzel.

yavuz hırsız ev sahibini bastır

- * biri, suçunu zarar verdiği kimseye yüklediğinde söylenir.

yavuzca

- * Yavuz bir biçimde olan.

yavuzlanma

- * Yavuzlanmak işi veya durumu.

yavuzlanmak

- * Yavuz gibi olmak, yavuz durumuna gelmek.
- * Sertleşmek, çetinleşmek, kabadaylaşmak.

yavuzlaşma

- * Yavuzlaşmak, yavuzlanmak işi.

yavuzlaşmak

- * Yavuz duruma gelmek.
- * Sertleşmek, kabadaylaşmak.

yavuzluk

- * Yavuz olma durumu, yavuzca davranış.

Yay

- * Zodyak üzerinde, Akrep ile Oğlak arasında bulunan burç, Zodyak.

yay

- * Ok atmaya yarayan, iki ucu arasına giriş gerilmiş, eğri ağaç veya metal çubuk.
- * Çeşitli amaçlarla ve çeşitli biçimlerde yapılan esnek makine bölümleri.
- * Keman, viyolonsel gibi çalgılarda, titreşim yoluyla ses çıkarmaya yarayan parça.
- * Bir eğriden alınan parça.
- * Zemberek.
- * Hallacın pamuk veya yünü atmak için tokmak yardımıyla kullandığı araç.

yay ayraç

- * Cümle içinde geçen bir sözü metin dışı tutmak için o sözün başına ve sonuna getirilen yay biçimindeki işaret, parantez.

yay gibi

- * eğri.
- * çok gergin.

yay kabzası

- * Ok yaylarının elle tutulan, şişkince olan orta kısmı.

yay kolu

- * Ok yaylarının esneyen uçlarının her iki yanı.

yaya

- * Yürüyerek giden (kimse).
- * Yürüyerek, yayan.

yaya bırakmak

yaya çivisi

- * Yollarda ve özellikle kavşaklarda yayaların geçeceği bölümü belirtmek için asfalta çakılan çok büyük başlı, parlak çivi.

yaya geçidi

* Caddelerde yayaların geçmesi için ayrılmış bölüm.

yaya kaldırı tatar ağıası

* istediğini elde edemeyen, başansızlığı uğırayan kimseler için kullanılır.

yaya kaldırımı

* Caddelerin iki yanında yayalara ayrılmış yol.

yaya kalmak

* istediğı şeyi yapamaz duruma gelmek.

* yardımcısız kalmak.

yaya köprüsü

* Caddelerde yayaların geçmesi için yapılmış köprü.

yaya yolu

* Sadece yayaların kullanmasına ayrılan yol.

yayalık

* Yaya olma durumu, yürüyerek gitme.

yayan

* Yürüyerek.

* Yaya yürüyen.

* Bilgisiz.

yayan yapıldak

* Yayan ve yalın ayak.

yayizer

* Yay veya çember çizmekte, ölçmekte kullanılan araç, pergel.

yaydırma

* Yaydırmak işi.

yaydırmak

* Yaymak işini yaptırmak, yayılmasını sağılamak.

yaygara

* Gereksiz olarak yüksek sesle bağııp ağıırma.

* şikâyet, sızlama.

yaygara koparmak (veya yaygarayı basmak)

* bağııp ağıırmak.

yaygaracı

* Gerekli gereksiz çok bağııp ağııran, şamatacı, şirret.

yaygaracılık

* Yaygaracı olma durumu, şirretlik.

yayğı

* Yere veya döşeme üzerine serilen örtü, yazğı.

yayğı balığı

* Serin ve ılık sularda yaşayan beyaz etli bir tür balık.

yaygın

* oğı kimselerce duyulmuş, öğrenilmiş, kullanılmış veya benimsenmiş olan.

* oğı kimselerde görülen, beğenilen, sevilen.

* Sının genişlemiş.

yaygın eğitim

* Örgün eğitim imkânlarından hiç yararlanmamış olanlara, gittikleri okuldan erken ayrılanlara veya örgün eğitim kurumlarında okumakta olanlara ve meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitim.

yaygın öğretim

* Yaygın eğitim sistemi ile gerçekleştirilen öğretim.

yaygın yanlış

* Genelleştiği için yanlışlığına önem verilmeden kullanılagelen (söz, deyim, terim), galatımeşhur.

yaygınlaşma

* Yaygınlaşmak işi.

yaygınlaşmak

* Yaygın duruma gelmek, yayılmak.

yaygınlaştırma

* Yaygınlaştırmak işi.

yaygınlaştırmak

* Yaygın durumu getirmek.

yaygınlık

* Yaygın olma durumu.

yayık

* Tereyağı çıkarmak için sütün içinde dövüldüğü veya çalkalandığı kap.

yayık

* Yayılmış, yayvan.

yayık ağızlı

* Kelimeleri yaya yaya söyleyen.

yayık dövmek

* yayık yaymak.

yayık makinesi

* Süt işleme makinesi.

yayık yayık

* (konuşma için) Heceleri uzatarak.

yayık yaymak

* sütün ayranını ve yağını ayırmak için yayığı çalkalamak.

yayıklama

* Yayıklamak işi veya durumu.

yayıklamak

* Yayıкта dövmek.

yayılı

* Yayılmış, serilmiş.

yayılmacı

* Emperyalist.

yayılmıcılık

* Emperyalizm.

yayılış

- * Yayılmak işi veya biçimi.

yayılma

- * Yayılmak işi, intişar.
- * Işığın, bir kaynaktan çıkarak doğru çizgiler durumunda türlü yönlerle dağılması.

yayılma hızı

- * Yayılma işleminin gerçekleştiği zaman birimi.

yayılmacı

- * Yayılmacılık yanlısı olan kimse, emperyalist.

yayılmacılık

- * Kendi sınırları ötesinde toprak ve sömürü ekonomik çıkarlar peşinde koşan zihniyetin tutumu, emperyalizm.

yayılmak

- * Yaymak işine konu olmak veya yaymak işi yapılmak.
- * Hastalık, pek çok kimseye geçmek veya bulaşmak.
- * Genelleşmek.
- * Genişlemek, büyümek.
- * Serilmek, döşenmek.
- * Ayrıntıya girmek, açılmak.
- * (sürü için) Otlamak.
- * Rahat bir biçimde, sere serpe oturmak.

yayın

- * Kitap, gazete gibi okunacak şeylerin basılıp dağıtılması.
- * Herhangi bir eserin radyo ve televizyon aracılığıyla dinleyiciye, seyirciye ulaştırılması, neşir.

yayımcı

- * Bir sanatçının, bir yazarın eserini yayımlayıp satışını sağlayan kimse veya kuruluş, naşir, tâbi, editör.
- * Herhangi bir eserin radyo ve televizyon aracılığıyla dinleyiciye, seyirciye ulaştırılmasını sağlayan kimse.

yayımcılık

- * Yayımcının yaptığı iş, naşirlik, tâbilik, editörlük.

yayımlama

- * Yayımlamak işi.

yayımlamak

- * Kitap, gazete, dergi gibi şeyleri basmak ve dağıtmak, neşretmek.
- * Dinlenilecek, görülecek şeyleri radyo ve televizyonla sunmak, bildirmek, duyurmak.
- * Resmen bildirmek, açıklamak, ilân etmek.

yayımlanma

- * Yayımlanmak işi.

yayımlanmak

- * Yayımlanmak işi yapılmak.

yayımlatma

- * Yayımlatmak işi.

yayımlatmak

- * Yayımlanmasına sebep olmak, yayımlanmasına imkân sağlamak.

yayın

- * Basılıp satışa çıkarılan kitap, gazete gibi okunan veya radyo ve televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey, neşriyat.

yayın balığı

* Yayın balığıgillerden, başı büyük, ağzı geniş, derisi pulsuz, vücudu uzun, lezzetli, iri bir tatlı su balığı (Silurus glanis).

yayın balığıgiller

* Örnek hayvanı yayın balığı olan, Amerika, Afrika ve Asya'nın tatlı sularında yaşayan bir familya.

yayın dışı

* Normal yayımın yapıldığı zamanın dışında olan durum.

yayın evi

* Dergi, kitap vb. ni yayımlayan veya satan kuruluş.

yayıncı

* Yayın işiyle uğraşan kimse veya kuruluş.

yayındırıcı

* Işığın yayınmasını sağlamak için ışık kaynağı önünde konulan türlü yapıda yüzeyler.

yayındırma

* Bir ışığı, pürüzlü bir yüzeyde yansıtma.

yayınık

* Pürüzlü yüzeyde yansıyan (ışık).

yayınım

* Yayınma.

yayınıspî

* Bkz. nispet eki.

yayınma

* Işığın, pürüzleri bulunan bir yüzeyin her noktasında yansıyarak pek çok doğrultuda yayılması olayı.

yayıntı

* Yayılmış, dağılmış şeyler.

* İçinde radyoaktif elementler bulunan bir kaptan yayılan gaz veya sıvı.

yayış

* Yaymak işi veya biçimi.

yayla

* Akarsularla derin bir biçimde yanılmış, parçalanmış, üzerinde düzlüklerin belirgin olarak bulunduğu, deniz yüzeyinden yüksek yeryüzü parçası, plato.

* Dağlık, yüksek bölgelerde, kışın hayat şartları güç olduğu için boş bırakılan, yazınsa havası iyi ve serin olan, hayvan otlatma veya dinlenme yeri.

yayla çayırı

* Yaylalarda derin ve rutubetli toprağa sahip alanlarda gelişen tabii çayır.

yayla çiçeği

* Çiçekleri sarı renkte, özel kokulu çok yıllık ve otsu bir bitki, ölmez çiçek (Helichrysum).

yayla çorbası

* Yoğurt, un, yumurta sarısı, yağ gibi maddelerle pişirilen çorba.

yayla gülü

* Bkz. ölmez çiçek.

yayla havası

* Yayla gibi yüksek yerlerin temiz havası.

yayla kekiği

* Bkz. mercanköşk.

yayla salatası

* Karşık yeşil salata.

yayla yavşanı

* Tüylü dalak otu.

yaylacı

* Yaylaya çıkan kimse.

yaylacılık

* Yaylaya çıkma durumu.

* Koyun ve sığır sürülerinin yazın yaylaya çıkarılması.

yaylak

* Hayvanların yaylıp otlamasına uygun yer, otlak.

yaylakiye

* Sürü sahiplerinin yaylak sahiplerine verdikleri kira.

yaylama

* Yaylamak işi.

yaylamak

* Yazın yaylada oturmak, yaylaya çıkmak.

yaylandırma

* Yaylandırmak işi.

yaylandırmak

* Yaylar aracılığıyla hareketliliğini sağlamak.

* Altında yay varmış gibi esnetmek.

yaylanma

* Yaylanmak işi.

yaylanmak

* Yaylar üzerinde hareket etmek.

* Bacakları dizden esneterek yay üzerindeymiş gibi sallanmak.

* Çekilip gitmek.

yaylı

* Yaylı olan.

* Ok ve yayla silâhlanmış.

* Üstü ve yanları kapalı, dört tekerlekli, altında yayları olan, atla çekilen bir tür binek arabası.

yaylı araba

* Yaylı.

yaylı çalgılar

* Keman, kemençe, viyolonsel gibi yayla çalınan çalgılar.

yaylı sazlar

* Bkz. yaylı çalgılar.

yaylı tambur

* Yayla çalınan bir tambur türü.

yaylı terazi

* Yay düzeni ile yapılmış tartı aleti.

yaylım

* Yayılmak, dağılmak işi.
* Yaylak, otlak.

yaylım ateş

* Birden çok ateşli silâhın aynı zamanda ateş etmesi.
* Hep birlikte sözle veya yazıyla hücum etmek.

yaylım ateşi

* Bkz. yaylım ateş.

yayma

* Yaymak işi.
* Yaymacının sattığı şeylerden oluşan sergi.

yaymacı

* Pazarlarda veya sokaklarda sergi açıp ufak tefek ve hırdavat satan kimse.

yaymacılık

* Yaymacının yaptığı iş.

yaymak

* Bir şeyi açarak, düzelterek bir alanı örtecek biçimde sermek.
* Birçok kimseye duyurmak.
* Çevreye dağılmasına sebep olmak.
* Sınırı genişletmek.
* Otlatmak.
* Dağınık ve düzensiz bir biçimde saçmak, dağıtmak.

yayvan

* Eni boyundan ve derinliğinden çok olan, basık ve geniş.

yayvan yayvan

* Yayarak, sesleri uzatarak.

yayvanlaşma

* Yayvanlaşmak işi.

yayvanlaşmak

* Yayvan duruma gelmek.

yayvanlık

* Yayvan olma durumu.

yaz

* (kuzey yarım küre için) Yılın, haziranın 21 'inde başlayıp eylülün 23 'üne kadar süren, ilkbaharla sonbahar arasındaki sıcak mevsimi.

yaz dönemi

* Yaz süresine rastlayan, yazın yapılan (şey).

yaz dönencesi

* Bkz. Yengeç dönencesi.

yaz helvası

* Yaz aylarında yapılan helva.

yaz kış

* Bütün yıl boyunca.

yaz saati

* Bazı ülkelerde, günlerin daha uzun olduğu yaz mevsiminde, saatleri bir veya iki saat ileri alarak elde edilen saat düzeni.

yaz sömestri

* Eğitim ve öğretim kurumlarında ikinci yarıyıl.

yaz uykusu

* Öğle saatlerinde uyunan uyku.

yaz yağmuru

* Anî yağan ve çabuk geçen yağmur.

yaza çıkmak

* yaz mevsimine ulaşmak.

yazadurma

* Yazadurmak işi veya durumu.

yazadurmak

* Sürekli bir biçimde yazmak, yazmaya ara vermemek.

yazanak

* Herhangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme, araştırma sonucunu, düşünceleri veya tespit edilenleri bildiren yazı, rapor.

yazar

* Bilim, edebiyat, sanat alanında kitap yazan kimse, müellif.

* Özellikle gazete ve dergilerde herhangi bir konuda yazı yazan kimse, muharrir.

yazar çizer

* Yazarlıkla uğraşan (kimse).

yazar hakkı

* Yazarın eserin karşılığı olan telif ücreti veya kitap.

yazar kasa

* Alışveriş merkezlerinde hesap işini yapan makine.

yazarlık

* Yazar olma durumu veya yazarın mesleği.

yazboz tahtası

* Okullarda dışarı çıkan çocuğun dönüp dönmediğinin anlaşılması için girip çıkarken işaretlenen tahta.

* Kara tahta.

yazboz tahtasına çevirmek

* bir konuda art arda birbirini tutmayan kararlar almak.

yazdırma

* Yazdırmak işi.

yazdırmak

* Yazmak işini yaptırmak.

yazgı

* Bütün olmakta ve olacak olanları önceden ve değişmeyecek biçimde düzenlediğine inanılan doğaüstü güç, alın yazısı, kader, mukadderat.

yazgı

* Yağdı.

yazgıcı

* Yazgıcılık yanlısı olan (kimse), kaderci, fatalist.

yazgıcılık

* Her şeyin, alın yazısına göre önceden belirlenmiş olduğuna, insanın bu önceden belirlenmiş olan alın yazısını değiştiremeyeceğine inanan dünya görüşü, kadercilik, cebriye, fatalizm.

yazgısal

* Kadere, mukadderata ait.

yazı

* Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazmak işi.
* Düşünceyi tespiti yarayan işaretler düzeni, alfabe.
* Harfleri yazma biçimi.
* Herhangi bir harf düzeninde biçim ve sanat bakımından özellik gösteren tür.
* Herhangi bir konuda yazılmış bilim, düşünce ve sanat ürünü.
* Anlam, sanat veya biçim bakımından yazılan şey, makale.
* Bilinen yazıdan ayrı olan anlatım aracı.
* Alın yazısı, yazgı.
* Metal paraların üzerinde değeri yazılan yüzü.

yazı

* Düz yer, ova, kır.

yazı bilgisi

* El yazısından, yazının karakter ve duygularını anlamayı amaç edinen inceleme yöntemi, grafoloji.

yazı bilimci

* Yazı bilimi ile uğraşan kimse.

yazı bilimi

* El yazısından hareketle o kişinin karakterini ve kimliğini çıkarmayı amaç edinen bilim dalı.

yazı boyu

* Düz yer, ova boyunca.

yazı çevrimi

* Bir yazının bir başka dile çevrilmesi veya aktarılması.

yazı dili

* Bir ülkede konuşulan ağızlardan birinin yazılı anlatımlar için kabul edilmiş biçimi, standart dil.

yazı getirmek

* yazlık giysiler giymek.

yazı hayatı

* Yazarlık süresi veya günleri.

yazı işleri

* Bir daire veya kurumda yazışmaların yapıldığı bölüm.
* Bir gazete veya dergide yayımlanacak yazıları yazma ve düzenleme işi.

yazı kadrosu

* Gazete, dergi gibi bir yayında sürekli yazı yazarların tümü.

yazı kâğıdı

* Yazıyı güzel gösteren, mürekkebi dağıtmayan kaliteli bir cins kâğıt.

yazı kurulu

* Gazete, dergi gibi bir yayında yazı işlerini yürüten kimselerin oluşturduğu kurul.

yazı makinesi

* Tuşlara parmakla vurulunca, harflerin boyalı bir şerit yardımıyla kâğıt üzerine çıkması temeline göre çalışan makine, daktilo makinesi.

yazı masası

- * Üzerinde yazı yazılan, genellikle çekmeceli masa.
- * Alt dolapsız, bir veya iki alt dolaplı, genellikle oturarak ve elle yapılan büro işlerinde kullanılan mobilya.

yazı tahtası

- * Okullarda üzerine yazı yazılan, genellikle kara tahta.

yazı takımı

- * Yazı yazmakta kullanılan bütün araç gereç.

yazı tura

- * Havaya atılan bir metal paranın, düştüğünde, üstte kalacak tarafını önceden bilmeye dayanan şans oyunu.

yazı tura atmak

* (bir oyunda) ilk başlayacak olanı tespit etmek amacıyla veya girilen bir iddiada kazananı belirlemek için metal parayı havaya döndürerek atmak ve yere düştüğünde hangi yüzün üste geldiğine bakarak karar vermek.

yazı yaban

- * Ova, kır.

yazıcı

- * Orduda yazı işleri ile uğraşan er veya erbaş.
- * Bir filmin yazılarını hazırlayan, yazıcı cihazı kullanan kimse.
- * Yazar.
- * Bilgisayarda hazırlanan metnin yazılı sayfa hâlinde dökümünü veren araç.

yazıcı cihazı

- * Bir filmin yazılarının film üzerine basılmasını sağlayan araç.

yazıcı kadın

- * Gelinlerin yüzünü boyayıp süsleyen kadın.

yazıcılık

- * Orduda yazıcının görevi.
- * Gelinlerin yüzünü boyayıp süsleme işi.

yazıhane

- * Yazı ve danışma işlerinin yürütüldüğü iş yeri, büro.
- * Yazı masası.

yazık

- * Herkesi üzebilecek şey, günah.
- * Acınma, üzüntü anlatır.
- * Kınama anlatır.

yazık etmek (veya olmak)

- * bir şey veya kimseye zarar vermek (verilmek).

yazık günah

- * Büyük üzüntü ve kınama anlatır.

yazıklanma

- * Yazıklanmak işi, esef, teessüf.

yazıklanmak

- * Üzülmek, acınmak, esef etmek, teessüf etmek.

yazıklar olsun

- * üzüntü ve kınamanın çokluğunu anlatır.

yazıksız

* Günahsız.

yazıla

* Devlet dairelerinde yapılan müsveddenin düzeltilmesi yapıldıktan sonra yazılması için "yazılsın" emri.

yazılama

* Bir filmin gerekli yazılanı görüntü biçiminde gerçekleştirme.

yazılamak

* Yazı ile kirletme.

yazılı

* Yazılmış olan, muharrer.
* Üzerinde yazı bulunan, yazısı olan.
* Alın yazılmış olduğuna inanılan, mukadder.
* Yazılı olarak yapılan (sınav).

yazılı bildirim

* Herhangi bir resmî işlemin, ilgili kişiye yazılı olarak bildirilmesi.

yazılı emir

* Kamu hizmeti ve görevlerinin yerine getirilmesi için üstün astı yazılı olarak verdiği veya daha önce sözlü olarak vermiş olduğu emrin yazıyla tekrarlanması.

yazılı hani

* Hanigillerden, uzunluğu 20-30 cm olan, Akdeniz'de yaşayan, eti yenen bir balık (Serranus scriba).

yazılı hukuk

* Yasama organı tarafından kabul edilen ve yayınlanan hukuk.

yazılı imtihan

* Yazılı sınav.

yazılı kâğıdı

* Yazılı sınavda kullanılan ve cevapların yazıldığı kâğıt.

yazılı sınav

* Öğrencilerin ve değişik kurumlara alınacak görevlilerin bilgi ve becerilerini yazılı olarak ölçmeyi amaçlayan sınav.

yazılı yoklama

* Bkz. yazılı sınav.

yazılım

* Bir bilgisayarda donanıma hayat veren ve bilgi işlemde kullanılan programlar, yordamlar, programlama dilleri ve belgelenmelerin tümü (Software).

yazılım dizgesi

* Yazılım sistemi.

yazılım paketi

* Genel iş uygulamalarına yönelik olarak tasarlanıp hazırlanan yazılım.

yazılım sistemi

* Bir bilgisayar sisteminde denetim işlerini gerçekleştirmek amacıyla geliştirilen yazılım.

yazılış

* Yazılmak işi veya biçimi.

yazılma

* Yazılmak işi.

yazılmak

* Yazmak işi yapılmak.

* Kendini bir yere yazdırmak, kaydolmak.

yazım

* Bir dilin belli kurallarla yazıya geçirilmesi, imlâ.

yazımcı

* Yazı yazma işlerini yapan kimse.

yazımsı

* Yaza benzer, yaz günleri gibi.

yazın

* Yaz mevsiminde, yaz aylarında.

yazın

* Edebiyat.

yazın bilimci

* Edebiyat bilimi uzmanı.

yazın bilimi

* Edebiyat öğretimiyle uğraşan bilim dalı, edebiyat bilimi.

yazın dili

* Edebiyat dili.

yazın eri

* Edebiyatçı.

yazın tarihi

* Edebiyat tarihi.

yazıncı

* Yazın ile uğraşan, ilgilenen kimse, edebiyatçı.

yazının cahili olmak

* okuma yazması olmamak, bilgisiz.

yazımsal

* Edebî.

yazıp çizmek

* yazmak.

Yazır

* Oğuz Türklerinin 24 boyundan biri.

yazış

* Yazmak işi veya biçimi.

* Kaleme alma, yazıya dökme.

yazışma

* Yazışmak işi.

* Bir konuda karşılıklı yazı yazma, haberleşme, muhabere.

yazışmak

* Birbirine yazmak.

yazıt

- * Bir kimse veya bir olayın anısını yaşatmak için bir şey üzerine kazılan yazı, kitabe.
- * Çevresi kabartma silmeli, içinde yazı olan taş.

yazıt bilimci

- * Yazıt bilimi ile uğraşan kimse.

yazıt bilimi

- * Konusu, yazıtları incelemek olan tarihe yardımcı bilim, epigrafi.

yazıya dökmek

- * herhangi bir konuyu yazı ile anlatmak.

yazıya gelmemek

- * yazı ile anlatılamamak.

yazıyı çıkarmak (veya sökmek)

- * okuyabilmek.

yazlama

- * Yazlamak işi.

yazlamak

- * Yazı bir yerde geçirmek.
- * Bahar gelmek.

yazlı kışlı

- * Hem yaz hem kış mevsimlerinde, bütün yıl boyunca.

yazlığa çıkmak

- * yazı geçirecek bir yere gitmek.

yazlık

- * Yaz boyunca kullanılan (giyecek vb.).
- * Yazın oturulan yer.
- * Bir buğday cinsi.

yazlıkçı

- * Tatillerini yazlıklarda geçiren kimse.

yazma

- * Yazmak işi, tahrir.
- * Bohça, yemeni, baş örtüsü, yorgan gibi şeyler yapmakta kullanılan, üstüne boya ve fırça ile veya tahta kalıplarla desen yapılmış bez.
- * Bu bezden yapılmış baş örtüsü.
- * Kaba kulak hastalığı.
- * Basım tekniğinin gelişmediği dönemlerde, elle yazılmış (kitap vb.).

yazma eser

- * Basım tekniğinin gelişmediği dönemlerde, elle yazılmış eser.

yazma yitimi

- * Elllerinde, parmaklarında hiçbir sakatlık olmamasına karşın ruhî sebeplerle yazma melekelerini yitirme, agraft.

yazmacı

- * Yemeni ve yorgan yüzü gibi şeylere elle veya tahta kalıplarla desen yapan kimse.

yazmacılık

- * Yazmacının işi.

yazmak

- * Sözü, düşüncüyü özel işaret veya harflerle anlatmak.
- * Yazı ile anlatmak, yazıya dökmek.
- * Yazar olarak görev yapmak.
- * Yazı ile bildirmek, haber vermek.
- * Bir bilim veya edebiyat eseri oluşturmak.
- * (sayaç vb.) Sayılarla niceliği belirtmek.
- * Kaydetmek; bir göreve almak.
- * Yaymak, sermek.
- * Gelinin yüzünü süslemek.
- * (doğüstü güçler) İnsanın geleceğini belirlemek.

yazmak

- * Bazı fiillere getirilerek yakınlık fiilleri yapılır.

yazman

- * Özel veya kamu kuruluşlarında haberleşmeyi sağlayan, yazışma yapabilen görevli, kâtip, sekreter.
- * Özel veya kamu kuruluşlarında yönetim ve yazışmalardan sorumlu kimse, sekreter.

yazmanlık

- * Yazmanın görevi.
- * Yazmanın makamı, kâtiplik, sekreterlik.

Yb

- * İterbiyum'un kısaltması.

ye kürküm ye!

- * gösterilen saygının, kişiliğe değil, giyim kuşam düzgünlüğüne olduğunu belirtmek için kullanılır.

yedeğe almak

- * bağlayarak ardından çekip götürmek.
- * destek verip yanında yürümek, yürümesine ve hareketine yardımcı olmak.

yedek

- * Gereğinde kullanılmak için fazladan bulundurulmuş olan.
- * Bir şeyin gereğinde kullanılmak için elde bulundurulmuş eşî veya benzeri.
- * Yularından çekilerek götürülen boş binek hayvanı.
- * Hayvanı yedeğe alan ip, yular.
- * Şiirlerde uyaktan sonra tekrarlanan aynı anlamdaki kelime veya ek, redif.

yedek (veya yedekte) çekmek

- * akıntılı suda kayığı karadan ipe çekmek.

yedek akçe

- * İlerde doğacak ihtiyaç ve zararları karşılamak için kârdan ayrılan para, ihtiyat akçesi.

yedek besinler

- * Organizmanın sindirdikten sonra kullanmayıp depo ettiği karbonhidrat, yağ, protein gibi maddeler.

yedek durmak

- * asıl takımda yer almayıp gerektiğinde takıma girebilecek oyuncu.

yedek lâstik

- * Otomobillerde gerektiğinde kullanılmak üzere bagajda bulundurulmuş lâstik, stepne.

yedek oyuncu

- * Oyunculardan birinin herhangi bir sebeple takımdan çıkması gerektiğinde onun yerine oynayacak oyuncu.

yedek parça

- * Bir makinenin bozulan bölümünü değiştirmeye yarayan parça.

yedek parçacı

- * Yedek parça yapan veya satan kimse.

yedek parçacılık

* Yedek parçacının işi veya mesleği.

yedek subay

* Askerliği meslek olarak seçmediği hâlde, yurt ödevi için kanunlara göre belli bir süre orduda subay olarak çalışan kimse.

yedek teker

* Yedek lâstik.

yedekçi

* Hayvanı yedeğe alan kimse.
* Bir aracı yedeğinde götüren kimse.
* Akıntıya karşı kayığı iple karaya çeken kimse, kolancı.
* Türkü söyleyene eşlik eden kimse.

yedekleme

* Yedeklemek işi.

yedeklemek

* Bir şeyin yedeğini sağlamak.
* Yedekte çekmek, yedeğe almak.

yedekleşme

* Yedekleşmek işi veya durumu.

yedekleşmek

* Karşılıklı olarak yedeklik etmek.

yedekli

* Halk edebiyatında yedeklerle yazılan manzume.

yedeklik

* Yedek olma durumu.

yedekte

* Yedek olarak.

yedi

* Altıdan sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam 7, VII.
* Altıdan bir artık.

yedi belâ

* Çok şirret, geçimsiz, küstah kimse.

yedi canlı

* Ölüm sebebi olabilecek birçok olaylardan sağ çıkan kimse.

yedi düvel

* Bütün devletler.
* Herkes, bütün dünya.

yedi düvelle barışık

* herkesle iyi geçinen kimse.

yedi göbek

* Ataların en büyüğü.

yedi gömlek uzak olmak

* soyca veya yakınlık bakımından bir hayli uzak bulunmak.

yedi iklim dört bucak
* her yerde.

yedi kat el pek
* yabancı.

yedi kat yerin dibine geçmek
* çok güçlü olarak yere çakmak.
* fazlasıyla utandırmak, mahcup etmek.

yedi kubbeli hamam kurmak
* büyük hayaller peşinde koşmak.

yedi mahalle
* herkes, bütün çevre.

yedialtmışbeş
* Bir tabanca türü.

yedialtmışbeşlik
* Namlusu 7,65 çapında olan bir tür tabanca.

yediden yetmiş
* Eli ayağı tutan kim varsa.

yedimin
* Birden çok kişi arasında hukukî durumu çekişmeli olan bir malın, çekişme sonuçlanıncaya kadar emanet olarak bırakıldığı kimse.

yedigen
* Yedi açısı olan.
* Yedi kenarlı çokgen.

Yedigir
* Büyük Ayı'yı oluşturan yedi yıldız.

yediği naneye bak!
* yaptığı yersiz, uygunsuz işe bakın.

yediği önünde, yemediği ardında
* bolluk, refah içinde yaşayanlar için kullanılır.

Yedikardeş
* Büyük Ayı'yı oluşturan yedi yıldız.

yediler
* Yedi kişilik bir evliya topluluğuna verilen ad.

yedili
* Yedi parçadan oluşan, kendinde herhangi bir şeyden yedi tane bulunan.
* İskambil gibi oyunlarda üzerinde yedi işareti bulunan kâğıt.
* Divan edebiyatında her bendi yedi dizeden oluşmuş nazım birimi.

yedilik
* Yedisi bir arada, yedi taneden oluşmuş, yedi tane alabilen.

yedilme
* Yedilmek durumu.

yedilmek
* Yedeğe alınarak götürülmek.

yedinci

* Yedi sayısının sıra sıfatı, sırada altıncıdan sonra gelen.

yedinci sanat

* Sinema.

yedirilme

* Yedirilmek işi.

yedirilmek

* Yedirmek işi yapılmak.

yedirip içmek

* beslemek.

yedirme

* Yedirmek işi.

* Yağ, kireç ve kendirden yapılan, su borularını birbirine tutturmaya yarayan macun.

yedirmek

* Yemesini sağlamak.

* Ağzına yiyecek vermek, beslemek, karnını doyurmak.

* Bir şeyi azar azar başka bir şeyin içine karıştırarak belli olmayacak duruma getirmek.

* Bir fazlalığı herhangi bir biçimde kullanmak.

* (nefis, namus, şan, kibir gibi kavramlarla olumsuz olarak) Yakıştırmak, yaraştırmak.

* Bir kimseye rüşvet vermek.

yedişer

* Yedi sayısının üleştirme biçimi, her birine yedi, her defasında yedisi bir arada olan.

yediveren

* Yılda birkaç kez meyve veren veya çiçek açan (asma, gül vb).

yediz

* Bir doğumda dünyaya gelen yedi (kardeş).

yedme

* Yedmek işi.

yedmek

* Çekerek peşinden götürmek, yedeğinde götürmek.

* Yanında, beraberinde götürmek.

yegâh

* Klâsik Türk müziğinde kalın re notası karşılığı sayılan makam.

yegân

* Birler, tekler.

yegân yegân

* Birer birer, tek tek, ayrı ayrı.

yegâne

* Biricik, tek.

yeğ

* Daha iyi, daha üstün, daha uygun, müreccah.

yeğ tutmak

* bir şeyi diğerlerinden daha üstün ve uygun görüp ona yönelmek, yeğlemek, tercih etmek.

yeğen

- * Birine göre kardeşinin çocuğu.
- * Birine göre amca, hala, dayı veya teyzenin çocuğu.
- * Tüylü dişi deve ile tek hörgüçlü erkek devenin geriye melezlenmesiyle elde edilen bir deve türü.

yeğenim!

- * Bir seslenme sözü.

yeğın

- * Zorlu, katı, şiddetli.
- * Baskın, üstün.

yeğınleşme

- * Yeğınleşmek işi.

yeğınleşmek

- * Güç duruma gelmek, şiddetlenmek.
- * Üstün duruma gelmek.

yeğınlık

- * Yeğın olma durumu.
- * Bir etkinliğin veya bir gücün derecesi, şiddet.
- * Bir ses çıkarılırken algılanan ve titreşimlerin genliğinden kaynaklanan özellik.

yeğleme

- * Yeğlemek işi, tercih.

yeğlemek

- * Konu, olay, durum, kimse için, diğerlerinden daha üstün görüp ona yönelmek, yeğ tutmak, tercih etmek.

yeğlenme

- * Yeğlenmek işi.

yeğlenmek

- * Yeğ tutulmak.

yeğlik

- * Bir şeyin, başkalarından üstün sayılması, rüçhan.

yeğni

- * Ağır olmayan, hafif.
- * Ciddî olmayan.

yeğnilemek

- * Önemsememek, hafifsemek.

yeğnilik

- * Hafiflik.

yeğnilme

- * Yeğnilmek işi veya durumu.

yeğnilmek

- * Hafiflemek.

yeğniltme

- * Hafifletmek işi, tahfif.

yeğniltmek

- * Hafif duruma getirmek, hafifletmek, tahfif etmek.

yeğniseme

- * Hafifseme, istihfaf.

yeğnisemek

* Önemsememek, hafifsemek.

yeğrek

* Daha iyi, daha üstün, daha uygun tutulan, müreccah.

yeis

* Umutsuzluktan doğan karamsarlık, üzüntü.

yeis duymak

* üzüntü çekmek, kahrolmak.

yeise bürünmek

* umutsuz, üzüntülü olmak.

yeise kapılmak

* çok üzölmek.

yek

* Bir, tek.

yekdiğeri

* Birbiri, öteki.

yeke

* Kayıkta dümeni kullanmak için dümenin baş tarafına takılan kol.

yeğin yeğin

* Birdenbire.

yekine yekine

* Çabalaya çabalaya, zorlaya zorlaya.

yekiniş

* Yekinmek işi veya biçimi.

yeğinme

* Yekinmek işi.

yeğinmek

* Davranmak, olduğı yerden fırlamak, ayağı kalkmak, (kalkmak için) hareket etmek, kıınıldamak.

* Gereğinden fazla gayret sarfetmek.

yeknesak

* Biteviye tekdüze, tek örnek, monoton.

yeknesaklık

* Tekdüzelik, değışmezlik, biteviyelik, monotonluk.

yekpare

* Bir parçadan oluşın, tek parça, bütün.

* Tek parça olarak, bütün olarak.

yeksan

* Düz.

* Bir, beraber aynı düzeyde, eşit.

* Bkz. hâk ile yeksan etmek.

yekta

* Tek, eşsiz.

yekten

- * Birden, birdenbire.
- * Durup dururken.

yekûn

- * Toplam.

yekûn çekmek

- * konuşmaya son vermek.

yekvücut

- * Birlik.

yel

- * Havanın yer değiştirmesinden oluşan esinti, rüzgâr.
- * Romatizma ağrısı.
- * Bağırsaklardaki gaz.

yel değirmeni

- * Rüzgâr gücüyle çalışan değirmen.

yel gibi

- * hızlı.

yel üfördü, sel (veya su) götürdü

- * ortadan yok oluveren ve yok oluşunun sebebi bilinmeyen mal için söylenir.

yel yepelek

- * Yel yeperek.

yel yeperek

- * Çok acele, telâşla ve bilinçsizce bir yerden bir yere koşuşturmayı anlatır.

yelalim

- * İvedilikle, acele acele, koşa koşa, telâşla.

yeldirme

- * Kadınların çarşaf yerine kullandıkları, baş örtüsü ile birlikte giyilen hafif üstlük.
- * İki veya daha çok uskumru ağının eklenmesiyle yapılan uzun ağ.
- * Yeldirmek işi.

yeldirmek

- * Aceleyle koşturmak, koşuşturmak.

yeldirmeli

- * Yeldirmesi olan.

yeldirmesiz

- * Yeldirmesi olmayan.

yele

- * At, aslan gibi bazı hayvanların ensesinde veya boynunda bulunan uzun kıllar.
- * (balıklarda) Sırt yüzgeci.

yele vermek

- * savurmak, boşuna harcamak.

yeleç

- * Yeleşen, havadar.

yelek

- * Ceket altına giyilen kolsuz ve kısa giysi.

- * Kuş kanadının büyük tüyü, telek.
- * Okun yay girişine takılan bölümündeki tüy.

yeleken

- * Yüksek ve çevresi açık (yer), yeleç, havadar.

yelekleme

- * Yelekleme işi veya durumu.

yelekleme

- * (okun kuyruğuna) Tüy takmak.

yeleklenme

- * Yeleklenme işi veya durumu.

yeleklenmek

- * Kanatlanmak, kanat açmak.

yelelenme

- * Yelelenme işi veya durumu.

yelelenme

- * (saç için) Hafif hafif dalgalanmak.

yeleli

- * Yelesi olan (hayvan).

yeleli kurt

- * Sırtlan.

yeleme

- * Ciddî olmayan, ciddî işlerle uğraşmayan, ciddî işler yapmayan, havaî.

yelengeç

- * Kabuğu kendi kendine çatlayıp soyulan (ağaç).

yelin

- * İnek, manda, koyun gibi hayvanlarda memenin süt toplanan bölümü.

yelken

* Rüzgâr gücünden yararlanarak geniş bir yüzey oluşturacak biçimde yan yana dikilen ve teknenin direğine uygun bir biçimde takılarak onu hareket ettiren kumaş veya şeritlerin tümü.

- * Yelken takmış, yelkeni olan göl veya deniz aracı, yelkenli.

yelken açmak

- * yola çıkmak için hareket etmek.

yelken balığı

- * Pasifik okyanuslarının sıcak bölgelerinde yaşayan birinci sırt yüzgeci yelkeni andıran bir balık.

yelken basmak

- * yola çıkmak, hareket etmek.

yelken bezi

- * Yelken yapmaya yarar kalın bez.

yelken dikmek

- * tekneye yelken monte etmek.

yelken gemisi

- * Rüzgârın şırdığı yelkenlerin yardımıyla yol alan gemi.

yelken gönderi

* Yelkenlerin çekildiği direk.

yelken iğnesi

* Yelkenleri birbirine tutturmaya yarayan alet.

yelken yarışı

* Yelkenli tekneler arasında yapılan yarışma.

yelkenci

* Yelken diken kimse.

* Yelkenleri açmak, indirmek, toplamak gibi işlerde çalışan gemici.

yelkencilik

* Her tür teknelerle yapılan gezi, spor ve yarışmalar.

yelkenleme

* Yelkenlemek işi.

yelkenlemek

* Yelken açıp yola çıkmak.

* Kaçıp gitmek.

* (insan) akli dengesini az veya çok yitirmek.

yelkenleri suya indirmek

* direnmekten vazgeçip karşısındakinin dediğini benimsemek, kabul etmek.

yelkenli

* Yelkeni olan, yelkenle giden (deniz ve göl taşıtı).

yelkenli gemi

* Yelkenle yürütülen gemi.

yelkesen

* Yanşlarda, rüzgârın etkisinden korunmak için öne takılan siperlik, rüzgârlık.

yelkıran

* Yelkesen.

yelkovan

* Saatin, dakikaları gösteren ve akrepten daha uzun olan ibresi.

* Yelin yönünü göstermek için dik bir eksene geçirilen türlü biçimlerde, hafif levha.

* Yelkovangillerden, kanatlan sivri, siyahımsı veya kül rengi gövdeli bir deniz kuşu (Puffinus).

yelkovangiller

* Kuşlar sınıfının, fırtına kuşları takımından bir familya.

yelleme

* Yellemek işi.

yellemek

* (körükle, yelpaze ile veya başka bir araçla) Rüzgâr yapmak.

yellenme

* Yellenmek işi.

yellenmek

* Körük, yelpaze gibi araçların yaptığı yelin etkisinde kalmak.

* Kalın bağırsaktaki gazı çıkarmak.

yelli

* Yeli çok olan, rüzgârlı.

- * Çok yellenen.
- * İşveli, fıkırdak.

yellim

- * Bkz. yelalim.

yellim yepelek

- * Bkz. yel yeperek.

yelloz

- * (kadın için) Ahlâksız, hafifmeşrep, şıllık.

yelme

- * Yelmek işi.

yelmek

- * Aceleyle, telâşla koşmak.

yelölçer

- * Rüzgârın veya gaz durumundaki akışkanların akış hızını ölçmeye yarayan aygıt, anemometre.

yelpaze

- * Sallandığında küçük bir hava akımı yapan ve özellikle yüzü serinletmeye yarayan, küçük, katlanabilir, taşınabilir araç.
- * Bu biçimde olan.
- * Çeşitlilik.

yelpazeleme

- * Yelpazelemek işi veya durumu.

yelpazelemek

- * Yelpaze veya bir başka nesne ile yel yapmak.

yelpazelenme

- * Yelpazelenmek işi veya durumu.

yelpazelenmek

- * (kendini) Yelpaze ile serinletmek.

yelpik

- * Balgamlı öksürükle ortaya çıkan süregen göğüs hastalığı, nefes darlığı.

yelpirdeme

- * Yelpirdemek işi veya durumu.

yelpirdemek

- * Kımıldamak, hafif sallanmak.

yelseme

- * Yelsemek işi veya durumu.

yelsemek

- * Hava alarak bozulmak, bayatlamak.

yeltek

- * İsteğinde kararlı olmayan veya konudan konuya geçiveren, hercaî.

yelteniş

- * Yeltenmek işi veya biçimi.

yeltenme

- * Yeltenmek işi veya durumu.

yeltenmek

- * Yapamayacağı bir işe girişmek, özenmek, heves etmek, meyletmek.

yelve

- * Flurya.

yelyutan

- * Atlarda hava yutmanın yol açtığı bir hastalık.

yem

- * Hayvan yiyeceği.
- * Kuş ve balık tutmak için tuzağa bırakılan veya oltaya takılan yiyecek veya yiyecek görüntüsündeki nesne.
- * Birini aldatabilmek için hazırlanmış düzen; kullanılan kimse veya şey.
- * Ağız otu.

yem borusu

- * Askerlikte hayvanlara yem verme saatinin geldiğini bildirmek için çalınan boru.
- * Oyalayıcı, aldatıcı söz.

yem dökmek (veya koymak)

- * avlanılacak hayvanları bir yere çekmek için yiyecek dökmek.
- * aldatabilmek için inanç verici davranışta bulunmak.

yem istemez, su istemez

- * elde tutulması hiçbir külfete mal olmayan.

yem kesmek

- * (hayvan) yem, saman yemek.

yem kestirmek

- * yolda durup hayvanlara yem yedirmek.

yem olmak

- * herhangi bir hayvan tarafından yenilmek.
- * birinin tuzağına düşmek.

yem torbası

- * İçine yem konularak hayvanların yem yesin diye başına takılan torba.

yem verimi

- * Belirli genişlikteki bir alanın, belirli bir süre içerisinde ürettiği yeşil ot, doğal veya sunî şekilde kurutulmuş kuru ot veya kuru madde miktarı.

yemci

- * Yem satan kimse.

yeme

- * Yemek işi.
- * Yiyecek.
- * Tat, lezzet.

yeme de yanında yat!

- * çok lezzetli veya çok hoş.

yeme içme

- * Türlü içecek ve yiyeceklerle beslenme.

yemeden içmeden

- * (kötü davranışlar için) vakit geçirmeden, hemen.

yemeden içmeden kesilmek

* bir üzüntü veya heyecan sebebiyle yiyemez, içemez duruma gelmek, iştahı kesilmek.

yemek

- * Yemek yeme, kanın doyurma işi.
- * Yenmek için pişirilip hazırlanmış yiyecek, aş, taam.
- * Günün belli saatlerinde yenilen besin.
- * Çağrılan veya konukları yemekle ağırlama.

yemek

- * Ağızda çiğneyerek yutmak.
- * Aşındırmak, kemirmek, oymak, delmek.
- * Isırmak.
- * Batmak, çizmek, kaşındırmak, dalamak.
- * (hoşa gitmeyen kötü bir duruma) Uğramak, tutulmak.
- * Hakkı olmayan ve kendisine yasak edilmiş bulunan bir şeyi kabul etmek.
- * Harcamak, tüketmek, bitirmek.
- * Yasal yoldan cezalandırılmak.
- * Gücünü kırmak, perişan etmek, mahvetmek.
- * Birine alacağını vermemek, ödememek.
- * Biri için başkasına para harcatmak.
- * Harcanmak, kullanılmak, sarf edilmek.
- * Sürekli üzme, tedirgin etmek.

yemek borusu

- * Askerlikte yemeğin çıktığını bildirmek için çalınan boru.
- * Besinleri ağızdan mideye ulaştıran kasla çevrili zarsı kanal.

yemek çıkarmak

- * ağırlamak için yemek sunmak.

yemek dolabı

- * Yemeğin saklandığı yer.

yemek duası

- * Yemek yedikten sonra edilen dua.

yemek hizmeti

- * Yemeğin hazırlanması, dağıtılması görevi.

yemek listesi

- * Yemek yenilecek yerlerde mevcut yemekleri.

yemek masası

- * Üzerinde yiyecek ve içeceklerin bulunduğu, yemek yemek amacıyla kullanılan masa.

yemek odası

- * Yemek yenilen oda, salamanje.

yemek salonu

- * Bkz. yemek odası.

yemek seçmek

- * bazı yemekleri sevmemek.

yemek vermek

- * konukları yemeğe çağırarak.

yemek yemek

- * karın doyurmak.

yemekaltı

- * Yemek öncesi yenilen ve içilen hafif yiyecek ve içecek.

yemekhane

- * Okul, fabrika gibi kuruluşlarda yemek yenilen büyük salon.

yemekli

- * Yemek de yenilen.
- * Yemek de verilen.

yemekli vagon

- * Trenlerde yolculara yemek servisi yapılan vagon.

yemeklik

- * Yemek yapmakta kullanılan.
- * Yemek için ayrılan.
- * Yiyecek şey, yiyecek maddesi.

yemeksiz

- * Yemeği olmayan, yemek verilmeyen.

Yemen ellerinde Veysel Karanî

- * uzak yerlerde uzun bir süre dolaşmak zorunda kalanlar için söylenir.

yemeni

- * Yemen ülkesine ait.
- * Kalıpla basılıp elle boyanan, kadınların başlarına bağladıkları tülbent.
- * Bir tür hafif ve kaba ayakkabı.

yemenici

- * Yemeni yapan veya satan kimse.

yemenicilik

- * Yemeni yapma işi.
- * Yemeni alıp satma işi.

yemenili

- * Yemenisi olan.
- * Yemeni takmış olan.

Yemenli

- * Yemen halkından olan (kimse).

yemin

- * Ant.

yemin billâh

- * Tanrı'nın adını anarak yemin etme.

yemin billâh etmek

- * Tanrı adını anarak ant.

yemin etmek

- * ant içmek.

yemin etsem başım ağrımaz

- * "gerçek olduğuna hiç korkmadan yemin ederim" anlamında kullanılır.

yemin içmek

- * ant içmek.

yemin kasem

- * Yemin etme.

yemin verdirmek

* ant içirmek.

yemin vermek

* Bkz. ant vermek.

yemini basmak

* çabuk ve kuvvetli olarak yemin etmek.

yeminli

* Yemin ederek bir açıklamada bulunan.

yeminsiz

* Yemine dayanmayan.

yemiş

* Bitkilerde, döllenme sonunda çiçeği meyve yapraklarından oluşan ve tohumu taşıyan organ, meyve.

* İncir.

yemişçi

* Yemiş satan kimse.

yemişçil

* Yemişle beslenen.

yemişen

* Gülgillerden, meyvesi elmaya benzeyen, yaprakları kısa saplı, yumurtamsı biçimde ve kenarları dişli olan, dikenli bir bitki.

yemişlenme

* Yemişlenmek işi veya durumu.

yemişlenmek

* Ağaçlar meyve vermek.

yemişli

* Yemişi olan, meyve veren.

yemişlik

* Yemiş veren ağaçları olan bahçe.

* Yemiş konulan, saklanan yer.

* Yemiş tabağı.

* İncirlik.

yemleme

* Yemlemek işi.

* Tuzağa veya oltaya takılan yem.

* Bir kimseyi elde edecek, kandıracak biçimde davranma.

* Ağızotu.

yemlemek

* Hayvana yem vermek, beslemek.

* Bir kimseyi elde edecek, kandıracak biçimde davranmak.

* Yem takmak.

* Toplara ağızotu koymak.

yemlenme

* Yemlenmek işi.

yemlenmek

* Yemlemek işi yapılmak.

* Para harcamadan bir başkasından geçinmek.

yemlik

- * Hayvanlara yem verilen yer veya kap.
- * Rüşvet, arpalık.
- * Karşılıksız geçim sağlanan yer veya kimse.
- * Kumarda kandırılıp parası alınan kimse.
- * Yem için ayrılan.

yemlik arpa

- * Hayvanlara yiyecek olarak verilen arpa türü.

yemlikli

- * Yemliğı olan.

yemliksiz

- * Yemliğı olmayan.

yemyeşil

- * Her yanı yeşil, çok yeşil.

yen

- * Giysi kolu.
- * Yılan yastığıgiller, muzgiller gibi bazı bitki familyalarında, çiçeklerin üzerinde bir örtü gibi duran ve çoğu renkli olan bir çiçek yaprağı.

yen

- * Japon para birimi.

yenene içilene bakılmamak

- * (bir şey) gidere önem verilmeden bol bol harcanmak.

yenge

- * Bir kimsenin kardeşinin, dayısının veya amcasının karısı.
- * Bir erkeğin kendi kanından söz ederken kullandığı ad.
- * (kadınlar için) Bir seslenme sözü.
- * Düğünde geline kılavuzluk eden kadın.

Yengeç

- * Zodyak üzerinde İkizler ve Aslan burçları arasında bulunan burç. Zodyak.

yengeç

- * Eklem bacaklılardan, birinci ayak çifti iki kısaç olarak gelişmiş, eti için avlanan, suda yaşayan bir böcek.

Yengeç dönencesi

- * Güneş'in gök yüzündeki yıllık hareketinde kuzeyden, güneye dönüş yaptığı yer, yaz dönencesi. Bu yerin ekvatora göre açısız uzaklığı 23° 27° dir.

yengeç gibi

- * yan yan yürüyen kimseler için söylenir.

yengeçvari

- * Yengeç yürüyüşüne benzer.

yengelik

- * Yenge olma durumu.

yengi

- * Yenmek işi, utku, zafer, galibiyet, galebe.

yeni

- * Kullanılmamış olan.
- * Oluş veya çıkışından beri çok zaman geçmemiş olan.

- * En son edinilen.
- * İşe henüz başlamış.
- * O güne kadar söylenmemiş, görülmemiş, gösterilmemiş, düşünülmemiş olan; değişik.
- * Tanınmayan, bilinmeyen.
- * Daha öncekilerden farklı olan.
- * Biraz önce, çok zaman geçmeden.

yeni ay

- * Ayça, hilâl.

yeni baştan

- * Baştan başlayarak, yeniden.

Yeni Çağ

- * Orta Çağın bitiminden (1453 veya 1492'den) Fransız İhtilâlîne (1789) kadar süren çağ.

Yeni Dünya

- * Amerika ana karası.

Yeni Dünya aslanı

- * Puma.

yeni Eflâtuncu

- * Yeni Eflâtunculuk yanlısı olan kimse.

yeni Eflâtunculuk

- * İskenderiye'de M.S. III. yüzyılda ortaya çıkan ve VII. yüzyıla kadar okullarda okutulan felsefe öğretisi, neo-plâtonizm.

yeni eleştirici

- * Yeni eleştirici yanlısı olan kimse.

yeni eleştiricilik

- * Kant sistemine göre eleştiriyi yeni boyutta değerlendiren akım.

yeni gerçekçi

- * Yeni gerçekçilik yanlısı olan kimse.

yeni gerçekçilik

- * Eşyanın gerçeğini ışık ve gölgeden yoksun keskin çizgilerle vermeyi amaç edinen resim anlayışı.

Yeni Ginelî

- * Yeni Gine halkından olan.

yeni gümüş

- * Alman gümüşü.

yeni izlenimci

- * Yeni izlenimcilik yanlısı olan kimse.

yeni izlenimcilik

- * İzlenimcilerin iç güdüye dayanarak yaptıkları, güneş ışığının parçalanmasını bilimsel, yöntemli biçimde uygulayan, izlenimcilerin bozdukları yapısal kuruluşa yeniden önem veren, saf renkleri nokta nokta sürüp renk karışımını seyircinin gözünde oluşturmayı amaçlayan resim akımı.

yeni sene

- * Yeni yıl.

yeni yazı

- * 1 Kasım 1928'de kabul edilen Lâtin alfabe sistemine dayanan Türk alfabesi.

yeni yeni

* Yeni olarak, bu günlerde, çok yakınlarda.

yeni yetme

* Yeni yetmelik çağında olan kimse, ergen.

yeni yetmelik

* Çocuklukla yetişkinlik arasındaki dönem, ergenlik.

yeni yıl

* Yaşanılan yıldan bir sonraki yıl.

yenibahar

* Mersingillerden, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir bitki (*Pimenta officinalis*).

* Bu bitkinin olgunlaştıktan sonra kurutulup bahar olarak kullanılan meyvesi.

yenice

* Oldukça yeni.

* (yeni'ce) Zaman için, yakın günlerde.

yenici

* Yenen, üstün gelen, mağlûp eden.

yenici

* Yenilik yanlısı, yeniliği tutan.

yeniçeri

* Orhan Gazi tarafından yeniçeri ocağı adıyla (1362 'de) kurulan, İkinci Mahmut zamanında nizamıcedit adındaki asker ocağının kurulmasıyla ortadan kaldırılan (1826) Osmanlı İmparatorluğunun piyade asker sınıfı.

* Bu asker sınıfından olan er.

yeniçeri ağası

* Yeniçeri ocağının en yüksek subayı ve komutanı.

yeniçeri ocağı

* Yeniçeri askerinin küçükten yetiştirildiği askerî kuruluş.

yeniçerilik

* Yeniçeri olma durumu, yeniçeri askerliği.

* Yeniçeri asker kuruluşunun olduğu devir.

* Yeniçeri askerî kuruluşu.

yeniden

* Gene, yine, bir daha, tekrar.

yeniden kurma

* Yeniden yapılan.

yeniden tasarımlama

* Bir tasarımı yeniden gözden geçirme.

yeniden yapılanma

* Bir kurumu, kuruluşu veya işletmeyi personel ve çalışma düzeni bakımından yeni bir yapıya kavuşturma.

yeniden yeniye

* Çok yakın bir süreden beri, çok yakın geçmişte.

yenidünya

* Güllgillerden bir ağaç, Malta eriği (*Eriobotrya Japonica*).

* Bu ağacın erik büyüklüğündeki, iri çekirdekli, sarı renkli, sulu ve mayhoş yemişi.

* Renkli veya sırlı sırcadan yapılan, süs olarak asılan top.

* Orta oyununda ev dekoru olarak kullanılan kafes biçiminde karavan.

yenik

- * Yenmiş, aşınmış.
- * Bir hayvanın veya böceğin bir şeyi yiyerek onda bıraktığı iz.

yenik

- * Savaş veya yarışmada yenilmiş, mağlûp.

yenik düşmek

- * yenilmek, mağlûp olmak.

yenik saymak

- * yenilmiş olarak kabul etmek.

yenileme

- * Yenilemek, yeniden yapmak işi.

yenilemek

- * Bir kimse veya bir şeyin yerine yenisini koymak.
- * Bir işi bir kez daha yapmak, tekrar etmek.

yenilenme

- * Yenilenmek işi.

yenilenmek

- * Bir şeyin yerine yenisini konulmak.
- * Bir iş bir kez daha yapılmak, tekrarlanmak.

yenilerde

- * Yakın geçmişte.

yenileşme

- * Yenileşmek işi.

yenileşmek

- * Yeni bir durum almak, yenilik kazanmak, yeniliğe uymak.

yenileştirme

- * Yenileştirmek işi.

yenileştirmek

- * Yenileşmesini sağlamak.

yeniletme

- * Yeniletmek işi.

yeniletmek

- * Yeniletmek işini yaptırmak.

yenilgi

- * Bir savaşta, yarışmada kaybetme, yenilme, mağlûbiyet, hezimet.
- * Bir işte, bir uğraşta başarısızlığa uğrama, kaybetme.

yenilgiye uğramak

- * yenilmek, mağlûp olmak.

yenilik

- * Yeni olma durumu veya yeni olan bir şeyin özelliği.
- * Eski, zararlı veya yetersiz sayılan şeyleri yeni, yararlı ve yeterli olanlarıyla değiştirme, teceddüt.

yenilik korkusu

- * Her değişiklikten, her yenilikten ürkme hastalığı.

yenilik yapmak

* değişiklik yapmak, değişiklik getirmek.

yenilikçi

* Yenilikten yana olan.

yenilir (veya yenir) yutulur şey değil

* yenmeyecek nitelikte olan (yiyecek).

* kendisiyle başa çıkılamayacak durumda olan.

* hoş gitmeyen, beğenilmeyen nitelikte olan.

* çok ağır (söz).

yeniliş

* Yenilme, mağlûp olma.

yenilme

* Yenilmek (I,II) işi.

yenilmek

* Yemek işi yapılmak veya yemek işine konu olmak.

yenilmek

* Oyun, yarış, savaş gibi olaylarda karşısındakinden aşağı durumda kalmak, kaybetmek, mağlûp olmak.

* Güçsüz, çaresiz kalmak, mağlûp olmak.

yenilmezlik

* Yenik duruma düşmeme durumu.

yenimsi

* Yeni gibi, yeni tazda.

yenir yutulur gibi değil

* Bkz. yenilir yutulur şey değil.

yenirce

* Gittikçe genişleyen yara.

* Kemik ve diş dokusunun harap olması durumu.

* Frengi.

yenişememe

* Yenişmemek işi.

yenişememek

* Birbirini yenememek, birbirine üstün gelememek.

yenişme

* Yenişmek işi.

yenişmek

* Birbirini yenmek.

yenli

* Yenleri olan.

yenme

* Yenmek (I,II) işi.

yenmek

* Savaş veya yarışmada üstünlük sağlamak, üstün gelmek.

* Tutmak, bastırmak.

yenmek

- * Yemek işine konu olmak.
- * Aşınmak.
- * Ütmek.

yensiz

- * Yenleri olmayan.

yepelek

- * İnce yapılı, zarif, narin.

yepisyeni

- * Yepyeni.

yepyeni

- * Çok yeni, hiç kullanılmamış.
- * Alışılmamış, görülmemiş.
- * Tertemiz, çok yeni.

yer

- * Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekân.
- * Gezinilen, ayakla basılan taban.
- * Özel ad olarak, yer yuvarı, yerküre, Dünya.
- * Bulunulan, yaşanılan, oturulan şehir, kasaba, mahalle.
- * Durum, konum, vaziyet.
- * Ülke, bölge.
- * Görev, makam.
- * Önem.
- * Herhangi bir şeye, bir işe ayrılmış bölüm veya alan.
- * İz.
- * Üzerine yapı kurulmaya veya ekime elverişli toprak parçası, arazi, arsa.
- * Toprak.
- * Bir olayın geçtiği veya geçeceği bölüm, alan, mahal.
- * Otel, motel vb. de kalınacak oda.
- * Sinema ve tiyatrodan veya taşıtlarda oturulacak koltuk, sandalye.
- * Durum.

yer açmak

- * Bir kimseye oturması için yer hazırlamak.
- * Yer bırakmak, imkân vermek.

yer adı

- * Yerleşim bölgeleri ile deniz, göl, ırmak, dağ, tepe, bağ, bahçe, vadi gibi yerlerin adı.

yer adı bilimi

- * Yer adlarını inceleme konusu edinen dil bilimi dalı, toponomi.

yer alıştırıcıları

- * El ve bütün vücut bölümleri için, yeri bir dayanak yüzeyi veya bir tür araç gibi kullanarak düzenlenen hareketler.

yer almak

- * bir işi hazırlayanlar arasında bulunmak.
- * ayrılan yerde durmak, bulunmak.

yer altı

- * Yerin yüzeyi altındaki bölümü.
- * Gizli ve zararlı (çalışma).

yer altı çarşısı

- * Yerin yüzeyi altında kurulan dükkânlardan oluşan alışveriş merkezi.

yer altı dünyası

* Yasal olmayan, kirli ve karanlık işlerin gerçekleştirildiği ortam.

yer altı kaynakları

* Petrol, gaz, kömür gibi toprak altında bulunan kıymetli ham ürünler.

yer altı merdiveni

* İşlek yollarda yayalar için araçların geliş gidişine engel olmamak amacıyla yapılan merdiven.

yer altı suları

* Geçirimli kayalar ve katmanlardan sızarak, yer çekiminin etkisiyle yer altına inen ve orada akarak veya birikerek yeni bir düzen kuran sular.

yer altı treni

* Yer altı ulaşımını sağlayan tren, metro.

yer bakır gök demir

* şartların zor, imkânların kısıtlı olduğu durumlarda söylenir.

yer bakır gök demir kesilmek

* tamamen tükenmek, bitmek, yoksul duruma düşmek.

yer belirteci

* Yer zarfı.

yer biçimleri

* İç ve dış güçlerin etkisiyle oluşan dağ, yayla, ova, koyak, çukur gibi biçimlerin hepsi, engebe, yüzey şekilleri.

yer bilimci

* Yer bilim uzmanı, jeolog.

yer bilimi

* Yer yuvarlığının yapısını, birleşimini, evrimini inceleyen bilim, jeoloji.

yer bilimsel

* Yer bilimle ilgili, jeolojik.

yer bulmak

* oturacak yer sağlamak.

* (bir kimse) bir işe, görev yapacağı bir yere yerleşmek.

yer cücesi

* Kısa boylu, çok bilmiş, kurnaz kimse.

yer çamı

* 5-10 cm yüksekliğinde, limon sarısı renkli otsu bir bitki, yer servisi (Ajuga chamaepitys).

yer çekimi

* Yer kütesinin çekimi etkisiyle bir cismin, türlü bölümlerine uygulanan güçlerin bileşkesi, arz cazibesi.

yer çekirdeği

* Yer merkezinde toplanmış olan çok yoğun küresel kütle.

yer çöküntüsü

* Bkz. çöküntü hendeği.

yer değiştirme

* Laboratuvarlarda gazları toplamakta gizlenen yöntem.

yer değiştirmek

* bulunduğu yerden bir başka yere geçmek.

yer demir gök bakır

- * çorak ve sıcak bir yeri niteler.
- * hiçbir yardım ve umut olmadığında kullanılır.

yer domuzu

- * Afrika'da yaşayan, uzun kulaklı, uzun burunlu memeli.

yer domuzugiller

- * Damarlı dişliler takımından yer domuzu familyasının genel adı.

yer elması

- * Birleşikgillerden, kök sapları yumru durumunda olan bir bitki (*Helianthus tuberosus*).
- * Bu bitkinin besin olarak yararlanılan kök sapı.

yer etmek

- * iz bırakmak.
- * iyice yerleşmek.

yer fesleğeni

- * Sütlegengillerden, otsu veya odunsu sürüngen gövdeli bitki (*Mercurialis*).

yer fıstığı

- * Baklagillerden, çiçekleri döllendikten sonra toprağa gömülerek meyve veren bir tarım bitkisi (*Arachis hypogaea*).
- * Bu bitkinin eğlencelik olarak yenilen, yağı da çıkarılan tohumu.

yer geçidi

- * Yer altı geçidi, yer altı merdiveni.

yer hostesi

- * Uçağa binecek olan yolcuların bilet işlemlerini yapan, ayrıca uçağa binerken merdiven başında yolcuların biniş kartlarını toplayan görevli.

yer istasyonu

- * Uzay araştırmalarında yeryüzünde yapılan çalışmaların yapıldığı merkez.

yer kabuğu

- * Dünyanın dışını çepeçevre kaplayan, üzerinde karalar ve denizlerin bulunduğu bölüm, yeryüzü.

yer kabul etmez

- * çok günahkâr.

yer kaplamak

- * önemli bir hacim tutmak.

yer kapmak

- * kalabalık içinde kendine yer bulmak.

yer katı

- * Toprak düzeyinde olan kat, giriş katı, zemin katı.

yer mantarı

- * Bkz. domalan.

yer merkezci

- * Yer özekçi.

yer merkezçilik

- * Yer özekçilik.

yer merkezli

- * Yer özekçil.

yer meşesi

- * Kurtluca, yer palamudu.
- * Dalak otu, yer palamudu.

yer minderi

- * Yere serilerek üzerine oturan yün veya pamukla doldurulmuş minder.

yer mumu

- * Petrol ve terebentin içinde eriyen, doğal hidrokarbonlardan oluşan bir tür mum, ozokerit.

yer odası

- * Tabanı yerle bir olan oda.

yer ölçümü

- * Yerin boyutlarını ve biçimini konu olarak inceleyen bilim, jeodezi.

yer öpmek

- * bir büyüğün önüne eğilmek.

yer örümceği

- * Toprak içinde ağla döşeli yuva yapan maygalomorthae alt takımından büyük örümcek (Mygale avicularia).

yer özekçil

- * Yerin gözlem noktası olarak alınan merkeziyle ilgili, jeosantrik.

yer özekçilik

- * Yer yuvarlığını evrenin merkezi sayanların görüşü, jeosantrizm.

yer palamudu

- * Kurtluca, yer meşesi.
- * Dalak otu, yer meşesi.

yer pelidi

- * Yer meşesi.

yer pırasası

- * Bkz. aslankuyruğu.

yer sakızı

- * Bitüm.

yer sarmaşığı

- * Gebre otugillerden, nemli yerlerde, duvar diplerinde yetişen bir bitki (Cleome).

yer sarsıntısı

- * Deprem.

yer servisi

- * Yer çamı.

yer sıçanı

- * Köstebek.

yer sofrası

- * Yerde kurulan sofra.

yer solucanı

- * Halkahlardan, nemli topraklarda yaşayan bir solucan (Lumbricus terrestris).

yer tutmak (veya tutmamak)

- * yer ayırmak.
- * yer kaplamak.

* önemli sayılmak, önemi olmak.

yer üstü

* Yerin yüzeyi üstündeki bölümü.

yer vermek

- * önemli sayılmak, saygı göstermek.
- * bir olaya yol açmak, imkân tanımak.
- * önemli bir görev vermek.
- * kendi yerini bir başkasına bırakmak.

yer yağı

* Petrol.

yer yarılıp içine girmek (veya yerin dibine girmek veya geçmek)

- * yitirilip bir türlü bulamamak.
- * çok utanmak.

yer yatağı

* Yere serilen yatak.

yer yer

* Bir çok yerde.

yer yerinden oynamak

- * bir iş çok gürültülü ve telâşla yapılmak.
- * bir olay toplumda büyük tedirginlik yaratmak.

yer yurt

* Oturulan, yaşanılan yer.

yer yuvarı

* Bkz. yer yuvarlağı.

yer yuvarlağı

* Üstünde yaşadığımız gök cismi.

yer zarfı

* Bir fiilin anlamını yer göstererek belirleyen, sınırlayan zarf: İçeri giriniz. Yukarı çıkınız.

yerberi

* Bir gök cisminin gerçek veya görünür yörüngesinin Yer'e en yakın noktası.

verde kalmak

* saygı görmemek, yüzüne bakılmamak.

verdegezen

* Yılan.

yerden bitme

- * Kısa boylu.
- * Türedi.

yerden göğe kadar

* pek çok.

yerden selâm

* El, yerlere kadar uzatılarak verilen selâm.

yerden temenna

* Yerden selâm.

yerden yapma

* Çok kısa boylu.

yerden yere çalmak

* çok hırpalamak.

yerden yere vurmak

* birine türlü yönlerden saldırarak onu çok aşağılayıcı bir duruma düşürmek.

yere bakan yürek yakan

* uysal ve uslu görüldüğü hâlde sinsice kötülük yapan.

yere bakmak

* (ihtiyarlar için) ölümü yakın olmak.

yere baktırmak

* utandırmak, mahcup etmek.

yere batasıca (veya yere batsın)

* "yok olsun" anlamında bir ilenç.

yere batmak

* yok olmak.

* çok utanmak, mahcup olmak.

yere çalmak

* yere atmak, yere fırlatmak.

yere doğrulum

* Bkz. yere yönelim.

yere geçmek

* çok utanmak.

yere göğe koymamak (veya koyamamak)

* nasıl ağırlayacağını, nasıl memnun edeceğini bilmemek, çok önem vermek.

yere sağlam basmak

* titiz ve dikkatli davranmak.

yere sermek

* kötü bir duruma sokmak, yenmek.

* vurup öldürmek.

yere takınmak

* yüze verilen biçimle bir duyguyu belirtmek.

yere vurmak

* kötü bir duruma sokmak.

yere yönelim

* Bitkilerde kök ve sapların, yer çekimi etkisi ile belli bir doğrultu almaları özelliği, jeotropizma.

yeregeçen

* Havuç.

yerel

* Belirli bir yer ile ilgili olan, mahallî, mevzî, lokal.

* Gözlem yerine veya gözlemcinin bulunduğu yere ilişkin.

yerel radyo

* Belli bir bölgeye yayın yapan alçak frekanslı radyo istasyonu.

yereel saat

* Güneşin 0 Meridyen noktasından geçmekte olduğu anda ayarlanan saat.

yereel yayın

* Yereel radyo.

yereel yönetim

* İl, belediye veya köy halkının buradaki ortak yereel ihtiyaçlarını karşılayan ve genel karar organları buradaki halk tarafından seçilen kamu tüzel kişisi, mahallî idare.

yereelleşme

* Yereelleşmek işi, yöreselleşme, mahallîleşme.

yereelleşmek

* Yereel bir özellik kazanmak, yöreselleşmek, mahallîleşmek.

yereelleştirme

* Yereelleştirmek işi.

yereelleştirmek

* Yereel duruma getirmek.

yereşegi

* Makaslı böcek.

yerey

* Yeryüzünden bir parça, arazi.

* Yer kabuğunun oluşumu bakımından ele alınan herhangi bir parçası.

yergi

* Bir kimseyi, bir toplumu, bir düşüncüyü, bir nesneyi veya bir göreneği yermek için yazılmış yazı veya söylenmiş söz, taşlama, hicviye, hiciv, satir.

yergici

* Yerne huyu olan, yerne özelliğı olan.

yergicilik

* Yergici olma durumu.

yeri başka

* daha başka bir değeri taşımak, önemi olmak.

yeri gelmek

* sırası gelmek, zamanı uygun olmak.

yeri göğü ben yarattım demek

* çok gururlu olmak.

yeri göğü birbirine katmak

* aşırı telâş yaratmak.

yeri göğü inletmek

* yüksek sesle ve olanca güçle bağrmak.

yeri göğü tırmalamak

* çok sancı, acı çekmek.

yeri göğü tutmak

* her tarafı ele geçirmek denetim altında bulundurmak.

yeri olmak

- * uygun olmak.
- * sırası, uygun zamanı olmak.
- * saygınlığı olmak.

yeri öpmek

- * yere düşmek, yere serilmek.

yeri soğumadan

- * ayrılan bir kimsenin ardından çok zaman geçmeden.

yeri var!

- * "uygundur, iyidir" anlamında kullanılır.

yeri yurdu belirsiz

- * belli bir yeri olmayan, serseri.

yerici

- * Yeren, yermek işini yapan.

yeridir

- * lâıktır, uygundur, münasıptır.

yerilme

- * Yerilmek işi.

yerilmek

- * Yermek işine konu olmak, kötülenmek.

yerin dibine geçmek (batmak veya girmek)

- * çok utanıp sıkılmak.
- * görünmez olmak, kaybolmak.

yerin kulağı var

- * gizli konuşulan bir şeyin umulmadık bir yoldan başkalarınca duyulabileceği anlatılır.

yerinde

- * Zamanı, yeri uygun düşen (düşerek), gerektiği biçimde (olan), münasip.
- * İyi; yeterli.
- * Durumunda.

yerinde duramamak

- * sürekli kıpırdamak; içi içine sığmamak.

yerinde kalmak

- * başka yere gitmemek.
- * (makam, aşama için) değişmemek.

yerinde olmak

- * tamam olmak, iyi durumda bulunmak.

yerinde saymak

- * yürür gibi yaparak hep aynı yerde, sürekli olarak ayağın birini kaldırıp birini basmak.
- * hiç ilerlememek, gelişmemek, değişmemek.

yerinde su çıkmak

* haklı bir sebep olmadan yerini bırakanlara veya bırakmak isteyenlere kınama ve engelleme amacıyla söylenir.

yerinde vuruş

- * Yerinde yapılan başlama vuruşu.

yerinde yeller esmek

* artık bulunmamak, yol olmak.

yerindelik

* Yerinde olma durumu, isabet.

* Kamulaştırılan bir yer üzerinde, kamu çıkarının özel çıkara oranla yüksek olması.

yerinden fırlamak

* (oturulan yerden) hızla kalkmak.

yerinden oynamak

* yerinden ayrılmak.

* coşkulu, gürültülü, karışık bir zaman yaşamak.

yerinden oynatmak

* başka yere kaldırmak; yerini değiştirmek.

yerinden yönetim

* Merkezî yönetimin bazı hak ve yetkilerinin bölgesel yönetimlerce kullanılması, ademimerkeziyet.

yerine

* Bir şeyin veya bir kimsenin yerini almak üzere.

* Başkasının adına.

yerine geçmek

* görevden ayrılan birinin yerini almak.

* bulunmayan bir nesnenin veya kavramın yerine kullanılabilmek.

yerine gelmek

* yapılmak, olmak.

* eski duruma dönmek.

yerine getirmek

* istenileni, gerekeni yapmak.

* eski duruma döndürmek.

* ifa etmek.

yerine koymak

* gibi görmek, saymak.

* yitirilen, elden çıkan bir şeyin, benzerini veya eşini sağlamak.

yerine oturmak

* iyi yerleşmek.

* bir durum, bir düşünce vb. benimsenmek, yaygın duruma gelmek, yerleşmek.

yerini almak

* yerine geçmek.

yerini beğenmek

* (bitki için) yeri gelişmesine çok uygun olmak.

yerini bulmak

* yerine gelmek.

* kendine yakışan makamı, durumu bulmak.

yerini doldurmak

* görevini başarı ile yapar olmak.

* görevinden ayrılan birinin yerine gelen kişi, önceki görevli kadar başanlı olmak.

yerini ısıtmak

* bir yerde uzun süre kalmak.

yerini sevmek

* Bkz. yerini beğenmek.

yerini tutmak

- * bulunmayan bir nesnenin yerini almak, onu aratmamak.
- * görevinden ayrılan birinin yaptığı işi yapabilmek.

yerini yapmak

- * bir şey elde etmek amacıyla girişimde bulunmak.

yerinme

- * Yerinmek işi, teessüf.

yerinmek

- * Acınmak, teessüf etmek.
- * Pişman olmak.

yerküre

- * Yer yuvarlağı.

yerle beraber

- * yer düzeyinde.

yerle bir (veya yeksan) etmek

- * temeline kadar yok etmek, tahrip etmek.

yerle gök bir olsa

- * sonu ne olursa olsun.

yerlerde sürünmek

- * çok perişan, acınacak bir durumda bulunmak.

yerlere geçmek

- * çok utanıp sıkılmak veya kahrolmak.

yerlere kadar eğilmek

- * aşırı saygı göstermek.

yerleri süpürmek

- * (saç, etek, paça) çok uzun olmak.

yerleşik

- * Belli bir yere yerleşmiş.
- * Bir yerin yerlisi olmuş, mütemekkin.
- * Bir yerde varlığını sürekli olarak sürdürecektir olan.

yerleşiklik

- * Yerleşik olanın özelliği.

yerleşilme

- * Yerleşilmek işi.

yerleşilmek

- * Yerleşmek işine konu olmak veya yerleşmek işi yapılmak.

yerleşim

- * Yerleşme, iskân.

yerleşim alanı

- * Yerleşim merkezi.

yerleşim merkezi

- * İl, ilçe, köy gibi halkın bir arada yaşadığı yerler, meskûn mahal.

yerleşke

- * Kampus.

yerleşme

- * Yerleşmek işi.

yerleşmek

- * Yerine iyice oturmak, yerinde sabit olmak.
- * Yer bulup oturmak.
- * Çalışmak için bir yere girmek.
- * Bir yerde oturmaya, yaşamaya başlamak.
- * Eşyayı yerli yerine koymak.
- * Rahat bir biçimde oturmak.
- * Yaygın duruma gelmek, tutunmak.
- * Alışılmak, kullanılır olmak.

yerleştirilme

- * Yerleştirmek işi.

yerleştirilmek

- * Yerleştirmek işine konu olmak.

yerleştirme

- * Yerleştirmek işi.
- * Yurtlandırma, iskân.

yerleştirmek

- * Yerleşmesini sağlamak; yerine koymak.
- * (tokat, şamar için) Vurmak.
- * (söz, cevap için) Tam sırasında söylemek.

yerli

- * Taşınamayan, başka yere götürülemeyen.
- * Belli bir bölgede yetişen.
- * Yurt içinde yapılan veya bir yurdun kendine özgü niteliklerini taşıyan.
- * Oturduğu bölgede doğup büyüyen, ataları da orada yaşamış olan (kimse).

yerli dolap

- * Bkz. gömme dolap.

yerli malı

- * Ülkede yetiştirilen veya üretilen sebze, meyve veya malların hepsi.

yerli yerinde

- * Bulunduğu veya uygun yerde.

yerli yerine

- * Kendine ait olan yere.

yerli yersiz

- * Uygun zamanı olup olmadığı düşünülmeden.
- * Saçma sapan, ulu orta.

yerlileşme

- * Yerlileşmek işi.

yerlileşmek

- * Bir yerde, bir ülkede çok uzun süre kalmış olmak.

yerme

- * Yermek işi, zem.

yermece

* Yerme huyu olan kimse.

yermek

* Kötülüklerini söylemek, zemmetmek.

* Alaylı bir dille kusurlarını söylemek, kusurlarını ortaya koymak, hicvetmek.

* Beğenmemek, hoşlanmamak, tiksirmek.

yermeli

* Yeric bir özelliği de bulunan (söz), pejoratif.

yeröte

* Yer çevresinde dolanan bir uydunun yörüngesi üzerinde Yer'e en uzak nokta, evç.

yersel

* Yerle ilgili.

yersiz

* Barınacak yeri olmayan.

* Yerde olmayan, uygunsuz, anlamsız, manasız.

yersiz yurtsuz

* Barınacak yeri olmayan.

yersiz yurtsuz kalmak

* barınacak bir yeri bulunmayan, oturacak yeri olmayan.

* bütün varlığını yitirip çok zor durumda olmak.

yersizlik

* Yeri olmama veya yeri yeterli olmama durumu.

* Yerde olmama durumu, uygunsuzluk.

yeryüzü

* Üzerinde yaşadığımız toprak ve denizler, yer kabuğu.

* Dünya.

yestehleme

* Yestehlemek işi.

yestehlemek

* Büyük abdest etmek.

yesyeni

* Yepyeni.

yeşerme

* Yeşermek işi.

yeşermek

* (bitki) Yaprak vermek, yapraklanmak.

* Yeşil renk almak.

yeşerti

* Yeşermiş yer.

yeşertme

* Yeşertmek işi.

yeşertmek

* Yeşermesini sağlamak.

yeşil

- * Sarı ile mavinin karışmasından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk.
- * Bu renkte olan.
- * (sebzeler için) Kurumamış, taze.
- * (meyveler için) Olmamış, ham.

yeşil ışık

- * Trafikte yolun geçiše açık olduğunu gösteren ışık.

yeşil ışık yakmak

- * bir şeyin olmasına engel olmamak, hoş karşılamak.

yeşil ışık yakmak

- * uygun olabileceğini, izin verilebileceğini belli etmek.

yeşil kuşak

- * Ormanlık ve yeşillik alan.

yeşil oy

- * Çekimser davranıldığını gösteren oy.

yeşil saat

- * Görüşme yapılabilecek zaman dilimi.

yeşil saha

- * Futbol sahası.

yeşilbağa

- * Yeşil renkli bir tür küçük kurbağa.

yeşilbaş

- * Ördekgillerden, tüyleri mavi, beyaz, kara, kahverengi, erkeğinin başı yeşil renkli bir yaban ördeği türü (Anas platyrhynchos).

yeşilbiber

- * Yeşil renkli taze, sivri ve dolma biber.

yeşilçekirge

- * Uzun ince duyargalı, sıçrayıcı düz kanatlılar.

yeşilimsi

- * Yeşile çalan, yeşili andıran.

yeşilimtırak

- * Bkz. yeşilimsi.

yeşilkertenkele

- * Yeşil renkli kertenkele türü.

yeşillenme

- * Yeşillenmek işi.

yeşillenmek

- * Yeşil duruma gelmek, yeşil olmak, yeşermek.
- * Birine karşı duyduğu cinsel isteği kendisine sezdirmek, sarkıntılık etmek.
- * Başkasının malında gözü olmak, elde etmeye çalışmak.

yeşilli

- * Yeşili olan.
- * Yeşil giysi giymiş.

yeşillik

- * Yeşil olma durumu.
- * Yeşil bitkileri çok olan yer.
- * Marul, salatalık gibi çiğ yenen sebze.
- * Yeşil ot.

yeşilsazan

- * Tatlı su kayası, kara balık.

yeşilzeytin

- * Zeytinin salamura edilmiş renkli türü.

yeşim

- * Açık yeşil ve pembe renkli, kolay işlenen, değerli bir taş.

yetenek

- * Bir kimsenin bir şeyi anlama veya yapabilme niteliği, kabiliyet.
- * Bir duruma uyma konusunda organizmada bulunan ve doğuştan gelen güç, kapasite.
- * Kişinin kalıtıma dayanan ve öğrenmesini çerçeveleyen sınır.
- * Dışardan gelen etkiyi alabilme gücü.

yetenekli

- * Yeteneği olan, kabiliyetli.

yeteneklilik

- * Yetenekli olma durumu.

yeteneksiz

- * Yeteneği olmayan, kabiliyetsiz.

yeteneksizlik

- * Yeteneksiz olma durumu, kabiliyetsizlik.

yeter

- * İhtiyacı karşılayacak kadar olan, kâfi.

yeter de artar

- * bol bol fazlasıyla.

yeter derecede

- * yeterli ölçüde.

yeter ki

- * ancak, şu şartla.

yeter sayı

- * Bir oturumun açılabilmesi için bulunması gereken üye sayısı, nisap.

yeteri kadar

- * yetecek ölçüde.

yeterince

- * Gerektiği kadar, gereğince, istenildiği kadar; yeter sayıda.

yeterli

- * Bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgisi olan, kifayetli, ehliyetli, ehil.
- * Bir görevi, işlevi yerine getirmek gücü olan, etkisi olan.
- * İhtiyaçlara cevap veren, ihtiyaçları karşılayan.

yeterli olmak

- * yönetme gücü bulunmak, iktidar sahibi olmak.

yeterlik

- * Bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi, ehliyet.
- * Görevini yerine getirme gücü, kıfayet.

yeterlik belgesi

- * Uzmanlık belgesi, ehliyet.

yeterlik eğitimi

- * Bir görev dalında veya belli bir konuda ön bilgili ve yetenekli kişilerin, bu bilgi ve yeteneklerini güçlendirmeye yarayan eğitim.

yeterlik fiili

- * Olumsuz, herhangi bir fiilin -e'li zarf-fiili ve bilmek fiil kökünün birleşmesiyle ortaya çıkan ve yeterlik kavramı veren, olumsuz is, herhangi bir fiilin -e yeterlik eki ile -me olumsuzluk ekinin birleşmesinden kurulan ve yetersizlik kavramı veren birleşik fiil: Söyleyebilmek, yapabilmek, yapamamak gibi.

yeterlik önergesi

- * Bir konu üzerindeki konuşmaların yeter olduğunu bildirmek için toplantı başkanına verilen yazı.

yeterlik sınavı

- * Devlet görevlisi olarak alınmada ve bu görevde yükselmede uygulanan sınav.

yeterlilik

- * Yeterli olma durumu.

yetersiz

- * Gerekli bilgi ve yeteneği olmayan, yeterliği olmayan, kıfayetsiz, ehliyetsiz.
- * Eksik olan, yetecek kadar olmayan, gayrikâfi.
- * Gereken, istenen niteliği olmayan.
- * Verimli olmayan.

yetersizlik

- * Yetersiz olma durumu, boşluk, ehliyetsizlik, kıfayetsizlik.

yeti

- * İnsanda bulunan, bir şeyi yapabilme gücü, meleke.
- * Bellek, usa vurma, algılama veya imgeleme gibi insanın doğuştan gelen zihin güçlerinden herhangi biri,

meleke.

yetik

- * Yetişmiş, erişmiş, büyümüş.
- * Bilgili, olgun.

yetim

- * Babası ölmüş olan çocuk.

yetimhane

- * Yetim çocukların barındırıldığı, bakıldığı yer.

yetimi okşamışlar, vay sırtım demiş

- * kimsenin veya arkası olmayan kimsenin hayatta hep sıkıntı çekeceğini anlatan bir söz.

yetimlik

- * Yetim olma durumu.

yetingen

- * Azla yetinen, kanık, kanaatli, kanaatkâr.

yetingenlik

- * Yetingen olma durumu, kanaatkârlık.

yetinme

- * Yetinmek işi, kanaat, iktifa.

yetinmek

* Bir şeyi kendisi için yeter bularak daha çoğuna gerek görmemek, daha çoğunu istememek, kanaat etmek, iktifa etmek.

yetirme

* Yetirmek işi veya durumu.

yetirmek

* Bitirmek, tamamlamak.
* Besleyip büyütmek, yetiştirmek.
* Yetiştirmek, idare etmek.

yetiş! (veya yetişin!)

* yardım istemek için söylenir.

yetişek

* Yetişme durumu, eğitim.

yetişilme

* Yetişilmek işi.

yetişilmek

* Yetişmek işi yapılmak, ulaşılma.

yetişim

* Yetişme durumu, formasyon.

yetişkin

* Yetişmiş, olgunlaşmış.
* (kız için) Evlenme çağına gelmiş.
* Kanunların belirttiği belli bir yaşı aşmış, toplumsal sorumluluklarını bilme durumunda olan genç.
* Beden, ruh ve duygu bakımlarından olgunluğa erişmiş olan (kimse).
* Gelişimin herhangi bir yönünde veya tümünde duraklama düzeyine erişmiş olan.

yetişkin eğitimi

* Yetişkin kimselere yönelik eğitim ve öğretim programı.

yetişkinlik

* Yetişkin olma durumu.

yetişme

* Yetişmek işi.

yetişme!

* (veya üçüncü kişi için).

yetişmek

* Ulaşmak, ermek, vasıl olmak.
* (vaktinde) Tamam olmak, bitmek, hazırlanmak, hazır olmak.
* Vaktinde varmak, vaktinde bulunmak.
* Bir işe başlamış olanlara veya gidenlere sonradan katılmak.
* Değmek, uzanıp dokunabilmek.
* Vakit bulmak, yapabilmek.
* Yetmek, yeter olmak, kâfi gelmek.
* Bir zamanda yaşamış olmak, bir zamanı veya kimseyi görmüş olmak.
* Üremek, büyümek, olmak.
* Eğitim görmüş olmak, öğrenmek, gelişmek.
* İş görebilecek yaşa gelmek, büyümek.
* Yardım etmek, yardımına koşmak.

yetişmeyesil

* öfke ile söylenen bir ilenme.

yetişmiş

* Gereken niteliğe veya olgunluğa erişmiş.

yetiştirici

* Üretici, müstahsil.

yetiştirilme

* Yetiştirilmek işi.

yetiştirilmek

* Yetiştirilmek işi yapılmak, ulaştırılmak.

* Üretilmek, büyütülmek.

* Eğitilmek.

yetiştirim

* Bir hayvana herhangi bir amaçla birtakım alışkanlıklar ve beceriler kazandırma işi.

yetiştirme

* Yetiştirmek işi.

* Birinin koruyuculuğunda yetişen kimse.

yetiştirme yurdu

* Anne ve babası olmayan veya anne ve babası tarafından bırakılan ve haklarında koruma kararı alınan 7-18 yaşlarındaki çocukların barındırılıp yetiştirildiği eğitim kurumu.

yetiştirmek

* (birini veya bir şeyi) Gitmekte veya gitmek üzere olan bir kimse veya şeye ulaştırmak, ulaşmasını sağlamak.

* (vaktinde) Hazır olmasını sağlamak, tamamlamak, bitirmek.

* Birini gerekli bir iş için tam zamanında bir yere götürmek.

* Üretmek, büyütmek, geliştirmek.

* İletmek, duyurmak.

* Söylenmemesi gereken bir şeyi hemen söylemek.

* (çocuk için) Gelişip büyümesine özen göstermek.

* Eğitim, öğrenim sağlamak.

* Sağlayıp vermek.

* Yetmesini sağlamak.

yetke

* Yaptırma veya yasak etme hakkı veya gücü, sulta, otorite.

* Yeterliğine herkesi inandırarak, bir kimsenin kendisine sağladığı itaat ve güven, velâyet.

yetkeli

* Yetkesi olan, otoriter.

yetki

* Bir görevi, bir işi yasalara verdiği imkânlarla göre, belli şartlarla yürütmeyi sağlayan hak, salâhiyet, mezuniyet.

yetki belgesi

* Bir makam veya organ adına bir işi veya konuyu yürütmekle görevli olduğunu gösteren belge.

yetki devri

* Bir makam veya organın sahip olduğu yetkileri başka bir makam veya organa devretme.

yetki gasbı

* Hukukî bir işlemin yetkisiz bir kimse tarafından ele geçirilmesi.

Yetki Kanunu

* Değişik konularda Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin hükûmete kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi veren kanun.

yetki vermek

* yetki tanımak.

yetkilendirme

* Yetkilendirmek işi veya durumu.

yetkilendirmek

* Birini yetkili kılmak.

yetkili

* Herhangi bir işte yetkisi olan (kimse) salâhiyetli, salâhiyettar.

* Mezun.

yetkili kılmak

* yetkisini kullanma imkânını vermek.

yetkili merci

* Sorumlu ve yetkili makam.

yetkili yargıç

* Bir davayı görmekle ve yürütmekle sorumlu ve ehliyetli hâkim.

yetkin

* Gerekli olgunluğa erişmiş, kâmil, mükemmel.

yetkinleşme

* Yetkinleşmek işi, tekemmül.

yetkinleşmek

* Yetkin bir duruma gelmek, tekemmül etmek.

yetkinlik

* Yetkin olma durumu, olgunluk, kemal, mükemmeliyet.

yetkisini kullanmak

* kendisine verilen yetkinin gereğini yapmak.

yetkisiz

* (herhangi bir işte) Yetkisi olmayan.

yetkisizlik

* Yetkisiz olma durumu.

yetme

* Yetmek işi.

yetmek

* Bir ihtiyacı karşılayacak, giderecek nicelikte olmak.

* Yeterli sebep olmak.

* (kötü bir davranış, durum, tutum için) Yeterli olmak, kâfi gelmek.

* (yaş için) Erişmek, ulaşmak.

* Olgunlaşmak.

* Başkasına ihtiyacı olmamak.

yetmiş

* Altmış dokuzdan sonra gelen sayının adı, 70, LXX.

* Yedi kere on, altmış dokuzdan bir artık olan.

yetmişer

* Yetmiş sayısının üleştirme biçimi, her birine yetmiş, her defasında yetmiş bir arada olan.

yetmişinci

- * Yetmiş sayısının sıra sıfatı, sırada altmış dokuzuncudan sonra gelen.

yetmişlik

- * Bir şeyden içinde yetmiş tane bulunan.
- * Yetmiş yaşında olan.
- * İçinde sıvı maddelerden 0, 700 lt. ölçüsünde bulunan şişe.

yevmî

- * Günlük, gündelik.

yevmiye

- * Bir günlük çalışma karşılığı verilen ücret, gündelik.
- * Her gün.

yevmiye defteri

- * Günlük defter.

yevmiyeci

- * Yevmiye ile çalışan (kimse).

yevmiyeli

- * Yevmiyeye bağlı olan.

yeygi

- * Hayvanlar için saklanan kışlık yiyecek, yem.

Yezidi

- * Musul, Halep ve Bağdat bölgelerinde yaygın bulunan, Tanrı'nın iyiliği, şeytanın kötülüğü temsil ettiğine, Tanrı ile şeytan arasında sürekli bir tartışma olduğuna inanan ve şeytanı yücelten bir İslâm mezhebi.
- * Bu mezhepten olan kimse.

Yezidilik

- * Yezidilerin bağlı olduğu din inancı.

yezit

- * Nefret edilen kimseler için kullanılan bir söz.

yezitlik

- * Yezit olma durumu, yezit gibi davranma, kötülük, hainlik.

yığdırma

- * Yığdırmak işi.

yığdırmak

- * Yığmak işini yaptırmak.

yığlı

- * Yığılmış olan.

yığılıp kalmak

- * birikmek.
- * düşmek, yıkılmak.

yığılışma

- * Yığılışmak işi, izdiham.

yığılışmak

- * Bir yerde birikmek, toplanmak.

yığılma

- * Yığılmak işi.

yığılmak

- * Yığmak işine konu olmak veya yığmak işi yapılmak.
- * Çok sayıda birikmek toplanmak.
- * Düşmek, yıkılmak, kendini tutamayıp çökmek.

yığın

- * Bir şeyin yığılmasıyla oluşturulan küme, tepe.
- * Birçok kimsenin veya nesnenin bir araya gelmesiyle oluşan kalabalık, küme, kitle, kütle.

yığın bulut

- * Keşif ve yoğun nitelikli bulut tabakası.

yığın kültürü

- * Toplumsal yapı ayrılıkları gözetilmeksizin televizyon, radyo, sinema, basın gibi kitle iletişim araçlarıyla yaygınlaştırılan kültür.

yığınak

- * Bir şeyin biriktiği yer, mecma.
- * Bir şeyin bir yerde çokça birikmesi, tecemmu, tahaşşüt.
- * Bir hücreli bitkilerin bir araya gelerek oluşturdukları küme.

yığınla

- * Yığın (olarak), çok, pek çok.

yığıntı

- * Bir araya yığılmış şeyler kümesi.

yığış

- * Yığmak işi veya biçimi.

yığışık

- * Üst üste birikmiş.

yığışım

- * Molozların çimento durumuna dönüşmesiyle oluşan kütle, konglomera.

yığışma

- * Yığışmak işi.

yığışmak

- * Bir araya gelip toplanmak, birikmek.

yığma

- * Yığmak işi.

yığmak

- * Bir tepe oluşturacak biçimde, üst üste koymak.
- * Biriktirmek.
- * Toplamak, bir araya getirmek.

yıkama

- * Yıkamak işi.
- * Bir eriticideki bir veya birkaç çözünür birleşeni ayırmak amacıyla, eriticiyi, toz durumuna getirilmiş bir maddenin içinden yavaş yavaş geçirme.
- * Film üzerinde kalması istenmeyen kimyasal maddelerin akıtılması için an suyla yapılan temizleme.

yıkamak

- * Su veya başka bir sıvı kullanarak bir şeyi temizlemek.
- * Çözünmeyen bir çökeltiden ayrılması istenen suda çözünür maddeleri, yıkama yoluyla temizlemek.

yıkamış

* Yıkanmak işi veya biçimi.

yıkanma

* Yıkanmak işi.

yıkanmak

* Yıkamak işi yapılmak veya yıkamak işine konu olmak.

* Kendi vücudunu yıkamak, banyo yapmak.

yıkarma

* Yıkarmak işi.

yıkarmak

* Yıkamak işini yaptırmak.

yıkayıcı

* Yıkama işini yapan kimse.

* Lâboratuvarda filmlerin yıkama işini yöneten kimse.

yıkayış

* Yıkamak işi veya biçimi.

yıkı

* Yıkılan bir şehir veya yapıdan arta kalan taş, duvar gibi şeylerin hepsi, ören, harabe.

yıkıcı

* Bir şeyin zarar görmesine, bozulmasına, yok olmasına, ortadan kalkmasına yol açan, tahripkâr.

* Yıkmacı.

yıkıcılık

* Bozup yok etme durumu.

yıkık

* Yıkılmış olan, harap, viran.

yıkık dökük

* Harabe, eski.

yıkıla yıkıla

* Düşecek gibi olarak, yalpalayarak.

yıkılış

* Yıkılmak işi veya biçimi.

yıkılma

* Yıkılmak işi.

yıkılmak

* Yıkma işi yapılmak veya yıkmak işine konu olmak.

* Herhangi bir sebeple çökmek, göçmek.

* Devrilmek, yığılmak.

* (istenmeyen biri için) Çekilip gitmek, defolmak.

* Yok olmak, mahvolmak.

* Yüklenmek.

yıkım

* Yıkma işi.

* Yok olmaya sebep olabilecek şey, büyük zarar, felâket.

yıkım olmak

* büyük zarara yol açmak.

yıkımcı

* Yapıları yıkma işini yapan kimse.

yıkıntı

* Yıkılma, yıkım, mahvolma.

* Yıkılan bir şeyin parçaları, kalıntıları, enkaz.

yıkıntı olmak

* birini çok zarara sokmak.

yıkış

* Yıkma işi veya biçimi.

yıkışma

* Yıkışmak işi.

yıkışmak

* Güreşmek.

yıkkın

* Yıkılacak duruma gelmiş, harap.

yıkkınlık

* Yıkkın olma durumu, haraplık.

yıkma

* Yıkma işi.

yıkmacı

* Yıkılması uygun görülen bir yapının yıkılması işini üstlenen ve yıkıntılarını satın alan kimse, yıkıcı.

yıkma

* Kurulu bir şeyi parçalayarak dağıtmak; bozmak, tahrip etmek.

* (insan, hayvan ve ağaç için) Devirmek.

* Bir yana eğmek.

* Yıkımına yol açmak, mahvına sebep olmak.

* (birine) Yükleme.

* (yük için) İndirmek.

yıktırılma

* Yıktırılmak işi.

yıktırılmak

* Yıkma işi yaptırılmak.

yıktırma

* Yıktırma işi.

yıktırmak

* Yıkma işini yaptırmak.

yıl

* Yer yuvarlağının, Güneş çevresinde tam bir dolanım yapması için geçen 365 gün, 5 saat ve 49 dakikalık

zaman.

* (miladî takvime göre) Ocak ayının birinde başlayıp aralık ayının otuz birinde sona eren on iki aylık dönem,

sene.

* Başlangıç tarihi belli olmayan on iki aylık süre.

* Bir gezegenin Güneş çevresindeki dolanım süresine o gezegenin adı ile kullanılarak yıl denir.

yıl aşırı

* Birer yıl ara ile.

yıl dönümü

* Herhangi bir olayın üzerinden bir yıl geçtikten sonra yeni bir yılın başladığı gün.

yıl halkası

* Ağaçta, bir büyüme döneminde oluşan çembersel bölüm.

yıl on iki ay

* sürekli olarak, sürekli bir biçimde.

yıl uğursuzun

* arsız, yüz­süz kimselerin el üstünde tutulduğu zamanı anlatır.

yılan

* Sürün­gen­ler­den, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı.

* Sinsi ve hain.

yılan balığı

* Yılan balığıgillerden, yılan benzeyen, kaygan derili, ince uzun ve eti beğenilen bir balık (Anguilla).

yılan balığıgiller

* Örnek türü yılan balığı olan, kanı­nı­lan yüzgeçsiz balıklar familyası.

yılan çıyan

* Zehirli sürün­gen­lere verilen ad.

yılan çiçeği

* Kıvrımlı eğrelti otunun bir türü.

yılan derisi

* Deri sanayii­nde çok beğenilen ve yılan derisinin işlenmiş biçimi.

yılan gibi

* hain, sevimsiz ve soğuk kimseler için söylenir.

yılan gibi sokmak

* bir kimseye sinsice kötülük etmek.

yılan gömleği

* Yılanların üzerinden her yıl sıyrılarak değişen üst deri.

yılan hikâyesi

* Uza­yıp giden, bir türlü sonuca bağlanamayan sorun.

yılan kavı

* Bkz. yılan gömleği.

yılan kemiği

* Yapana hiçbir zaman huzur ve rahat yüzü göstermeyen suç.

yılan taşı

* Rengi ve billûr yapısı farklı birçok türü olan, perido ve diğer minerallerin başkalaşmasıyla oluşan kütle, parpı, serpantin.

yılanbaşı

* Atların takımlarına süs olarak takılan bir çeşit deniz böceği kabuğu.

yılanca

* Yılan besleyen veya yılan oynatan kimse.

yılancık

* Streptokok denilen mikropların bir sıyrığa veya yaraya bulaşarak yaptıkları hastalık, kızıl yörük.

* Kemik veremi.

yılancıl

* En çok yılanla beslenen bir kuş (Threshkiornis aethiopica).

yılandili

* Küçük eğrelti otu (Ophioglossum).

yılanın kuyruğuna basmak

* kötü bir kimseye kötülük yapacak fırsat vermek.

yılanığnesi

* Kemikli balıklar takımının deniziğnesigiller familyasından bir balık türü.

yılankavi

* Dolambaçlı, dolanarak giden.

yılayanıstığı

* Yılayanıstığıgillerden, sulak ve nemli yerlerde yetişen, kök sapında süt görünüşünde, yakıcı ve acı bir öz su bulunan zehirli bir bitki (Dracunculus vulgaris).

yılayanıstığıgiller

* Bir çeneklilerden, danaayağı, yılayanıstığı vb. cinsleri içine alan bir bitki familyası.

yılbaş

* Ocak ayının birinci günü.

yıldan yıla

* Her yıl.

yıldır yıldır

* Sallanarak, koşturarak.

Yıldırak

* Süheyl.

yıldırak

* Parıldayıcı, parıldayan.

* Şimşek.

yıldırama

* Yıldırarak durumu.

yıldırarak

* Parıldamak.

yıldırılma

* Yıldırarak işi.

yıldırılmak

* Yıldırarak işine konu olmak.

yıldırım

* Gök gürültüsü ve şimşekle görülen, hava ile yer arasındaki elektrik boşalması.

* İsim tamlamalarında belirten olduğunda belirtilenin çok hızlı yapıldığını anlatır.

yıldırım aşkı

* Birden bire oluşan aşk.

yıldırım gibi

* büyük bir hızla.

yıldırım nikâhı

* Özel durumlarda işlemlerin kısaltılmasıyla yapılan nikâh.

yıldırım siperi

* Bkz. yıldırımkıran.

yıldırım takla

* Başı yere değdirmeden tek omuz üzerinde, tek elle apansız atılan takla.

yıldırım telgraf

* Haberleşmede çok acele gönderilen telgraf.

yıldırımkıran

* Yıldırımsavar.

yıldırımla vurulmuşa dönmek

* apansız kötü bir durum karşısında kalıp ne yapacağını bilememek.

yıldırımları üstüne çekmek

* bazı davranışlarıyla birçok kimseyi kızdırarak, saldırılarına, eleştirilerine yol açmak.

yıldırımlı

* (hava için) Yıldırım oluşan, yıldırım düşen.

yıldırımlık

* Bkz. yıldırımsavar, paratoner.

yıldırımsavar

* Yıldırımların zararını önlemekte kullanılan, ucunda bakır veya plâtin bulunan, 5-10 m uzunluğunda demir çubuk ve bununla toprak veya kuyu arasında çekilen bakır telden oluşan koruma aracı, siperisaika, yıldırımkıran, paratoner.

yıldırma

* Yıldırmak işi.

yıldırma

* Korkutmak, sindirmek, yılgınlığa uğratmak, yılmasına sebep olmak.

yıldız

* (Güneş ve Ay dışında) Gökyüzünde görülen ışıkl gök cisimlerinden her biri.
* Sinema ve müzikhol sanatçısı, star.
* Bir toplulukta, bir meslekte, üstün başarı gösteren kimse.
* Bir noktadan çevreye doğru çekilmiş birçok kısa çizgiden veya üçgenden oluşan şekil.
* Kuzey.
* Baht, şans, talih.
* Yıldız biçiminde olan.

yıldız akmak (kaymak veya uçmak)

* (yıldız) gökyüzünde hızla yer değiştirmek.

yıldız anasonu

* Manolyagillerden, Japonya'da yetişen, meyveleri zehirli bir ağaççık (İllicium anisatum).

yıldız barışıklığı

* Karşılıklı iyi geçinme, hoş geçinme.

yıldız bilimci

* Yıldız bilimi ile uğraşan kimse, astronom.

yıldız bilimcilik

* Yıldız bilimcinin işi veya mesleği.

yıldız bilimi

* Astronomi.

yıldız böceği

* Ateş böceği.

yıldız çiçeği

* Birleşikgillerden çiçekleri katmerli, yıldız biçiminde ve türlü renkte bir süs bitkisi, dalya (Dahlia).

yıldız falcılığı

* Yıldızların etkilerinin incelenmesi yoluyla insanların yazgısını önceden görme ve karakterlerini belirleme uğraşısı, münecimlik, astroloji.

yıldız falcısı

* Yıldız falcılığı ile uğraşan kimse, münecim, astrolog.

yıldız günü

* Bir yıldızın öğlenden art arda iki geçişi arasındaki zaman süresi.

yıldız karayel

* Karayel ile yıldız (kuzey) arasında esen yel.

* Kuzey ile kuzeybatı arası.

yıldız kurdu

* Ateş böceği.

yıldız kümesi

* Aynı takımdan meydana gelen yıldız topluluğu.

yıldız omurlular

* Omurgalı hayvanlardan balıklar sınıfının köpek balıklar takımının bir alt sınıfı.

yıldız poyraz

* Kuzeydoğu ile yıldız (kuzey) arasından esen yel.

* Kuzey ile kuzeydoğu arası.

yıldız saati

* Yıldız zamanını esas alan zaman birimi.

yıldız savaşı

* Bilim kurgu filmlerde yıldızlar arasında geçen savaş.

yıldız tabya

* Girintili ve çıkıntılı yapısıyla yıldız meydana getiren tabya.

yıldız taşı

* İçinde, ışık altında parlayan mika tanecikleri bulunan, sarı esmer renkte bir kuvars türü.

yıldız yağmuru

* Birçok akan yıldızın birden görünmesi.

yıldız yasemini

* Zakkumgiller familyasından her mevsim yeşil olma özelliğini koruyan odunsu bir bitki.

yıldız yeli

* Kuzeyden esen soğuk yel.

yıldız yılı

* Yıldız gününü temel olarak alan zaman birimi.

yıldız zamanı

* Yıldız saati.

yıldız1 (veya yıldızları) barışmak

* aralarında görüş, duygu ve düşünce bakımından birbiriyle anlaşmış, uyuşmuş olmak.

yıldız1 dişi

* Herkesçe sevilen, sempatik.

yıldız1 düşük

* Şanssız, talihsiz; gözden düşmüş.

yıldız1 parlamak

* başarı yönünden herkesin dikkatini çekecek bir duruma gelmek, ün kazanmak.

yıldız1 sönmek

* ününü yitirmek.

yıldızlama

* Yıldızlamak işi.

yıldızlamak

* Rüzgâr kuzeyden esmeye başlamak.

* Bulutlar sıynılıp yıldızlar görünür olmak.

yıldızlar arası

* Yıldızlar arasında oluşan veya bulunan durum.

yıldızları saymak

* geceleri uyku uyuyamamak.

yıldızlaşma

* Yıldızlaşmak işi veya durumu.

yıldızlaşmak

* Yıldız durumuna gelmek.

yıldızlı

* Üzerinde yıldız bulunan.

* Bulutsuz, duru, açık.

yıldızlık

* Yıldız olma durumu.

yıldızsı

* Yıldızı andıran, yıldıza benzeyen.

yıldızsız

* Bulutlu, kapalı, açık olmayan.

yılgı

* Belirli nesneler veya durumlar karşısında duyulan, olağan dışı güçlü korku, dehşet, fobi.

yılgın

* Yılmış, korkmuş olan.

* Bıkmış, usanmış.

* Morali bozulmuş, çökmüş.

yılgın yılgın

* Ürkerek.

yılgınca

* Yılgın (bir biçimde).

yılgınlık

* Yılgın olma durumu veya yılgınca davranış.

yılık

* Çarpık, eğri (ağız).

* Şaşsı (göz).

yılışık

* Yapmacık bir gülüşle hoşla gitmeye çalışan.

yılışık yılışık

* Yılışık bir biçimde, yılışığa yakıştır.

yılışıkça

* Yılışık (bir biçimde).

yılışıklık

* Yılışık olma durumu.

yılışkan

* Hoşla gitmek düşüncesiyle sürekli olarak ve yapmacıklı bir biçimde gülen kimse, sırnaşık.

yılışkanlık

* Yılışık olma durumu, yılışıkça davranış.

yılışma

* Yılışmak işi.

yılışmak

* Hoşla gitmek düşüncesiyle yapmacıklı bir gülüşle gülmek veya yapma bir tavırla davranmak.

yılıkı

* At, eşek gibi tek tırnaklı hayvan sürüsü.

* Başboş bırakılmış at veya eşek.

yılıkıcı

* Yılık işiyle uğraşan kimse.

yılıkılık

* Yılıya ayrılmış at.

yıllama

* Yıllamak işi.

yıllamak

* Bir yerde uzun süre kalmak.

yıllanma

* Yıllanmak işi.

yıllanmak

* Bir yılını doldurmak.

* Üzerinden bir veya daha çok yıl geçmek.

* Uzun bir süre geçmek.

yıllar yılı

* Uzun yıllardan beri.

yıllarca

* Yıllar boyu, birçok yıl.

yıllatma

* Yıllatmak işi veya durumu.

yıllatmak

* Üzerinden çok zaman geçirmek.

yıllığna

* bir yıl süresince.

yıllık

* Yapımından veya doğumundan başlayarak üzerinden bir yıl geçmiş olan.

* Bir yıl için, senelik; senevî.

* Yılda bir yapılan.

* Bir yılda verilen ücret.

* Yılda bir çıkan ve o yılın olgularını anlatan kitap; bülten, dergi gibi eser, salname.

yıllık ortalama

* Bir yılın verilerine göre alınan ortalama oran.

yıllıkçı

* Bkz. yıllıklı.

yıllıklı

* Ücreti yılda bir verilen.

yılma

* Yılmak işi.

yılmak

* Bir işten gözü korkup vazgeçmek.

* Bıkmak, usanmak.

yılmaz

* Bir işten gözü korkup vazgeçmeyen, yılmayan.

yılmazlık

* Bir işten gözü korkup vazgeçmeme, yılmama durumu.

yıprak

* Yıpranmış, aşınmış, eski.

yıpramak

* Aşınıp eskimek, incelmek.

yıpranma

* Yıpranmak işi.

* Doku bozukluğu, lezyon.

yıpranmak

* Zamanla veya çok kullanılma sonucu aşınmak, eskimek.

* (makine veya makine parçaları için) Aşınıp bozulmak.

* Çeşitli etkenlerle eski gücü kalmamak.

* Saygınlığı azalmak.

yıpratıcı

* Yıpratıcı, gücü kıran, azaltıcı.

yıpratma

* Yıpratmak işi.

yıpratmak

* Yıpranmış duruma getirmek, eskitmek.

* (törlü etkenler) Eski gücünü yok etmek.

yır

- * Ezgi, türkü, nağme.
- * Şiir.

yırık

- * Yırılmış, yırtılmış.

yırlama

- * Yırlamak işi veya durumu.

yırlamak

- * Türkü, şarkı söylemek, ırlamak, teganni etmek.

yırtıcı

- * Etleriyle beslenmek için başka hayvanları parçalayarak yiyen (hayvan).
- * Kan dökmekten, insan öldürmekten zevk alan (kimse).
- * (ses) Tiz, yüksek.
- * İş bitiren, mahir.

yırtıcı hayvan

- * Vahşî hayvan.

yırtıcı kuş

- * Ehlileştirilmemiş vahşî kuşlara verilen genel ad.

yırtıcılar

- * Örnek hayvanı kartal veya baykuş olan, pençeli, eğri gagalı, et obur kuşlar takımı.

yırtıcılık

- * Yırtıcı, vahşî olma durumu.

yırtık

- * Yırtılmış olan.
- * Utanması, çekinmesi olmayan.
- * Eskimiş, parçalanmış.
- * (ses) Cırlak, tiz, keskin.
- * Yırtılma sonucu oluşmuş yarık.

yırtık pırtık

- * Parça parça olmuş, eskiyip parçalanmış, eski püskü.

yırtıkça

- * Girişken, becerikli.
- * Hafifmeşrep, oynak, cazibeli.

yırtıklık

- * Yırtık olma durumu.
- * Utanmazlık, çekinmezlik.

yırtılış

- * Yırtılmak işi veya biçimi.

yırtılma

- * Yırtılmak işi.

yırtılmak

- * Yırtmak işi yapılmak veya yırtmak işine konu olmak.
- * Çekinmesi, sıkılması kalmamak.

yırtılmış

- * Yırtık, utanmaz.

yırtılmışlık

* Yırtılma hâli.

yırtınış

* Yırtınmak işi veya biçimi.

yırtınma

* Yırtınmak işi.

yırtınmak

* Parçalanırcasına bağırarak.

* Bir konu ile kendini yoracak kadar çok uğraşmak.

yırtış

* Yırtmak işi veya biçimi.

yırtlak

* Göz kuyruğu yırtılmış gibi açık duran (göz).

yırtma

* Yırtmak işi.

yırtmaç

* Çoğunlukla giysilerde etek, parça veya kol yeminde, dikilmemiş uzunca açıklık.

yırtmaçlı

* Yırtmacı olan.

yırtmaçsız

* Yırtmacı olmayan.

yırtmak

* Kâğıt, kumaş gibi bükölüp katlanan şeyleri iki ucundan kesici araç kullanmadan çekip ayırmak veya parçalara ayırmak.

* Vücudu kanatacak kadar derin çizmek.

* Yok etmek, bastırmak.

* Zorlamak.

* Sağrısını mahmuzla yaralayarak binek hayvanını alıştırarak.

yırttırma

* Yırttırmak işi veya durumu.

yırttırmak

* Yırtmak işini yaptırmak.

yısa

* Birçok kişinin yaptığı işlerde gayret vermek için söylenen söz.

yısa beraber!

* hep birlikte.

yısa etmek

* çekmek.

yısa yısa

* Olsun olsun, en çok.

Yıva

* Oğuz Türklerinin 24 boyundan biri.

yıvış yıvış

* Cıvık cıvık.

yıvışık

* Yılışık.

yıvışıklık

* Islaklık, kayganlık, yapışkanlık.

yıvışma

* Yıvışmak işi veya durumu.

yıvışmak

* Cıvık bir duruma gelmek, cıvıklaşmak.

* Teklifsiz ve lâubalî olmak.

yiddiş

* Yahudi Almancası.

yiğit

* Güçlü ve yürekli, kahraman alp.

* Delikanlı, genç erkek.

* Gözü pek, düşüncelerini açıkça söylemekten çekinmeyen (kimse).

yiğitbaşı

* Esnaf loncalarının kararlarını yürüten kimse.

yiğitçe

* Yiğit gibi, yiğide yaraşır bir (biçimde) yüreklilikle.

yiğitleme

* Koçaklama.

yiğitlendirme

* Yiğitlendirmek işi, yüreklendirme, cesaretlendirme.

yiğitlendirmek

* Yüreklendirmek, cesaretini artırmak, cesaretlendirmek.

yiğitlenme

* Yiğitlenmek, yiğitleşmek işi, yüreklenme, cesaretlenme.

yiğitlenmek

* Yüreklenmek, yiğitlik etmek, cesaret etmek.

yiğitleşme

* Yiğitleşmek işi veya durumu.

yiğitleşmek

* Yiğitlik etmek, yiğit durumunda olmak.

yiğitliğe leke (bok) sürmemek

* mertliğe aykırı davranışta bulunmamak.

yiğitlik

* Yiğit olma durumu, yiğitçe davranış, yüreklilik, cesaret.

yiğitlik etmek

* yüreklilik, cesaret göstermek.

yiğitlik sende kalsın

* Özveri, hoşgörü ve ılımlılık öğütleyen söz.

yiğitlik taslamak

* yığtımış gibi davranmak.

yilbik

* Bkz. sara.

yine

* Bkz. gene.

yineleme

* Yinelemek işi, tekrarlama.

* Bir cümle içinde veya arka arkaya gelen cümlelerde bir kelimenin veya bir parçanın şu dizide görüldüğü gibi tekrarlanması.

yinelemek

* Tekrar etmek, tekrarlamak.

yinelemeli

* Üst üste, veya tekrar tekrar yapılan, mükerrer.

yineleniş

* Yinelenmek işi veya biçimi.

yinelenme

* Yinelenmek işi.

yinelenmek

* Yinelemek işi yapılmak, tekrarlanmak.

yineletme

* Yineletmek işi.

yineletmek

* Yinelemek işini yaptırmak, tekrarlatmak.

yineleyiş

* Yinelemek işi veya biçimi.

yirik

* Yank, yırtık.

* Üst dudağı yank olan (kimse).

yirmi

* On dokuzdan sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren işaret, 20, XX.

* İki kere on; on dokuzdan bir artık olan (sayı).

yirmi beşlik

* Yirmi beş kuruş veya lira değerinde olan.

* Yirmi beş adetten oluşan.

yirmi yaş dişi

* Bkz. akıl dişi.

yirmilik

* Yirmi lira değerinde kâğıt para.

* İçinde yirmi tane bulunan.

* Yanm kuruş değerinde para, yirmi para.

yirminci

* Yirmi sayısının sıra sıfatı, sırada on dokuzuncudan sonra gelen.

yirmişer

* Yirmi sayısının üleştirme sıfatı, her birine yirmi, her kezinde yirmisi bir arada olan.

yirmiſerlik

* İçinde yirmi tane bulunan.

yitik

* Yitmiſ olan, kayıp, zayi.

* Kaybedilmiſ, yitirilmiſ nesne.

yitiklik

* Yitik olma durumu.

yitim

* Yok olma, kaybolma, kayıp, zayi.

yitiſ gitmek

* görünmez olmak, ortadan kakmak.

yitirilme

* Yitirmek iſi.

yitirmek

* Yitirmek iſi yapılmak.

yitiriſ

* Yitirmek iſi veya biçimi.

yitirme

* Yitirmek iſi.

yitirmek

* Ne olduğunu, nerede bulunduğunu bilememek, kaybetmek.

* Bazı nitelik veya özelliklerin yok olması durumuna uğramak, kaybetmek.

* (lmle) Kaybetmek.

* Yanlıſ yola girmek, kaybolmak.

yitme

* Yitmek iſi, yitim.

yitmek

* Yok olmak, ortadan kalkmak, kaybolmak.

* Görünmez olmak.

* Sahip olunan bir ſey elden çıkmak.

yiv

* Bir yüzeyin üzerindeki ince izgi.

* Bir diſli arkta veya bir vidada iki diſ arasında kalan çukur bölüm.

* Bir sütün gövdesinin veya bir vazo karnının çevresine eſit aralıklarla paralel veya sarmal olarak uzunlamasına açılan oyuk.

* Ek izgisi.

* (sa için) Ayırma yeri.

yivaar

* Metal ubuk ve borulara diſ açan alet, pafta.

yivleme

* Yivlemek iſi.

yivlemek

* Dikerek eklemek.

* (köpek) Koklayarak izlemek.

* Bileyerek keskinleſtirmek, sivriltmek.

yivli

* Yivi olan, üzerine yiv açılmış olan.

yiyecek

* Yenmeye elverişli olan her şey.
* Yenebilen.

yiyci

* Yiyen.
* Rüşvet alan (kimse), mürtekip, mürteşi.
* Çok yiyen, obur.

yiycilik

* Yiyici olma durumu, irtikâp.
* Yiyiciye yakışır davranış.

yiym

* Yemek işi.

yiym yeri etmek (veya yapmak)

* bir yeri kendi çıkarına kullanmak.

yiymli

* Zevkle yenen.

yiymti

* Yiyecek, yenilecek şeyler.

yiymtili

* Lezzetli.

yiym bitirmek

* tüketmek.
* onmaz duruma getirmek, yıkımına sebep olmak.
* sürekli olarak tedirgin etmek, üzme, hırpalamak.

yiym içmek

* karın doyurmak, beslenmek.

yiymş

* Yemek işi veya biçimi.

yo

* Hayır.
* Yapmam, istemem, kabul etmem, anlamlarında itiraz ünlemi.

yobaz

* Dinde bağnazlığı aşırılığa vâdîran, başkalanna baskı yapmaya yönelen (kimse).
* Bir düşünceye, bir inanca aşım ölçüde bağlı olan (kimse).
* Kaba saba, inceliksiz (kimse).

yobazca

* Yobaz (bir biçimde).

yobazlaşma

* Yobazlaşmak işi.

yobazlaşmak

* Yobaz duruma gelmek.

yobazlık

* Yobaz olma durumu, yobazca davranış.

yoga * Ruhî yaşama ve bedene egemen olmayı amaçlayan Hint felsefe sistemi.

yogi * Yoga felsefesini uygulayan kimse.

yoğ * Eski Türklerde ölümler için yapılan tören.

yoğalma * Yoğalmak işi veya durumu.

yoğalmak * Varlığı ortadan kalkmak, yok olmak.

yoğaltıcı * Tüketici.

yoğaltılma * Yoğaltılmak işi veya durumu.

yoğaltılmak * Yoğaltmak işi yapılmak.

yoğaltım * Yoğaltmak işi, tüketim, istihlâk.

yoğaltma * Yoğaltmak işi.

yoğaltmak * Kullanarak, harcayarak yok etmek, tüketmek, istihlâk etmek.

yoğrulma * Yoğrulmak işi.

yoğrulmak * Yoğurmak işi yapılmak veya yoğurmak işine konu olmak.
* Özellikleri, nitelikleri birbirine karıştırılmak.
* (metal kap) Bir yere çarparak bir yanı eğrilmek, yamulmak.
* Bazı konularla sürekli uğraşma sonucu tecrübe sahibi olmak.

yoğrum * Yoğurmak işi.

yoğun * Hacmine oranla, ağırlığı çok olan, kesif.
* Koyu, ağır, kalın.
* (koku vb.) Etkisi güçlü olan, ağır.
* Artmış, çoğalmış bir durumda olan.
* Dolu, sıkı, çok.
* (elek, iğne için) Kaba, kalın, iri.
* Şişman, iri, tombul.

yoğun bakım * Ağır hastaların tedavisi için uygulanan özel bakım.

yoğun teker * Kompakt disk.

yoğunlaş

* İçinde akımsız elektrik yükü biriktirilen cihaz, kondansatör.

yoğunlaşma

- * Yoğunlaşmak işi.
- * Buharın sıvı veya katı duruma geçmesi.
- * Birden çok molekülün genellikle su yitirerek bir tek moleküle dönüşmesi olayı.

yoğunlaşmak

- * Yoğun duruma gelmek, tekâsüf etmek.

yoğunlaştırma

- * Yoğunlaştırmak işi.

yoğunlaştırmak

- * Yoğun duruma getirmek, teksif etmek.

yoğunluk

- * Yoğun bir maddenin özelliği.
- * Bir cismin, bir santimetre küplük kütleinin aynı hacimdeki +4°C lik suya göre oranı, kesafet.

yoğunlukölçer

- * Sıvıların yoğunluğunu ölçen araç, dansimetre.

yoğurma

- * Yoğurmak işi.

yoğurmak

- * Katı veya toz durumundaki bir maddeyi herhangi bir sıvı ile karıştırarak hamur durumuna getirmek.
- * Bir kişiye istenilen nitelikleri kazandırmak, yeteneklerini geliştirmek.

yoğurt

- * Maya katılarak koyulaştırılmış beyaz, kıvamlı süt ürünü.

yoğurt çalmak

- * yoğurt yapmak için süte yoğurt mayası koymak.

yoğurt çiçeği

- * Papatya.

yoğurt çorbası

- * Yoğurt ve yağ karışımı yapılan çorba.

yoğurt gibi

- * koyu ve katılaşmış nesneler için kullanılır.

yoğurt otu

- * Kök boyasigillerden, çiçekli dal uçlarında sütü kestirmekte kullanılan bir maya bulunan, bir yıllık veya çok yıllık otsu bitki (Galium).

yoğurt tatlısı

- * Yoğurttan ve şekerden yapılan tatlı.

yoğurtçu

- * Yoğurt yapan veya satan kimse.

yoğurtçuluk

- * Yoğurt yapma veya satma işi.

yoğurthane

- * Yoğurt yapılan yer.

yoğurtlama

* Yoğurtlamak işi veya durumu.

yoğurtlamak

* Yoğurt katmak.

yoğurtlu

* İçine yoğurt katılmış, içinde yoğurt bulunan.

yoğurtlu kebab

* Dilimlenmiş, küçük pide, yoğurtlu ve şiş köfteden oluşan yemek.

yoğurtma

* Yoğurtmak işi veya durumu.

yoğurtmak

* Yoğurmak işini yaptırmak.

yoğurum

* Yoğrulacak kadar olan.

yok

* Bulunmayan, mevcut olmayan nesne, kimse vb., var karşıtı.

* Yasaklanmış olan şey, yasak.

* Olmayan, bulunmayan şey.

* "Hayır" anlamında kullanılır.

* Birbirine karşıt iki cümleden, ikincisinin başına getirilir.

* Birinin söylediği sözlerden genelde kuşkulandığında veya sözler hafıfsendiğinde kullanılır.

* Savunulan bir düşüncüyü doğrulayan sözün başına getirilir.

yok canım

* Öyle şey olmaz, hayır, inanmayın.

* sahi mi, öyle mi?.

yok devenin başı

* çok abartılı bir söz karşısında kullanılır.

yok devenin pabucu

* Bkz. yok devenin başı.

yok etmek

* varlığına son vermek, ortadan kaldırmak, ifna etmek, izale etmek.

yok oğlu yok

* ortalıkta yok, hiç yok.

yok olmak

* ortadan kalkmak, kaybolmak, varlığı sona ermek.

yok pahasına

* Kâr elde etmeksizin, değerinden çok düşük.

yok pahasına (satmak, almak veya gitmek)

* son derece ucuz.

yok satmak

* bir malı yokluğu yüzünden satamamak.

yok yere

* Hiçbir gereği ve yararı olmadan.

yok yok

* ne istersen var.

* hayır hayır!.

yok yoksul

* Zengin olmayan, fakir.

yokçu

* Hiççi, nihilist.

yokçuluk

* Hiççilik, nihilizm.

yoklama

* Yoklamak işi, kontrol.

* Bir topluluğu oluşturan üyelerin belli bir zaman ve yerde bulunup bulunmadığını anlamak için yapılan sayma işlemi.

* Okullarda öğrencilerin bilgisini anlamak için yapılan küçük sınav.

yoklamacı

* Kalelerdeki savaş araç ve gereçlerini bakımdan geçirmek için başshirden gönderilen görevli.

* Künye defterine göre askerin bakımı ve denetimiyle görevli kimse.

yoklamak

* El ile dokunarak incelemek.

* Bakmak, gözden geçirmek, kontrol etmek.

* Durum, bilgi, niyet vb. yi belirlemeye veya anlamaya çalışmak.

* Ziyaret veya sağlığını sormak amacıyla birine gitmek.

* Ara sıra etkisini göstermek.

* Aramak, araştırmak.

yoklanma

* Yoklanmak işi.

yoklanmak

* Yoklamak işine konu olmak.

yoklatma

* Yoklatmak işi.

yoklatmak

* Yoklamak işini yaptırmak.

yokluk

* Yok olma, bulunmama durumu, adem, fıkdan, gaybubet, varlık karşıtı.

* Fakirlik.

* Hiçlik.

yokluk eki

* Bir ismin önüne gelerek yok olma durumunu belirten yabancı kökenli ek.

yoksa

* Bir düşüncenin, bir davranışın, bir tutumun ters olma ihtimalini anlatmak için kullanılır.

* Sayıları ihtimallerin dışında bir ihtimali bildirmek için kullanılır.

yoksul

* Geçinmekte çok sıkıntı çeken (kimse), fakir.

* İstenilen nitelikte ve özellikte olmayan, yetersiz.

yoksullaşma

* Yoksullaşmak işi.

yoksullaşmak

* Yoksul duruma gelmek.

yoksullaştırma

* Yoksullaştırmak işi veya durumu.

yoksullaştırmak

* Yoksul duruma getirmek, fakirleştirmek.

yoksulluk

* Yoksul olma durumu, sefillik, sefalet, fakirlik.

* Verimsizlik, yetersizlik.

yoksulluk çekmek

* sürekli yoksulluk içinde bulunmak.

yoksun

* Belli bir şeyden kendisinde olmayan, belli bir şeyin yokluğunu çeken, mahrum.

yoksun bırakmak (etmek veya kılmak)

* yoksun duruma getirmek, bir şeyin yokluğunu çektirmek.

yoksun kalmak

* belli bir şeyin yokluğunu çekmek.

yoksun olmak

* belli bir şeyin yokluğunu çekmek.

yoksunlu

* Yokluk bildiren.

yoksunluk

* Yoksun olma durumu, mahrumiyet

yoksunma

* Yoksunmak işi veya durumu.

yoksuz

* Yoksul.

* Yok olmuş, yok olan, bulunmayan.

yoksuzluk

* Yoksulluk.

* Yoksuz olma durumu, bulunmama.

yoktan var etmek

* yaratmak, ortaya çıkarmak.

yokum

* Bkz. Ben yokum.

yokumsama

* Yokumsamak işi veya durumu.

yokumsamak

* Var olan bir şeyi yok olarak kabul etmek, inkâr etmek.

yokuş

* Yükselerek devam eden yol, iniş karıştı.

* Bazen iniş yerine de kullanılır.

yokuş aşağı

* (yokuşta) Aşağıya doğru.

* Başarısızlığa doğru.

yokuş yukarı

* (yokuşta) Yukarıya doğru.

yokuşa koşturmak

* bir konuda güçlük çıkarmak.

yokuşçu

* Özellikle tepe ve yamaçlı yollarda başarılı olan bisiklet yarışçısı.

yol

- * Karada, havada, suda bir yerden bir yere gitmek için aşılacak uzaklık, tarik.
- * Karada insan veya hayvanların geçmesi için açılan veya kendi kendine oluşmuş, yürümeye uygun yer.
- * Genellikle yerleşim alanlarını bağlamak için düzeltilerek açılmış ulaşım şeridi.
- * İçinden veya üstünden bir sıvının geçtiği, aktığı yer.
- * Yolculuk.
- * Gidiş çabukluğu, hız.
- * Bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken çare, yöntem.
- * Davranış, tutum, gidiş veya davranış biçimi.
- * Uyulan ilke, sistem, usul, tarz.
- * Gaye, uğur, maksat.
- * Uzun çizgi.
- * Kez, defa.

yol açmak

- * yol yapmak.
- * kapanmış olan yolu geçilir duruma getirmek.
- * kalabalık bir yerde genellikle saygı değer bir kişinin geçmesi için kenara çekilip yol vermek.
- * bir olayın sebebi olmak.
- * davranışlarıyla başkalarına örnek olmak.

yol ağız

* Bir yolun başlangıcı veya bir yolun başka yollarla kesiştiği yer.

yol almak

* yolda ilerlemek.

yol aramak

* çare bulmaya çalışmak.

yol ayrımı

* Yolların birbirinden ayrıldığı yer.

yol azığı

* Yol boyunca yenilecek maddeler.

yol bel

* Geçilen yer, yol.

yol boyu

- * Kara yolunda kenar.
- * Yolculuk süresi.

yol bulmak

* çare bulmak.

yol çizmek

* bir konuda plân yapmak.

yol erkân

* davranış kuralları.

yol erkân

* Usul, yöntem, davranış bilgisi.

yol etmek

* o yere sık sık gitmek.

yol evlâdı

* Yol arkadaşı.

yol gitmek

* yolda ilerlemek. görünmek yola gitmek gerekmek.

yol göstermek

* kılavuzluk etmek, yolu bilmeyene anlatmak, tarif etmek.

* ne yapılacağını, nasıl davranılacağını öğretmek.

yol gözlemek

* bir şeyin olmasını ummak, beklemek.

yol halısı

* Odalar arasında veya koridorlarda serilen, dar ve uzun halı, yolluk.

yol işareti

* Yanış yolunda, yol gösteren oklar veya levhalar.

yol iz bilmek

* gideceği yolu ve yeri bilmek.

* görgülü davranmak.

yol kesmek

* geçmesine engel olmak, durdurmak.

* ıssız yerlerde soygunculuk yapmak.

* (motor vb.) hızını azaltmak, devrini düşürmek.

yol kilimi

* Dar ve uzun olarak dokunmuş kilim türü.

yol parası

* Yolculuk sırasında harcanmak için ayrılmış para.

yol şaşmak

* yol çatallaşıp karışmak.

yol tepmek

* çok uzun bir süre yürümek.

yol tutmak

* yaşayış ve davranışını kendine göre bir düzende sürdürmek.

* bir yoldan kimseyi geçirmeyecek biçimde düzen kurmak.

yol uğrağı

* Geçerken uğranılan; yanından yol geçen, uğrak.

yol vermek

* geçmesine izin vermek.

* hızını artırmak.

* işten çıkarmak, işine son vermek.

yol vurmak

* yol kesmek.

yol yakırken

* sezilen veya beliren kötü duruma düşmeden.

yol yapmak

* yol oluşturmak.

* kandırmaya çalışmak, avutmak.

yol yol

* Çizgili, çizgiler biçimde çizgi çizgi.

yol yordam

* Davranış veya yapım kuralları.

yol yorgunu

* Yoldan gelmiş kimse.

yol yürümek

* yolda gitmek.

yola (veya yollara) düşmek

* yola çıkmak, yol almaya başlamak.

yola çıkmak

* araca binmek üzere yol üstünde durmak.

* bir yere varmak için bulunduğu yerden ayrılarak yolculuğa başlamak, harekete geçmek.

yola dizilmek

* yol kenarında sıralanmak.

yola düzülmek (düzelme veya koyulma)

* gidilecek yere doğru yola çıkmak.

yola gelmek

* istenilen biçimde davranışı kabullenmek, düzelmek, uslanmak.

yola getirmek

* birinin bir konudaki ters tutumunu düzeltmek.

yola gitmek

* yolculuğa çıkmak.

yola koyulmak

* yola çıkmaya başlamak.

yola revan olmak

* yola çıkmak.

yola vurmak

* yolcu etmek, uğurlamak.

* yola koyulmak.

yola yatmak

* yola gelmek.

yolak

* Patika.

yolcu

* Yolculuğa çıkmış kimse.

* Yolculuğa çıkmaya hazırlanan kimse.

* Doğması beklenen çocuk.

* İyileşmesi umutsuz hasta.

yolcu etmek

* yola çıkanı uğurlamak.

yolcu gemisi

* Yolcu taşımak üzere yapılmış deniz taşıtı.

yolcu salonu

* Liman, istasyon, otogar gibi yerlerde, yolcuların giderken veya gelirken oturma, dinlenme imkânını buldukları yer.

yolculuk

* Ülkeden ülkeye veya bir ülke içinde, bir yerden bir yere gidiş veya geliş, gezi, seyahat.

* Bu gidiş gelişte geçen süre.

* Herhangi bir taşıtla bir yere gidip gelme.

yolculuk etmek

* bir yerden başka bir yere gitmek.

yoldan çevirmek

* gideni durdurmak, gitmesine engel olmak.

yoldan çıkmak

* belli bir yol izleyen taşıtlar herhangi bir sebeple yolundan ayrılmak, gitmez olmak.

* doğru yoldan ayrılmak.

yoldan kalmak

* gidilmek istenen yere gidememek.

yoldaş

* Yol arkadaşı.

* Arkadaş, dost.

* Ortak bir görüşü benimseyenlerden her biri.

yoldaşlık

* Yol arkadaşlığı.

yoldaşlık etmek

* bir yolcuya katılmak, birlikte gitmek.

yoldurma

* Yoldurmak işi.

yoldurmak

* Yolmak işini yaptırmak.

yolgeçen

* "Girip çıkan, geleni gideni çok ve belirsiz olan yer" anlamında kullanılan yolgeçen hanı (gibi) deyiminde geçer.

yolgeçen hanı

* Bkz. yolgeçen.

yolkesen

* Yolda engelleme yapıp soygun düzenleyen, şaki.

yollama

* Yollamak işi.

yollamak

* Göndermek.

yollanma

* Yollanmak işi.

yollanmak

- * Yollamak işi yapılmak, gönderilmek.
- * Bir yere gitmeye başlamak, yürümek.

yollara (sokaklara) dökülmek

- * kalabalık hâlde yolda olmak.

yollarda kalmak

- * varacağı yere vaktinde gidememek.

yolları ayrılmak

- * (iki kişi veya topluluk için) görüş, düşünce ayrılığı ortaya çıkmak, ayrı görüş ve düşünceleri benimsemek.

yolları tutmak

- * geçecek kimselere engel olmak, bırakmamak.

yollu

- * Yolu herhangi bir nitelikte olan.
- * Çizgili.
- * (taşıt için) Hızlı giden.
- * Kuralına uygun.
- * Herhangi bir nitelikte, biçimde olan.
- * Kolayca elde edilen (kadın).

yolluk

- * Yolculukta yenmek için hazırlanan yiyecek.
- * Yolcuya verilen armağan.
- * Yere serilen ince uzun kilim, halı veya keçe.
- * Yol masrafı, harcırah.

volma

- * Yolmak işi.
- * Sapı orakla biçilmeyecek kadar kısa kalmış ekin.

volmak

- * Çekerek yerinden çıkarmak, çekip koparmak.
- * Dolandırarak, hile ile birinin parasını almak.

yolsuz

- * Yolu olmayan.
- * (taşıt için) Yavaş giden.
- * Kurallara aykırı, uygunsuz, yöntemsiz, düzensiz, yersiz, usulsüz, nizamsız.
- * Törelere, toplumun görüşüne aykırı davranan.

yolsuz yöntemsiz

- * Bir kurala, bir yönetime uymayan, usulsüz.

yolsuzluk

- * Yolsuz olma durumu.
- * Bir görevi, bir yetkiyi kötüye kullanma, suiüstimal, nizamsızlık.

yolu açık

- * Önünde engel olmayan.

yolu açmak

- * geçişi önleyen engelleri kaldırmak.

yolu almak

- * yolun sonuna varmak.

yolu düşmek

- * o yerden geçmesi gerekemek.
- * sırası gelmek.

yoluk

- * Tüyleyi yolunmuş olan.

yolun açık olsun

- * yolculara söylenen bir iyi dilek sözü.

yoluna

- * uğruna.

yoluna bakmak

- * beklemek.

yoluna baş koymak

- * bir amaca, bir gayeye yönelmek bütün varlığıyla kendini vermek.

yoluna can vermek (veya yoluna canını vermek)

- * birinin uğruna ölmek.

yoluna çıkmak

- * karşılamaya gitmek.
- * yolda karşıısına çıkmak.

yoluna girmek

- * istenilen, gerekli olan biçimde gelişmek.

yoluna koymak

- * istenilen biçime getirmek, düzene koymak.

yoluna sapmak

- * başvurmak.

yolunda gitmek

- * olumlu gelişme göstermek; olumlu sonuçlanmak.

yolundan kalmak

- * gidememek.

yolunma

- * Yolunmak işi.

yolunmak

- * Yolmak işi yapılmak, çekilip koparılmak.
- * Çok kederlenerek çırpınmak.

yolunu beklemek (veya gözlemek)

- * gelmesini beklemek.

yolunu bilmek

- * yöntemini öğrenmek.

yolunu bulmak

- * gereken çareyi bulmak.
- * yasal olmayan yollardan kazanç sağlamak.

yolunu değiştirmek

- * gittiği yoldan ayrılış başka yola geçmek.

yolunu kaybetmek

* hangi yoldan gideceğini bilememek.

yolunu kesmek

* engel olmak, engellemek.

yolunu sapıtmak

* doğru yoldan ayrılmak, kötü yola sapmak.

yolunu şaşırmak

* yanlış yola sapmak.

yolunu tutmak

* bir yere doğru gitmeye başlamak.

yolunu yapmak

*blr işi mümkün kılmak.

yoluyla

* Yolundan geçerek.

* Aracılığıyla, vasıtasıyla.

* Yöntemiyle, usulüne uygun olarak.

yolüstü

* Bkz. yol uğrağı.

yom

* Uğur, iyi talih, iyi haber.

yom tutmak

* uğurlu saymak.

yoma

* Sabit manevralarda ve gemileri bağlamada kullanılan, üç veya dört kollu halat.

* Birçok ipin örülmesiyle oluşturulan, balıkçılıkta kullanılan halat.

yomsuz

* Uğursuz, meş'um.

yomsuzluk

* Yomsuz olma durumu, uğursuzluk.

yonca

* Baklagillerden, başak durumundaki çiçekleri kırmızı veya mor renkli, hayvanlara yem olarak yetiştirilen çayır bitkilerinin genel adı (Trifolium).

yonca yaprağı

* Kara yollarında alt yoldan üst yola veya üst yoldan alt yola geçmeyi sağlayan, dört yapraklı yonca biçimindeki kavşak.

yoncalık

* Yonca tarlası.

yonga

* Kesilen, yontulan veya rendelenen bir şeyden çıkan parça, kamga.

yongalama

* Yongalamak işi veya durumu.

yongalamak

* Yonga durumuna getirmek.

yongalayıcı

* Yonga balyası yapan (kimse).

yongar

* Üç telli bağlama.

yonma

* Yonmak işi veya durumu.

yonmak

* Yontmak.

yont

* Başboş hayvan.

yont kuşu

* Kuyruksallayan.

yontma

* Yontmak işi.

* Yontulmuş veya yontularak yapılmış.

Yontma Taş Çağı

* Bkz. Yontma Taş Devri.

Yontma Taş Devri

* Tarihten önceki zamanların en eski devri.

yontmak

* Bir şeye istenilen biçimi vermek için dış bölümünü keskin bir araçla biçmek, kesmek.

* Bir kimsenin azar azar parasını çekmek, birinden para sızdırmak.

* Bkz. kendine yontmak.

yontu

* Taş, tunç, mermer, kil, alçı, bakır gibi maddelerden yontularak, kalıba dökülerek veya yoğrulup pişirilerek oluşturulan eser, heykel.

yontucu

* Yontu yapan kimse, heykeltıraş.

* Kendi çıkarını düşünen.

yontuculuk

* Yontu yapma sanatı, heykeltıraşlık.

yontuk

* Yontulmuş yer.

* Yontulmuş parça.

* Yontulmuş olan.

yontuk düz

* Erozyon etkisiyle oluşmuş, yumuşak engibeli yeryüzü parçası, yalama yazı, penneplen.

yontulma

* Yontulmak işi.

yontulmak

* Yontmak işi yapılmak veya yontmak işine konu olmak.

* (insan için) Kabalıktan, görgüsüzlükten kurtularak toplum törelerine göre davranır duruma gelmek.

* Bir şeyi kendi görüşüne göre değerlendirmek.

yonulmak

* Yontulmak.

yordam

- * Çeviklik, çabukluk.
- * Çalım.
- * Yatkınlık, alışkanlık, yeti, meleke.
- * Kılavuz, yardımcı.

yordamlı

- * Yakışıklı.
- * Elinden iş gelen, becerikli.

yordamsız

- * Çevik olmayan, cansız.

yordurma

- * Yondurmak işi.

yordurmak

- * Yorumunu yaptırmak, yorumlanmasını sağlamak.

yorga

- * Biniciyi sarsmayan at yürüyüşlerinden biri.

yorgalama

- * Yorgalamak işi.
- * Ayak ve baldır kaslarının felcinden ileri gelen özel yürüyüş biçimi.

yorgalamak

- * (at) Yorga yürümek, yorga gitmek.

yorgan

- * Yatakta örtünmeye yarayan, içi pamuk, yün vb. şeylerle doldurularak dikilmiş geniş örtü.

yorgan çarşafı

- * Yorganın üzerine geçirilen veya dikilen çarşaf.

yorgan döşek yatmak

- * ağır hasta olmak.

yorgan gitti, kavga bitti

- * anlaşmazlık sebebi olan şey ortadan kalkınca anlaşmazlık da sona erdi.

yorgan iğnesi

- * Yorgan dikmeye yarayan iğne.

yorgan ipliği

- * Yorgan dikmek için kullanılan kalın ve sağlam iplik.

yorgan kaplamak

- * yorgana çarşaf geçirmek.

yorgan kavgası

- * Bir şeyden çıkar sağlama konusunda anlaşmazlığa düşme, post kavgası.

yorgan yüzü

- * Yorganı kirden ve dış etkilere korumak için bezden veya kumaştan yapılan yüz.

yorgancı

- * Yorgan, yastık, şilte gibi şeyler diken veya satan kimse.

yorgancılık

- * Yorgancının işi.

yorgun

* Çalışma veya değişik sebeplerle beden veya zihin etkinliği yavaşlayan, yorulmuş olan.

yorgun argın

* Çok yorulmuş, gücü kalmamış olarak.

yorgun düşmek

* çok yorulmak, bitkin duruma gelmek.

yorgun yorgun

* Yorulmuş olarak, yorgun durumda.

yorgunluğunu almak

* (kendi) dinlenmek.

* (birini) dinlendirmek.

yorgunluk

* Çalışma veya değişik sebeplerle bireyin ruh ve beden etkinlikleri açısından verimlilik düzeyinin azalması.

yorgunluk çıkarmak (veya yorgunluğunu çıkarmak)

* dinlenmek.

* yaptığı işten, yorgunluğu unutturan, sevindirici bir sonuç almak.

yorgunluk kahvesi

* Dinlenmek amacıyla çalışmaya ara verildiğinde içilen kahve.

yorgunu yokuşa sürmek

* yapılması güç bir işin, büsbütün güç şartlarda gerçekleştirilmesini istemek.

yorma

* Yormak (I, II) işi.

yormak

* Yorgun duruma getirmek.

* Sıkıntıya sokmak, üzme.

yormak

* Bir sebebe bağlamak, bir duruma işaret saymak, bir anlam vermek, yorumlamak.

yortma

* Yortmak işi veya durumu.

yortmak

* Koşmak; sürekli yol yürümek.

* İşsiz güçsüz gezmek.

yortu

* Hristiyan bayramı.

yorucu

* Yorgunluğa yol açan.

yorulma

* Yorulmak (I, II) işi.

yorulmak

* Yorgun duruma gelmek.

yorulmak

* Bir sebebe bağlanılmak, yorumlanmak.

yorum

- * Bir yazının veya bir sözün, anlaşılması güç yönlerini açıklayarak aydınlığa kavuşturma, tefsir.
- * Bir olayı belli bir görüşe göre açıklama, değerlendirme.
- * Gizli veya hayalî olan bir şeyden anlam çıkarmak.
- * Bir müzik parçası veya tiyatro oyununun orijinal bir teknik ve duyarlılıkla sunulması.

yorumcu

- * Yorum yapan kimse.

yorumculuk

- * Yorumcu olma durumu.

yorumlama

- * Yorumlamak işi.

yorumlamak

- * Bir yazıyı veya bir sözü yorum yaparak açıklamak, tefsir etmek.
- * Bir olaya, bir duruma bir anlam vermek, tabir etmek.
- * Bir müzik parçasını veya bir tiyatro oyununu kendine özgü bir duyarlık ve teknikle çalmak, söylemek veya oynamak, icra etmek.

yorumlanma

- * Yorumlanmak işi.

yorumlanmak

- * Yorumlamak işi yapılmak veya yorumlamak işine konu olmak, tefsir edilmek.

yosma

- * Şen, güzel, fettan (genç kadın).
- * Çok süslü giyinen ve modaya düşkün kadın, koket.

yosmaca

- * Yosmaya yakışan biçimde, yosma gibi.

yosmalık

- * Yosma olma durumu, yosmaca davranış.

yosun

- * Tallı bitkilerin, çoğu sularda yetişen, ilkel yapıdaki örneklerine verilen genel ad.

yosun bağlamak (veya tutmak)

- * üzerini yosun kaplamak.

yosun külü

* Yosunların yakılmasından elde edilen önceleri cam ve sabun sanayiinde kullanılan, soda ve iyot üretiminde değerlendirilen deniz yosunu ürünü.

yosuncul

- * Yosunla beslenen veya yosunların içinde yaşayan.

yosunlanma

- * Yosunlanmak, yosunlaşmak işi.

yosunlanmak

- * Yosun oluşmak, yosunla kaplanmak.

yosunlu

- * Yosunu olan, yosunla kaplanmış olan.

yoz

- * Doğada olduğu gibi kalarak işlenmemiş olan.
- * Kaba, adi, bayağı.
- * Soysuz, yozlaşmış, dejenere.

* Kısır.

yozcı

* Koyun ticareti yapan kimse.

yozlaşma

* Yozlaşmak işi, tereddidi.

yozlaşmak

* Özündeki iyi nitelikleri birtakım dış etkenlerle zamanla yitirmek, bozulmak, soysuzlaşmak, doğasındaki iyi nitelikleri sonradan yitirmek, tereddidi etmek.

* Bir şey, manevî anlamda değer yargılarını, özelliklerini ve niteliklerini yitirmek, bozulmak, dejenere olmak, özünden uzaklaşmak.

yozlaştırma

* Yozlaştırmak işi.

yozlaştırmak

* Yozlaşmasını sağlamak, yozlaşmasına sebep olmak, soysuzlaştırmak, dejenere etmek.

yozluk

* Yoz olma durumu, tereddidi.

yön

* Belli bir noktaya göre olan yer, taraf.

* Bir şeyin belli bir noktaya baktığı yan, veché.

* Bir yere gitmek için izlenen yol, cihet, istikamet.

* Tutulacak, izlenecek yol.

yön belirteci

* Yön belirleme işine yarayan alet, pusula.

yön eki

* Bkz. yön gösterme eki.

yön gösterme eki

* Türkiye Türkçesinde kalıplaşmış sayılı örneklerde kalan yön bildiren yer ve zaman adları yapan ek: son-ra, taş-ra, dış-arı, iç-eri vb.

yön vermek

* yeni bir biçim, yeni bir düzen vermek.

yön zarfı

* Yön bildiren zarf.

yönden

* bakımından.

yöndeş

* Yönü aynı olan, aynı yöne bakan.

yöndeş açılar

* İki paralel çizginin bir kesenle kesişmesinden oluşan ve biri içte, biri dışta olarak, kesenin aynı tarafında kalan açılar.

yönelik

* Belli bir yöne çevrilmiş olan, müteveccih, ait, özgü.

yönelim

* Yönelme durumu.

* Kendi durumunu veya bulunduğu yerin durumunu başka yerlere göre belirleme.

* Bireyin, karşılaştığı karışık ve sorunlu durumlarda kendi yönünü, tutumunu belirlemesi.

* Bitki ve hayvan gibi bazı canlı varlıkların, ılık, ısı, besin gibi türlü uyancı sebeplerin etkisi altında, bu uyarıcılara doğru veya tersine yer değiştirmeleri olayı, doğrulum, tropizm.

yöneliş

* Yönelmek işi veya biçimi.

yönelme

* Yönelmek işi.

yönelme durumu

* İsim soyundan bir sözü yaklaşıma, yönelme kavramlarıyla fiile veya bir edata bağlayan durum, -e hâli, datif: Türkçede -e (-a, -y-e, -y-a) ekiyle belirtilir: Eve (ev-e), yola (yol-a), bahçeye (bahçe-y-e), kapıya (kapı-y-a).

yönelme hâli

* Bkz. yönelme durumu.

yönelmek

* Belli bir yön tutmak, yüzünü belli bir yöne doğru çevirmek, teveccüh etmek.
* Amaç olarak benimsemek.
* Hedef almak.

yönelmeli

* Yönelme durumunda olan.

yönelmeli tümleş

* Yapılan işin anlamını bütünleyen ve yönelme durumunda bulunan tümleş: Çocuklar eve geldi örneğindeki gibi.

yönelteç

* Direksiyon.
* Bisikletin ön tekerlek maşası üstüne bağlanmış, iki elle kullanılan yön değiştirme aracı, gidon.

yöneltilme

* Yöneltilmek işi.

yöneltilmek

* Yöneltmek işi yapılmak.

yöneltim

* Yöneltmek işi.

yöneltilme

* Yöneltmek işi, tevcih.
* Öğrencilerin okul yaşamına, izleyecekleri derslere uyumlarını sağlamayı amaçlama, seçecekleri meslekleri yönlendirme işi.
* Bir ırakgörürü veya gözlem aracını bakılacak yıldıza doğru çevirme işi.

yöneltmek

* Bir şeye belli bir yön vermek, yönelmesini sağlamak, çevirmek, tevcih etmek.
* Birine veya bir şeye doğru bakmak.
* Birine bir şey söylemek, tevcih etmek.

yönerge

* Herhangi bir konuda tutulacak yol için üst makamlardan alt makamlara ve kuruluşlara veya üst aşamadakilerden astlara belli bir esasa dayanarak verilen buyruk, talimat, direktif.

yönetici

* Yönetme gücünü elinde bulunduran kişi, yöneten kişi, idareci.
* Bir spor dalında takımların hazırlanması, oyuncunun bakımı, çalışma yerinin sağlanması, yapılacak karşılaşmaların plânlanması gibi işlerle ilgilenen kimse.

yöneticilik

* Yönetici olma durumu veya yöneticinin görevi, idarecilik.

yönetilme

* Yönetilmek işi.

yönetilmek

* Yönetmek işi yapılmak, idare edilmek.

yönetim

* Yönetmek işi, çekip çevirmek, idare.
* Dümen.

yönetim gideri

* Genellikle apartmanlarda, kooperatiflerde yönetim işinin gerektirdiği para, ücret.

yönetim kurulu

* Bir kuruluşu yönetmekle görevlendirilmiş kimselerin hepsi, idare heyeti, umumî heyet.

yönetim yeri

* Kamu veya özel kurum veya kuruluşların yönetildiği merkez.

yönetimsel

* Yönetimle ilgili, idarî.

yönetiş

* Yönetmek işi veya biçimi.

yönetme

* Yönetmek işi.

yönetmek

* Yasalara, kurallara veya belli şartlara uygun biçimde çalışmayı sağlamak, idare etmek, tedvir etmek.
* Birinin bir konudaki etkinliğine, çalışmasına yön vermek, birini yönlendirmek.
* Yapımını, gerçekleşmesini sağlamak.

yönetmelik

* Genellikle bir kuruluşun çalışma yöntemini belirleyen, bu kuruluşta çalışanların uyacakları kuralların tümü.
* Bu kuralların yazılı olduğu belge, talimatname.
* Yasa ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak amacıyla bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerin hazırlanan, düzenleyici kuralların tümü.

yönetmen

* Bir kuruluşu yönetme yetkisi olan kimse, müdür, direktör.
* Bir oyunu sahneye koyan, bir filmin çevrilmesini veya gerçekleşmesini sağlayan kimse, rejisör.

yönetmen yardımcısı

* Yönetmene her konuda yardımcı olmakla görevli kimse.

yönetmenlik

* Yönetmen olma durumu.
* Yönetmenin görevi veya yeri, müdürlük, müdüriyet, direktörlük.

yönetsel

* Yönetimsel.

yöneylem

* Karmaşık sorunların çözümünde ve incelenmesinde bilimsel ve özellikle matematiksel yöntemlerin uygulanışı.

yöneylem araştırması

* Herhangi bir problemi yöneylem yöntemine göre araştıran, inceleme.

yönlendirme

- * Yönlendirmek işi.

yönlendirmek

- * Bir kimsenin davranış, tutum, yapacağı iş vb.alanlarda izleyeceği yolu göstermek.

yönlü

- * Yönü olan.
- * Uygun.

yönlü doğru

- * Üzerinde pozitif bir yön seçilmiş doğru.

yönseme

- * Belli bir amaca veya sonuca yönelen, etkinliğe dönüşmeyen etki gücü, temayül.

yönsüz

- * Yönü olmayan.
- * Amaçsız.

yöntem

- * Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem.
- * Bilimde belli bir sonuca erişmek için, bir plâna göre izlenen yol, metot.

yöntem bilgisi

- * Metot bilgisi.

yöntem bilimi

- * Özellikle felsefe ve bilim alanında yöntem araştırmak ve yeni yöntemler yaratmak için ilkeler geliştiren bilim, metodoloji.

yöntem bilimsel

- * Yöntem bilimle ilgili, metodolojik.

yöntemli

- * Belli bir yönteme dayanılarak yapılan, metotlu.

yöntemlilik

- * Bir işi, bir yönteme dayanarak yapma.

yöntemsiz

- * Bir yönteme dayanmayan, düzensiz, uygunsuz, metotsuz.

yöntemsizlik

- * Yöntemsiz olma durumu, düzensizlik, uygunsuzluk.

yöre

- * Bir bölgenin belli bir yer ve çevresini kapsayan sınırlı bölümü, havali, mahal.
- * Değirmenlerde, taşla kasnak arasında kalan ve hayvan yemi olarak kullanılan un.

yöresel

- * Yöre ile ilgili, yerel, mahallî.

yöreselleşme

- * Yöreselleşmek işi.

yöreselleşmek

- * Yerelleşmek, mahallîleşmek.

yöresellik

- * Yöresel olma durumu.

Yörük

* Hayvancılıkla geçinen, Toroslarda yaşayan göçebe Türk oymağı.

yörük

* Bkz. yürük.

Yörük çadırı

* Yörüklerin kendine özgü iyi korunmuş, kıldan yapılmış büyük ve geniş çadırı.

yörünge

* Yürüyen bir noktanın izlediği veya çizdiği yol, mahrek.

* Bir gök cisminin hareket etmesi süresince aldığı yol.

yörüngesine oturmak

* (yapma uydu) uzayda istenilen yörüngede hareket etmek.

* bir iş yoluna girmek.

yudum

* Bir işte yutulacak miktar.

yudum yudum

* Azar azar, yavaş yavaş.

yudumlama

* Yudumlamak işi.

yudumlamak

* Yudum yudum içmek, acele etmeden yavaş yavaş içmek.

yudumlanma

* Yudumlanmak işi.

yudumlanmak

* Yudumlamak işi yapılmak, yudum yudum içilmek.

yudumluk

* Bir yudum miktarında.

yuf

* Kınama, üzüntü, nefret bildirir.

yuf borusu

* Nefir.

* Kınama, üzüntü ve nefret bildirme.

yuf borusu çalmak

* kınama, üzüntü ve nefretini bildirmek.

yuf ervahına (veya ervahına yuf olsun)

* "lânet olsun, yazıklar olsun" anlamında bir ilenme.

yufka

* Oklava ile açılan ince, yuvarlak hamur yaprağı.

* Sacda pişen bir ekmek türü.

* İnce ve çabuk kırılır, dayanıksız.

yufka açmak

* hamuru ince yaprak durumuna getirmek.

yufka böreği

* Çarşıdan hazır alınmış yufkayla yapılmış börek.

* Sacda pişirilmiş yufkadan yapılmış börek.

yufka ekmeği

* Pideden daha ince açılan bir çeşit ekmek.

yufka kebabı

* Yufka ile etten yapılan bir tür kebab.

yufka yürekli

* Olaylardan çok çabuk etkilenen, üzülen.

yufkacı

* Yufka, kadayıf yapıp satan kimse.

yufkacılık

* Yufkacının işi.

yufkalık

* Yufka yapmak için ayrılmış olan.

* Az, kıt olma, sığlık.

Yugoslav

* Yugoslavya halkından olan kimse.

* Yugoslav halkına özgü olan.

Yugoslavyalı

* Yugoslavya'da yaşayan kimse.

yuğ

* Bkz. yoğ.

yuh

* Hoşnutsuzluk ve öfke anlatır, yuf.

yuh çekmek

* beğenilmeyen, tasvip edilmeyen birine veya bir duruma karşı haykırmak.

yuha

* Birine karşı beğenilmeyen bir durumda hep birden haykırılan bir hakaret sözü.

yuha çekmek

* "yuha!" diye bağrmak.

yuhalama

* Yuhalamak işi.

yuhalamak

* Birine "yuha" diye bağrmak.

yuhalanma

* Yuhalanmak işi.

yuhalanmak

* Yuhalamak işi yapılmak.

yuhaya tutmak

* Bkz. yuh çekmek.

yukaç

* Yer katmanları kıvrımlarının tümsek bölümü, semer, inec karşıtı.

yukarda

* yukarıda.

yukardan

* Bkz. yukandan.

yukarı

* Bir şeyin üst bölümü, aşağı karşıtı, fevk.
* Yetkili kimse.
* Aşama, sınıf, makam bakımından ilerde olan.
* Benzerleri arasında üstte bulunan.
* Üst tarafa, üstteki kata, üste, yükseğe, yukarıya.

yukarı mahalle

* Bir yerleşim bölgesinde yüksek yerlerde oluşan mahalle.

yukarı tükürsem bıyık, aşağı tükürsem sakal

* Bkz. aşağı tükürsem sakal, yukarı tükürsem bıyık.

yukarıda

* Üst tarafta olan.

yukarıdan

* Tepeden, üstten.

yukarıdan almak

* yumuşaklık göstermemek, ağır önerilerde bulunmak, sert davranmak.

yukarıdan bakmak

* kendini karşısındakinden üstün görmek.

yukarısı

* Üst tarafı, yukarı kısmı.

yulaf

* Buğdaygillerden, en çok hayvan yemi olarak yetiştirilen otsu bitki (Avena sativa).
* Bu bitkinin tanesi.

yulaf unu

* Kurutulmuş yulaf tanelerinin öğütülmesiyle elde edilen un.

yular

* Bir yere bağlamak veya çekerek götürmek için hayvanın başlığına veya tasmaına bağlanan ip.

yuları birinin elinde olmak

* bir kimsenin davranışları birinin denetiminde, yönetiminde olmak.

yuları eksik

* Kaba, anlayışsız (kimse).

yuları ele vermek (veya yuları kaptırmak)

* birinin sözünden çıkmayacak duruma gelmek, kendi iradesiyle davranmak.

yuları takmak

* birini sözünden kınamayacak duruma getirmek, egemenliği altına almak.

yuları teslim etmek

* yuları ele vermek.

yuma

* Yumak işi veya durumu.

yumak

* Yıkamak.

yumak

- * Yuvarlak biçimde sarılmış iplik, yün vb.şey.
- * Yuvarlak biçimde sarılmış olan.

yumak yumak

- * Küçük yuvarlaklar durumunda.

yumaklama

- * Yumaklamak işi.

yumaklamak

- * Yumak biçimine getirmek.

yumaklanma

- * Yumaklanmak işi.

yumaklanmak

- * Yumak durumuna gelmek.

yumdurma

- * Yumdurmak işi veya durumu.

yumdurmak

- * Yummasını sağlamak.

yumma

- * Yummak işi.

yummak

- * Kısarak kapamak, sıkarak kapalı duruma getirmek.

yumru

- * Yuvarlak, şişkin şey, kabartı.
- * Şişkin, kabarık, yuvarlak biçimli.
- * Bkz. yamru yumru.
- * Sap, kök veya dallarda bulunan, yedek besin taşıyan şişkinlik.

yumru kök

- * Patates, pancar, yer elması gibi yumru biçiminde olan kök.

yumru topu

- * Yuvarlak top.

yumrucuk

- * Küçük yumru, ufak şişkinlik.

yumruğuna güvenmek

- * isteklerini yaptırmak için yalnızca kaba kuvvete güvenmek.

yumruk

- * Parmakların kapanmasıyla elin aldığı biçim.
- * Elin bu biçimiyle yapılan vuruş, yumrukla vuruş, yumruk darbesi.
- * Baskı.

yumruk atmak (veya indirmek)

- * yumrukla vurmak.

yumruk gibi

- * yumruk büyüklüğünde.

yumruk göstermek

* korkutmak, gözdağı vermek.

yumruk hakkı

* Zorbalıkla elde edilen şey.

yumruk kadar

* (küçük olması gereken şeyler için) iri, büyük.

* (iri olması gereken şeyler için) küçücük.

yumruk oyuncusu

* Boksör.

yumruk oyunu

* Boks.

yumruk topu

* Boksörlerin düzgün ve çabuk yumruk vurabilmeleri için çalıştıkları, uzunluğu boksörün boyuna göre ayarlanabilen, bir askıya asılı lastik top.

yumruk yumruğa gelmek

* yumruklaşmak.

yumruklama

* Yumruklamak işi.

yumruklamak

* Yumrukla vurmak.

yumruklanma

* Yumruklanmak işi.

yumruklanmak

* Yumrukla vurulmak.

yumruklaşma

* Karşılıklı yumruk atma, yumruk vurarak dövüşme.

yumruklaşmak

* Karşılıklı yumruk atmak, yumruk vurarak dövüşmek.

yumrulanma

* Yumrulanmak, yumrulmak işi.

yumrulanmak

* Yumru biçimine gelmek, yumru gibi olmak.

yumruluk

* Yumru olma durumu.

yumuk

* Yumulmuş olan, yumulmuş gibi duran.

* Tombul.

yumuk gözlü

* Göz kapakları şiş olan.

yumuk yumuk

* Tombul tombul.

yumuklaşma

* Yumuklaşmak işi.

yumuklaşmak

* Yumuk durumuna gelmek.

yumulma

* Yumulmak işi.

yumulmak

* Kapanmak, örtülmek.

* Kendini bir işe istekle vermek, girişmek, saldırmak, atılmak.

* Kısılmak, örtülür gibi olmak.

yumulu

* Yumulmuş olan, yumuk.

yumurcak

* Yaramaz küçük çocuk.

* Veba hastalığında koltuk altında veya kasıkta çıkan çıban.

yumurta

* Bir dişinin vücudunda oluşan, yumurtlama ve döllenmeden sonra aynı türden bir canlı oluşturan hücre.

* Tavuk yumurtası.

* Er bezi.

* Çorap onarmakta kullanılan, yumurta biçiminde, genellikle tahta veya mermerden kalıp.

yumurta akı

* Yumurta sarısını saran az akışkan, albümince zengin, saydam madde.

yumurta hücresi

* Bkz. oosfer.

yumurta kapıya dayanmak (veya gelmek)

* yapılacak iş için zaman çok daralmak.

yumurta kökü

* Kök boyası.

yumurta küfesi yok ya!

* kendisine bir zarar getirmeyeceğini bildiği için, doğru sayılmayan bir davranışta bulunmaktan çekinmeyenler için söylenir.

yumurta ökçe

* Orta yükseklikte ve az sivri ökçe.

yumurta sarısı

* Yumurtanın ortasında bulunan sarı bölüm.

* Bu bölümün rengi.

yumurta zarı

* Yumurtanın kabuğuyla akını birbirinden ayıran ince zar.

yumurtacı

* Yumurta toplayıp satan kimse.

yumurtacık

* Canlılarda dişinin, döllenip oğlucuk durumuna gelmek için çıkardığı üreme hücresi; yumurtlayan hayvanlarda yumurta olarak dışarı verilir, yavrulayanlarda ise döl yatağında kalarak oğlucuk ve dölüt evrelerinden geçtikten sonra yavru olarak doğar.

* Kapalı tohumlularda, döllenmeden sonra değişikliğe uğrayarak tohumu oluşturan bölüm.

yumurtacılık

* Yumurta alıp satma işi.

yumurtadan daha dün çıkmış
* bilgiçlik taslayan toy kimse.

yumurtalık
* Canlılarda dişi üreme hücrelerini veren organ, mebiz.
* Yumurtayı içine dik olarak koymaya yarayan, fincana benzeyen kap.

yumurtaya kulp takmak
* bahane bulmakta usta olmak.

yumurtayı çalkamak
* (kuluçka) üstüne oturduğu yumurtayı çevirmek.

yumurtlama
* Yumurtlamak işi.

yumurtlama mevsimi
* Bazı hayvanların yumurtlamaya yatma veya yumurtlama zamanı, mevsimi.

yumurtlamak
* Tavuk, kuş vb.yumurta yapmak.
* Uydurup söylemek veya söylenmemesi gereken şeyi açığa vurmak.

yumurtlatma
* Yumurtlatmak işi.

yumurtlatmak
* Yumurtlamak işini yaptırmak.

yumurtlayanlar
* Yumurtlama yolu ile üreyen hayvanlar.

yumuş
* İş, hizmet buyruğu.

yumuşacık
* Hoşa giden, istenilen yumuşaklıkta olan, çok yumuşak olan.

yumuşak
* Dokunulduğunda veya üzerine basıldığında çukurlaşan, eski biçimini kaybeden, katı karşıtı.
* Kolaylıkla bükülen, sert karşıtı.
* Dokununca hoş bir duygu uyandıran.
* Avuçla sıkıldığında buruşmayan, sert karşıtı.
* Kolaylıkla işlenebilen.
* Kolay çığnenen, kolay kesilen.
* Ilıman.
* Kaba, hırçın, sert olmayan, kolay yola gelen, uysal.
* Okşayıcı, tatlı, hoş.
* Sessiz, hafif.

yumuşak ağızlı
* Kolay gem alan (hayvan).

yumuşak başlı
* Uysal, kolay yola gelen.

yumuşak buğday
* Kıрма ve öğütmeye karşı direnci daha az olan, öğütüldüğünde genelde daha ince un meydana getiren ve tane kesiti unsu yapıda, beyaz renkte ve mat görünümlü olan buğday.

yumuşak damak
* Damağın boğaza yakın bölümü.

yumuşak iniş

* Uçay araçlarında ve uçaklarda aracın ustalıklı, çarpmaksızın yere inişi.

yumuşak su

* Az kireçli su.

yumuşak ünsüz

* Ciğerlerden gelen havanın ses yolundaki sivrilmiş ve gerilmiş kapalı bir engele çarpmasıyla oluşan, titreşimli ses veren (ünsüz), sürekli, tonlu, sedalı, örtümlü, titreşimli: b, c, d, g.

yumuşak yüzlü

* Kendisinden istenilen bir şeyi geri çevirmeyen, yüzü tutmayan.

yumuşak yüzlülük

* Yüzü tutmaz olma durumu.

yumuşakça

* Yumuşak vücutlu, omurgasız hayvan.

* Yumuşak bir biçimde.

yumuşakçalar

* Çoğu suda yaşayan, omurgasız, yumuşak olan vücutları kabuk denilen sert bir kalkerli örtü ile kaplı hayvanlar şubesi.

yumuşaklaşma

* Yumuşaklaşmak işi veya durumu.

yumuşaklaşmak

* Yumuşak bir duruma gelmek, yumuşamak.

yumuşaklık

* Yumuşak olma durumu.

* İlmlî, iyi davranma, mülâyemet.

yumuşama

* Yumuşamak işi.

* Dünyada soğuk savaş döneminden sonra stratejik silâhların geliştirilmesiyle başlayan siyasal gerginliğin ortadan kaldırılması siyaseti, detant.

* Süreksiz ünsüzlerin sürekli ünsüz veya sızıcı ünsüz oluşu.

yumuşamak

* Sertliği kalmamak, yumuşak duruma gelmek.

* Öfkesi, kızgınlığı, inadı geçmek.

* Sert ünsüz, yumuşak ünsüz durumuna gelmek.

yumuşatıcı

* Yumuşatmayı sağlayan.

* Teslim edici, hafifletici.

yumuşatılma

* Yumuşatılmak işi.

yumuşatılmak

* Sertliği giderilmek, yumuşak duruma getirilmek.

yumuşatış

* Yumuşatmak işi.

yumuşatma

* Yumuşatmak işi.

* Etkin alıştırılmalarda, bir kası hiçbir gerginlik veya kasılma bırakmadan dinlendirme.

yumuşatmak

- * Sertliğini gidermek, yumuşak duruma getirmek.
- * Kabalığını, katılığını, sertliğini veya acımasızlığını ortadan kaldıracak durumda olmak.

yumuşatmalık

- * Amortisör.

yuna

- * Hayvanın sırtına, eyerin altına konulan belleme (II).

yunak

- * Yıkanılan yer, hamam.

Yunan

- * Yunanistan halkından olan kimse.
- * Yunanistan halkına özgü olan.

Yunanca

- * Yunan dili, Elence.

Yunanistanlı

- * Yunanistan'da yaşayan veya Yunanistan halkından olan, Yunan.

Yunanlı

- * Yunanistan halkından veya bu halkın soyundan olan (kimse).

yunma

- * Yunmak işi.

yunmak

- * Yıkanmak.

yunmuş arınmış (veya yıkanmış)

- * yıkanıp temizlenmiş.

yunus balığı

- * Balinalardan, ılık ve sıcak denizlerde sürüler durumunda yaşayan, boyları 3 m ye kadar erişebilen, memeli deniz hayvanı (Delphinus).

yunus balığıgiller

- * Örnek hayvanı yunus balığı olan, balinaların bir alt familyası.

yurdu

- * İğnenin deliği.

yurt

- * Bir halkın üzerinde yaşadığı, kültürünü oluşturduğu toprak parçası; vatan.
- * İnsanın doğup büyüdüğü, yaşadığı yer, memleket.
- * Bazı nitelik veya değerleri taşıyanların çok bulunduğu yer, diyar.
- * Bir şeyin ilk veya çok yetiştirildiği yer, vatan.
- * Bir grup insanın oturduğu, yetiştirildiği veya bakıldığı kurum.
- * Kalacak, barınacak yer.
- * Toplu olarak bir iş öğretilen yer.
- * Hastaların tedavi edildiği yer.
- * Sahip olunan arazi, emlak.
- * Yörüklerin yazın veya kışın oturdukları yer.
- * Göçebe Türklerin oturduğu çadır.

yurt bilgisi

- * Bkz. yurttaşlık bilgisi.

yurt dışı

* Yurt sınırları dışında olan.

yurt içi

* Yurt sınırları içinde olan.

yurt tutmak

* bir yeri kendine yurt edinmek, tavattun etmek.

yurtlandırma

* Yurtlandırmak işi, iskân.

yurtlandırmak

* Bir kimseye veya bir topluluğa yurt sağlamak, iskân etmek.

yurtlanma

* Yurtlanmak işi, iskân.

yurtlanmak

* Bir yeri yurt edinmek, oraya yerleşmek.

yurtluk

* Büyük ve zengin köşk, malikâne.

* Bir yerin gelirinin bir kimseye yalnız ölünceye kadar kullanılması şartıyla ayrılması yöntemi.

yurtsal

* Yurtla ilgili, vatanî.

yurtsama

* Yurtsamak işi, daüssıla, nostalji.

yurtsamak

* Yurdunu özlemek.

yurtsever

* Yurdunu, milletini büyük bir tutku ile seven, bu uğurda her türlü özveriye katlanan (kimse), vatanperver.

yurtseverlik

* Yurtsever olma durumu.

* Yurtsevere yakışır davranış, vatanperverlik.

yurtsuz

* Yurdu olmayan (kimse).

* Kalacak, barınacak yeri olmayan.

yurttaş

* Yurtları veya yurt duygulan bir olanlardan her biri, vatandaş.

yurttaşlar yasaı

* Kişi, aile, miras ve eşya adaletine ait ilişkileri düzenleyen yasa, medenî kanun.

yurttaşlık

* Yurttaş olma, bir yurttan doğup büyüme veya yaşamış olma durumu, vatandaşlık.

yurttaşlık bilgisi

* Devlet ve hükûmet kuruluşlarını, yurttaşlık ödev ve haklarını kapsayan bilgi, yurt bilgisi.

yurttaşlık hakları

* Yurttaşlıkla ilgili kişinin kullanması gereken bütün hakları.

Yurttaşlık Hukuku

* Yurttaşlık haklarını kollayan ve koruyan hukuk sistemi.

yusufçuk

- * Dağlık ve ormanlık bölgelerde yaşayan, güvercine benzeyen, ondan daha küçük bir kuş (Turtur auritus).
- * Parlak renkli, iri kanatlı, büyük kız böceği (Libellula variegata).

yusyumru

- * Tam bir yumru durumuna gelmiş olan.

yusyuvarlak

- * Çok yuvarlak, küre biçiminde olan.

yutak

- * Ağız ve burun boşluklarıyla gırtlak ve yemek borusu arasındaki boşluk.

yutak iltihabı

- * Faranjit.

yutar hücre

- * Organik veya inorganik cisimcikleri içine alıp sindirebilen kan hücresi, fagosit.

yutkunma

- * Yutkunma işi.

yutkunmak

- * Tükürüğü yutmak veya bir şey yutuyormuş gibi gırtlak hareket ettirmek.
- * Bir şeyi söylemekle söylememek arasında duraksamak.

yutkunmak

- * bir şeyin yokluğunu çekmek.

yutma

- * Yutmak işi.

yutmak

- * Ağızda bulunan bir şeyi yutağa geçirmek.
- * Haksız olarak kendine mal etmek, zorbalıkla elinden almak.
- * Dayanıp sesini çıkarmamak, katlanmak.
- * Tam ve doğru söylememek.
- * İnanmak, aldanmak, kanmak.
- * Türü anamlara gelebilen sözü anlayamamak.
- * Söylemek istediği bir sözü kendini tutarak söylememek.
- * (oyunda bir şey) Kazanmak.
- * İyice, eksiksiz olarak öğrenmek.
- * (ışık, ses) Gücünü, parlaklığını azaltmak.

yutturma

- * Yutturmak işi.

yutturmaca

- * Dinleyenin anlamayacağı biçimde yapılan söz oyunu.

yutturmak

- * Yutmak işini yaptırmak veya yutmasını sağlamak.

yutturulma

- * Yutturulmak işi.

yutturulmak

- * Yutturmak işi yapılmak.

yutulma

- * Yutulmak işi.

yutulmak

- * Yutmak işi yapılmak.

yuva

* Kuşların ve başka hayvanların yumurtlamak, kuluçkaya yatmak, yavrulanı büyütmek veya yavrulamak için türlü şeylerden yaptıkları ve türlü biçimlerde hazırladıkları barmak.

- * Genellikle ailenin oturduğu ev.

- * İki buçukla dört yaş arası çocukların bakıldığı, okul öncesi eğitim kurumu.

- * Kimsesizlere veya yoksullara yardım etmek ve onları barındırmak amacıyla açılan yer.

- * Bazı kötü nitelikli kimselerin çok bulunduğu, toplandığı yer.

- * Bir şeyin öğretildiği yer.

- * Bir şeyin çok bulunduğu yer.

- * Bir şeyin içinde yerleşmiş olduğu veya yerleştirildiği oyuk.

yuva kurmak

- * evlenmek.

yuva yapmak

- * yuva hazırlamak, yuva oluşturmak.

- * evlenmek.

yuvak

* Düz toprak damlı evlerin üstündeki killi toprağı sert bir katman durumuna getirmek için dam üzerinde yuvarlanan, silindirik biçimindeki ağır taş.

yuvalama

- * Yuvalamak işi.

- * Bir yemek türü.

yuvalamak

- * Yuva yapmak.

yuvalanma

- * Yuvalanmak işi.

yuvalanmak

- * Ev bark, yuva sahibi olmak, yuva kurmak.

- * (askerlikte) Silâh, görünmeyecek bir biçimde gizlenmek.

- * Bir yerde birikmek, toplanmak.

yuvalı

- * Bir yuva içinde bulunan, yuvası olan.

yuvar

- * Organizmadaki çeşitli sıvılarda (kan, lenf, süt) bulunan, genellikle yuvarlak veya oval küçük cisim, küreye.

- * Yer yuvarlağı gibi düzgün olmayan küresel biçim.

yuvar yuvar

- * Yuvarlanır gibi.

yuvarlacık

- * Küçük ve yuvarlak.

yuvarlak

- * Top veya küre biçiminde olan, müdevver.

- * Top veya küre biçiminde olan, toparlak şey, küre.

yuvarlak ağzılılar

- * Gerçek çenenin yerinde geniş bir emici ağız bulunan, iskeletleri kemikleşmemiş çok ilkel yapılı hayvanlar.

yuvarlak hesap

* Yaklaşık olarak bir bütün sayıya tamamlanabilen hesap.

yuvarlak konuşmak

* bir şeyin ayrıntılarını gereği gibi belirtmeden genel konuşmak.

yuvarlak masa

* Yuvarlak olarak yapılmış masa.

* Toplantı masası.

yuvarlak masa toplantısı

* Yuvarlak masa etrafında geniş katılımlı gerçekleştirilen önemli toplantı.

yuvarlak sayı

* Bütüne tamamlanmış sayı.

yuvarlak sıra

* Türkçe bir sözde bulunan yuvarlak ünlüler dizisi: Oğlunuzun, üzüntünüz gibi.

yuvarlak solucanlar

* Sert bir kitinle örtülü vücutları halkasız, uzunlamasına yuvarlak ve genellikle ince solucanlar topluluğu.

yuvarlak ünlü

* Dudakların toplanıp yuvarlaklaşması ile oluşan ünlü: o, ö, u, ü.

yuvarlak vokal

* Bkz. yuvarlak ünlü.

yuvarlaklaşma

* Düz ünlünün ünsüz etkisiyle yuvarlak oluşu: savırmak > savurmak, kavışmak > kavuşmak, yımışak yumuşak gibi.

yuvarlaklaşmak

* Yuvarlak bir biçim almak, yuvarlak duruma gelmek.

yuvarlaklaştırma

* Yuvarlaklaştırmak işi.

yuvarlaklaştırmak

* Yuvarlak duruma getirmek.

yuvarlaklık

* Yuvarlak olma durumu.

yuvarlama

* Yuvarlamak işi.

* Yuvalama.

yuvarlamak

* Bir şeyi bir yerden kaldırmadan eksenini çevresinde döndürerek yürütmek, tekerlemek.

* Döndürerek tomar yapmak veya yuvarlak duruma getirmek.

* Hızla düşürmek, devirmek.

* İstekle ve çabucak yemek veya içmek.

* (sözü) Belirsizce, anlaşılmayacak biçimde söylemek.

* İnanılmayacak yalanlar söylemek.

yuvarlana yuvarlana

* Yuvarlanarak, döne döne.

* (yürüyüş için) Yuvarlanacak gibi.

yuvarlanan taş yosun tutmaz

* sürekli olarak iş değiştiren bir kimse başan kazanmamaz.

yuvarlanıp gitmek

- * eldeki imkânlarla geçinmek.
- * birdenbire ölmek.

yuvarlanış

- * Yuvarlanmak işi veya biçimi.

yuvarlanma

- * Yuvarlanmak işi.

yuvarlanmak

- * Kendi üzerinde dönerek hareket etmek.
- * Dökülerek düşmek.
- * Yere devrilmek; düşmek.
- * Ansızın, beklenmedik bir zamanda ölmek.

yuvarlatma

- * Yuvarlatmak işi.

yuvarlatmak

- * Yuvarlamak işini yaptırmak.

yuvarölçer

- * Özellikle optik camların küresel eğriliğini ölçmeye yarayan araç.

yuvasını bozmak

- * aile düzenini dağıtmak.

yuvasını dağıtmak

- * kurulu ev düzenini bozmak.

yuvasını yapmak

- * birine gereken ceza veya cevabı vermek, hakkından gelmek.

yuvasını yıkmak

- * birinin eşinden boşanmasına sebep olmak.
- * biri eşinden ayrılarak kendi aile düzenini yok etmek.

yuvası dönüş

- * Eski yerine, görevine veya aile ocağına dönüş.

yuvası yapan dişi kuştur

- * ev kadınının anlayışlı, idareci ve tutumlu olması gerektiğini anlatmak için söylenir.

yuvgu

- * Yuvak, merdane, silindir.

yuvgulama

- * Yuvgulamak işi.

yuvgulamak

- * Üzerinden yuvgu geçirmek.

yüce

- * Yüksek, büyük, ulu.

Yüce Divan

- * Anayasa Mahkemesinin yüksek aşamadaki görevlileri yargılarken aldığı isim, divanîâli.

yücelik

- * Yüce olma durumu, ulviyet.

yücelim

* Üst geçiş.

yüceliş

* Yücelmek işi veya biçimi.

yücelme

* Yücelmek işi, itilâ.

yücelmek

* Yükselmek, yüce bir duruma gelmek.

yüceltilme

* Yüceltülme işi.

yüceltilmek

* Yüceltmek işine konu olmak veya yüceltmek işi yapılmak.

yüceltme

* Yüceltmek işi, yükseltme.

yüceltmek

* Yükseltmek, yüce bir duruma getirmek.

yüğürlük

* İyi yürüyen, iyi koşan.

* Çalışkan.

* Çevik, güçlü.

yük

* Araba, hayvan vb.nin taşıdığı şeylerin hepsi.

* Araba, hayvan vb.nin taşıyabildiği miktar.

* Eşya.

* Birinin üzerine almak zorunda kaldığı ağır görev.

* Bir cismin yüzeyinde biriken elektrik miktarı, şarj.

* Yüklük.

* Doğacak bebek, cenin.

* Tedirginlik veren şey, engel.

* Yüz bin kuruşluk mal veya tutar.

yük altına girmek

* ağır bir görevi üzerine almak.

yük arabası

* Yük taşıyan araba.

yük asansörü

* Yüksek katlara yük çıkarmak için yapılan asansör.

yük gemisi

* Yük taşımak için yapılan özel gemi.

yük hayvanı

* Yük taşımada kullanılan at, eşek gibi hayvanlar.

yük katarı

* Yük treni, marşandiz.

yük odası

* Yüklük.

yük olmak

- * bir kimse, sıkıntılı bir işini başkasına yaptırmak.
- * kendisi için başkasına para harcatmak, masraf yaptırmak.

yük treni

- * Yük taşımada kullanılan tren, yük katarı.

yük vagonu

- * Yük taşımada kullanılan vagon.

yük vurmak

- * (hayvana) yük yüklemek.

yükçü

- * Ücretle yük taşıyarak geçinen kimse, taşıyıcı, hamal.

yükçülük

- * Sırtında veya elinde yük taşıma işi, hamallık.

yüklem

- * Cümlede oluş, iş ve hareket bildiren kelime veya kelime grubu, haber.
- * Bir konu için olumlanan veya inkâr edilen şey.

yüklem birliği

- * Bkz. yüklem öbeği.

yüklem öbeği

- * Yüklemele birlikte kurulan söz veya tamlamalar.

yükleme

- * Yükleme işi, tahmil.
- * Bir yere, bir nesneye elektrik yükü biriktirme, doldurma, şarj.

yükleme durumu

- * Bkz. belirtme durumu.

yükleme hâli

- * Yükleme durumu, belirtme durumu, belirtme hâli.

yüklemek

- * Bir yere, taşınması için belli ağırlıkta eşya veya araç gereç koymak.
- * Bir yükümlülük altına sokmak, sorumlu tutmak.
- * Bir suçu birinin üstüne atmak.
- * Bir cisme elektrik gücü vermek.

yüklenilme

- * Yüklenilmek işi.

yüklenilmek

- * Yükleme işi yapılmak.

yüklenme

- * Yüklenmek işi.

yüklenmek

- * Yükleme işi yapılmak veya yüklemek işine konu olmak.
- * Kendi ağırlığını başka bir şey üzerine vermek, bedeniyle abanmak.
- * Bir yükü taşımayı üstüne almak.
- * Üstüne düşmek, zorlamak.
- * Bir şeyi yapmayı kabul etmek, üstüne almak.

yükletilme

- * Yükletilmek işi.

yükletilmek

- * Yükletmek işi yapılmak.

yükletme

- * Yükletmek işi.

yükletmek

- * Yüklemek işi yaptırmak.

yükleyici

- * Yükleme işini yapan (kimse).
- * Ağır yükleri kaldırma, taşıma veya yükleme işinde kullanılan araç.

yükleyiş

- * Yüklemek işi veya biçimi.

yüklü

- * Yüklü olan.
- * Yapılacak işi çok olan.
- * Çok çalışmayı gerektiren, çetin, güç, uygun.
- * Çok fazla, pek çok.
- * Bir duyguyu veya olguyu içinde veya üzerinde fazlaca bulunduran.
- * Gebe, hamile.
- * Çok sarhoş.
- * Paralı, varlıklı.

yüklüce

- * Yüklü olarak.

yüklük

- * Evlerde yatak, yorgan gibi şeyler koymaya yarayan, yerli büyük dolap veya yatak yorgan konulan yer, yük.

yüklülük

- * Yüklü olma durumu.
- * Ağırılık, gerginlik.

yüksek

- * Altı ile üstü arasındaki uzaklık çok olan.
- * Belirli bir yere göre daha yukarıda bulunan.
- * Güçlü, etkili, şiddetli.
- * Derece veya makamı bakımından üstün.
- * Normal değerlerin üstünde olan, çok.
- * Erdemli, faziletli.
- * Toplum içinde para, ün vb. bakımından üstünlüğü olan.
- * Yukarıda, üst tarafta olan yer.
- * Büyük para ile.

yüksek atlama

- * Vücutu, bacakların sıçrama gücü ile yerden keserek bir engelin öte yanına geçirme.

yüksek basınç

- * Basınçölçerde 760 mm üstünde bulunan ve güzel havayı belirten hava durumu.

yüksek fırın

- * Sanayide kullanılan ısı derecesi yüksek olan fırın.

yüksek fiyat

- * Değerinden aşırı fiyat.

yüksek gerilim

- * Otuz üç bin kilovattan elli dört bin kilovata kadar olan gerilime verilen ad.

yüksek lisans

- * Lisans öğretiminden sonra yapılan üst düzeydeki öğretim.

yüksek okul

- * Üst düzeyde uygulayıcı meslek elemanı yetiştiren yüksek öğretim kurumu.

yüksek öğrenim

- * Orta öğretim düzeyi üstündeki öğrenim.

yüksek öğretim

* Orta öğretimin üstünde, üniversite, akademi ve yüksek okullar ile bu eğitim kurumlarını yönetmek görevini ve sorumluluğunu taşıyan birimlerden oluşan kuruluş.

* Orta öğretimden geçenlere, üniversite, akademi, teknik ve yüksek meslek okulları gibi türlü eğitim kurumlarınca plânlanıp uygulanan öğretim.

yüksek perdeden

- * yüksek sesle.

yüksek perdeden konuşmak

- * yüksek sesle konuşmak.
- * meydan okurcasına sert konuşmak.
- * yapılması güç şeyleri gerçekleştirebilecekmiş gibi abartmalı konuşmak.

yüksek ses

- * Uzaktan işitilecek nitelikte ses.
- * İnce ses.

yüksek sosyete

- * Sosyetenin önde gelenleri.

yüksek tahsil

- * Bkz. yüksek öğrenim.

yüksek yaylak

- * Orman sınırının üzerinde, en az 1600 metre yükseklikte bulunan yaylak.

yükseklerde dolaşmak

- * elde edilmesi güç şeyler istemek.

yükseklik

- * Yüksek olma durumu.
- * Geometrik biçimlerde, tabandan tepeye olan uzaklık.
- * Yükselti, irtifa.

yükseklik korkusu

- * Yüksek yerlerde duyulan aşırı korku.

yükseklikölçer

- * Bulunulan yerin yüksekliğini gösteren cihaz, altimetre.

yüksekten almak

- * karşısındakilere olduğundan fazla böbürlendirmek, abartılı davranmak.

yüksekten atmak

- * yapamayacak şeyleri yapabilirmiş gibi söylemek.

yüksekten bakmak

- * kendini karşısındakinden üstün görmek.

yüksekten konuşmak

- * kendini çevresindekilere kabul ettirebilmek için övünerek konuşmak.

yüksekten uçmak

- * yükseklerde dolaşmak.
- * palavra atmak, çok abartmak.

yükselim

- * Bir yıldızın gök küresinde ekvator düzlemine göre açılal uzaklığı.

yükseliş

- * Yükselmek işi veya biçimi.

yükselme

- * Yükselmek işi, itilâ.
- * Terfî.
- * Yer kabuğunun yerin düşey salınımından ileri gelen kıvrımdanımı.
- * Suların kabarılarak yüzeyinin yükseğe çıkması.

yükselmek

- * Yükselme çıkmak.
- * Güçlenmek, şiddetlenmek.
- * (fiyat için) Çoğalmak, artmak.
- * Aşaması artmak.
- * Yüce duruma gelmek, yücelmek.

yükselteç

- * Alçak veya yüksek frekanslı akımların yararlı etkilerini artırmaya yarayan araç, amplifikatör.

yükseltgeme

- * Oksitleme.

yükseltgemek

- * Oksitlemek.

yükseltgenme

- * Oksitlenme.

yükseltgenmek

- * Oksitlenmek.

yükselti

- * Bir noktanın deniz yüzeyinden olan yüksekliği, rakım, irtifa.
- * Bir yıldızdan bir gözlemcinin gözüne gelen ışın ile ufuk düzleminin oluşturduğu açı.

yükseltılme

- * Yükseltılmek işi.

yükseltılmek

- * Yükseltmek işine konu olmak veya yükseltmek işi yapılmak.

yükseltme

- * Yükseltmek işi.

yükseltmek

- * Yükselme çıkarmak, yukarı kaldırmak.
- * Güçlendirmek, şiddetlendirmek.
- * Değerini olduğundan daha çok göstermek.
- * Yüksek bir düzeye getirmek, geliştirmek.
- * Aşama ve mevki bakımından daha yüksek duruma getirmek.
- * Bir sayıyı kendisiyle birkaç kez çarpmak.

yüksük

- * Dikiş dikerken, iğnenin batmasını önlemek için parmak ucuna takılan kesik koni biçiminde koruncak.

* Köklerin ucunda bulunan ve kökün üretken dokusunu korumaya yarayan oluşum, kalensöve.

yüksük kadar

* az, çok az, az miktarda.

yüksük kına

* Yalnız bir tek parmağın baş kısmına sürülen kına.

yüksük makarna

* Yüksük biçiminde olan makarna.

yüksük otu

* Sıracagillerden, kalp hastalıklarında dijitalin adıyla kullanılan bir alkaloid veren, çiçekleri yüksük biçiminde olan bitki (Digitalis purpurea).

yüksünme

* Yüksünmek işi.

yüksünmek

* Bir şeyi kendine yük saymak, bir şeyi kendine yük olarak kabul etmek.

* Üşenmek, tembellik etmek.

yükte hafif pahada ağır

* taşınması kolay olan değerli (eşya).

yüküm

* Yapılması zorunlu olan iş veya bir işi yapma zorunluğu, mecburiyet, mükellefiyet.

yükümlendirme

* Yükümlülük altına alma işi.

yükümlendirmek

* Yükümlülük altına almak.

yükümlenme

* Yükümlenmek işi, tekeffül.

yükümlenmek

* Bir şeyin sorumluluğunu üzerine almak, tekeffül etmek.

yükümlü

* Yükümü olan, mükellef.

yükümlülük

* Yükümlü olma durumu, mükellefiyet.

yükün

* İyon.

yükünme

* Yükünmek işi veya durumu.

yükünmek

* Birinin önünde, saygı göstermek için eğilmek veya yere kapanmak.

yükünü almak

* taşıyabileceği en ağır yükü yüklenmiş olmak.

* yeterli sayıda bulundurmak, dolmak.

yükünü çekmek

* bütün ağırlığını taşımak, her türlü eziyete katlanmak.

yükünü tutmak

* çok zengin olmak, zenginleşmek.

yülgü

* Tıraş için kullanılan bıçak, ustura.

yülük

* Ustura ile kesilmiş (kıl).

yülüme

* Yülümek işi, tıraş.

yülümek

* Vücudun fazla kıllarını ustura ile almak, tıraş etmek.

yülünme

* Yülünmek durumu.

yülünmek

* Yolunmak.

yün

* Güzün kırkılan koyun tüyü.

* Genel olarak koyun tüyü.

* Genel olarak hayvan tüyünden yapılmış.

yünlü

* Yünü olan.

* Yünden yapılmış.

* Yün kumaş.

* Yün kumaştan yapılmış.

yüpürmek

* Telâşla öteye beriye koşmak.

Yüregir

* Oğuz Türklerinin 24 boyundan biri.

yüreği ağzına gelmek

* birdenbire çok korkmak, aşırı korku veya sevinçten ziyadesiyle heyecanlanmak, endişelenmek.

yüreği ağzında

* korku ve heyecan dolu bir durumda.

yüreği bayılmak

* karnı çok acıkmak.

yüreği boğazına tıkanmak

* sıkılmak, üzülmek, dertlenmek.

yüreği burkulmak

* çok üzülmek, çok acı duymak.

yüreği cız etmek (veya cızlamak)

* çok acımak, içi sızlamak.

yüreği çarpmak

* kalp çarpmak veya çalışmak.

* coşku sebebiyle kalp hızlı hızlı çarpmak veya çalışmak.

* merak, kaygı, korku, heyecan gibi duygularla tedirgin olmak, huzursuz olmak.

yüreği dar

* abuk sıkılan.

yüregi daralmak

* sıkılmak, bunalmak, içi daralmak.

yüregi dayanmamak

* acısına katlanamamak, çok acı duymak.

yüregi delik

* Dertli.

yüregi dolu

* Kinli, hınçlı.

yüregi ezilmek

* üzülmek, acı duymak.

* açlık duymak.

yüregi ferahlamak (veya hafiflemek)

* kaygıdan kurtulmak.

yüregi geniş

* Hiçbir şeyi kendine tasa etmeyen.

yüregi götürmemek

* dayanmamak, katlanamamak.

yüregi göz göz olmak

* dert, acı ve sıkıntıdan içi kabarmak, aşırı dertlenmek.

yüregi hop etmek (veya hoplamak) (veya oynamak)

* birdenbire korkup heyecanlanmak.

yüregi kabarmak

* içi sıkıntı ile dolup derin soluk alma gereğini duymak.

* midesi bulanmak.

yüregi kaldırmamak

* dayanamamak, katlanamamak.

yüregi kalkmak

* heyecanlanmak.

yüregi kan ağlamak

* derinden acı duymak, çok üzülmek.

yüregi kanamak

* aşırı üzüntüden sarsılmak.

yüregi kararmak

* içine karamsarlık ve sıkıntı çökmek.

yüregi katı

* Acınacak durumlar karşısında duygusuz kalabilen.

yüregi katılmak

* ağlamaktan veya soğuktan nefesi tutulmak.

yüregi kaynamak

* içinde birtakım şüphe ve endişe uyanmak.

yüregi oynamak

* ansızın heyecanlanmak veya korkmak.

yüreği parça parça olmak
* pek çok acımak.

yüreği parçalanmak
* Çok acımak.

yüreği parlamak
* coşmak, heyecanlanmak.

yüreği pek
* Yüreği katı.
* Yürekli.

yüreği rahatlamak
* üzüntü ve kaygısı azalmak, kalmamak.

yüreği serinlemek
* üzüntüsü bir dereceye kadar azalmak.

yüreği sıkılmak
* içi sıkılmak.

yüreği sıkışmak (veya tıkanmak)
* kalp atışları düzensiz olmak, sıkıntı duymak.
* bir meseleden dolayı aşırı üzülmek.

yüreği sızlamak
* Çok acımak, çok üzülmek.

yüreği soğumak
* düşmanın bir felâkete uğramasına sevinmek.

yüreği şişmek
* can sıkıcı şeyler dinlemekten bunalmak.

yüreği temiz
* Temiz yürekli, saf, iyi niyetli (kimse).

yüreği titremek
* duygulanmak, endişe, korku duymak.

yüreği tükenmek (veya yürek tüketmek)
* bir şeyi anlatmak için çok yorulmak.

yüreği ürpermek
* Çok korkmak.

yüreği yağ bağlamak
* istenilen bir şeyin olmasından ferahlık duymak.

yüreği yanık
* Duygulu, hassas olan kimse.

yüreği yanmak
* pek çok acımak.
* felâkete uğramak.

yüreği yaralı
* Felâkete uğramış.
* Gönlü yaralı, âşık, tutkun.

yüregi yarılmak

* çok korkmak.

yüregi yerinden oynamak

* birdenbire heyecanlanmak veya korkmak.

yüregi yufka

* Üzüntülü, acıklı durumlara dayanamayan, merhametli.

yüregim yanmaz (veya yanmazdı)

* pişmanlık ve acı duymak.

yüreginden geçmek

* düşünmek.

yüreginden gelmek

* bir şeyi isteyerek, severek yapmak.

yüregine (bir şey) çökmek

* derinden ıstırap duymak.

yüregine dert olmak

* başkasının her hangi bir davranışı, sonradan kendisi için sürekli bir üzüntü kaynağı olmak.

yüregine dokunmak

* üzülmek.

yüregine inmek

* ansızın ölmek.

* çok üzülmek.

yüregine işlemek (veya yüreğe işlemek)

* çok derin acı uyandırmak.

yüregine kar yağmak

* kıskançlık duyarak üzülmek.

yüregine kurt düşmek

* şüphelenmek, içine kurt düşmek.

yüregine od (veya ateş) düşmek

* felâkete uğramak, çok üzülmek.

yüregine oturmak

* çok üzülmek.

yüregine saplanmak

* aşırı derecede acı duymak, içine oturmak.

yüregine sinmek

* içine sinmek.

yüregine su serpmek

* (bir kimse) kaygı sebebinin ortadan kalkmasıyla veya yeniden umut verecek bir haberle ferahlamak.

yüregini açmak

* kalbini açmak, derdini dökmek, içini dökmek, senli benli konuşmak ve davranmak.

yüregini ateş almak

* aşırı üzülmek, fazla üzüntüden içi yanmak.

yüregini boşaltmak (veya dökmek)

* derdini, üzüntüsünü anlatarak hafiflemek.

yüregini dağlamak

* acıyla ve özlemle içi yanmak, acıyla kıvranmak.

yüregini eritmek (veya sızlatmak)

* çok üzme.

yüregini hoplatmak (oynatmak veya kaldırmak)

* Bkz. yürek hop etmek (veya hoplamak), (veya oynamak).

* heyecanlandırmak.

yüregini kemirmek

* içini kemirmek, tedirgin olmak.

yüregini pek tutmak

* kendini korkuya kaptırmamak.

yüregini serinletmek

* üzüntüsünü azaltmak.

yüregini tüketmek

* (bir şeyi anlayıncaya kadar) anlatanı çok yormak.

yüregini tüketmek

* (bir şey anlatmaya çalışarak) yorulmak.

yüreginin başı sızlamak

* yüreği sızlamak.

yüreginin yağı (veya yağları) erimek

* çok üzölmek.

* çok korkmak.

yürek

* Göğüs boşluğunda, iki akciğerin arasında, vücudun her yanından gelen kanı akciğerlere ve oradan gelen temiz kanı da vücuda dağıtan organ, kalp.

* Herhangi bir şeyden çekinmeme, korkmama, yüreklilik, korkusuzluk, cesaret.

* Acıma duygusu.

* Bazı deyimlerde "hiçbir gizli, art düşüncenin kanışmamış olduğı duygu" anlamını verir.

* Bir kimsenin ruhsal yönü, gönöl.

* Mide, karın, iç.

* İskambil kâğıtlarının dört grubundan benekleri kırmızı, yürek biçiminde olanı, kupa.

yürek acısı

* Yürekten duyulan acı, iç acısı.

yürek ağnsı

* Sıkıntı, keder.

yürek burkmak

* içine sızı vermek.

yürek çarpıntısı

* Yüreğin sık ve hızlı vurması.

* Merak, kaygı, korku gibi duygular sebebiyle beliren tedirginlik.

yürek darlığı

* Sıkıntı, bunaltı, üzüntü.

yürek karası

* İşlenen bir g nahtan sonra duyulan sürekli ve üzücü pişmanlık.

yürek Selânik

* Çok korkmu  ve heyecanlı.

yürek vermek

* yüreklendirmek, cesaretlendirmek.

yürek yarası

* A ktan,  zlemiden, ba ansızlıktan duyulan büyük keder ağrı üzüntü.

yüreklendirme

* Birine yüreklilik, cesaret verme.

yüreklendirmek

* Birine yüreklilik, cesaret vermek.

y reklenme

* Yüreklilik, korkusuzluk gelme, yi itlenme, cesaretlenme.

y reklenmek

* Korkusuz duruma gelmek, yi itlenmek, cesaretlenmek.

yürekler acısı

* Çok acıklı.

yürekli

* Tehlikeyi korkusuzca karşılayan, koçak, cesaretli, cesur.

yüreklilik

* Yürekli, korkusuz, cesur olma durumu, yiğitlik.

* Yürekli kimseye yakı ır davranış.

yüreklilikle

* Korkmadan, korkusuzca, yi it e.

yüreksiz

* Yürekli olmayan, korkak, cesaretsiz, tabansız.

yüreksizlik

* Y reksiz olma durumu, y reksizce davranış, cesaretsizlik.

yürekten

* Temiz duygularla, saygı ile, i ten, içtenlikle (yapılan).

yürekten  a ırmak

* ağrı derecede arzu etmek, istemek.

y r  (mar )!

* y r y  e başlatma komutu.

y r  ya kulum demiş

* herhangi bir alanda çok çabuk ilerleyenler, başarı kazananlar için söylenir.

Y r k

* Y r k.

y r k

* Çok ve çabuk yürüyen, iyi yol alan, hızlı giden.

* Osmanlı İmparatorluğunda otuzar kişilik ocaklar olarak Rumeli'ye yerleştirilen ve savaş zamanlarında geri hizmetlerde çalıştırılan tımarlı asker.

* Göçebe.

yürük aksak

* Aksak usulünün en hareketlisine verilen ad.

yürük at yemini artırır

* bir işte üstün çaba gösterenler, o ölçüde bir karşılık görürler.

yürük semâî

* Türk müziği usullerinden biri.

yürüklük

* Yürük olma durumu.

yürüme

* Yürümek işi.

yürümek

- * Adım atarak ilerlemek, gitmek.
- * Karada veya suda, herhangi bir yöne doğru sürekli olarak yer değiştirmek.
- * (çocuk) Ayakları üzerinde gezecek duruma gelmek.
- * Yayan gezmek, yayan gitmek.
- * Yol almak.
- * Bir yere gelmek, bir yere ulaşmak, kaplamak.
- * Üzerine doğru gitmek, akın etmek, saldırmak, hücum etmek.
- * Gereği gibi yapılmak veya ilerlemek.
- * (faiz için) Hesap edilmek; işlemek.
- * Geçmek, ilerlemek, değişmek.
- * Ölmek.
- * Bir işte ileri gitmek.

yürünme

* Yürünmek işi.

yürünmek

* Yürümek işi yapılmak.

yürürçalar

* Yolda veya dinlenme sırasında müzik dinlemeye yarayan alet, walkman.

yürürlüğe girmek

* bir kanun, bir karar, bir iş uygulanır, yapılır duruma gelmek.

yürürlüğe konmak

* bir kanun veya bir karar uygulama alanına konulmak.

yürürlük

* Gereğinin yapılır olması durumu, mer'iyet.

yürürlükte bulunmak

* bir kanun veya bir karar uygulama alanında olmak.

yürürlükte kalmak

* bir kanun veya kararın geçerliliği sürmek.

yürürlükte olmak

* (kanun, karar, iş) yapılmakta, uygulanmakta olmak.

yürürlükten kaldırmak

* uygulanmaz duruma getirmek.

yürürlükten kalkmak

* uygulamadan kalkmak.

yürüteç

- * Yeni yürümeye başlayan çocukların çabuk yürümelerini sağlayan araç, örümcek.
- * Yürüme sorunu olan kimselerin kullandığı araç.

yürütme

- * Yürütmek işi.
- * Kanunları uygulama işi, icra.
- * Merkezi yönetim ve yerinden yönetim kuruluşlarının hepsi.

yürütme gücü

- * Kanunları uygulama yetkisi.

yürütme kurulu

- * Bir kuruluştaki kanun, tüzük veya yönetmelikleri uygulamakla görevli kurul.

yürütmek

- * Yürümek işini yaptırmak, yürümesini sağlamak.
- * Gerektiği gibi yapmak, uygulamak.
- * Kabul edilmesi veya tartışılması için bildirmek, açıklamak, öne sürmek.
- * İşinden veya bulunduğu yerden çıkarmak.
- * Habersiz almak, çalmak.

yürütücü

- * Yürütme yetkisini kullanan kimse.

yürütülme

- * Yürütülmek işi.

yürütülmek

- * Yürütmek işi yapılmak veya yürütmek işine konu olmak.

yürütülüş

- * Yürütülmek işi veya biçimi.

yürütüm

- * Yürütmek işi.
- * Bir karar, bir yargıyı yerine getirmek, uygulama, infaz.

yürüyen merdiven

- * Basamakları sürekli olarak dönen bir düzenek üzerine yerleştirilmiş, elektrikle çalışan merdiven.

yürüyüş

- * Yürümek işi veya biçimi.
- * Spor amacıyla yapılan yürüme.
- * Bir olayı protesto etmek, bir konuya dikkati çekmek amacıyla topluca yürüme.
- * Birliklerin bir yerden başka bir yere gitmesi.

yürüyüş düzenlemek

- * bir olayı protesto etmek veya bir konuya dikkat çekmek amacıyla toplu yürüyüş tertip etmek.

yürüyüş kolu

- * Belli bir bölgeye ulaşmak veya bulunulan bir bölgeden ayrılmak amacıyla bir kumanda altında, düzenli yürüyüş yapan piyade, zırhlı veya motorlu birliklerin tümü.

yürüyüş yapmak

- * spor amacıyla yürümek.
- * bir olayı protesto etmek veya bir konuya dikkati çekmek amacıyla topluca yürümek.

yürüyüşe çıkmak

- * dolaşmaya, gezintiye çıkmak.

yürüyüşe geçmek

- * bir yerden başka bir yere gitmek için yürümeye başlamak.
- * bir yeri almak için o yöne doğru ilerlemek.

yüsrü

- * Bazı ince işlerin yapımında kullanılan siyah bir ağaç ve bu ağacın kökü.
- * Bu kökten yapılmış olan.

yüz

- * Doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren işaret, 100, C.
- * On kere on, doksan dokuzdan bir artık olan.
- * Kez, kere kelimeleri ile birlikte kullanılarak yapılan işin çokluğunu abartmalı bir biçimde anlatır.

yüz

- * Başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat.
- * Yüzey, yüz.
- * (kesici araçlarda) Keskin kenar.
- * Bir şeyin ön tarafta bulunan bölümü, cephe.
- * Bir kumaşın dikiş sırasında dışa getirilen gösterişli bölümü.
- * Yastığa geçirilen kılıf.
- * Bir şeyin görünen bölümünde kullanılan kumaş.
- * Utanma.
- * Birinin görülegelen veya umulan hoşgörülüğüne güvenilerek gösterilen cür'et.
- * (çıkma durumunda) Nedeniyle, sebebiyle.
- * Yan, taraf.
- * Bir yapının dışa bakan düşey yüzeylerinin tümü.

yüz akı

- * Utanmayı gerektiren bir durumu olmama, onur.

yüz akı ile çıkmak

- * bir işi kendi saygınlığını yitirmeden, eksiksiz ve başarılı olarak yapıp bitirmek.

yüz aklı

- * İftihar edilecek, onurlanacak durum.

yüz aklı göstermek

- * bir işte başarıya ulaşmak.

yüz beşlik

- * Bir top çeşidi.

yüz binlerce

- * Çokluk ifade etmek amacıyla kullanılır.

yüz binlik

- * Yüz bin liralık.

yüz bulmak

- * ilgi ve yakınlık görmek.

yüz bulunca astar istemek

- * Bkz. yüz verince astar istemek.

yüz çevirmek

- * gösterdiği ilgiyi kesmek.

yüz etmek

- * ısmarlamak, havale etmek.

yüz geri etmek

- * geri dönmek.

yüz görümlüğü

* Güveyin düğün günü geline verdiği armağan.

yüz göstermek

* ortaya çıkmak.

yüz göz

* Bütün yüz.

yüz göz olmak

* biriyle gereksiz yere, aşırı derecede senli benli olmak.

yüz kalıbı

* İnsan yüzüne alçı dökülerek alınmış kalıp, bu kalıptan çoğaltılmış yüz heykeli, mask.

yüz kaplama

* Genellikle sert ve orta sert ağaçlardan biçilerek veya kesilerek elde edilen, kontratabla veya yonga levhalarının yüzlerine yapıştırılarak kullanılan, güzel desenli kaplama çeşidi.

yüz karası

* Utanılacak bir durum veya şey.

yüz karası olmak

* utanılacak bir durum ortaya çıkmak.

yüz kere

* pek çok kez, tekar tekrar, defalarca.

yüz kere

* Pek çok, tekrar tekrar, çok kez, defalarca.

yüz kızartıcı

* Utandırıcı, utanılacak.

yüz kızartıcı suç

* Utanç verici, insanlık onuruna yakışmayan suç.

yüz kızartmak

* sıkılarak yalvarmak.

yüz kızdırmak

* utanmayı göze almak.

yüz kırı

* Yüz karası.

yüz ölçümü

* Bir yerin veya bir şeyin yüzeyini ölçme, mesaha.
* Bu ölçme sonunda ortaya çıkan miktar, mesahaisathiye.

yüz sabunu

* Elleri ve yüzü yıkamak için kullanılan sabun.

yüz surat davul derisi (yüz surat hak getire veya yüz surat mahkeme duvarı)

* hiç utanması olmayanlar için söylenir.

yüz suyu

* Bir kimsenin onuru, haysiyeti.

yüz suyu dökmek

* onurunu sarsacak kadar çok yalvarmak.

yüz sürmek

- * aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.

yüz tutmak

- * yönelmek.
- * başlamak.

yüz tutmak

- * bir şey, olmak üzere bulunmak.
- * giderek biçim ve renk değiştirmek.

yüz verince astar istemek

- * kendisine gösterilen küçük bir ilgiden şımararak geniş yetki elde etmeye, daha çok yarar sağlamaya çalışmak.

yüz vermek

- * ilgi, yakınlık göstermek, hoşgörölü davranmak, şımartmak, itibar etmek.

yüz vermemek

- * ilgi yakınlık göstermemek.
- * önemsemek.

yüz yapmak

- * makyaj yapmak.

yüz yazısı

- * Köylerde gelinin yüzüne yapıştırılan telli pullu süsler.

yüz yazmak

- * makyaj yapmak.
- * köy seyirlik oyunlarında taklit edilen kişinin özelliklerini belirtecek şekilde yüz boyamak, maske yapmak.

yüz yüzden utanır

- * insanlar karşı karşıya gelince daha kolay uzlaşabilirler.

yüz yüze

- * Karşı karşıya.

yüz yüze bakmak

- * arada hatır gönül meselesi olmak, karşılıklı ilişkiyi korumak zorunda bulunmak.

yüz yüze gelmek

- * birden karşılaşmak.
- * bir araya gelmek.

yüz yüze kalmak

- * aynı ortam içerisinde bulunmak.

yüz yüze yaşamak

- * sürekli olarak bir arada olmak zorunda bulunmak.

yüzbaşı

- * Orduda rütbesi üsteğmenle binbaşı arasında olan subay.

yüzbaşılık

- * Yüzbaşının rütbesi veya yüzbaşının görevi.

yüzbeyüz

- * Yüz yüze.

yüzde

- * Herhangi bir işte aracı olan kimseye, görevinin karşılığı olarak, yüzde hesabına göre verilen ücret, yüzdelik.
- * Bir sayı sıfatı ile kullanıldığında, yüze bölünen bir şeyin o kadarlık parçasını belirtir.

yüzde yüz

- * Kuşkusuz, şüphesiz, muhakkak.
- * Bütünü, tamamı, tamamen.

yüzdelik

- * Yüzde.

yüzden

- * Görünüş olarak, bakarak.

yüzdürme

- * Yüzdürmek (I, II) işi.

yüzdürmek

- * Yüzmesini sağlamak veya yüzmek işini yaptırmak.
- * (batmış veya oturmuş tekneyi) Suyun yüzüne çıkarıp yüzer duruma getirmek.

yüzdürmek

- * Derisini çıkarttırmak, derisini soydurtmak.

yüzdürülme

- * Yüzdürülmek işi.

yüzdürülmek

- * Yüzdürmek (I, II) işine konu olmak veya yüzdürmek işi yapılmak.

yüze çıkmak

- * bir sıvının yüzüne çıkmak.
- * belli olmak, açığa çıkmak, belirtmek.
- * yüzüstü olmak, şırmamak.

yüze duramamak

- * birinin hatırından çıkamamak, birinin hatırını kıramamak.

yüze gülmek

- * yalandan dost görünmek.
- * sevimli, alımlı görünmek.

yüze gülücü

- * İki yüzlü, riyakâr.

yüze gülücülük

- * Yüze gülücü olma durumu.

yüze soğurma

- * Bir gazın veya sıvının, bir katının içine yüzeysel olarak girmesi.

yüze vurmak

- * yüzüne vurmak.

yüzer

- * Her birinde yüz, her defasında yüzü bir arada olan.

yüzer havuz

- * Açık denizde gemi onanımında kullanılan havuz.

yüzer top

- * Şamandıra.

yüzer yüzer

* Yüzlük bölüklere ayırarak.

yüzergezer

* Karada olduğu gibi suda da kullanılabilen (araba, tank, uçak gibi) araç, amfibi.

yüzerlik

* Yüz tanesi bir arada olan.

yüzey

* Bir cisimde tabanların yüzeyleri dışında, yan kenarların yüzeyi.

yüzey şekilleri

* Yer biçimleri, engebeler, avanz.

yüzeyleşme

* Yüzeyleşmek işi.

yüzeyleşmek

* Sathileşmek, derine inmemek, derinleşmemek.

yüzeyssel

* Yüzey ile ilgili, sathî.

* Derine inmeyen, gelişigüzel, ayrıntılı olmayan.

yüzgeç

* Balıklarda ve yüzen memelilerde karın ve göğüste çift, sırt, kuyruk ve anüste tek olarak bulunan, hareketi ve dengeyi sağlayan organ.

* Suda iyi yüzen (kimse veya hayvan).

yüzgeç ayaklılar

* Omurgalı hayvanlardan memeliler sınıfına giren, morslar ve foklar gibi denizde yaşayan, karada yüzgeçlerini ayak gibi kullanan alt takım.

yüzleme

* Yüzlemek işi.

yüzlemece

* Birinin yüzüne karşı, vicahen.

* Yüz yüze yapılan, vicahî.

yüzlemek

* Kusurunu veya suçunu yüzüne karşı söyleyip birini utandırmak.

yüzlenme

* Yüzlenmek işi.

yüzlenmek

* Şıkmamak, yüz bulmak.

yüzler

* Ondalık sayı sisteminde bir sayının sağdan sola doğru üçüncü rakamının bulunduğu yer, hane.

yüzlerce

* Pek çok, yüz kere.

yüzleşme

* Yüzleşmek işi.

yüzleşmece

* Yüz yüze gelerek.

yüzleşmek

- * Bir olayı ileri sürenle, inkâr eden kimseler, yüz yüze gelerek sözlerini tekrarlamak.
- * Yüz yüze gelmek.

yüzleştirme

- * Yüzleştirmek işi.

yüzleştirmek

- * İki yanın yüzleşmesini sağlamak.

yüzlü

- * Yüzü herhangi bir nitelikte olan.
- * Şımartılmış, yüz bulmuş (kimse).

yüzlü yüzlü

- * Utanmadan, sıkılmadan, hiç çekinmeden.

yüzlük

- * Yüz lira değerinde olan kâğıt para.
- * On kuralına göre yazılmış bir tam sayıda sağdan sola doğru üçüncü basamak.
- * Yüzü, yüz tanesi bir arada olan.

yüzlük birimler bölüğü

- * Yüzde dokuz yüz doksan dokuza kadar olan sayılar bölüğü.

yüzme

- * Yüzmek (I, II) işi.

yüzme havuzu

- * Spor, sağlık ve eğlence amacıyla yapılmış, belirli derinlikleri bulunan, suyla dolu olan yer.

yüzme kesesi

- * Balıklarda, iç organların üzerinde bulunan ve su içinde balığın dengede durmasını sağlayan tek veya iki bölmeli balon biçiminde organ.

yüzmek

- * Kol, bacak, yüzgeç gibi organların özel hareketleriyle su yüzeyinde veya su içinde ilerlemek, durmak.
- * Yüzme sporu yapmak.
- * Bir sıvının yüzeyinde batmadan durmak.
- * Herhangi bir şeyle üzeri kaplanmak, bir şeye bulanmak.
- * Herhangi bir durumun en aşırı derecesinde olmak.
- * Dalgalanmak.

yüzmek

- * Derisini çıkarmak, derisini soyamak.
- * Çok para istemek.

yüznumara

- * Ayakyolu, helâ, abdesthane.

yüzsüz

- * Yüzü olmayan.
- * Utanmaz, sıkılmaz, çekinmez, arsız.

yüzsüz yüzsüz

- * Utanmaz ve pişkin bir biçimde.

yüzsüzce

- * Utanmaz, sıkılmaz (bir biçimde).

yüzsüzleşme

- * Yüzsüzleşmek işi.

yüzsüzleşmek

* Yüzsüz duruma gelmek, yüzsüz olmak.

yüzsüzleştirme

* Yüzsüzleştirmek işi.

yüzsüzleştirmek

* Yüzsüz duruma getirmek.

yüzsüzlük

* Yüzsüz olma durumu, yüzsüzce davranış.

yüzü açılmak

* güzelliği, parlaklığı ortaya çıkmak.

yüzü ak

* Suçu ve utanılacak bir durumu olmayan.

yüzü ak olsun

* "sağ olsun" gibi iyi bir dilek olarak söylenir.

yüzü asık

* Somurtkan, küskün.

yüzü asılmak

* somurtmak.

yüzü görmek

* ...-e kavuşmak.

yüzü görmemek

* ...-den yoksun olmak, uzak bulunmak.

yüzü gözü açılmak

* sıkılmaz, utanmaz bir duruma gelmek.

* toplumsal ilişkiler kurmaya, çevresini, dünyayı tanımaya başlamak.

yüzü gülmek

* sevinci yüzünden belli olmak.

* feraha kavuşmak.

* temiz, tertipli duruma gelmek.

yüzü kalmamak

* bir kimseden daha önce bir çok ricada bulunduğu için yeni bir şey istemeye sıkılmak.

yüzü kara

* Utanacak bir durumu olan.

yüzü karışmak (allak bullak olmak veya alabora olmak)

* can sıkıcı bir durum, yüzünden belli olmak.

yüzü kasap süngeriyle silinmiş

* hiç utanması olmayan.

yüzü kızarmak

* utanmak.

yüzü olmamak

* o şeye dayanamamak.

* cür'et ve cesareti olmamak, utanmak.

yüzü pek

* Birine söylenmesi güç olan şeyi sıkılmadan söylenebilen veya kendisinden istenilen şeyleri rahatlıkla geri çevirebilen.

yüzü seçilmemek

* açıkça tanınmamak, belli belirsiz görünmek.

yüzü sıcak

* Sevilen, hoşlanılan şeyleri nitelerken kullanılır.

yüzü soğuk

* Ürkütücü.

yüzü tutmamak

* haklı da olsa, karşısındakini kıracak bir davranışta bulunmaktan çekinmek.

yüzü yazılı kalmak

* kullanılmak, yenilmek için hazırlanmışken herhangi bir sebeple olduğu gibi dokunulmadan kalmak.

yüzü yerde

* alçak gönüllü.

yüzü yerde

* Alçak gönüllü.

yüzü yere gelmek (geçmek veya yüzünün derisi yere geçmek)

* çok utanmak.

yüzü yok

* bir şey istemeye veya yapmaya cesareti yok, utanıyor.

yüzü yumuşak

* Kendisinden istenilenleri geri çeviremeyen.

yüzücü

- * Yüzme sporu yapan kimse.
- * Yüzme sporunu profesyonel olarak yapan kimse.
- * (birini) Sömüren kimse.
- * Kasaplık hayvanların derilerini yüzen kimse.

yüzücülük

* Yüzücü olma durumu.

yüzüğü geriye çevirmek

* evlenme sözünü geri almak, nişanı bozmak.

yüzük

- * Parmağa geçirilen genellikle metal halka.
- * Yüzük oyunu.

yüzük oyunu

* Fincanlar altına yüzük saklayarak oynanılan bir oyun.

yüzük parmağı

* Serçe parmağın önceki parmak.

yüzük takmak

* nişanlanmak.

yüzükoyun

* Yüzü yere gelerek.

yüzölme

- * Yüzölmek işi.

yüzölmek

- * Yüzmek işi yapılmak.
- * Derisi çıkarılmak.
- * Sömürölmek.

yüzöncü

- * Yüz sayısının sıra sıfatı; sırada doksan dokuzuncudan sonra gelen.

yüzünden

- * -den ötürü, -den dolayı, sebebiyle.
- * (genellikle olumsuzluk bildiren bir davranışta) -den ötürü, -den dolayı.

yüzünden akmak

- * (herhangi bir durum) yüzünden çok belli olmak.

yüzünden düşen bin parça olmak

- * öfke veya küskünlükten ileri gelen can sıkıntısıyla suratı asık olmak.

yüzünden kan damlamak

- * çok sağlıklı olmak, sağlığı yüzünün renginden belli olmak.

yüzünden okumak

- * ezbere değil, yazılmış kâğıttan okumak.
- * herhangi bir durumu yüzünden anlamak.

yüzüne bağırarak

- * birine öfke ile saygısızca sözler söylemek.

yüzüne bakamaz olmak

- * utanç, yüreksizlik gibi sebeplerle bir kimsenin karşısına çıkamamak.

yüzüne bakılacak gibi (veya yüzüne bakılır)

- * çirkin sayılmaz, güzelce.

yüzüne bakılmaz

- * çok çirkin.

yüzüne bakmamak

- * önem vermemek, ilgilenmemek.
- * danılmak, gücenmek.

yüzüne bakmaya kıyamamak (veya yüzüne bakmaya kıyılmaz)

- * (biri) çok güzel olmak.

yüzüne bir daha bakmamak

- * danılıp konuşmamak.

yüzüne duramamak

- * dayanamamak, bir isteğe hayır diyememek, kıramamak.

yüzüne gözüne bulaştırmak

- * bir işi becerememek, bozmak.

yüzüne gülmek

- * dostmuş gibi görünmek.
- * dostluk göstermek, ilgi göstermek, alâkalanmak.
- * (nesneler için) temiz, yeni olmak.

yüzüne hasret kalmak

* o şeyden yoksun kalmak, hasret kalmak.

yüzüne kan gelmek

* sağlığı yerine gelmek, benzinin solgunluğu geçmek.

yüzüne kapanmak

* Bkz. kapılar yüzüne kapanmak.

yüzüne karşı

* bir kimsenin kendi önünde ve ondan çekinmeden.

yüzüne tükürseler yağmur yağıyor sanır

* çok arsız ve onursuz kimseler için kullanılır.

yüzüne vurmak (veya çarpmak)

* ayıplayarak kusurunu yüzüne söylemek.

yüzüne yazmak

* (gelinin) yüzünü süslemek.

yüzünü ağartmak

* beğenilir iş yapmak, iş ve davranışlarıyla yakınlarının övünmesine sebep olmak.

yüzünü buruşturmak (veya ekşitmek)

* yüzüne öfke ve hoşnutsuzluk gösteren bir biçim vermek.

yüzünü gören cennetlik

* uzun bir süre görünmeyen kimseler için söylenir.

yüzünü görmemek

* uzun süre görmemek.

* ihtiyaç duyulan bir şeyi özlemek, ona hasret kalmak.

yüzünü gözünü açmak

* bir çocuğa veya gence o zamana kadar bilmediği birtakım cinsel bilgiler vermek.

yüzünü güldürmek

* birini mutlu etmek, birine iyilik etmek.

yüzünü kara çıkarmak

* (birini) utandırmak.

yüzünü kızartmak

* bir kimsenin utanmasına sebep olmak, birini utanacak duruma düşürmek.

yüzünü kızartmak (veya yüzünü kızdırmak)

* onuruna, gururuna önem vermeden bir şey istemek, utançla, utanarak istemek.

yüzünü şeytan görsün

* sevilmeyen bir kimseye karşı duyulan nefreti belirtmek için kullanılır.

yüzünü unutmak

* uzun süre görmemek, varlığına hasret kalmak.

yüzünü yere getirmek

* utandırmak, mahcup duruma düşürmek.

yüzünün akı ile çıkmak

* Bkz. yüz akı ile çıkmak.

yüzünün derisi kalın

* utanması, arlanması olmayan.

yüzünüze güller

* iğrenç bir şey anlatılırken söylenir.

yüzüp yüzüp kuyruna gelmek

* uzun sürmüş bir işi bitirmek üzere olmak.

yüzüstü

* Yüzü yere gelecek biçimde.

* Başlanmış fakat tamamlanmamış bir durumda.

yüzüstü bırakmak

* yapayalnız, kimsesiz, kötü bir durumda bırakmak.

* bir işi zamanında yapmayıp savsaklamak, olduğu gibi bırakmak, ihmal etmek.

yüzüstü kalmak

yüzüstü kalmak

* bir iş, zamanında yapılmayıp olduğu gibi bırakılmak.

yüzüş

* Yüzmek işi veya biçimi.

yüzyıl

* Yüzyıllık süre, asır.

* İçinde yaşanan zaman, çağ.

* Milât başlangıç alınarak 1-100, 101-200, 201-300 vb. olarak sayılan yüzyıllık dönem.

yüzyıllık

* Yaklaşık olarak sürerliği yüzyıl olan, asırdide.

-z

* Sayı adlarına eklenerek "birlikte doğan" anlamına sıfatlar türetir: İki-z, üç-ü-z, beş-i-z gibi.

-z

* İsimden küçültme isimleri ve sıfatları türetir: pala-z (bala "yavru" kelimesinden), top-u-z gibi.

-z

* Fiilden isim ve sıfat türetir: Boğ-a-z, tık-ı-z gibi.

z, Z

* Türk alfabesinin yirmi dokuzuncu ve son harfi. Ze adı verilen bu harf ses bilimi bakımından ötümlü diş eti sızcısını gösterir.

zaaf

* Düşkünlük, eksiklik, yetersizlik, zayıflık, dayanamama.

* İrade zayıflığı.

zaaf saymak

* eksiklik olarak görmek.

zabıt

* Zapt.

* Tutanak.

zabıt tutmak

* tutanak düzenlemek.

zabıta

* Yurt içinde genel düzen ve güveni korumakla görevli, iç işlerine bağlı kolluk gücü.

* Şehirlerde güvenliği ve belediye hizmetlerinin güvenliğini sağlamakla görevli yönetim.

zabıname

* Tutanak.

zabit

* Rütbesi teğmenden binbaşıya kadar olan asker, subay.
* Tuttuğunu koparan, dediğini yaptıran.

zabitan

* Subaylar.

zabitlik

* Zabit olma durumu.

zaç

* Kükürtle demir birleşimlerinden biri.

zaç yağı

* Derişik sülfürik asidin diğer adı, kara boya.

zade

* Oğul, evlât.
* Doğmuş.

zadegân

* Soylular, aristokrasi.

zadegânlık

* Zadegân olma durumu.

zafer

* Savaşta kazanılan başarı, utku.
* Bir yarışma veya uğraşıda çaba harcayarak elde edilen başarı.

Zafer Bayramı

* 30 Ağustos 1922'de kazanılan büyük zaferi kutlamak üzere yasayla kabul edilmiş olan resmî bayram.

zafiyet

* Arıklık, zayıflık.
* Dermansızlık, güçsüzlük.

zafran

* Safran.

zağ

* Kılağı.

zağanos

* Bir cins doğan.

zağar

* Bir cins av köpeği.

zağara

* Yakanın üzerine dikilen kürk, yaka kürkü.

zağarcı

* Osmanlı İmparatorluğunda padişahın av köpeklerine bakan görevli.

zağarlık

* Av köpeği gibi izleme, köpeklik.

zağcı

* Bileyici.

zağcılık

* Bileyicilik.

zağlama

* Zağlamak işi, kılağılama.

zağlamak

* Kılağılamak, kılağı vermek.

zağlanma

* Zağlanmak işi, kılağılanma.

zağlanmak

* Zağlamak işine konu olmak veya zağlamak işi yapılmak, kılağılanmak.

zağı

* Kılağılı.

zahir

* Açık, belli.

* Dış yüz, görünüş.

* Kuşkusuz, elbette, şüphesiz.

* Görünüşe göre, anlaşılan, meğer.

zahir

* Yardım eden, destekleyen, arka çıkan.

zahirde

* Görünüşte.

zahire

* Gereğinde kullanılmak için saklanan tahıl.

zahiren

* Görünüşte, görünüşe göre.

zahirî

* Görünen, görünürdeki.

* İçten olmayan yapmacık.

zahit

* Dinin yasak ettiği şeylerden sakınıp buyurduklarını yerine getiren (kimse).

* Kaba sofu.

zahitlik

* Zahit olma durumu.

zahmet

* Sıkıntı, güçlük, yorgunluk, eziyet, meşakkat.

zahmet çekmek

* sıkıntıya katlanmak, güçlükle karşılaşmak.

zahmet etmek (zahmete girmek veya zahmete katlanmak)

* biri için yorulmak veya masrafa girmek.

* çaba harcamak, gayret göstermek.

zahmet olmak

* yapılan bir işten sıkıntı, yorgunluk duymak.

zahmet olmazsa

* "rica ederim" yerine kullanılan bir nezaket sözü.

zahmet vermek

* sıkıntı vermek.

zahmete sokmak

* birine yorgunluk vermek veya masraf ettirmek.

zahmetine değmek

* verilen emeği karşılamak.

zahmetli

* Zahmetle yapılan, yorucu, sıkıntılı, eziyetli, güç.

* Sıkıntı veren.

zahmetsiz

* Sıkıntı çekilmeden, güçlükle karşılaşmadan yapılan, eziyetsiz, kolay, emeksiz.

zahmetsiz rahmet olmaz

* sıkıntı, güçlük çekmeden iyi ve güzel işler başarılamaz.

zahmetsizce

* Zahmetsiz bir biçimde, zahmet olmaksızın.

zahter

* Bir çeşit kekik (Thymus Longicaulis).

zail

* Yok olan, ortadan kalkan, sürekli olmayan.

zail olmak

* yok olmak, ortadan kalkmak.

Zaireli

* Zaire halkından olan kimse.

zait

* Çoğaltan, artıran.

* Gereksiz.

* Artı (+).

zakkum

* Zakkumgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, çiçekleri beyaz veya pembe renkli, kışın yapraklarını dökmeyen zehirli bir ağaççık, ağı ağacı (Nerium oleander).

zakkumgiller

* İki çeneklilerden, zakkum, Cezayir menekşesi gibi türleri içine alan familya.

zakkumlaşma

* Zakkumlaşmak işi veya durumu.

zakkumlaşmak

* Acılaşmak.

zakkumlu

* Zakkumu olan, zakkuma bulaşmış.

* Acı veya üzüntü veren.

zalim

* Acımasız ve haksız davranan, kıyıcı, zulmeden.

zalimane

* Acımasız olarak, acımasız bir biçimde, acımasızca, zalimce.

zalimce

* Acımasız (olarak), acımasız (bir biçimde), acımasızca, zalimane.

zalimlik

* Zalim olma durumu veya zalimce davranış.

zam

* Bir şeyin fiyatını artırma, bir fiyat üstüne yeni bir fiyat katma.

zam gelmek

* fiyatı artmak.

zam görmek

* fiyatı artırılmak.

* ücreti artmak.

zam paketi

* Çeşitli tüketim mallarına toplu olarak yapılan zam.

zam yapmak

* söz konusu fiyatı artırmak.

zaman

* Bir iş veya oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit.

* Bu sürenin belirli bir parçası, vakit.

* Belirlenmiş olan an.

* Çağ, mevsim.

* Bir işe ayrılmış veya bir iş için ayrılmış saatler.

* Dönem, devir.

* Bir süre ile ilgili durum ve şartlar.

* Fiillerin belirttikleri geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman kavramı.

* Yer kabuğunun geçirdiği gelişimde belirlenen ve fosillere göre dörde ayrılan geniş evrelerden her biri.

* Güneş ve yıldızların öğlene göre açısal uzaklığına karşılık bir ölçü.

zaman almak

* sürmek, devam edip zamanı geçirmek.

zaman aşımı

* Süre aşımı, müruruzaman.

zaman ayarlı

* Zamana uyumlu hazırlanmış olan.

zaman belirteci

* Zaman zarfı.

zaman bırakmak

* bir iş için süre ayırmak.

zaman bilimi

* Tarihî olayların zamanını inceleme bilimi, kronoloji.

zaman bilimsel

* Zaman bilimi ile ilgili olan, kronolojik.

zaman birimi

* Tekrarlanan gök olaylarına dayanılarak seçilen zaman aralığı.

zaman dizini

* Tarihî olayların zaman bakımından sırası, kronoloji.

* Gözlemlere dayanarak zaman ölçeğini belirleyen, tutulmaları, gezegenlerle ilgili önemli olayları, yıldızların yerlerini zaman sırasına göre veren bilim, kronoloji.

zaman eki

* Fiillerde kullanılan ve zaman kavramı veren ek: -ecek (gel-eceğ-im), -miş (piş-miş-ti), -iyor (sev-iyor), -di (gel-di) vb.

zaman ile yarış etmek

* kitle iletişim araçlarında en kısa zaman içinde haberi oluşturup yayın için hazırlamak.

zaman kazanmak

* Bkz. vakit kazanmak.

zaman kollamak

* bir işin sırasını beklemek.

* uygun bir fırsat beklemek.

zaman öldürmek

* boş şeylerle vakit geçirmek.

zaman tanımak

* bir iş için yeterli zaman vermek.

zaman tüneli

* Kesintisiz zaman dilimi.

zaman vermek

* bir iş için belli bir süre ayırmak.

zaman zaman

* Belli olmayan zamanlarda, ara sıra, bazen.

zaman zarfı

* Bir filin anlamını zaman kavramı ile sınırlandıran zarf.

zamana uymak

* davranışlarını içinde bulunulan günün şartlarına uydurmak.

zamandaş

* Aynı zamanda yapılan veya gerçekleşen.

zamane

* Çağ, devir.

* (yakınma veya hafifseme yoluyla) Şimdiki zaman.

zamane adamı

* Bkz. günün adamı.

zamane çocuğu

* Çok bilmiş, akıllı çocuk.

zamanı avlamak

* uygun zamanı bulmak.

zamanı dolmak

* bir iş için ayrılan süre sona ermek.

zamanı geçirmek

* oyalanmak.

zamanı geçmek

- * o şey artık gerekli ve yerinde olmaktan çıkmak.
- * mevsimi geçmek.

zamanında

- * Eskiden.

zamanla

- * Aradan süre geçtikçe, giderek.

zamanlama

- * Zamanlamak işi.

zamanlamak

- * Bir konuda en iyi sonucu almak için en iyi, en uygun süreyi belirlemek.
- * Bir işin sürdürülmesi için zamanı plânlamak.

zamanlı

- * Uygun bir zamanda.
- * Ölçü bölümlü.

zamanlı zamansız

- * Gelişigüzel zamanlarda, vakitli vakitsiz.

zamansız

- * Uygun olmayan bir zamanda (yapılan), vakitsiz.

zamazingo

- * Zımbırtı.
- * Dost, metres.

zambak

- * Zambakgillerden, 90-100 cm yüksekliğinde, güzel ve iri çiçekli, çok yıllık bir süs bitkisi (*Lilium candidum*).

zambakgiller

- * Bir çeneklilerden, çiğdem, lâle, soğan, pırasa, zambak gibi bitkileri içine alan bir familya.

Zambiyalı

- * Zambiya halkından olan kimse.

zambur

- * Bkz. kambur zambur.

zamir

- * İç yüz, iç.
- * Kişi, özlük, gösterme, soru ve belirsizlik kavramları vererek, varlıkların yerini tutan kelime, adıl.

zamk

- * Akasya, kitre, sütleğen gibi bazı ağaçların kabuklarından sızarak donan, renksiz veya sarı kırmızımtırak renkte amorf madde; eriyiği yapıştırıcı olarak kullanılır.

zamk ağacı

- * Akasya, mimoza gibi zamk veya reçineli zamka benzeyen maddeler veren okaliptüslere ve daha birçok ağaca verilen ad.

zamk akasyası

- * Bkz. zamk ağacı.

zamk hastalığı

- * Bol miktarda zamk salgılama sonucu ortaya çıkan hastalığa verilen ad.

zamkîarabî

- * Bkz. Arap zamkı.

zamkinos

- * Adı birden hatırlanamayan küçük, değersiz şeyler için kullanılır.
- * Dost, metres.
- * Kaçma.

zamkinos etmek

- * kaçmak, savuşmak.

zamklama

- * Zamklamak işi veya durumu.

zamklamak

- * Zamk sürmek.

zamklanma

- * Zamklanmak işi veya durumu.

zamklanmak

- * Zamklamak işini konu olmak veya zamklamak işi yapılmak.

zamklı

- * Üstüne zamk sürülmüş.

zamklı kâğıt

- * Bir tarafı yapıştırılmak amacıyla zamklanmış kâğıt.

zamlanma

- * Zamlanmak işi veya durumu.

zamlanmak

- * Fiyatı yükselmek.

zamme

- * Ötre.

zammetme

- * Zammetmek işi.

zammetmek

- * Katmak.

zampara

- * Sürekli kadın peşinde koşan erkek, çapkın erkek.

zamparalık

- * Zampara olma durumu veya zamparaya yakışır davranış.

zamparalık etmek

- * çapkınlık etmek, kadın peşinde koşmak.

zan

- * Sanma, sanı.

zan altında bulunmak

- * bir şeyle suçlanmak, sanık durumunda olmak.

zanaat

- * İnsanların maddeye dayanan ihtiyaçlarını karşılamak için yapılan, öğrenimle birlikte tecrübe, beceri ve ustalık gerektiren iş, sanat.
- * El ustalığı isteyen işler.

zanaatçı

* Belli bir zanaatla uğraşan, bir zanaatı meslek edinen emekçi, zanaatkâr.

zanaatçılık

* Küçük girişimci ve işçi niteliklerinin yanı sıra son derece sınırlı bir el emeğinin yardımıyla iş görenlerin durumu, zanaatkârlık.

zanaatkâr

* Zanaatçı.

zanaatkârlık

* Zanaatçılık.

zangır zangır

* Güçlü sarsılmayı veya titremeyi anlatır.

zangırdama

* Zangırdamak işi veya durumu.

zangırdamak

* Güçlü bir ses çıkararak titremek veya sallanmak.

zangırdatma

* Zangırdatmak durumu.

zangırdatmak

* Zangırdamasına yol açmak.

zangırtı

* Güçlü titremeyle oluşan ses; gürültü.

zangoç

* Kilise hizmetini gören ve çan çalan kimse.

zangoçluk

* Zangoç olma durumu veya zangocun görevi.

zanka

* İki atlı kızak.

zanlı

* Sanık.

zannetme

* Zannetmek durumu.

zannetmek

* Sanmak.

zanneyleme

* Zanneylemek işi veya durumu.

zanneylemek

* Zannetmek.

zannına düşmek

* sanmak.

zannolunma

* Zannolunmak işi veya durumu.

zannolunmak

* Öyle sanılmak.

zaparta

* Saparta.

zaping

* Geçgeç.

zappino

* Geçgeç.

zapt

* Zor kullanarak ele geçirme.

* Tutma, hâkim olma.

* Bkz. zabıt.

zapt etmek

* zorla almak.

* tutmak.

* bir şeyi güç kullanarak önlemek.

* yazıya geçirmek.

* hatırında tutmak.

* anlamak, kavramak, bütünüyle öğrenmek.

zaptiye

* Osmanlı İmparatorluğunda toplum güvenliğini sağlamakla görevli askerî polis kuruluğu.

* Bu kuruluştan olan er.

zaptiye memuru

* Zabtiye.

zapturapt

* Sıkı düzen, disiplin.

zapturapt altına almak

* düzeni ve disiplini sağlamak.

zar

* İnce perde veya örtü.

* Kadınların örtündükleri çarşaf, car.

* İnce ve yumuşak yaprak durumundaki organlara ve organ bölümlerine verilen ad; epitelyum örtüsünün özelliklerine göre bu organlara sümüksü veya telsei zar denir.

* Birbirine sımsıkı yapışık hücre veya moleküllerden oluşan ve bitkilerin çeşitli bölümlerini bir kın gibi saran ince tabaka.

zar

* Tavla ve başka oyunlarda kullanılan kemik, fil dişi, plâstik gibi maddelerden küp olarak yapılan ve altı yüzünde, birden altıya kadar benekler bulunan oyun aracı.

zar almak

* oyunu kazanmak.

zar atmak

* zarı hızla yuvarlamak.

* kader ile oynamak, geleceği için plân uygulamak.

zar gelmek

* şanssı iyi olmak.

zar gibi

* çok ince, saydam.

zar kanatlılar

* Arı, karınca gibi eklem bacaklıları içine alan, kanatları zar gibi saydam ve az damarlı olan hayvanlar takımı.

zar kesmek

* Bkz. zarını bozmak.

zar tutmak

* istediği sayıyı getirmek için, atmadan önce zarı parmaklar arasında düzene sokmak.

zar zor

* Güçlülükle, zorla, dara dar; kıt kanaat.

zarafet

* İncelik, güzellik, zariflik.

zarar

* Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat.

zarar çekmek

* zarara uğramak.

zarar etmek

* alış verişte elindekinin bir bölümünü boşuna elden çıkarmak, yitirmek.

zarar gelmek

* kötülük gelmek.

zarar görmek

* kötü sonuca uğramak.

zarar vermek

* kötülük etmek.

zarara sokmak

* Bkz. zarar vermek.

zarara uğramak

* kötü bir durumla karşılaşmak.

zararda olmak

* alış verişte kâr elde edememek.

* kötü duruma düşmek.

zararı dokunmak

* kötülüğe uğratmak.

zararı olmamak

* kötü sonuç vermemek, kötülüğe yol açmamak.

zararı yok

* Özür dileyenlere karşılık olarak bağışlandığını, olayın pek önemli olmadığını bildirmek için söylenir.

zararına

* Zarar ederek.

zararlı

* Zarar veren, zararı dokunan, dokuncalı, muzır, tahripkâr.

zararlı çıkmak

* bir işin sonunda değerli sanılan bazı şeyleri yitirmek.

* zarar etmek.

zararsız

- * Zarar vermeyen, zararı dokunmayan.
- * Oldukça iyi.

zarcı

- * Zar oyunu oynayan kimse, kumarıcı.

zarf

- * Kap, kılıf, sarma.
- * İçine mektup veya başka kâğıtlar konulan kâğıttan kese.
- * İçine fincan veya bardak oturtulan metal kap.
- * Bir fiilin, bir sıfatın veya bir zarfın anlamını zaman, yer, ölçü, nitelik, soru kavramları bakımından etkileyen kelime, belirteç: Az yaşamıştı. Geç kalınca utandı gibi.

zarfçı

- * Tenha bir yolda yere zarf bırakan, sonra da zarfı bulup alan kimseyi suçlayarak ve onun üstünü başını zorla arayarak zarf içindeki parayı ve o arada el çabukluğuyla diğer değerli şeyleri de alan hırsız, papelci.

zarfçılık

- * Yere zarf atarak bulanı soyma yoluyla yapılan hırsızlık, papelcilik.

zarffiil

- * Zarf olarak kullanılan fiil soyundan kelime, gerundium.

zarffiil grubu

- * Birden fazla kelimedenden oluşan zarffiil.

zarfında

- * Belli bir sürede, belli bir süre içinde.

zarflama

- * Zarflamak işi veya durumu.

zarflamak

- * Zarf içine koymak.

zarflanma

- * Zarflanmak işi veya durumu.

zarflanmak

- * Zarf içine konulmak.

zarflı

- * Zarfı olan.
- * Zarf denilen, metal kabı olan.

zargana

- * Uskumrumsugillerden, 40-60 cm boyunda, vücudu silindirik biçiminde, gaga gibi ince, uzun, sivri ağızlı bir balık (Belone belone).

zarını bozmak

- * (tavla oyununda) oyuncu, yenilmesini, yanına oturan kimseden bilmek.
- * atılan zar karşıdaki oyuncu, eliyle karıştırmak.

zari zari

- * İnleyerek.
- * Hüngür hüngür.

zarif

- * Çekicilik, biçim, görünüş, durum ve davranışlarıyla hoş a giden, beğenilen.
- * (dil, konuşma vb. için) Beğenilir ve nükteli.
- * Hoşa gider bir biçimde konuşan.

zarifane

* Zarife yakışır biçimde, zarifçe.

zarifçe

* Hoşça, güzelce.

zariflik

* Zarif davranış veya zarif olma durumu, incelik, zarafet.

zarp

* Bkz. darp.

* Güçlü, şiddetli etki.

zarplı

* Etkisi güçlü olan.

zarsı

* Zara benzeyen, zar görünüşünde olan.

zart zurt

* Kendini önemli kişi olarak göstermek için yüksekte atıp tutarak çıkışma, kaba kuvvet gösterisi.

zart zurt etmek

* yüksekte atıp tutarak çıkışmak, kaba kuvvet gösterisinde bulunmak.

zarta

* Yellenme.

zartayı çekmek

* ölmek.

zaruret

* Mecburiyet, gereklilik, zorunluluk, zorunluk.

* Sıkıntı, yoksulluk, fakirlik.

zarurî

* Mecburî, zorunlu, gerekli.

zat

* Kimse, kişi.

* Kendi, öz.

zat işleri

* Özlük işleri.

zata mahsus

* Kişiyeye özel.

zaten

* Doğrusu, doğrusunu isterseniz, aslında, esasen.

zâtîlîleri

* "Saygın kişiliğiniz" anlamında bir hitap sözü.

zâtîlîniniz

* "Saygın kişisiniz" anlamında bir hitap sözü.

zati

* Zaten.

zâtî

- * Kendine özgü, kişiye ilişkin, kişisel, özel.
- * Zaten.

zatülcenp

- * Akciğer zannın iltihabı, satlıcan.

Zatülkürsî

- * Altı kardeş takım yıldızı.

zatürree

- * Sancı, ateş ve öksürükle beliren, tehlikeli bir akciğer iltihabı, batar.

zavallı

- * Acınacak kadar kötü durumda bulunan, mutsuz.
- * Gücü bir şeye yetmeyen, âciz.

zavallılık

- * Zavallı olma durumu.

zaviye

- * Köşe.
- * Küçük tekke.
- * Anlayış, görüş.
- * Açı.

zaviyevî

- * Bkz. açısıl.

zavurt

- * Bkz. avurt zavurt etmek.

zayıf

- * (insan, hayvan için) Eti, yağı az olan, sıska, cılız, arık.
- * Görevini yapacak yeterli gücü olmayan.
- * Sağlamlığı, dayanıklılığı olmayan.
- * Bilgi yönünden yeterli olmayan, yeteneksiz.
- * Kişilik ve ruhsal yönden gereği kadar güçlü olmayan.
- * Önemli, güvenilir olmayan.
- * Enerjisi, etkisi, yoğunluğu az olan.

zayıf düşmek

- * zayıflamak.
- * güçsüzleşmek.

zayıf düşürmek

- * güçsüz duruma getirmek.

zayıf nahif

- * Çok zayıf.

zayıf sesli

- * Sesi pek duyulmayan.

zayıf yerinden yakalamak

- * güçsüz, eksik ve yanlış bir tutum ve davranışı yüzünden zor durumda bırakmak.

zayıflama

- * Zayıflamak işi veya durumu.
- * Hastalık, bakımsızlık veya rejimle şişmanlığın azalması.

zayıflamak

- * Zayıf duruma gelmek.

zayıflatma
* Zayıflatmak işi veya durumu.

zayıflatmak
* Zayıf olmasına yol açmak.

zayıflayış
* Zayıflamak işi veya biçimi.

zayıflık
* Zayıf olma durumu.

zayi
* Yitmiş, kaybolmuş olan, yitik, kayıp.
* Yok olmuş, elden çıkmış, mahvolmuş.
* İşe yaramayan, yararsız, boş.
* Kaybolma, yitme, zarar, ziyan.

zayi etmek
* yitirmek, kaybetmek.

zayi olmak
* yitmek, kaybolmak.

zaiyat
* Yitikler, kayıplar.

zaiyat verdirmek
* kayba uğratmak, zarar ziyan vermek.

zaiyat vermek
* kayba uğramak, zarar ziyan görmek.

zaiçe
* Yıldızların, belli bir zamandaki yerlerini, durumlarını gösteren çizelge.

zaiçesine bakmak
* bir inanışa göre, yıldızlara bakarak birinin gelecekteki talihini anlamak.

zeamet
* Tımar.

zeban
* Dil, lisan.

zebanî
* Cehennem bekçisi.
* Zebellâ.

zebanzet
* Söylenen, söylenir olan, herkesçe kullanılan (söz).

zebellâ
* Çok iri yan kimse.

zebercet
* Sarı renkte ve cam parlaklığında, doğal demir ve magnezyum silikat, krizolit.

zebra
* Tek parmaklılardan, ata benzeyen, derisi çizgili, Afrika'da yaşayan memeli hayvan (Equus zebra).

zebun

* Güçsüz, zayıf, âciz.

zebun etmek

* güçsüz bırakmak, zavallı duruma düşürmek veya getirmek.

zebun kalmak

* güçsüz, zavallı durumda bulunmak.

zebun olmak

* güçsüz duruma düşmek.

zebunküş

* Güçsüze acımayan, zavallıları ezen.

zebunküşlük

* Zebunküş olma durumu.

zebunlaşma

* Zebunlaşmak durumu.

zebunlaşmak

* Zebun bir duruma gelmek, zayıflamak.

zebunluk

* Zebun olma durumu.

zebunu olmak

* birini çok sevmek, ona aşırı düşkün olmak.

Zebur

* Tanrı tarafından Davut Peygamber'e gönderildiğine inanılan kutsal kitap.

zecir

* Yaptırmama, yasaklama.

* Zorlama, bir işi zorla yaptırma.

* Eziyet etme.

zecren

* Yasaklayarak.

* Zorlayarak.

* Eziyet ederek.

zecrî

* Zorlayıcı, zorlayan, yasaklayan.

zecrî tedbir

* İstenileni zorla yaptırmak için başvurulmuş yol, zorlayıcı önlem.

zedeleme

* Zedelemek işi veya durumu.

zedelemek

* Berelemek.

* Zarar vermek.

zedeleniş

* Zedelenme durumu.

zedelenme

* Zedelenmek durumu.

zedelenmek

- * Vurma, arpma, delme sonucu berelenmek, ezilmek.
- * Zarar görmek.

zedeli

- * Zedelenmiş.

zedesiz

- * Zedelenmemiş.

zefir

- * Genellikle gömlek yapmakta kullanılan, çizgili, ince bir pamuklu kumaş.

zefir

- * Soluk verme.

zehaba kapılmak

- * kuruntuya düşmek, vesveselenmek.

zehap

- * Sanma, sanı, zannetme.

zehapta bulunmak

- * vesveseye kapılmak, kuruntu içinde olmak.

zehir

madde, ağı, sem.

- * Organizmaya girince kimyasal etkisiyle fizyolojik görevleri bozan ve miktanna göre canlıyı öldürebilen

zehir gibi

- * Çok acı.
- * Çok soğık (hava).
- * Çok becerikli, usta.
- * Çok stn.

zehir hafıye

- * Gz atırmaz, sert kimse.
- * Olayları en ince veya gizli noktalarına kadar bilen veya araştıran kimse.

zehir kesilmek

- * Çok acı ve yakıcı olmak.
- * aşır karanlık, ümitsizlik, sıkıntı oluşmak.

zehir olmak

- * zlmek, bunalmak, acı çekmek.

zehir saçmak

karıştırmak.

- * Çevreye kötü propaganda yapmak veya insanları olumsuz davranışlara yönlendirmek, tahrik etmek, ortalığı

zehir zemberek

- * Son derece acı.

zehir zıkkım

- * Son derece ağır, acı.

zehir zıkkım olsun

- * ilenme olarak kullanılır.

zehirleme

- * Zehirlemek işi veya durumu.

zehirllemek

- * Öldürmek amacıyla (yedirmek, içirmek vb. yollarla) zehir vermek, ağılamak.
- * Birine zararlı düşünceler, zararlı duygular aşlamak.

zehirlenme

- * Zehirlenmek durumu.
- * Yılan, arı vb. sokması sonucu görülen hastalık.

zehirlenmek

- * Zehirllemek işi yapılmak veya zehirllemek işine konu olmak, ağılanmak.
- * Zararlı düşünceler edinmek.

zehirli

- * Zehiri olan.
- * Zararlı (duygu, düşünce vb.).

zehirli gaz

- * Zehirleyici özelliğı bulunan gaz.

zehirlilik

- * Zehirli olma durumu.

zehirsiz

- * Zehirli olmayan.

zehretme

- * Zehretmek durumu.

zehretmek

- * Tatsızlık çıkarıp üzüntüye yol açmak, bunaltmak, acı vermek, sıkmak, üzme.

zehrolma

- * Zehrolmak durumu.

zehrolmak

- * Zevk almak umulurken üzüntü ile karşılaşmak.

zekâ

* İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı, anlık, dirayet, zeyreklik, feraset.

zekâ bölümü

- * Bir kimsenin zihin gücünün hangi düzeyde bulunduğunu gösteren değeri.

zekâ geriliğı

- * Türlü sebeplerle zihnin görevini yapmakta gösterdiği sürekli yavaşlama, duraklama ve gerileme durumu.

zekâ testi

* Bir kimsenin doğal yeteneğini veya genel yaşantılar yoluyla gelişen kişiliğini ölçmek için hazırlanmış olan testler.

zekâ yaşı

- * Bir zekâ testinden elde edilen puanın, o zekâ testinin ortalamasına göre gösterdiği yer.

zekâ yeteneğı

- * Bir kimsenin zihin gücü ve kabiliyeti.

zekât

* Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birinin, her yıl sadaka olarak dağıtılmasını öngören İslâmın beş şartından biri.

zekât vermek

* Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

zekâvet

* Çabuk anlama ve kavrama, zeyreklik, zekâ.

zeker

* Erkeklik organı, kamış.

Zekeriya sofrası

* Bir dileğin gerçekleşmesi için kırk çeşit yiyeceklerle hazırlanan sofrası.

zeki

* Anlama, kavrama yeteneği olan, zekâsı olan, anlak, zeyrek.

* Çabuk ve kolay kavrayan.

* Zekâ varlığını gösteren.

zekice

* Zeki olarak, zekiye uygun bir biçimde.

zelil

* Hor görülen, aşağı tutulan, aşağılanan.

zelil etmek

* aşağılamak, hor görmek, önem ve değer vermemek.

zelil olmak

* hor görülmek, aşağılanmak.

zelve

* Çift öküzünün boyunduruktan çıkmaması için boynunun iki yanından boyunduruğa, aşağıya doğru geçirilen çubuk.

zelzele

* Deprem.

zem

* Bir kimseyi kötüleme, yerme, yergi.

zembereği boşalmak (veya boşanmak)

* zembereği kurulmaz duruma gelmek.

* kendini tutamayarak uzun uzun ve sesli gülmek.

zemberek

* Saatlerin çeşitli parçalarını harekete geçiren yay.

* Kapılara takılan yaylı kapama düzeneği.

* Hayvan sırtında taşınabilen küçük top.

* Çelik veya pirinçten yapılmış ok.

zemberek gibi

* birdenbire, âniden.

zemberek kurulmak

* durum kızışmak.

zemberek kutusu

* Zembereği muhafaza etmek için yapılan kutu.

zemberek otu

* Atkuyruğu.

zemberekçi

* Yeniçerilerin zemberek kullanan askerlerine verilen ad.

zemberekli

* Zembereği olan.

zembil

* Hasırdan örülmüş saplı torba.

zembil otu

* Buğdaygillerden, ayrık otuna benzeyen, çorak yerlerde yetişen bitki (Briza).

zemheri

* Kışın en şiddetli zamanı, kara kış.

zemheri zürafası

* Kışın ince giysi ile gezenler için söylenir.

zemin

* Taban, döşeme, yer.

* Kumaş, süslü kâğıt, halı, yer muşambası, tablo gibi desenli nesnelerde, biçimlerin üzerinde yer aldığı renk.

* Temel, dayanak.

* Yeryüzü, dünya.

zemin hazırlamak

* uygun ortam yaratmak.

zemin kat

* Bkz. zemin katı.

zemin katı

* Yer katı.

zemin ve zamana uygun

* konuya, içinde bulunulan şartlara uygun.

zeminde

* konuda.

zeminli

* Zemini olan.

zeminlik

* Yer altı barınağı.

zemmetme

* Zemmetmek işi veya durumu.

zemmetmek

* Yermek, kınamak, kötölemek, çekiştirmek.

zemzem

* Kâbe yakınında bulunan bir kuyu.

* Bu kuyunun Müslümanlarca kutsal sayılan suyu.

zemzem kuyusuna işemek

* ünlü olsun, adı anılsın diye herkesi iğrendirip kızdıran kötü bir iş yapmak.

zemzem suyu

* Bkz. zemzem.

zemzem suyu ile yıkanmak

* hiçbir suçu veya günahı olmamak.

zemzemle yıkanmış olmak

* biri, ötekine göre çok iyi nitelikte olmak.

zen

* Kadın.

zencefil

* Zencefilgillerden, Hindistan ve Malezya'da yetişen, yaklaşık 100 cm yüksekliğinde, kamış görünüşünde, çok yüksek ve otsu bir bitki (Zingiber officinale).

* Bu bitkiden elde edilen ve baharat olarak kullanılan toz.

zencefilgiller

* Bir çeneklilerden, zencefil, kakule, zerdeçal gibi ıtrılı bitkileri içine alan bir familya.

zencerf

* Zincifre.

zenci

* Siyah ırktan olan kimse, siyahî.

* Fellâh, Arap.

zencir

* Bkz. zincir.

zencirek

* Cilt kapağındaki ince çizgiler.

zendost

* Kadınlara düşkün olan, zampara, kadıncıl.

zendostluk

* Kadınlara düşkünlük, zamparalık.

zengin

* Parası, malı çok olan, varlıklı.

* Yararlı veya kendisinden beklenen, istenilen nitelikleri çok olan.

* Verimli.

* Gösterişli.

zengin arabasını dağdan aşırır, fakir düz ovada yolunu şaşırır

* zengin, para gücüyle güçlükleri yenerken, yoksul, parasızlık yüzünden en kolay bir işi bile başaramaz.

zengin erki

* Plutokrasi.

zengin etmek

* çok mal ve para sahibi yapmak.

zengin kafiye

* Dizelerdeki uyaklarda ikiden çok ses arasındaki uyumluluk.

zengin olmak

* çok mal ve para edinmek.

zenginin malı züğürdün çenesini yorar

* birinin zenginliğinden çok söz etmenin gereksizliğini, yersizliğini belirtmek için söylenir.

zenginleme

* Zengin duruma gelme.

zenginlemek

* Zengin duruma gelmek.

zenginleşme

* Zenginleşmek işi veya durumu.

zenginleşmek

* Zengin duruma gelmek.

zenginleştirme

* Zenginleştirmek işi veya durumu.

zenginleştirmek

* Zengin duruma getirmek, zenginleşmesini sağlamak.

zenginlik

* Zengin ve varlıklı olma durumu.

zenne

* Kadın (eşyası).

* Orta oyununda veya Karagöz'de kadın rolüne çıkan erkek oyuncu.

zenneci

* Kadın eşyası satan kimse.

zennelik

* Zenne rolü.

* Kadınlara yarar (eşya).

zenneye çıkmak

* orta oyununda erkek oyuncu, kadın rolüne çıkmak.

zephiye

* Kesim evinde kesilen hayvanlar için kasapların ödedikleri vergi.

zeplin

* Çoğunlukla hidrojen veya helyumla şişirilmiş güdümlü balon.

zer

* Altın.

zeravent

* Çok yıllık, otsu veya çalı biçiminde bir bitki, loğusa otu, kaba kulak otu, kara asma, kurtluca (Aristolochia).

zerdali

* Kayısı ağacının Akdeniz ülkelerinde yetiştirilen küçük meyveli bir türü (Armeniaca vulgaris).

* Bu ağacın sarı, etli ve tadı acı çekirdekli meyvesi.

zerde

* Safranla renk ve koku verilen bir çeşit şekerli pirinç peltesi.

zerdeçal

* Zencefilgillerden, kök saplarından safranı andıran boyalı bir madde çıkarılan, yaprakları sivri uçlu, çiçekleri sarı renkte, çok yıllık bir bitki, Hint safranı, san boya (Curcuma longa).

zerdeva

* Ağaç sansan (Martes).

Zerdüşçülük

* İsa'dan önce VII. yüzyılda Zerdüş tarafından düzenlendiği ileri sürülen, temel ilkeleri, iyilik (aydınlık) ve kötülük (karanlık) olan din.

Zerdüşî

- * Zerdüşt'ün kurduğu dinden olan (kimse).
- * Bu dinle ilgili olan.

zerk

- * Bir sıvıyı şırınga ile verme, içitme, içitim.

zerk etmek

- * bir sıvıyı şırınga vb. ile vermek, içitmek.

zerre

- * Çok küçük parçacık.
- * Molekül.

zerre kadar

- * en küçük biçimde, hiç.

zerre kadar ... olsaydı

- * çok az olsun ... olsaydı.

zerresi (veya zerre kadar eseri) kalmamak (olmamak veya yok)

- * hiç bulunmamak, tükenmek, yok olmak.

zerrin

- * Altından yapılmış.
- * Altın rengi, sarı.
- * Fulya.

zerzevat

- * Sebze, göveri, göverti, sebzевat.

zerzevatçı

- * Zerzevat satan kimse, sebzeci.

zerzevatçılık

- * Zerzevatçının işi, sebzecilik.

zevahir

- * Bir şeyin dışardan görünüşü, dış yüz, görünüm.

zevahiri kurtarmak

- * bir işi gereği gibi değil, yapıyor dedirtmek için üstünkörü yapmak.
- * Bkz. görünüşü kurtarmak.

zeval

- * Yok olma, yok edilme.
- * Suç, kabahat, sorumluluk, mesuliyet.
- * Bozulma.
- * Öğle.

zeval bulmak (veya zevale ermek)

- * bozulup yok olmak, çökmek.

zeval vakti

- * Gün ortası, öğle vakti.

zeval vermek

- * zarar vermek veya yok etmek.

zeval vermemek

- * korumak.

zevale yüz tutmak

* bozulmaya, alçalmaya, yok olmaya başlamak, dönmek.

zevalî

* Zeval ile ilgili.

zevali olmak

* zararı olmak, zararı dokunmak.

zevalî saat

* Öğle vakti, 12.00'yi başlangıç olarak alan saat.

zevalsiz

* Yok olmayan, ortadan kalkmayan, bitmeyen, kalımlı.

zevat

* Kişiler, zatlar.

zevce

* Erkeğin nikâhlандığı kadın, karı, eş, refika.

zevcelik

* Zevce olma durumu, karılık, eşlik.

zevç

* Kadının nikâhlандığı erkek, koca, eş.

zeveban

* Erime.

zeveban etmek

* erimek.

zevk

* Hoşa giden veya çekici bir şeyin elde edilmesinden, düşünülmesinden doğan hoş duygu, haz.

* Güzeli çirkinden ayırt etme yetisi, beğeni.

* Hoşa giden ve eğlendiren şey.

* Tat, lezzet.

* Eğlence.

zevk almak (veya duymak)

* hoşlanmak, beğenmek.

zevk ehli

* Eğlenmeyi seven kişi.

zevk etmek

* eğlenmek.

zevk için

* yalnız eğlenmek için.

* alay etmek için.

zevki çıkmak

* hoşa gitmek.

zevkinde olmak (veya zevkine bakmak)

* yalnız kendi eğlencesini düşünmek.

zevkine gitmek

* hoşuna gitmek.

zevkine varmak

* bir şeyin tadını gereği gibi duymak.

zevkini çıkarmak

* ondan olabildiği kadar zevk sağlamak.

zevkini okşamak

* o şeyden hoşlanmak.

zevkiselim

* En yüksek zevk.

zevkiselim sahibi

* Beğenme ve algılama yeteneği tam olan.

zevklenme

* Zevklenmek durumu.

zevklenmek

* Zevk duymak, hoşlanmak.

* Bir kimse ile alay etmek, eğlenmek.

zevkli

* Beğenilen, hoş a giden.

* Beğenisi olan (kimse).

zevkli gelmek

* hoşlanmak.

zevksiz

* Beğenilmeyen, hoş a gitmeyen.

* Beğenisi olmayan (kimse).

zevksizlik

* Zevksiz olma durumu.

zevkten dört köşe olmak

* çok sevinip keyiflenmek, aşırı zevk duymak.

zevkusefa

* Eğlenme, eğlence.

zevzek

* Tatsız ve çok konuşan, geveze.

zevzekçe

* Zevzeğe yakıştır (biçimde), zevzek gibi.

zevzeklenme

* Zevzeklenmek işi veya durumu.

zevzeklenmek

* Zevzeklik etmek.

zevzeklik

* Zevzek olma durumu.

* Zevzekçe konuşmak.

zevzeklik etmek

* zevzekçe konuşmak.

zeybek

* Özellikle Batı Anadolu efelerine verilen ad.

* Bu kimselere özgü yerel oyun ve bu oyunun müziği.

zeybek havası

- * Ege yöresine özgü bir müzik veya oyun türü.
- * Kısa ve net konuşma.

zeyil

- * Ek.
- * Bir yazıya ek olarak katılan parça.
- * Bir eseri tamamlamak için sonradan yazılan ek eser.

zeyrek

- * Anlayışlı, uyanık, zeki.

zeyrek

- * Keten tohumu.

zeyreklik

- * Anlayışlı, uyanık olma durumu, zekâ.

zeytin

- * Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 10-20 m yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç (*Olea europea*).
- * Bu ağacın taze iken yeşil, sonradan kararan, yüksek besin değeri taşıyan yağlı meyvesi.
- * Zeytin ağacından yapılmış, zeytin kaplamalı.

zeytin dalı

- * Zeytin ağacının dalı.
- * Barış çubuğu.

zeytin dalı uzatmak

- * barış için ilk adımı atmak.

zeytin ezmesi

- * İşlenmiş zeytinin ezilmesi ile yapılan yiyecek.

zeytin güvesi

- * Pul kanatlılar takımından parlak gri renkli olup zeytin ağacının yaprak, çiçek ve tanelerini kemiren zararlı bir böcek.

zeytin kurdu

- * Kınkanatlılar takımından kahverengi veya siyah renkte zeytin ağacına musallat olan ve onların kurumasına yol açan zararlı bir böcek.

zeytin rengi

- * Koyu gri ve siyah arası renk.

zeytin sineği

- * Meyve sineğigiller familyasından olup zeytin tanelerine musallat olan zararlı bir böcek.

zeytinci

- * Zeytin ağacı yetiştiren kimse.
- * Zeytin satan kimse.

zeytincilik

- * Zeytin ağacı yetiştirme işi.
- * Zeytin alıp satma işi.

zeytingiller

- * İki çeneklilerden, zeytin, leylâk, dişbudak, yasemin gibi bitkileri içine alan ağaç veya ağaççıklar familyası.

zeytinli

* Üzerinde veya içinde zeytin olan.

zeytinlik

- * Zeytin ağacı yetiştirilen alan.
- * Zeytin ağacı çok olan yer.

zeytinsi

- * Zeytine benzeyen, zeytini andıran.

zeytinsi meyve

- * Erik, kiraz, kayısı, badem gibi tek çekirdekli meyvelerin genel adı.

zeytinsiz

- * Zeytini olmayan.

zeytinyağı

- * Zeytin tanelerinden çıkarılan bitkisel yağ.

zeytinyağı gibi üste çıkmak

- * bir sorunda haksız olduğunu kabul etmemek, ustalıklı kendini haklı çıkarmaya çalışmak.

zeytinyağlı

- * Zeytinyağı ile yapılmış veya pişirilmiş.

zeytinyağlı dolma

- * Malzemesi zeytinyağı ile pişirilip hazırlanan dolma.

zeytinyağlı fasulye

- * Zeytinyağı ile pişirilen fasulye.

zeytinyağlı sarma

- * Malzemesi zeytinyağı ile pişirilen sarma.

zeytinyağlı yemek

- * Zeytinyağı ile pişirilen yemeklere verilen ad.

zeytunî

- * Kahverengine çalan yeşil renkte olan.

zıbarma

- * Zıbarmak durumu.

zıbarmak

- * Ölmek, gebermek.
- * Uyumak, çok içip sızmak.

zıbıdı

- * Kısa boylu, çelimsiz, basit kimse.

zıbın

- * Bebeklere iç çamaşırı olarak giydirilen, ince pamukludan kısa ve kollu giysi.
- * Kolsuz giysi.

zıddı olmak

- * bir şey birini tedirgin etmek, hoşuna gitmemek.

zıddına basmak (veya bir şey birinin zıddına gitmek)

- * sinirlendirmek, sinirini bozmak.

zıddiyet

- * Karşıtlık, birbirine zıt olma durumu.
- * Sevişmezlik, geçimsizlik, çekememezlik.

zıh

- * Giysilerin kol, yaka, etek vb. kenarlarına dikilen şerit veya kaytan.
- * Marangoz işlerinde ince kenar pervazı.
- * Sayfa çevresine çekilen çizgi.

zıhlama

- * Zıhlamak işi veya durumu.

zıhlamak

- * Kenarı zıh geçirmek.

zıhlanma

- * Zıhlanmak işi veya durumu.

zıhlanmak

- * Zıhlamak işi yapılmak.

zıhlı

- * Zıhlı olan.

zıkkım

- * Zehir, ağı.
- * İçki ve sigaranın kötü ve zararlı etkisini belirtmek için kullanılır.

zıkkımlanma

- * Zıkkımlanmak işi veya durumu.

zıkkımlanmak

- * (hakaret olarak) Yiyip içmek.

zılgıt

- * Korkutma, çıkışma, gözdağı, azarlama.

zılgıt vermek

- * korkutmak, çıkışmak, azarlamak, gözdağı vermek.

zılgıt yemek

- * azar işitmek.

zılgıtlanma

- * Zılgıtlanmak işi veya durumu.

zılgıtlanmak

- * Zılgıt yemek, azar işitmek.

zımba

- * Delgeç.
- * Delgeçle açılan delik.

zımbalama

- * Zımbalamak işi veya durumu.

zımbalamak

- * Bir şeyin üzerinde zımba ile delik açmak.
- * Bıçaklamak, bıçakla vurmak, öldürmek.

zımbalanma

- * Zımbalanmak işi veya durumu.

zımbalanmak

- * Zımbalanmak işi yapılmak.

zımbalatma

* Zımbalatmak işi veya durumu.

zımbalatmak

* Zımba ile işlem yaptırmak.

zımbalı

* Zımbası olan.

zımbalı defter

* Kolay koparılabilsin diye yapraklarının dibi zımbalanmış olan defter.

zımbırdatma

* Zımbırdatmak işi veya durumu.

zımbırdatmak

* Telli bir çalgıyı acemice çalmak.

* Herhangi bir şeyden çirkin ve kulağı tırmalayan sesler çıkarmak.

zımbırtı

* Telli bir çalgıyı acemice çalarak çıkarılan çirkin ses.

* Bu çirkin sesi çıkaran şey.

* Adı hatırlanmayan veya söylenilmek istenmeyen ufak ve değersiz bir şeyi anlatmak için kullanılır.

zımnın

* Üstü kapalı olarak, dolayısıyla.

zımnında

* Dolayısıyla, için.

zımnî

* Kapalı olarak yapılan veya söylenen, dolayısıyla anlatılan; kapalı, gizli.

* İçerik.

zımpara

* Çok sert alümin billûrları kapsayan ve aşındırıcı olarak kullanılan doğal kaya.

zımpara kâğıdı

* Maden, tahta ve daha başka şeylerin yüzünü aşındırıp düzeltmeye ve parlatmaya yarar, üstüne zımpara tozu yapıştırılmış kalınca kâğıt.

zımpara taşı

* Yüzeylerinden biri üzerinde çalışan ve düzlemsel yüzeyleri düzeltmede kullanılan taşlama taşı.

zımpara tozu

* Taş kesme çarklarının üzerine yapıştırılan maden tozu.

zımparalama

* Zımparalamak işi veya durumu.

zımparalamak

* Bir şeyin yüzeyine zımpara sürmek.

zımparalanma

* Zımparalanmak işi veya durumu.

zımparalanmak

* Zımparalamak işi yapılmak.

zındık

* Tanrı'ya ve ahrete inanmayan.

zındıklık

* Tanrı'ya ve ahrete inanmama durumu.

zingadak

* Birdenbire ve sarsıntı ile (durmak, oturmak, düşmek).

zingıl zingıl

* Zangır zangır.

zingıldama

* Zingıldamak işi veya durumu.

zingıldamak

* Zangırdamak.

zingır zingır

* Zangır zangır.

zingırdama

* Zingırdamak işi veya durumu.

zingırdamak

* Zangırdamak.

zingırdatma

* Zingırdatmak işi veya durumu.

zingırdatmak

* Zangırdamasına sebep olmak, titremek.

zingırtı

* Zangırdama sesi.

zınk

* Hızla giden bir şeyin birdenbire durduğu an çıkardığı sesi anlatır.

zınk diye durmak

* birdenbire durmak.

zıp

* Zıplayan veya birdenbire fırlayan bir şeyin hareketini veya çıkardığı sesi anlatır.

zıp diye çıkmak

* hiç beklenmeyen bir zamanda ortaya çıkmak.

zıp zıp

* Zıplayarak.

zıp zıp zıplamak

* çok sevinmek.

zıpçıktı

* Türedi.

* Görgüsüz, fırsatçı kimse.

zıpır

* Delişmen.

zıpırlık

* Delişmenlik.

zıpka

* Karadeniz kıyısı halkının giydiği dar paçalı potur.

zıpkın

* Büyük balıkları vurup çekmeye yarayan ucu çengelli mızrak.

zıpkıncı

* Zıpkın olarak balık avlayan kimse.

zıpkınlama

* Zıpkınlamak işi veya durumu.

zıpkınlamak

* Zıpkınla vurmak.

zıpkınlanma

* Zıpkınlamak işi veya durumu.

zıpkınlanmak

* Zıpkınlamak işi yapılmak.

zıplama

* Zıplamak işi.

zıplamak

* Bir yere çarpıp yukarı fırlamak.

* Sevinçten veya oyun yapmak için, bulunduğu yerde havaya doğru fırlamak.

zıplatma

* Zıplatmak işi veya durumu.

zıplatmak

* Zıplamak işini yaptırmak, hoplatmak, sıçratmak.

zıplaya zıplaya

* Sıçrayarak.

zıppadak

* Beklenilmeyen, uygun olmayan bir sırada.

zıpzıp

* Çocukların oynadığı, taştan veya camdan küçük yuvarlak, bilye.

* Bir yerinden lâstik bir bağla asılmış, içi talaş dolu hafif bir top olan çocuk oyuncuğı.

zır zır

* Bıktırıcı ve sürekli bir sesi anlatır.

zırcahil

* Çok cahil.

zırdeli

* Aşırı deli, çılgın.

zırh

* Savaşlarda ok, kılıç, süngü gibi silâhlardan korunmak için giyilen, demir ve tel levhalardan yapılmış giysi.

* Savaş gemilerinin veya bazı araçlarının dışına kaplanılan çelik levha.

zırhlandırma

* Zırhlandırmak işi veya durumu.

zırhlandırmak

* Zırhla kaplamak.

- * Zırh giydirmek.
- * Kuvvetlendirip sağlamlaştırmak.

zırhlanma

- * Zırhlanmak işi.

zırhlanmak

- * Zırh giymek.
- * Zırh kuşatılmak.

zırhlı

- * Zırh giymiş veya zırh kaplanmış.
- * Büyük bir bölümü mermilere ve uçak bombalarına karşı bir zırhla korunmuş, genellikle büyük tonajlı açık deniz gemisi.

zırhlı araç

- * Savaşta veya savaş dışında emniyeti sağlamak için zırh ile kaplanmış araç.

zırhlı balık

- * Zırhlı yayın.

zırhlı başlılar

- * Omurgalı hayvanlardan amfibyumların bir takımı.

zırhlı birlik

- * Hareket yeteneği yüksek, ateş gücüne sahip, zırhla korunan savaş araçlarıyla donatılmış silâhlı kara kuvvetlerine verilen ad.

zırhlı güç

- * Zırhlı kuvvet.

zırhlı kuvvet

- * Zırhlı birlik.

zırhlı yayın

- * Kemikli balıklar takımının yayın balığıgiller familyasından bir balık türü.

zırhsız

- * Zırhı olmayan.

zırl zırl

- * Sürekli zırlıdamayı anlatır.
- * Bolca.

zırlıdama

- * Zırlıdamak işi veya durumu.

zırlıdamak

- * Durmaksızın söylenerek hoşnutsuzluğunu açığa vurmak.
- * Sürekli ağlamak.

zırlıdanma

- * Zırlıdanmak işi veya durumu.

zırlıdanmak

- * Zırlıdamak.

zırlı

- * Zırlıdama sesi veya işi.
- * Anlaşmazlık sebebiyle çıkan kavga; geçimsizlik.
- * Can sıkıcı çalgı veya hoş gitmeyen müzik.
- * Adı hatırlanmayan veya söylenilmek istenmeyen şeyleri anlatmak için kullanılır.

zırltı çıkarmak

* anlaşmazlık sebebiyle kavga etmek.

zırlak

* Sürekli zırlayan.

zırlama

* Zırlamak işi veya durumu.

zırlamak

* Zırlıdamak.

zırlatma

* Zırlatmak işi veya durumu.

zırlatmak

* Zırlamasına sebep olmak.

zırnık

* Arsenik.

* Herhangi bir şeyin en küçük, önemsiz ve işe yaramaz parçası.

zırnık (bile) koklatmamak

* en ufak bir şey vermekten kaçınmak.

zırnık bile vermemek

* en ufak bir şey vermemek.

zırt fırt

* İkide birde, sürekli.

zırt kaba kâğıt

* Bkz. cart kaba kâğıt.

zırt pırt

* İkide birde, uygunsuzca.

* Yerli yersiz, durmaksızın.

zırt zırt

* İkide birde, sık sık ve uygunsuz zamanlarda.

zırtapoz

* Delişmen, zıtır, utanmaz, saygısız, hayta.

zırtapozluk

* Delişmenlik.

zırtlak

* Yavan, tatsız.

zırva

* Saçma, saçma sapan, boş, anlamsız (söz).

zırva tevîl götürmez

* saçma olan bir düşünceyi döndürme, çevirme yolu ile savunmaya kalkışanlara karşı söylenir.

zırvalama

* Zırvalamak işi veya durumu.

zırvalamak

* Boş ve anlamsız sözler söylemek, saçmalamak.

- zıt
* Karşıt anlamlı.
- zıt anlamlı
* karşıt anlamlı.
- zıt gitmek
* birine karşı sürekli ters davranmak, istediklerinin tersini yapmak.
- zıt kutup
* Farklı durum ve yapıda olma.
- zıtlanma
* Zıtlanmak işi veya durumu.
- zıtlanmak
* Ters, karşı davranmak, zıtlaşmak.
- zıtlasma
* Zıtlasmak işi veya durumu.
- zıtlasmak
* Birbirine karşı ters davranmak.
* Birbirine karşıt olmak.
- zıtlık
* Zıt olma durumu.
- zıvana
* İki ucu açık küçük boru.
* Bir kilit dilinin yerleşmesi için açılmış delik.
- zıvanadan çıkarmak
* sinirlendirmek, öfkelenlendirmek.
- zıvanadan çıkmak
* çok sinirlenmek, öfkelenmek.
* aklını yitirmek, çılgın gibi davranmak.
- zıvanalı
* Zıvanası olan.
- zıvanalı sigara
* Bir ucunda kartondan zıvana bulunan sigara.
* İçinde esrar bulunan sigara.
- zıvanalı vida
* Zıvanası olan vida.
- zıvanasız
* Zıvanası olmayan.
* Kaçık, delişmen.
- ziya
* Kaybolma, yitme, kayıp, yitim.
- ziypak
* Üzerine basıldığında kayan, kaygan.
- zibidi
* Gülünç olacak derecede kısa ve dar giyinmiş olan.

* Yersiz ve zamansız davranışları olan kimse.

zibidilik

* Zibidi olma durumu.

zifaf

* Gerdege girme, gerdek.

zifafa girmek

* düğün gecesi eşiyile birlikte yatmak.

zifır

* Tütün dumanının bıraktığı yağlı kir.

* Karanlık.

zifırî

* Zifır gibi kara, çok kara.

zifırî karanlık

* Çok karanlık.

zifos

* Yerden sıçrayan çamur.

* Yararsız, boş.

zifos atmak

* sataşmak.

* kara sürmek, iftira atmak.

zift

* Katran ve diğer organik maddelerin buharlaşmasından veya damıtılmasından elde edilen, kolay kırılan, az ısı ile eriyen, katı, siyah, parlak madde, kara sakız.

zift gibi

* çok acı.

zift yesin (veya ziftin pekini yesin)

* "ne yerse yesin" anlamında öfke sözü.

ziftinmek

* Bkz. siftinmek.

ziftleme

* Ziftlemek işi veya durumu.

ziftlemek

* Zift sürmek, ziftle kaplamak.

ziftlenme

* Ziftlenme işi veya durumu.

ziftlenmek

* Zift sürülmek, ziftle kaplanmak.

* Yemek.

* Bir işten kendine yolsuz kazanç sağlamak.

zigot

* Erkek ve dişi gametin birleşmesiyle oluşan döllenmiş hücre.

zihaf

* Aruzla yazılmış şiirlerde uzun okunması gerekirken uzun bir ünlünün kısa okunması, imale karşıtı.

zihayat

- * Canlı, neşeli, dinç.

zihin

- * Canlının duygu ve davranışlar dışındaki ruhsal süreç ve etkinliklerinin bütünlüğü.
- * Yaşantıları, öğrenilen konuları, bunların geçmişle ilişkisini bilinçli olarak zihninde saklama gücü, bellek,

hafıza.

- * Anlayış, kavrayış.
- * Bilinç, dimağ.

zihin açıklığı

- * Düşünme gücü.

zihin açmak

- * (zihni) daha iyi çalışır duruma getirmek.

zihin berraklığı

- * Bkz. zihin açıklığı.

zihin bulanıklığı

- * Bkz. zihin karışıklığı.

zihin hesabı

- * Matematik işlemlerinin doğrudan doğruya akıldan yapıldığı hesap.

zihin jimnastiği

- * Bazı zihinsel yetileri çevikleştirmek için yapılan alıştırma­ların tümü.

zihin karışıklığı

- * Düşünme sırasında düşünceler arasındaki bağlantının yok olması.

zihin yorgunluğu

- * Aşırı derecede zihnin yorulması durumu.

zihin yormak

- * bir konuda çok düşünmek, kafa yormak.

zihince

- * Zihne göre, zihninin kavradığı biçimiyle.

zihinsel

- * Zihinle ilgili, zihnî.

zihnen

- * Zihince, zihinli, zihinden.

zihni

- * Zihinle ilgili, zihinsel.

zihni açılmak

- * kavrayışı, anlayışı çoğaltmak.

zihni alt üst etmek

- * düşüncelerini karmakarışık duruma getirmek.

zihni boşalmak

- * kafası rahat ve dingin olmak.

zihni bulanmak (veya karışmak)

- * düşünürken olaylar arasındaki bağlantıyı yitirmek.
- * ne yapacağını şaşırarak.

zihni takılmak

- * yanlış bir kanıya takılıp kalmak.
- * çözümleri gerekli bir konu üzerinde durmak.

zihnine girmek

- * düşüncesini değiştirmek.

zihnine yerleştirmek

- * unutulamayacak biçimde aklında tutmak.

zihnini bozmak

- * sürekli olarak aynı şeyi düşünmek.

zihnini bulandırmak

- * kuşkuya düşürmek.

zihnini çelmek

- * bir kimseyi yanıltmak, yanlış yola sürüklemek.
- * baştan çıkarmak.

zihnini dağıtmak

- * gerektiği gibi düşünmemek.

zihnini kurcalamak

- * bir şeyi anlamaya, kavramaya çalışmak.

zihnini kurcalamak (veya tırmalamak)

- * bir şey sık sık hatırlanıp insanı düşündürmek.

zihnini oynatmak

- * çıldırmak, delirmek.

zihnini toplamak

- * kendine gelmek, sağlıklı düşünmeye başlamak.

zihniye

- * Anlıkçılık, entelektüalizm.

zihniyet

* Bir toplum veya topluluktaki bireylerde görüş ve inanış etmenlerinin etkisiyle beliren düşünme yolu, düşünüş biçimi.

zikıymet

- * Değerli, kıymetli.

zikir

- * Anma, söyleme, sözünü etme.
- * (bir tarıkata bağlı olanlar için) Tanrı'nın adını art arda söyleme işi.

zikredilme

- * Zikredilmek işi veya durumu.

zikredilmek

- * Adı anılmak.

zikretme

- * Zikretmek işi veya durumu.

zikretmek

- * Adını söylemek, sözünü söylemek, anmak.

zikri geçmek

* anılmak, adı geçmek.

zikrolunma

* Zikrolunmak işi veya durumu.

zikrolunmak

* Adı geçmek, söylenmek.

zikzak

* Art arda birdenbire ters yöne açılar yapan (kırık çizgi).
* Sık sık değişen görüş düşünce veya davranış, istikrarsızlık.
* Karşılıklı.

zikzak dikişi

* Nakışta ve terzilikte zikzak biçiminde yapılan dikiş.

zikzak makinesi

* Zikzak dikişi yapan makine.

zikzak yapmak

* sık sık sağa sola yön değiştirmek.
* sık sık düşünce değiştirmek.

zikzaklı

* Zikzak biçiminde olan.

zil

* İşaret vermek, uyarmak, çağırmak için kullanılan ve bir çan ile bu çana vuran bir tokmaktan oluşan, elle veya başka düzenlerle işletilebilen araç, çingırak.
* Birbirine çarparak ses çıkartmak için parmaklara veya tefin kasnağındaki deliklere takılan metal kurs.

zil takıp oynayacak

* çok sevinenler için söylenir.

zil vurmak

* zil çalmak.

zil zurna

* Aşırı ölçüde (sarhoş).

zil zurna olmak

* çok içip sarhoş olarak kendini bilemeyecek duruma gelmek.

zilhicce

* Ay takviminin on ikinci ayı, kurban ayı.

zilkade

* Ay takviminin on birinci ayı.

zillet

* Hor görülme, alçalma.

zilli

* Zili olan, üstünde zili bulunan.
* Edepsiz, eli maşalı, şirret (kadın).

zilli bebek

* Dalkavuk, şakşakçı.

zilli maşa

* Uçlarına zil takılmış maşa biçiminde bir çalgı.
* Edepsiz, şirret.

zilsiz

* Zili olmayan.

zilsiz oynamak

* çok sevindiğini belli etmek.

zilve

* Bkz. zelve.

zilyet

* Sahibi kendisi olsun olmasın bir malı kullanmakta olan, elinde tutan kimse, eldeci.

zilyetlik

* Bir malı kullanmakta olma durumu.

zimamdar

* Yönetici, iş başında bulunan kimse.

zimmet

* Üstünde olan şey.

* Bir ticaret kuruluşunun borçlarının tümü.

zimmetine geçirmek

* bir hesabı birinin borcuna eklemek.

zimmetine geçirmek

* kendisine bırakılmış parayı kendine mal etmek veya harcamak.

zimmî

* İslâm Devleti tebaasında olan ve haraç veren Hristiyanlar, Yahudiler.

* Zimmete ilişkin.

zina

* Aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasındaki cinsel ilişki.

zincifre

* Kırmızı renkli doğal cıva sülfür.

* Kırmızı kurşun oksidin veya sülüğenin eski adı.

zincir

* Birbirine geçmiş bir sıra metal halkadan oluşan bağ.

* Art arda gelen şeylerin oluşturduğu dizi.

* Kesintisiz süren olaylar, sebep vb. dizisi.

* Hükümlülerin eline, ayağına vurulan demir bağ, pranga.

zincir gibi

* art arda sıralanmış şey.

zincir vurmak

* prangaya vurmak.

zincire vurmak

* prangaya vurmak.

zincirleme

* Zincirlemek işi veya durumu.

* Birbirini izleyen, art arda gelen, müteselsil, teselsül.

zincirleme isim tamlaması

* Bir isim tamlamasının ikinci bir isim tamlaması kurması.

zincirleme kaza

- * İki veya daha çok aracın trafik kazasına karışması durumu.

zincirleme sıfat tamlaması

- * Bir sıfat tamlamasına çoğu kez "-li" bazen de "-siz" veya 3. kişi iyelik eki getirilerek kurulan ikinci bir sıfat tamlaması.

zincirleme tepkime

- * Birden fazla tepkimenin yarattığı durum.

zincirlemek

- * Zincirle bağlamak.
- * Art arda, peş peşe gelmek.

zincirlenme

- * Zincirlenmek durumu.

zincirlenmek

- * Zincirle bağlanmak.
- * Art arda, peş peşe sıralanmak.
- * Birbirine sıkıca bağlanmak.

zincirli

- * Zincirle bağlı.
- * Zinciri olan.

zindan

- * Tutuklu veya hükümlülerin içine konulduğu kapalı yer.
- * Çok karanlık ve sıkıntılı yer.

zindan etmek

- * (bir yeri) yaşanmaz, huzursuz, rahatsız, zevk alınmaz bir duruma getirmek.

zindan gibi

- * karanlık veya iç sıkıcı (yer).

zindan kesilmek

- * çok karanlık duruma gelmek.
- * çok sıkıcı ve içinde yaşanmaz duruma gelmek.

zindan olmak

- * yaşanmaz, huzursuz, rahatsız, zevk alınmaz duruma gelmek.

zindancı

- * Zindan bekçisi.

zindandelen

- * Palamut balığının iki kilodan büyük olanına verilen ad.

zinde

- * Dinç, canlı, diri, sağlam.

zinde kuvvet

- * Taze kuvvet.
- * Güçlü, donanımlı, yıpranmamış, etkili kişi veya kurum.

zinde tutmak

- * genç ve diri kalmasını sağlamak.

zindeleşme

- * Zindeleşmek işi veya durumu.

zindeleşmek

* Zinde duruma gelmek.

zindelik

* Dinçlilik, canlılık, sağlamlık.

zinhar

* Sakın, asla, olmasın!.

zir

* Alt, aşağı.

-zir-

* emmek fiilinin ettirgen çatısını kuran ek.

zira

* Dirsekten orta parmak ucuna kadar olan ve uzunluğu 75-90 cm arasında değişen bir uzunluk ölçüsü.

zira

* Çünkü, şundan dolayı.

ziraat

* Çiftçilik, tarım.

ziraatçı

* Tarımcı.

ziraatçılık

* Tarımcılık.

zirai

* Tarımla ilgili, tarımsal.

zirai işletme

* Tarımla ilgili işleri düzenleyen kuruluş.

zirkon

* Zirkonyum'un doğal durumunda bulunan en önemli birleşigi; renksiz, sarı, yeşil, kahverengi türleri olan doğal ve saydam, değerli taş.

* Erime noktası 2700°C ye yaklaşan, ateşe çok dayanıklı, beyaz renkli, katı, zirkonyum birleşigi, (ZrO₂).

zirkonyum

* Atom numarası 40, atom ağırlığı 91,22, yoğunluğu 6,25, siyah toz biçiminde bir element. Kısaltması Zr.

zirve

* Doruk, tepe.

* En üst aşama.

zirve (veya doruk) toplantısı (veya konferansı)

* devlet ve hükûmet başkanları veya en yetkili ve uzman diplomatlar düzeyinde yapılan toplantı.

zirve konferansı

* Zirve toplantısının oluşturduğu konferans.

zirve toplantısı

* Katılan devletlerin en yetkilisinin veya yetkili olan diplomatının yer aldığı uluslar arası toplantı.

zirzop

* Delişmen, aklına eseni yapan.

zirzopça

* Zirzopluk edercesine.

zirzoplaşma

* Zirzoplaşmak işi veya durumu.

zirzoplaşmak

* Uygunsuz, yakışksız davranmak.

zirzopluk

* Zirzop olma durumu veya zirzopa yakışan davranış.

zirzopluk etmek

* uygunsuz, yakışksız davranışlarda bulunmak.

zivircik

* Akdeniz bölgesinde yetişen, 100-300 cm yüksekliğinde, kuvvetli kokulu bir çalı (Anagyris foetida).

ziya

* Işık, aydınlık.

ziyadar

* Aydınlık, ışığı bol, parlak.

ziyade

* Çok, daha çok, daha fazla.

* Çoğalma, artma.

ziyade olsun!

* yemekte bulunanlara veya yemeğe buyurun diyenlere söylenen bir nezaket sözü.

ziyadeleşme

* Ziyadeleşmek işi veya durumu, fazlalaşma.

ziyadeleşmek

* Fazlalaşmak.

ziyadesiyle

* Olağandan, gerekenden çok, pek çok, fazlasıyla.

ziyafet

* Konukları yemekli, eğlenceli ağırlama, şölen, toy.

ziyafet çekmek (veya vermek)

* konukları yemekli ağırlamak.

ziyan

* Zarar.

ziyan etmek

* yersiz, boş yere harcamak.

* zarara uğramak.

ziyan olmak

* boşuna harcanmak, zarar görmek.

ziyan zebil olmak

* boşuna, boş yere harcanmak.

ziyanı yok!

* önemli değil, önemi yok!

ziyankâr

* Sürekli zarar veren veya zarar vermeyi huy edinmiş olan.

ziyankârlık

* Zıyan verme durumu veya huyu.

ziyansız

* Zıyan vermeyen, dokunmaz.

* Oldukça iyi.

ziyaret

* Birini görmeye, biriyle görüşmeye gitme, görüşme.

ziyaret etmek

* birini veya bir yeri görmeye gitmek.

ziyaretçi

* Ziyaret eden, ziyarete giden kimse, görüşmeci.

ziyaretgâh

* Hayır işlemek veya saygı göstermiş olmak için ziyaret edilen yer, ziyaret yeri.

ziynet

* Süs, bezek.

zloti

* Polonya para birimi.

Zn

* Çinko'nun kısaltması.

Zodyak

* Gök küresinde, tutulumun geçtiği ve üzerinde on iki burcun (Koç, Boğa, İkizler, Yengeç, Aslan, Başak, Terazi, Akrep, Yay, Oğlak, Kova, Balık) eşit aralıklarla dağıldığı kuşak, burçlar kuşağı.

zoka

* Büyük balıkları tutmakta kullanılan, küçük balık biçiminde, ucu iğneli kurşun parçası.

zokayı yutmak

* aldatılıp zarara sokulmak.

zom

* Olgun (kimse).

* Çok sarhoş olan.

zom olmak

* çok sarhoş olmak.

zona

* Deride, sinirler boyunca, özellikle gövde, bacak ve yüzde birtakım ağnı fiskelerin dökülmesiyle beliren, mikrop lu bir hastalık.

zonk zonk

* Zonk lamanın zorlu olduğunu anlatmak için kullanılır.

zonk zonk zonklamak

* vücudun bir yeri çok zonklamak.

zonklama

* Zonklaşmak işi veya durumu.

zonklamak

* (vücudun bir yeri) Nabız atışı gibi, kesik kesik ağnımak veya sancımak.

zonklatma

* Zonklatmak işi veya durumu.

zonklatmak

* Zonklamasına yol açmak, zonklamasına sebep olmak.

zoolog

* Zooloji uzmanı, hayvan bilimci.

zooloji

* Hayvan bilimi.

zoospor

* Suda yaşayan mantarlarda ve su yosunlarında bulunan, selüloz zardan yoksun, üzerindeki iki veya daha çok titretilen tüyle hareket eden üreme hücresi.

zootekni

* Evcil hayvanları üretme ve yetiştirme bilimi.

zor

* Sıkıntı, güçlük, rahatsızlık.
* Sıkıntı veya güçlükle yapılan.
* Yüküm, mecburiyet.
* Baskı.
* Güçlülükle, zorla.
* Yapamazsın!.

zor alım

* İşlenen bir suç karşılığı olarak suçlunun malının bütünü veya bir bölümü üstündeki mülkiyetine son verilmesi ve bu mülkiyetin bir başka kuruluşa devredilmesi, müsadere.

* Tanzimattan önce herhangi bir kişiye ait mallara padişah adına el konulması.

zor alıma çarpmak

* kişi mallarına devlet adına yasal olarak el koymak, müsadere etmek.

zor belâ

* Güçlülükle.

zor gelmek

* bir işin yapılması birine güç gelmek.

zor kullanmak

* bir işin yapılması için her türlü baskıya başvurmak.

zor oyunu bozar

* oyun, hile, güç kullanarak kestirme yoldan boşa çıkarıldığında söylenir.

zora binmek

* iş, ancak zor kullanılmakla sonuçlanacak bir durum almak.

zora gelememek

* baskıya, sıkıntıya veya sıkı bir çalışmaya dayanamamak, katlanamamak.

zora koşmak

* güçlük çıkarmak.

zoraki

* İstemeye istemeye, istemeyerek (yapılan); zorla.

zorba

* Gücüne güvenerek başkalarının hakkını alan, müstebit.

zorbaca

- * Zorba bir yol seçerek.

zorbalık

- * Zorba olma durumu.
- * Zorbaca davranış, müstebitlik.

zorbalık etmek

- * zorba gibi davranmak.

zorca

- * Zora yakın, oldukça zor.
- * (zo'rca) Zor bir biçimde.

zorgu

- * Kişinin eğilimi ve isteğine uymayan iş ve davranışlara zorlanması veya bu özellikteki davranışları göstermesi.

zorgulu

- * Davranışları uygunsuz ve yersiz olmasına karşın bunları yapmak için önüne geçilmez bir zorgu duyan (kimse).

zorla

- * Zor kullanarak, zecren; metazori.
- * İstemeyerek, isteksiz olarak, zoraki.

zorlama

- * Zorlanmak işi, zecir.
- * Özellikle oynaklarda ara keseciklerinin fıtığı olarak beliren, bir organın zorlanmış olmasıyla ortaya çıkan aksaklık veya bozukluk.
- * Zorlanarak sağlanan, cebri.

zorlamak

- * Birine bir şey yaptırmak amacıyla güç kullanmak, boyun eğdirmeye çalışmak, zor kullanmak, mecbur etmek.
- * Açılması, kırılması, sökülmesi gereken şeyler için güç kullanmak.
- * Üstelemek, ısrar etmek.

zorlamasız

- * Kolay, içten.

zorlanış

- * Zorlanmak işi veya biçimi.

zorlanma

- * Zorlanmak işi veya durumu.

zorlanmak

- * Zorlamak işi yapılmak veya zorlamak durumuna konu olmak.

zorlaşma

- * Zorlaşmak durumu.

zorlaşmak

- * Zor duruma gelmek, güçleşmek.

zorlaştırma

- * Zorlaştırmak işi veya durumu.

zorlaştırmak

- * Zor duruma getirmek, güçleştirmek.

zorlaya zorlaya

* Sürekli zorlayarak.

zorlayıcı

* Zorlayan, mücbir.

zorlayış

* Zorlamak işi veya biçimi.

zorlu

* Baskı yapabilecek ölçüde güçlü, kuvvetli, şiddetli.

* Tuttuğunu koparan (kimse), güçlü, kavi.

* Zor, güç yapılan.

* Zorbalık yapan.

zorluk

* Sıkıntı veya güçlükle yapılma durumu, zor olma, güçlük.

zorluk çıkarmak

* bir şeyin yapılmasını engellemek için çeşitli sorunlar yaratmak.

zorlukla

* Zor bir biçimde, güçlükle.

zorsunma

* Zorsunmak işi veya durumu.

zorsunmak

* Yüksünmek, yapacağı işi ağır bir yük veya angarya olarak kabul etmek.

zoru olmak

* kendisini zorlayan bir durumu, bir sıkıntısı olmak, sorunu bulunmak; güçlüğü olmak.

zoru zoruna

* güçlükle, zor belâ.

zoru zoruna

* Zorlukla, zorluk çekerek.

zorun ne?

* kastın ne, ne istiyorsun?

zoruna gitmek

* onuruna dokunmak. gücüne gitmek.

zorunda bırakmak

* yapmaya mecbur etmek.

zorunda kalmak (veya olmak)

* kesinlikle yapılması gerekmek, yapmaya mecbur olmak.

zorunlu

* Kesin olarak ihtiyaç duyulan, zarurî, mecburî, ıstısrarî.

* Doğal olarak kaçınılması imkânsız olan.

zorunlu emeklilik

* Yasalarda şartları belirlenmiş mecburî emeklilik.

zorunlu kılmak

* olması gereken duruma getirmek.

zorunlu olarak

* kendi isteğinin dışında.

zorunlu öğrenim

* Mecburî olarak yapılan öğrenim.

zorunlu sigorta

* Mecburî olarak yaptırılan sigorta.

zorunlu tasarruf

* Mecburen yapılması gereken tasarruf.

zorunluk

* Olması gerekme, olduğundan başka olmama durumu, mecburiyet, zaruret, ıstırar.

* Olayların iç ve özlerindeki düzenlilik, yasaya bağlılık ve yapı gereği, belli şartlar altında ortaya çıkması

kaçınılmaz olan şey.

* İnsanın, doğanın ve toplumun nesnel yasalarına bağımlı olması durumu.

zorunluluk

* Zorunlu olma durumu, zorunluk.

Zr

* Zirkonyum'un kısaltması.

zuhur

* Ortaya çıkma, görünme, belirme, baş gösterme, meydana çıkma.

zuhur etmek

* ortaya çıkmak, görünmek, belirmek.

zuhurat

* Gerçekleşeceği düşünülmeyen, hesapta olmayan, umulmadık, olağan dışı olgular.

zuhurî

* Orta oyununda taklitçi.

zuhurî kolu

* Orta oyunu takımı.

zula

* Kaçak ve yasak şeylerin saklandığı gizli yer.

zula etmek

* çalmak, aşmak.

zulmet

* Karanlık.

zulmetme

* Zulmetmek işi veya durumu.

zulmetmek

* Eziyet etmek, işkence etmek.

zulüm

* Güçlü bir kimsenin yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, kıyım, kıyğı, acımasızlık, haksızlık, eziyet, cefa.

zulüm görmek

* haksızlığa uğramak, kendisine eziyet edilmek.

zum

* Değişebilir odak uzaklıklı objektif, optik kaydırma.

zum yapmak

* doğaya bakış açısını genişletmek veya daraltmak amacıyla objektifin odak uzaklığını değiştirmek.

zurna

* Keskin bir ses çıkaran ve çoğu zaman davulla veya dümbelekle birlikte çalınan nefesli çalgı.

zurna gibi

* dar (pantolon).

zurnacı

* Zurna çalan kimse.

zurnacılık

* Zurnacının işi veya mesleği.

zurnacının karşısında limon yemek gibi

* birinin zihnini çelip işini göremeyecek duruma getirildiği anlatılırken söylenir.

zurnada peşrev olmaz, ne çıkarsa bahtına

* "rastgele yapılan plânsız işlerde yöntem, kural aranmaz" anlamında kullanılır.

zurnanın zırt dediği yer

* sürdürülmekte olan bir işin en can alıcı noktası.

zurnapa

* Zürafa.

zurnazen

* Zurna çalan kimse, zurnacı.

zurt

* Bkz. zart zurt.

zübde

* Özet, öz.

zücaciye

* Cam, porselen vb. maddelerden yapılmış eşya.

* Cam, porselen ile ilgili.

züğürt

* Parasız, yoksul, meteliksiz olan kimse.

züğürt tesellisi

* Kötü sonuçlanmış bir işte, çok önemsiz iyi bir yan bularak sevinme.

züğürtleme

* Züğürtlemek işi veya durumu.

züğürtlemek

* Parasız, meteliksiz kalmak, züğürt duruma gelmek.

züğürtleşme

* Züğürtleşmek işi veya durumu.

züğürtleşmek

* Züğürt durumuna gelmek.

züğürtlük

* Parasızlık, parasız kalma durumu, meteliksizlik.

Zühal

* Sekendiz, Satürn.

Zühre

* Çulpan, Çoban yıldızı, Venüs.

zührevî

* Frengi ve bel soğukluğu gibi cinsel ilişkilerle bulaşan (hastalık).

zührevî hastalık

* Bkz. zührevî.

züht

* Dinin yasak ettiği şeylerden sakınıp, buyurduklarını yerine getirme, takva.

zühul

* İş çokluğu veya dalgınlık sebebiyle yanılma, geciktirme, ihmal etme.

zükâm

* Nezle, ingin, dumağı.

zül

* Alçalma, düşkünlük; ayıplanacak şey.

zül saymak

* (bir olay veya sözü) küşültücü, alçaltıcı, aşağılayıcı olarak değerlendirmek.

zülâl

* Saf, tatlı su.

Zülcelâl

* Tanrı.

zülfaris

* Baklagillerden bir süs bitkisi ve bunun güzel kokulu, mor, beyaz renkli, saç lülesi görünüşünde olan kıvrıntılı çiçeği (Phaseolus caracalla).

zülfaruz

* Bkz. zülfaris.

Zülfıkar

* Hz. Ali'nin iki çatallı kılıcı.

zülfüyâr

* Bkz. zülûf.

zülfüyâre dokunmak

* hatırlı, güçlü bir kimseyi veya bir makamı gücendirmek, danılmasına yol açmak.

zülfüyâre dokunmamak

* hiç kimseye zarar veya sıkıntı vermemek.

zülûf

* Şakaklardan sarkan saç lülesi.

* Sevgilinin saçı.

zülûflü

* Zülfü olan.

zümre

* Topluluk, takım, grup, camia.

* Tür, cins.

zümre edebiyatı

* Seçkin kesimlere hitap eden edebiyat.

zümre toplantısı

* Aynı dersi okutan branş öğretmenlerinin ders konularını veya öğrenci sorunlarını ele aldığı kurul.

zümrüdi

* Zümrüt renginde, yemyeşil.

Zümrüdüanka

* Masallarda geçen ve gerçekte var olmayan büyük bir kuş, Anka.

zümrüdüanka gibi

* hayal ürünü olan veya adı olup da kendi var olmayan iyi ve güzel şeyler için kullanılır.

zümrüt

* Doğal alüminyum ve berilyum silikatu; cam parlaklığında, yeşil renkte, saydam bir süs taşı.

* Bu taştan yapılmış olan.

* Zümrüt renginde, yeşil.

zümrüt gibi

* yemyeşil.

zümrüt yeşili

* Koyu yeşil.

zümrütlenme

* Zümrütlenmek işi veya durumu.

zümrütlenmek

* Yeşil duruma gelmek, yeşillenmek.

züppe

* Giyinişte, söz söyleyişte, dilde, düşünüşte toplumun gülünç ve aykırı saydığı yapmacıklara ve aşırılıklara kaçan, snop.

züppece

* Züppe (bir biçimde).

züppeleşme

* Züppeleşmek işi veya durumu.

züppeleşmek

* Giyiniş, söz söyleyiş, düşünüş, dil vb.nde, toplumun gülünç ve aykırı saydığı yapmacıklara ve aşırılıklara kaçmak, züppe olmak.

züppeleştirme

* Züppeleştirmek işi veya durumu.

züppeleştirmek

* Züppe durumuna getirmek.

züppelik

* Züppe olma durumu veya züppece davranış, snopluk.

züppelik etmek

* züppece davranmak.

zürafa

* Geviş getiren memelilerden, Afrika'da yaşayan, çok uzun boylu ve boyunlu, derisi alacalı, ot yiyen hayvan (Giraffa camelopardalis).

* Bir boncuk oyası türü.

zürafa gibi

* ince, uzun boylu, uzun boyunlu (kimse).

zürafagiller

* Örnek hayvanı zürafa olan geviş getiren memeliler familyası.

zürra

* Çiftçiler, tarımla uğraşanlar.

zürriyet

* Döl, soy sop, sulp.

* Çocuk.

züyuf

* Kalp veya ayan düşük paralar.

züyuf akçe

* Ayan düşük para sikke veya akçe.

Bu sözlük Farabi tarafından Türk Dil Kurumu'nun Büyük Türkçe Sözlüğündeki kelimeler ve tanımlamalar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Dil ve Söz Varlığı bir toplumun ortak malıdır ve bu değerli hazineyi akılcıca korumamız gerekir. Bu sözlük tamamıyla ücretsizdir. Hiçbir şekilde para talep edilemez. Lütfen okuduğunuz metinlerde anlamını muğlak olarak bildiğiniz kelimelerin tam açıklamasını öğrenmek için sözlük kullanınız.
